

estis nichilominus enigmae in epos ineston usq; duple
henc duob; alioq;

Aureum de Egregium Rem in Curio non me tanto
Eglopiis s' tunc ac aliis excrecentia Curio
noni Constuctio Spaluer tabe t. Lobamplos sanctos
ac aliis excrecentia flegim h' curio.

An de tomar una piedra de oropimente y en una Cobertera q
sea media que mallo hasta que separe hecho bolsa que este
colado y esto an de tomar una quarta y de arsenico blanco
y de arsenico Rubeo y le tipo de cada uno de la quarta todo
junto molido y de sangre de drago de gota una onca y mezechillo
todo y desta manera no son muy fuertes y si los quisieren
hazer muy fuertes a toda la cantidad dicha an de hechar
media onca de sangre de drago de gota

Para curar la Rixa o lo que fuere tomar una lanceza bien
afilada y sajar la Rixa o lo que fuere y tomar unos pape
litos pequenos segun la cantidad de buen papel
Despues al tamaño cortar el papel de estuca y en los chequos
molados hechar los polvos hasta cubrir la herida y despues
el de estuca en cima molados de otra parte lo qual se a de poner
en cima de los de mis papeles.

Aureum Egregium ac perbile Rem in Curio
s' tunc s' curio s' tunc s' tunc s' tunc s' tunc
Romano.

An de tomar la yerba mora lo pora por la mañana antes que salga el sol y
debe estar en un almirez que tenga que mallo los mas flores hojas y bellas
el almirez bien lleno de ella y an de de mis flores hojas y esta yerba
se a de hechar dentro en el almirez que a de ser de polvos de almira
y otros que se sal comun todo esto se a de miser junto las hojas de la
yerba mora y estos polvos hasta que este muy molida que se pueda
sacar el limo de todo ello y esprimirlo bien con la mano.

De que se como se a de hechar en los ojos del paciente segun
en ay mis y de que el un ojo este con el limo se a de a tapar
con un polo de la yerba que ya esta esprimir y luego se a de
poner en limo cabe al ammen de sangre y an de he
de la mejor manera al otro ojo esto se a de hechar.

res sus bno tras olo y en mengunte de la Luna y no en otro
 tempo / y asi mesmo se debe tener en tres menguntes de
 lunas y si el tumor fuere grueso bngate todas las menguntes
 que fuere menessi bngate que sane y ase de bngate y ferer la
 orden de la del salar del tumor cada mengunta de Luna
 una vez y es bngate para los tres dias bngate ase de
 guardar el enfermo de todo nonjar flegmas
 Ahomos se ayuden mucho con purgar los con bngate
 y hojas de la timela que esta torbada se ca
 y mucha y a cada una de ellas en caldo y es de
 se bngate el enfermo como purgado y bngate cada purga
 muchas veces segun la necesidad

Sig. t.º Top.º

Est. 73

Tab. 6

Núm. 9

4/11
 4/5
 4/12

Est 73
 tab 6ª
 no 8

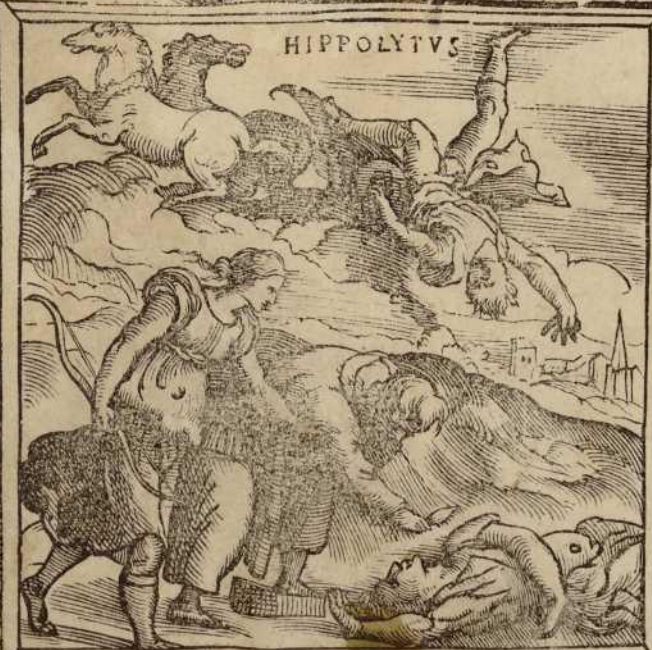

Nicolai Nicoli flo
 rentini philosophi mediciqz p̄stantissi
 mi de medicamateria septem sermo
 nuz liber medicinam exercenti in
 primis necessarius nup̄ diligē
 tissime excusus cum indice
 tum capitum tum om̄
 nuzque notatu di
 gna visa sunt co
 piosissimo.
 Nunc̄ antea excuso.

Venetijs ex officina Luceantonij Junte.

M. D. XXXIII.

Articola Nicolli No

tenni pidiopi medici piamelli
in de medici in reu hoco lano
in hoc mediam creatum
primu necessu meo dicit
illu reu cu pidiopi
tum capu tuu cu
in pidiopi
que vidiopi
pidiopi
pidiopi reu

Et in pidiopi officina pidiopi pidiopi

M. D. XXIII.

Hoc est proemium in quo probare intendit necessitates inuentionis artis medicine: et hoc propter multa: et maxime ut nobilissimus subiectum a deo productum, scilicet corpus humanum posset diutius in vita prolongari.

Domine labia mea aperies.

In vniuersita

tis exordijs deus sue bonitatis natura corpus humanum plasmavit cunctis animatozū corporibus organizatus decentius: et p̄forzūmi omnibus inferioribus illud nobiliori forma dotauit spirans in ipsum animā viuificantem. Illud inquit enim Sal. corpus humanū coniunctum est nobilissime anime: a qua profuit ei p̄

tentie nobiles et virtutes multiplices: quibus mediantibus prodeunt in eo operationes nobiles et actiones varie: sicut quedam eius virtus alicuius operationis extat p̄ncipium, ita non est operatio que prodeat nisi a virtute. Prima p̄mi dixit Aug. hoc sic ex nobili anima et corpore compositum vocatum est homo. Sexusq; diuisit ipsum masculum et feminam constituens: et vtrunq; ad imaginem et similitudinem suam formans et coercens sua potentia omnia actionum: qz contrarietatum elementozū in ipso existentium impassibilem: et immortalem fecit ipsum: astrictū tamen in hoc sub lege: vt sic remaneret si legem seruaret. At quia h homo p̄uaricator legis dei sui extitit: pena p̄uaricationis actioni contrarietatum elementozū quam prius ligauerat dereliquit eum. Unde factus est passibilis et mortalis. At quia per passibilitatem suam hic homo ab acquisitione finis sui impediabatur vel poterat impediri miserus deus passionis sue produxit in terram medicinam: vt si aliquando patere valeret ab ipsa passione liberari. Produxit itaq; medicinaz: idest medicinalem scientiam: plurima enim reuelauit deus circa hanc scientiam prophetis suis et viris suis quos p̄elegit: et illustrauit spiritu sapientie et dotauit eos donis scientie: et ab istis sapientes philosophie habuerunt p̄ncipia et originē indi: et latini: per ser: et greci. supple et arabes et hebrei et quicūq; alij in scientia claruerunt. Et ab istis exierunt artium p̄ncipia et secreta. et medicine. idest ipsa materialia auxilia: medicine que vt dixit Mesue in suo de appropriatis. Et de frugalitatis sue sedis solio produxit. Educens ex terra medicinam ad vsum hominum indigentum fecunditate p̄ferente salutem. Unde bene. scriptum est ecclesiastici. cap. 28. Altissimus produxit de terra medicinam. Et iterum. Honora medicum: propter necessitatem creauit eum altissimus.

Et ideo hoc corpus humanum passibile egrotabile et sanabile per scientiam medicine ipsa scientia recipit pro subiecto: sive vt melius loquar. pro obiecto cum sit illud circa qd̄ speculatur scientia medicine. Dixit itaq; Sal. super primo affo. Corpus humanum est in medicina subiectum, non intelligens sic absolute: quia vt sic est subiectū in naturali philosophia. Sed inquantū passibile vt supra. Dixit enim Aug. p̄ p̄mi. Medicina corpus humanum ex parte vnde sanatur et ab ea remouetur sanstatem considerat. Et voluerunt qdaz qz ipsum sit eius subiectum non per viam predicationis cuius non sit omne id de quo determinatur in scientia medicine tale sed qz sit subiectus fundamentale super quod scientia me-

dicine fundatur et radicatur. in ea enim de ipso et eius passionibus et proprietatibus: et alijs quibuscūq; ad ipsum necessarijs et requisitis plenarie traditur. **¶** Pro hac itaq; scientia lucidanda et approbanda multi antiquozū philosophorum et experientissimozū medicozū scripserunt multa volumina. Multiq; surrexerunt expositores eozū dicta declarantes. Unde congestio magna librozū orta est. Sed quid dicam? Inquit Seneca. multitudo librozū distrabit sensum: qd̄ dictum diu considerans et timens quod obtinuit veritatem proposui in mente mea dicta auctozū in vnum reducere volumem cum explanationibus verissimozū expositozū vt pateat auctozū veritas. **¶** Dixit enim Sal. scdo regiminis auctozū. cōmen. p̄mo. De ratione expositionis et expositoris est: quod latens est et occultum in libris auctozū illud clarum facere. non putans omnia eozū dicta adducere. sed solum ea que visa sunt mihi magis consonare ad subiectam materiam. Nam et solum ista longissimam implebunt scripturam: quis tunc Sal. quarto de regimine sanitatis dixerit: nihil carius nihilq; vtilius existit q̄ breuissime loqui: quoniam brevia citius proferuntur: facilius exprimuntur: et facilius memorie cōmendantur. Nihilominus tamen vt ipse dixit primo de interioribus: melius fore putauit in p̄lixitate verborū auctozū expositionem peccare q̄ in eozū diminutione. Dixitq; quinto de regimine sanitatis. Si possibile esset longam considerationem in breuibus pertrahendo nullum vtilium derelinquere: peccarem non necessaria prolongantes. Si non contingit apertius simul qd̄ et citius dicere de eis non nos increpare querat sed eos qui derelinquunt necessariorum non pauca: et rursum aduertēs quod scripsit de seipso Sal. septimo theozice ingens. Opus nullum scripsi gloriā concupiscens: sed aut amicis largiēs: aut exercitans meipsum ad presentia. idest propter presentiam vtilissimo exercitio: et ad obliuionem senectutis: vt ait Platonumimenta thesaurizans: et similiter quod scripsit Rabi Moyses in proemio suozū affo. dicens. Quod elegi ex libris Sal. nō elegi alijs sed mihi ipsi. Et vt sit mihi ipsi p̄rememorabile. Dec me in supradicto proposito astrictus ligauerunt vt non a proposito diuertere potuissem. **¶** Compluat itaq; director nature deus. languozū sanatozū solus medicine productozū. solus largus intellectum illustratozū. et actionū felicitatozū eximius rore sui spiritus affluētē has aggregationes: quas de sui misericordia agere intendo: et super libris peritissimozū virozū philosophozū medicozū grecozū arabum: hebreozū: et latinozū: quos deus sua bonitate vsq; ad presentia tempora celebri fama seruauit incolumes: p̄cipue Hippo. Aristo. Dioscor. Sal. Alexan. Pauli. Damasceni. Serapio. Alyaba. Albucasis. Açararij. Isaac. Plinij. Theodori Joannis Mesue Auēzoar Aic. Auer. Rabi Moyses Jesus hali. Aliozūq; plurimozū qui allegati a predictis inueniuntur. Et probozū Cōmentatorum expositozū atq; doctozū eximiozū vt sit maxime opus hoc ad amouendum obtusionem ab intellectu meo et ad memoriā firmam cum ad optatam peruenero senectutem: sitq; his qui in hac scientia studentes sunt: ad eius sinez facilius adipiscendum ad eozū nominis gloriā propagandam et acquirendum amicozū copiam et diuitiarum affluentiam copiosam.

Volo autem aggregationem istam vocari librum sermonum scientie medicine: in quo afferam verba auctozū in propria forma s̄m qz iacent in textu. valde autem raro afferam dicta eozū nisi s̄m qz mea parua facultas poterit enodare.

¶ Et diuisi hunc libzū in octo sermones: in quibus totamē dicinalis sciētia tam p̄tis theozice q̄ practice terminabitur. **¶** Et primus quidem erit de subiecto medicine et eius cōseruatione: in quo prima. scda. et tertia. sen p̄mi canonis Aristenne. continebitur.

Quod sit officiu seu rō expositiois et exposito ris.

Inuocatio diuini auxiliij: vt opus gratuz et vite cōponat.

Hic ponit nota auctozū quozū sententias et auctoritates p̄sequē p̄integritate doctrine.

De eo loquitur homo mundū fieri immortales si legē seruauerit.

Medicine scia p̄pter passibilitatē hoīs inuēta est a deo reuelata.

Corpus humanū est subiectus ne obm medicine scia. vt ē subiectus egrotabi.

Tabula primi sermonis

S ecundus erit de vniuersali curatione morborum: et de dispositionibus febrium et eorum que ad noticiam febrium subsequuntur: in quo continetur quarta sen primi canonis Auicen. et prima. et secunda sen quarti canonis eiusdem.	poze humano.	car. 4
T ertius erit de dispositionibus membrorum animatorum in quo continentur octo prime sen tertij canonis Auicen.	Et est capitulum primum distinctionis secunde de quidditate scientie medicine.	car. 4
Q uartus erit de dispositionibus membrorum spiritualium in quo continentur tres sen dicti tertij canonis scilicet nona. decima undecima. et sexta sen quarti canonis.	De diuisione ipsius medicine.	car. 5
Q uintus erit de dispositionibus membrorum nutrimenti continens septem sen ipsius tertij canonis scilicet decimam decimam quartam decimam quintam decimam sextam decimam septimam decimam octauam decimam nonam.	De nobilitate medicine.	car. 6
S extus erit de dispositionibus membrorum generationis continens duas sen ipsius tertij canonis scilicet vigesimam vigesimam primam. et partem duodecime.	De inuentoribus siue auctoribus eius.	car. 6
S eptimus erit de anatomia et dispositionibus membrorum exteriorum et chirurgia: et de decoratione continens in se quatuor sen quarti canonis. Auicen. tertiam. quartam. quintam. et septimam et vigesimam secundam. sen tertij canonis eiusdem. et partem duodecime sen tertij.	De medico qualiter se debet habere circa scientiam medicine.	car. 6
O ctauus erit de medicinis simplicibus et compositis: in quibus continentur secundus et quintus canonis Auicen.	Qualiter se debet habere in seipso.	car. 6
E t in hoc terminabitur tota aggregatio supradicta ad laudem et honorem dei excelsi et gloriosi.	Qualiter se debet habere versus deum et famam suam.	car. 7
S ciant autem si qui voluerint has aggregationes legere: quando in eis adducitur tertius alicuius auctorum absque expresso capitulo: illum textum inueniet in libro vel parte libri in quo auctor ille de materia ad quam pertinet textus ipse determinat.	Qualiter se debet habere circa infirmos suos.	car. 7
S ermo iste primus diuiditur in duos tractatus: quorum primus erit de his que pertinent ad noticiam corporis humani medicinalis scientie subiecti.	Qualiter se debet habere circa alios vel alia.	car. 9
S ecundus erit de modo conseruationis eius et de his que ad ipsius conseruationem consideranda veniunt.	Et est capitulum primum distinctionis. iij. de elementis in generali.	car. 9
P rimus tractatus diuiditur in distinctiones sex: quarum prima erit de natura in vniuersali. et ista distinctio continet capitula quatuor.	De modo mixtionis et elementorum in mixis.	car. 10
S ecunda distinctio est de scientia medicine: et qualis debet esse medicus: et continet capitula nouem.	De actione elementorum adinicez per ipsorum approximationem.	car. 11
T ertia distinctio est de elementis et continet capitula tria.	Et est capitulum primum distinctionis quarte de complexionibus in generali.	car. 11
Q uarta distinctio est de complexionibus: et continet capitula duo.	De speciebus complexionis.	car. 12
Q uinta distinctio est de humoribus. Verumtamen quia humores sunt effectus virtutum naturalium operantium in re nutrimenti. Et de ipsis virtutibus determinabitur in sermone quinto qui est de dispositionibus membrorum nutrimenti. Ideo de humoribus in tractatu prio ipsius quinti sermonis determinare decreui. Et ad ipsum tractatum pro eorum noticiis recurratur.	De modis complexionis animalium perfectorum et precipue hominis.	car. 13
S exta distinctio est de membris: et ista distinctio diuiditur in duas summas.	De speciebus complexionis distemperate iusticialis.	car. 15
I n prima determinabitur de membris in generali et eorum differentijs substantialibus: et continet vnicum capitulum.	De complexionem membrorum hominis.	car. 16
I n secunda tractabitur de differentijs membrorum accidentalibus: et continet capitula 7.	De quibusdam modis complexionis considerandis in homine alijs a predictis.	car. 18
E t in his sex distinctionibus finietur tractatus primus. Et ita erunt capitula 35. istius primi tractatus.	De complexionem etatiua et etatibus.	car. 19
T ractatus primus	De comparatione complexionum etatum adinicez.	car. 19
Capitulum primum distinctionis prime quid sit natura et quot modis nomen nature accipitur.	De comparatione complexionis sexualis ad inuicem. et quomodo complexiones variantur secundum clinata et sex res non naturales et quomodo pars dextra est calidior sinistra et anterior posteriori.	car. 20
De operationibus nature.	De contraoperantia complexionum membrorum adinicez.	car. 22
De diuisione nature et quomodo consuetudo est natura et quomodo operatur in corpore humano.	De quibusdam questionibus que solent queri circa complexionem.	car. 24
De arte que naturam insequitur et quomodo operatur in corpore humano.	Et est capitulum primum summe prime distinctionis sexte: tractatus primi de membris in generali. et eorum differentijs essentialibus vel substantialibus.	car. 26
	Et est capitulum primum summe secunde distinctionis sexte tractatus primi de conseruatione membrorum secundum eorum partes materiales et formales.	car. 27
	De diuisione membrorum in simplicia et composita.	car. 28
	De diuisione membrorum secundum diuersas complexionem reperitas in ipsis: quarum quedam dicuntur complexionem innate quedam influentes quedam innate et influentes.	car. 29
	De diuisione membrorum in principalia et principalibus de seruiencia.	car. 28
	De diuisione membrorum secundum operationem ipsorum diuersas et iuuamenta que sibi ipsis adinicez prestant.	car. 29
	De diuisione membrorum secundum sensum et eorum motus diuersos.	car. 29
	De differentijs membrorum secundum quantitatem et eorum situm.	car. 30
	T ractatus secundus	istius primi sermonis continens in se capitula 39.
	Capitulum primum de dispositionibus corporis humani in generali.	car. 31
	De speciebus sanitatis in generali.	car. 31
	De speciebus corporis egri in generali.	car. 32
	De speciebus corporis neutri in generali.	car. 32
	De determinatione corporum secundum eorum dispositiones sanas et egreas et neutras in speciali.	car. 34
	De natura compositionis corporis humani.	car. 34
	De natura vnitatis.	car. 35
	De causis in generali sanitatis et opposite egritudinis.	car. 35
	De causis intrinsecis effectis sanitatis vel egritudinis. ca. 36	ca. 36

Index

- De causis extrinsecis effectis sanitatis vel egritudinis. ca. 36
De enumeratione aliarum causarum sanitatis et egritudinis ut materialis efficiente formali et finali. ca. 37
De enumeratione rerum preter naturam causatiuarum egritudinis v. morbi cause morbi et accidentis. ca. 37
De diuisione morbi in suas species specialissimas. v. in complexione compositione et vnitate et de diuisione morbi in complexione in suas species: quod aliquis est siens aliquis factus et aliquis futurus fieri. ca. 38
De diuisione morbi in complexione in alias species: quod aliquis est materialis et aliquis immaterialis. ca. 38
De diuisione morbi in compositione in suas species. ca. 38
De morbo in vnitate quid sit et quomodo de cois et de diuisione ne ipsius in suas species. ca. 40.
De egritudine composita que apud nominatur: et quomodo generatur: et de differentiis ipsius. ca. 40.
De egritudine composita in spali et de diuisione morbi in plures species, quod alius est cois: alius proprius, alius per associacionem, alius proportionatus, alius non, alius contagiosus et sic de pluribus alijs speciebus. ca. 41
Quo diuersi morbi generantur secundum diuersitatem regionum etatum complexionum et aliarum diuersarum circumstantiarum et qui magis in vna quam in alia. ca. 42
Quomodo corpora secundum diuersitatem complexionum etatum et sexuum aliquando bene aliquando male se habent in diuersis temporibus, et in quibus temporibus ita diuersimode se habent. ca. 44
De enumeratione quarundam aliarum causarum egrotatiuarum. ca. 44
De accidente quod est tertia res preter naturam a medico considerata et de diuisione ipsius. ca. 45
De aere qui est vna ex sex rebus non naturalibus, et de eius electione pro conseruanda sanitate. ca. 45.
De diuersis effectibus consequentibus ad aerem diuersimode dispositum. ca. 46
De diuersis mutationibus aeris quarum quedam sunt naturales, quedam non naturales, et quedam preter naturam: et de quatuor temporibus anni. ca. 46
De qualitibus quatuor temporum: et quo per comparationem ad diuersa diuersimode graduantur. ca. 47
De comparatione quatuor tempo, adiuicem in natura sua. ca. 48
Quomodo permutatio non fit in temporibus secundum quod tempus est propter qualitatem mutatam in ipso aere eo tempore quo mutatio aliquando est in suba aliquando in qualitatibus et aliquando simplex et aliquando composita: et sic de alijs pluribus mutationibus. ca. 49
Que mutatio aeris est deterior: et in quibus locis maxime generatur: et in quibus est deterior. ca. 49
De comparatione mutationum temporum adiuicem sibi ipsis succedentium: et quomodo in diuersis constitutionibus temporum sibi inuicem succedentibus diuersimode generatur egritudines. ca. 50
De permutacione que fit in aere ex diuersis aspectibus corporum celestium ad hec inferiora. ca. 51
De ventis et causis ipsorum et de diuersitate ipsorum in nominibus et natura ex quarum natura diuersa diuersimode generantur egritudines. ca. 52
De electione habitationum secundum diuersitatem situum terrarum et climatum et etatum et complexionum. ca. 53
De accidentibus aie: et quo immutant corpora, et que corpora sunt magis apta immutari ex ipsis. ca. 55
De diuersis ordinibus accidentium aie et causis specialibus ipsorum et de diuersis effectibus euenientibus a diuersis accidentibus. ca. 56
De risu qui est propria passio hominis quomodo generatur: et quibus ex causis: et quomodo inter accidentia anime computatur: et quantum conferat ad sanitatem conseruandam. ca. 58
De exercitio et eius diuersitate: et quod exercitium est eligendum pro conseruatione sanitatis. ca. 59
De effectibus sequentibus ad exercitium siue ad motum: et de iumentis ipsius exercitij: et quod exercitium est eligendum: et quod diuersorum membrorum diuersa sunt exercitia. ca. 59
Et vltimum de electione horum exercitij, et quale exercitium diuersis corporibus debetur. ca. 61

Index

Index eorum que in primo sermone preter cetera notatu digna continentur.

A

Actiōnem fieri a forma substantia/
li. 10.a

Accidens quid. 45.a

Accidens anime quid. 55.a

Ad generationem cuiuslibet mixti non esse necessarium omnia elementa concurrere. 11.b

Adipem et pinguedinem post cerebrum esse frigida. 17.b

Ad humectandum duas res coniungi sublimationem. s. et in spissationem. 48.a

Aequalitates secundum modi in pluribus posse inueniri. 14.a

Aetatis diuisio secundum Hippocratem. 19.a

Aerem dupliciter considerari. 45.b

Aerem bonum et purum non solum corpori sed etiam menti esse utilem. 45.b

Aer qui bonus et qui malus. 46.a

Aer intemperatus qui. 46.a

Aeris calidi proprietates. 46.a

Aeris frigidi proprietates. 46.a

Aeris humidus proprietates. 46.a

Aer mane quare frigidior. 46.a

Aeris mutationes tres. 46.b

Aerem secundum qualitates tripliciter mutari. 46.b

Aerem permutationis cause. 49.a

Aeris mutationem ad qualitatem malam in vno tempore esse minus nocivam quam in pluribus. 49.b

Aeris diuersas dispositiones etiam si fuerint in eadem die esse causa diuersarum egritudinum. 49.b

Aeris mutatio propter terre latitudinem. 52.a

Aeris mutatio propter situm terre in alto vel in profundo. 52.a

Aeris mutatio propter montes. 52.a

Aeris mutatio propter mare. 52.a

Aeris grossi et subtilis notitia. 54.b

Anterior corporis partem calidior esse posteriori. 21.b

Anima quomodo membra informet nota. 26.b

Animalia ab invicem differre quia eorum anime differunt. 26.b

An causa antecedens semper coniunctam precedat. 36.b

An sit dare malam complexionem simplicem. 38.b

An possit inueniri mala complexio materialis simplex. 38.b

An morbus in vnitatem communis sit nota. 40.a

An tumor sit de essentia apostematis. 40.b

Annum equaliter procedentem per omnia tempora esse malum. 49.b

Annum procedentem secundum proprias qualitates in succedentibus temporibus esse minus malum. 49.b

Annus melior et sanior qui sit. 49.b

Anime accidentia dupliciter posse considerari. 55.a

Anime operationes esse duorum membrorum. 55.a

Animam non pati nisi per accidens. 55.a

Animi mores corporis complexionem sequi. 55.a

Animi mores corporis complexionem alterare. 55.b

Anime accidentia quomodo causentur. 56.b

Angustia quid sit et quomodo a tristitia differat. 57.a

Anima quibus leretur. 57.b

Animositas et pusillanimitas quid. 58.a

Appetitus quid. 56.a

Aque natura. 10.a

Artem imitari naturam quomodo intelligendum. 4.a

Ars et natura in quibus conueniant et in quibus differant. 4.b

Artes mechanice que et quot. 5.a

Ars quid sit. 5.a

Arterias et venas post panniculum esse sicca. 18.a

Autumni diuersitates in calore et frigore. 48.a

Autumnus quid. 48.a

Autumni tempus quare facilliter calefit et infrigidatur. 48.a

Autumnus humidus esse debere. 50.a

B

Bonitatem operationis non argui ex intentione illius. 24.a

C

Carnem post hepar esse calidiorē. 17.a

Carnem glandosam respectu cutis esse frigidam. 17.a

Carnem inter omnia magis propinquam esse cuti in temperamento. 17.a

Cartilaginem chordam panniculuz post ossa esse sicca. 18.a

Caliditas pueri et caliditas iuuenis in quo differunt. 20.a

Carnes mulierum rariores esse carnibus virozum quomodo intelligendum. 35.a

Causam dupliciter sumi. 35.b

Causam et causatum esse in predicamento relationis. 36.a

Causam efficientem a medicis tantum considerari que multiplex est. 36.a

Causas efficientes sanitatem dupliciter considerari. 36.a

Causarum considerationem duplicem esse. 36.a

Causa intrinseca duplex est. 36.b

Causam antecedentem dupliciter accipi. 36.b

Causa antecedens que sit. 36.b

Causa primitiua. 36.b

Causa coniuncta. 36.b

Causas primitiuas non potuisse diuidi per antecedens et coniunctas sicut corporales. 36.b

Causam quolibet dupliciter dici posse. 36.b

Causam efficientem non coincidere cum materiali quomodo intelligatur. 37.a

Cause efficientes. 37.a

Cause formales. 37.a

Cause finalis finis triplex per Auerr. 37.b

Cause egritudinum. 38.a

Causa morbi que sit et quotuplex. 44.b

Causa alia vniuersalis alia particularis. 45.a

Calorem duplicem esse potentialem. s. et actualem. 45.b

Causa delectationis que sit. 56.b

Caliditas in estate cur maior quam reliquis temporibus. 47.b

Consuetudo quid. 3.b

Consuetudinem naturam alterare et transmutare non solum corporis sed etiam anime. 3.b

Consuetudinem malum esse excedentis malitie aliquando non. 4.a

Consuetudinem fieri alteram naturam. 4.a

Consuetos facillius labores et exercitia tolerare. 4.a

Corpus humanum esse subiectum medicine. 4.b

Cognitionem traditam in medicina non semper esse certam. 5.a

Coniecturam duplicem esse. 5.a

Conditiones individuales vetare perfectionem scientificam in medicina. 5.a

Conditiones que requiruntur ad veram comixtionem secundum conciliatorem nota. 11.a

Complexio cum sit accidens quomodo possit dici forma substantialis. 11.b

Index

Complexio mixta an sit vna qualitas tantum an plures. 12.a	Corporis humani quilibet dispositiones suas habere causas aut ex generatione aut ex tempore acquisitas. 36.a
Complexio siue sit vna siue plures: an sit simplex vel composita. 12.a	Complexionem compositionem humorum et spiritum posse esse causam dispositionum dupliciter. 36.a
Complexionis definitio secundum Auicennam. 12.a	Corpus nostrum nihil imutare nisi restomnia alia imutare mediantibus ipsis. 37.a
Complexionem mixtorum imperfectorum immediate ex primis qualitatibus resultare. 12.a	Complexionem dupliciter considerari. 37.b
Complexionem membris simplicibus primo et per se attribui organicis vero secundo. 12.b	Complexionem membrum consimilis duplicem esse. 39.a
Complexionem membrorum consimilium dupliciter considerari. 12.b	Colligantie naturam esse a predicamento habitus. 40.a
Complexio equalis ad iustitiam que sit. 13.a	Continuitatis solutionem duplicem esse. 40.a
Complexionum aliam insequi formam aliam materiam. 13.b	Continui solutionem non semper esse egritudinem. 40.a
Complexionem equalem ad iustitiam in corpore humano octo modis considerari. 13.b	Continui solutionem sortiri diuersa nomina propter diuersa. 40.b
Complexionem humanam habere latitudinem terminatam duobus extremis. 13.b	Complexio magis apta egrotare. 41.b
Complexionem humanam secundum situm non esse magis propinquam temperamento ponderis sed bene secundum similitudinem. 14.b	Complexionem duplicem esse. 44.a
Complexionem temperatam et distemperatam dupliciter posse considerari. 15.a	Complexionem infantium in principio etatis melius se habere. 44.b
Complexiones distemperatas secundum Sententiam esse decem. 15.b	Complexionem veris esse temperatam quomodo intelligendum. 47.a
Complexionem poni in membris positivae et privativae. 16.a	Complexionem hyemis frigidam esse et humidam. 47.b
Cor esse calidius omnibus alijs membris. 16.b	Complexiones autumni siccae esse et in actibus temperatae. 47.b
Colera est calidior spiritu et omni eo quod est in corpore nostro caliditate potentiali. 16.b	Conditiones habitantium loca septentrionalia meridionalia orientalia occidentalia. 54.b
Complexio quedam resultat in toto ex coalteratione membrorum sanguinis et spirituum adinvicem. 18.b	Conclusiones varie Thomae de florentia. 55.b et 56.a
Complexionem distinctionem nota. 18.b	Corpora caelestia non agere immediate. 56.b
Complexio in organicis ex coalteratione consimilium sit. 18.b	Consuetudinem naturam vincere. 56.b
Complexionem aliam resultare in membris ex eorum propinquitate ad cor aut remotione ab eo. 19.a	Corpus nostrum ex motu calefieri et quomodo. 60.a
Complexionem aliam resultare in membris organicis ex spiritibus ipsis datis pro operationibus suis in quantum organica sunt. 19.a	Corpora secundum diuersas dispositiones diuersimode exercitanda. 62.a
Complexionem dupliciter in multis compositis per naturam siue per artem satis reperiri. 19.a	Cui scientie supponatur medicina et quomodo. 5.a
Complexio in qua etate sit magis equalis et temperata. 20.b	Cute esse temperata et media inter omnes extremitates. 16.b
Complexionem etatiuam et naturalem non distinguere secundum essentiam sed secundum quasdam conotationes quod nois. 21.a	Cum temperamento a generatione perfectiores erunt operationes quae cum temperamento per reductionem quous sit in eodem gradu temperamenti. 21.a
Complexionem sexualem a naturali non differre realiter sed conotatiue tantum. 21.b	Clima post habitantes sub equinoctio esse magis temperatum. 54.a
Complexio eadem potest esse calida et humida frigida et sicca. 21.b	D
Complexionis diuisio secundum conciliatorem. 21.b	Dari equale ad pondus secundum Galenum. 13.a
Contra operari dupliciter. 22.a	Dexteram corporis partem calidior em esse sinistra. 21.b
Complexio temperata. 25.a	Diferentias simplices impossibile esse permanere diu quoniam asscient sibi alias. 15.a
Complexionem duplicem esse attendendam in quolibet membro. 25.a	Digestionem non fieri a calore absoluto sed proportionato. 24.a
Cor solum esse principale secundum Aristotem. hepar autem et cerebrum dicuntur principalia quia cordi principaliter seruiunt. 28.b	Distemperantiae duplices. 38.b
Cognitionem membrorum exteriorum certam esse interiorum vero non ita. 30.b	Dolor quid. 45.a
Corpus sanum simpliciter quid. 32.a	Duo indiuidua omnino similia reperiri esse impossibile. 15.a
Corpus sanum simpliciter semper esse corpus. 32.a	E
Corpus egrum simpliciter. 32.a	Effectus ex gaudio et tristitia prouenientes. 52.b
Corpus neutrum simpliciter. 32.b	Effectus sequentes qualitates locorum habitabilium. 54.b
Corpus neutrum primi significati. 32.b	Egritudinem subiectivae non esse semper in membro egrotante. 31.a
Corpus neutrum ut nunc primi secundi et tertij significati. 33.b	Egritudinem nunc et sanitatem semper maxime distare. 34.a
Corpora sanum simpliciter puerorum tripliciter considerari posse. 34.a	Egritudinis in creatura siue plasmate quatuor esse species. 39.a
Compositio corporum triplex. 34.b	Egritudinis in quantitate continua duas esse species. 39.a
Constructio corporis optima que. 35.a	Egritudinis in quantitate discreta siue in numero duas esse species. 39.b
Compositionem tripliciter diuidi. 35.a	Egritudinem esse qualitates quomodo intelligat. 39.b
Corpora rara et densa. 35.a	Egritudinis suis duas esse species. 39.b
	Egritudines societatis duarum esse specierum. 40.a
	Egritudinem quatuor modis comunem dici. 40.a
	Egritudinum compositarum duo esset genera. 40.b
	Egritudinem nunquam euenire nisi per malitiam complexionis. 40.b
	Egritudines multis modis nomina sortiri. 41.a
	Egritudo acuta valde dupliciter. 42.a
	Egritudo duplex. 45.a
	Elementa quid sint. 9.b

Index

Elementa pura non sunt apud nos.	9.b	Idem corpus in diuersis etatibus poni secundum diuersa te- pora.	20.a
Elementa venire ad locum in quo mixtum generatur per na- turam celestem non per naturam propriam.	10.b	Idem corpus diuersimode consideratum dicitur egrum vel sanum.	34.a
Equalitatem compositionis insequi equalitates complexionis inequalitatem vero inequalitatem.	34.b	Ignis natura.	10.a
Equalitatem iustitiam rem esse mirabilem et diuinam.	13.b	Introductio forme substantialis mixti quomodo fiat.	10.b
Etas unde dicitur et quid.	19.a	In mixto duos modos mixtionis considerari.	11.b
Etates quatuor esse.	19.a 2b	In decrepito morbum esse siccu et humidum.	16.a
Etatem pueritiae in alias quatuor diuidi etates.	19.b	In graduando corporis partes quomodo doctores accipiant complexionem nota.	18.a
Etatis senectutis que.	19.b	In graduando partes corporis non solum per tactum iudi- cauerunt auctores sed per rationem.	18.a
Etatis complexionem calidam esse et siccam.	47.b	In omni apostemate malitiaz esse complexionis.	41.a
Etas quid.	48.a	In quibus temporibus complexionibus melius et deterius se habeant.	44.a
Etatis natura.	50.a	In quibus habitationibus habitantes sint longioris vite nota.	54.a
Experimentum quid et quando sit et credendum.	6.a	In quibus habitationibus sint habitantes timidi et in qui- bus audaces.	54.a
Experientiam superare rationem quando ipsa ratio non est clara.	6.a	In quibus habitationibus sint habitantes magni et in qui- bus non.	54.a
Exercitij diuisio.	59.b	In quo differant affectiones anime ab accidentibus eius.	55.a
Exercitium esse humane vite conseruationem.	60.b	Instrumenta musica ad conseruandam sanitatem valere.	59.a
Exercitij iuuamenta.	60.a	In exercitio quomodo procedendum.	61.a
Exercitia secundum etates diuersificari.	61.a	In exercitio tria consideranda.	62.a
Exercitio quo tempore vtendum.	61.a	Ira et timor quid.	56.a
Exercitium hora famis esse malum.	61.b	Iratos oculos ad rubedinem exhibere: verecundantes vero aures.	58.a
Exercitium plus inuito quam repleto nocere.	60.b	Ira propter quid calidi remanent timentes autem non.	58.a
Exercitium post cibum aliquando concedi.	61.b	Iuuamenta et officia cuiuslibet elementi in mixto.	11.b
Exercitium quale et quantum esse debeat.	62.a	Iuuenum etas qualis.	20.a
		Iuuenes in medio autumnus melius se habere.	44.b
F			
Facilius esse exsiccare humidum per calidum quam humectare siccu per frigidum.	47.b		
Femineum animal imperfectius masculino quia frigi- dus.	21.b	L	
Forma consimilium est complexio officialium vero compo- sitio.	27.a	Lapidem in vesica diuersimode consideratum morbum esse et causam morbi.	39.b
Flegma frigidius esse quod est in corpore.	17.a	Lene et durum quid.	35.a
Frigus in serenitate cur intensius.	46.b	Longitudinem et latitudinem hominis nota.	35.b
Frigiditas autumni cur magis sentitur quam veris.	48.b		
Frigus cur maius in auroa quam in nocte.	49.b	M	
G		Materiales et formales partes que.	11.a
Galeni contra Aristotelem opinio quod cerebrum non sit frigi- dum propter cor.	22.a	Masculina et feminina in quibus differant.	21.b
Galeni regule in combinatione.	27.b	Mala complexio fiens non est corruptiua operationis sed bene mala complexio fiens.	38.b
Gaudium tristitiam et timorem aliquando esse pernicio- sa.	57.a	Medicus minister quomodo intelligatur.	3.b
Gaudij et tristitie cause.	57.a	Medicum naturam iuuare non debere nisi quando ipsa per se actionem complere non potest.	3.b
Gaudium et tristitia actum pure speculatiuum sequi.	58.b	Medicum non semper imitari natura.	4.b
Genitilis quatuor de contra operantia conclusiones.	22.a	Medicina quot modis dicatur.	4.b
Grossities tunicarum arterie quanta sit respectu vene.	30.a	Medicinam a quibusdam artem a quibusdam scientiam dici.	4.b
H		Medicinam quatuor modis considerari.	5.a
Hepar post pulmonem esse humidum.	17.b	Medicinalem scientiam sensum non transcendere quomodo intelligatur.	5.a
Herpes estomachus quid.	30.b	Medicorum propria.	5.b
Hominem diuinum esse animal ideo omni dignissi- mum.	6.a	Medicine finis.	5.b
Hominis definitio.	41.a	Medicinam ratione experimento vel utroque inuentam es- se.	5.b
Humore et elementa esse subiectum sanitatis et egritudi- nis.	37.a	Medicinam supponere omnes artes liberales.	6.a
Humiditatem et siccitatem dupliciter posse considerari.	47.a	Medicinam omnes alias scientias in quatuor excellere.	6.a
Humoris in estate qui multiplicentur.	48.b	Medicinam adeo esse creatam.	6.a
Humores in autumnus qui multiplicentur.	49.a	Medicine finis.	6.a
Hyemis natura.	50.a	Medicine scientiam homini necessariam.	6.b
I			

Index

<i>Medicinam propter Aesculapij mortem quingentis latuisse annis eamq; hippocratem reuocasse.</i>	6. b	<i>plicibus an organicis.</i>	39. a
<i>Medicum solum auctoribus approbatis debere credere.</i>	9. a	<i>Morbus in membris compositis quomodo sit.</i>	49. a
<i>Medicum debere cognoscere medicinas quas ordinat.</i>	9. a	<i>Morbum mutari de vno membro in aliud quomodo intelligendum.</i>	40. a
<i>Medicum secundum discursum temporum debere distinguere dogmata.</i>	9. a	<i>Morbus quid.</i>	40. a
<i>Medicum operari secundum libros absq; perfecta ratione z solerti ingenio. molestum.</i>	9. a	<i>Morbus simplex quid.</i>	41. a
<i>Membrum organicum non esse nisi consimiliuz.</i>	12. a	<i>Morbus compositus multipliciter.</i>	41. a
<i>Medicina quare temperata dicatur.</i>	14. a	<i>Morbos compositos aliquando habere intentiones curatiuas contrarias aliquando non.</i>	41. a
<i>Membrum dupliciter temperatum dici.</i>	16. b	<i>Morbum dupliciter duplicem esse proprium z comune epidemialem z vndimiamalem.</i>	41. a
<i>Membra plus z minus calida quare dicantur.</i>	16. b	<i>Morbus civilis quid.</i>	41. a
<i>Membra distemperata secundum plures gradus graduari q; medicine distemperate</i>	18. b	<i>Morbi diuisio in proprium per associationem.</i>	41. a
<i>Membra quare frigida z sicca dicantur.</i>	25. b	<i>Morbi diuisio in proportionatum z non proportionatum.</i>	41. b
<i>Membrum quid sit.</i>	26. a	<i>Morbi diuisio in salubrem: mortalem: periculosum z non periculosum.</i>	41. b
<i>Membra simplicia in corpore eadem numero esse.</i>	26. b	<i>Morbi diuisio in saluum siue sanatiuz z non saluum siue non sanatiuz.</i>	41. b
<i>Membrum primaria intentione propter commodum proprium operari secundaria vero propter commodum alterius.</i>	26. b	<i>Morbi diuisio in eum qui permutatur ad alium z eum qui non permutatur.</i>	41. b
<i>Membra vnum ab alio oriri quomodo intelligendū.</i>	17. a	<i>Morbi diuisio in contagiosum z non contagiosum.</i>	41. b
<i>Membra tam composita q; simplicia esse anime instrumenta sed diuersimode.</i>	27. a	<i>Morbi diuisio in hereditarium z non hereditarium.</i>	41. b
<i>Membrum dici simplex vel compositū tripliciter.</i>	27. b	<i>Morbi diuisio in manifestum sensui z non manifestū.</i>	42. a
<i>Membra consimilia que sint.</i>	27. b	<i>Morbi diuisio in magnum pactum z mediocrez.</i>	42. a
<i>Membra officinalia que.</i>	27. b	<i>Morbi diuisio in longum breuem z mediocrem.</i>	42. a
<i>Medicus quid inquirere debeat z quid non.</i>	27. b	<i>Morbus acutus quid.</i>	42. a
<i>Membrum non esse sine seruitio quo intelligendū.</i>	28. a	<i>Morbus cronicus vnde dicatur.</i>	42. a
<i>Membra principalia qualia dicantur.</i>	28. a	<i>Morbi diuisio in periodicum z non periodicum.</i>	42. a
<i>Membra principalia quot sint.</i>	28. a	<i>Morbi diuisio in consuetum z non consuetum.</i>	42. a
<i>Membra defuerientia preparatorie que sint z que delatozie z quando z quomodo seruiant.</i>	28. a	<i>Morbi varie diuisiones.</i>	42. b
<i>Membrum sortiri principatum in corpore quia seruit anime ad operationes exequendas.</i>	28. b	<i>Morbi q; magis apti sunt euenire in vere.</i>	42. b
<i>Membroum solutorum vnionem duplicem esse.</i>	29. a	<i>Morbi qui magis apti sunt euenire estate.</i>	42. b
<i>Membra spermatica non posse vere vniri.</i>	29. a	<i>Morbi qui magis apti sunt euenire autūno.</i>	42. b
<i>Membra sensibilia.</i>	29. b	<i>Morbi qui magis apti sunt euenire in hyeme.</i>	43. a
<i>Membrum pati multis modis per colligantiam.</i>	41. b	<i>Morbi qui apti sunt euenire in qualibet etate.</i>	43. a
<i>Membrum dici multum sensibile dupliciter.</i>	30. a	<i>Morbi qui difficiliorez sint in iuvene z sene.</i>	44. a
<i>Membra habentia duas tunicas que sint: z que vnū.</i>	30. b	<i>Morbum factum in corpore sicco breuiorem vt plurimū esse factum in corpore humido.</i>	51. a
<i>Membroum principalium emunctoria.</i>	30. b	<i>Motum corporis duplicem esse.</i>	59. b
<i>Medium forme z medium transitus quid.</i>	34. b	<i>Motum calefacere cū per se calidus non sit.</i>	59. b
<i>Membrum pati multis modis per colligantiam.</i>	41. b	<i>Motus effectus generales.</i>	60. b
<i>Membrum nobile dupliciter.</i>	42. a	<i>Motum post cibum esse malum.</i>	61. a
<i>Medicinam quascūq; bibitā aliquo mō nocere.</i>	60. b	<i>Musculi post carnē quomodo intelligantur.</i>	17. a
<i>Melius esse habere super mare q; in paludibus.</i>	54. b	<i>Mundificatio spiritus per aerem attractum quomodo fiat.</i>	45. b
<i>Medicinam solutiua purgando corpus inueterare.</i>	60. b	<i>Mulieres non fieri ambi dextras nisi raro.</i>	21. b
<i>Mixtionē elementozū esse opus dei z nature.</i>	10. a		
<i>Mixta duplicia esse vniuoca z equiuoca.</i>	11. a	N	
<i>Mixta quanto imperfectora tanto immediatius ex elementis fieri.</i>	11. b	<i>Natura naturata quid sit z quot modis accipiat secundum Aristo.</i>	3. a
<i>Mixtum omne perfectum declinare a temperamento ponderis per calidum z humidum.</i>	14. b	<i>Naturam naturatam sapientiam habere.</i>	3. a
<i>Mollities z durities vnde prouenire possint.</i>	19. b	<i>Naturam coactam facere aliquando que non coacta non facit.</i>	3. a
<i>Modum complexionis in membro duplicē esse.</i>	28. a	<i>Nature sagacitas.</i>	3. a
<i>Motum localem esse triplicem.</i>	29. b	<i>Naturam grauiā z leuiā contra inclinationem ipsorum pro cedere facere.</i>	3. b
<i>Morbum sumi cōmuniter z proprie.</i>	31. a	<i>Naturam cum vno instrumento diuersos producere effectus.</i>	3. b
<i>Morbum complexionem triplicem esse qui factus est: siens: z futurus fieri.</i>	38. a	<i>Naturam omnium esse operatrice.</i>	3. b
<i>Morbus factus dupliciter.</i>	38. a	<i>Natura acquisita quid sit.</i>	3. b
<i>Morbi compositionis z vnitatis non conuenire distinctio nem in factum sientem z futurum.</i>	38. a	<i>Naturam non pati repentinas mutationes.</i>	3. b
<i>Morbum materialem dici dupliciter.</i>	38. a	<i>Naturale tripliciter dici.</i>	4. b
<i>Morbum in complexionem non solum attendi in qualitatibus primis sed etiam in secundis.</i>	39. a	<i>Naturalitatem z paternalitatem esse duplices.</i>	34. b
<i>Morbus complexionalis an attribui debeat membris simplicibus an organicis.</i>		<i>Nervos sensitivos post cor esse siccos.</i>	18. a

Index

- Naturalitas licet in rei veritatem non detur, conceditur ta-**
men medicis propter operari eorum. 3.a
Nihil nisi vivens egrotare. 31.a
Non dari equale ad pondus neqz propinquum secundum
Avicenna. 13.a
Non omnem morbum de repletionem esse materialem. 38.b
Nunquam expellitur nocitium quin expellatur de iuua-
tuo. 3.a
Nuca ponitur frigida a medicis contra philosophum. 17.a
Nunc dupliciter accipi. 33.b
- O**
- Occasio egritudinis qualis.** 36.a
Omnia membra esse a calido completive: licet non relinquat
in eas vestigium sibi vnde reliqua remanet frigida. 17.b
Omnium effectuum qui producuntur quatuor esse cau-
sas. 36.a
Omnes malas complexionem sexdecim esse. 39.a
Operationum z virtutum animalium, quasdam naturales
quasdam animales dici. 3.a
Opotere aliquando ad consueta transire. 4.a
Operationes que fiunt in corpore nostro quasdam esse pro-
prias arti quasdam vero nae quasda comunes vtriqz. 4.a
Opinio gentilium de contra operantia membrorum ad in-
vicem. 22.a
Opiniones aliorum de contra operantia per distinctiones z
conclusiones. 22.b. z. 23.a
Operationes quomodo perfectiores sint in pueris z quomo-
do in iuuenibus z alijs. 24.b
Ordinatio corporum secundum Avicennam. 34.b
- P**
- Partes corporis graduate in consideratione graduan-**
tur. 18.a
Partes materiales quare dicantur. 27.a
Partes formales z partes materiales que sint in quolibet
quanto. 27.a
Passio in quo inuenitur. 37.b
Passiones animam variantia esse quatuor. 56.b
Perfectionem operationum non stare cum temperamento ab-
soluto sicuti cum temperamento iusticiali. 21.a
Pilos sicciorem rem que in corpore sit esse. 18.a
Pinguedinis z pinguium natura. 35.b
Piper corpus immutare. 37.a
Post pilos ossa esse sicciora. 18.a
Potentia z dispositio ad aliqua in quo differant. 57.b
Potates vinum quidam cure plorent. 59.a
Pulchra interrogatio nota. 10.b
Pulmonem locandum inter membra calida post hepar licet
Avicenna de eo non fecerit mentionem. 17.b
Pulmonem villos habere. 29.b
Pulmonem post carnem glandosam esse humidum. 17.b
Puerorum etas qualis. 20.a
Pulmonem villos non habere. 29.b
Puerorum complexio in vere melius se habet. 44.b
Philosophos aliter dicere aliquid esse factum aliter me-
dicos. 38.a
Pleiades que sint z vbi sint. 47.a
Practica vnde dicatur. 5.b
Practicum dupliciter sumi. 5.b
Proporatio elementorum in mixto quo modo ad mollem di-
uerficatur z quo ad virtutes z qualitates. 11.a
Propter quid tempore maioris estus inflammationes magis
pufocative sint in nocte qm in diebus. 46.a
- Q**
- Qualem se debeat in conuiuijs prestare medicus nota.** 9.b
Qualitates elementorum quomodo sint actiue z passi-
ue. 10.a
Que elementa possunt putrefieri z que non. 11.b
Quare omnia mixta sunt eiusdem speciei. 11.b
Quomodo complexio temperata intelligatur esse in medio
distemperatarum. 16.a
Quodlibet mixtum ex elementis generari. 26.b
Quod testiculi sint necessarii z non ad bene esse contra
Aristo. 28.a
Quare virtutes principales dicantur prime. 28.a
Qualis sit ordo corporum ad cadendum in egritudinem ad
inuicem. 33.a
Quot requirantur vt causa producat effectum. 36.a
Quomodo humor z elementa sunt subiecta sanitatis z egritu-
tudinis. 37.a
Quot sunt z que res non naturales z preternaturales. 38.a
Quauis tot sint species morbi quot sanitatis non tamen co-
uertitur quia plures sunt species egritudinis qua sani-
tis. 38.a
Quo tempore magis idonei sint curari morbi. 43.b
Quid per naturam morbi intelligimus. 43.b
Quod nihil agit nisi cum debita quantitate. 43.b
Quare homines in estate magis infirmantur qua in hye-
me. 44.b
Que aeris dispositiones magis ad sanitatem conueniant
nota. 51.b
Quare quidam ex leui causa rident quidam vero intri-
stantur. 59.a
Quietem post cibum laudari. 61.b
Quibus horis secundum anni tempora exercitium fieri
debeat. 61.b
- R**
- Raritas quatuorplex sit.** 35.a
Renes post splenem esse calidos. 17.a
Renes post pulmonem esse humidos. 17.b
Responsiones ad rationes Saleni contra Aristotelem. 23.b
Responsio ad rationes de contra operantia cordis z he-
patis. 23.b
Rem non naturalem aliquando transire in rem contra na-
turam. 45.a
Regio temperata eligenda z que sit temperata regio. 53.b
Risus quomodo in puero causatur. 58.b
Risus definitio. 58.b
Risum duplicem esse verum z fictum. 58.b
Risus ex titillatione euenientis causa. 58.b
Risus diuisio. 59.a
- S**
- Sanitate nil charius.** 6.b
Sanitatem optimam esse duplicem. 14.a
Sanguinem calidiorum esse hepate licet ab eo generetur. 17.a
Sanitas quid. 31.a
Sanitas z egritudo potest operari tripliciter. 31.a
Sanitas z egritudo circa idem fiunt. 31.b
Sanitas z sanus quid. 31.b
Sanitas z egritudo quomodo sint opposita. 31.b
Sanitas dicitur dupliciter. 31.b
Sectarum nomina. 6.b
Sententiam Aristotelem z Sale in medicina nota. 29.a
Sexus masculinus ad femininum dupl'r comparari. 22.a

Index

Sensus perfectos qui habeat.	35.b	Uer esse sanissimum & minime mortale quomodo intelli-	
Senes in estate melius se habent.	44.b	gendum.	47.a
Siccitas est lima caloris quomodo intelligatur.	15.b	Uer ad diuersa diuersarum cōplexionum comparatur.	48.b
Sicut octo sunt modi equalitatis sic & inequalitatis.	15.a	Uentos esse duodecim secundum uero nautas. xvj.	56.b
Similia in forma & gradu adinuicem nec agunt nec patiuntur		Uentorum ordo & quo tempore spirent.	53.a
quomodo intelligendum.	16.b	Uentorum effectus & primū borealium in corporibus.	53.a
Simplicia membra que sint & quare sic dicantur.	27.a	Uentorum orientalium effectus.	53.b
Si estas fuerit nimis pluuiosa hyemem egram necesse est		Uentorum meridionalium effectus.	53.b
esse.	50.a	Uenti saniores & magis eligendi qui.	53.b
Solini exempla pulchra.	35.b	Uentū interclusum multos mirandos effectus efficere.	53.b
Subiectum sanitatis & egritudinis immediatum esse mem-		Uerecundie signa.	58.a
brum aut spiritus quomodo intelligendum.	31.b	Unum laudabilem facere letitiam.	51.a
Subitam mutationem corpora corrumpere.	50.b	Uirtuti forti nihil resistere quomodo intelligatur.	3.b
Spiritus est calidius q̄ est in corpore nostro quomodo in-		Uita quid.	16.b
telligatur cum a Saleno ponatur tēperatus.	16.b	Uita hominis utrum breuior sit nostris temporibus q̄ an-	
Splen post carnem est calidior.	17.a	tea fuerit.	25.b
Species morbi equales esse speciebus sanitatis in gene-		Uillozum tres esse species.	29.b
re.	38.a	Uirtutem dispensantem triplicem esse.	42.a

T

Tactum optimum ex temperātia cōplexionis causari & ideo		Unūquodq; extorum duplicem habere naturam.	9.b
ex bonitate tactus super bonitate igenij iudicamus.	24.b	Unum ex alio fieri multipliciter contingere.	11.a
Terre natura.	10.a	Unum indiuiduum posse habere omnes modos equalitatis	
Temperamenta esse duo secundum Auerroem.	21.a	sed diuersa ratione.	15.a
Temperatus quas operationes habeat meliores distempe-		Unum membrum ab alio generari quomodo intelligen-	
rato.	24.a	dum.	26.b
Temporum anni distinctio secundum Astronomos.	46.b	Unitatis naturam dupliciter sumi.	35.b
Temporum anni distinctio secundū medicos.	47.a	Unde sit q̄ cum sol sit nobis in eadem propinquitate in autū	
Temporum anni distinctio secundum ecclesiam.	46.b	no & in vere non sit eorū eadem dispositio.	48.a
Temporum anni uarietatem nō eandem esse in omni re-		Urinam post exercitij horam significare.	61.a
gione.	47.a	Utrum discrasie simplices diu manere possint.	15.b
Timor quid sit & eius cause.	57.b	Utrum sit possibile corpus humanum simul & semel & secun-	
Timor & tristitia quomodo conueniant & differant.	57.b	dum eandē partes a contrarijs qualitibus alterari.	15.b
Timentes propter quid tremant.	57.b	Utrū colericus & sanguineus in extremo remissior sint equa-	
Timentes aliqui testiculos conuellunt.	58.a	liter calidi.	16.a
Timentium ventres cur soluantur.	58.a	Utrum complexio tēperata vniuersaliter habeat omnes ope-	
Tirillationem a seipso factam ad risum non mouere &		rationes distemperata perfectiones.	24.a
causa.	58.b	Utrum in etate pueritie operationes sint perfectiones q̄ in	
Tumorem aliquando egritudinem esse aliquando acci-		alia.	24.b
dens.	40.b	Utrum complexio naturalis possit mutari.	24.b
Tunicas arteriarum post renes calidas esse.	17.a	Utrum complexio temperata sit longioris uite.	25.a
Theorica unde dicatur.	5.b	Utrum complexio possit transmutari in alium ab ea multus	
Theoricum dupliciter sumi.	5.b	distantes.	26.a
Thome de garbo opinio contra Gentilem.	22.b	Utrum complexio indiuidualiter possit extra suam latitudi-	
Tres primos medicine auctores tres sectas reliquisse.	6.b	nem transmutari.	26.a
Tristitiam duplicem esse.	57.a	Utrum egritudo ut nunc possit esse ex generatione.	32.b
Tristitia & cordis debilitas in quibus differant.	57.a	Utrum sanitas semper & egritudo nunc sint extrema.	34.a

U

Uarie de complexionis mutatione opiniones.	25.b	Utrum stante lapsu in cōplexione sequatur lapsus in compo-	
Uenarum hemorroidarum apertiones multū prodesse.	41.b	sitione.	43.b
		Utrum egritudine existente in quibusdam membris totum	
		corpus dicatur egrum.	44.a
		Utrum sub equatore sit habitatio temperata.	53.b

f 3 n 3 s.

Nico. Ser. j.

A ij

Capitulum primum distinctionis

prime: quid sit natura et quot modis nomen nature accipitur.

Omen nature

est nomen equocum quod de pluribus diversis specie predicatur. Nam secundum suum esse natura est duplex. scilicet natura naturans et natura naturata. Et natura quod est naturans dicitur esse deus qui celum et tota natura dependet. scilicet natura. Nam natura naturata sibi alternat in suis actionibus: operatio enim nature dependet a natura rationis quod a principio quod suis beneficiis operationum omnium est ratio et mensura.

...vnde antiquores sepe in operationibus nature nature mirati sunt sapientiam creatoris dirigentis ipsas. Ipsa enim dirigunt secundum mandatum dei. et operantur. vnde Augustinus primo principio. c. de etatibus. dixit. precepto dei virtus agens agit aia sine natura. Et de virtute informativa eadem de sensu. doctrina de virtutibus dixit. quod ipsa precepto sui creatoris informat. Et hec quod natura est secundum quod dixit Aristoteles philosophorum primo motu et quietis eius in quo est pars et non secundum actus. Et ita quod natura in istis inferioribus considerat. prout in elementis. et scolario in mixtis que sunt ex illis. Et que in elementis considerat. proprie est ipsorum complexio. que non in mixtis: aut considerat in rebus animatis: aut in inanimatis ut lapidibus: et que in animalibus: aut in sensitivis: aut in sensu privatis: ut plantis. Et que in sensitivis: ut animalibus: ut sic est virtus regitiva corporis ipsius animalis cuius est natura: et est illa virtus que gubernat et conservat spiritum animalis cuius est natura in omnibus actibus eius: que sunt proprie in nobilioribus et magis necessariis ipsi. de que scribitur in de sensu creatis ad Alex. quod virtus regitiva tota est omnium virtutum complexio cogitativa. Nam natura aliquando distinguitur per artem. et ut sic sumitur pro principio activo motu et quietis corporis cuius est natura: et secundum hunc modum omnis forma sensibilis dicitur natura. cum sit primo motus et quietis eius cuius est forma. Et sicut omnes forme sensibilis virtutis prout dicitur natura. Et aliquando similiter dicta distinguitur per id quod nullum est anima. Et ut sic omnes virtutes lapidee et alioquin inanimatoe sunt dicte virtutes nature non anime. Virtutes autem animalium sunt dicte virtutes anime non nature: ita quod et virtutes plantarum. Et aliquando considerat sumpta distinguitur per animam sensitivam: et ut sic predicatur de virtute vegetativa que inest plantis. et ut sic omnes virtutes plantarum dicuntur virtutes nature non anime. Et de hac intellexit Galenus cum per de virtutibus animalibus dixit quod nutrire et augere sunt virtutes nature non anime: operationes autem que in corporibus sensitivis ut animalibus sunt sunt operationes anime non nature: que sunt ab anima sensitiva: Et sciendum tamen est quod operationum animalium quedam dicuntur nature: et que quedam animales. Et sicut virtutes que abus procedunt. Et nature quod est deus dicitur natura non anime: sed que sunt imperfecte respectu operationum que in animalibus vocantur animales: et que procedunt in eis a virtutibus operantibus in modum anime vegetative: que a medicis vocantur natura. de que dicit Galenus. 3. de creaturis. que copata ad id quod aliter. scilicet ad corpus animalis ipsa habet sapientiam et sapienter agit: sed copata ad id quod corpus animalis agit ipsa refugit et repellit omne id quod est eius principium. prout tamen de virtutibus animalibus et est super 4. regiminis acutum. dixit quod anima que est natura secundum intentionem medicorum. scilicet anima vegetabilis non habet mentem: hoc est non cognoscit nec operatur cognoscendo. Non enim scrutatur de meliori. nam in quantum est natura agit ut dixit Averroes in 12. methaphisicorum. c. 18. sine consilio et deliberatione: et ob hoc accidit ut cum natura querit expellere nocivum nunquam omnino se parat inuatiuum ab eo: pro quod accidit quod nunquam ita expellit nocivum quam de inuatiuo est cum illo expellat. et hinc est quod quatuor cumque vivo spontanea operatur adhuc ipsa debilitat. attrahit. nam dixit Galenus super eodem 4. regiminis acutum. nam sicut inuatiuum et nocivum

expellit: que quis tamen dicta natura non habeat mentem: et operatur sine cognitione. et consilio: tamen ut dicit Averroes in supradicto commento: et ipsa rememorata ab intelligentijs regulatur: et non erratur in suis operationibus regulatur: vnde dicitur potest quod operatur et regulatur operationes suas cum aliquo deliberatione. 13. n. sine non cognoscatur tamen illud intendit: et in illud ab intelligentijs regulata dirigunt meliorum modo quo potest cum certis circumstantijs et limitacionibus: et hinc innuit Aristoteles in 12. methaphisicorum. quod operatio nature est opus intelligentie. Et hinc est quod quis habet natura careat mente et non utatur se per se per se: sunt tamen omnes motus eius ordinati: ut in animalibus maxime patet. De animalibus vero virtutibus. digonem. n. scilicet ordinata est ad digonem episcopi. Et digonem episcopi ad digonem membrorum: et digonem membrorum ad nutritionem ipsorum. Et sicut virtus retentiva retinet que diu digestiva digerat: et completa digone expulsiva tunc expellit: et consistit in alijs est videre de virtutibus animalibus: bene ergo dixit Galenus super loquens tamen sicut in dicitur: nam habet sapientiam: quam ipsa debet persequi sine corpore cui est anima dedita ac si habet mentem et deliberationem et scrutaretur de meliori: imo in habet sapientiam eius est tanta quod apud humanam comprehensionem dicitur non finita ita quod et omnem limitationem medicum excedit ut appetit cum aliquo eum per vias occultissimas et a medico incomprehensibiles. Et ad habet sapientiam Galenus dixit per de creaturis: nam esse sapienter: scilicet sapientie non est finis. Et in libro de attentatione dicta dixit. nam subnunciatur et docet quod est factendum non solum eis que aptius sciunt: sed et videtur tamen dixit ipse. ego eos vidi frequenter uti procermatibus incisivis indigentibus subtilitate dicta: et predicata cum sapia operatur natura non fuerit debilis impedita aut coacta. Cum enim foret impedita actiones suas regulare non valeret. Et sicut cum foret persequuta. Et cum coacta foret faceret vitium de potentia et conaretur ad actiones robore toto: et agit sic aliquo operationes que non coacta non ageret. Unde Galenus in libro. pulsuum dixit natura in necessitatibus magnis vitis toto robore et facit operationes que non necessitata non faceret sic que facit pulsus fortiores et facit expulsiones maiores: et sic in egritudinibus facit aliquo operationes que non faceret tpe sanitatis. Dixit Galenus. 6. de iterioribus. c. v. Nam ordinavit quod membra corporis suas actiones. scilicet nature faceret absque doctrina quod temperas certum apud me inveniunt est nutriendum edum. Nam cum quodam litigaret et dubitaret quomodo teneret in misericordie accipiens quodam capram pregnante scidi ventre eius et edum suum ita extraxi quod matrem suam nullatenus videre potuit: que quod domum deferens eum iuxta vasa diversos liquores habitia posuit: quodam. n. plena erat vino quodam lacte: quedam melle: et alia alijs liquoribus. et nonnulla plena erat leguminibus et fructibus et granis. tunc edus cepit ire ac si videret quod pedes essent ad hoc ut deambulatio fieret. Et deinde se quatens humores quos de vulva retinuit expulit et fricas utriusque lateris cum pedibus vnum quod quod erat in vasis olsecit. Quod ad lac veniret incepit bibere: quod cum videret miratur sum certificas dicitur Ipo. quod nature animalium suas actiones sine doctrina faciunt: hinc quod eduz nutritum: et cepit non solum lac sugere: sed et sumere ea que in domo erat et ubi erat. et posuit coram eo frondes et ramos quos sigillatim olfacies cepit quosdam eorum sugere et quosdam comedere: et vna transacta hora ruminavit. vnde miratur suus de virtute naturali quomodo in animalibus operatur: sed magis miratur sum quomodo recordatur est ut cibum iterum de stode ad os retraheret: et ruminavit ad alia loca madaret: et subdit. quod non mirantur de his que perveniunt actione nature: sed de his que raro eveniunt. Cur quod non miramur cum videamus naturam adolescentibus dedisse quomodo lingua eorum in emittenda voce moveatur: et quomodo in emittendis diversis vocum plationibus ordinat. Juvenim quod quod oia animalia anhelare: et voce ipsis de vulva egredientibus. scilicet cum nascuntur emittere. Et natura est alio modo sumitur. scilicet pro primo instrali quo forma sensibilis operatur: et sic natura sumitur pro complone compositione et unitate: que ab Aristotele. 2. primo. can. dicitur tres corporis nature. et alio quomodo sumitur in medicina pro nativitate siue ortu rei: ut in affo. Grassi valde secundum naturam. a. nativitate: et alio quomodo sumitur pro consuetudine. Est enim consuetudo natura acquisita ut infra: et alio quomodo sumitur

Nota
Quid sit
natura
naturata
et quomodo
in quibus
consideranda
sit et quomodo
modis
dicatur.

Gal.

Operatio
natura et virtus
tu animalium
quod est dicitur
nature et que
dam animales.
Gal. 3. de
creaturis.

Averroes. 12.
methaphisicorum.
c. 18.

Aliaque
pellit
natura
expellit
dicitur
inuatiuo.

Aristoteles. 12.
methaphisicorum.

Nota bene

Natura
natura
sapientia
habet.

Gal. 3. de
creaturis.

Natura
coacta
facit
necessaria
facit
aliquo
robes
que non
coacta
non
facit
creet.

Gal. 6. de
iterioribus.
c. v.

Nota
sapiens
gacitate
nature.

Averroes. 2. pri.
mi can.

Distinctio. I. Trac. I. De natura et operationibus.

pro varietate rerum: sicut cum dicitur quod alia est natura hominis: alia equi: alia auri: et alia argenti: et consimiliter aliorum: et aliquid luminis pro ventre animalis sicut cum dicitur. hoc est stricte vel simpliciter nature. et hanc est lubrica vel fluxibilis nature. et veris. Et aliquid inveniunt in medicina sumpta pro vulva mulieris.

De operationis nature.

Cap. ij.

Actura secundum quod bene ab intelligentia regulata omnia possibiliter ei meliori modo pro cuius est natura disponit: id est quod grauius et leuius inclinacione ipsorum pro cedere facit: mandat. n. multas graue sursum ad os stori. et colera leueni deorsum ad hystis fellis: et sic cum vno instructo diuersos producit effectus: vt cum calore naturali retentione: et expulsionem: quibus hanc faciat hanc diuersas indigentiam secundum diuersamque apparacione corporis cuius est natura: et diuersam disponem nature eius: cum vno instructo vt vna medicina: vt dicitur. g. cum ozimo de quo suo ca. dixit. A. Ozimū. s. fluuiale stringit: sed cum mām inuenit apparatā soluit. **C**Dixit Sal. in tegni. Oius natura operatrix: medicus vero minister. **E**t Mes. Dixit. Est. n. prae natura curare non medici. **M**edici vero opus est opere ferre nature. quod dicitur Hal. in comē. tegni sic exposuit: oius. s. eo quod regunt disponunt et producant in sanitate seruanda: aut in reducendo ad meliorem corporis lapsum: aut ipsi seruando: aut curando egritudine eius: quorum. s. oius principium est ab intra. ipsorum oius natura operatrix est medicus vero minister. **E**o quod quorum principium est ab extra natura non est operatrix sed medicus. si enim delere oportuerit textum dignum aut melius aliquid secare: natura nunquam incisionem faceret eius: sed medicus. Dixit et Hal. quod Sal. illud dicitur protulit rudentes tacite quoniam que potuisset ab eo queri de generatione porci sarchoydes quod est efficiens eius. rudentes quod oius talium natura est operatrix: medicus vero minister. **N**ota tamen quod quoniam natura sufficit pro seipsa complere actionem non oportet medicum se intrinsece nec opere illi ferre: sed sine re forte pro auxiliium medici debita natura operatio impediatur. Si vero natura non sufficit: tunc medicus opere illi porrigat Inquit Sal. pro de interioribus. Natura non eget medicaminum auxilio nisi cum magnificato morbo ei dari non potest. **P**restat autem medicus nature auxiliium aliquando pro se et aliquando per accensum. per se quod dem vt cum remouet causam impediens naturam ab operatione sua. verbi gratia. natura aliquando sufficeret euenem humoris nocitui face re: vt impediat ab opilione: vel alia causa quam medicus remouet in qua remouendo opem nature prestat. **P**er accensum vero fert medicus nature operam: cum debilitata pro resolutione non potest in operatione necessaria: tunc medicus administrat sibi vinum: et alia resumptiua reaponendo deperdita et multiplicando instructum suum. s. subiectum et calorem naturalem: quibus natura fortificata sua complere operationem. hoc enim tale auxiliium dicitur per accensum fieri. quod solum inuatur in quantum maliter in se ipsum corporis et spiritum conuertit. **E**t natura quod dicitur naturaliter operans et non coacte et precise pro seruando indiuiduo cuius est natura nunquam est causa nocumēti eius: sed semper inuamēti: sed natura naturaliter operans pro seruanda specie: est aliquando causa nocumēti indiuiduo: cuius est natura: imo aliquando et magni nocumēti: vt patet in muliere pariente natura est causa apertionis ossis pectinis ad quam sequitur dolor intensus. cuius doloris natura ipsius est causa. **S**inthomatice autem operans natura semper se est causa nocumēti corporis cuius est natura. siue pro indiuiduo: siue pro specie operetur: **P**er accensum potest tamen aliquando esse causa inuamēti in indiuiduo cuius ipsa est natura: vt patet de operatione sinthomatica spontanea de qua semper et per se natura multum prosternit: hanc aliquando per accensum inuamēti ad ipsam euenem sequat. **C**Dixit Sal. 7. affo. in comēto affo. quibus inter frenes et ventrem etc. quod virtuti fortis nihil resistit. **Q**uod dicitur retulit ad virtutem expulsivam: et non oportet intel ligi sic vt littera sonat. sed sic dixit. quod virtus fortis inopinata facit. **E**t. 10. therapē. dixit. Virtus quod dicitur fortis ex his comēnit omnia. imbecillis vero quibuslibet stristat: et intellexit si obiectum fuerit sibi proportionatum: vt natura fortis supra mām digerenda et diuidenda vt expedit quod nihil intrinsecum repugnare

poterit. quin eas expellat: sicut aliquando contentum inter dyabolum et phlegma et stercus conuertit ad vesicam et expellit per vias nobis ignotas sicut et sanie grossam aliquando de cocumitate ossium ad extra expellit quod maxime facit: quod potest est illa mās subtiliar: et diuidere: diuisione vltima. **S**i autem obiectum esset sibi improporionatum potest fortitudini eius resisti. imo et de facto resistit. **S**i. n. quis os magnū transglutierit nulli dubium erit quod virtus eius quod tunc fortis non poterit illud expellere: et fortasse pro hanc Sal. pro de creticis dixit. natura non sufficit ad omnia. et fortasse dixit sic. quod moderno tpe vt patuit debilitata est natura: et non potest ad multa sufficere: ad quod olim non debilitata poterat. **D**e diuisione nature: et quo consuetudo est natura: et quomodo operatur in corpore humano. **C**ap. iij.

Actura dicitur esse duplex. s. principalis et ex principijs veniens generatio: nis: et secundaria que in tpe acquiritur ex consuetudine: que dicitur natura acquisita. **E**st autem consuetudo: vt dixit Ari. problematum. 21. multoties et quotidie aliquid facere. **N**on enim ex vno actu aut duobus aut paucis consurgit consuetudo. ois enim consuetudo paulatine acquiri. **E**t maxime ex actibus equalibus: quod non repente et inequaliter accidit in natura consuetudine non facit: sed potius factam destruit. **D**e qua consuetudine dixit Ipo. in libro de aere aqua et regione: quod est velut natura. **E**t Ari. in de memoria et reminiscetia dixit. **T**anquam natura consuetudo est. **E**t Hal. pro theo. dixit. Consuetudo est natura. **D**e natura dixit Hal. 2. de coplonibus. **A**diectiones nature sunt consuetudines. **C**onsuetudo tamen est duplex. vna que nihil aliud esse videtur nisi quedam naturalis inclinatio. quā hanc natura humana ex quadam exercitatione circa actus specierum: et in indiuiduorum conseruata sicut dicitur. 2. affo. **C**onsuetudo est nature humane dormire de nocte: alia est quod est habitus ex multoties agere acquisitus velut in natura quando permutatatus: de qua hic intendit que hanc Auer. pro phi. comē. 21. est sicut altera natura: quod dicitur sic exponit quod dicitur. i. est res que naturam alterat et transmutat non solum corporis sed et anime. **E**t quod animam transmutet apparet manifeste in his qui in hoc seculo secundum diuisionem sectarum viuunt quilibet. n. exponit se cruciari in patibulo: et est mortui pro defensione secte sue. i. eius quod consuetus est ei in ipsa secta. **E**t propterea quod consuetudo transmutat animam: et in re ad quam transmutat ligat eam: quod vniuersis quod assuescere virtutibus et bonis moribus: et maxime in pueritia. vt cum eis in senectute viuat. vni dicitur est. **Q**ui non assuescit virtutibus ois iuuenescit. **A** vicijis nescit discedere quoniam senescit. **E**t quod transmutet consuetudo corpora manifeste apparet. **D**ixit. n. Ari. 7. ethico. quod consuetudo est velut imitatio. **E**t Sal. Dixit. 2. de coplonibus. quod acquiri consuetudo in tpe ex frequētatis multis actibus tā sensitiuis quod motiuis quod etiam quietibus et virtutibus naturalibus ex cibis potibus et medicinis. et alijs rebus non naturalibus. imo et aliquando ex rebus propter naturam. aliqua. n. res propter naturam si sit consueta alicui parti sic quasi ipsi parti naturalis: vt ethica senectutis. et quia fit conaturalis est de rebus annexis rebus naturalibus. et est res maxima. **D**ixit Sal. sup. 2. re. actu. **I**n seruanda sanitate: et curanda egritudine quod declinat pueniens lesio ex ipsius mutatione. **D**ixit enim Dama. in suis affo. mutare consuetudinem non cito est et molestum et maxime inueterata: vt in senibus. et precipue si subito transmutata fuerit. **D**ixit. n. Al. 4. practice. **C**onsuetudines abolende sunt. sed non subito: eo quod natura non sustinet repetitiones mutationes. **U**n in. 4. dixit ipse Alim. consuetudines conseruare: hanc eam non incedere nisi pessime sint operis. et a pessimis paulatine et ordinate discedere. **Q**uapropter quisque sibi cauendum ne alicuius rei consuetudinem faciat quam ipsum obseruare oporteat: ex cuius seruacione substitutione patitur: vt si quis vno cibo vel potu consueto semper utatur. vel semper ab eo et abstineat vel si dormire: aut exercitari: egerere coire vel quotidie eodem modo assuescat: natura maximam incurret nocumēti si abstinerit. quapropter vniuersis corpus suum sic disponere

Natura g...
ita et le...
ita contra...
inclinatio...
ne ipsorum...
peccet fa...
cit.

Natura cum...
vno instructo...
diuersos...
producit ef...
fectus.

Natura oium...
operatrix...
Medic...
do minist...
ster quo i...
telligitur.

Medic...
naturā tu...
uare nō d...
nisi quā ip...
sa p seip...
sas actio...
ne complere...
nō sufficit.

Virtuti...
forti nihil...
resistit quo...
intelligit.

Salte. 10...
therapē.

Hand.

Sal. pro de cre...

Consuetudo q...
dicitur acquiri...
quid sit...
quō fiat...
quorū sit.

Ipo. in libro de...

Consuetudo dupl...

Consuetudo natu...
rā altera...
et transmutat...
nō solum corp...
sed et animam.

Nota per crum.

Sal. 2. de coplonibus.

Natura non potest...
repetitiones...
mutationes.

fic disponere d3: vt caloris z frigidis patiens esse possit: z vt ad cibaria sibi necessaria aptus reddat. z amotiones z somni z vigiliāz horas z mōsiones: z domos sine lesione permutare possit: fortassis. n. de necessitate h̄ agē cogis. q̄re sic bonis assuescat q̄sqz dietis. Nam q̄ malis assuescit indiget dixit Sal. duob⁹ r̄pibus: vno vt malā p̄suetudinē dimittat: z reliquo vt bonā discat. Mala autē cōsuetudo aliqñ est multū mala. z sic q̄ superat p̄suetudinis observatiā z bonitātē: z talis nō est ieruāda. Dixit. n. Aui. 3^a p̄mi. c. de eo qd̄ comedis zc. Illi in qbus mala digerunt cibaria sibi cauere dñt ne tandē pducant ad egritudines pernecantes: sed dñt paulatim dimitti cū diminutiōe rei z diminutiōe. Interim ē vtendo ea corrigētib⁹ donec ad bona deducti sunt. sed mala p̄suetudo qdam nō est excedētis malitie. z illud iō qz res p̄suet. z si sint aliqñlter ex p̄suetudie facte sunt cōnāles z p̄formes nāe vtētū. De hac. n. p̄suetudine nō multū mala dixit Ipo. 2ª affo. ex multo tpe p̄suetā: z si fuerint deterrora incōsuetis minus molestare p̄sueuerūt: z corpa ex illis min⁹ ledunt z h̄ficat dcm̄ ei⁹ de cōsuetudine cuiuscūqz rei nō nālis: vel eis amere: z siue fuerit mala in q̄titate: siue in q̄litate siue in mō: artificio: vel hōia administratiōis illius rei assuescāt. Et subdit Ipo. in dco affo. Opz ar aliqñ ad incōsuetā trāsire ad h̄ vt eis assuescāt in pre vt si p̄tigeret eis volūtaria vel coacte vt incōsuetis non ledant eis. Nec qdē h̄ dicit ei qd̄ dixerat. s. p̄suetis ē vtētū: qz itētiō Ipo. fuit p̄suetis eē vtētū fm̄ plm̄ z nō incōsuetis z nō solū corpa lapsa: sed et p̄pata. N3 lz corpa p̄pata debeāt p̄silia cōseruari: z illa sint q̄ sunt ei p̄suetā. tñ aliqñ: raro tñ dñt eligi ex his q̄ nō sunt excedētis malitie: ad q̄ nullus trāsmiti d3 si fuerit pole. Cū at p̄suetudo sit alia nā q̄ modificat nāz z dirigit eā ad meli⁹ siue potētis ad operādūz declarant Ipo. vbi sup̄ in exēplo de vna re nō nālis. s. de motu dicens in affo. Assueti assuetos ferre labores. Et si ibecilles z senes fuerint incōsuetis fortib⁹ z iuuenib⁹ facili⁹ ferūt. Qd̄ ē vt voluit Sal. 5° de regimine sanitatis. z Aui. et 3^a p̄mi. c. de sic currēdis accūtibus futuras p̄noscitib⁹ egritudines: Corpa nāqz assuetā q̄si p̄ quādā nālem dispōnē inclinānt ad consueta opa sustinēda faciē. vñ mēbra exercitata fortiora aptiora reddunt ad exercēdiū solita exercitia: nec obstat si illa exercitia plus deficiāt ea: qz mai⁹ est iuuamētū eis. puenies a fortificatiōe ipsorū inducta p̄ exercitiū z inclinātiōnē p̄ p̄suetudinē q̄ sit nocumētū deficiatiōis: intellexerunt tñ auctores p̄dicti h̄ h̄re veritatē qñ dispō cōsuetudinis supat debilitatē nāles vel etiatiā. vt sit. h̄. g. senex in p̄ senectute nālter nō imbecillis: vel z si sit nālter imbecillitas dispō p̄suetudinis super imbecillitatē illā. talis. n. senex facili⁹ assuetos labores ferret iuvene robusto nō p̄suetō illis laborib⁹. Nā z si a nā z nāli dispōnē opationis p̄n^o pueniat p̄suetudo: tñ modificat nām z reddit aliqñlter potētiorē vel ipotētiorē. Si autē dispō nālis vel etiatiua suparet inclinātiōnē p̄suetudinē tūc dcm̄ eorū nō h̄ret veritatē: nō. n. est dubiū q̄ decrepitus z nālter imbecillis molesti⁹ ferret aliq̄d p̄suetū exercitiū q̄ iuuenis robust⁹ illi exercitiū nō assuetus. dñt q̄ ad h̄ficatiōnē dicti auctorū dictorū requir̄ volitio siue appetitus exercēdi laborē p̄suetū: qz volitio z appetit⁹ eius fortificāt potētā virtutis aialis s̄bitiue z motiue sic volitio difficul- tat: de articulat. n. po^a volitūa z appetitūa potētā s̄bitiua z motiua vt fm̄ ei⁹ impiū operent. Ideoqz operās p̄ volūtātē suā magis fatigat q̄ operās volūtaria. z ē sile sic est cibō. Nā sic cib⁹ assuet⁹ stāte eq̄litate appetit⁹ facili⁹ sumit z meli⁹ digerit q̄ insuet⁹: z si appetit⁹ nō fuerit eq̄lis tunc fallit: ita est de laborib⁹ q̄ stāte eq̄litate volitōis z appetit⁹ assueti labores facili⁹ isuet⁹ ferunt: z si appetit⁹ ad illas nō esset eq̄lis tūc falleret. z nō h̄ret qd̄ dcm̄ est fm̄ h̄itatē. Dñt q̄ corp⁹ assuetū aeri calido p̄p̄z ampli⁹ calefiat q̄ insuetū ipsi aeri tāqz corp⁹ magis dispositū pati ab illo. min⁹ tñ ledet ab eo q̄ corp⁹ illi nō assuetū z s̄lir dñt de s̄lir^o huic. Et

dñt ad hoc vt vna cōsuetudo dicat in pluribus indiuidu⁹ equalis: nō est neciuz vt vnū indiuiduū tot actus circa eandem re exerceat quot aliud. Nā eq̄lis p̄suetudo pōt in vno acqri ex paucioribus actibus q̄ in alio acqrat ex plurib⁹: qd̄ quidē cōringere pōt ex maiori conatu siue nixu. z maioz aduertētia vnus q̄ alterius circa eandē rem: z non solum equalis: sed etiam aliquando maioz acquiri possit.

De arte q̄ nāz iseq̄ z quo opaf in corpe hūano. Ca. iiii.

Inquit Ipo. q̄ ars est imago nāe z seq̄la eius. Et Ari. dixit q̄ ars iseq̄l nām in q̄tū pōt. Et cā est: qz intellectus noster immediate pcedit ab illo qui est dei. Et lz aliqñ summe deficiat ab eo: lumē tñ siue actionis ab ipso recipit. quare z sicut intellectus diuin⁹ in actionē mouet. sic z intellectus noster in actionē moueri conat. diuin⁹ aut intellectus est mouēs z dirigens nām. quā intellectus ēt noster q̄ est arti s̄lir in mouēdo ad nāz inseq̄tē conat. Et p̄pterea dcm̄ est q̄ si ars faceret ea q̄ sunt nō faceret illa que admodū z nā. Nā. n. semp̄ intendit illud qd̄ est summe p̄fectū in entibus: qd̄ s̄lir ars q̄tū p̄t intēdit. Cū aut dñt artē imitari nām est artē taliter opari vel ab operādo definerē q̄lter est cōueniēs z cōforme nature nālter operanti. Et iō cum nā in aliquo deficiat ars q̄ illā imitat conat illum supplere defectū. Applicā dū est aut h̄ qd̄ dcm̄ est artē imitari nām maxie ad medicinā. S. vtiqz p̄ affo. in cōmē. affo. in p̄urbationibus vētris zc. posuit de intētiōne Ipo. q̄ medicus d3 imitari nām in suis opationibus. Pro cuius dicti declaratione notant expositores q̄ opationes nāe sunt duplices. qdā cōes q̄ sunt sicut. h̄. g. digō nocitiui. eūo supfluitatūz s̄lir: circa q̄ pōt ēt versari opatio medicū: qdā s̄lir p̄prie sicut digō iuuariū z s̄lir. z rursus in corpore nostro p̄nt fieri aliq̄e opationes q̄ sunt p̄prie artis z nō nāe sicut eūo per flōmiā: p̄scalpellationes z s̄lir. Et itez quedā sunt operationes q̄ sunt cōes nāe z arti sicut eūo nocitiui z s̄lir. Et rursus notāt q̄ opationes q̄ sunt a nā: q̄sqz sunt ab ea s̄ntomatice. z q̄sqz regulr: tūc dñt q̄ in opationibus cōibus nāe z arti medicus in suis auxiliis semp̄ d3 seq̄ vestigia: z documta nāe qñ nālter z regulr opaf. Et iō sicut nā nō impedita neqz coacta in mā peccante in quali prius eā digerit. z deinde eūat illā digestā: ita z medicus d3 pri⁹ talis materie distōnē facere: deinde eūare: nisi ab h̄ impediāt aut cogat ad oppositū. Et iō h̄ d̄ q̄ medic⁹ in his d3 seq̄ nām inq̄tū pōt. Aliter tñ nō pōt impedit⁹ vel coact⁹ aliter opari: sicut qñ mā euacuāda esset venenosa vel furiosa vel esset tā multa q̄ minaret suffocationē in qbus casibus medicus non inseq̄tur nām: sed ab eūone incipit: sicut dixit Ipo. in affo. digesta medicari z mouē nō cruda nisi furiosa sint. Et cā p̄ quā medic⁹ d3 seq̄ nām: est: qz vt supra dictuz est. nā dirigūt in opus ab itelligētia nō errāte. Ars h̄o operatur fm̄ intellectu hōis operātis: qui errare p̄t: z pluries p̄tingit errare z nō recte opari. Et dñt q̄ in actiōe artis p̄pria medic⁹ nō sempoz seq̄ nām: vñ q̄uis nā nō docet eūo: nem sanguis esse sic dā vsqz ad sincopiz. Ars tñ q̄sqz docet talē eūonē facere. In qbusdā tñ d3 eā sequi h̄. g. in sanguine solo q̄li peccante q̄uis flōmiā cōperat: medic⁹ tñ aī ipsam flōmiā d3 in illo sanguine digōnē p̄mittere sicut z nā facit. Nā aut s̄ntomatice operāte medic⁹ seq̄ nō d3: imo aliqñ d3 aduersus eā opari. vt qñ in eūone s̄nto^a supflueret. qz tūc medic⁹ d3 restringē. Et itez medic⁹ nō d3 imitari nām qñ nā stat z nō operat tpe quo d3 opari: qz tūc medic⁹ nō d3 stare: sed opari vt voluit Ipo. in affo. Ea quoz crisis fit aut facta est eq̄lter nō mouere: sed sinere. Et Aui. q̄rti p̄. si vero nā nō mouet tpe debito: moue tu post hōiā motus eius. sic itaqz apparet q̄ medic⁹ nō semp̄ imitat nām. sic q̄ p̄sentiat sibi q̄qd̄ ipsa oper. neqz q̄ ster qñ ipsa ab opatione deficiat: sed d3 qñ ipsa regulariter operari stare z sinere: z qñ indebite vel supflue operat debet ei p̄uenire.

Artē imitari natū rā quō intelligat z in qb⁹ cōuenit z in qbus nō.

Opationes q̄ s̄nt i corpe nō qd̄ dā sunt p̄prie arti qd̄ nāe qd̄ dā cōes vtiqz.

Ipo. i aff.

Medic⁹ nō s̄p̄ imitatur nām.

Hul

Cōsuetudo mala aliqñ ē ex eodē ma lute aliqñ non.

Opz ar aliqñ ad incōsuetā trāsire ad h̄ vt eis assuescāt in pre vt si p̄tigeret eis volūtaria vel coacte vt incōsuetis non ledant eis.

Assueti assuetos ferre labores. Et si ibecilles z senes fuerint incōsuetis fortib⁹ z iuuenib⁹ facili⁹ ferūt.

Assueti assuetos ferre labores. Et si ibecilles z senes fuerint incōsuetis fortib⁹ z iuuenib⁹ facili⁹ ferūt.

In quibus
ars et natura
conueniunt et
differtur et
quibus
differtur.

Conueniunt ut inuenit Ari. 2. phi. Natura et ars conueniunt et differunt conueniunt quod in hoc quod utraque agit pro fine: sed differunt in multis. Natura agit pro fine que cognoscit. Natura autem agit pro fine: sed non cognoscit illud: sed tamen ab intelligentia dirigitur in ipsum. Item natura est per se intrinsecus cuius est per se: ars vero est per se extrinsecus. Natura autem in suo de se. et scato ait: ars sic dicit Ari. minor est natura. Artificis. n. magis quod potest assimilare se nature suam posse. Et dicitur: artifex est ex re. Natura vero est in re. Dicitur Hal. 3. theo. non est dignum vel equum ut res que a natura producantur similes eis que ab arte: sed e conuerso: quia natura est per se arte. Dicitur Gal. 3. affo. i. comē. affo. p. stiones anni 2c. gñalia artificialiter et naturaliter procedunt spalia. et per naturaliter intellexit modo nature: n. deducit res demonstrabilis gñali denoiatione. isto. n. modo gñalia. i. gñales denoiationes entium modo naturaliter procedunt spales. ita quod si natura ageret cognoscendo prius cognosceret rem sub gñali denoiatione que sub spali. n. g. si natura producit ex spmate homines per dispositum et parat ipsa denoiatione hac gñali. s. vesica que sub spali dicitur habet cor: vel est bo. Et ea huiusmodi cognitio est: quia naturaliter procedit in ordine nature imperfecto ad perfectum: quia gñalis denoiatione corrident rei in perfectione: id procedit denoiatione spales sicut et ad sensus omnium artificialiter gñalia procedunt spalia. p. n. ars disponit ut in generali denoiatione vociter res que in spali. p. n. n. g. Ars doctoratua preparat lignum denoiable denoiatione gñali. ut n. g. quadratum que spali ut lignum culminis: vel alterius specialis denoiationis denoiat. Et ea huiusmodi ordinis artificialis est quod in habitu artificis ordinato ad extra operandum notitia vltis procedit spales: quia facilius est et facilius deducibilis ex sensuatis particularibus. n. g. facilius est medico deducere curam motum esse calidum in 2. que ipsum esse calidum in 3. gradu. Et dicitur quod nature ut ex supradictis patere potest tripliciter inuenit acceptus. Uno modo gñaliter multum putatur natura est per se motus et quietis 2c. ut s. 2. ut sic ois virtus et ois operatio virtutis est naturalis. Secundo modo minus gñaliter putatur natura distinguitur a iam finem quod natura dicitur esse causa motus intrinsecus. aia vero multo prior: et ut sic ois virtus et ois operatio cuiuscumque aialis late perfecti dicitur ab aia aialis: quia ab ea sunt omnes potestates virtutes et operationes aialis. Tertio modo stricte ut illud dicitur nature quod operatur absque cognitione: sicut sit virtus aie: et illud dicitur aiale quod operatur cum cognitione: et isto modo sumendo nature Ari. 2. de aia dicitur virtutes et operationes immateriales et aiales. Et iteque nature distinctio artificialia dicitur esse illud quod aliquo per se intrinsecus in quod dicitur ordinem. Et illud dicitur artificiale cuius per se est extrinsecus: sicut huiusmodi non solum sanitas: sed et egritudo dicitur naturalis. Et rursum dicitur quod illud proprie est nature quod est per se intrinsecus ordinatum ad perfectionem et preservationem eius cuius est per se. Et sic sanitas est naturalis: egritudo vero innaturalis: siue preternaturalis: natura illud proprie dicitur innaturale cuius per se intrinsecus est ordinatum in defectum et destructionem eius cuius est principium.

Si alia
artificialiter
et naturaliter
procedunt
specialia.

Ab natura
dicitur tripliciter.

Quot
modis
dicitur
medicina:
vnde dicitur.

Medicine nomine equocum est: quod dupliciter eniz sumptum reperit. Primum modo stricte et proprie pro habitu scientifico ex propriis principijs in aia hominis caro. Secundo modo minus stricte et minus proprie pro debita administratione omnium instrumentorum scientie medicine: tertio modo large siue adhuc minus proprie pro quocumque remedio corpori humano pro eius conseruanda sanitate vel eius depellenda naturaliter seu egritudine approximato. Et 4. pro modo distincta et cibum et potum alteratiua vel solutiua. quibus apud vulgus modo solutiua maxime in forma potabili confecta nomine medicine predicto quarto modo sumpte retineat. Et de primo modo sumpta sicut quodammodo dicitur a medio quod est bonum pro quo fuit inuenta. et sicut Agn. dicitur a quadam arbore medica vocata in qua sunt similes flores et fructus et acerbi et maturi. sed sicut Agn. 4. et huiusmodi gñaly dicitur a modo. quia salubriter tradit modum et mensuram: vnde modo dicitur. i. modi dicitur ad prescribendam sanitate et fugandam egritudinem.

tu dicitur. hanc igitur sic sumpta medicina antiquorum auctorum quod sciam vocauerunt. quidam vero ea arte esse dixerunt. plato namque dicit quod medicina est scia ad hanc inuenta ut homo sanitate perciperet: Et Gal. in primo tegui. dicitur medicina est scia rerum pertinentium continuata: cum sanitate et egritudine: et cum dispone 3. in qua non euadit homini sanitas neque egritudo. Et sicut Gal. in cometo huiusmodi dicitur. medicina est scia rerum pertinentium cum sanitate et egritudine et cum disponetertia. Et in libro heresum dicitur. Medicina est doctrina siue disciplina sanatiuorum et egroratiuorum. Et Isaac. pro febrili dicitur. medicina est scia regedi vel seruandi copione. supple. et compositione et vnitate: quare est causa. si nales in eo statu in quo est et reducere ea que est ex natura ad naturem. Et Aui. dicitur pro prima medicina est scia qua humani corporis dispones noscuntur ex parte que sanat et ab ea remouet ut habita sanitas conseruet et amissa recuperet. Dicitur quidam. medicina vere est scia quod de subiecto tractat habite quatuor que regunt ad hanc ut dicitur ipso sit scia. quare proprie est quod sit ens. 2. est ut sit comprehensibile intellectu. 3. est quod sit ens in se et non per accidens. Et 4. est quod de ipso possint considerari passiones et proprietates: modo sic est quod corpus humanum quod est subiectum in scia medicine: est ens: et omnia que mundanorum corporum dignis simum oia predicta quatuor habet. natura est ens: et per se subsistens et capitur intellectu. Et de ipso et passionibus et proprietatibus dicitur: minatur medicina ut in processu patebit: que sequitur quod ipsa vere est scia. Et pro. vero ubique dicitur medicina loquens ea arte noiauit. Et Ari. medicina vna de septem artibus mechanicis esse dicitur. Et sicut in libro de pne. dicitur. medicatiua ars vna que est ars factiua: non tamen simpliciter ita ut edificatiua et sutilis: sed sic basse domus correctiua: aut ruptarum vestium remediatiua. differunt tamen hec ab alijs artibus: quoniam prima natura operante ministrat. Auer. quoque colligit per ait. quod medicina est ars operatiua exiens ex principijs veris. in qua que res seruatio corporis humani et remotio egritudinis eius: sicut per fieri potest in vno quocumque corpore. Et in sexto eiusdem dicitur. quod est ars operatrix quod inuenta esse experimetur et ratione seruans sanitate et remouens egritudinem. Et A. 3. per mi. c. per medicina noiauit arte cum dicitur. medicina non est ars que nos a morte securos faciat. de quo dicitur. cometo. libro septem. pro. dicitur quod medicina est additio et subtractio. Et sicut in libro de ingenio sanitatis sententia pro. Gal. dicitur. est. n. additio eorum que deficiunt: et detractio eorum que superflua sunt. sicut. n. agricola pro: a fructibus arua liberat falce rubos silicemque refecans: deinde aruis sic liberat semina madat: ut noua fruge gñis crescat. Sic medicina velut humani corporis agricola que superflua in eo sunt refecare docet: et que deficiunt sunt introducere ut fruge fruatur sanitatis. Cum. n. in humano corpore deficit aliquid cuius defectu lesio subsequatur aut turpitudine medicina pro posse illum conat corrigere defectum. aut supplere pro eo. Et sicut si in ipso corpore quod superflua ledet: aut deturpans illud conat abolere. Et dicitur cometo: predictum quod medicina vere est ars: cum habeat oia ad arte requisita. Et propter varietatem vobis auctorum predicta dicitur ad sciendum est quod scia maxime tripliciter sumitur. vno modo propriissime quod illa que procedit ex causis imediatis. De qua dicitur Ari. per posterior. seire opinamur vnum quod simpliciter. et non sophisticum modo: quod est sicut accensum cum cam eius arbitramur cognoscere: per quam res est: et quoniam illius est causa: et non stringit aliter se habere. Et ista est scia ex demonstratione per quod. secundo sumitur proprie: sicut idem voluit Ari. per physico. in nata est via procedendi ex notioribus et certioribus nobis in notiora et certiora sicut natura: sic euz. procedit ex effectibus. s. cas. Ideo scia dicto secundo modo sumpta procedit ab effectu super causam que dicitur demonstratio: quod de quibus duobus modis scie Isaac in libro diffinitionum. dicitur. scia vera est vera cognitio quare verificata estimatio et demonstratio firmat: tertio modo sumitur scia coiter et large siue improprie pro adeptioe nature: quoniam modo acquiratur veritas siue ratione siue experimeto siue utroque modo vel alio. Et isto modo scia sumpta dicitur res que sunt comprehensio

quod medicina
na a quibus
dicitur
ars a quibus
dicitur.

Corpus
humanum
est
subiectum
medicinis.

Scia dicitur
tripliciter.

hensio veritatis. Ideo dixit Isaac in dco libro. scia absolu-
te est ab aia cōprehensio veritatu reꝝ pparatarū ad sciēdū.
Modo dicit q̄ medicina est scia largo modo sumpta. scie-
n. nomē. s. medicine. dixit Gal. in tegni. cōiter z nō proprie
accipe opz. Quidā tñ dñt q̄ medicina p̄t sumi quattuor
modis. vno modo p̄ habitu intellectus speculatiuo q̄ spe-
culator q̄sdā dclusiones necessarias accipit: vt q̄ gñā febriū
sunt tria z siliā. z sic medicina est scia: pprie sumēdo sciam.
scdo mō pzo habitu intellectus speculatiuo quo speculatur
q̄sdā dclusiones necessarias directiuas intellectus practi-
ci. vt q̄ ois cura sit p̄ p̄riū: z sic certe est scia. pprie sumpta:
z est ps eius que practica secularis dī. tertio modo pzo ha-
bitu resultate in intellectu practico ex habitibus oicti intel-
lectus speculatiui. z vt sic accepta medicina est ars. Et q̄rto
mō sumit p̄ quodā habitu resultate in mēte sui artificis. s.
medici ex frequētibz actibus circa singularia: q̄ est dire-
ctiuus in opus. Et vt sic nō solū est ars. s. ars mechanica:
q̄ sicut alij mechanici acgrunt artē suā ex frequēti vsu cir-
ca singularia ipsius artis: sic z medicus. Et isto 4° mō cō-
siderāz Aue. medicina 7° collz. caplo de cura apatū frido-
ruz. dicit q̄ medicina est ars mechanica. Et Isido. p̄ eth. z
Ugo de scō victore in didasculo sumētes medicinā dco q̄r-
to mō collocauerūt eā vltimā inter septē artes mechanicas
q̄ sunt lanificatiua: armatura: carpētaria: nauigatiua: agri-
cultura: pastoralis. z medicina. Et rursum dñt q̄ rex alie
sunt ex ope nāe. z sunt ille q̄ ab ipsa pducunt: q̄rū hoies nō
sunt auctores p̄ ingeniu z industriā ipsoꝝ: z dñr res nāles.
Et de istis dñt q̄ pprie est scia z alie sunt ex ope hoies in-
troducte illoꝝ ingenio z industria: ita q̄ eaz hoies auctores
sunt z nō nāz: vocatur artificiales. Et de istis pprie ē ars
q̄ est collectio p̄ceptoꝝ ad vñū finē tendentiū. z est habitus
cū recta rōne factiuus q̄ fit cū ex multis expimētabilibus
cōceptiōibus vna p̄ficiē vls de silibus acceptio vt in phe-
mō metha. Et sic dñt: apparet q̄ cognitio q̄ accipit ab his
q̄ sunt tradita in medicina non semp est certa p̄ viā demon-
stratiōis: sicut p̄z in p̄noscibilibus: z his q̄ in intrinsecis cor-
poris p̄ibus latēt: de q̄bus nō possumus ad id qd̄ est certū
puenire. non. n. est scia medicine scia deoꝝ: neq̄ vt q̄ ascle-
pij seu esculapij: vt dixit Gal. p̄ de ingenio sanitatis: verū tñ
cognitio nra in multis eoꝝ q̄ traditur in medicina nō pay-
vtilē cōiectura appropinquat veritati certe. vt dixit Gal. p̄
de crisi. appropinquat. n. medicus veritati certe quātū pōt.
Et h̄m istā viā operat̄ p̄dēs q̄ nā supflūū resecat z auget
diminutū. est. n. medicina in multis procedēs p̄iecturatiue
non multū deuīas a veritate. C Dixit Gal. in libro de men-
sura eūonis: nihil medicinalē artē in actiōibus ita ostendit
esse cōiecturatiua quātū quāritas vniuersitūq̄ auxilio-
rum. Scimus. n. certe plerūq̄ qñ tps dādī cibū calidū vel
frigidū istat: tamē quātū oporteat dare firmiter nescimus.
Silt̄ aut̄ z in purgationibus: qm̄ qd̄ z colere z flegmatis
serose supfluitatis eūatiūz scimus certe. quātū vero dare
puenit nescimus certe. Certa nāq̄ quāritas rei. Dixit Gal.
tertio de ingenio sanitatis nō pōt calamo scribi. nec lingua
pferri. Non ergo hz in oibus medicina certitudinē: sed in
multis p̄iecturatiua siue estimatiua. z h̄ qd̄ p̄iectura siue
estimatiua est duplex. vna p̄p̄nqua veritati deducta per ar-
tificiale siue p̄babile deductionē. alia est nō p̄p̄nqua dita
ti q̄ nō est deducta p̄ p̄babile inductionē: sed velut p̄ quādā
narrationē vel aliā rōnē similit̄ talē extimationē facientem.
Ad p̄dicta aduertēs cōmē. haly. sup scdo tegni. dixit. me-
dicinalis scia non trāscēdit sensum: hoc tñ dem sic absolute
prolatū v̄ esse suspectū. ipsū ergo declarādo dixerunt q̄
dam. Medicinalis scia non trāscēdit sensum quātūz ad id
propter qd̄ est sed quātū ad id de quo est bñ trāscēdit sen-
sum. vel vt dñt alij non trāscēdit sensus. i. intellectū ad quē
ducit sensus. Et h̄ dñt q̄ quedā sunt intelligibilia que nul-
lo modo sensui subiacēt sicut sunt intelligētie z sube separa-

te: de q̄bus medicina se nō intronmittit. Et qdā sunt intelli-
gibilia q̄ apprehēdunt̄ ab intellectu possibili. z hec prius
fuerunt recepta in sensu de q̄bus medicina tractare p̄bat:
p̄pterea nō trāscēdit sensum: q̄ sicut dixit Gal. si q̄s iudica-
ret de sanitate h̄m intellectū trāscēdēdo sensum incurreret
dogma sempiternē passionis. Alij at̄ dixerūt q̄ medicina:
lis scia in multis trāscēdit sensum agendo de multis q̄ bñr
per intellectū: vñ de multis determinat̄ viā procedēdo de-
monstratiua diffiniēdo: vt dixit Gal. in p̄n tegni. Opz. n. vt
ipse dixit p̄ de simplici medicina. verū sapiētē exaltare aiaz
suā a sensu z iudicare h̄m rōnem z non h̄m sensum. Nouus
aut̄ cōmētator: tegni. dixit. q̄ supradictū verbū haly. sic in-
telligi d̄z: q̄ medicinalis scia non trāscēdit sensum in specu-
latione sua. i. medicinalis scia in speculationibus suis taz
p̄tis theorice q̄z practice non trāscēdit sensum. i. nō relinqt
sensu: sed ip̄m seqtur: et si rōni repugnet: z rō sibi verbi. g.
in pte theorica. dixit Aui. p̄ma p̄mi. caplo de vtutibus q̄ si
fiat p̄ medicū p̄sideratio h̄m rei veritate de eē vtutū. Inten-
tio Ari. ponētis cor esse p̄m oium virtutū z ponētēs nō eē
dare virtutē nālē distinctā a vitali x̄a: q̄ sic est in rei veri-
tate. sed tñ huic rōni p̄dicat̄ sensus: q̄ sensus cōprehendit
cere^m esse p̄m^m neruoꝝ z sensus aialis: z sic p̄m^m vtutū sen-
sitiuarū z motiuarū: z silt̄ sensus cōprehēdit vtutē nālē di-
stinctā a vitali. Et nālis p̄m^m esse epar: q̄ cōprehendit epar
esse p̄m^m venarū z spūs nālis: z tñ medicus in quātū medi-
cus iudicat de p̄dictis 2^m sensum. silt̄ z in pte practica dixit
Aui. 4^m p̄mi caplo de flōmia. q̄ flōmia vene saphene z scia-
tice cū ab eodē trūco procedāt efficaces esse debent equalr
supra truncū h̄m rōnē. z tñ huic rōni p̄dicat̄ sensus z innuit
flōmiā saphene eūare a m̄rice: z sciatice ab ancha. Et ideo
iudicat de eis h̄m sensum nō h̄m rōnem. Et silt̄ est in oibus
alijs p̄silibus rebus: in q̄bus inuenit p̄rietatez inter rōnē z
sensum: q̄ non debēt trāscendere ad rōnem z derelinquere
sensum: imo hz relinquere rōnē z seq̄ sensum z h̄m ip̄m p̄-
cedere. C. Quidā tamen alij dixerunt q̄ in medicina iudi-
cium de re distinguit̄ duplr: vno^o h̄m sensum: alio^o h̄m in-
tellectū: modo medicus quādoq̄z seq̄ debet iudiciū sensus:
z q̄sq̄ iudiciū intellectus. In rebus vtutē habētibus me-
dicus d̄z iudicare p̄ intellectū z p̄siderare operationē illa-
rum: z in hoc non d̄z credere sensui si ei repugnat rō. In re-
bus aut̄ non habētibus virtutes si sensus repugnat rōni d̄z
iudicare h̄m sensum. In rebus aut̄ in q̄bus sensus nō repu-
gnat rōni neq̄ rō sensui si possunt per sensum cōprehēdē
complete tunc debet in seq̄ sensum et si rōnēz ignoraret. Et
hoc dñt voluit haly. cuz dixit: intētio medici non trāscen-
dit sensum. C. Et alij dixerunt q̄ medicina non trāscēdit
sensum circa subiectā mām: q̄ cum distinguit̄ cor^m in sana
egra z neutra innitit̄ h̄m q̄ iudicat ea sic esse rōne dispōnis
sensibilis z nō rōnē cuiuslibet lapsus insensati. In his autē
trāscēdit sensum speculatio plerūq̄ circa res non subie-
ctas sensui: vt circa egritudines interiorū: z alia q̄z plura q̄
occulant̄ a sensu. Et scias q̄ ex rebus prohibētibus perfe-
ctionē sciētiā a scia medicine sunt cōditiones indiuidua-
les occulte rariūz p̄tingentes: ad q̄rū notitiā medicus de-
uenire non potest per aliqua signa certa. C. Medicina qd̄
supponit̄ p̄bie nāli. Un̄ dixit Arist. in de sensu. p̄hyci est de
sanitate z egritudine p̄ p̄m^m inuenire. C. Dixit Auer. p̄mo
collz. artifex. scie nālis cōicat medico eo q̄ corp^o humanū
est vna ps locoꝝ subiecti nālis. sed diuersificat̄ ab eo i h̄ q̄
iste. s. artifex. scie nālis considerat sanitatē z egritudinē: in-
quātū sunt et naturalia. Sed medicus p̄siderat eas in q̄z tū
appetit p̄ternā vñā. s. sanitatē: z remouēt aliā. s. egritudinē.
C. Cōstā. at̄ in p̄n^o p̄tegni dixit. medicina supponit̄ rōna-
li scie. s. logice nāli z morali. Et fortasse de mortali dixit per
illud qd̄ Gal. dixit p̄ de ing^o sanitatis. q̄ vult curare aiam
pus curret corp^o: qm̄ Ari. dicit 2^m p̄ pleumatū: corpis curaz
pōzē eē q̄z aie. Subalternat̄ at̄ medicina p̄bie nāli n̄ sic p̄s

Medicina
p̄ p̄sidera-
ri q̄rūz
modo.

Que sunt
artes me-
chanice: z
quot.

Arz qd̄ fit

Cognitio
tradita in
medicia n̄
sp̄ ē certa
p̄ viāz de-
monstrati-
onis s̄ mul-
titiōis est
p̄ccurati-
ua appro-
pinq̄ vñā
veritati.

Cōiectu-
ra est ou-
plex.

Medicina
lis scia nō
trāscēdit
sensū. q̄o
intelligi.

246

Cōdōnes
idiuidua-
les verane
p̄fectionē
sciētiā i
medicia.

Cui scien-
tie suppo-
nit̄ medi-
cia z quō.

gñit sed qz sua pñcia pñcipia ab illa recipit pbatat qz et ab ea suñ recipit subiectuñ: addat medicina pñdones vt patuit: z ad huc inferi magis patebit. Unñ comētator libri sectay dixit medicina eē scdam pñiaz. Et dixit qz Ari. volēs oñdē qz medicina satis pñgūit pñie ait. pñia ē medicina aie festi/ nat. n. pñs passioēs aie curare. s. cupiditatē libidinē furozē z alia hñ. sic z medicina ē corpis pñiaz: qz medic⁹ pñificat cir ca corpus hois. Igit pñia z medicina sunt due sorozes.

De diuisione ipsius medicine.

Cap. vj.

Ari. pñia pñimi. medicina diuidit in theorica z practica. Et theorica qdez dñ a theorio theoras xbo qd idē est qd speculor specularis: vñ theorica. i. speculatiua: practica vero dñ a praxis greco qd latine est opatio. vñ practica. i. operatiua. Dixit tñ ibidē Ari. qz per theoricuñ non intelligimus solū scire: z per practicuñ solū operari: vt qdā credunt. Sed intelligimus qz tā theorica qz practica sit sciētia: sed theorica est ad sciendū pñcipia: z altera. s. practica est ad sciendū operatiōis qualitātē. Et pñmū membrū diuisionis noie sciētie siue theorice appropriauimus. z alterū noie practice. p theorica enim medicine volumus qz cū eam sciuerimus sciētiā tñ acquirimus: ita qz in declaratione qñtatis operatiōis nihil tractemus. sicut cum dñ in medicina qz gñia febriū sunt trias: z qz complones sunt nouē. Et per practica ipsius volumus non opationē in effectu neqz laborē motiōnū corporeaz: sed dictionē sciētie medicine: qz eā sciuerimus auxiliabit nobis ad acqrendū sciām. Et ipsa scia erit in qñtate opatiōis: sicut cū dñ in medicina qz apatibus calidis in pñ adhibēda sunt qz repellūt z infrigidant z inspissant. Et postea qz in augmēto repellentia cū resolutiōis tempabimus. Et postea. s. in declinatione sufficiūt mollificātia resolutentia pter qz in dispositiōnibus qz sunt ex materijs quas mēbra expellūt principalia: quā sciaz cū adeptus fueris exire poteris in opus z si nūqz operatus fueris. Et Sal. p theorice. Et Auer. p colligz. cū diuiserūt sciām medicine in scire z opari: intellexerūt pñcipia operadi quātū ad practica. Dñt qdā qz theoricuñ sumit duplī: vno mō pprie vt solū speculatiuū. i. solū cōsideratiuū qd dicitis z essētie rei: z isto mō nihil in medicina traditū. s. per qd intra terminos medicine ipsa pbet conclusiones suas est theoricuñ. rō est. qz omnetale inuestigat per conclusiones vltimas pñie naturalis. sic. n. in de sensu. dixit Aristo. qz pñcipia medicine sunt vltime conclusiones sciētie naturalis. z ideo Auer. vbi supra dixit qz vna partiuz sciētie medicine est scia naturalis que pure est theorica. dixitqz Balyabas in pñhemio practice dispositiōis regalis: medicina ea que theoricalia sunt a pño suscepit neqz sunt medici oino vt medicus est. Que at practice medicine sunt ei pñnent nec ab alio suscipit. Et hec sunt ad sanitatis custodiā: z ad neutralitatis morboz depulsiōis: hec enim sunt finis me⁹: z que in theorica discutiunt: ppter hunc finē discussa sunt. Naturaliū nāqz rerū scia medico ad aliqd necessaria nō est nisi vt ex causis pñdēciōnē rei ita foueat z ad vltimū eā vsqz psequat: neqz qdē pñt qz in practica dñr me⁹ ab his qz in theorica absoluit: cuz corpus humanū sub pñderatiōe medici sit z et pñi: z non fm eūdē modū. Naz pñi qdē est fm qd cōpositū est cū aiaz: corpus z aie potētijs vtriusqz pportōēs adinuit. Medici nō fm humoruz tpantiā vel distēperatiā in qz lāguoz pñsistit z morbus. Vltimas itaqz cōclones sciētiāis medicina pñsupponit. nō pbat neqz inuestigat. Alio⁹ sumit theoricuñ large p oi habitu sciētifico p que nō imediate dirīgimur in opus. z sic ps me⁹ dñ theorica. Practicuñ ē silt sumit duplī. vno⁹ stricte z sic est oppo⁹ theo⁹ stricte sumpto: z est illa ps que nō pñderat qditatē rei. Et sic ps theorice me⁹ pñt dici practica. oē. n. theoricuñ qd in ea tradit pñt dici practicuñ dco mō sumendo theoricuñ z practicuñ. Alio⁹ sumitur practicuñ large p eo qd

opponit theorico large sumpto. s. p eo quo imediate dirīgimur in opus. z sic ps me⁹ dñ practica. z vtraqz est sciētia put supra dix Ari. Sciēdū tñ est qz scia me⁹ de ea dñ a logice. s. per pus de theorica: z p posterius de practica: qz me⁹ est scia vna vnitate analogica: qñ oia que in ea dēterminata sunt: analogiā quādā hñt ex administratiōe ad corpus humanū sanabile. Auer. tñ vt supra. dixit: dicamus qz aliqd artis me⁹ est speculatiuū z illud eius est scia nālis: z aliqd ei⁹ est practicabile z ps practicabili: z illud ē ars medicine expimētalis z ē ars anothomie. Et ps theoricalis pñt ē accepta a causis sanitatis z egritudis: z maxie a causis multū remotis. sic sunt elemēta z silia z cōplones. Et in dicitis xbis inuuit qz ē accepta a causis nō sic remotis: sed ppings magis sit ē theoricalis. Ab arte at medic⁹ expimētali dix Auer. discēs cognoscere vtutes pluriū medicine: qd est. qz res qz cōprehēdimus p viā expimētales est pauca valde in cōparatiōe eius qd neciū est nobis i hñ: z via artis me⁹ rōcinātiū est ad dādū cās rez qz nobis inuenit ars medicinalis expimētalis. Ea. n. qz tradit in me⁹ trib⁹ modis sciri pñt. s. rōe tñ. expimēto tñ: z vtroqz. Rōne tñ sciunt vñ quoz cognitio ē solū intellect⁹: z cognitio intellect⁹ certa est. Expimēto tñ sciunt qdā pñcipialia: vt qz vna me⁹ solutiua ēiat vñ dēterminatū hūozē a dēterminato mēbro. Et istoz cognitio est dēterminata: s. nō certa sic pñdē. Et qz pñdē sit certa apparet. qz simplicē est vt pñ illam cognitionē est inuentū. Rōne vero z expimēto cognoscunt multa. maxie tñ dispōnes mēbroz. sic. n. vueniūt oēs auctores qz medicinalis scia inuenta fuit rōne vel experimento aut vtroqz. Unñ Auer. in li. cātico. ait me⁹ est scia opatiua iuēta expimēto aut rōne. sup. aut vtroqz. qñ vt dixit Sal. in li. de flōmia. i. pñemio. oia qz iueniunt duo inuētōis organa possidēt. i. hñt. rōnē. s. z expimētū. Neciū. n. dñt ipse puro vel p rōnē solā fieri pñelactū inuētōis: vel p experientia solā vel p vtrāqz simul. Et rō dixit ipse est duplex. s. qdē ex cōibus inuētōis pñcipis z inuenit z dēmonstrat. hec nō ex his s. qz ex istis inueniunt. s. ex magis pprijs vñt ad dēmonstrationē z vtriusqz rōnibus. s. rōne procedēte ex cōibus. z rōne pcedēte ex magis pprijs dēmonstrate sunt nobis artes vniuerse vtētes. Et dixit pñia rōnū. i. ea que pcedit ex cōibus vniuersi hoies vtunt fm totā vitā in actibus. s. quos exercēt viuētēs: vñ qñ dñ alicui hoium: vñ pñent hec effectus. Rūder qz deus vult: aut qz sic est nā eius. Et silt qñ qñtur ab eo qz facis hñder: qz est bonū. Scda rō que ex magis pprijs seu appropriatis nō vniuersi vtunt: qz ppria est artificiū. Si qs at dixit Sal. expiētia dispōnes aliqs. vt xbi. g. Indigētes eūone inuestigare voluerit eas coaceruās scrutādo de eis pertrāseat. Memorie. n. est solius ad hāc idigentia. s. qz solū sufficit qz in mēbra habeatur plures casus in qbus visum fuit. cōueniēs est. n. expiētia multiplicata memoria. vt dixit Ari. in pñhemio metaphisice. s. si velis pñdictas cognoscere dispōnes ex logica. i. ex rōnali via: ad oē vñ pus opz iuenire. neciū ē z ex illis vñbus incisiōe. i. diuisiōe in spēs z dñntias vsqz ad postremas spēs iuenire māz iudicatiū eūonē rez. Et in 9o methasifice dixit. non est possibile artis vñlius doctrinā acgrere nisi accipiamus methodum quādā p eas vñr dñr z cōteplatiōēs aliū qd idē exercitatiōe pñcipialia exempla. neqz. n. possibile est nisi exercitemur multiplī in particularibus acquirere qz opz laborantibus. Neqz ipsam exercitatiōe cōtingit facere cōpetēter sine cognitōe vñlium. Naz in vñbus methodis cōsistit hñ pñcipialib⁹ nō exercitatiō. Sicut igit qñqz aliqūā viā ire cupierint crurib⁹ cauib⁹ vtriusqz in pte vtūt. Altero. n. solo si qs claudicās vñr tēpore qz multo cū fallacia pficiet iter: ita z qñqz ad finē cuiuscūqz artis deuenire vult vtenduz est his duobus velut cruribus viis organis vel qualicūqz qs noiare voluerit methodis. s. in vñbus pñteplatiōibus: exercitatiōe vero in pñcipialibus. Et dixit Sal. 6o de vtilitate

Un bicat theorica: z vñ practica.

Theoricā duplī su. vñt.

Que medicor sūt propria z quis finis medicine.

Qualiter pñcipia pñdē. rat corp⁹ hūanus z qñter medicus.

Practicā sumit duplī.

Que i me dicitur tñ dñt ratiō vel expimēto vt vtroqz sūt rī pñt me⁹ dñt ratiō ta est.

Art.

utilitate p̄culari: q̄ sciētib⁹ v̄les v̄tutes sola method⁹ cutz
 exēplis paucis sufficit. Nā ea q̄ fm̄ methoduz est doctrina
 cōia z v̄ta cōprehēdēs ad multa p̄cularia facile recorda-
 bilis fit. **C**Dicit. n. qdā rōne z expimēto medicinalis scia in-
 uēta ē. z postea it̄pe aucta. via tñ ad hāc sciaz aliqñ certa ē
 apta z nota: z est qñ h̄z p̄pōnes māifestas: z maxie iudicio
 auctoz sapiētū p̄firmatas. z aliqñ q̄uis sit certa: nō tñ est
 apta z nota z est p̄dcē opposita: z est q̄ h̄z p̄pōfitions non
 māifestas: z ab auctorib⁹ p̄firmatas. **E**xpimētū. n. ē aliō
 q̄z cognitio indefinita vel p̄icularis f̄z extiatuā v̄tute ḡia-
 ta ex multis sensatis memoratis cōparatis in cōueniētia z
 similitudine. v̄. ḡ. s̄ortes d̄dit platonē scamoneā z eūavit ab eo
 colerā vt ex exētib⁹ v̄sū cōprehēdit. deditq̄z neroni z fecit
 s̄ir: z cōs̄it in alijs multis: z ex istis sic f̄patis sensu exteriori
 rī z in memoria reseruat̄ vt in p̄icularib⁹ z singularibus
 cogitatuā v̄tus inde ḡiauit hāc p̄pōnē indefinitā. scamo-
 purgat colaz: z h̄ talis cognitio expiētia appellat̄: patuit ēt
 supra q̄ expimētū qñqz cū rōne cōcordat: z tūc optimū ē: f̄z
 qñqz ab ea d̄s̄gregat. Et qñ expimētū d̄s̄cordat a rōne no-
 ta z certa: tūc expimēto n̄ ē credēdū: neqz sup̄ eo stādū neqz
 sup̄ eo fiēd⁹ ē can. ḡialis. qz eēt falsus. f̄z qñ d̄s̄cordat a rōe
 nō certa z nota tūc credēdū est expimētū z nō est stādū sup̄
 rōne. Et fm̄ h̄. dixit zoar. volo z desidero cū experiētia me
 saluare z dānaretā in vita q̄z i morte. **D**ico. n. q̄ z expimen-
 tuz semp̄ ē libra z statera iusta eq̄lis q̄uis sim cert⁹ q̄ mul-
 ti sop̄biste multa possint dicē sop̄bistica z erronea: q̄ veridi-
 ca eēt v̄r̄: f̄z sunt falsa. Et h̄ d̄yaletico. solū h̄z p̄tinere: z nul-
 lō medico: z q̄ talia voluerit inq̄rere z p̄scrutari semp̄ erra-
 bit: q̄re dico q̄ expimētū semp̄ h̄z v̄z a falso d̄s̄gregare z
 separare. Et **A**ui. 4. q̄rti. p̄. dixit id in q̄ p̄d̄im⁹ est experi-
 mētū dicit q̄ itellexit qñ rō nō est clara apta: f̄z qñ eēt nota
 z apta in rōne magis p̄d̄edū est: qm̄ rō p̄cedit ab intellectu:
 expimētū nō a s̄u. **I**ntellec⁹ at̄ v̄r̄ior est s̄u: qm̄ itelle-
 ctus p̄cedit p̄ cas z pp̄ qd. s̄us at̄ p̄ effectū z qz. **E**dicunt
 ēt q̄ expimēto nō est credēdū nisi habuerit has septē cō-
 ditioes. s. q̄ in re nō sit aliq̄ q̄litas eēt̄na sicut in piscib⁹ sal-
 sedo ipsi. n. in se sunt fr̄idi z hu. f̄z p̄ fallēdine facti sunt cali
 z sic̄i: sc̄da est q̄ morib⁹ nō sit cōposit⁹: f̄z simplex. tertia est
 q̄ nō sit p̄rietas i medi⁹ sicut scamo- q̄ ē cala: z tñ curat ter-
 tianā p̄ acc̄is eūando hūore cal̄m. q̄rta q̄ res z morib⁹ sint
 i gradu s̄iles. q̄nta q̄ res suas actioes p̄innet. sexta q̄ sepe
 fit expta. Et septia q̄ expimēta sint i corpe hūano z ampli⁹
 de expimēto dicit in p̄mone octauo q̄ est de medicis sim-
 plicibus. **C**inq̄t **I**po. p̄ affo. medicina est ars lōga ita vt
 ad lōgitudinē eius vita cōparata vt ibidē dixit. sit bre-
 uis. Et h̄ qdē dicit **I**po. vt posuit **A**uer. collz p̄ de pre me
 expimētali q̄ oino nō pōt sciri fm̄ certitudine nec cōplete
 h̄ri pōt scia medicine p̄ inuētione vt dixit **A**lm. 4. vlti. ca.º.
 v̄z tñ vita nō est breuis ad acq̄rendū hāc sciam p̄ doctrinā
 imo ē valde sufficiēs. vñ ibidē dixit **A**lm. hō intēdēs sume-
 re doctrinā p̄cedētū auctoz v̄vūt tāto tpe ac si viueret mil-
 le ānis: q̄uis possit dici q̄ vita sit breuis ad acq̄rēdū me^m
 cū exq̄sita cognitioe sciaz q̄s me^a p̄supponit. **C**ait. n. lō-
 stā. si aliq̄s velit deuenire ad p̄fectionē medicine: opz vt q̄
 sit instructus in triviu z q̄driviu. **P**resupponit. n. medicina
 oēs liberales artes: cū oēs sint necessarie ad medicinam: f̄z
 nō p̄ neqz 3.º nec 4.º necessitatis: f̄z 2.º q̄ est sine quo bñ nō
 p̄tingit esse. **C**Dixit. n. **H**al. in p̄n.º theoricæ sue lecturz libz
 suū oportē eēt p̄fectū z p̄bū sciētē oēs liberales artes. **L**ogica
 ca tñ z astrologia magis alijs medico necesse sunt. **L**ogica
 qdē qz sicut dixit **H**al. non scit̄ x̄itas neqz saluaf̄ q̄s ab er-
 rore nisi p̄ sciaz logice. **A**strologia nō sicut dixit **I**po. in li-
 bro de aq̄ z aere regiōe zc. **A**c ēt **P**tolomeus in cētiloq̄o.
 Nec qdē putādū est q̄ ad medicū spectet notitia corporuz
 celestū quātū ad influentiā ipsoz z ip̄ressionē in ipsa p̄ quā
 imp̄rimunt eufortuniū vel infortū^m. non. n. acquir̄ ex hac
 notia aliq̄ utilitatis in medicina: f̄z sufficit medico habe-

re notitia eoz quātū ad ipsoz ip̄ressionē cōem. sufficit enim
 medico scire quō ip̄rimūt in h̄ inferiora calore z frigus in
 q̄t̄uoz t̄pibus anni z alia s̄ilia: decurren̄te enim tali notitia
 dem̄ est q̄ in manus medici q̄ astrologiā ignorat nullus se
 ponere ōz. Et fortasse ēt ad h̄ significādū dixit **I**po. in p̄nci-
 pio p̄nosticoz. Et ēt quoddā celeste sidus vel lignū in quo
 ip̄m medicū p̄uidere opz: cuius si tāta sit prudētia admira-
 bilis erit nimūqz stupēdus. **A**cq̄s̄itio liberaliū artū longū
 t̄ps exquir̄ vt dixit **I**sidorus 4.º et bimo. caplo. 130.

De nobilitate huius scientie. Cap. vij.

Medicinalis scia cunctas alias scias
 dignitate precelit z ar-
 tes: z hoc maxime pp̄ q̄tuoz. quozū p̄m est sui
 subiecti celsitudo maior alioz oim subiectozū
 nobilitate. qd vt patuit est corpus humanuz
 oim inferiorū corpoz dignissimū: z sicut aurū depuratu
 inter oia alia metalla: ita corpus humanū sup̄ oia alia vni-
 uersa inferiora nitēs est p̄ cuius dignitate meruit nobilio-
 ri forma informari. **U**n̄ homo est diuinū aial nuncupatū
 z merito. fecit. n. de^o hoiem ad imaginē z similitudinē suā
 ad rectitudinis stature eius signa demōstrauit. **S**olū enim
 aialū dixit **A**rist. 4.º de p̄ribus aialū: rectū est hō p̄opter
 ip̄sius subiectū mām esse diuinā opus aut diuinū est intelli-
 gere z sapere: solus aut homo inter aialia itelligit z sapit.
 Et **H**al. p̄ de iuuamētis mēbroz. ait. qz hō ē p̄nceps z rex
 oioz aialū fuerūt oia alia aialia demissū capitis apud ip̄m.
Solus aut hō fuit capitis eleuati. Et poeta dixit. **P**ronaqz
 cū spectēt aialia cetera terrā: **O**s homini sublime dedit ce-
 lūz videre iussit: z erectos ad sydera tollere vultus. q̄re in
 libro s̄loz scriptū est. hō est nexu deī z mūdi sup̄ mundum
 ex̄is. deo aut subiectus z soli deo. Bene ergo dixit **A**ri. in
 de secretis ad **A**lex. **S**cias q̄ non creauit deus altissimus
 creaturā sapiētiorē hoie neqz existit in aliquo aialū qd̄ in
 eo nō existat. merito ḡ in p̄hemio libri s̄ctay d̄i. medicina
 est sc̄da p̄h̄ia qz p̄fectissimū h̄z subiectū. s. corpus humanū
 vt supra. **S**ec̄do est nobilissima rōne sue cāe efficiētis q̄ ē
 deus. **U**n̄ sapiēs ecclesiastici. caplo. 28. dixit. **A**ltissim⁹ cre-
 auit de terra me^m z vir prudēs nō abhorrebit illā. Et itez.
 honora medicū pp̄ necessitatē. creauit. n. eū altissim⁹ z be-
 bem **M**esue dixit. **D**eus de frugalitatis sue sedis solio p̄-
 duxit in largitate sua medicinā bñd̄ict⁹ gl̄iosus z excelsus.
Tertio est scia medicine dignissima pp̄ suā cām formale
 q̄ est modus p̄cedēdi in ea in q̄ speculationes subtilissime
 multi formes sunt difficillime: pp̄ q̄rū difficultatē ait **H**al.
 2.º de crisi. p̄ ca. **C**ertitudo huius sciētie nō opz vt adiscatur
 nisi ab eo q̄ v̄rit ea fm̄ rectitudinē. Nā nō plz mibi vt ser-
 monē meū adiscat nisi ille q̄ est fm̄ hūc modū. Neqz sit de
 illis q̄ studēt in abbeuatiōe me^a in sex mēsisibus: z subdit
 ibidē i sc̄do ca.º. **T**u ḡ q̄ legis librū meū sis de illis q̄ volūt
 z eligūt laborāz z i pulchriozib⁹ studē rebus. f̄z si tu es pi-
 ger eligēs sociū: aut ip̄iger z tua festinatio nō ē nisi in reb⁹
 pessimis. z eligis celsū z dignitates z regimē sup̄ingitio-
 nē x̄itatis tibi meli⁹ est vt nō exp̄iaris aliqd̄ de hac sciētia.
C4.º ē medicinalis scia nobilis scia pp̄ ei⁹ cāz finalē. **E**st. n.
 medicine finis sui sbiecti sanitas eiusqz possessio. neqz vnū
 quodqz corp⁹ ad vltimā vite lōgitudinē p̄ducit q̄ ē f̄z hoiez
 absolute: q̄uis. n. vt dixit. **A**. 3.º p̄mi. q̄ q̄uis medicina nō
 sit ars: q̄ nos a morte securus faciat neqz ab extrisec⁹ occur-
 retib⁹ munitat̄: n̄ p̄mittit medicā corp⁹ hūanū in sanitate
 reptū ip̄m in ea p̄seruare z egrū inuētū ad sanitatē reducē.
 Et de duab⁹ reb⁹ dixit **A**ui. securitatē p̄bet. s. de putrefa-
 ctiōis penitus p̄hibitiōe z defensione humiditatis ne cito
 resoluaf̄. Et in hui⁹ qdē fortitudine consistit vt ip̄m ad t̄ps
 debitū fm̄ suā cōplonez puenire faciat. **M**edicina. n. circa
 hūana corpa x̄iane conaf̄ ea fm̄ possibilitatē illesa serua-
 re. nō. n. sūt hūana corpa ferrea aut lapidea vt nō alterēt z
 dissoluaf̄. s. n. talia foret n̄ egerēt scia medicie: f̄z qz altera/

Expimen tu qd sit e quando sic si creden du ratioe dimissa: z qñ cōtra.

Nota.

Experien tia supat rōnes qñ ip̄sā rō nō est clara z contra.

Aui.

Nota cō ditionea.

Ipo.

Medicia p̄supponit oēs artes liberales: f̄z logicas p̄ntissimā z astrolo gias.

Ipo.

Medicia oēs alias scias in q̄tuo: ex cellit. sub tecto. effi ciete cā. z formali. z finali.

Hō ē aial diuinum nūcupatū iō omnū dignissi mum ec.

Ari.

Medicia a deo est creata.

Nota bñ.

Medicī ne finis.

bilia z dissolubilia sunt: is ea pcurate idiget. z eguit ea hu
 manu corp? pls ceteroy pfectoy aialiu corpib? Et maxie
 qz n hz a nã istã aliquã medelã aut cautelã pseruatã sue
 sanitasj z dpulsiã sue egritudis sic mlta alia aialia habue
 rūt istas medicinas z cautelas qb? sanitatē sibi custodiūt
 inobosqz depellūt. hã nō fecit nã hois: qz hō cū sit nobiliss
 sim? v intellectualis potuit adipisci z scire p doctrinã modū
 z viã ad cōseruadã sibi sanitatē z fugadū egritudinē. Alia
 aut aialia: cū vilia sint respectu hois: z sine intellectum
 valē p doctrinã vel artē talia scire z adipisci. q pp puidēs
 eis nã pdicta dōauit. Quapp necessaria fuit hois scia medi
 cine vt valeret fugere egritudinē z pseruare sanitatē. sine q
 in cūctis frustra laboraret hō: cū nihil sine sanitate adipisci
 possit. Cū Ari. ad Alex. dixit. Nō ē viã ad rē aliquã faciē
 dū vel acquirēdū nisi p potētã clari intellect? z nō est po
 intellect? nisi p sanitatē. Et nō est sanitas nisi p equalitatez
 cōplonū: z nō est eq̄litas cōplonū nisi p cōreperãtiã hūoy.
 Et de? excelsus z gloriosus inuenit z ordinauit modū vel
 remediū ad cōtemperãtiã humoy z pseruationē sanitatis.
 Et modus z remediū dem habet p sciam medicine. Cū in
 phemio libri scribit. Bonū aliqd diuinay z vite nre opa
 ritū inueta est medicina: sanitate. n. opari z pseruare pmit
 tens: p quã magna lucroy vtilitas oib? addit: p quã etas
 z tps z ois meditatio z disciplina pcedit. z p quã sunt aie
 opatiōes. Et dix. Sine sanitate nullã artē pt qs exercē neqz
 carpētari? neqz grãmaticus neqz rhetoric?. Itē qd dicim?
 de artib? rōnalibus z intēcionalibus: vt est ipsa nã artū. s.
 phia: q nec ipsa sine sanitate tractari pōt: Cū medicia ē scia
 quã diuina puidētã statuit fore auxiliatricē oium incōmo
 doy z necessitatū q corpus humanū passibile exis incurre
 re pt. Jōqz sapiēs eccliafifici: vt. s. ait. Da locū medico vt nō
 discedat a te. qz opa ei? necia sunt. Jōqz z Lashodor? .6. va
 riaz dixit. Inter vüllimas artes q̄s ad sustentãdū humane
 fragilitatis indigetã diuina tribuerūt nulla p̄stare pt ali
 qd sile ei qd pt auxiliatrix medicina pferres ipsa. n. morbo
 piclitãtibz m̄na grã affisit: ipsa p̄ dolores p nã ibecilli
 tate p̄sigit. Et ibi nos n̄it̄ subleuare. vbi mille diuinitē nul
 laqz potest dignitas subuenire. Et sic Hal. p̄ theorice dixit.
 Medicinalis scia iter excellētiōes est artes maiorqz vtili
 tate pp oiz hoiz necessitatē. bñ ḡ exclamauit. Jpo. i libro
 de lege dicens. O medicina artū pelarissima. Et qz ois
 ars: z scia pp finis sui bonitatē z vtilitatē appetit: nō medi
 cinalis scia inter oēs alias est appetēda: cū sit finis eius pre
 finibus aliaz bonus vtilis z necessarius: vt sup̄ dictū est.
 Est enim vtilitas eius multa: cū p eã acquirat glia lucrū z
 amicoy copia vt dixit Jpo. primo pronosticorum.

De inuentoribus seu auctoribus medicine. Cap. viij.
 medicine Auctor dixit Jsidor
Rimus apollo in deoy numey receptus fm eos. naz
 greci sciaz inuētores deos vocarūt. hãc autē
 filius eius asclepi? grece dicit? latine aut escu
 lapis laude z ope ampliauit. Dixit Gal. p̄ introductorij.
 Greci artū inuētores filijs deoy attribuerūt vel primis eis
 qb? dij eaz artē enūciãuerūt. itaqz z medicinã p̄ qd afele
 piū ab apolline p̄e eius discere aiunt: z hoibus tradē. De
 quo p̄ de regimine sanitatis dixit. Poti? n̄ de? esculapi?
 Et p̄ de ingenio sanitatis dixit. Si essemus: de giie deoyz
 sicut asclepi? fuit. s. subdit Jsidorus q̄ ex q̄ esculapius ful
 mineo ictu interiit deleta fertē medicie curaz: ac si simul cuz
 ei? auctore defecisset: latuitqz p̄ annos ferme qngētos vsqz
 ad tēpus artaxerxis regis psay: z tūc eã reuocauit in lucē
 Jpo. ab asclepi? p̄e genitus in isula chobo. Ante. n. eū vt
 ipse Jpo. testat in p̄ncipio libri sui de regimine Arist. Ars
 medicine ad indiuinationē reducta erat. z an eū de medici
 na scriptura nulla reperit. Et dicūt qdã q̄ an asclepiū ars
 medicinalis nōdū erat in hoibus experimētata. tñ qdã an/

ti qui habebāt farmacoy z herbay q̄litates: apud grecos
 chiron cētaur? sciebat: z quqz ad hoc erudita hereseos q/
 cūqz ad aristēã z melãpodã z eradilē referunt. Et ab egypti
 prijs erat qdã herbay vsus z alia фармаца: sicut homerus
 testat dicens. Egyptijs multa fert spelta donãs terre ferma
 ca multa qdē bõa pmixta multaue p̄: aua. Erodotos histo
 riaruz scriptor dixit: Antiquus in triuijs poni egrotãtes z
 eos qui circū incurrebāt egritudinib? enūciari qdē versus
 quonqz curatus est. Et ita ex ea q̄ multoy experiētã adipi
 sci q̄ medicinalis est. s. hec qdē est rōnalis experiētã z nō
 dum artificialis. Perfectã nō medicinalē z ex suis ptibus
 cōpletã vere qd diuinū asclepius oibus inuenit: eã nō que
 hoibus asclepiadi dī ad hoc ex successione ab his q̄ postea
 hoibus tradiderūt. Maxie tñ Jpo. q̄ dictos excessit pus in
 lucē duxit pfectã apud grecos medicinalem artē. Tres
 itaqz p̄imi viri fuerūt medicine inuētores Apollo. Escula
 pius z Jpo. Et hi tres viri tres sectas dictas apud grecos
 hereses reliquerūt. Secte. n. idest diuisiōes q̄ sunt collectio
 viroy multoy adinuicē psonãtiū z ab alijs multuz discre
 pãtiū. hereses a grecis vocatē sunt. Et p̄ma qdē secta deã
 est methoica ab apolline pducta: q̄ remedia sectatus fuit
 est carmine. Scda deã fuit emperica. i. experimentalis ab
 esculapio cōdita: q̄ non iudicoy siue rōmū signis: sed solis
 p̄stat experimētis. Tertia nō logica siue rōnalis ē deã ab
 Jpo. reperta. Jpo. enim disculsiis etatū ipis regionū egritu
 dinū z oium alioy discutiendoy q̄litatibus hãc rōnalem
 scienciã pscrutatus fuit: experimento se applicadō simul z
 rationi. C̄ngt Gal. in libro introductoroy. Hereses in me
 dicina sunt tres. s. logica emperica. z methoica. logica est
 que phisiologie attēdit: z causis egritudinū scrutat z signa
 tione ad inuētiōē egritudinū vtif scuras in his q̄ enūciãt
 cãz accipiēs p̄z p̄rietatē. p̄ria. n. p̄rioy sūt curatiōes. Quar
 tuoz itaqz sūt q̄ caraterizãt h̄ sim logicã. s. phisiologia cau
 seloz signatio. Et p̄riarum ipsius causis curaz scrutatio.
 Empirica nō h̄ris ad p̄curus sint homatū in egrorãtib?
 icidētū accedit vel intēdit. Et attendēs ad sint homata cō
 ferrētē curã obseruat. neqz. n. passioēs scit neqz curã requi
 rit. s. est p̄nta eoy q̄ in sint homatib? fm experiētã offe
 runt vsu. vtif aut z historia q̄ experimētator z seculi trã
 sitioe ab experto ad inexpertū quozqz oio ipsa p̄ sui ipso
 ruz experiētã q̄ in multis z pluries z vbi z semp̄ fm eun
 dem se h̄z: z habuerūt vel circū incidētes cãm obseruauē
 rūt. ipsa semp̄ sūt h̄ e putãtes eis. si vsi sunt nō inuestigã
 tes eas ex q̄litatibus virtutes ipsay. Crediderūt at z an
 tiquioribus scribētibus ea q̄ p̄ experiētã ipsis obseruare
 sibi quã vocãt experiētã vtunt aut z simili trãsitioe trã
 eutes ad ea q̄ nō adhuc experiētã eis venerūt: qm̄ simi
 les apparēt fm p̄pinqvas spēs. Caraterizãt at empericã
 heresim hec. p̄mū qdē ad p̄curus assistere sint homatū. s.
 neqz ad passioē neqz ad cãm. scdm̄ ē q̄ in p̄curibus ob
 seruatio eoy q̄ experiētã congruūt. tertiu est historia per
 expertoy. z q̄rtū est similis trãsitio. Methoica nō est
 q̄ cōitatis attēdit cōsimilē p̄siderationem. ois. n. q̄ in p̄tes
 passioēs ad duo vtilia reducit. cōstipatiū. s. z fluxibile q̄
 vocãt cōitates. cognoscūt at eas a sentibus in corpe pas
 siōibus: in vlceratis apparētibus z nō in manifestis. quo
 circa nō idiget signatioe vt cōstipatū qdē z cōdēfatū essen
 do corpus totū z detētã eius fluxionē z oēm ei? appareu
 tiã excreationē phibitã. fluxibile vero z rarefactã essen
 do sup̄ficiē corpi z fluxibiles excreationes sup̄intēdit sup
 q̄scūqz p̄tes corpi. Duplicē at z curatōis ipēm indicat
 eis aut due generalissime passioēs: lanare qdē q̄ cōstipa
 ta. p̄here nō q̄ fluxibilia: qm̄ vero sup̄iplicate fuerint p̄
 perãt insistere. Cōitates aut oēs dicūt apparētes alias q/
 dez passiuas vt cōstipatū z fluxibile. Alias nō curatiuas
 z remittere z strabere. Alias vero tēporales. s. p̄ncipiuz
 augmētū. statū z declinatioē. Cōitates nō i cirurgia fm
 extranea

Medicīe scia fuit necessaria hoī ppter ipm̄ z sine ipsa alte scie z ar. tes adipsi sci nō pnt neqz exerceri.

Mora pulchrum.

Nil carū sanitate.

Ad ppter obitū escu lapij medicina qn gēt; latuit ante z eaz reuocauit Jpo.

Tres secte medicinæ sunt: hereses reliquæ

Secte nominata: Empirica, Rōnalis

Logica

Empirica

Methoica

etnea sunt quatuor. Nam extraneus aut est eorum que extorsum aut eorum que in corpore. sed quod extorsus simplex est: eorum vero que in corpore sunt tres species. aliud. n. est in loco extraneum. aliud in magnitudine: et aliud in defectu. Quod extorsus est. ut aculeus sagitta et oculus quod dicitur realiter ablatione. Eorum vero que in corpore in loco extraneum est suffusio de articulatione fractura que indicant repositionem vel restorationem ad proprium locum. quod vero magnitudine extraneum est ut omnia aperta. ac tumores acedines et chimi et odilomata que indicant. hic quidem incisione sola utendum esse: hic vero abscissione totali superfluum. Quod vero defectum esse extraneum non est ut supradictas aut superfluas: utpote collo vomita omnia. utpote in labijs et oculis vitijs. vitijs vocant leporinos oculos et leporinos labios. sicut autem et fistule et sinus et vulnera omnia talia. quecumque sunt in indigentia repletionem querunt et indicant. Caracterizant autem methoicam heresim. Primum quidem similis consideratio in apparentibus: sed non in manifestis. Ita est et in logica heresi: quam quidem et in illa est similis transitio: sed in manifestis. et vero quam extra apparenti simili reducit ad utilitates omnes que sunt in partibus passionibus et auxiliis temporibus: sed non sicut empirici attendunt apparentia sola. stant autem in his que sunt in parte. et nullum utile sciunt. Tertium vero ex cogitatione indicatorem curam assumunt: neque pro casibus eas sciunt enunciare. sicut et logica: neque ea que in occurribus oblatione eorum que per experimentum appetunt et replari sic empirica fit.

De medico qualiter se habet circa scientiam medicine. Cap. ix.

Medicus denotacione a medicina dicitur quasi medij custos vel quasi modum et mensuram ponens ut sanitas que finis medicine est: ut custodiat et conservet: et custodita possideat: dicitur etiam quod medicus aliquando dicitur est pilus a pilulo pro inhabitante iuxta torridam zonam inter serpentes a quo incolae in terra facti sunt circa venena que serpentes eis non nocebant. Medicus a ministerio eius nomine ministri sortitus est. Est. n. vel esse dicitur diligens humane nature operatrici ministrator. Aut. n. Sal. in tegni. Quam nam operatrix est: medicus vero minister eius. Et Mes. dicitur pro de rectificatione medicinarum. Scire dicitur quod actio solutiui in mas cum discretionibus vel lineacionibus regularis nature sit. Educcio. n. est opus eorum nature. farmacum vero per quod illud fit est ipsum illud idem nature. quod in se in artificio. Et subdit. Aut. n. plato. est quippe curare nature non medici. Medici vero dignius est opere ferre nature. Medici dividuntur sunt tres sectas superius de medicinali scientia assignatas sunt que sunt alij methoici: alij empirici. et alij rationales sive logici. et methoici dicebantur artificiales: non quare foret artificiales: sed nomine solus: quod est: sic vocabant se ipsos: eo quod particularia despiciunt. Alia vero solus considerabant: eo quod dicebant quod quanto aliquid erat vltiora tanto erat medicina magis necessaria quod tamen est falsum. Et auctores predictae secte fuerunt sunt quod scribitur in nono libro. sectarum. thibison thesalus. Dionysius et manile: et qui sequuntur sunt eos sunt de ista secta. Empirici vero dicitur sunt experimenteratores. Et oppositi sunt predictis: eo quod solus particularia considerabant alia despicientes et dicentes alia scientia non esse medico necessaria. Et hi empirici quatuor considerabant. i. sicut. i. nature. quod dicitur. n. eorum ignorant quod suis egris facerent expectabant quod egris superueniret: ut si per sudorem vel ventrem vel aliunde crisis fieret et sanus factus esset. et tunc dicebant hoc a natura evenisse: et considerabant tychon. i. fortuitum eventum. ubi gratia quod desiderabat aquam bibere frigidam: et cum postea surgeret et iret ad bibendum ex ea non habens fortitudine ambulandi cecidit et in casu facta est effusio sanguinis pnares et subsecuta est febris amputatio. Et sicut dicitur tertia quarti quod quidam sanati sunt a lepra bibentes vinum in quo picta fuit vipera interfecti diuina causa. hi enim fortuitum evenisse dicebant. Et considerabant fidelion. i. revelationem visionem vel somnium. et n. cum nescirent quod facerent infirmis suis in templis petebant rursus. Et si revelationem erat aliquid agendum veluti in heresi prius succum stringui. aut sicut inuentum fuit vinum conferre in egritudinibus splenis: et ar

teriarum flebotomia siluestris partem manus conferre dextere quod in egritudinibus epatis et sinistre in egritudinibus splenis: sicut Sal. vidit in somnis. hec enim revelatione percussisse dicebant. Et considerabant samaritanon. i. similitudinem: quod enim videntur herisipilla succo stringui sanata. in similitudine morbo sicut vtebatur medicamine: ut quod videbatur stringui herisipilla sanasse putabatur similitudinem morbum posse sanare. Et sicut inuentus est critere ad similitudinem et imitationem aliorum sicut de aue appuit multos pisciculos comedente ut dixit Haly. et practice et sicut inuentum est et feniculum oculis conferre: quod Dios. vidit aspiciendo serpentes cavernas egredientes oculos confricare assidue. Antiores autem primi huius secte ut vbi supra dicitur fuerunt Serap. tenor: et appollo iunior: heraclitus glandic: et minudoc: et de hac secta sunt omnes qui sequuntur eosdem. Logici vero sive rationales medici sunt media veritatis observantes vias: considerant in particularia sicut sub vltibus continent. Et vnde inde recipiunt declarationes et huius secte auctores primi fuerunt sicut vbi supra dicitur. Hip. pictagoras. diocles. herastratus. griffilus. berophilus theofascus. asclapiades Democritus dias aristratus archigenes andromachus et Sal. et alij multi qui post Sal. fuerunt sequentes ipsos sicut Alex. Paulus. Serap. iunior Haly. Raf. Albuc. Zoar et Mes. Auic. Auer. et alij plurimi quos nominare poteris. et hi apponere. Sal. quoque. 12. ters. sunt accens medicos trifaria diuisit. dixit enim quod vnde est medicus sinister et malus intendens non sanitatem sed egritudinem aut infirmi morte. quod oimofugidus est: et a terrarum vniuersitate delendus. Alius est medicus et malus qui adulator est intendens extolli a vulgo et mulieribus et inanis gloria iactantia vitari. vnde studet infirmis et mulieribus et hominibus de vulgo blandiendo in omnibus complacere. Sine que complacent noceant sive non. Ideoque est abominandus et fugiendus et hi duo medici non resed nomine solus dici debent. Alius autem medicus est dextere et bonus et rationabilis: qui intendit depulsionem morborum et sanitatis conseruationem: et hic est appetendus et tenendus ab omnibus. De medicis malis predictis et de similibus eis loquens Cociliator dixit. Medicus est inuidie pelagus in exaustu. de tractionis organum in defensione ambiguitatis perforata celsidra aliene veritatis garulus contra dictor: ignorantie proprie costatissimus incofessor: et inexcusabilis infirmorum neglector. bene ergo dixit Hip. in libro de lege. Sunt quippe medici nomine quod multi opere vero valde pauci. Qui mali medici scientia medicine in se tacta existere malignat et obliquat propterea maledixit eos Auic. Dicens: descendat ignis de celo et spiritus procellarum super eos: qui faciat eos esse de suburbanis sodomem et gomorem. Et Auer. contra eos exclamans dixit eos esse peiores spoliatoribus mortuorum: quod solus vestimenta deportant: de quibus Damascenus in suis afforibus dixit: qui dederunt animam suam delitijs secularibus fundamenta medicine negligit et artium. Non ergo ei fides adhibenda est: et maxime in medicina: studiose ergo fugiendi sunt tales logerantque ceteris pestis prouincie. Et de adulatoribus medicis dixit Sal. in libro de mirabilibus pronosticationis. Qui extimat et magisque esse studet non habet medicinam solus: sed etiam alias artes negligit optima artium et instruit quibus his quibus prosperat apud multos. scilicet dicere quod et agere ad delectationem et blandiri quod et adulari et salutare quolibet die diuites et potentes in ciuitatibus et precedere et promitti cum domum intrant ut honorabiliter recipiantur et in cenis bene locent. Et quod eorum non his solus: sed in vestibus et anulorum varietate et multitudine obsequentium et vasorum argenteorum proponere ydiotis ei ydiotas putare studet dignos imitatione se esse: et ex his omnibus hinc quod allicientes. hinc autem et sculpere facientes homines in expris veri iudicij rerum: et ipsi quod putant multis bonis potiunt: sicut ut ego aio dixit Sal. non veris bonis cum false assumat ea. De malis et medicis dixit Hip. ut recitauit Sal. in libro de elntis. Ille cui prosperat ut appllant ligna ei: apud vulgus plusquam appllant ligna alteri: est ille de quo putat quod est vincens disceptatione: et est bo

Quod medicorum tria sunt genera.

Quid sit medicus malus.

33

33

De lepra

nis in noiatione a stultis habitus: qui nunq̄ scunt qd sit demratio ex vulgo. Dixit Raynaldus de villa noua. Solli- cite vacas como tēporali nō solū inutilis est: s; nocuus plu- rias in moridēdo. Nā ois appetitus inordinatus mentē la- cerat operātis z ipedit rectū opus. Cōuenit autē medicū esse efficacē in opere nō loquacē: qz morbi nō vocibus imo rez essētis z virtū depellunt. Inqt Hip. in libro de lege. Con- uenit cū qzqz d; medicīnā artē vere doceri horū p̄cipē eē. s; nāe dīscipline: doctrine: loci: aptitudinis: laboris: temporis. Nature qdē: qz d; esse nālī tēperatus aut nō multū a tēpera- mento remotus. sit habitudine mediocri: aspectu alacer z sincerus. Et sit fm naturā sententijs apparatus z p̄cipue scientie medicine. hac enī aptitudine nō operante vana sūt oia. Nā qd nā negat nemo feliciter audet. Lū multi enīz ho- minū sunt: dicit Sal. p̄mo de virtutib; nālīb; qz z si in plu- rib; fortunati sunt: ita tñ insipientes tardi mente sunt vt nō intelligāt p̄ntiā sermonis. Et mallē eos ad fabriles processif se artes. Nā vt ipse dixit. 2. de crisi. hi nō solū de genere opi- dis sunt: sed de gūe lapidis molendini. Discipline vō opz vt sit disciplinabilis nō inflatus nō agrestis neqz moribus feralibus informatus. Doctrine vō qz opz vt sit erudit; p̄hy- sicis documētis instructus triuio z quadriuo saltē q̄tum medicīnalis scia possit. Et sit medicine doctor sufficientiam querēs z ipsos audies. Lociqm̄ vt sit in ciuitatib; studioz in qb; peritissimi residēt medicī. Et aptitudinis vt se aptuz reddat doctoz recipere dogma. Nō enīz agit agēs nisi in pa- tiente disposito. Laboris vō vt nō sit crapulatus somnolē- tus. sed vigil z ipiger studio ole noctuqz vacare. Temporis aut vt nō sit expensens tps delitijs luxui ludis z alijs vani- tatib; sed studio vacans tēpore cōdecēnti. Inquit archistra- tus. Opz medicū bone intelligētie esse z sane mentis ac nō solū in sciēdis morbis qui sunt: verū etiā in sciēdis locis quibus fundant se exerceat. Medicus itaqz vltā scire d; z dī- ligēter pertractare p̄ncipia medicine. Dixit. n. Ari. p̄ elenco- rum qz ignozatis p̄ncipijs necesse est artē ignozare. pertra- ctetqz nō minus p̄ncipia tradita in scia medicine. qm̄ ois doctrina vltis inutilis est nisi ad particularia reducat. Inqt enim Hip. p̄fectior medicus est ille qzūqz res vltis medicine magis nouit p̄ncipialibus: z effectui p̄prio p̄p̄iā cām ipar- tiri: z p̄ncipialē reddere. vñ dixit Hal. super 3° regni. Scire vltā z cōiā insufficientis est nisi particularia cognoscant, oēs enīz res cōe in doctrina sunt insufficientes nisi ad particu- lares extendantur.

Qualr se d; habere medicus in seipso.

Cap. x.

Inter Sal. 3° de virtutib; nālīb; Opz vō lentē adiscere quā alijs melius mor qdē z nā: z p̄mā doctrina multū ab alijs differ re. cū. n. fuerit puer d; possidere heroticā. i. ve- neraā infaniā veritatis ac si pro veritate infan- ret. Et neqz die neqz nocte d; deficere cōtensuz adiscere. Lū vero in statu venerit iudicare eū z examinare ipsuz q̄ multo. Et intueri quāta qb; cōcordant his q̄ manifeste apparent: quāta vō z distant. Et hec quidē eligere: hec vō auertere. s; sciat qui vult alios p̄cellere tali qdē vtiqz. dixit Sal. z valde vehemēter extimauit vtilēs fore sermones nostros: sunt autē pauci oisariā bī. alij aut sic. Et hec vtilis scriptio supflua est ac si honos. i. aino fabulam dicā. Dixit Hal. yabas primo rheo. dīspōnis regalis. dico oportere euz qui medicus vult sciens z probus a sapiētissimi mādato. Hip. incipe qd in suo mādauit medicis testamēto z eū sequētib;: p̄m̄ enim casum p̄cepit magistros p̄dicare lau. fare earūqz bonā magnifica re famā z tanq̄ p̄res habere z honore patrū dignos iudica re: retributionēqz eoz pulchras facere eozūqz merita quasi z patrū suoz chara hie z in suis necessitatibus cōicare illis diuitias: sicut. n. gilonis cā pater est: sic z magister excellen- tie z p̄uentionis discipuli cā est motusqz eius ad scias. ideoqz n̄beret hoi magistri velut z patris veneratio. Opz ergo ma-

gistri filios vt in fratres assumāt z quasi patrū suoz natos. Et ait: neqz ēt magistri repellāt eos qz artē adiscere cupiunt dignos ea quos edoceant absc̄p̄ retributionē z pactio: neqz ab eis qzquā postulent eosqz filiorū loco foueant. P̄p̄ce- pit quoqz medicū in regimine infirmoz operā dare: z p̄ci- bos z medicamina regulare: neqz sit eius intētio in medēdo ad acqrendū pecuniā: sed a deo retributionē z meritū. Nec qdē qzqz mortiferū det potū: nec assignet nec qd sit signifi- cet: neqz ēt de eo loquat. pariterqz ab oisuz facientem ferus mulieri nō det medicamē. neqz quale aut qd sit cuiqz signifi- cet. Et itē ait Hip. Medicū opz eē mūdū astutū fidez ad deū suspicientē: lingua expeditū vite optime. p̄cul ab oi- forde z spurcicia remotū ab iniustitia libidineqz nec ad cui- iusqz m̄fēz aut vxozē ceterasqz ea de cā intueat: neqz sit in ei; ad infirmū ingressu cura nisi vt ei; meditet sanationē. Neqz reuelet patienti secretū qd de alicui; cura vel morbo. Neqz supadducat aliquos p̄rimos aut longinquos sic fuisse pas- sos. Plurimis. n. infirmū accidunt passiones quas a patrī bus z a sua parētela celant: eas tñ medico p̄palāt vt matri- cis dolores. z hemoroidas z similes. quare opz medicū ea tacita seruare q̄ sibi reuelant ab oibus. Expediit ergo talē se h̄re medicū qualē iperavit sapiens Hipo. exhibere. Sitqz misericors z abstīnēs nō medēdi cupidus sit verbis z sentē- tijs subtilis hoib; p̄rimos aut longinquos studiosus egrotis z ipsoz curis: maxime tñ egenis z pauperibus. Nec ab eis vtilitatē querat aut retributionē: s; si possibile: si ipsi de suo det eis medicamina. Mane z vesp̄e egrotos visitet si eozuz acutus est morb; donec sanet. Morb; n. acut; celeris est mutationis in diuersa. Neqz enīz opz occupationib; aut de- litijs aut delectationib; aut ludo medicum occupari. Neqz p̄m̄ sumat vinuz. Cerebro. n. nocet sua illud supfluitate re- plens z crapulas: ideoqz mentē corrūpit. opz aut euz magis lectione occupari: studijsqz cōsiderationis libroz scie medi- cine. Neqz negligat aut fastidiat eū quacūqz die. Logatqz seipz ad eoz que legit custodiā z memoriā in eūdo z redeūdo quo oia p̄seruet necessaria z de scia z de opatione reuoluat z exer- cet in eis suā mētē: vt nō oi tēp̄t libroz cōsideratione egeat. Et si de libris aliqd accideret in cōmodū reuertet ad ea q̄ ser- uauit in memoria cū necessitas fuerit. Opz aut hec in pueri- tia obseruare z adolecētia: qm̄ in his faciliōr est custodiā tē- porib; q̄ in senecta. Est. n. h. obliuionis domus. Et expedit hāc querētī artē p̄m̄ hospitalia z domos ac loca infirmoz frequētare p̄ multas eoz medelas cū magis z p̄stis me- dicis ad acquirēdas eoz qualitates z accētia q̄ in eis sūt: recolatqz eoz que in libris legerit: p̄udētūqz iudicijs qzqd aut boni p̄tendāt aut mali. Si. n. hec obseruauerit p̄fectio- nē adipsē plenā z optimā. Quare volentē medicū eē p̄fe- ctū obseruare oportebit hec mandata z eis informari qz dī- cti sunt morib; nec cōponere oino. Si. n. his in h̄serit mede- la eius recta hominib; complacēs fiet: inclinabunturqz ad eum amabit honorabit z honesta eius fama apud eos crit: z nō cū his meritis ac p̄m̄ijs p̄uabit apud deum. Dixit Sal. 1. 2. terap. bonus medic; d; eē solers sollicitus z memo- rans. Soles qdē vt in breui tpe qd operādū sit p̄cipiat: Sol- licit; vō in studēdo z visitādo z in applicādo remedia nō po- nens inducias. Memorans esse debet canonū curatiuoz vniuersalīuz z particulariū: vt nō cōtingat in actione sue cu- rationis error. De his enīz p̄cipue intellexit Auic. cum in- pensio sui casū dixit. Non est autē bonū vt huius mei libri plurimū non sit apud vnūquēqz: z in ei; memoria qui hui; doctrine noie vocari z per eaz lucrari desiderat. Debet ergo medicus illud studiuz in medicina ponere: eiusqz libros assī- due legere z intelligere indolentē: qz in eis studere: p̄eci- pue in magis approbatis. Dixit Damasc. in suis affozis. Abundanter libros peritorum veterum legere z eozū secre- ta discuterē iuuat oēm sapientem: diligenter infirmos suos visitet. frequētē de eis requirat per se vel per idoneum di-

Quales d; debent eē erga ma- gistro no- si ros seu p̄cepto- reo.

Qualr se d; habere medicus in seipso.

Cap. x.

Inter Sal. 3° de virtutib; nālīb; Opz vō lentē adiscere quā alijs melius mor qdē z nā: z p̄mā doctrina multū ab alijs differ re. cū. n. fuerit puer d; possidere heroticā. i. v-

scipulū. Et si acuta et difficilis fuerit egritudo eius semper affi-
 stat. Ait. n. Alman. 10. q. in tali egritudine cura non solum
 est necesse ut medicus sepe videatur sed ut ei semper assistat. In
 alijs aut egritudinibus non sic difficultibus bis in die mane et
 vespere egros regere sufficit. Non sit medicus piger aut ne-
 gligens sed pro parte morum utilia et experta suis infirmis appli-
 care remedia: et tamen bene consideret quod si artifex operas in corio
 et in ligno studet priusquam ad actum perveniat pluries ministra-
 re: quanto magis medicus in humano corpore maturiori discre-
 tione operari debet? Nam sicut dixit Gal. super pro. affor. in exponē
 verbi. experimentum vero fallax: si experimenta in corio et in ligno
 non bene successerint fere nulla fiet corruptio. id est damnus: sed si in
 corpore humano sile succedit experimentum destruit subm: et fit
 quasi quidam interitus. id est. sequi inde damnus incorrigibile pro sub
 nobilitate. Et sciat medicus quod operanda suscipit humanam
 sanitatem de his que egerit ratione reddatur. prope maudavit Me-
 sue in proemio sui de appropriatis medico dicens. Tu quod cor-
 porum curam geris auxiliari ne differas. Nam semel pereunti nul-
 la sunt deinde suffragia: et ratio clamat ad iudicium si misericor-
 dia deseris. Non ergo planges in crastinum quod hodie facere
 debes: sed presto prohilum reddere: et manu tua velocem in agendis
 tribue: curamque methodum donavit tibi deus: non ergo avarum
 alacritum facias donum eius: sed eorum que de eius largitate abun-
 dantius suscepisti ne parcus esto. Medicus item duos di-
 scens est doctorum suum reverenter metuat eius credat ut discat
 ab adolescentia sua: studio insudet: et que intellexerit memo-
 rie commendat. Non intellecta autem ut sibi pateant querere non
 pudeat neque negligat: postquam autem ad ultimum in medicina fuerit
 familiaris se sui doctoris vel alterius faciat: et eos comites ut
 videat que et ipse exercet: et sicut eorum doctrinari et actu videre
 debet que doctrina acquiserit. Dixit. n. Gal. 8. et 9. therap.
 Ac est primo de criticis. quod medicus non potest esse perfectus nisi exer-
 citatus fuerit. Nullus. n. quicquam studiosus fuerit in actu
 curationis exire presumat nisi prius tempore quam multo curare vide-
 rit. unde dictum est quod nulli nisi in exercitatione in curatione
 egros nutrito credendum est medicus: quibus. n. Aui. prima. pri-
 mi. ut supra patuit: dixerit quod medicus sciens possit exire in
 opus: et si nunquam operatus fuerit. non tamen est ei posse scire quod plura
 que non possunt in doctrina tradere: que tamen medico necessaria sunt
 nisi exercites in curis infirmorum. Dixit. n. Auer. 7. Colliget.
 de cura exituray in generali quod ad perfectionem medicine req-
 rit duplex actus. unum est acquisitus per doctrinam et studium: et
 alius est actus circa particularia: qui non docibilis: sed suavis-
 bilis. Et Isaac in libro febrium dicit. Licet medicus in hac arte
 sit perfectus. id est. quantum ad scibilia per doctrinam: necesse tamen est
 ut sit longo tempore cum infirmis visitat. Unde Damal. in suis affo.
 dixit. nullo studioso credendum est medico nisi etate approba-
 to: ut scilicet de cursu etate sit exercitatus in particularibus. Et enim
 impossibile est: dixit Gal. quod idem numero unus homo comprehendat
 et possit scire particularia omnia que sunt in hac arte necessa-
 ria. id est. per doctrinam. Bene ergo dixit Aui. in libro suo: quod minus
 quam medico necessarium sit comprehendere. et quod subiunxit: scilicet quod
 superadditum est in comprehensibile est intellexit per doctrinam.
 Dixit Gal. 2. memir. difficile est hominem existentem non pecca-
 re in multis: alia quidem ut ignorantem: alia vero ut male iudican-
 tem: et alia ut negligenter scribentem supple aut docentem, aut
 quolibet aliter operantem: ut in avertentem: et ad delectabilia
 mundana descendentem: inter medicos igitur ille est melior me-
 dicus qui minus errat: et talis est qui circa particularia plus
 exercitatus est. Caveant igitur studium exeutes absque exercitijs
 quod non dum operari fuerint: ne absque punctione multa properent ad
 medendum. Insuper medicus debet esse fidelis: medico enim fide-
 li iussit cato egrum corpus committendum fore: fidelis enim medi-
 cus cauet ne per iperiitiam aut in avertentiam seu negligentiam
 sua curatio deficiens sit in quocumque: dolos et fraudes non commit-
 tit: sed effugit preces et precia emulorum sui egroti spernit et su-
 gat: minas non curat: spem ac quere de sibi rei alicuius non habet: quod

nullum letiferum aut abortivum preparat nec ministrat monitum
 semper precepto Mesue dicens. Tibi preterea caveo medicine
 ne amor: aut precium: aut spes: aut timor: aut mine seu aliqua
 alia humana gratia te circumveniat ut declinatus sis a recto: sicut
 enim celi qui arguit. et luna que sevit et si nil hic in posterum cru-
 ciatus gerent. Et deo medicus diligens esse ac pitus. infirmis
 copatiens: aut eos potius vinculo copassionis affectus quam re-
 ceptionis precij visitet. Inquit enim crisostomus. opus medicus
 cum infirmo languescere et sanitatem eius prime suscipere. Qui
 enim respicit super egenum et infirmum in die mala liberabit eum
 dominus. Et deo medicus infirmis suis medicinas para-
 re iocundiores et saporosiores. Ait. n. Damal. in affo. suis: me-
 dicina que in temperamento vicina est odorifera si sicut ea cibum fieri
 possit optimus esset. medicina tamen virtute integra reserva-
 ta: sicut dixit Gal. Et deo medicus esse verax. Ait. n. Gal.
 primo de complexionibus quod melior est sermo verus omnium rebus.
 Et Arist. p. ethi. ait. Platone et veritate ambobus eximibus
 amicis sanctius est prehonore veritate. et Sa. dixit primo de
 simplici medicina. quod quod superfluum a veritate. id est. ab ea recedunt
 moventur conditione. Et deo medicus esse corpe mundus ve-
 stimetis honestis indutus nitidus omni spurcicia carens. non tamen
 sic mundicie et vestimentis vacet ut scientiam derelinquat. di-
 xit. n. Aristo. ad Alex. multo melius et regalius est habere
 asiam scientijs abundantem quam habitum corporis habere bene
 indutum. Et post hec deo medicus omnibus se affabilem redde-
 re: neminem spernere. sed omnibus salutare remedium exhibere.

Qualis se deo habet medicus versus deum et famam suam. Cap. xj.

A bono vult medicus esse ante omnia
 sup oia esse deo puro animo
 fidelissimus dei cultor: quoniam sic scribit ecclesiasti-
 ca xxviii. A deo omnia medela et medicina. Et
 iterum in eodem. Altissimus de terra creavit medi-
 cinam et per medicos ministros suos de celo creatos et illumina-
 tos deus visitavit plebem suam ut ab egritudine liberaret eam.
 Et heben Mes. dixit. Sanat solus languores deo. et de ter-
 re solio proderit in largitate sua medicina. id est. omni modo execu-
 tionem mandet medicus mandatum quod ei dedit Mesue post su-
 pradicta verba dicens. Deum in cunctis preponere et proponere te.
 honora eum et honorabit te: time eum et securus cuncta expe-
 rieris. Cum itaque medicus ad aliquem infirmum vocatus fuerit iter
 suum semper sit in nomine domini dei sui: ut ipse plene regratietur quod voca-
 tus fuerit ipse et non alius: atque ipse humiliter deprecetur ut ra-
 phael medicum angelum in sui comitum tradat: cuius sulcus
 comitum et auxilio egrum ad quem vocatus valeat liberare. Et si
 sanitatem in quemque acquiserit non sibi ipsi imputet: sed hospita-
 tis auctori deo gratias agat. Et deo medicus dei intuitu egro-
 tos pauperes gratis visitare et hospitalia frequentare et cum-
 ctis egenis absque precio exhibere deo remedium salutare.

Insuper in omnibus consilijs suis que componit vel exhibet gratiam
 bone actionis a deo: sine quo non potest quod operari. suppliciter
 imploret. Et enim tam in sanitate servanda quam in egritudine
 compellenda concurrat necio deus tanquam primus et vltimus agens:
 quod director est et preceptor omnium in se sperantium: ampliorque cura
 eius est de his que ei assimilari conantur: eiusque impetrat beneficia potio-
 ra. Post dei cultum deo medicus satagere adipisci beneficium bo-
 ne fame. Bonam autem famam adipiscet medicus et celebris si infra-
 scriptorum monimentorum fuerit continuus observator. Non enim deo
 medicus vitia adherere: neque cum pollutus publice peccatoribus
 et flagitiosis hominibus conversari: maxime homicidis. non occupa-
 tionibus mercatoribus aut statibus mundanalibus occupari. Qui enim
 studijs mundanalibus. id est. secularibus erogat aiam suam: medici-
 ne fundamenta negligit: et confidentiam egrotorum a se depellit. et in-
 de credit non solum inutiles: sed nocivus: non sit invidus neque suis
 consocijs medicis emulus: non iniurius obsecrator. Quis alius medicus
 supvocatus fuerit non sit alieni erroris publicus pro palato: sed
 potius ipsorum tacitus corrector. Et non sit bilinguis. neque su-

Ad actu
 mor-
 no so-
 li sepe
 vi-
 gra-
 su-
 si-
 lue af-
 tendu.

Def. or-
 eta notan-
 da.

medic-
 no
 pot-
 ee
 pfe
 ee
 nisi
 ex
 ercitatus
 fuerit.

Medic-
 os paupe-
 res gratis
 visitare.

Medic-
 no os stu-
 dijs mun-
 dialis oc-
 cupari.

furrator. nō loquax neq; ambitiosus: nō p̄ceps neq; p̄sumptuosus: nō querat festiuitates: nō cantus: neq; tripudians: nō pulsator musicaliū instrumentorū. nō sit lufor: neq; postribuloꝝ visitator: nō eat per ciuitate pomposus: neq; nimis velox in incessu. Nil in secreto in domo egroti cū aliqua muliere pertractet: nisi ipsa annosa fuerit: cū qua de secretis mulierū p̄quirere licet. fugiatq; q̄ neq; tactu neq; aspectu in eo flāma libidinis inardescat. Nullū egrotū visitet nisi req̄sit: nisi fuerit eger de genere pauperū aut cōsanguineorū: aut ēt domesticorū amicoꝝ. Bonā famā conet̄ medicus habere toto posse suo. vt in eo cōfidant egrotātes. Nā dixit Aui. 6. de nālibꝝ q̄ cōfidētia quā h̄z infirmus de medico plus valet ad sanitatē eius q̄ medicus cū oibus suis instrumētis. Dum illis esse debet: sobrius: pudicus in talamis: honestus: māfuetus: ylaris cū oibus p̄cipue cū bonis. placibilis cōuerfator. Sit ritū alienorū z barbaricorū morū festinus abietor. ecclesiarū z religiosorū domorū sedulus visitator saltem cōdecenti tpe. Secretū alicuius egritudinis sibi cōmissū secreto sui cordis claudat: nō reuelet. Et sit tardus ad loquēdū. Et cū t̄ps loquēdi sibi daf̄ sit affabilis ornate z pulcre loquens z in parabolis. Nec pudeat eū vocari pabolani: cū euāgelica lectio nos doceat sūmū medicū Iesum chr̄z fuisse pabolani. i. in parabolis loquētē. Et si a casu cū vulgari bus eū esse cōtigerit nullius dicta reprobet: imo affirmare q̄ a cōtate hoīūz videns nō est inutile. Studeatq; vigere corpe sanus ne sibi dicat. medice cura te ip̄z. Nō d̄z medicus ad interrogata subito r̄dere: s̄z prius sup̄ interrogata cogitet. Inquit. n. Dama. si interrogatus semp̄ velociter r̄des es dubitandus: z super oia nō d̄z medicus antiquay z malarum egritudinū onus in se suscipere sub spe alicuius lucrī. Nam postea tales egritudines ab eo incurate relicte infamant eū z detrahūt nomini eius. Dixit Mes̄. inqt̄ Sal. Nolite a medici malay egritudinū cure onus suscipere ne nomen subeat medicī mali. Et notanter dixit: onus cure: q̄z taliū egritudinū nō d̄z p̄mittere sanationē: si t̄n ab infirmo vel eius attentibus grauares tunc protestatione p̄missa pōt aggredi curā. Dixit Ras̄. 2. 5. cōt̄n. Curandi sint a te o. medice morbi faciles z fugiendi qui manifeste aut occulte sunt fallaces.

Quali se d̄z b̄re medicus erga infirmos suos. Cap. xij.

Medicus cū ad infirmū venerit. si nō nouerit eū sua peccata fuisse cōfessum anq̄ eum tangat aut aliqd̄ de signis suis videat ipsūz interrogare d̄z si aguerit suorū peccatorū conscientia sacerdoti. q̄ si sic b̄n: si aut nō: p̄missione ab eo recipiat sic se facturū: multe enīz egritudines p̄ peccata emergunt. Post primā aut̄ visitationē: imo nec post signorū eius inspectionē nequa q̄z de cōfessione ei dicere q̄cūq; audeat: q̄z posset hoc ab eo audiens eger de sui desperare salute: suis t̄n dicat q̄ eū p̄ferri faciant. Et si egritudo timorosa fuerit ēt domui sue disponere: oī tamē quolibet terrore remoto. C̄ In itinere t̄n ad cōducentē se querere d̄z de egritudine egroti z eius quibuslibet accidentibus de appetitu z somno de ventris beneficio z similibꝝ. Et si febr̄it qua hora inuadit eū febris. Et si cū frigore vel rigore vel speciali si in aliqua corpis parte doleat: hoc aut̄ facere d̄z vt q̄tū fuerit ei possibile de ei⁹ egritudine certificet. Et vltra cūz ad egrotūz venerit p̄ camerā: z ēt loca prospiciat si forte viderit herbas aut fructus aut fomēta aliqua parata per que cōiectura ri possit sup̄ egri infirmitate: sicut recitat Sal. 5. de interioribus. cōductus fuit a glauco ad medicū pleureticiū vt tandē egri tacto pulsu z eius inspecta vīna de notitia egritudinis illius penitus inscius nō videat. Nā z si eam cognouerit t̄n eius sintomata noiando que didicit corāz egro z astantibꝝ ab eis egritudinis illius bonus cognitor iudicabit: z eger ardentius in eo cōfidet tanq̄ in sue egritudinis cognitor: z per p̄ns sue salutis actore. Nam ille plures sanat de quo plures cōfidunt. C̄ Lūq; ad infirmū peruenerit si via lōga fue-

rit nō d̄z ilico infirmū tangere s̄z p̄ aliqd̄ spatūz residere doꝝ nec vires resumat. Et interim d̄z locū domus vel cameram laudare z si necessariū viderit reprobare. Sciat. n. medicus nō ilico cū ad infirmū intrauerit pulsūz considerandū eē: tū pp̄ seip̄z: tū pp̄ egrotātē: pp̄ seip̄z q̄ vt dictū est forte est valde fatigatus vel fortasse erit pp̄ astantes q̄nq; nobiles quos inuenerit in animo permutatus: pp̄ egrotū vo: q̄z cū p̄ medicū cū ad se veniētē viderit fortasse nimīū letaf̄: z fortasse pp̄ medicū reuerētiā verecūdaf̄: vel fortasse pp̄ expensay p̄siderationē tristaf̄. vñ eius pulsus p̄mutationē recipit vñ expectare d̄z medic⁹ tangere pulsūz donec ipse q̄ tāgit z eger q̄ tangit sit ab oī accidēte quiet⁹: z tūc medic⁹ plari vultū ad infirmū cōuersus brachiūz sibi exhiberi p̄cipiat: q̄ d̄z sua sinistra manu sustentare vel pensatū sup̄ lecto ponere: z cū quatuor digitis manus dextere pulsūz inq̄reret: z oēs eius d̄fias diligenter notare: vsq; ad centesimā vel circa p̄cussio: ē pulsus semp̄ tāgēdo expectans. Nā z si in paucioribꝝ p̄cussionibus pulsūz cōsiderare posset: t̄n ex longa expectatione ab infirmo z astantibꝝ gratiosus audiet: z tūc oibus presentibus z audiente egroto de multa pulsus bonitate iudicet: vīnā t̄n vīdebo dicat z eā sibi portari faciat: in qua per cōuenientē morāz oia cōsiderāda p̄sideret. Et ad infirmūz denuo reuerfus firmā ei p̄mittat salutē. z q̄ oia ad curam eius necessaria si del̄t ordinabit: hortando t̄n vt ipse ei b̄n obediat z oia parāda cū magna cōfidentia suscipiat. Nā sic faciēdo nō solū firmas: sed z cito veniet sospitas. C̄ Usus itaq; signis dictis z alijs ēt videndis vt egōne z sp̄uto vomitu z sudore alijs ext̄itibꝝ vt cuncta b̄n examinet. perquirere d̄z medic⁹ ēt p̄ in terrogationē infirmi z astantiū de regimine ei⁹ p̄terito non solū anni vnius: s̄z pluriū: z si aliq̄n egrotauerit: z qua egritudinē: z deinde de singulis interroget causas z accidētibꝝ. Inqt̄ enīz Sal. in libro p̄nosticoꝝ. interrogare causay ḡna eos q̄ laborant neciūz est medico: z de oibꝝ que p̄tigerint. z eoꝝ vnoquoꝝ ne sinat se medicus decipi ab infirmis nō de legētibꝝ oisariā morbū causas z sinto. vt nō derelinquant incurati. assignās ergo medicus q̄d̄ scribit a boetio de cōsolatione p̄. si operā medicātis expectas op̄z vt vuln⁹ tuū detegas. Et dicit Sal. p̄ ad Glauco. medici igredietes ad infirmū. p̄m̄ enim a maximis cōtēplari op̄z ea q̄ sunt fm̄ egrū: deide vo ab alijs. Nihil enīz quātū possibile est ēt m̄ nimū obmittentes. z Damaf. dixit in affo. suis. op̄z de oibꝝ egrūz. vnde egritudo nasci soleat inq̄ri tam in exterioribꝝ q̄z in interioribus: neq; te egrū interrogare p̄ oia pudeat. Et Mes̄. silr̄ d̄z xit. nō te pudeat egrū sup̄ oia interrogare: z hoc vt meli⁹ z factilius sup̄ notitiā rei venias. Et dixit Sal. 2. de interioribꝝ tria maxie perquirere debes. i. locū. i. mēbzū in quo est egritudo. 2. passionē z ei⁹ cām. Et 3. accidētia passionis. Et his oibus cognitis z b̄n in mēte discussis d̄z medic⁹ ab infirmo separat⁹ p̄ sanguineos z amicos egroti z quoscūq; p̄sentes seorsūz vocare eiusq; egritudinē manifestare periculū detegere z demū remediū adhibere. C̄ Ad p̄nosticandū t̄n z su dicandū nō sit medic⁹ p̄ceps vel festinus: sed d̄z astutus z sagax esse in futuroꝝ p̄nunciatione. z pudeat pus oē p̄uisionis examen. At enīz Hip. p̄ p̄nosticoꝝ. de melioribꝝ rebus est vt vratur medicus p̄uisione. Et Sal. dixit p̄mo de creticia. nō est medicus qui n̄ medicet rōne nisi prius iudicauerit rōne. z iudicare non poterit nisi rē rōne cognoscat. Nō ergo saltem in primis visitationis sue actibus qd̄ absolute pronunciare d̄z. Sed sub conditione. vnde 4. quartū. dixit Aui. cum apparuerint signa timorosa non p̄mittimus sermōnē in perditione z ad plurimoz̄ contingente. Nā q̄s alīq̄n mirabilr̄ saluat absq; spe. z ideo Sal. sup. 6. affo. dixit. op̄z medicū studiosus esse vt nō aliqd̄ absolute predicat. Nā morboꝝ z p̄cipue acutoꝝ nō oīno sunt recte. abs. certe p̄nunciations salutis vel mortis: sed neq; chronicorū saltem quo ad ipsoꝝ inītia. Nam vt dixit Auer. 7. colliget. monstrositates q̄nq; apparent z videntur in egritudinibus: z ideo

Quantus valeat m̄ dētia infirmo de medico.

Medico nō d̄z suscipere curā malarū egritudinum.

Nota.

liber non cum ad mus...

Gal.

liber d̄z can...

ideo sapiens medicus pronosticando dicat ita solet in hominibus egritudinibus euenire: et raro aliter contingere solet secundum naturam: et nisi alia submergantur in thomastica: si tamen trigeret egritudinem esse oino mortale: ut quod patris vel ethica tertie speciei et silens apte de eis morte predicat. Quod si non talis fuerit egritudo facit: et honorabilis est ipsa: et piculosam ponere et aggravare et si debilis fuerit. Nam cum ad sanitatem reductus fuerit eger laudem maiorem et amplius premium medicus consequetur. Quod si aliquo casu vel egrorum vel astantium errore vel extrinsecorum diminutione egritudo ad malum converteretur non fiet in amice eius suspicio super medicum: sed dicetur ipsum a principio sic vidisse. Non dicitur medicus coram infirmo siue litteratus sit siue non verbum aliquid proferre. imo nec gestu ostendere aliquid: unde possit eger suspensionem sumere: aut de sua salute dimidare: etiam si ipse medicus et ipse est infirmus de sanitate desperet: prope non dicitur solus aut cum alijs aliquid de pulsu aut vena tractare: sicut enim egeri auribus attentis ut audiat quod loquat medicus. quapropter semper dicitur medicus animam patientis suis mellitibus suasionibus in letitia et gaudium ducere et eius spem nutrire. Sic enim casiodorus. Naturalis cura est egris dare letitiam. Nam fac invalidum gaudere et sanatus erit. et Damascenus. dixit in affo. suis opus te infirmis semper salutem promittere nunquam illos spe deponere et si ipse desperes. complexio enim corporis affectioni animi semper inheret. et subdit infirmos in eorum spe animare non desinas. Medicus si iudicium de morte pronunciare habet non alto vultu: sed demisso et voce submissa pronunciet cum quadam quasi simulata tristitia: et nisi coactus ipsum iudicium iteret. Iudicium vero de salute amplifcet et de sanitate egeri letum se ostendat non de morte. Nunquam dicitur medicus aliquem de aliqua egritudine infra limitatum terminum se curaturum promittere: sed solum se fideliter operari: et secundum dogmata sapientium. Et hoc propter errores contingere potentes ex parte infirmorum vel seruentium vel eorum que extrinsecus requirunt. Nunquam sit medicus nimis audax in pronosticando: sed egritudines suspectas aggravet debiles in dubio ponat: non tamen nimis excessivem: nam sic faciendo non habebit dicitur penitere nec erubescere: sicut exemplum de seipso tradidit Galenus de interioribus ac et primo de criticis dicens. semper me secundum totam vitam meam ab audaci confessione abstinuit: et medicis visis in senectute nunquam visis hodie erubuit: quod semper pronosticabat cum conditionibus et verbis duplicibus ut ipse ponit quarto de interioribus.

Qualiter se debet habere medicus circa alios vel alia. Ca. xliij.

Medicus doctoratus culmen assumens docere debet de veritate discipulos suos. et que in libris auctorum dubia sunt amica biliter explanare. Et que experta didicit et invenit dignis ex eis revelare. ab erroribus se custodiatur: et discipulos ab eis se custodire semper admoueat. Et precipue in narcoticorum medicinarum exhibitione. Cum ad infirmum vocatus fuerit querere debet si alius medicus visum tauerit illi: et si sic: aliqua de ordinatis per eum exporet: et ea laudet: et eum in socium querat et vocari faciat eumque etiam si discipulus sit non dedignetur. sed decenter honoret. et eorum seorsus de disponibus egeri tractet voce submissa et facie depressa. Et videat super omnibus attentius cogitare. Non dicitur medicus cuiuscumque scripture credere: neque per alias scripturas quoruscumque procedere: sed auctoribus approbatis et expositioibus probis semper inherere. Sic enim Galenus. de simplicium medicina. non omni scripture credendum esse: quoniam res ad malum peedit cum homines dimittunt ingredi veritatem sermonis et vniuersam festinatione confidentes in alijs et aliorum credentes sermonibus. Dixit enim alimentorum pro. iniustum est vni pro alijs sine demonstratione credere: et maxime in remedijs per scarta facia et pataffia reptis. Non enim quodcumque remedium reperit sumere debet medicus. sed ipsum diligenter examinare debet antequam ipsum infirmis applicet. Et sollicitus esse debet in-

uestigare de omnibus mutationibus egeri suo suprauenientibus non solum magnis. sed quoruscumque paruis. Medicinas quas ordinat cognoscere debet ut non ordinet pro salutari leuiter et videre debet quod non sint sophisticate falsificare in eorum substantia. non sint in dosibus eorum variate: non sint corrupte aut nimia vetustate consumpte spiritu non habentes. Et aspicere debet quod medicine sue sint a fidelibus aromatariorum parate et diligenter secundum doctrinam: et debet considerare locum in quo iacet infirmus quod sit mundus et redolens: cuius aer mane et sero innouetur per aperitionem hostij et fenestrarum: et quod sit in lecto firmo non vacillanti. Debet habere medicus discipulos et ministros idoneos fideles et sollicitos et in slobotomando et ventosando et scalpellando et sanguisugas applicando in fricando et ligaturas in extremis faciendo. Et sicut in omnibus alijs rebus quod ut euigilet super eis. Nam modicus error in his potest fieri interitus egeri. Et opus ut sciat medicus secundum discursus temporum distinguere dogmata antiquorum: quoniam non oino permanet immutata natura. imo de tempore in tempore labitur in defectum: non solum humanorum corporum natura: sed et quoruscumque inferiorum. Sic enim vir doctissimus Plinius iunior. quod magis et magis proterijt seculi decursus. tanto magis minorum corpora et imbecilliora viribus nature ferre testatur et breuiori viuencia tempore: quousque ut dixit suo tempore esse regiones: ubi ducentis viuunt annis: quod tamen eum prolixius producat. tanto natura debilitatur per amplius: quod demonstrat minoratio staturarum omnium et roboris corporum eorum. prope et vite abbreviatio semper declinat in minus ad quod etiam adiuuat malum regimen modernorum. Sic enim Galenus de regimine sanitatis est quod cum gentis humanum in gulositate lapsum et incontinentiam percipitatum de euitatio factum est restrictum prope quod semet eius est tale: et quod ex tali semine nascitur inde generatur discretum modicum adhuc viuens: prope quod sit quod imbecillitatem corporum nam multa olim fuerunt remedia salubria: que nris sunt temporibus mortalia. Et sicut multa fuerunt olim remedia potentia que hodie sunt debilia: imo et inutilia inueniunt. Dixit enim Serapion. breuiarij: elleborum nigrum qui est securior albo fore nunc dimittendum. Et mes. dixit ca. de elleboro. quod elleborus albus tempore suo intollerabilis erat. et sicut venenum periculosum prope debilitate nature. bene ergo modernis medicis scribitur moderemini o medici nouellentes quos mundi laboragitat dogmata antiquorum tempore distinguentes et effectum nature omni intentione libantes. Inquit enim Damascenus in suis affo. operari secundum libros absque perfecta ratione est molestum et solerti ingenio in quo non minus refellitur qui liberaliter absque vlla imutatione indifferenter ad linguam tenent quecumque sint scripta ab antiquis applicant: arbitratres se sapienter legisse. Cum tamen in magnam inciderint errorem. quapropter dicitur modernus medicus diu meditari experientiam antiquorum: et post hec ad leuiores et salubriores eorum declinare et ad ea maxime que a magistris suis probata habuit et experta. Dixit enim iterum Damascenus. ibidem medicamina tibi pauca tenenda sunt: et non nisi in quorum iuuamento sepius expertus considerare possis: totius enim notitia incomprehensibilis est. Neque enim per singula poteris inquirendo discutere. multiplici enim diuersitate sensus distractus in nullo poteris fidem adhibere: et ideo laudauit ibidem Damascenus. quiete supra positionem quod est Galenus. fecit pro capitulo libri experimentorum. unde. S. meamyr. dixit tibi apud ea que nutriunt. scilicet membra familiaritate secundum totam substantiam habeant. alia que est maximum in curis passionum quecumque sunt secundum discretam. optime enim operatur ea que cum hoc quod sanant discretam prout nutrire: et prope supradictam cam. et tamen etiam quod non oia in libris describi prout necessarii esse medico nalliter esse ingeniosum. Sic enim ubi supra Damascenus. nalle ingenium medici arte adiuuat et nam regentem: prout vero prout: Nam quod sicut dixit Galenus in libro de elis. sanatio non est nisi per res multas: necessarium est medicus quod extrahat ex eis illud quod uenit in vnaquaque egritudine: ita ut prout fiat sanatio: talis autem est medicus intelligens

Medicus cognoscere debet medicinas quas ordinat.

Medicus fz discursum temporum distinguere debet dogmata antiquorum: quoniam non omnia labitur in defectum.

Medicus operari secundum libros absque perfecta ratione et solerti ingenio molestum.

Dama.

Sil.

Medicus solus auctoribus approbatus debet credere.

ingeniosus. Si enim est res qua fit sanatio in forma vna
 & ca faciens esset vna tunc no perueniret error oino. Inquit
 aliquid. medicus ingeniosus esse dicitur vt suo nali ingenio in-
 ueniat ea atq; suppleat que no potuerunt sapientes lingua
 pferre: neq; calamo scribi in hac scia. Arti enim & scie sub-
 ministrat ingeniu. non itaq; no dicitur solui oino scriptis ab an-
 tiquis medicis infistere. immo solerti ingenio satagere dicitur
 ad noua ppositione ta in traditione doctrine q; in auxilio
 ram inuentione. Miseri enim ingenij est q inuenis sola vti.
 Propterea dixit Sal. qd in omni medicatione opz noui ali
 quid inuenire. Et afferant nouelli q; ipleri no potuit p an-
 tiquos. Non dicitur medicus querere scire vltra sciam pro-
 priam. Aut enim Rabi. in. 21. particula. qui conat scire res
 quas scire no est necesse deducit ad modicitate inspectiois
 ab eis de quas scire est necesse. Dixit enim Moyses no tenetur
 medicus scire qd ad sua no pntet sciam. hoc naq; questio
 in rebus necessarijs parui sapit. Sed ex lib. is auteticis ac-
 cipere dicitur dogmata veritata: & ea que sunt in eis vtilia secta
 ris: qui enim aliud qrit q; qd scripserunt vtiliter no mentien-
 tes fallit. credere igit illis dicitur. Dixit Sal. 4. de accidetis: di-
 cta auctoz debet amabiliter a successoribus suscipi: & qd
 ab eis of benignius adimpleri. verba in eoz adimplenda
 sunt veraciter. Na male intellecta inducunt audientes sepius
 in erroze. Et dixit. 3. affo. 2. 9. affo. quibuscunq; caluis &c.
 qn in libris sapientiu inuenit aliqd falsum non dicitur extimari
 q illud dictu sit sapientis: sed potius dicitur imputari scriptori
 vel alteri vt traslatozi. Non dicitur medicus cu mulieribus
 donis infirmis: neq; cu eius familiaribus verba multipli-
 care nisi ea in que ad illius cura pntent. Medicus ad
 prandiū inuitatus in mensa si pot primū no vendicat sibi lo-
 cum. no ostendat se importunū: neq; famelicū: nullū cibū vi-
 tuperet nullūq; fastidiat et si vituperadi forent: sed summe
 ciboꝝ qualitate laudet & quantitate extollat: no comedat ad
 implendū lacunā ventris: sed in cibo & potu sobrius sit. Et
 si tūc in domo infirmi fuerit: tūc cu ciboꝝ oblectatione oc-
 cupatus fuerit ad infirmū mittat. & de statu eius reqrat vt
 noscat infirmus qd inter delicias sui no obliuiscit: & cu a
 pradio surrexerit ad infirmū igrediēs dicat sibi fuisse opti-
 me paratū. Medicus dicitur ab infirmis suis codignā reci-
 pere mercede: q; dignus est mercenari? mercede sua. Nulli
 ergo nisi parēta astrictus dimittat qd sibi debet. Qui. n.
 emit rem care & ea vult donare disponit se medicare: vñ ab
 antiqs dicebat. Lum dolet infirmus medicus sit pignore
 firmus. Expe langoris non est memor huius amoris. Et
 iterū. Cū locus est morbis medico pmittit orbis. Mor su-
 git a mēte medicus morbo recedere. Empta solet care mul-
 tos medicina iuuare. Si data sit gratis nil fert vtilitatis.
 Dixit dama. in affo. Eger vni fideli medico comittēdus
 est cuius error rarus a recti distātia sit: q; si plurimi sint in
 singuloꝝ errores plurimū cadit. Nunq; n. peccare maius
 est q; sin hoiem q; nū min? peccat artificialior est. An baly.
 super 3° regni at: melior medicus est ille q extimatione ar-
 tificiali vitati magis appropinquat: humane q; ppe nāe no
 est erroris piculū incurrere no posse pferim in subtilibus.
 Q; si cōtingat cōsulere ples: q; sic est de moze proboz me-
 dicoꝝ ordinare & socios petere: & mos fuit et Sal. & fortas
 se alias inueniūt ples q; no inuenit vnus tūc eligant ex eis
 benigni non inuidi: no emulū: neq; inanis glorie q; sitozes: &
 ex eis fidelior & magis ab egro affectat? eligat cui? impio
 oibus alijs auditis medicis regimē ordinet. dicūt. no con-
 greget caterua medicoꝝ: sed duo: vñ tres ad plus vt no ac-
 cidat in multitudine p̄fusio. Dixit Sal. sup. 1. regiminis
 acutoꝝ: q; medicus dicitur hēre duos oculos. dextrū attentū ad
 virtutē: & sinistrū ad egritudinē. Et in h vt dicit: inuit q; me-
 dicus magis dicitur esse de dieta sollicit? q; de portione & cirur-
 gla. Et dixit. sup. vltio epi. q; aliqui sunt infirmi q; cōtinēt
 se a delectatiōibus & desiderijs eoz. Et aliq; eōuerso no cō-

tinēt se ab illis. Si ergo videris egrū inordinatū & incōti-
 nentē esse terrere ipsum & increpare debes: p̄dicēs ei q; sibi
 p̄nt cōtingere mala ex incōtinētia sua. q; si incōtinens p̄ma-
 nerit: tūc aliq; tūlū eius desiderio p̄descendere debes: scriptū
 est. n. parū deterioribus & potus magis eligēdus. Dixit
 Sal. 6. meamyr. ille q; regulari vtiq; methodo. & cū hoc
 cognoscit simpliciu farmacoꝝ vires nunq; carebit auxilijs
 siue moze in nemore siue agar aliqd opus in agro: siue sit
 in itinere farmacis carēs. sicut eustratus scripsit q; curauit
 se cum rubi succo non presente in illo loco alio farmaco.
 Et est capitulum primum distinctionis tertie de elemen-
 tis in generali. Cap. xliij.

Est materie & forme rerū matrem
 creationū p̄durit de?
 in vniuersitatis exordijs q̄tuor corpora ex mā
 & forma cōposita: cōparatione tñ ex eis simpli-
 cia dicta a p̄his elementa: ex quib; corpora a
 philosophis dicta mixta cuncta cōponunt que sunt ignis:
 aer: aqua: & terra. Diffinit aut elementū ab Arist. 5. me-
 tha. & tertio celi q; est id ex quo cōponit res prio in existi-
 indiuisibili specie in aliā spēm. Sal. aut in libro elemēto-
 rū. dixit. elemētū est pars simplex & aia eius cuius est elm.
 Et Haliabas. i. theo. dixit. elementū est id qd simplici-
 bus est oibus cōpositi corporis p̄ibus & quantitate minus.
 Et Aui. p̄ma p̄mi dixit. elemēta sunt corpa. s. simplicia.
 & partes p̄ime corpi humani & alioꝝ. s. corporū cōposito-
 rum: que in corpora diuersay formay minime diuidi p̄nt.
 Que oēs diffinitiones p̄sideranti in idē tendūt. Et terra
 quide dixit. A. est corpus simplex cuius nalis locus in me-
 dio totius existit in quo nāliter quietā manet & ad ipsūz cū
 ab eo sepata fuerit nāliter mouet. terra. n. que est purū ele-
 mentū est circa centrū: & in ipso centro. Nam terra que est
 apud nos no est pura: sed est corpus mixtū cuius maior pars
 est terra. Aqua vero est corpus simplex cuius nalis lo-
 cus est vt sit circūdans terrā: & sit circūdāta ab aere cuz in
 suis sitibus nalis permanferit. Aer vero est corpus sim-
 plex cuius nalis locus est vt sit supra aquam & sit sub igne.
 Verūtamē oipotens deus cū sua p̄uisione qua voluit oia
 gressibilia & reptilia in vita perdurare. terrā iussit remane-
 re ab aqua discoopertā fm quantitate sue volūtatī conue-
 nientē terminos aque imponēs mandās ei vt no cooperiat
 aridam. Et aerē loco aque succedere iussit & cooperire fa-
 ciem terre que remāsit discooperta ab aquis vt habeat ani-
 malia supradicta in ipso respirationē. Ignis vero est cor-
 pus simplex cuius nalis locus super oēs elemētarias exi-
 stit partes qui est concāui celi superficies: ipse naq; ad celū
 peruenit. Ignis aut qui est hic apud nos siue flāma siue car-
 bo accensus no est corpus purū: sed est mixtum: cuius ma-
 ior pars est ignis sicut nec etiā aqua & aer apud nos existi-
 tes sunt corpora pura: sed mixta: cuius vnus maior pars
 est aqua & alterius maior est aer. Dicunt philosophi. q;
 horum elementozū duo sunt graua & duo leua. Et graua
 sunt terra & aqua: verūtamē terre grauitas est absoluta:
 aque vero cōparatiua: q; in cōparatione ad aerem & igneꝝ
 est grauis. In cōparatione vero ad terrā est leuis. Et leua
 sunt ignis & aer. Verū ignis leuitas est absoluta: aeris no
 cōparatiua. ipse enim in cōparatione ad terrā & aquam est
 leuis: in cōparatione vero ad ignem est grauis. Cūnum
 quoq; p̄terea dictozū elementozū hz duplicem naturāz
 siue cōplexionem quarū vna inest ei cui inest p̄mo & per se:
 alia vero secūdario & non per se: que cōplexio vel natura di-
 cta est instrumentū forme. elemēti cuius est ad agendū: sed
 que primo per se ei inest: est eius instrumentū primū & per
 se: alia vero est eius instrūm secūdariū & per accidēs. Om-
 nis naq; operatio nalis a forma puenit tanq; a principali
 agente. a cōplexione vero prouenit instrūmētaliter. Dixit
 enim Ari. i. de aia. q; ois operatio nalis que per se tribuit
 alicui

Qualiter medicus se habet in conuulsis.
 Pulchre dicitur
 Antequam medicus & ad plures vocati sunt: & fugienda est eorum multitudo simul i cura.
 Nota bñ.

Elementa quod sunt
 Elementa pura non sunt apud nos.
 Antiquo est electus dupliciter hz in alijs ue cōplexio nē. vñ in mo ex alijs rō & non per se.

Ma terre

Ma aque

Ma aeris

Ma ignis

neq. nt.

Aeris licet rone pra rieratis si actus tam pncipali ter a forma substi tiali.

tem no ap

Qualita reu: edoy qus sunt actus 7 passiu.

alicui tribuitur sibi per suam formam; 7 ratio est: qz natura est principiu motus 7 quietis eius in quo est: vt in pcedenti bus patuit no forma est na: vt pmo phycoy. ¶ Na itaqz terre frigida est 7 sicca. ipsa. n. talis est: qz si demissa fuerit sicut est neqz aliq res extrinseca ea couerterit appebit ex ea frigiditas sensibilis 7 siccitas. Attame siccitas terre inest prio 7 per se: est primu instrm eius 7 per se. frigiditas vo inest ei sedario 7 no per se. Et io no est pmu 7 per se instrm eius: sed sedarius 7 per accidens. ¶ Na vo aque frigida est 7 humida. ipsa. n. talis existit qz si dimissa fuerit sicut e nec aliq res extrinseca ei 7ia fuerit appebit ex ea frigiditas sensibilis 7 dispo que est humiditas: frigiditas n ei prio 7 p se inest: 7 eius primu 7 per se instrm. humiditas vo sedario 7 no per se. Et io no est primu instrm eius. ¶ Na aut aeris calida est 7 humida. ipse. n. talis existit: qz si dimissus fuerit sicut est nec aliq res extrinseca eu pmutauerit apparebit ex eo humiditas sensibilis 7 dispo q est caliditas: humiditas n inest ei prio 7 per se: sed est primu 7 per se instrm eius. Caliditas vo ei inest sedario 7 no p se. 7 qz est eius instrm sedariu 7 p accidens. ¶ Ignis vo na calida est 7 sicca: 7 sic semp appet nec aliq res extrinseca ei in hoc obuiare pot nec eu pmutare. Verutu caliditas inest ei prio p se. siccitas vo sedario 7 no p se. Et io caliditas est eius pmu 7 p se instrm: siccitas vo sedarium 7 p accidens. Et dicte qtuor qlitates. s. calid. sic. 7 hu. dicunt qlitates pte a qbus oes alie p/ deunt qlitates. ¶ Predictay qlitatu due ex eis fm moduz dictu pnt elemento inesse cui insunt. Apud quosda tn vna ex eis inest i summo: 7 est illa q inest ei prio 7 p se. Alia vo inest ei no in summo sed sub gradu remisso: 7 est illa q inest ei sedario: cam assignant qz forma est no vtrq eis ambab? in actioib? suis eque prio. Apud vo alios vtraqz inest elto in summo. na quis dicat illi q forma no pot esse prio 7 per se ca duoy mutuuz: quoy vnus no depedat ab alio. Sed si mouet duobus motibus dictis vno p se 7 alio p accidens. Rident hi q qzuis due qlitates insunt elemto in summo: no tn insunt ei eque prio. Et io lz forma no possit esse p se: 7 prio fm duay actionu independentiu per duas qlitates lz sunt in summo: pot tn in ipsas opationes per vna qlitate in summo prio 7 p se: 7 per alia in summo sedario 7 p accis. ¶ Sed qd dicitu est actionez puenire a forma pncipaliter: vt pdicere dicto Ari. i. de generatione 7 corruptione: 7 et 4. metaph. vbi voluit q actio fiat ratioe prietatis: prietas aut inexistit per se qlitati no substatie: qz substatie nihil est prium: vt Ari. in pdicamentis. Ideo Auer. sup lib. metaph. dixit. elemeta no patiunt nec agunt nisi per qlitates. no aut per formas substatiates. forme naqz subales males no sunt actiue nec passiu: sed actiue 7 passiu sunt pte qualitates. ¶ Propter dicta notant q actio ab aliquo pueniens pot duplr puenire. Aut. s. q illud sit primu fm 7 fundametu ipsius actionis: in quo ro prietatis sustentat: 7 sic forme substantiales sunt actiue 7 passiu: no tn essentialr: cu in eis no sit ro prietatis: 7 sic senties Ari. 2. de aia dixit. subale forma corporis phyci organici esse cam alimeti 7 augmeti: 7 no igne. Alio mo q illud sit sedm 7 immediatu fm a quo pueniat actio: lz per modu instrm magis videat hoc facere qz p modu pncipalis agētis sustentatis actione. Ad qd aduertens Auer. sup. 2. de aia dixit. dignius esse actione attribui forme que est aia qz igni qui est instrm: ipsa. n. est que ordinar 7 determinat ad vnu finē: 7 no ignis: 7 ppea. s. colliget dixit. q decoctio sit per calore qui est in alito. No tn calor est pncipalis motor in hac re sed aia nutritiua. ¶ Predictae quatuor qlitates fm determinatione phycia oes sunt actiue: verutu plerqz apud philosophos due dicunt esse actiue: 7 due passiu. Et pp declaratione huius notat q Auer. super. 4. metaph. dixit q quatuor qualitates elementoru duplifer pnt considerari. Uno mo considerando eas iter se: 7 considerando eas per principiu prietatis: 7 isto modo oes

quatuor. qualitates dicunt actiue: 7 sic vocauit eas opatiuas. i. actiuas Sal. 2. tegni. ratio est: qz siccitas approxima ta humiditati vel humiditas siccitati fm determinata proportionē 7 excessum vnus sup altera per sua prietate. non minus corruperet illa qz corrupat caliditas frigiditate: vel frigiditas caliditate. ergo pariter dicetur actiue siccitas 7 humiditas: sicut caliditas 7 frigiditas. Alio mo pnt cōsiderari put in elemētis in necessitate faciūt admixtionē: 7 tūc dī aut rōne pncipij alteratiui in mixto. Et sic etiā oēs sunt actiue. Alio modo rōne mae mixtiois 7 sic due qualitates pnt dici actiue vt caliditas 7 frigiditas: 7 due passiu. i. sic. 7 humiditas. 7 ratio huius est: qz vera mixtio. causat per alterationē miscibiliū. no caliditas est pmiscens miscibili homogenea 7 ea cōgregat: frigiditas vero per accidēs facit ad cōgregationem homogeneoy: 7 per se facit ad cōgregationem etherogeneoy. Et in faciendo permixtionem siccum 7 humidū se habent vt passiu qz siccum permiscet cum humidū: 7 humidū cum siccū. permisceri aut est passiu. ¶ Predictay itey qualitatū caliditas dī esse. 7 est actiuior qz frigiditas: 7 siccitas dī eē actiuior qz humiditas. Et humiditas ceteris dī esse magis passiu. ¶ Et scias q elemēta pura oia sunt figure sperice: ita q etiā terra circa centrū vbi est purū eltu est circularis: terra aut q est apud nos: qz no est pura: lz mixta: no est sperica: 7 silt est de aere 7 aqua. ¶ De modo mixtionis elementoy in mixtis. Cap. xv.

Auit deus elementa mixti ad mixtionē: 7 sic miscerent q eoy mixtio lateret sensui: 7 mixta maneret fm determinatum tps illis mixtis ab eo deditu: 7 no cito dissoluerent. ¶ Dixit. n. Boetius de cōsolatiōe. 3. Tu deus numeris elemēta ligas. s. in mixtis vt frigora flāmīs. Arida cōueniāt liquidis ne purior ignis Eurolet: aut merfas deducāt pondera terras. ¶ Et Sal. io prio de complexio nibus dixit. q mixtio elemētorum in mixtis est opus dei 7 nature: 7 q eoy mixtio no est nobis oino certar: 7 no est talis ad sensum sicut multarū medicinarum mixtio 7 siltum. Neqz est eius ita minimū manifestū vt illay: 7 est elemētory mixtio essentialiter 7 vere: 7 ipse dixit sedo elemētory. Et qzuis mixtio elemētory in mixtis sit admirabilis 7 diuina. Nihilominus pbi querentes modū istius mixtionis fm eoy politate 7 intellectus humani: 7 de ea varie sunt locuti. ¶ Auer. n. 3. celi cōmēto 66. imposuit Aui. q ipse voluit q elemēta sic veniāt ad mixtionē: q vsq ad minima cōmiscerent: vel vsq ad minima diuidunt: in qua cōmixtione corrupunt quatuor qualitates elemētory per acquisitionē alierius qualitatē que est complexio: 7 mirant multi: 7 precipue Sentilis: quō Auer. ipostuerit pdictā opinionē Aui. cum Aui. pta pmi cap. de subiectis medicine. dicat. q bec duo. s. elemēta 7 humores sunt subiectū sanitatis 7 egritu/ dinis: lz remotu fm cōpositionē lz sit cū alteratione: in cuiusqz aut rei cōpositione 7 alteratione: que sic cōponitur ad aliquā peruenit vnitatē. Et bec vnitās ad quā huius reuertitur multitudo aut est cōplexio: aut forma. Et cōplexio est fm alterationē 7 forma fm cōpositionez. Ex qbus verbis dixit Sentilis. apparet de mēte Aui. q qualitates elemētory in mixto ex toto corrupant vel refrangunt vel reducuntur ad vna cōplexionē mediā: 7 silt intellexit de formis elemētory. ¶ Et silt qdam dixerunt q Aui. voluit q qualitates elemētory solū remitterent 7 refrāgerent: ex quarū remissione 7 refractione puenit qualitas 7 cōplexio. Et q in dicta cōmixtione cū illa qualitate siue cōplexione remanent forme subales elemētory in ppta essentia. Et q remaneāt forme subales in mixto declarat determinatio motus mixti in sursum 7 deorsum: 7 fm motū alteratiōis fm elemētū pdominās in mixto: qd no fieret si in eo no remanerent declarabit hoc et sepatio vnus est a mixto per solā cōfricationē duoy corpoy duroy. Et elemētū qd separat

Admixtio elemētory in mixtis est opus dei 7 nature 7 no est talis ad sensum sicut multarū medicinarum mixtio 7 siltum. Neqz est eius ita minimū manifestū vt illay: 7 est elemētory mixtio essentialiter 7 vere: 7 ipse dixit sedo elemētory.

est ignis: vt manifestat experientia: sed nō separaret nisi ibi
 esset. Nec apper q̄ in illa fricatioe cozpoz sit aliqd̄ ḡians
 ignem: z declarat̄ et̄ pro t̄to q̄ nō minus v̄ esse de elemē
 tis q̄ forme eoz remaneat̄ in mixto q̄ q̄ forme mixtoz re
 maneant̄ in mixtis: sed forme mixtoz miscibiliū manent̄ in
 mixtis: ergo z forme elementoz in cōpositis ex eis. In sup
 declarat̄ p̄dicta opinio de int̄ctioe Ari. in fine p̄mi de ḡia
 tione z corruptione. vbi voluit q̄ forme elementoz saluent̄
 in mixtis. z nō intellexit de accidentibus: cū ille corrupan
 tur: ergo de subalibus. **C**Sunt aut̄ z alij q̄ iponūt Auer.
 q̄ ipse voluit loco supradicto: q̄ cū elemēta veniūt admi
 xtionē ex motu alterationis suaz qualitatū sit remissio sua
 rum qualitatū: ex quarū remissione sequit̄ remissio in for
 mis subalibus: q̄ ad remissione accidentaliū sequit̄ re
 missio subalium: z q̄ sic voluerit apper. Nam ipse dixit. ne
 cesse est q̄ cū ex elemētis generat̄ vna forma: aut corrupat̄
 forma eoz fm̄ medietatē: q̄ si fm̄ totū. tunc p̄ma mā reci
 peret zc. Et dicit hoc fuisse de mēte Ari. 5. metaph. vbi di
 xit. elementū est idē quo cōponit̄ res p̄mo: z tale est in cū
 et̄is. i. in re que cōponit̄ ex eo: z si sic z nō remanet fm̄ for
 mā p̄fectā: vt dixit. **A** ergo fm̄ formā refractā. dixit q̄ non
 est incōueniēs de formis imp̄fectis elementoz q̄ succipiāt
 magis z minus: z cessit ad eas posse esse motū: q̄ sunt me
 die inter formas mixtoz z accidentia. Aliqui t̄n̄ doctores
 dicūt hanc nō fuisse opinionē Auer. sed q̄ sic locut̄ fuit ibi
 cōtra Aui. **Q**uidā aut̄ dicūt q̄ Ari. 1. de ḡiacione z cor
 ruptione versus finē voluit: q̄ cuz mixta sunt ex elemētis.
 elemēta fm̄ actū corrupunt̄ q̄tuz ad suas formas subales
 actū: q̄ nō manēt in eis sub esse p̄fecto nec sub esse refr
 acto. Et dicūt hi: q̄ s̄l̄r corrupunt̄ fm̄ formas accidentales
 fm̄ actū. Sed affirmāt q̄ elemēta in mixto remanēt fm̄ po
 tentiā: z q̄ sic remaneat̄: p̄z q̄z alr̄ mixtū nō diceret̄ mixtū:
 sed genitū: z cōfirmāt hoc de intentione Ari. vbi supra. Et
 Auer. ibidē cōmeto vlt̄. **C** Lōmētator̄ nō dixit. q̄ elemē
 ta simplicia remouent̄ a suis locis n̄alibus: nō per nām. p̄
 p̄tā eoz: sed p̄ nām celestē z veniūt ad locū i quo mixta ge
 nerant̄. Et sic aqua z terra ascēdunt in aerē: z ignis descen
 dit ad ipsum: sed veniūt inequata: vt infra patebit̄: z per eoz
 actionē z passionē adiucē sit mixtū. Et q̄uis veniāt i equa
 ta vñ nō cōuertit̄ ad se aliud nec assimilāt sibi illud: q̄ in h̄
 cōcurrat̄ alia virtus. s. celestis que est alia a virtutib̄ elemē
 toz: in qua cōmixtione elemēta corrupunt̄ fm̄ partē: z fm̄
 partē saluant̄: pars aut̄ que saluat̄ est ipsoz q̄litas: z pars
 que corrupit̄ est ipsoz forma subalis. Et hoc declarat̄ ex v̄
 bis Ari. 1. de ḡiacione z corruptione. vbi dixit. q̄ saluat̄ virt̄
 elementoz in mixtis itelligēs p̄ virtutes q̄litas eoz z nō
 formas. **E**t q̄dam dicūt. q̄ h̄z non remaneat̄ forme sub
 ales in mixto: t̄n̄ in ipsaz corruptione p̄ segregationē partū
 pōt acq̄ri: z reacq̄ri forma subst̄ntialis elemēti: q̄ impossibi
 lis est simplex segregatio sine aliquali vnione: vñ nō p̄nt̄ se
 gregari p̄tes humide a p̄tibus siccis q̄n̄ partes que fuerūt
 terre separent̄ a p̄tibus que fuerūt acree. z fiunt ille aer: z
 iste terra. Et s̄l̄r de aqueis z igneis: z sic reassumūt elemē
 ta formas suas. **S**unt aut̄ z alij qui vident̄ velle tenere:
 q̄ h̄z elemēta cōcurrant ad mixti factiōem: mixtū t̄n̄ non cō
 ponit̄ ex elemētis. Et volunt q̄ nec forma subalis elemen
 toz: nec forma eoz accidentalis remaneat̄ in mixto nec actua
 liter nec potēntialiter. Dicunt q̄ forma subalis mixti a qua
 denotat̄ est ita simplex sicut forma subalis alicuius elemē
 ti: z s̄l̄r cōplexio mixti est ita simplex sicut q̄litas alicuius
 elemēti. Et dicūt q̄ mixti cū elemēto est maior cōuenientia
 q̄z elemētū elemēto: ex qua cōuenientia mixtū ponit̄ esse
 mediū inter elemēta. Et q̄ mixta cōueniant cū elemētis ap
 parer: q̄ mixta faciūt easdē opationes sicut elemēta. decla
 rant: q̄ sicut dicemus q̄ medij colores magis cōueniūt
 cū extremis q̄z extremi iter se: sic est de mixtis z et̄is. Et si
 cut extremi colores virtualr̄ saluantur in medijs: ita est de

qualitatibus elemētoz in mixtis: q̄ ibi sunt v̄n̄aliter. Et
 sic saluat̄ dictū Ari. cū dixit. saluat̄ v̄tus eoz. Volunt ergo
 hi: q̄ cōplō mixti sit q̄litas distincta oino a q̄litatibus ele
 mentoz dicunt t̄n̄ q̄ q̄litas mixti non h̄z ita subiectū n̄ale:
 sicut q̄litas elemēti: q̄ q̄litas mixti agit in mām p̄p̄tā suā
 qualitas aut̄ elemēti non. **E**t cū querit̄ ab istis: quō itro
 ducit̄ qualitas que p̄parat ad formā subalez mixti r̄ndent̄
 dupl̄r: p̄mo q̄ illa qualitas introducit̄ in instanti: z forma
 subst̄ntialis eius: sc̄do q̄ illa qualitas introducit̄ paulati
 ue q̄n̄ sit alteratio ipsoz elemētoz in q̄bus introducit̄ vna
 qualitas que d̄r esse p̄paras ad formā mixti. Et q̄n̄ illa q̄li
 tas est p̄fecte introducta in illis: t̄n̄ nō stant plus elemēta:
 sed corrupunt̄ z redeunt ad mām primā in qua introducit̄
 forma mixti. **E**t cū vterius querit̄ ab eis quō corrupun
 tur q̄litas diuisibiles elemētoz q̄n̄ introducit̄ forma sub
 stantialis mixti: cū nullo nō fm̄ eos maneat̄ in mixto. Di
 cunt dupliciter. P̄mo: q̄ h̄z sunt diuisibiles in instati: t̄n̄ cor
 rūpunt̄. Sc̄do q̄ q̄n̄ elemēta veniunt ad mixtionē vnde fit
 mixtū solū sit corruptio vnus q̄litas cū alia: z non sit idu
 cendo qualitātē vnus in aliud. Et sic in mā ignis cū itro
 ducit̄ in mixtū non est aliqua caliditas: q̄ corrupta est ab
 aqua: z sic in aque mā nō est aliqua frigiditas: q̄ corrupta
 est ab igne. Et s̄l̄r in alijs. **E**t rursum: quō ergo mixta
 resolunt̄ in elemēta: sicut voluit Ari. ex quo nō cōponun
 tur ex eis: z ipse Ari. voluit: q̄ vñ q̄d̄z resoluitur in ea ex
 q̄bus cōponit̄. Dicunt dupl̄r. p̄mo q̄ mixtū nō resoluit̄ in
 elemēta: sed in mixta imp̄fecta. Cum. n. putrescit mixtū z se
 parat̄ humidū a sicco si accipimus illud humidū ipsuz est
 mixtū imp̄fectū. z s̄l̄r illud siccū. 2º q̄ q̄n̄ mixtū resoluit̄ in
 elemēta ipsa generant̄ de nouo ex corruptione mixti: sicut
 ex corruptione elemētoz fit mixtū: z per hoc nō opz pone
 re q̄ elemēta fuerint in eo: q̄ illud corrupit̄: z elementa de
 nouo generant̄. **E**t cū ab eis querit̄. Cum ergo elemen
 ta nō sint in mixto: quō ergo corrupit̄ mixtū ab intrinsecō.
 Dicunt q̄ q̄ cōplexio mixti p̄uenientia h̄z cū qualitātibus
 elementoz: illa cōplexio: h̄z nō sit caliditas. illa t̄n̄ cōplexio
 pōt cōsumere humidū mixti. z sic agit in mām suā: vt supra
 dictū est. **E**t tenēt p̄dicti q̄ ex vno elemēto possit̄ mixtū
 generari: q̄ ex quo elementa in mixto corrupunt̄ fm̄ for
 mas z q̄litas: z nō remanet nisi mā prima eaz cum vnuz
 elemētū habeat materiā ex vno solo poterit fieri mixtum.
Et stud t̄n̄ q̄ dicunt v̄r esse falsum q̄ si mixtū d̄z genera
 ri opz q̄ sit mā etherogenea z diuersa: modo in vno elemē
 to non sit mā diuersa. Et s̄l̄r videtur esse cōtra determina
 tionē Arist. 2º de generatione z corruptione. vbi dicit. q̄ ex
 actione vnus mixti in purū elemētū possit̄ mixtū genera
 ri. non aut̄ ex vno elemento solo. **E**t dicunt p̄dicti q̄ for
 me subst̄ntiales elementoz cum corrupuntur q̄n̄ sit mixtū
 in instati primo introductionis forme mixti corrupunt̄: z
 non ante illud instans. Nam si sic tunc mā esset sine forma.
Probant: q̄ si ante corrupantur aut stabit̄ introductio alte
 rius forme: aut nō: si non stabit̄ tunc q̄ mā erit sine forma:
 si sicut tunc cessat motus: q̄ est facta itroductio forme mixti.
 Et tunc dicūt q̄ introducit̄ forma subst̄ntialis mixti in in
 stanti terminatiuo corruptionis elementoz. Et introduci
 tur a corpore celesti z agente vniuersali. Non enim pōt ab
 elementis generari: cuz tunc sint corrupta. Et cum d̄r: quō
 ergo effectus determinat̄ cum nō habeat cām determinat̄
 tam. Dicunt q̄ determinat̄ per suam appropriatā mām: z
 nō est necessariū q̄ cā effectui ipsius sit appropriata. **E**t
 dicunt q̄dam q̄ forma subst̄ntialis mixti introducit̄ ab ali
 quo mixto existente iuxta illud q̄d̄ h̄z generari: non t̄n̄ q̄
 generat̄ ab illo solo: s̄ ab eo z adiutorio cozpoz celestis.
Et alij dicunt q̄ forma subst̄ntialis non generat̄ a gene
 rante aliquo extrinsecō: sed primū esse eius est in instati ter
 minate alterationē elementoz. Et cum d̄r istis forma sub
 stantialis habet esse productū: ergo producit̄. concedunt.
 tamen

Elemēta
 veniūt ad
 locū in q̄
 mixtū ge
 nerat̄ per
 virtutē ce
 lestē nō q̄
 nām pro
 p̄tiam.

Pulch
 interrog
 tio.

Introdu
 ctio for
 me subst̄
 ntialis m
 xti quō
 aquo h̄z

tamen non per aliqd extrinsecuz: sed pp terminationē alte-
 rationis elementoz predictā. **Q**uidaz aut alij dicunt q
 oē mixtū siue vniuocū siue non: imediate vel mediate cōpo-
 nitur ex elementis tanq̄s ex determinata mā. ratio est: q̄ oē
 mixtū est aptū natūz resolui in elementa tanq̄s in ea ex q̄bus
 cōponitur. Probat hoc q̄ corruptio adueniēs mixto: vt
 mixtū est: deducit ipsū imediate i elementa. rō est. q̄ nulla
 corruptio aduenit mixto: vt mixtū est nisi que est apta au-
 ferre formā mixtur: quelibet talis est pure factio: sed p pu-
 trefactionē fit incineratio: z sic resoluit in elementa. ergo ex
 elementis imediate cōponit: q̄ vniūq̄q̄ componit ex his
 in que resoluit. z eōuerso. Et dicunt q̄ oē mixtū vniuocū
 fit ex determinata mā distincta fm spēm a mā ex qua aliud
 generat: vt vult Ari. 8. phy. Et ratio eius est. si oē mixtur
 vniuocū nō h̄t et determinatā mā: tunc illoz generatio
 non esset necessaria. p̄ns est falsuz. vt videmus ex propaga-
 tione z experientia. z p̄na probat: q̄ nullius effectus ḡna-
 tio ponit necessarīe: cuius cause faciētēs ad esse nō sunt ne-
 cessarīe. Ideoq̄ a semine alini ita generat alinus q̄ nō bos
 vel equus: sed mixta equiuoca p̄nt fieri ex diuersis mate-
 rijs z videmus vñū animal ex diuersis materijs per putre-
 factionē fieri. Dicit in Auer. 12. metaphy. cō. 9. q̄ plus est
 illa ḡnari ex vna mā q̄s ex pluribus: z cōuenientius est sic.
 Et dat exēplum de carne equi: q̄ ex ea vesp̄e generant. Sic
 q̄ nunq̄s apes: z apes ex carne bouis z non vesp̄e. **D**ixit
 Auer. 8. phy. cōm. 96. q̄ nō omne mixtū generat ex elemē-
 tis tanq̄s ex mā imediata: imo mixta perfecta generant ex
 determinatis materijs sic q̄ aliqd mixtū fit imediate ex ali-
 qua mā ex qua aliud mixtū nullo mō fieret: vt supra patuit
 de semine alini. **S**unt aut mixta: dixit Ari. 1. 2. 2. de ge-
 neratione aialium. alia q̄dem vniuoca nō orbata: sed perfe-
 cta: sicut sunt ista: quoz ḡnatio est semp: z p̄fecta sicut sunt
 mixta determinatarū specierū: vt homo equus: z silia: quoz
 rum ḡnationem videmus necessariā: vnus. n. generat alte-
 ruz: vt equus z equa equū. Alia sunt equiuoca orbata im-
 perfecte respectu alioz. z sunt illa: quoz generatio non est
 necessaria nec semp: sed accidit talia fieri: aut ex determina-
 tis cōstellationibus: aut ex dispōne materie: sicut ex corrup-
 ptione bouū fit ḡnatio apuz. **U**t alij dicunt: perfectū mi-
 xtuz vocant illud q̄ h̄z formā distinctā fm spēm a formis
 elementoz: z cui debet operatio distincta ab operationibus
 elementoz per formā suam: z eōuerso imperfectū mixtur
 vocant q̄ est compositū ex elementis: sic q̄ in eo nō est for-
 ma distincta fm specie a formis elementoz: nec attribuit
 eis operatio distincta ab operationibus elementoz. **S**cias
 q̄ Ari. p̄mo de ḡnatione z corruptione. circa finē. voluit q̄
 vñū possit fieri ex altero dupliciter. **U**no modo per viā
 mixtionis: z tūc quadrupliciter. p̄mo sic q̄ cōponentia rez
 maneant in cōposito distincta totaliter fm actuz z fm sen-
 suz: sicut domus cōponitur ex lignis z lapidibus distinctis
 fm actum: z fm sensum. **S**ecundo modo sic q̄ miscibilia cō-
 ponentia sint distincta fm se: z sint h̄ntia suas operationes:
 non tñ fm sensum. **E**xēpluz in p̄ano mixto ex multis lanis
 vel in cunulo magno grani cui sint pmixta pauca grana al-
 terius bladi. **T**ertio modo. sic q̄ cōponentia sint diuisa
 vsq̄ ad minimas partes quantitatuas sub q̄bus p̄t stare
 forma cōponentium: nō tñ fm sensum distinguunt. **E**xem-
 plum in medicinis pmixtis vltimo trituratis. **Q**uarto
 modo. sic q̄ cōponentia corrūpantur fm actū: sed maneāt
 fm potentia: dicunt corrupta fm actum: q̄n̄ fm actum non
 reperiunt in mixto. **E**t dicunt manere fm potentia: q̄ per
 dispōnem eoz cōposita ex illis p̄manent fm actū: z isto q̄r-
 to modo dicit multi mixta fieri ex elemētis. **P**er viam
 autē generationis d̄r vñū fieri ex alio: q̄n̄ illud ex quo fit
 corrūpitur fm actū z fm potentia saltē de potentia propin-
 qua intelligēdo: q̄ non p̄t resolui in illud nisi per multas
 transmutationes factas: vñ caro fit ex sanguine imediate:

z tamen per corruptionē carnis non fit imediate sanguis:
 sed requirunt alie trāsmutationes. **D**icunt in mixis du-
 plices pres reperiri z cōsiderari quedā dicunt materiales:
 z quedā formales. materiales sunt que nō h̄nt determina-
 tam quātitatē: qua per se stare possunt: sed cōtinue flunt z
 reslunt: vt p̄io de ḡnatione z corruptione. partes aut for-
 males sunt que h̄nt determinatā quātitatem sub qua stare
 p̄nt: z non d̄r pars formalis: iō q̄ separata a toto saluet for-
 mam totius. q̄ vt sic nulla est formalis. **S**ed d̄r formalis
 q̄ p̄t in opationē in quā p̄t totū: ita q̄ ad illā operationē
 cōplendā non regrit actionē aliaz partium. v. g. ps forma-
 lis carnis: que est in toto h̄z tantā virtutē q̄ p̄ se p̄t cōuer-
 tere alimentū in suū nutrimentū: sicut p̄t tota caro.

De actione elementoz adinuicem per ipsorum appro-
 ximationem. **L**ap. xvj.

Predictis p̄z: quō forme elemento-
 rū cū suis qualitibus
 tanq̄s instrumentis cum approximant actiue
 sunt z passive: vnde dicit q̄ elemēta adinuicē
 approximata agunt z patiuntur. **S**ed v̄ dicit
 Auer. super. 2. de ḡnatione z corruptione. elementa possint
 approximari adinuicē. **A**ut cū proportione eq̄litas aut
 inequalitatis. **E**t p̄portio inequalitatis p̄t esse triplex: q̄n̄
 illa p̄portio aut erit multū diminuta aut multū excedens.
Aut erit media inter multū diminutā: z multū excedentē.
Si p̄portio fuerit multum diminuta non fiet ex eis mixtio
 v̄r: q̄ actiue qualitates nō sunt potētes cū taz parua dimi-
 nutione p̄portionis miscere se nec corrūpere se. **S**i v̄o pro-
 portio fuerit multū excedēs ēt nō fiet mixtio: sed vnus ele-
 menti fit ḡnatio ex alio: q̄ excedens corrūpit aliud: z ipsuz
 generat ex illo. **S**i aut p̄portio fuerit media inter p̄dictas
 tūc fit vere mixtio. **A**d verā aut mixtionē dixit **C**onclia
 to: multas cōditiones req̄ri. **P**rima q̄ miscibilia p̄ma-
 neant: z nō in alterū ipsoz corrupta. **E**t h̄ voluit Ari. 2. de
 ḡnatione cū dixit. **N**eq̄ mān cōbustibile igni dicimus cō-
 misceri neq̄ ignē misceri cū exardet: sed ignē ex illa ḡnari:
 sicut nec ēt cibus permiscet corpus. **S**ecūda cōditio est. q̄
 miscibilia sint corpora. **T**ertia est. q̄ talis mixtio nō fiet
 semp. **N**on. n. miscibilia semp manēt cōiuncta: sed aliq̄n se-
 questrant z remouent a mixtione: in q̄busdā tñ mixtis ci-
 dius: z i q̄busdā tardius. **Q**uarta cōditio q̄ sint minima
 rei quātitate oino: ita q̄ minus quātitate dari non possit.
Aut enim **S**al. 1. elemētoz. elemēta homyomera sibi z ho-
 mogenea eē opz. **H**omyomera v̄o z etherogenea sunt mē-
 bra officialia. **E**t nos ēt videmus q̄ res q̄ sunt vltimo p̄ste
 z als trite misceri nō p̄nt oino. **Q**uinta cōditio. q̄ misci-
 bilia sint p̄ia actiua z passiuā cōdicāta in mā. **S**exta cō-
 ditio. q̄ ista cōtraria sint sufficienter eḡpotentia z nō omni-
 fariā: si enim vñū non superet alterū per omnia aequaliter
 non miscbitur illi. **E**t si multum fuerit dominans: ita vt sit
 vincens omnino victi transitus fiet in dominās: z sic non
 fiet mixtio: sicut vna gutta vini mille non miscbit ampho-
 ris aque. **S**ed soluet eius species z transmutabit in aquā.
Septima est. q̄ sint bene terminabilia: ita q̄ remouean-
 tur viscosa ab eoz viscositate z fluxibilia ab eoz fluxibili-
 litate z vaporosa ab eoz enaporatione: q̄ quidem accidit
 cū miscibilia fuerit sibi inuicē perfecte cōiuncta z applica-
 ta: tunc enim vñū ab alio suscipiet q̄ prius nō fuerat in se
 ipso. **O**ctaua conditio: q̄ non oino similia remaneant in
 mixto: q̄ nō p̄ueniret inde actio z passio: nec omnino sint
 diuersa: q̄ iam p̄ia essent in eodem: sed remaneant media
 inter ista. **P**roportio tamē ista d̄z esse quantū ad eozū mol-
 lem: z quantū ad eoz virtutes z qualitates. **P**roportioē ta-
 men quo ad mollē vniuersaliter. 2° de generatione z corrup-
 ptione semp in mixtione elemēta grania dominant: q̄stum
 vero ad virtutes z qualitates. dicunt q̄dam q̄ ignis z aer
 predominant in oibus mixtis: ita q̄ dominās qualitas in

Partes
 males: z
 pres foia
 leo q̄ sint.

Cōditio
 nec q̄ req̄
 runt ad
 verā cōm
 xtione fm
 Conclia
 torem.

Propor-
 tio est
 i mixto q̄
 ad mollē
 diuersifica
 tur z quo
 ad virtu-
 tes z qua-
 litates.

Dirta
 duplicia
 sunt eni-
 voca z e-
 quoca.

Quam ex
 uno fieri
 conigit m-
 ltipliciter.

oibus mixtis est caliditas: quāvis hoc dictū aliqui limitēt dicētes solum esse vey de mixtis perfectis. Et dicunt in oibus viventibus humiditātē predominari siccitati. Neutra tñ pportio. s. molis z qualitatis est p̄tualis. sed est latitudines magnā habēs. s. m. quā multipliciter: z multipliciter cōtingit elemēta mīsceri variabiliter: in qua multiplici variabilitate mixtionis elemētoꝝ diuēse spēs generatorum fiunt. Et dicunt non esse necessariū ad generationē cuiuslibet mixti oia quatuor elemēta p̄currere. Sed ad generationē aliquoꝝ sufficit aliqua ex eis interuenire. ad mixtionē enim quorūdā imperfectoꝝ z magis nature elemētali p̄pinq̄oꝝ non est necessariū oia interuenire. Sed p̄nt generari ex oibus: z ēt ex paucioribus. Nā si mixtū fiet imediāte ex elemētis p̄tus habebit esse imperfectū q̄s perfectū. Ad gñationē aut mixtoꝝ perfectōꝝ oia elemēta cōcurrere necessariū est. Dixit enī Ari. p̄ 2° de gñatione z corruptione. q̄ oē mixtū p̄fectū cōponit̄ ex quatuor elemētis: z i q̄tuor elemētis resoluūt. Nam in gñatione mixti z p̄ductione eius de nō esse in esse quātū ad principia trāsmutātia requirunt̄ due prime p̄rietates reperte in quatuor suis principijs p̄tis. ergo necessario quatuor elemēta. His probat̄: q̄ in oī gñatione requir̄ permixtio: z sic efficiens: z tale non est nisi calidū permiscēs. ergo necessariū est calidū. Et cum oē permiscēs reuertat̄ circa materiā que patitur: z tale est humidū: sequit̄ q̄ in generatione mixti requirat̄ aliqd̄ in quo p̄tus reperiebāt̄ humiditas. Sed cū non possit fieri p̄mixtio humiditatis: nisi sit illud cui permiscet̄: z tale ē siccū. ergo requir̄ ēt siccitas. Et q̄ caliditas est per se principiz trāsmutationis: z nō potest facere trāsmutationē nisi mediāte p̄rio: q̄ si nō esset p̄riū nō facere permixtionē: sed generationē in nās sui. ergo requir̄ aliqd̄ q̄ p̄mo sit frigidū. Sed nihil vni p̄t esse p̄ncipiū duay p̄rietatū. ideo sequit̄ q̄ oia q̄tuor elemēta requirunt̄. Et hinc colligit̄: q̄ i quolibet elemēto reperiat̄ duplex q̄litas: non tñ sunt in eo ambe p̄mo. Et p̄lir̄ probat̄ Ari. hoc idēz ex 4° metaph. rōne satis p̄portionali huic. Ex qua rōne habet̄ q̄ omne mixtū qd̄ fit per digonē fit a calido: sed q̄ 4° metaph. Ari. z etiaz Auer. in cōmē. vident̄ dicere oppositū de quibusdā mixtis que dissoluūt̄ a calido z coagulāt̄ a frigido. ideo. Notāt̄ quidā q̄ in mixto duo modi cōplexiōis seu mixtiōis p̄siderāt̄. Unus quo mediāte etiā fit forme inductio qui facit adesse mixtū. Ali^o quo mediāte introducit̄ur qualitates scdē vt durities z mollities asperitas z lenitas z similes: z hoc nō facit ad esse mixti: sed ad bene esse. modo omne mixtū quātū ad p̄mū modū necessario fit a calido: q̄ oīs digestio est permiscens partes humiditas cum siccis: z nihil est permiscens nisi caliditas: sed quantum ad scd̄z modūz in aliquibus mixtis operat̄ frigiditas. Nā quedā sunt mixta que quātū ad modum substātie dissoluūt̄ a calido: z talia a frigido coagulāt̄: vt cera p̄ix: z similia. Et notāt̄ q̄ elemēta veniunt ad mixtionē mixtoꝝ imperfectoꝝ sine medio. Et quorūdam non sic imperfectoꝝ cuꝝ medio vno vel paucis. Ad mixtionē autē aīalium z p̄cipue perfectōꝝ veniūt per multa media. v. g. dicit̄ p̄mū mediūz eē ex terre nascentibus ex q̄bus fiunt cibi z ex cibis fiūt humores: z ex humoribus scdē humiditates z spermata: z ex his fiunt membra p̄similia ex quibus p̄stant officialia. s. mēbra ex q̄bus cōstat embriū. Et nota q̄ quanto mixta sunt magis p̄fecta: tanto magis mediāte fiunt: z quātū minus p̄fecta: tanto magis imediāte fiunt. Dixit Aui. q̄ eē terre in mixtis iuuamentū p̄stat ad retentionē: faciendam ad fixationē: z ad seruādas figuras z formas. esse vō aque iuuamentū p̄stat ad extendēdū z spargendū pro qualibet re: quāvis sit pauca: z ad recipiēdū oēz figurā: q̄ est: z nō retinet: z p̄stat iuuamentū ad figurādas formas q̄s in suis diuisionib⁹ figurare volūt̄: z ad figurādū lineādū z tēperādū: humidū. n. l. formas figurat̄ q̄ amittat̄: cito tñ eas recipit.

Ad gñationē causat̄ mixtū nō est necessariū omnia q̄tuor etiā cōcurrere.

In mixto p̄siderant̄ duo modi mixtionis.

Dixit Ari. q̄ oīa tāto imediāti⁹ ex elemētis: q̄ oīa p̄fectoꝝ: tāto imediāti⁹.

Nota

Iuuamentū z officia cuiuslibet elemētis i mixto.

Sed sicut: l. duriter eas recipiat: oīū tñ eas retinet. Cūq̄ humidū z siccū se adinuicē tēperauerint adipiscet̄ siccū ab humido: vt cito recipiat tensionē z facile figurat̄: z acqret humidū a sicco vt firmiter teneat qd̄ i eo accidit ex alia retentionē z equationē: z p̄ siccū p̄hibet̄ humidū a sua fluxibilitate. Et esse aeris iuuat vt rarificet̄ z subtiliet̄ z alleniēt̄ur z ad supiora eleuent̄. Esse vō ignis p̄stat iuuamentū: vt maturet̄ z subtiliet̄ z permiscet̄ z vt penetratione p̄ ea currat substātia aerea. z vt duoy elemētoꝝ grauiū frigidorū purā frigiditātē frāgat̄: z vt de elemētaria p̄prietate ad p̄tionē redeāt. Et subdit Aui. q̄ duo elemēta grauiā plus iuuant ad mēbroꝝ generationē: z eozū quietē. z duo leuiā plus iuuant ad generationem spiritūū z eozum motionē: z ad mouēda mēbra. Dixit Ari. 4. metaph. duo elemēta non posse putrefieri. s. ignē z aerē: z duo posse putrefieri s. terrā z aquā. Et hoc dixit̄: q̄ terra z aqua sunt elemēta mālia apta per admixtionē alterius cū eis corūpi. Nō tñ voluit̄ q̄ aer per admixtionē alterius cum eo nō possit corūpi: sicut terra z aqua. Dixit Ari. 6. de aīalib⁹. q̄ ignis nō cōicat in mixto cū alijs elemētis sua p̄p̄ia materia: sed sub mā aliena. Est enim elemētū hīs multū de forma: z parum de materia. z est eius intentio semper consumere. z q̄ in seipsum non potest agere. ideo idē querit̄ mā alienā in quā agat. z sic cum aduenit mixto: aduenit sub mā aliena. Alia autē elemēta veniūt in mixto sub materijs p̄p̄ijs. z ideo ista tria elemēta. aer: aqua: z terra adueniunt ad cōp̄sitionē mixti sub materijs suis: nō autē ignis. z p̄ hanc cāz cū aliqd̄ resoluūt̄: non resoluūt̄ in mā ignis: sicut in mā alioꝝ elemētoꝝ: hoc p̄ in lacte: qd̄ cū resoluūt̄ sequestrat̄ in tres substācias: quay vna est aquea: vt seruātia aerea: vt butyrum: z tertia est terrea: vt caseus. Dicit̄ corpora mixta esse in maiori multitudine q̄s simplicia. z hoc est: q̄ corpora simplicia: vt supra: sub multis z diuersis p̄portio nib⁹ p̄stitūt̄ corpora mixta. Nā ad diuersas p̄portiones elemētoꝝ in mixtis sequunt̄ diuerses cōplexiones z figuraciones māe. Et ad istas diuersas cōplexiones: z figuraciones māe sequunt̄ diuerses forme specificē mixtoꝝ: z p̄ has mixta specificē differūt. Si. n. oia mixta haberēt eandē proportionē elemētoꝝ: haberent etiā eandem complexionem z figuracionem materie. z sic necessario haberent eandēz formā. z sic omnia mixta essent eiusdem speciei.

De complexione in generali. z est capitulum p̄mū diuisionis quarte. Cap. 17.

Homodocūq̄z autēz veniant elemēta ad mixtionē: z quocūq̄ remaneāt in mixtis: siue non remaneant ex ipsoꝝ adinuicēz actione z passione resultat in mixto quadā qualitas q̄ est cōplo q̄ p̄lo est p̄ncipale inst̄z forme mixti ad agēdū. Propter quā causam: vt recitat̄ Sal. p̄mo de vtilitate particularū. cap. 9°. quidā dixerūt. q̄ cōplexio est forma corporis: imo ipsemet̄ Sal. in libro experimētoꝝ dixit. cōplexio est factor substātie mēbroꝝ animalis. z subdit: p̄p̄ia igitur complexio est substātia corporis z forma eius. Auer. ēt. 2. colliget̄ dixit. q̄ cōplexiones sunt forme mixtoꝝ. z Haly. super tegni dixit. q̄ virtus fundat̄ in suba cōplexionis: imo q̄ est idem qd̄ cōplexio. Que dicta sūt absolute plata z intellecta non sunt vera: cū cōplo sit vera qualitas z non substātia. Propter q̄ notauit Dynus. q̄ qualitates elemētoꝝ p̄nt cōparari dupliciter ad elemēta. Vno mō s. m. se. Alio mō vt sunt actiua z passiua. z si p̄mo modo: tunc dicunt̄ p̄p̄ietates z qualitates elemētoꝝ: z si 2° mō sic dicunt̄ principia z cause elemētoꝝ: siue ipsoꝝ forme. Nam eis mediātib⁹ ipsa sunt actiua z per eas sunt alioꝝ principia. Siū z complexio potest cōparari ad mixtū: cuius est cōplexio dupl̄r. Vno modo s. m. se: z sic est eius p̄p̄ietas z q̄litas. Alio mō: vt mixtū est principū: z est actiū z passiuū: z sic p̄t dici substātia

Que mēbra putrefiunt z que

Et p̄

Et nota vno mō mixti

Quia oia mixta sunt de sp̄

Cōplexio sit accedens quō p̄ sit oīa mixta

Nota nō nisi dicitur cōplexio

substantia et natura mixti cois. Et sic dixit intellexisse p̄di-
 eos auctores. **C**onciliator aut dixit: non intelligunt q̄
 ipsa cōplo realiter p̄siderata sit substantia cū sit qualitas et
 verū accidens. Sed sic esse dixerūt aut abusiue vtēdo noie
 substantie: sicut et in multis alijs dictis fecerunt antiq̄: vt cū
 dicitur hoc diffinitio est substantialis. Et sicut dicitur. affo. signa
 eretica s̄m eoz primā substantiam zc. Vel intellexerūt per
 substantiam essentia: que etiā in accidētibus inest. Vel for-
 tasse hoc dixerunt rōne modi cōplonis: s̄m q̄ cuiuscūq̄
 modi p̄siderationē cōplo potest dici substantia iproprie:
 tñ q̄ sicut per substantiā. s. per formā substantiale aliquid
 sustentat in suo esse perfecto. ita per cōplonez in suo esse
 sustentat et permanet operatio eius. Et subdit hoc maxime
 permittit: q̄ notio est nobis cōplexio q̄ forma substantia/
 lis. Cum cōplexio sit id a quo operatio imediatius proue-
 nit: q̄ tanq̄ ab instrumēto: a forma aut prouenit mediante
 instrō. Et subdit Conciliator: fortasse hunc modū. s. vltimū
 seruauit apls cū scripsit. fides est substantia speranday re-
 rum zc. Cum tñ fides sit accidens et non realiter substantia.
 Sed tñ: q̄ per ipsam tanq̄ p̄ basim sustentant q̄s meref-
 salutē rōne hmoi dixit fide esse substantiā. **C** Et notat p̄oi-
 cto Daly. supra allato: q̄ virtus p̄t cōsiderari duplt. Uno
 modo rōne potentie absolute: z sic: q̄ aia vt forma est p̄io
 p̄t virtus se et ex parte anime seu forme: et fundat in eius
 essentie. Alio mō non absolute: sed vt potētia cōiuncta actui
 z operatiōi. Et sic se tenet ex parte cōplonis: qm̄ non con-
 iungit actui nec est p̄ncipiū operatiōis actualis: nisi per
 cōplonem. Propter quā cōsiderationē Sal. 6. de accidētī
 dixit. nocumentū in cōplone nocet essentie virtutū: quaz
 etiam cōsiderationē habuit Daly. in verbis supradictis.
C De qua cōplone cōter dicunt: q̄ sit vna resultat ex actio-
 ne et passiōe qualitātū quatuor elementoz. **C** Gentilis aut
 dixit: q̄ est duplex: vna que est resultat ex actione quali-
 tatū actiuarū elementoz. et alia que resultat ex actiōe passi-
 uarū. Et hoc probat: q̄ inter extrema generū diuersoz de-
 bent cadere media diuersa: siue media generum diuersoz.
 Sed q̄litates actiue et passiue distinguunt ḡne. Et subdit.
 ex h̄ apparet q̄s lapsus appellat simplex in cōplone: q̄ ille
 qui sit rōne vnius mediū: et qui appellat compositus: q̄ ille
 qui sit rōne duoz mediū. Et subdit notādo circa dicta q̄
 quodāmodo possumus dicere q̄ sit vna: q̄ duplex est me-
 dium mixti. Anum est sicut formale p̄ncipiū: et aliud est si-
 cut materiale. Et ideo p̄t dici vni: sicut ex forma et mā sit
 vnum mediū: aut inter qualitates actiuas ponit p̄ncipiū
 et forma mediū: qd̄ est inter passiuas: vt voluit Auer. collig-
 get. 1. cap. 2. **C** Et thomas qdem dixit: q̄ q̄nis complexio
 mixti sit tñ vna qualitas: sicut etiā elementi. tñ facilius est
 tenere: q̄ cōplexio sit duplex. Et hoc dixit: q̄ cōiungens est
 mixtū variari in passiuis dato q̄ nō i actiuis. Et sic opz po-
 nere duplex mediū: vt dixit Gentilis. Sed tñ dixit q̄ volē-
 do subtiliare p̄t teneri: q̄ sit tñ vna qualitas. Et ad instan-
 tiā Gentilis soluit dicens: q̄ q̄ sit mutatio mixti in passi-
 uis: sit ēt in actiuis. tñ per illud mediū non mutat cōpara-
 riue in caliditate et frigiditate sicut in siccitate et humidita-
 te: q̄ per tale medium aliter humectat vel exsiccat q̄ ante.
C Sunt aut aliī dicentes q̄ in mixto rōne vniōnis siue vni-
 tatis nāe mixti ois cōplexio est tñ vna: q̄ quelibet ps cō-
 plexionis mixti est mixta: et nulla ps est eius que sit tñ cali-
 da vel tñ frigida: vel tñ sicca: vel tñ humida. Et hoc iō: q̄
 miscibilia in mixto ad vnā formā ordinant: et ad vnitatem
 forme sequit vnitatis cōplonis que est dispō eius. Sed ra-
 tione vnitatis cōplonis in se. vt sic in mixto nō est cōplo
 vna: sed plures. **C** Et quidā dicunt esse duas: vt Gentil. Et
 quidam tres: vt Dy. qui dixit: q̄ tertia complexio est resul-
 tans media inter contrarietate actiuarū qualitātū ad passi-
 uas: et passiuaz ad actiuas. Et fortasse motus fuit Dyn. ex
 v̄bis Auer. z. colliget. primo et vltimo cap. vbi voluit. q̄ in

complone duplex p̄portio requirit. vna actiuaz iter se. vt
 calidi ad frigidū: et ecouerfo. 2. passiuarū inter se: et humi-
 di ad siccū: et ecouerfo: et tertia ē actiuaz ad passiuas: et ecō-
 uerso. **C** Et rursus siue sit vna: siue plēs diuersificati sunt
 doctores. Nam qdā volunt q̄ cōplo sit vna q̄litas simplex.
 Et qdā q̄ sit cōposita. **C** Et tenēs q̄ sit simplex diuersi-
 ficant. Nam qdā dicūt q̄ est qualitas simplex sicut qua-
 litas elemēti est simplex: et h̄ actualiter. Sed virtualiter est
 cōposita ex quatuor q̄litatibus primis: et h̄ virtualiter vir-
 tutes q̄tuor qualitātū elementoz. Nam euidenter apper q̄
 vnum mixtū approximātū vni calefacit ipsum. et idē mixtū
 approximātū alteri infrigidat ipsum: sicut apper de vna
 qua approximata vni homini calefacit ipm̄: et aproxima-
 ta alteri existētī deterius infrigidat ipsum. nō ergo actu p̄t
 cipat q̄litatibus elementoz: sed potentia: inq̄stū facit opa-
 tiones illaz operatiōibus siles. Et aliī dicūt q̄ nec actua-
 liter nec potētiāliter est cōposita ex q̄litatibus elementoz:
 sed est vna qualitas vere simplex: que de se et sui p̄prietate
 p̄t p̄ia inducere: ac si esset in se h̄is qualitates q̄tuor ele-
 mentoz. **C** Similiter et tenēs: q̄ cōplexio sit qualitas cō-
 posita diuersificant. Quidam enim dicunt. q̄ mixta habēt
 cōplexionē compositā ex quatuor qualitātibus elemētoz:
 sic q̄ h̄nt diuersas partes. s. caliditate remissam: iuxta quā
 est alia ps. s. frigiditas remissa: et sic h̄nt siccitate remissam:
 iuxta quā est humiditas remissa. Et sic s̄m istos cōplo eēt
 qualitas cōposita ex p̄iis qualitātibus non in eadē parte
 mixti sub gradu remisso: vñ imaginant q̄ nō in eadē pars
 mixti habeat in se oēs qualitates elementozum remissas.
C Auctores tamen ex serie verborū eorum videntur velle:
 q̄ complexio sit vna: et sic de ea prosequar.

Hanc complexionem Aui. prima primi.
 diffinit dicens: cō-
 plexio est qualitas que ex actione adiuicē: et passione p̄ia
 rum qualitatum in elementis inuentari: quozū partes ad
 tantam paruitate redacte sunt: vt vniuscuiusq̄ earū pluri-
 mum contangat alterius plurimū prouenit. Vel vt alia lit-
 tera que est melior h̄z cuiusq̄ earum minimū cōtangat al-
 terius minimū. Et si dicat plurimū ōz exponi. a. minimū.
 Cum enim inuicem agunt et patiunt elementa suis virtuti-
 bus. i. suis qualitātibus accidit in earū summa qualitas in
 toto earū simul que est cōplexio. Et cū hoc ad tantā parui-
 tatem reducunt q̄ eoz p̄tes latent sensum: imo et s̄m quos-
 dam ēt intellectū. Dicunt q̄ cū hac diuisione elementozum
 plusq̄ ad minima stat: q̄ elemēta graua predominēt in
 mixto s̄m mollem: vt supradictū est. Et ratio est: q̄ si cōside-
 rent materie portiones sub q̄bus stabant forme elementoz
 sic cōtangit minimū vnius minimū alterius: q̄ nulla pars
 elemēti est quā non cōtangat ps alterius. Et cū hoc stat q̄
 vni p̄t predominari: q̄ vnum diuisum de mā vnius confi-
 deratū potest tangi a pluribus partibus materie alterius.
 Et etiā. q̄ ex quo diuidunt plusq̄ ad minima: et ad mino-
 rem quāritatem potest diuidi vnum q̄ aliud: et sic quodli-
 bet vnius cōtangat quodlibet alterius: et tamē vnus potest
 p̄dominari: vt graua que sunt minus diuisibilia q̄ lenia.
C Dicunt q̄ cōplexio sic pueniens est qualitas secunda: et
 non resultat ex primis: et hec in mixtis imperfectis producit
 imediate ex dicta actione et passione elementoz: que tamen
 non est vera cōplexio: sed est vna qualitas media: qd̄ est: q̄
 talia mixta imperfecta nō habēt formas distinctas a formis
 elementoz nec in eis reperit vera mixtio. Sed in mixtis. s.
 perfectis nō producit cōplexio ab elementis ex actione et
 passione qualitātū ipsoz inuicem imediate nec a causis: eo
 q̄ forme talium mixtoz non imediate producant a formis
 elementoz. ergo nec complexio. Et hoc ante. edēs p̄z pro-
 tato: q̄ omne tale producit a suo simili in se vel saltē in vir-
 tute. Et p̄ia tenet: q̄ idem est disponēs mām et introducēs
 formā: et forma mixti perfecti non introducit ex elemētis

Cōplo si-
 ue sit vna
 siue plēs
 an sit sim-
 plex an cō-
 posita.

Diffō cō-
 plonis s̄m
 Aui.

Cōplo mō
 xroz ipse
 croz imē-
 diate exp-
 nio q̄tra-
 tibz resul-
 tat siue p̄
 du. it p̄se
 croz at cō
 plo non.

Vir' du-
 plictet.

Cōplo mi-
 xti an sit
 vna q̄litas
 tñ an plu-
 res.

ergo nec dispositio: sed dispositio est complexio. Sed complexio in mixtis perfectis immediate producit ab immediato instrumento generationis vt a spermate: vel in semine habentibus ab ipso semine: et etiam virtute corporum celestium: tale enim instrumentum cum virtute superiorum per se: et immediate producit formam et compositionem: que complexio: vt supra patuit: est immediata instrumentum forme. Et si aliqui inueniat dictum qualitates elementorum in productione cuiuslibet operationis esse instrumentum non est intelligendum quod sit semper actuale: sed sit virtuale aliquam: nam qualitates secunde non agunt actionibus contrariis nisi in quantum participant virtutibus primarum.

Et hec complexio in animalibus perfectis primo et per se attribuitur membris consimilibus: quia eis primo competit immediate ex elementis componi: ex quorum actione et passione resultat complexio. Organicis autem membris non attribuitur primo et per se. cum ipsa ex consimilibus sint: ita quod in organicis non est alia complexio eis principaliter attributa que sit principium operationis eorum: cum talis complexio in eis non possit inueniri et resultare nisi ex complexionebus consimilium. Modo consimilia in organicis se alterent: non tamen in eis refrangunt: ita vt eis in organicis complexio possit resultare: hoc tamen veritate habet loquendo de complexione: vt est aliquid vnum essentialiter: quod de loquendo de complexione: vt est aliquid vnum ordine et habitudine quadam membrorum consimilium adinuicem in eodem membro organico complexio primo organicis attribuitur: cum in nullo consimilium reperiat nisi in omnibus adinuicem ordinatis: totum autem nihil est aliud quam omnes partes sue sic adinuicem ordinate. Et fortasse hunc intellectum habuit Auer. 2. colliger. cap. 1. Cum complexio vbi aliqua organico principaliter attribuitur: vt ibi expressit voluit: quod cum stabimus super complexione consimilium: tunc stabimus super complexione membri compositi. Et ad sciendum complexiones membri organici non requiritur nisi cognitio consimilium membrorum. sicut quod ipsa in ipso organico ordinant adinuicem. Et hic notantur quod duplex potest dici complexio membri consimilis: vna que debet ei in quantum est tale consimile membrum absolute: vt complexio carnis in quantum caro est que est principium operationis consimilis membri: vt consimile est. Alia est complexio membri consimilis que debet ei in quantum membrum consimile tale est pars talis membri organici: que complexio non est ad finem operationis membri consimilis solum vt consimile est absolute. Sed vt ipsum consimile ordinat ad operationes organici in quo est. verbi gratia. Caro cordis aliam habet complexione: quia caro cordis est ad operationem cordis ordinata quam si deberet esse pars stomachi aut epatis. Et de hac maxime intellexit Auer. cum dicit aliquam esse complexione organici in quantum organici est. Non quod ista sit alia complexio a complexione consimilis vel in alio quam in consimili. Sed quod inest consimili ad finem organici et operationem eius. Et ideo non est alius modus complexione qui primo inest organico et sibi principaliter attribuat quo mediante suas exerceat operationes. Sed alius modus complexione est primo et principaliter consimilibus et inest ad finem operationum organici: qui pro operationibus consimilibus absolute non esset. Cum tamen dicitur quod duplex complexio in consimili considerat: non debet intelligi: quod in consimili sit duplex complexio: cum quarum vna faciat operationes consimilis: et cum alia operatione organici: quia cum tota complexione consimilis sunt operationes vtriusque: et sine eo modo predicto fieri non possunt. Sed intelligitur quod propter operationes membrorum exercendas oportuit membra consimilia in suis complexionebus in diversis membris multum diuersificari: et hoc loquendo de membris eiusdem manerie in diversis membris: vt de carne: et sic de aliis consimilibus: quod quidem necessarium non esset propter operationes consimilium membrorum: vt absolute consimilia.

Pro declaratione autem horum considera: quod membrum organicum nihil aliud est quam sua consimilia: nec aliqua res supra illa addit: nec aliqua operatio fit in corpore animalis nisi

in consimilibus membris. Sed aliquando non fit aliqua nisi a pluribus consimilibus: sed ordinatis in organico. Aliqua tamen operatio fit ab vno consimili. Et ideo sicut rei veritates nulla res inest primo organico: que secundo inest consimilibus: quia figura numerus situs positio: et similia nulla rem extra animam significant distinctam a consimilibus: similiter etiam nulla res sicut rei veritatem que primo inest consimilibus secundo inest organico. Cum organicum non sit res a consimilibus distincta. Et ideo notant quod multum stricte loquendo multe propositiones de differentiis organici et consimilium: et naturis eis attributis a medicis essent false de virtute sermonis. Sed tamen ipsi eas ad bonum intellectum dixerunt. Ex dictis patet: quod ex quo natura complexione membrorum organico nihil addit supra membra consimilia que sunt in organico: nec ipsum organicum etiam supra consimilia componentia ipsum: quod sola natura complexione sit primum effectuum principium omnium operationum que in corpore animalis sunt: cuiuscumque manerie existant: et ad multas operationes perficiendas sit indigentia plurium membrorum debito ordine coniunctorum sicut naturam compositionis que si sic composita non essent nec possent mediante complexione sola predictas operationes facere. Et propter hanc causam dixerunt medici multas operationes perfici per naturam organici: exemplum ponunt. Et sumamus securim: que habet ligna scindere: securis dicta operationem facit: quia ferrea est et dura: quia est ferrum: tamen dicta operationem exercere non possit. nisi sic esset ferrum subtilitatum et figuratum: et tamen predicta subtilitas et figura non est res quedam ferro superaddita: qua mediante sua facit operationem. Et sic in proposito est de predictis membris organicis: nam membra ideo faciunt tales operationes: quia sunt talis complexione: ad hoc tamen vt faciunt membra per suam complexione operationem tale: vt ipsa complexio sit in membro debite dispositio: et prout expediat ipsi operationi: sicut nam ferri secat ligna: non tamen ferro quocumque disposito: sed certo et debito modo. Et ad hunc intellectum saluati quidem dicitur Concilia. et aliorum quorundam. qui operationes officialium membrorum radicant primo complexione: et ei attribunt. secundo autem compositioni: et similiter dictum dicentium: quod predictae operationes sunt a complexione principaliter et inchoantur a compositione vno secundo et completiue. Et ad dictum intellectum dixerunt auctores: membra organica esse principium dictarum operationum.

De speciebus complexione. Cap. xviii.

Complexio vt sumit ex vobis auctorum et maxie Aui. prima prima diuiditur sua prima diuisione inequale ad pondus siue ad mensuram: et inequale similiter ad pondus siue ad mensuram. Et equalitas quidem: et in equalitas in complexione ad pondus est sumpta sicut quantitate contrariarum elementorum. Non intendendo per quantitatem: quantitatem proprie dictam: quam quantitatem non proprie qualitatibus attribuit. sed per quantitatem intelligendo potentiam virtutum elementorum. s. ipsorum qualitatem sicut quem modum qualitas magis potens dicitur maioris quantitatis. et e converso. Et qualis potens dicitur equalis quantitatis. Complexio equalis ad pondus. dicitur. A. est vt quantitates qualitatuum contrariarum elementorum in complexione sint equalis non superantes: nec superate. Et sic complexio est equalis in medio earum vere. Complexio autem inequalis ad pondus est duplex. Vna parum distans ab equali ad pondus. Et alia plus distans ab eo. Et complexio inequalis ad pondus parum distans ab equali ponderis est vt non sit media quantitate contrariarum vere et absolute: sed ad vnam declinet extremitatem. supple non tamen multum siue sit in contrarietate que est inter caliditatem et frigiditatem: siue in ea que est inter siccitatem et humiditatem: siue inter vtrasque. Complexio vno inequalis ad pondus plus distans ab equali ponderis est idem cum complexione

Complexio membris simplicibus primo et per se attribuitur organicis aut famo.

Complexio membrorum simplicium dupliciter considerari potest.

Membrum organicum non est nisi similia.

25 per e ad ius prop fm 2

25 equa po h Sal

2 d cu

25 non
derur eq,
e ad pon-
tus neq
propi. quā
fm Aul.

complexione equali ad iustitiam: de qua dicitur inferius.
CDixit Aui. Medicus p̄ho credere d̄z q̄ equalē fm hāc
 intentionem quā diximus: sub qua. s. intentione cōprehē-
 dit equalē ad pondus: z etiam in equalē parum ab equali
 ponderis. impossibile est aliquo mō inuenire in rerū nā. Et
 quāto magis: vt sit hoīs cōplexio aut membri humani. Et
 ratio est: qz tunc elementa veniēt ad mixtionē equata: aut
 cum parua distantia ab equalitate: quibus sic venientibus
 non pōt fieri mixtio. vt dixit Ari. 2° de ḡniatione. cum dixit
 in omni actione z transmutatione vnus in alterz necessa-
 ritum esse alterz esse predominans non par. immo satis mul-
 tum. Et dixit Aui. q̄ equalē z in equalē mō dicto. nō cadit
 in consideratione medici. Verumt̄m q̄suis sic non inueniat
 in rerum nā. potest t̄m sumi fm considerationē intellectus.
 Et iō subdit q̄ illud qd̄ d̄cm̄ est de equali ad pondus est p̄
 diuisione rōnale: non qz dicta diuisio sit rōnalis cum non
 competat cōplexioni: put h̄z esse in resed d̄r rationalis: qz
 ratione ab intellectu consideratur: vt per hoc accipiant ali-
 qui hanc diuisionem de complexione: q̄ aliqua est in intel-
 lectu siue fm imaginationem mentalem: z alia est in re ex-
 tra z vere realis. Et ideo subdit Aui. q̄ illa diuisio equa-
 lis ad pondus z in equalis parum distantis ab equali pon-
 deris est cum consideratione absoluta: non cum comparati-
 one ad rem aliquam. i. ad finem operationis alicuius: ita
 s. q̄ aliqd̄ membrorū dicte diuisionis possit esse cā alicuius
 operationis. **C**Dicunt qdam: q̄ h̄z duo mēbra diuisionis
 sint non entia: nec reperiantur in rerum nā. Medicus t̄m ea
 considerat. qz in determinatione complexionis corporis: z
 aliarum ēt rerum considerat eas z determinat de eis in cō-
 paratione ad equalē ad pondus. vt fecit Sal. primo d̄ com-
 plexionibus. Et Aui. prima p̄mi. vbi posuit ordinem cō-
 plexionum membrorū non ergo considerat ea sub ratione
 qua sunt non entia: sed in quantum habent aliquā rationē
 positiuā. habent enim rōnem medietatis que est ratio posi-
 tiua. Considerat ergo medicus equalē ad pondus: vt ē me-
 dium vere: z fm q̄ aliquod mixtum ei magis appropin-
 quat: z aliquod minus: sic ea esse iudicat. **C**Sed quia
 Sal. primo de cōplōnibus. inuestigat equalitātē ponderis
 z probat ipsam dari talē rōne. possibile est rem calidissimā
 misceri cum frigidissimā: vt aquam feruentissimā cū glacie
 z se deducere ad mediū: vt ad tepidū. Et similiter possibile
 est rem humidissimā: vt aquā misceri cū siccissimā: vt cū ci-
 nere z se deducere ad mediū vt ad cenū. Nam concurrenti-
 bus causis p̄triorū effectū fm equipotentiam effectus
 medius consequetur: qz consequetur effectus ad neutram
 qualitatem magis declinans: sicut causis contrariis ineq̄li-
 ter concurrentibus effectus consequet ad alterāz declinās
 earum. Et si vna causa cōtraria in causas mutē contrariā:
 siue si corpus mutē de causa cōtraria ad causam contrariā
 deducetur ad mediū. Nā si fm vnā p̄mutationē vna causa
 aliquando est potentior: z aliquando impotentior sequit̄ q̄
 aliquando sit media. Non enim sit aliquid potentius alio
 eo ipotentius nisi fiat ei equipotēs. **C**Et postea Sal. ibidē
 probat q̄ sit possibile reperiri duas qualitates actiuas cū
 duabus passiuis q̄ sunt in medio sic. nā caliditas z frigiditas
 p̄nt stare cū humido excedenti: z cū sicco excedēti. ergo p̄nt
 stare cū medio inter humidū z sicco: aīs est notum. Et cō-
 sequētia t̄z: qz ex quo possunt stare cum extremis: possunt
 stare multo magis cū medio. Et tandem in vltimo capitu-
 lo dicti p̄mi de cōplōnibus. p̄bat q̄ hoc sit z reperiat̄:
 vt in vola manus. s. in cuti eius. Et tunc arguit vltimus cū
 talis p̄plo sit resultans in toto q̄lis est p̄plo cutis maxie di-
 cte vole manus: tūc sequit̄ q̄ p̄plo hoīs temperati sit equa-
 lis ad pondus. **C**Deo p̄p̄ dicta Sal. dixerunt quidā q̄ in
 mixtis imperfectis p̄plo in equalis ad pondus parū distans
 vt supra est de facto reperibilis. rōsqz reperuntur qdā mix-
 ta ita imperfecta: q̄ non habēt formas distinctas a formis

elementorū: vt supra: in qbus nō est vera mixtio. Et in his
 nō est reperibilis p̄ cōparationē ad finē operationū actiue:
 sic. s. q̄ sit p̄ncipiū operationis distincte ab operationib?
 elementorū per se. Et notāter dicunt actiue p̄o tanto: qz si
 ex tali sit generatio sit passiuē non actiue p̄ quanto est ap̄tū
 cōuerti in mixtū perfectū. **C**Et dicunt etiam q̄ in mixtis
 imperfectis complō equalis ad pondus est reperibilis: nō
 qz elemēta veniāt ad mixtionē equata: qz hoc est impossibi-
 le: nec qz dicta p̄plo equalis ad pondus sit reperibilis tāqz
 terminus trāsmutationis: sed est reperibilis tanqz mediūz
 transitus: rō est: qz agēs veniens ad talē cōplōnē nullo mō
 pōt determinare suam actionē cū venerit ad talez equalita-
 tem ponderis: cum ēt tunc agēs adhuc hēat p̄portionem
 maioris in equalitatis ad passum. **C**Sed de mixtis perfe-
 ctis distinguunt: z dicunt q̄ in homogenis impossibile est
 talem complōnem equalē ad pondus reperiri: qz tūc ve-
 nirent elementa ad mixtionē ipsoz cū suis virtutib? equa-
 libus. Et de his intellexit. A. supra: z etiam Auer. 2° colli-
 get p̄rio z vltio cap. Sed in mixtis p̄fectis etherogenis
 possibile est complexionē equalē ad pondus reperiri: qd̄ p̄-
 bant. Nā in corpore talis ḡialis reperuntur quedā mēbra
 multū frigida respectu equalis ad pondus: z quedāz mul-
 tum calida respectu illius. ergo est possibile in eo reperiri
 complexionē equalē ad pondus: p̄na est nota: qz si p̄ d̄m
 mēbroz calidoz illud corpus recederet ab eq̄li pōderis il-
 la possunt infrigidari: z ecōuerso. Et eodē mō dicunt d̄ hu-
 mido z sicco. **C**Dicunt t̄m q̄ tale mixtū etherogenū cōle
 ad pondus non pōt reperiri tale a generatione: sed soluz ex
 tpe z rō est: qz toti nāli cōplōni cōsiderate ex coalteratione
 partium etherogenij cōsideret in vno p̄simili complō cōsi-
 milis. ergo impossibile est talem reperiri ex ḡnatiōe. Aīs
 est Sal. primo de complōnibus: z ēt Aui. prima p̄mi. z
 Auer. 2° colliget. vbi posuit: q̄ qualis est complō resultans
 in toto ex coalteratione partiu: talis est cōplō cōsimilis: vt
 cutis. Et p̄na tenet p̄o rāto: qz tūc elemēta p̄currēt equa-
 tis virib? in generatione illius. Et de hac eq̄litate pōderis
 in mixto etherogeno ex tpe acq̄sita: dicunt: intellexit Sal.
 vbi supra. **C**Cōplexio vero in equalis ad pondus tantum
 distans ab equalitate ponderis q̄ possit esse p̄ncipiū ope-
 rationis: dicta cōplexio equalis ad iustitiam est illa que cō-
 siderat a medico. Unde Aui. dixit. debes scire q̄ equalē d̄
 quo medici in suis inq̄sitionibus tractant non est denoiatū
 ab equalitate in qua equalitas euz pōdere equaliter existit
 sed denoiatur a iusticia in diuisione: z dixit q̄ hec equali-
 tas ad iusticiā siue sit in corpore toto: siue in mēbro vno in-
 telligitur q̄ sit in eo de elementis cum suis qualitatibus z
 quātitatibus mensura quā nā specietur: cuius illud cōplexio
 natū ē h̄e d̄z. vt verbū gratia. In corpore vel mēbro huma-
 no sit mensura quam d̄z habere humana natura. s̄z melio-
 rem p̄portionis z diuisionis equitatem. **C**Et hec equali-
 tas ad iusticiā diuiditur in equalitatem ad iusticiā: z in
 in equalitatem ad iusticiā: ita q̄ complō equalis ad iustī-
 tiam est duplex: vna equalis dicta tēperata: z alia in equa-
 lis dicta d̄stēperata: z vtriqz mēbro diuisionis cōpetit dis-
 finitio predicta data ab Aui. Nam ambo mēbra compa-
 rata ad equalē ad pondus: z ad in equalē parum distans a
 pondere possunt dici equalē. qz cōueniens est vnūquodqz
 p̄o operationibus mixtis: cuius est illa complō. **C**Ex p̄e-
 dictis p̄z q̄ equalē ad iusticiā cum equali ad pondus cō-
 tenit z differt. Conuenit qd̄ ratione medietatis. qz vnū-
 quodqz est medium inter extrema. Sed differt qm̄ equalē
 ad pondus consideratur: vt mediūz absolute: z equalē ad
 iusticiā considerat̄: vt ad aliud comparatum. Equalē ēt
 ad pondus est medium punctuale nullam habens latitu-
 dinem: sed equalē ad iusticiā est habens latitudinē mul-
 tā. **C**Notāt q̄ medici vtuntur istis nominib? ad pondus
 siue ad mensurā: z ad iusticiā transumptiue: qz sicut aliqd̄

Cōplo e,
quā ad in-
sticiā que
sit.

25 d̄ d̄ d̄
equale ad
pōtus s̄z
Sal.

Conco.
datis. s̄.
cum Aul.

dicitur equale alteri in pondere qd tñ ponderat in statera qñtum illud. Et illud dicitur inaequale qd plus ponderat. sic illud in complexione dicitur equale ad pondus in quo equalia sunt virtutes elementoy sic absolute: et illud dicitur inaequale in quo virtutes inequale. Sed equale ad iustitiã dicitur sñm proportionez quã requirit operatio mixti. Et quo patet. qd illud qd dicitur equale ad iustitiã dicitur sic ad iustitiã distributiã que distribuit sñm merita. Et sic distribute sunt virtutes elementoy in mixtis: prout ipsoy operationes meretur: quã distributione soli deo attribuit. Cum sit res admirabilis et diuina: et ex re mirabili et diuina. pueniens: sit. n. precepto dei sublimis et bñdicti. Et complexio qd ex ad iustitiã diuiditur in actuaalem siue formalem et in virtuales siue potentialẽ. Et quelibet istarũ potest qualitas cõparatiua nominari. non enim dicitur nisi in respectu: cum eadez complexio vnũ calefaciat aliud infrigidet. Dixit Sal. in lib. de complexionibus. complexionũ alia est cõplexio rei: in quãtum est mixta: et alia est inqñtum est viuens. Exẽplum de iusquiamo qui hz duas complexionẽs: vnãz que debet ei ex compositione elementoy que est in eoz inqñtum est mixtum: que est frigida. Alia est que debet ei inqñtum est viuens: et hec est calida: et est per quã crescit et lógus fit stipes eius: cuius opposituz dicitur de saxifragia: cuius complexio inqñtum est mixtum est calida diuretica frangẽs lapidem: sed que debet ei inqñtum est viuens est frigida: vnde parũ crescit: et stipitem producit subtilez quasi nullius liquoris. Exẽplum etiaz ponit in apibus que inqñtum sunt viuẽtia sunt frigida exsanguiã: sed inqñtum sunt mixta sunt calida. et mel producit calidum: vt colligitur 6º colliget cap. primo. Et complexio est duplex. vna que insequit formã: et est illa que pparat ad formã speciei que est eius cõplexio: que sic pparat ad formã hois: qd nõ ad formã bouis vel ad aliam formã. Et alia est que inseqt mãm: et est illa qd sic pparat ad formã vnũs indiuidui vt formã: qd non alterius. pãia sequit modũ mixtionis absolute. Et ideo per eã acquiritur forma hominis absolute. Et secunda sequitur modum mixtionis particularis: per quam acquiritur forma hois particularis. Et ista secunda complexio: qd in infinitum est variabilis. id non est perceptibilis a medico: nec medicus põt eã cognoscere. Et qd isti duo modi sunt distincti. docet Auer. in 2º colliget dicens. qd talis modus complexionis diuersificat in corde: et id dixit. videbis hominem habentem complexionem insequentẽ formã fortẽ: et tñ moris cito propter dispositiones intrinsecas et ecõter: so videbis habentẽ complexionem insequentem mãm bouis: et insequentem formã malã.

De modis complexionis animalium perfectorum precipue hominis. Cap. xix.

Complexio equalis ad iustitiã que dicitur tẽperata. Ideo dicitur tẽperata. ppter esse optimum instrũ ad producẽdum operationes vel ppter mediare inter omnes extremas et lapsas cõplexiones. et dicitur absolute temperata et non alicuius respectu. Complexio vero ineqũlis ad iustitiã qd dicitur distẽperata dicitur esse optimum instrũ p productione operationũ. et dicitur lapsa nõ absolute. s; cõparatiue: qd in relatione ad temperatã: vt dixit Sal. 2º tegni. ois eni lapsus respectu alicuius dicitur lapsus. s. respectu medij. et tale mediũ est temperatũ. est itaq; cõplexio temperata vna. distemperata vero multipliciter: sicut multipliciter contingit recedere a medio. Dixit Auer. 2º colliget. probatum est qd complones non sunt nisi due sole. vna eqũlis: et alia ineqũlis. verumtamen ineqũlis diuiditur in multas: vt inferi apparet. Et cõplexio itaq; dicitur equalis ad iustitiã in corpore humano qd in spẽ humana octo consideratur modis. Dixit Auic. huic equalitati: que secundum humana consideratur corpora octo considerationum accidunt mo-

di: et reddens eã dixit: qm̃ hec complexio vel considerat sñm spẽm vel sñm indiuiduum. Si sñm spẽz tunc aut erit sñm speciem comparatam ei. s. spẽi vel rei: que ab ea diuersificatur: et est alia ab ea. hoc est sñm spẽm totam cõparatã ad extrinsecã speciei: qd ad alias oẽs spẽs: aut erit sñm spẽm comparatam ei: qd est diuersum ab ea ex eo qd est in ea. hoc est h; totã speciem cõparatã ad intrinsecã ipsius. Si primo modo: et sic est modus sñmus. Et si scdo: et sic est modus scds. aut erit consideratio eius sñm partẽ spẽi comparatam ei. s. partẽ spẽi: qd ab ea diuersum existit. et est extra ipsam. s. partẽ que considerat: sed tñ est in eadẽ specie hoc est consideratur sñm partem speciei vna cõparatã ad extrinsecã. s. ipsius partis. infra tñ ipsam spẽm: vt cum comparantur habitantes vnũ clima tñ ad habitantes alia climata. Et hic est tertius modus. aut est eius consideratio sñm partez speciei cõparatam ad id qd diuersum est ab ea. s. parte qd considerat et tñ est in eadẽ parte speciei: hoc est sñm partem speciei cõparatã ad intrinsecã ipsius partis: et sic est quartus modus. Aut consideratio ipsius equalitatis erit sñm singulare. i. h; indiuiduum alicuius speciei: et tunc dubitatur: qd aut est consideratio eius sñm totũ indiuiduũ. aut sñm partẽ ipsius indiuidui. Si sñm totũ indiuiduum. et hoc duplir: qm̃ aut erit sñm singulare comparatũ ei: qd ab eo diuersum est: et est extra ipm̃ hoc est comparatũ ad extrinsecã ipsius indiuidui. Et hic est quintus modus. aut erit sñm singulare cõparatuz suis dispositionibus que in ipso sunt hoc est cõparatũ ad intrinsecã sibi. Et hic est sextus modus. Si nõ consideratio eius erit sñm partem ipsius indiuidui. pura h; aliqũd mẽbz. et tũc duplir: qd aut sñm mẽbz cõparatũ ei qd ab eo est diuersũ ex eo qd est extra ipm̃. in illo tñ corpore: cuius illud est mẽbz hoc est cõparatũ ad alia mẽbz eiusdẽ corporis. Et sic est septimus modus. Aut erit h; mẽbz pparatuz suis dispositionib; in se ipso h; est ad intrinsecã ipsius mẽbz. Et h; est modus 8º.

Primus ergo modus. dixit Auic. est qualitas qd in hoie attenditur comparatione alioy generatorum hoc est attendit in tota specie humana comparata ad oẽs alias species vniuersi. Et iste primus modus cõprehendit totam spẽm humanã. ita qd omnia eius indiuidua oẽs homines habent equalitatem primi modi. Et sic sub isto primo modo cõprehendit complexio equalis ad iustitiã et complexio ineqũlis ad iustitiã: siue cõplexio tẽperata et distemperata. Et dixit Auic. ista equalitas primi modi est res magnã habens latitudinẽ que diffinitione minime põt comprehendi. Dixit Sentilius. hoc est qd in latitudine huius equalitatis contingit infinita indiuidua generari: que per diuersos modos complexionũ variantur in infinitum. et tale est ignotum id non potest diffinitione cõprehendi. Et subdit ipse. non voluit Auic. qd qualitercunq; esset incõprehensibilis: qd imo est cõprehensibilis ex quo est infra duos terminos: vt statim apparet: sed est cõprehensibilis nõ confuso et indeterminato. Et Sentilius aut dixit. qd diffinitione minime põt cõprehendi: qd et sic cõprehendat inter duos terminos illi sunt nobis ignoti qd nõ possumus scire qd gradus sit intensior in calido frido sicco vel humido: non põt ergo cõprehendi determinata graduuz positione. Talis enim latitudo nõ põt cõprehedi punctualiter pfecte qd nullus est homo qui sciat cum quãto gradu caloris vel aliaz qualitatũ põt stare humana cõplexio: ita qd cũ nullo maiori: sed tñ sñm quandã coniecturã põt cõprehedi. ipsa enim non est infinita: sed finita. Propterea subdit. A. qd inter multitudine et paucitatez dictay qualitatũ duas obinet extremitates. ab vna quaz cum egressa fuerit nõ poterit esse humana cõplexio. hoc est cõplexio humana h; latitudinem terminatã duob; terminis extremis multitudinis et paucitatis. variantur nãq; rone caliditatis: vel alteri dicitur qd latitudinẽ: vel sñm eius multitudinẽ. i. itẽtionẽ: vel sñm eius paucitatẽ. i. remissionẽ: qd nõ sub quacũq; multitudine siue

Equitas iustitialis est res mirabilis et diuina.

Cõplexio alia ineqũlis formãz a. ita mãm.

Cõplexio equalis ad iustitiã in corpore humano octo modis considerat.

Nota

Quo caru dicit perat

Edm

Cõplexio humana latitudinẽ terminatã duob; terminis extremis multitudinis et paucitatis.

sive intensione qualitatum, ut nec sub quacunque paucitate sine remissione earum stare potest. Sed siue a multitudinis siue a paucitate illa egressa fuerit non poterit esse humana complexio. Et dicunt quod predicta latitudo terminatur exclusiue non inclusiue. habet enim caliditatem frigiditatem siccitatem vel humiditatem ultra quam si habeat non stabit complexio hominis. Non enim dixit Aui. hec complexio humana qualitercunque contingat existit non enim consistit complexio humana qualitercunque contingat qualitates elementorum misceri: nec stat cum omni permutatione elementorum adinueni: quous habeat predictam latitudinem magnam. Quidam autem sunt qui dicunt debere intelligi terminos qualitatum secundum multitudinem et paucitatem temperamentum ultra quam si habeat non stabit complexio hominis non qualitercunque est equalitas: sed est equalitas temperamenti sui: cum quo potest stare temperamentum primi modi. Unde est dare maximum temperamentum cum quo potest stare complexio humana. Nam circa temperamentum ponderis datur maximum temperamentum cum quo terminatur species humana: aut minimum cum quo non. Et alij sunt intelligentes per multitudinem et paucitatem sic: quod aut est deuenire ad maximum temperamentum cum quo potest stare complexio humana, aut ad minimum cum quo non. Et ideo comparando ad ista duo distemperamenta, ipsa est inclusa intra duos terminos. Et notatur hic quidam: quod si sit dare medicinam temperatam, respectu complexionis humane, ipsa tamen non est homo: nec eius complexio est intra terminos complexionis humane. Propter quod notatur: quod quous secundum temperamentum absolutum possit inueniri alia res ita calida et ita frigida sicca vel humida: sicut est corpus humanum: non tamen illa res habet complexionem humanam: quia ad temperamentum complexionis humane consequendum non consideratur temperamentum qualitatum adinueni: sed consideratur temperamentum omnis mixture aliam: et aliam partium elementorum: secundum quod temperamentum nulla alia res potest inueniri ei similis. quous ergo temperamentum absolutum aliqua res possit inueniri habens temperamentum absolutum complexionis humane. Nulla tamen habet temperamentum sequens proportionem mixture humane: quia nulla habet complexionem humanam. Nam ex sola alteratione non fit homo: sed ex mixture elementorum ex qua acquiruntur noua forma et substantialis: et est accidentalis. Medicina autem temperata non dicitur sic quia habeat qualitatem temperatam complexionis hominis: sed quia non est apta alterare corpus humanum extra latitudinem suam. Dixit Aui. quod complexio humana equalitatem ponderis: que est equalitas certa: valde est propinqua. Alie vero species non habent propinquitatem equalitatis equalitati certae: quia habet homo temperamenta enim omnia aliarum specierum non appropinquant equalitati ponderis: sicut temperamentum speciei humane, quapp oia alia temperamenta aliarum specierum vocantur distemperamenta respectu temperamentum hominis.

Secundus autem; modus huius equalitatis. dixit Aui. est modus inter dictas duas extremitates primi modi medius et inuenitur in individuo: quod est ex specie que est in ultima equalitate. scilicet humana: et hoc in etate in qua augmentus ad suum finem peruenit. Individuum namque habens equalitatem hanc secundi modi est in meliori complexionem quam possit habere in comparisonem ad suam speciem. et hoc in etate in qua augmentum ad suum peruenit finem. siue sit etas illa adolescentie: que potest intelligi legendum peruenit correpte ut sit presentis temporis. siue illa sit etas iuuentutis: que potest intelligi legendum peruenit producte: ut sit preteriti temporis. Notatur quod Aui. notatur dicitur: quod iste secundus modus inuenitur in individuo. ad dandum intelligi: quod equalitas secundi modi vere reperitur in re: et quod realiter sit ad reprobandum eos quod dicebant quod non inueniatur realiter. Dicebant autem hoc quidam moti verbis Gal. primo de regimine sanitatis: verus finem: ubi dixit: quod optima sanitas nunquam fuit in corpore animalis: vel si fuit non fuit nisi in instanti. Et de horum numero videtur fuisse Gal. secundo regni super illa parte. competentis cr-

scos etc. ubi dixit ponentibus nobis duos terminos extremos: quos subdit non posui pro extremo sanitatem preteritam: quia non habet latitudinem: sed in indivisibili consistit: que potius reperitur secundum rationem logicorum. Quare notatur quod optima sanitas est duplex. una est indivisibilis: et alia est habens latitudinem quadam. Indivisibilis potius est per intellectum quam reperibilis in re. Et si in re reperitur: tunc est in instanti medicatio iuuentutis. Et non in instanti medicatio inter iuuentutem et senectutem: tunc quidem iam corpus aliquoties declinavit: vel est in instanti terminatio adolescentie: ut apud illos qui ut supra peruenit legunt correpte et presentis temporis. Et de hac optima sanitate indivisibili non consideratur medicum: nec de ea intellexit Aui. sed de ea locutus est Gal. in verbis supradictis: imo medici considerant et intelligunt de optima sanitate habente latitudinem quadam: secundum quam corpus permanet sanum vel spiritus vel ut multum: que est est variabilis secundum etates ita quod reperitur toto tempore vite habitus eam. Et hanc tetigit Gal. in tegni cum dixit. quod sanitatem secundum sensum debemus considerare: et non potest si considerari nisi habeat latitudinem. et de hac est intellexit. A. supra. Et tamen non fecit mentionem quod habeat latitudinem: et hoc propter duas causas. una quia optima sanitas in esse absoluto est indivisibilis: quous putat considerari a medico habeat latitudinem: ut deum est. Alia causa est: quia latitudo quam habet est considerata a medico est valde arcta. bene tamen si Aui. voluisset potuisset ponere eam. Et hec equalitas secundi modi que est optima sanitas non solum reperitur in vno individuo: ut quidam putaverunt sed in pluribus reperiri potest. Neque ex hoc sequeretur inconueniens: ad quod predicti deducebantur: quod sequeretur quod plura individua haberent eandem complexionem indivisibilem: quod non loquuntur auctores de illa: sed de habente latitudinem. Cui dixit Gal. de regimine sanitatis. quod in regione sua multa corpora temperata repta sunt. Et quod mirum quod cum ea ratione que predicta temperantia potest inueniri in vno individuo possit reperiri in alio. Notatur quod individuum secundi modi equalitatis est potissime tale in etate decem et est potissime tale in regione temperata reperitur: quous cedat aliquid: quod est in distemperatis non multum possit reperiri sed rari. Et sicut dicunt quod ista equalitas complexio solus masculis cum sint sexu feminino temperatior. Et notatur quod equalitas ista potest dici individualis: et potest dici specificata: individualis potest dici quod repta in individuo et specificata: quod in individuo reperitur magis ex natura speciei quam ex natura individui. Consideramus enim istam equalitatem non prout est in forma: sed prout est in medio sue speciei. Et similiter eam comparamus: ut prout media sue speciei ad extrema eiusdem speciei: et dicitur quod sicut equalitas primi modi: et est omnium aliorum potest dici individualis: quia in individuo reperitur potest. Equalitas tamen primi modi magis inest homini ex natura speciei quam ex natura individui. Dixit Aui. quod equalitas secundi modi: quous non sit equalitas certa. scilicet ponderis: est tamen ei propinqua. Sed tamen homo habens equalitatem secundi modi non est qualitercunque equalitati certe vicinus: sed suorum membrorum coalteratione calidiorum sicut cor: frigidiorum sicut cerebrum: humidiorum sicut epa: et siccorum sicut ossa. Nam cum hec ponderabuntur et equalibuntur inueniuntur illi vicina. Et scias quod dupliciter exponitur illa sententia: que dicit suorum membrorum coalteratione. vno modo coalterata consideratione: et est sensus: quod si consideret tota caliditas calidiorum: et tota frigiditas frigidiorum: et tota humiditas humidiorum: et tota siccitas siccorum. et proportionaliter ex omnibus istis fieret vnum simile modicum vinceret in eo vna qualitas supra alteram. et sic esset maxime propinquum equalitati certe: quod esset modicus excessus calidiorum supra frigidam: et humidiorum supra siccam. alio modo ut sit sensus: quod membra huius complexionis in corpore: et alie partes essentielles corporis sic se alterentur: quod ex tali alteratione resultat vnus modus complexionis in toto propinquus equalitati certe: scilicet. quod si illa membra vel complexiones eorum ponderarentur remaneret eius complexio propinqua equalitati certe. In comparatione tamen vnus membrum solius non inueniretur quod sit illi vicinus: nisi vnum tamen quod

Sanitas optima est duplex.

Et equum licet scdm modi vnde reperiri in pluribus.

Nota ex. p. 103.

Quare dicitur medicum temperatam.

Nota ex. p. 103.

est cutis: vt inferius appebit. Nec et est ei vicinus in cōpa-
 ratione spūz et mēbroz tñ principalū. Est enim impole.
 dixit Aui. fm hecipsum esse illi equalitati certe ppinquū.
 imo remouet ab ea tendēs in calitatē et humiditatē. Et rō
 est: vita p̄sistit p calitatē et augmentū p humiditatē: et ca-
 liditas in humiditate p̄sistit: et ab ea nutritur: vt ifra. Alia
 rō est: qz lēmbra p̄ncipalia sint in cōplonib⁹ suis hias ipsa
 tñ sunt tria: et sunt ita hias: qz eoz p̄sietas nō pōt ducere ad
 temperiem. Nam est ex eis vñū friduz. sc. cerebrum: et eius
 friditas nō puenit ad calitatē cordis t̄pandū: et caliditatez
 epatis: sic. s. qz ponat ipsa in t̄pamēto cutis: qd est equalita-
 ti certe ppinquum. Aliud est sicū qd est cor: et tñ eius sicci-
 tas nōn peruenit ad t̄pandū humiditatez cerebz et epatis.
 Neqz et cerebz tñ est fridum: nec cor tñ est sicū. sed cere-
 buz cōparatione cordis et epatis est friduz. Et cor cōpara-
 tione cerebz et epatis est sicuz. Et q̄uis doctores varie
 sint locuti de mō quo cōplō humana siue equalitas primū
 modi: et quo indiuidū t̄patus siue equalitas secūdi modi
 magis appropinquat equalitati ad pondus. Ego tñ solum
 adducā: que circa hoc tenit Sētī. Ipse voluit qz oē mixtuz
 maxime p̄fectū et p̄cipue aial declinet a t̄pamēto ponderis
 p calidū et humidū. i. oē tale mixtū est magis calidū qz fri-
 gidū: et magis humidū qz sicū. Equale vō ad pondus hz
 ca. fri. si. et hu. equalia. Et hoc dicit fuisse de mente Aue. 2°
 collz cap. p. vbi dicit. qz omne mixtum appropiat domi-
 nationi partis agētis calē: et partis partētis humide. et qz
 idem voluit. 5° colliget ca^o de cognitione medicinaz et cibo-
 rū. Et ratio est: qz corpora celestia: que concurrunt ad gene-
 rationem mixtoz: concurrunt per motū et lumen. Notus
 aut et lumen dicuntur facere caliditatē. Et et qz cū mixtum
 fiat ex plurib⁹ que debet misceri adinuicē. Et ipsoz mixtio
 fiat per digōnem cōmīscēntem humidū cū sicco. Et mixtio
 et digestio fiunt a caliditate. apparet qz omne mixtū debeat
 esse calidum: et maxime apparet ex hoc qz calitas est in-
 strumentum p̄portationum anīme cuiuscunqz viuēntium
 p̄fectozum. Anima enīz qz h̄re multas et diuersas ope-
 rationes. et h̄re infirm maxime actiuum: et tale est calitas.
 Et post hec ad p̄positum: dixit qz cōplexio humana fm
 situm non est magis ppinquā t̄pamēto ponderis. S3 mul-
 te alie sunt ea viciniores ei ille. s. oēs que sūt minus calide
 et minus humide qz ipsa. Et dixit qz hō tēperatus nō est
 maxime ppinquus fm situm tēperamēto ponderis: imo
 melancolicus est et magis vicinus: qz cum sit minus cali-
 dus et minus humidus hoīe tēperato minus recedit a
 tēperamento ponderis fm situm. Et postea dixit qz cō-
 plexio humana fm silitudinē est magis vicina tēpera-
 mento ponderis qualibet alia. Nam ipse imaginat qz cō-
 plexio equalis ad pondus sit in medio extremarum quali-
 tatum. Et similiter imaginatur qz complexio humana sit i
 medio extremaz qualitatū iusticialiū hz enim hō opera-
 tiones p̄fectissimas distātes maxime. ab extremis et ope-
 rationibus imperfectis aliaz sp̄ez. Et dixit et qz hō de
 scdo modo equalitatis est et maxime vicinus tēperamēto
 p̄deris fm silitudinē qz ē i medio alioz hoīuz oīuz qz nō
 sūt in medio cōplexiōis equalis. Et post hoc dixit qz cō-
 plexio humana rōne finis est maxime distans ab equalita-
 te ponderis: qz equale ad pondus nō ordinatur ad aliqū
 finē homo aut ordinat ad nobilissimū finē. Et qz inter ho-
 mines tēperatus de scdo modo equalitatis rōne finis est
 maxime distans a t̄pamēto p̄deris. Et dixit: qz quādo
 Aui. dixit qz cōplexio humana est maxie distans a t̄pamē-
 to ponderis intellexit rōne finis. Cū autē dixit: qz ei magis
 appropinquat: intellexit fm silitudinē. Et subdit Sē-
 ti. si contra dicta argueretur sic. si dicta tua essent vera tūc
 melancolicus h̄ret meliozē tactū tēperato: quare vt tunc
 melius iudicaret de qualitatibus tangibilibus tēperato
 qd sic pōt probari si sumat vnus homo medius inter tēpe-

ratum et melancolicum et appropinquat tēperato et melā-
 colico hunc iudicabit tēperatus friduz: qz est fridior eo.
 Melancolicus vero iudicabit ipm calidū qz est calidior
 eo: et sic est veritas qz ille est calidus ergo melācolicus me-
 lius iudicabit. Et Rūder Sēt. qz respectu equalis ad pō-
 dus melācolicus melius iudicat de illis q̄litatib⁹ tāgibili-
 bus qz t̄patus: s3 respectu mediū mixtoz t̄patus melius iu-
 dicat de eis melācolico qz t̄patus iudicat aliqua eē calida
 que sunt calida respectu sui: et aliqua esse frida que sūt fri-
 da respectu sui: et sic de humidis et siccis. Hoc aut nō facit
 melancolic⁹ qz aliqñ iudicat aliquid eē calidū: qd est frigidū
 respectu mediū mixtoz: vt hominē supradictum mediu
 inter ipsum et tēperatū. Et Tertius vero modus eq̄litatez:
 dixit Aui. est cōplexio q̄ alicui gētū congrua existit fm cō-
 parationē alicuius climatis et alicuius aeris. Indi namqz
 cōplexionē h̄nt oībus eis cōmunē qua sani existūt. Et scia-
 ui habent similiter suā qua sani viuūt. Et vnaqueqz earum
 per cōparationē ad suam speciem. i. ad gentē sp̄alem illius
 climatis est tēperata que cōparatioe alterius nō est t̄pata.
 Et hic in textu Aui. illa lra: que dicit sue speciei cōparatio-
 ne est superflua: et dz abijci de textu: et pbat Aui. dictū suū.
 Nam corpus indi si fm cōplonem scilau fiet aut infirma-
 bitur aut moietur. et ecōuerso. silt sic vnaqueqz sp̄s idest
 gens specificata in terra habitabili cōmorantium hz com-
 plexione ei propiam aeri sui climatis cōuenientē. Et No-
 ta. tamen qz licet Aui. hic in textu videatur velle qz equali-
 tas tertij modi solum cōprehendat sanos sui climatis. Cō-
 prehendit tamē oēs viuēntes in ipso climate siue lapsi sine
 siue tēperati siue sani siue infirmi vt ipsemet dixit. 12° sui 3°
 aialibus sibi. capitulo. complexionibus. exēplificando lo-
 quens de isto tertio modo: dixit vnam tēperantiā habē-
 endi per quam viuunt et silt alij: et non dixit sani sicut hic.
 Et Notat qz homines diuersoz climatum habent diuer-
 sas complexiones non solū primaz qualitatū: sed et secun-
 darū: qz figuraz atqz formarū. et h̄nt dispōnes valde occul-
 tas fm corpora celestia inspicientia illos. vt apparet ma-
 xime de tartaris qui sunt valde distincti a latinis. Et non
 habent homines diuersorum climatum diuersas comple-
 xiones: qz in oī climate non sint sanguinei colerici et melā-
 colici. s3 sic habes qz sit cōplexio colerica indi: et sic d alij.
 quapropter: verbi gratia. tēperatus de climate indorū erit
 in compositione sua extenuatus respectu tēperati de clima-
 te scilauozū. Et dixit Aui. qz equalitas tertij modi habet
 latitudinem angustiorē latitudine primū modi latitudi-
 nem tamen habent magnam habentem duas extremitates
 multitudinis et paucitatis: sicut supradictum est de latitu-
 dine primū modi. Quartus vero modus equalitatis: dixit
 A. est medium quod est inter duas extremitates equalita-
 tis tertij modi. s. alicuius climatis et est tēperatioz com-
 plonibus speciei idest cōplonib⁹ illius climatis speciei.
 Dicunt ergo sicut p̄plo secūdi modi est media inter cōplō-
 nes lapsas totius speciei: ita cōplō quarti modi est me-
 dia inter complexiones lapsas totius climatis. Et Differt
 tamen quartus modus a secūdo tum ratione subiecti: tum
 ratione diffinitionis. Ratione subiecti: qz aliquod indiui-
 duum potest habere equalitatem quarti modi: attamen nō
 habebit tēperamentū secūdi. Ratione vero diffinitionis
 qz per aliā rationem dz qz vnus homo hz equalitatez quartū
 modi: et per aliā eq̄litatez secūdi. Quintus vero modus: di-
 xit Aui. est cōplō quā debet habere indiuiduum designa-
 tus q̄ vinum et sanum reperitur. Et dicunt qdā qz equalitas
 quintū modi restringitur solum ad hominem sanum dum
 viuūt sanus: vt p3 ex verbis Aui. hic in lra. Et Alij tamen
 dicunt: qz extenditur ad hoīem viuēntē siue sanus sit siue in-
 firmus: et qz in textu dz suppleri: aut infirmum. Et iste quin-
 tus modus angustior ē prio et tertio. Et dicunt qdā. nō rō-
 ne subiecto: qz vt sic ē ita latus primus et tertius: qz oē indi-
 uiduum

De mix-
 tū p̄fectū
 declinat a
 t̄pamēto
 p̄deris p
 calz et hu-
 midum.
 Aue. 2. co-
 ligit et col.

Cōplexio
 humana hz
 sitū nō est
 magis p̄-
 pinq̄ t̄pa-
 mēto p̄-
 deris: s3
 bñ s3 silitu-
 tudinez.

Aut.

namque & speciei & climatis hz equalitate quinet modis sed
 dī angustior rōne terminoz extremoz comparabiliū. Nā
 in primo mō comparatur species ad alias species: & in ter-
 tio mō comparatur clima ad climata alia: sed quinetis mo-
 dus respicit cōplexionē ptractā ad vnūz indiuiduū: in qua
 vnū indiuiduum ad aliud comparatur. C Dixit Auicē. q
 quūis iste modus qntus sit angustior illis: hz tñ latitudinē
 quādam quā terminant due extremitates multitudinis &
 paucitatis. sic enī pūntis modus debetur toti speciei & ter-
 tius toti climati: sicut qntus debet toti indiuiduo & nō par-
 ti eius. C Et subdit Auicē. q vnūquodqz indiuiduū hz com-
 plexionē sibi solūmodo ppriam in qua aliud sibi associare
 est impossibile. Aue. tñ 6° colliget. p capitulo. posuit oppo-
 situz huius dicit. Dixit Rabi q accidentia in sequētia nos
 rōne mae. hoc est rōne spermatis mulieris vt sunt somnus
 & vigilia & similia possunt in altero simili repiri. Sed q ite-
 quē rōne forme. i. spermatis viri vt intelligere & filia non.
 Quidā dixerunt q reperiri duo indiuidua sibi filia non
 est impossibile: vt dixit Auer. sed est difficile ēt maxime in
 mixtis perfectis. & iō Auicē. sic locutus fuit hic. Quidam
 autē dixerunt q complexio sequēs nos rōne forme est qz
 cōplexio de primo mō equalitatis resultans ex q̄litate
 elemētoz loquendo de ista cōplexione: complexio alicuius
 indiuidui punctualis pōt in altero reperiri: qz possunt duo
 corpora & plura hē cōplonē punctualr refractā in quali-
 tatibz dant exemplū si sumat vnū corpus modicū colericū
 vtens malo regimie faciēte ipm labi ad colericitatē multā
 & sumatur vnū aliud corpus multū colericum qd vraf bo-
 no regimie remittēte ipsum de colericitate sua. certum est
 q ista duo indiuidua aliquā habebunt consimile tēperamē-
 tum. Et de hac dnt intellexisse Auer. sed cōplexio sequens
 rōne mae: que est cōplo indiuidualis terminans indiuiduū
 fm q tale aggregata ex oibus conditionibus indiuiduan-
 tibus: que sunt septem. s. forma figura pater locus tps pa-
 tria nomen. Que conditiones maxie reperuntur in nobis
 ratione mae: & iō dī q ista complexio isequitur rōne mae.
 Et loquēdo de ista mādixerūt impossibile esse q duo in-
 diuidua consilia reperiantur. Nam si sic vnū esset aliud.
 & de hac intellexit. A. C Dicunt qd ad sensum manifestat
 q indiuidua valde differentiā inueniuntur in operationi-
 bus suis. Sunt enim quedā sicut angelica & qdā ecōuerio
 inter homines. Sextus autē modus dixit Auicē. est modus
 inter dictos duos terminos latitudinis quinti modi & est cō-
 plexio quā cum habuerit indiuiduū erit melioris cōplexio-
 nis cuius ipsuz esse oportet. Nam equalitas sexti modi est
 equalitas optima quā pōt hē indiuiduū in vita sua. que
 vt plurimū reperitur & habetur in iuuentute. Dixit autem
 vt plurimū: qz in qbusdā pōt reperiri ante iuuentutē. Nāz
 aliquod indiuiduū pōt nasci ita lapsuz q non deueniet ad
 iuuetutē. & al qua indiuidua ita inclinant vt tota iuuetute
 egrotent: & tūc isti hēbunt eq̄litate sexti modi in alia etate
 septim^o modus: dixit Auicē. est cōplexio quā vnaqueqz spe-
 cies mēbroz habere dī: in quā vnū diuersificat ab alio.
 Equalitas autē oīssis est vt siccitas in eo plus abundet: &
 eq̄litas cerebrū est vt in eo humiditas plus abundet. Et cor-
 dis vt in eo plus abundet calitas: & neruū vt i eis plus abū-
 det friditas. Dicūt hāc eq̄litate hāc vnūqz mēbrū siue sa-
 nū sit siue egrū. Et octau^o modus dixit. A. est cōplo mēbrū
 singularis ipse sua. quā cū habuerit erit melio- is dispōnis
 quā hē pōt. Dicūt q sicut indiuidua sexti modi nō pnt hē
 semp equalitate sua. s. r mēbrū nō pōt hē semp equalitate
 octauū modi. Et hāc equalitate octauū modi nō hz nisi mē-
 brū tēperatū in spē sua. C Notat q p̄dicti octo modi eq̄l-
 tatis nō distinguunt sic q vnū indiuiduū nō possit eos oēs
 hē. Sed differūt rōne quozūdā cōceptuū & diuersay rōnū
 eis debent. Appet hoc in exēplo. N. g. indiuiduū eq̄le de
 2° qd hz optimā tēperatā hz oēs p̄dictos modos: vt p̄

discurredo p̄ ipsos: sed distinguūt rōne: qz alr siue alia rōne
 dī eq̄le p̄mi modū: vt qz ei^o cōplo est humana. Et aliter siue
 alia rōne dī eq̄le scōi mōi: vt qz hz optimā tēperatā iter oēs
 cōplones humanas. Et sicut dī hē eq̄litatez alioz modoz
 rōne suay rōnū supradictay. C Dicunt: qz hz Auicē. solū ex-
 pressit de qualitate cōplonis iusticiali. dedit tñ intelligi idē
 de cōplexione inequali iusticiali. Nā vt supra dicitū fuit: eq̄le
 ad iusticiā diuidit in equale ad iusticiā. i. in tēperatuz & in
 inequale ad iusticiā. i. in distemperatū. pp que dicunt q cō-
 plexio tēperata & distemperata pnt duplr considerari. vno
 mō q̄tum ad subra qbus tribuunt. Et vt sic cōueniūt in h
 q tot sunt modi cōplonis inequalis quot sunt modi com-
 plexionis equalis. Et sicut cōplonis eq̄lis sunt octo modi
 sic ineq̄lis: qz vel inequalitas attendit fm spēm: vel fm p̄-
 speciei: vel fm indiuiduū: vel fm p̄ez indiuiduū: & fm vnū/
 queqz hoz q̄tuor modoz est duob^o modis fm q dicitū est:
 de eq̄litate: & sic erūt octo. Et qz hi modi ineq̄litatez erant
 noti ex noticia modoz eq̄litatez. 3° Auicē. nō fuit p̄secutus
 de cōplexione ineq̄li fm istā cōsiderationē. Alio mō pnt cō-
 siderari equalitas & inequalitas q̄tuor ad nām: que p̄stituit
 equalitate & inequalitate. Et fm hunc modū dicitur q eq̄-
 litas q̄tū ad nām suā considerat vt quoddam mediū & ine-
 qualitas vt recedit a medio & est extrema. Et isto mō: qz
 mediū est tantū vnū: & accessus ad ipm est vnus nāe: extre-
 ma vero sunt multa: & accessus ad ipsa est multiplex. & per
 p̄is recessus a medio ē multiplex. C Dixit. n. Ari. 3° celi. p̄
 ca^o circa p̄ncipiū. optimū est fm nāz: malū vero p̄ter nām:
 sed qd est fm nāz: est vnū. qd vero p̄ter nām est multiplex.
 iō hz istū modū cōplonis eq̄lis mod^o ē tñ vnū: ineq̄lis vero
 modi sūt multi. & est sua Gal. 6° d regi. sani. vbi dixit opti-
 mū in vnoquoqz gūe est tñ vnū male vō sunt plures.

De spēbus cōplonis distēperate iusticialis. La. xx.

Aliamodi inequalitatis non erant ex
 dicitis supra notū. ideo pro
 declaratione eorum. A. p̄ia p̄mi dixit q cō-
 plexiones distēperate sunt octo & sūt oēs cō-
 municātes in h q cōploni equali sunt opposi-
 te. siue cōsideremus equale fm cōparationem spē siue par-
 tis spē siue indiuidui siue mēbrū. vnicuiqz enim modo eq̄l-
 tatis de octo supradictis opponuntur octo modi inequali-
 tatis. Et rō q sunt octo modi ineq̄litatez. dixit Auicē. est q
 egressus ab eq̄litate aut ē simplex aut compositus simplex
 est qui equalitatem non excedit nisi fm vnā contrarieta-
 tem. & ista est duplex: qz aut est fm contrarietatem qualita-
 tum actiuarū qd est duobus modis qm aut est calidior qz
 d3. aut fridior qz d3. aut est fm cōtrarietate. passiuarū. sicut
 existens altero duoz modoz. qm aut est humidior qz d3
 aut est sicci^o qz d3. Exitus vero ab equalitate cōpositus ē
 ille q equalitatem excedit fm ambas q̄litatez contrarieta-
 tes. & est q̄druplex. s. vel si sit simul calidior & humidior qz
 oportet. Aut calidior simul & sicci^o qz oportet. aut si sit frī-
 gidior simul & humidior qz opz. aut fridior simul & sicci^o
 qz oportet. Et isti octo modi inequalitatis possunt esse nā-
 les intra latitudinē sanitatis. Et pnt esse extra latitudinem
 sanitatis & quomodo cūqz sint: oppositi sunt eq̄litatez. C Di-
 xit Gal. 6° de regi. sanita. est impossibile permanere multū
 discrasiam vnā aliquam. ipsa enī ex necessitate acqrit sibi
 ipsi aliam. Itcirco plurimis medicorum visuz est q̄tuor eē
 discrasias. s. compositas solas. s. calidam sen semper exsic-
 cantem acquirere sibi siccitatem. fridam vero sen non con-
 sumentem: sed nutrientem sibi humiditatez. Sicut & siccam
 in tpe augmentatiuarum etatum se ipso calidorem tēdere
 hoīem. in tpe declinatiuarū infridare: siccare qdem solidas
 corporis particulas. coaceruare vero superfuitatū multi-
 tudinē: que ad modū quoqz & humidaz quandoqz q̄dez cū
 calore moderato consistit fieri. C Et Auicē. imitans euz di-
 xit. supradicte quatuor distemperantie simplices non diu

Cōplo tē-
perata & di-
stēperata
pnt duplr
p̄siderari.

Sic octo
sūt modi
eq̄litatez
sic equali-
tatis.

Octo sūt
modi tne
q̄litatez op-
positi ipm
equalita-
ti quocūqz
ex octo
modis su-
p̄dictis
tc.

Discrasia
as simpli-
ces ipse
ē ymanet
diu qn at
societ sibi
aliao.

uno idē
duo oīo
sua repi-
tē in oīe.
q̄ filia
sua repe-
tē filia.

An idē
indū p̄
dīe oēs
modos
p̄dicat: s.
diuersa ra-
tione.

manet. Et reddidit cam: qz caliditas maior qz d3 reddit
corp? siccius qz opz: humidu? resoluendo. Et friditas maior
qz d3 reddit corpus humidius qz opz: humiditate. s. extra-
nea p indigestione multiplicata. z sicctas maior qz d3 red-
dit cito corp? frigidius qz d3. Nec obstat qd d3 q sicctas e
lima caloris. Nam hoc dictu? sic d3 irtelligi. s. q sicctas exa-
cuit caloz: qz p iuncta determinato gradu calozis facit ca-
loze illuz esse actiuoz: qz si esset cõiunctus humiditati. vt
appet de ferro ignito z aqua feruente: cum tñ ipsa in corpo-
re est multa: est ca q corp? fiat frigidius: qz est ca q humi-
du? qd est pabulu? calidi? consumat. Unde sic est ca extin-
ctionis vel diminutionis calidi. Et humiditas maior qua
d3 si fuerit valde superflua velocius reducit corpus ad fri-
ditate qz sicctas maior. Si vero nõ fuerit valde plura cõ-
seruabit ipz sic pluziori tpe. Ad vltimũ vero reddit corpus
frigidius qz opz: vt exponunt ad vltimũ. i. humiditas exi-
stens in vltimitate sua infrigidat corpus. Voluit ergo Aui.
q si corpus humidu? a principio bene regat humiditas illa
bñ conseruat caliditate. Si vero nõ bñ regat: sed pmittat
ei? humiditas augeri magis: z magis: z quousqz humidita-
tas vltimes: tunc reddit corpus frigidius qz opz: qz calor
sub multa humiditate suffocatur: z extinguif. C De hoc tñ
dicto qz discrasia simplices non diu sic pmaneat: sed tran-
seant in cõpositas cadit dubitatio maxime cum ipse Sal. z
tegni. loquens de discrasijs cerebri dixit. Si vero calidius
fuerit tpatõ cerebri fm vero altera operatione. s. passiuay
qualitatu? fuerit eucratõ. Et ipse et. A. scda pmi. z alij et au-
ctores oes docet cognoscere discrasias simplices: z earum
ponunt signa. imo et z curã. D. qd frustra videtur fuisse fa-
ctu? si nõ p duraret. C Ad hoc dubiu? dixit Senti. q aliqua
discrãtia simplex nãlis p durare toto tpe vite vt ap-
paret in corp? nõ multum excessiue calido temperato i pas-
siuis: z q possit stare z iueniri tale corpus tpatõ i passiuis
ipse pbat argumẽto Sal. z de complexionibus. arguit sic.
caliditas excedes põt stare cõ humiditate excedere: z cum
sicctate excedente. ergo põt stare cõ tẽpamento illaz. anis
est notu? z psequẽtia tenet: qz qd põt stare cuz exremis mul-
to magis cõ medio. Ita tñ dixit Senti. q tpatia illa passi-
uay fit versus extremũ latitudinis ipsius tpatie ad lat? de-
clinãtis humidu?. z dixit et q aliqua cõplexio simplex natu-
ralis nõ durabit sic multo tpe z a pncipijs suis intrinsecis e
apta labi z labef ad cõpositã vt in corpore multum calido
tpatõ in passiuis: ita tñ q illa tpatia declinet extremũ lati-
tudinis sue ad extremũ sicctatis. Nam caliditas eius ma-
gna non pöt multum duceri ipm ad distẽperantiã cõposi-
tam in caliditate z sicctate. Nã vt dixit Aui. 3a primi. cali-
ditas associat sibi sicctate. s. qñ fuerit multũ excedes. Et di-
xit Senti. q Aui. ibi vñ velle q calitas longiori tẽpore du-
ret cõ sicctate qz cum humiditate: cuius pñuz dixit prima
primi. cõ dixit q humiditas non multũ excedens magis
cõseruat caliditate qz sicctas. pp qd dixit Senti. q Aui. vo-
luit dicere q supflua humiditas cito h3z diminueret calidi-
tate qz supflua sicctas. Et hoc appet: qz si vnũ corp? sit tpa-
tum in actiuis cito? diminuef caliditas ei? a supflua humi-
ditate qz a supflua sicctate: eo q humiditas infrigidat p
viã suffocationis sicctas vero p viã resolutionis: imo p viã
suffocationis citius agit qz p viã resolutionis. Et dixit
q Aui. voluit q calitas intesa longiori tpe stat cum siccta-
te remissa qz cum humiditate remissa. Et hoc: qz hũiditas
cito consumit. C Quidã aut improbant Sentile de dictis:
z dicunt q argm Sal. eodẽ mō pbat de distẽperantiã accidẽ
tali sicut de nãli arguendo sic. calitas excedes egritudina-
lis nunc põt stare cum humiditate egritudinali nunc. z cõ
sicctate egritudinali nunc: ergo z cum tẽpamento viri-
usqz: nec est aliqua rō ad oppositũ. Et dicunt q Aui. in di-
cto eius allegato. ita loq? de discrasia nãli sicut de acciden-
tali. Nec ibi facit distinctionẽ inter accidentalẽ z nãlez. Et

dicunt q eius conclusio pma est falsa. qd pbant sic. calidi-
tas agens in humidum cõtinue exiecat resoluendo illud. q
caliditas maior qz d3 associat sibi necessario sicctate. anis
est oius z pñam sic declarant: quotienscunqz due egritudines
quay vna est multũ intesa z reliqua remissa: approxima-
tur eidẽ passo qzto vnũ agens est potẽtius reliquo tãto pl?
inducit de effectu. S3 caliditas tẽperata z distẽperata sũt
hmõi qz qzto plus stat effectus calitatis intese supra tpatã:
tãto plus inducit de effectu maior est nota qñ ponit cete-
ra paria. z minor et de se nota z declaf. posito q for. nascat
cũ tpatõto actiuay z passiuay: z plato cõ tpatõto in pas-
siuis. s3 nõ in actiuis: z vtriusqz cõpetit effectus q est resoluere
humidũ. ergo qzto calitas platonis est excedes calitate
fortis tãto maiorẽ resolonẽ inducit. z sic pñue intra latitu-
dinẽ plato hẽbit aliã cõplonẽ pp maiorẽ resolonẽ humi-
di. C Et iõ dicunt isti q intẽtio Aui. in verbis allegatis
fuit q si cõplexio fuerit valde distẽperata in actiuis stãte tpa-
mento passiuay in generatione: necessario pcessus etatum
associabũt distẽperantiã i passiuis. C Et iõ ad qonem rñdẽt
hi dicẽtes primo. q stãte magno lapsu discrasie in calido:
pcessus etatu? associat sibi lapsum in sicco. Et dicunt 2a
q ille lapsus quẽ sibi associat nõ erit necessario intra lati-
tudinẽ egrĩ simplr: sed vt plurimũ intra latitudinẽ neutri
simplr vel sani multũ. ratio et: q nõ pportionalr associat si-
bi calitas excedes sicctate: q nõ ponit tñ lapsum in sicco
qzto e in calido. s3 lapsus in sicco ponat cõ ergo auctores
ponunt distẽperamẽtu? actiuay cõ tpatõto passiuay volũt
q paruo tpe p durer. Et dicunt q Aui. voluit. q caliditas
excedes associat sibi sicctate: nõ tñ magnã nec egle sibi. Et
dicunt. q cõ Auer. dixit 2o coll3. q mẽsure passiuay mẽsurã
tur fm qzritatẽ mẽsure actiuay in mixtis cõ hẽant stãte actiue
ad passiuas vt forã ad mãmz: impossibile fit fieri trãsmuta-
tionẽ forte in forma: nõ facta trãsmutatione in mãm: b eẽ ve-
rũ: tñ illud destẽperamẽtu? nõ erit egritudinale. Et sic et
dicunt voluit Sal. Claraf ergo: sed nõ extra latitudinem.
C Dicunt qdaz q Sentilis vñ alicubi tenere qd cõplones
distẽperate sunt decẽ. motus forte verbis Salieni. scdo de
accidenti z morbo. capitulo quatorz vbi dixit. q licet incre-
dibile fit corpus humanũ simul z semel calefieri z infrigi-
dari. est tñ possibile a cõtrarijs diuersis sibi approximatõs
simul. z semel alterari: sicut ipse tercio d simplici medicina. di-
xit. si approxinemus mẽbro apato emplm facto de solatro
z camomilla: solatrum illud infrigidat z camomilla illud
calefacit simul z semel. Et q hoc fit possibile declarat Sal.
in exẽplo sumpto ab aqua. ipsa eniz potest moneri simul z
semel pluribus motibus pñijs: vt qñ lapilli pñiuntur i ip-
sam. Et sic imaginatur de motu alterationis in corpore. Cñ
si ponat quis vnum pedem in aqua frigidissima z vnuz in
calidissima percipiet totũ corpus calefieri per simplicẽ alte-
rationẽ per aquã calidã: z per frigidã infrigidari simul z
semel. Apparet et dixit Sal. hoc idẽ de lingua: que est or-
ganũ gustus. Nã ipsa potest simul alterari a duobus pñijs
sic q simul de ipsis iudicabit. C Et apparet si super lingua po-
natur mel bene permixtu? cum absinthio. Nam inde simul
z semel percipiet dulce z amarũ. C Et Auer. quinto coll3
get. hoc idẽ vñ velle cum dixit: q acetositas cibi in stomaco
põt eẽ a calitate z a frigiditate: qd imaginat: qz dato q sto-
macus sit calidus adhuc pp frigiditate ibi existentẽ aceto-
sitas generat in eo. C Aui. tamen pria primi. cap. de com-
plexionibus vñ dicere oppositum cõ dixit: q egressus non
põt esse calidior: z frigidior simul: nec sicctior z humidior. Et
trahif et hoc ex verbis. Sal. cõ dixit: q dictay qñtatũ ad in-
uicẽ miscibiliũ qtuoz cõbinationes sunt cõpossibiles: z due
incõpossibiles. C Ad quã p trouersã tollẽdã lz mlti cõiter
dicant: q impossibile est in eadẽ parte signata simul z semel
augeri caliditate z friditate: z impossibile est eandẽ pte simul
z semel hẽre maiorẽ caliditate dõbito: z maiorẽ friditate de-
bito: sicut

Sicctas
e lima ca
loze qñ
lectitur.

Uñ d3
scrasie fm
pfectõ
manẽ pos-
sint nãli
scãt i cõ-
positas.

Solo fm
gẽtem.

Optimo
alozum
ptra gen-
talem.

ipic
us.

Di-
cunt

Com-
pne
p
g
d
c
p
p
s
e
p
c
p
r

Op
poni
bi
ue
tuc

Op
muni

3
pi
bi

bito: sicut bene dixit Aui. s. possibile est vna parte alteri v
 cina calefieri z altera sibi vicina infrigidari. ppter qru3 in
 xta positione no poterit fieri iudiciu inter illas pres exem
 plu dat de varijs partibus colloz in collo pavonis: q non
 pnt cognosci distincte ppter in xta positione partiu illaruz.
 Et hoc dicunt voluit dicere Gal. Sed gētilis dixit: sicut
 Gal. esse vera: z q possibile est eandē partem simul z semel
 calefieri z infrigidari: z pbat hoc primo p exēplū sumptū
 a tyriaca noua: q est calida a pdominio: z cū hoc stupefa
 cit. vñ si def alicui aliqñ inducit febrē z sitim p suā calidita
 tē z stupefacit p suā frigiditatē simul z semel: ergo inducit
 malā cōplonē calidā inducēdo febrē z malā cōplonē fridā
 stupefaciēdo. Secūdo pbat hoc in hoīe febrē mōiēte moriēte
 per viam resolutionis: tunc ille hz malā cōplexionē calidā
 qz febrē: z hz malā cōplonē frigidā: qz mouit resolutus. z
 hz tūc mēbra frigidā plusqz vnqz habuerit tpe sanitatis vt
 apparet tangenti. Tertio declarat hoc in frenetico cau
 sonizate cui exhibet medicia stupefactiua vt dormiat: tūc
 ille hz simul z semel malā cōplexionē calidā: qz febrē: z ma
 laz cōplexionē fridā. qz stupefactiua. Quarto declarat
 hoc in corpore infrigidato a nīue cui approximef venenuz
 calidū serpētis: tunc illud venenū inducet in ipsum malam
 cōplexionē calidā dato q no remoneat ab ipso frigiditas.
 Et idē dicit posse declarari de humido z sicco. Dixit tñ
 q contraria nō possunt esse simul: ita perfecte sicut seorsuz
 nec in gradu excessiuo. Et sic dicit intellexisse. Aui. subdit
 tñ q has duas distēperantias auctores nō tetigerunt tāqz
 raro inuentas. Alij aut aliter dicūt. Et p ad declarationē
 dictorū eoz p supponunt dictum Gal. primo z 3o de interio
 ribus: vbi dixit q vt alicuius mēbz opatio ledat non ē ne
 cessariū ex mala dispōne ex qua totū mēbz ledat q ex ea
 totū mēbz z quelz eius pars sit alterata. Secūdo notat q
 morbz caliduz z frigiduz sine malā cōplexio calida z fri
 gidā. duplī p siderat. vno mō sub rōe qua calidū z frigidū: z
 hoc absolute. Alio mō sub rōe qua vnū pōt dici fm nām
 z aliud pter nām: sub quo mō duo gradus caloris qui fm
 idē pnt dici gradus intētionis caloris pnt dici pñij. Ter
 tio notant q mala cōplexio duplī pōt poni in mēbris. vno
 modo sic q ponatur in qualibet parte membri. Alio mo
 do sic q ponatur in membro: sed tñ non in oibus pibus
 eius: s; in distinctis: z tūc duobz modis. vno mō sic q par
 tes in qbus est mala cōplexio vel in qbus sunt male cōplo
 nes sint distincte sic q fm sensum possunt cōprehendi. Alio
 mō sic q s; sint distincte fm locū z essentiā sensu tñ non cō
 prehendunt. Quarto notant q mala cōplō pōt poni in
 mēbro duplī vno mō positue per positionem noui gradus
 educti d po māe d nō esse ad esse. Alio p uatiue p remotio
 nē pñij in quo est deductio de nō esse fm qd ad esse. vñ ali
 quid pōt fieri siccius p priuationē humiditatis. tūc illud siccius
 qd est pmo: erat fm po^m z nō in nō esse simplr: s; erat ibi
 sicut in po^q qd p solā remotioē pñij efficit ens actu. Et
 post predicta ponit pclones. Prima est sumēdo malaz cō
 plexionē calaz vel fridā zc. vt sic impossibile est duos mor
 bos p rarios poni in eodē subo respectu eiusdē ptis p cise
 subiecti. Secūda est q loquēdo d mala pplone calā frigi
 da zc. eo mō quo possibile est eas poni in eodē mēbro qz tū
 ad diuersas partes mēbz siue sint sensu distincte siue non.
 Istō mō duo morbi p rarij dñr esse in eodē mēbro: vt appa
 ret in mēbro paralitico febrēte: aut in quo est flegma vi
 treū z febrē. Et dñt q in tali dispōne mēbruz dz dicit egruz
 ambabz egritudinibz: s; pñijs vt egritudine calā z egritu
 dine fridā: z h denoiatiue. Et rō est q opatio huius mēbz
 actu ledit p malā cōplonē calaz positā in mēbro in pibus
 in qb² est: z cōsilt p malā cōplonē fridaz. Tertia ē: q
 loquēdo de calō frido zc. nō inquātū calidū z fridum ab
 solute: s; qz tū fm nām z pter nām duo morbi pñij possūt
 esse in eodē subo: apper hoc in sene q est siccius p remotioē

humidi s; naz: z sic puatus illo hūido patit morbu siccu.
 z est humidus p pōnez hūidi pter nām: p cuius pñiaz pa
 tit morbu humidū. dñt tñ q absolute. vel sicitas vel hūi
 ditas vincit: s; p vtrūqz ledat. silt appet in febrēte q mul
 cuz couit q patit morbu fridū p uationē calidi nālis rōe
 cuius debent ei calida restauratia z patit morbu caliduz
 vt febrē. Et dicit appet q isti modi cōplonū inquantuz
 sūt pter nām non ponunt vt gradus positui educti de po
 sentia māe de nō esse inesse. Sed vnus positue z alter pua
 tiue vt in exēplis datis apparet. Et tunc dicunt q auctori
 tates supradicte currūt suis vijs. Dixit Gal. 2o de cōple
 xionibz q lapsus i calido z frido. z silt in humido z sicco:
 est equalis a tpamēto. cuz enī equalitas sit mediuz equalr
 distat ab extremis: z sic vult q cōplexio tpata sit vere in me
 dio cōplexionū distēperatarum oium: ita q oēs distēpera
 te hñt equalē latitudinē. z tpata est in medio illaz sup quo
 dicto dubitant quidā an cōplexio colerica in extremo suo
 remissiozi qñter distat a tēperata cū cōplexione sanguinea
 silt i extremo suo remissiozi exite. Et est querere an ambo
 scolericus z sanguineus in illo extremo sint equaliter cali.
 Et rñdent q sic: qz si colericus plus distaret qz sanguineus
 in calitate sequerēt q esset dare aliquod corpus calidum
 z siccum qd nec esset colericum neqz sanguineū pbat hoc
 sic. Sit ita q corpus colericū in extremo suo remissiozi di
 stet a tpamēto p vnū gradū caliditatis: z q sanguineus di
 stet per mediū gradum: tunc sumat vnuz aliud. 3m corpus
 qd distat a tpamēto in calitate p mediū graduz sicut z fan
 guineus. s; tñ hēat plus de sicitate qz sanguineus. tūc hoc
 corpus nō est sanguineum qz caliduz z siccum. nō est coleri
 cum: qz non distat a tpamēto nisi p mediū gradū calidita
 tis ergo zc. Dicit tñ p dicti q si quis veller tenere oppo
 situm posset. s; q complexio tpata nō est vere i medio distē
 perataz. Et q complexio tpata posset magis labi ad calm qz
 ad fridum. Nā qñ auctores dñt. q cōplō tēperata est i me
 dio: intelligunt rōe opationuz: z nō rōe sitns. Et q rōe
 mediū opationuz cōplō calida est magis pncipiuz pfectio
 nū opationū qz frida. Et ad hāc intētionē dixit. A. pria
 pmi. capto de cōplonibz. q equalitas z sanitas plus attiet
 caliditati qz friditati. nō q velit q lapsus ad friduz sit ma
 ior qz lapsus ad calm. Sed qz calitas minus distat ab eqli
 tate rōe pfectionis opationū qz friditas. Et subdit q etiā
 tenēdo q cōplō tpata sit vere in medio distēperataz rōe
 sitns: z q distēperate equalr distat s; gradū ab equali. Cū
 hoc stat adhuc q aliq distēperata cōplexio sit pncipiū pfe
 ctioz operationū aliqua alia vel oibus alijs: vt apparet d
 melica. z q aliqua distēperata sit pncipiū pfectionū ope
 rationū qz alia vt calā qz frida. z sic ēt fm istam viam sani
 tas z eqlitas plus attinent caliditati qz friditati: z plus at
 tinēt humiditati qz sicitati. Dixit Auer. 2o colliget ca
 pitulo p. q cōplones sunt nouē. vna tēperata z octo distēpe
 rate: z distēperataz qtuor sunt simplices vt calida z frida: hu
 mida z sicca: z quatuor sunt cōposite vt ca. z hu. ca. z sicca.
 frida z humida. frigida z sicca.

De complexione mēbrorum hominis. La. xxj.

Sicut donauit deus cuius mixto ex cōplo
 ne qd magis meretur fm se totum p
 operationibus suis. ita donauit cui libet partē
 mixti ex complexioē qd magis meretur vt sit
 cōuenientior qz esse possit pro operatōibus ipsi
 parti propñijs: ac etiam pro operationibus totius cuius ē
 pars. Et declarans hoc Aui. in membris animalis perfe
 cti precipue hoīs: dixit. pma pmi. dico q deus cuius aiali. z
 cuius mēbro ei donauit ex cōplone qd magis meret z qd
 ei actionibz z dispōnibz. i. passionibus fm possibilitatem
 meli existit. Et qz mēbra sūt diuersaz opōnū pncipia.
 id oportuit fm merita opationū cōplones eoz ēē diuersas
 posuit g deus ex mēbris hoīs vnū mēbzū tpatū z oia alia

pio eē
lie.

Optimū
mōm.

Cōplō pōt
poni i mē
bz pōsitis
ue r pua
tue.

In decre
pito ē mō
d' sicca z
pūidua.

Lapsus i
calo z fri
do: z silt i
hūido z
sicco ē cō
plō a tēpe
ramēto.

Atqz cole
ricus z sā
guineus in
extremo re
missiozi
existēt
sunt eqli
ter calidi.

Quo cō
plō tpata
silt magis
ēē in me
dio distē
perataz.

Complexio
nes sūt. g.

Ab curis
fit tpatat
media inf
oēs extre
mitates z
marie cu
tivolē ma
nus.

distemperata. Membrum autē tpatū est cutis. **C**Dixit Sal.
1. de p̄plonib⁹. repimus cutē hoīs cū fuerit media vere in
ter extremitates oēs. s. ca. fri. sic. z hu. Et iter durū z molle z
ex reliqs cutib⁹ z p̄cipue cū interiori palme: qm̄ de hac cu
te iudicat vt sit r̄la oīuz corpoꝝ sensibiliū. qm̄ palma posi
tū est istz sensus sapiētissimo aialū z prudētissimo ipōꝝ.
Et p̄ hoc oportuit: vt sit elōgatio eius cutis ab oib⁹ extre
mitatib⁹ eq̄lis: z p̄ hoc sūt in ea ex oib⁹ extremis ptes eq̄
les z nō p̄mixtione hay adinuicē tm̄: s. z cōmixtōe toti⁹ eaz
protū. **E**t dixit. hō est tpatior rez z nō aialū tm̄: s. z oīum
corpoꝝ: z interior cutis: q̄ est sup̄ interiora palme ei⁹ ē tēpe
rator mēbris q̄ sūt in ipso. Et notāter dixit iterior: qz nō
itellēxit de exteriorē q̄ est ymen sine cooperimētū: ad q̄ nō
veniūt nervi: s. de cute iteriori posita sub ea ad quā veniūt
nervi. **D**e q̄ pbauit Aui. ca. de cōplonib⁹ q̄ ipa sit tēpe
rata z equalitati ponderis magis p̄p̄nqua ceteris mēbris
ex eo foritā q̄ in cute equat caliditas venay z sanguis fri
giditati neryoꝝ. **U**n scā ē tpatā i actiuis. **E**t dixit. q̄ cui⁹ tē
mediū inter durū z molle quare scā ē tpatā i passiuis. Dein
de pbauit hoc Aui. ab effectu. nā cutis nō patit ab aq̄ eq̄/
liter tpatā cui⁹ medietas vna sit nix z alia aqua feruēs. **E**t
silt nō patit a corpe qd̄ bñ tpatū existit ex siccoꝝibus cor
poribus z hūidiorib⁹ cū in eo equalia fuerit. qz q̄ nō patit
a reb⁹ tēperatis in actiuis nec a tēperatis in passiuis: seq̄
q̄ ipsa sit in vtriqz p̄rietatib⁹ tēperata: z sic sit eq̄litate cer
te p̄pingoꝝ. Nā si sic nō foret: ab illis pateret. Nō. n. est cā
quare nō patiat ab illis: nisi qz nō sentit. ergo illa ē tal⁹ i cō
plexione q̄lia sūt illa. Res. n. q̄ vnus sūt originis z i na
turis opponunt. dixit Aui. vne ab alijs patiunt: sed ab eo
qd̄ q̄litate cōicat res nō patit. Silt. n. i forā z gradu adin
uicē nec agūt nec patiunt: qz actio nō fit nisi rōne assimila
tionis: mō illa sūt silt. z vī ē actio fieri rōne p̄rietatū. mō
i illis p̄rietates sūt eq̄les. p̄p̄ea corp⁹ tpatū nō iudicat d̄ alio
corpe tēperato qd̄ ipm̄ sit tpatū. s. positiue. nec corp⁹ distē
peratū de alio corpe distēperato sibi silt in forma z gradu
qd̄ sit distēperatū. **E**t notāter dcm̄ est positiue. Nā p̄uatiue
bñ possit iudicare: s. mō diceret hō tēperatus non sentio
hoc corpus mihi approximatū. q̄ ipsuz est tēperatū. Nā si
sentiret ipz eēt distēperatū. **N**otāt q̄ r̄la Aui. posita su
pra. s. res. n. q̄ vnus sūt originis zc. hz Nitatē in q̄litate
p̄mis a qb⁹ puenit actio realis. qz in actione spūali res bñ
patit a silt in formā z gradu: z d̄ tali actione spūali p̄ceden
dū est q̄ organū patiet a siltibus in forma z gradu sic Sal.
voluit 4. de accitū z morbo. delitiā cār in sensib⁹ exterior
rib⁹ a siltibus in forma z gradu. **C**fuit autē merito data cu
te eq̄litas cōplonis: qz ipsa ordinata fuit vt eēt organū vel
saltē mediū sensus tactus q̄ hz iudicare de q̄litate p̄ri
mis. quapp̄ fuit tēperata ad hoc vt egressa ab equalitate
p̄ciperet ad instar iudicis cuius declinatio equalis existe
re dz ad vnāquāqz extremitatū. **C**Dixit Aui. p̄ma primū.
qd̄ in cute magis existit tēperatū: est cutis manus: z qd̄ in
cute manu magis existit tpatū est cutis vole manus: z tpa
tius cutis vole man⁹ est qd̄ existit sup̄ digitoꝝ: z huius tē
peratius est in extremitatib⁹ digitoꝝ. Ideoqz extremita
tes digitoꝝ quasi iudices existūt q̄litate naturay tangibi
lium: tēperatius tñ vole digitoꝝ est qd̄ est circa indicē. **E**t
huius tpatius est qd̄ est in pulpa extremitatis ei⁹: z p̄pter
illud est interioris mouitay. **E**t cutis qd̄ man⁹ dz z est me
lius sentiens cutib⁹ alioꝝ mēbroꝝ: q̄ vnus quelz cutis sit cō
posita ex siltibus mēbris: qz eius cōplexio est magis refra
cta inter q̄litates q̄ cōplo cutiū alioꝝ mēbroꝝ. **U**el vt di
cunt qd̄ d̄: sit vna queqz cutis cōposita ex siltibus: alia tñ
p̄portio z melior inuenit in cute manus q̄ in alia cute: vel
qz cutis manus p̄ frequētē tactū acgrat quēdā habitū
experimētale p̄ que of eē melius sentiens. **C**Dicit q̄ mē
brū dz tpatū duplr. vno mō tpatamēto certo. **E**t alio mō tē
peramēto gradualit: de quo itellēxit Sal. in cōmento affo.

Siltia in
forma z
gradu ad
lucē nec
agūt nec
patiuntur
quō itellē
gēdū sit.

Quaz re
cutis sūt
tpatē cō
plexiois.

Mēbrūz
dz tpatū
duplr.

Quibuscūqz iuuenibus zc. vbi dixit. q̄ epar tēperatū for
tē efficit ex iuccatione chili quo vter red. dif stipicus itel
ligēs de tpatamēto epatis gradualit. **M**ēbroꝝ vero distēpe
ratorū alia sūt lapsa ad calidū: alia ad frigidū: alia ad hu
midū: z alia ad siccū. **E**t p̄sequēs Aui. d̄ cōplone mem
broꝝ distēperatorū incipiēs a calidis: dixit q̄ calidius qd̄
est in corpe nostro est spūs: z cor a quo p̄cedit. **E**t idē d̄ spū
voluit Auer. 2. coll. 3. dicens q̄ in corde reperit corpus va
porosum calidū in fine qd̄ diffundit ad oia mēbra corpis.
cū enim spūs sit delator virtutū opz ipfuz esse subtilē z mo
bilē: z p̄ oīs calidissimū iter oia: q̄ in corpe sūt: hz ē red
dere mēbra actu calida. nullū em̄ mēbrū in corpe actu cali
dū nisi p̄ spūm. **J**udicat et ipm̄ tactus oī alia re corpis cali
diorē: h̄ enim mitat digitus in sinistro ventriculo cordis
vbi est copia spirituum inueniet in eo calorē ampliorē q̄
alicubi. **C**ū autē. S. 6. de iuuamētis mēbroꝝ. dixit q̄ spi
ritus est vapor sanguinis temperatus: nō itellēgit respe
ctu cutis: nec de tēperamento ponderis respectu cuius dz
calidior alijs. sed de tpatamento iusticiali. qz hz temperamē
tū pro operationib⁹. **C**alor nāqz inatus z spūs cū cōpara
tur mediū generis. s. ad cutē siue ad equale ad pondus est
calidius q̄ sit in corpore nostro. **S**ed cōparādo ipz ad ve
rationes quas efficit cū eo aia est tēperate cōplexionis: vt
dixit Sal. 1. affo. in cōmento affo. **Q**ui cresunt zc. **E**t maxi
me dz tpatus respectu caloris p̄ter nāz vel respectu ipsiui
met caloris inati facit p̄ter nām cū quo operationes dimi
nute z male sūt. **D**z et tempatus respectu alioꝝ vaporū q̄
sūt in corpore qui non hñt tēperamentū iusticialē p̄ opera
tionibus. **C**Dicit mēbra dñr calida plus z minus p̄ ma
iore vel minorez participationē p̄mi corpōris calidi i cor
pore exītis: qd̄ est spūs q̄ spūs plm̄ sanguini mixtus repe
rit. **E**t iō illud mēbrū qd̄ est magis participatiuū sanguie
est maxime calin⁹: z maxie sanguis per optime digesti. **E**t iō
mēbra spermatice: qz non p̄cipiāt sanguie dicunt eē frida.
Cū tñ dz aliqua mēbra eē frigida nō itellēgit q̄ sint frida
actu. **N**ā oē mēbrū viuēs est actu calidū. **A**it. n. Ari. in li
bro de iuuentute z senectute q̄ oēs partes z totuz corpus
aialius hñt quādā caliditate naturalē per quā viuētia vñr
esse calida: mortua dz p̄uata vita cōtrariū. **U**tra. n. vt ipe
dixit in libro de vita z morte: est mansio caloris nālis in
corpore. **E**t itellēgunt sapientes q̄ spūs sit calidior res
corpōris caliditate actuali. **N**ā caliditate potentiali colera
est calidior spiritus: maxime colera p̄ter nāz cū putrefit: z
tā potētia actiua q̄ passiuā: qz p̄t magis inflāmāre mēbrū
q̄ spūs: z p̄t et magis inflāmari in se p̄t nāqz colera p̄dnci
ad intēsiōz caliditatis gradu p̄ putrefactionē q̄ spūs per
inflāmationē: est qz colera mordacior: z eius caliditas ma
gis fundata in mā q̄ calitas spūs: z colera magis mālis ē
q̄ spūs. **P**ropter quas cās Sal. in lib. de malitia cōplonis
diuerse: dixit q̄ colera est calidior res q̄ sit in corpe nostro.
De caliditate autē cordis. dixit Sal. 1. de cōplonibus q̄
cor est magis sanguineū mēbrū: qd̄ sit in corpe nro. **E**t iō
calidius: qz sanguis q̄ est in ipso est spissior. **C**Dicit qd̄ dz
q̄ caliditas spūs z cordis est eq̄lis in gradu consilis: s. in
spū est fundata in suba dura humida aerea z in corde ē fun
data in suba dura solida. **E**t iō calitas cordis est maioris
actiuitatis q̄ caliditas spūs. **E**t sūt qd̄ qui dicit q̄ cali
ditas spūs est intēsiōz caliditate cordis: z calefacit cor z re
mittit ab ipso q̄ vnus spūs sit genitus a corde. qz spūs nō so
luz a suba cordis ḡiatur. s. ab ea: z a caliditate spūs ibi ex
stētis. **N**ā caliditas sube cordis ad generatiōez spūs sola nō
sufficerēt. **S**z qz calitas spūs nō est tanto intēsiōz calitate
cordis q̄ trāscēdat gradu caliditatis. **J**ō Aui. posuit spūs
z cor in eodē ordine siue gradu caloris. **C**Dixit Auer. 2.
colliget. cor post q̄ est cōpositū ex panniculis ligamētis z
nervis est de necessitate calidum p̄ multum spūm exītēz
in ipso: z p̄ multū sanguinem: z etiā p̄pter partem car
nosam

Spūs
calid
ē iō
nō
intē
tur
Sal
naqz

Spūs
q̄
d̄
m
lū

z
dz
et
fr

U

S

ca

ca

ca

ca

ca

ca

ca

ca

ca

ca

ca

ca

ca

ca

ca

ca

ca

ca

ca

ca

ca

nosam quare h3 in se corpora ad similitudine vni? clibani aut ignis in domo. Et subdit q sibi v3 q sit declinās ad humi- ditate pp multū spūm exiūt in eo. Post spūz z cor: dixit A. calidior res in corpore est sanguis: q3 quīs sanguis ab epate generet: ipse tñ est p̄tinuus cū corde: z ab eo plus ac- grit caloris q3 heat epar. Et post sanguinē in calitate se- quit epar. Et post epar est caro q3 minoris caliditatis ē q3 epar: p̄p̄ea q3 neruoz villi carni admixti sunt q3 sunt frigi- di. Et intellexit de carne purā z d carne simplici. Post car- nē dictā in caliditate sunt muscoli q3 sunt minoris caliditatis q3 caro simplex. Post m̄ hui? ondit rō: qm̄ caro simplex solū h3 sentium tactus: musculus vero h3 motū. nō ad mo- tū amplior caliditas regit q3 ad tactū: vt dixit Sal. 4° de accenti. Propter qd dicit quidā q3 cōparādo musculum ad carnē simplici: musculus est calidior illa: sed cōparādo musculū ad carnē que est pars musculi q3 pars caro pura ē: q3uis vocet hic ab Aui. caro simplex: tunc illa caro est ca- lidior musculo pp illud qd de neruis z ligamētis musculis admisceat. Alij autē dicūt q3 caro simplex z musculus p̄nt dupl̄r cōsiderari: vno mō rōne sue cōplexionis innate actua- te p̄ influētē p̄ opatiōib? cōsimiliū vt cōsilia sūt z vt sic caro simplex h3 maiorē calitatē musculo: q3 integrat pauciorib? mēbris frigidis q3 musculo: z q3 caro musculi q3 est caro pu- ra: q3 remittitur caliditas huius carnis a frigiditate mem- broz cōstitutiū musculū. Et dñt q3 de hac carne pura in- tellexit Aui. caplo de cōplexionibus: cū dixit: opz scias q3 caro est mēbrū p̄propinquū equalitati q3 cetera membra. Cutis tñ carne p̄pinqoz est. Sedo? pōt cōsiderari rōne com- plexionis innate actuate p̄ influētēz regitē pro opatiōib? mēbroz organicoz vt organica sunt: z sic musculus est ca- lidior carne pura: z ē simplici: vt p̄bat rō dicta supra intel- ligēdo p̄ musculū spēm carnis q3 d̄r lacerosa. Dicūt. ca- ro p̄fusa nō ponit alicuius determinate cōplōnis: sed p̄fun- ditur in cōplone sua s̄m q3 in varijs mēbris reperit. Caro enim cordis h3 aliā cōplōnē a carne epatis z alioz viscey. Et caro epatis a carne splenis z alioz: z sic de alijs. Caro autē glādosā: vt dñt quidā est minoris caliditatis q3 aliqua aliaz. Ideo dñt q3 Aui. de ea intellexit cū carnē locanit p̄ pinquiorē cuti. Sed nō v̄r q3 caro glandosa respectu cutis vere frīgida est: q3 tñ est mamillaz: frigidior est ea q3 testicu- loz. nā ita se h3 caro mamillaz ad carnē testiculoz sicut se h3 lac ad sperma. Post carnē in caliditate: dixit Aui. est splen. ipse. n. est calidus pp illud qd est in eo de fece sangui- nis: supplet z pp illud qd venit ad ipm̄ de arterijs: q3uis tñ plures arterie veniāt ad splenē q3 ad epar. Epar tñ lōge ca- lidius est splene: q3 epar mediāte vena concava q3 vadit ad cor recipit spūm magis copiosum q3 splen. Post splenē in caliditate sunt renes: eo q3 multus in eis existit sanguis: ideo q3 nō sunt multū calidi: sunt tñ calidi in quātū carnosī. z q3 calefiunt a vena magna descēdēte: z ab arteria adorti. dixit Auer. 2° colliget. splen z renes sunt de calidis mēbris z hu. q3uis renes sint in h3 splene in gradu pp grossitiē san- guinis qui stat sub splene. Et i hoc gradu est satis inferior epate. Post renes sunt arteriaz tunice: nō pp ipsaz ner- uosa corpora: sed pp illud qd recipiunt de calefactione san- guinis z spūs. Et post tunicas arteriaz sunt venaz tunice p̄pter sanguinē solū: z post eas est cutis q3 est mēbrū tēpe- ratum supradictū. Notat q3 lz tunice venaz z arteriaz rōne caliditatis tñ sint magis vicine cuti q3 caro in sicca- te: tñ declināt magis a cute q3 faciat caro in hūiditate: pp qd absolute loquēdo caro d̄r esse magis p̄pinqua cuti rō- ne quattuor q̄litatū q3 dicte tunice. imo z q3 cetera mēbra. Post itis mēbris calidis in ordinibus suis. A. posuit s̄lir mēbra frīgida: z dixit. q3 frigiditas qd est in corpore est fleg- ma: est. n. p̄positiōnatiū aque. Cū. n. d̄r flegma esse vicinū sangui- ni nō intelligit actualiter nec in cōplone: q3 vt sic multū d̄r- stat ab eo: sed intelligit p̄fectionaliter: q3 ad ipm̄ cito p̄t cō-

uerti. Et forte pp istam cām Aui. ca° de hūozibus posuit flegma frigiditatis pauce. Dñt tñ qdā q3 Aui. dixit ipz esse frigiditatis pauce: q3 ibi locutus fuit de cōplone absolute. Sed cū dixit: ipm̄ esse frigidū: loquitur de cōplone partiu3 put ad inuicē cōparant: in relatione tñ ad mediū q3uis alij dicāt: q3 dixit ipm̄ esse frigiditatis pauce: q3 nō h3 frigidit- tate i actu: cū q3 ps corpis sit actu cala. Post flegmā in frigi- ditate: dixit Aui. sunt pili. ipsi. n. sunt min? frigidū q3 flegmā: q3 cōseruat caliditatē aliquale rōne adustionis materie eozū. Post pilos in frigiditate sunt ossa: z post ossa est cartila go: deinde est ligamentū: z deinde corda: postea pannicu- lus: deinde neru?. Postea nuca. Ari. tñ 2° de p̄ribus aia- lium. dixit nuca esse calidā: vey auctores medicine vt Sal. 2° regni. Et. A. ē p̄ tertiū voluerunt q3 nuca sit de nā cere- b̄ri: z sit frīgida. est. n. in sua s̄ba z colore s̄lis cerebro. s̄ p̄i intrinsece vētriculoz eius: z cum cerebro ē cōtinuatur. Et Auer. 2° collt. dixit. q3 in h3 scia medicoz est melior q3 p̄bis: q3 tpe Ari. nō erat p̄fecta scia anotho. Oriunt ē ab ea ner- ui q3 sunt cōplexiōis frigidē: z in h3 nō tenet scia Ari. in his que de nuca dixit. Post nuca i frigiditate: dixit Aui. est cerebro. Ari. autē 2° de aialib? dixit q3 cerebrū est frigidis- mum oium p̄riculaz corporis: q3 fuit factū pp cōtempera- re cōplexionē mēbrū calidissimi. s̄ cordis. Isaac autē in die- tis v̄libus. in. c. de cerebro: dixit ipz esse calidū z hu. Et in lib. sebiū: dixit ipm̄ esse frigidū. Propter dictā p̄trouer- siam dñt q3 intellexit Ari. Omnū particulaz corporis. s̄ p̄ncipaliū: nō autē aliaz. 2° q3 rōne cōplonis innate tñ cere- b̄ri est frigidū. Sed rōne influētis tñ cerebrū est calm̄ re- spectu cutis: z rōne cōplexionis innate actuate p̄ influētē cerebrū est cōplonis frigidē z hu. Et dñt: q3 rōne cōplo- nis innate nuca est calidior cerebro. Sed rōne influētis ce- reb̄ri est calidius ea: q3 ad cerebrū delegant multo plures spūs q3 ad nuca: z in ipso ē maior copia spirituz cōtinet: vt dixit Sal. 2° de cōplombus. Alij autē dñt q3 cōsiderā- do cerebrū vt vitēs: z sic pro cōplone eius innata actuate p̄ influētē: possumus hoc cōsiderare dupl̄r. vno q3 sum ad totalē mām influētē reptā in cerebro: z circūstātijs ei? si- ue illa mā influēs sit instr̄m actiuū siue transmūtatiū: siue sit mā trāsmūtatiōis. Alio q3 rō ad cōplexionē influētēz reptā in cerebro tñ: z h3 dñt pro tāto: q3 imaginant q3 in ce- rebro q3 sum ad arterias disseminatas in cerebro z in pia- matre cōtinet magna q3ntitas caloris q3 tripl̄r vel p̄tria cō- currit ad cerebrū: quoz vñ est ne cerebrū mēbrū valde fri- gidū ledat a causis frigidis extrinsecis alterātib? z h3 ps p̄ arterias extrinsecas ad cerebrū fluit. Scdm̄ est vt spēs influēs p̄ arterias intrinsecas ad cerebrū efficiatur mā spūs aialis: z nō vt sit instr̄m: q3 ps maxie reperit in arterijs rej- mirabilis. Tertiu est vt spūs p̄ arterias adhuc intrinse- cas influēs: z p̄ arterias ipm̄ disseminatas in sensibilib? iunet cerebrū ad actuatiōē operationū ei? tā cōiuz q3 p̄ti- culariū ipm̄ cerebrū: z h3 dñt posse colligi lz multuz iplicite ab Ari. 2° de p̄rib? aialiu: itaq3 cōsiderat mā influēs ad cere- brū qdā portio p̄ actuatiōē opatiōnū p̄riculariū vt nutriz- mēti. Et qdā p̄ defensione ei?: z qdā vt sit mā trāsmūtatiōis in spūm aialē. Et ad h3 vt cerebrū dictis portionib? caloris z spūs influētis meli? oparet ordinavit nā loca q̄si disticta in qb? p̄tinent dispartite. Et tūc dictis cōsideratis ponūt cōclusionēs has: P̄ria est q3 cerebrū cōsideratū p̄ cōplone in- nata cū tota influētē ad ipm̄: z circūstātia est cōplonis cale- vel hūiditē: q3 ad cerebrū sit p̄tinu? influx? rei calidio- ris q3 ipm̄ sit frigidū magne q3ntitatis pp quā totū aggre- gatū reddit calm̄: p̄z añs q3 calior res q3 sit i corpore est spūs z tñ cerebrū nō ē res frigidior: imo multa sunt frigidioraz vt. s̄. patuit: p̄z ēt q3 p̄p̄stā cām. dixit Aui. q3 cerebrū non- p̄uenit ad cōtēperādū calitatē cordis: q3 nō tūc est frigidū: q3 possit calitatē cordis p̄tēpare. Sic q3 cōpositū ex frigidit- tate cereb̄ri z calitate flux? ad ipz ex corde erit calm̄: p̄z q3

Sanguis
ē calidior
epate q̄
ab eo ḡ
tur.
Caro post
epar ē ca-
lidior.
Musculi
p̄ carnem
oio intel-
ligatur.

Nota

Caro glā-
dosā re-
p̄ cutis ē
frīgida.

Splen p̄
carnē est
calidior.

Renes p̄
splenē s̄nt
calidi.

Tunice ar-
teriaz post
renes s̄nt
cale: z p̄
ipsas tuni-
ce venaz.

Caro iter-
oia mēbra
ē magis
p̄pinq̄a cuti
z ep̄nito.
S̄lir ē fr̄-
dū qd ē in
corpore.

Nuca po-
nit frida a
medicoz
p̄m.

Cerebrū
esse fridū
quō icell-
gaficus a
multis po-
natur cali-
dum.

Nota cō-
clusio.

ans qñ ad 2^{am} pte ei? qz pntine fit influxus magne qñca/ tis spūs ad cerebrū a corde vt volūt aucto: es: quapp aliq portio spūs ifluxi qñis i sua calitate remittat: tñ p dnuā innouationē z pntinuū ifluxū spūs iflux? reddit calidior qz cerebrū fit fridū. Et sic totū aggregatū ex vitroqz reddif calm. Nec v3 qd dñ qz cerebrū fuit fridū pp pteperādā cali tatē cordis: qz nō pteperat illā cū totali cōplone ifluēte. nec cū portioe ei? qd ifluit vt fit mā trāsmutatiois: lz fit ptepe ratiōis cū cōplone inata z ifluēte p illā portione ifluētis q ifluit vt fit iflūz opationū cerebrū. Et iō ponit 2^{am} pclo nē qz cerebrū qñū ad cōplonē inatā p ifluētē actuatā z finē in ipfo p actuatōe opōnū cōiuz ei? est cōplonis fride z hu. Et h p3 qz ad iftū finē iductū ē cerebrū vt pteperet calitatē cordis. Tertia 3° eoz ē qz cerebrū qñū ad cōplonē ei? in/ natā actuatā p ifluētē p opōnib? pnticularib? ipfi? est cōplo/ nis fridioris: z h p3: qz minori calo vif? p opōnib? pnticula rib? qz p cōib? Et dñt. qz qñis Ari. videat velle qz cere brū qñū ad suā totalitatē pñderatū fit cōplonis fride: z vi deat h pbare p id qd i cerebro qñū cūqz calo vapores ascē dētes puertunt i aqueā sbaz. Nā tñ h voluit nisi pñderatū fm pnticularitatē suā vt dñt ē in 2^a z 3ª pconib?. Nec arg^m dñt h pbat. Nā pccello qz i aliq pte cerebrū. X. g. in medio ei? vapores puertant i aqueā nāz: nō tñ seqt qz cerebrū cū totalitate sua z circūstātis fit fridū: ille ē exalationes sunt valde cale z venētes ad locū min? calin pnt puerri i fridaz nāz. Dixit Auer. 2° colliget. cerebrū est fridū z maior ps suaz pntū est sba medularis z neruosa z silis neruis: z nā medule q est i ipfo ē diuersa a nā medulaz q est i ossib?: qz tu vides q nō est i ea ps pinguosa aut vinctuosa: z qñ cogit ad ignē ingrossat z desiccet ex eo qz ps aquosa q est i eo re soluit pp calozē: z remanet ps terrestris. Ari. voluit 2° de pntib? aialū. qz cerebrū qñū ad cōplonē inatā tñ ē magi fridū qz hu. nā i cerebro pñnant aq z tra q ambo sūt frida: z nō est hūidū nisi ppaltez eoz. Et qz in eis pñnent pñdeta duo elemta. dixit Ari. appet: qz sielixet cerebrū ps ei? aqa fa cilit ifluēt: z remāet ps terrestris. Sz cerebrū qñū ad cō plonē inatā z ifluētē fit. dixit Ari. cerebrū ē magis hūiduz qz fri. Et h qz spūs ifluēs ad cerebrū. p opōnib? suis mul tū remittit de friditate cerebrū: z nihil remittit d hūiditate eius. Ino cū sit vebemter hūidus addit ad hūiditatē eius. Ari. tñ p^o pmi. maiorē distātiā posuit inf? cerebrū z cutē in hūido qz i frigi. Post cerebrū i frigiditate ē adeps: de iñ pinguedo qz carni ē admixta. nā lz adeps gñt in pntib? cali dioxib? qz pinguedo: tñ est frigidior ea. Dñt qdā qz qñi tas siue cōplo in gñato nō sp caput eē a mā: sz aliqñ ab effi ciēte: vt p3 i adipe z pinguedine qz mālter eēt calide cū fiat ex pte sanguis magis vinctuosa qz ē calā: z tñ ponunt fride. Et h qz a frido ogelant. Et file appet de mēbris spmatici q ponunt frida z sicca: qñis fiat ex mā spmatica calā z hu. vel mēstrualē. Et h iō: qz ogelāt a frido z idurant. Dñt tñ istoz vt alij dñt: nō est vey. Dixit. n. Auer. collt 2°. qz ca/ lidū gñatiū offiū est calū assatiū qd ē intens? z acutius calo elixate gñatiū carnifozniū. Vñ dñt z bñ qz oia mem bra cōplent z sūt a calo: qñis illud calidū nō relinqt i oib? bus vestigiū sui calozis pp idispōnē mae. Propter qz notat qz corpulētia spmatici siue sanguis mēstrui ex qz mēbra sunt spmatica: lz sit calā z hu. tñ calidū assans itroducit dispō nes. p sine mēbroz spmaticoz pro qz sine opozuit ea: eē sic ca z dura: qñis pl? z min? pro eoz diuersitate illā corpulē tiā spmatici vel mēstrui dñccat. Ex qz seqt calitatē diminiōz z hūiditē aquoz: z aerē resolo z terrestris remanētia: pp qd ponit i sed eē inf? mēbra frida z sic. re^m cut: nec sua dispō in mō sbe potuit sibi resuare qñtatē. s. calitatē quā agēs ha bebāt in se. Et dñt. qñis adeps gñat in locis caliorib? qz pinguedo nō gñat ibi rōne calitatē: sed rōne mēbroz fridoz qz sunt ibi vt pñticuloz: vel gñat ibi rōne finis. pinguedo vero generat rōne mēbra calidioris. s. carnis. Et dñt qz

qñis adeps generat a minori calido qz pinguedo: eius tñ mā est magis aerea z magis vinctuosa qz mā piguedis. Ad qd aspiciētes qdā posuerūt adipe caliozē piguedie: sed nō est ita pp cāz dictā. Et post pinguedinē est cutis. Dñt qz Ari. nō fecit mētionē de pulmone qñuz ad suā cōplonē in qñtatib? actiuis: z h iō qñū ad suā cōplonē nālē est cōplo/ nis calide: sz i ea nō diu māifestat: qz efficit cōplonis frigi/ de accūtal? pp reumatismos fridos ad ipz ascēdētes. Ab/ solute tñ d3 locari iter mēbra calā: z maxie post epar: qz ca liditatē magnā recipit a corde mediāte arteria venali: z rō/ ne sue calitatis nutrit sanguie multū calido: vt dixit Sal. 6° de vtilitate pnticularz. Atqz qz calitas absoluta pulmonis multuz remittit a frigiditate aeris z reumatismoz plusqz alimentū epis. Jecirco epar ponēdū est calidius pulmone. Et ponēs Ari. in ordine mēbra hūida dixit: hūidius qd est in corpe est flegma. Auer. aut 2° colliget. posuit spūm in pntū ordine hūidoz: z sic voluit. qz sit humidior flate. Et vey est qz spūs ē hūidior hūiditate aerea z magis nālī. Sz fla est humidus hūiditate aquea. Et est ei? hūiditas aquea intēior qz sit hūiditas aerea spūs. Et iō absolute d3 est qz fla sit humidius qd sit in corpe nfo. Post fla in humidiz tate est sanguinis. Dispōnes tñ flegmatis z sanguinis: Di/ xit Ari. ita itelligēde sunt. nā flatis hūectatio est h3 modū madefaciēdi. est. n. magi aqueū qz sanguis. Nā cū sanguis digerit qñū digerit d3 multū osumit ex eo hūiditatē aquee que nō est resoluta: sed remanet in flate nālī. Et si est fla nālē d3 cōuertē i sanguinē: et p digonē: multū hūiditatis aquee que erat in eo resoluif: sed hūectatio sanguinis est fm mo duz augmētī faciēdi in sba. Et post sanguinē in hūidita te est pinguedo: z post ēt adeps. In pinguedine. n. repit q/ daz hūiditas aquosa qz nō inuenit in adipe. Post adipe in hūiditate est cerebrū: z post cerebrū nuca. Ponit aut ce/ rebū hūidius nuca. Nā multe opationes sensitiue cerebrū cōplent mediāte hūiditate: qz nō cōplent in nuca. Multi. n. vapores ad cerebrū eleuant ipm humectates. hūiditas tñ cerebrū est min? p mixta cū suo sicco qz hūiditas nuce cū suo pp quā cām tñ cerebrū cūz frigit in patella remanet ex eo maior ps terrestris qz ex nuca. Et ad h aduertētes qdā po fuerūt nuca humidiorē cerebro. Post nuca est caro glā/ dosa mamillaz z testiculoz. Et caro qdē glādosa hūidior est oi carne. Post carnē glādofaz ē pulmo. Et qz pulmo sit hūidus appet: qz ad tactū est mollis. Et post pulmo/ nez est epar circa hoc tñ Ari. mouet dubitationē. Diceret aliqs p. nā pulmo nutrit sanguine calidissimo: z multe co/ lere mixto. Epar xō nō sic ergo epar d3 esse hūidi? pulmo ne: qz vt dixit Sal. in de inuamētis mēbroz. vñū qd qz mē/ brū silat in cōplone rei ex quo nutrit. Et ad h Ari. dixit qz epar est hūidius pulmone hūiditate nālī. Sz pulmo ē hu/ midior epate hūiditate accūtalē qz causat in eo pp illud qz ad ipm de fecēdit de catarris. z pp illud qd ad ipm ascendit in vapozē corpis. Modo dixit Ari. mēbrū similat in cō/ plexione sua accūtalē ei qd ab ipfo supfluit. Et nō intellexit ex supfluitate sibi. ppua dñlicia i eo ex digonē ppua alimē ti: qz tali supfluitati similat fm cōplonē suā nālem. vt dixit Sal. in tegm. Intellexit qz ex supfluitate sibi aliūde adueniē te vel in ipfo p viā indigōnis ogelata. Post epar sunt re/ nes: z post renes est musculus. Dñt qz post carnē glādo sūz hūidior est caro simplex. Et post hāc est caro pura qz est pars musculi. Et post eā caro lacertosa siue ipse musculus. In musculo. n. pura mēbra sunt siccoza qz in alijs spēbus carnis. post musculū ē cutis qz est tēperata. Dixit Auer. 2° colliget mēbra pp que dominat caliditas z humi. sunt caro z sanguis z spūs: sed calidior oib? est spūs. Et postea sanguis z postea caro. Et post istā eandē viā incedit humi ditates: qz spiritus est de genere aeris: z aer est humidior a qua. Et dixit: inter mēbra frigidā z humida in pntū est adeps: z post pinguedo z post cerebrū z substantia me/ dularis

2ª conclusio.

3ª conclusio.

2^a de ps pinguedo p cerebrū sūt frida.

Oia mem bra sunt a calo cōple tuc: lz nō relinqt in eis velt. qñū sui vñ aliq rema nēt frigi da zc.

Ad hūm locari dñt mēbra calā p epar: qz cerit m iōes dñ

Fla est hūiditas aquea intēior qz sit hūiditas aerea spūs. Et iō absolute d3 est qz fla sit humidius qd sit in corpe nfo.

Post adipe in hūiditate est cerebrū: z post cerebrū nuca. Ponit aut ce/ rebū hūidius nuca.

Caro glādosa mamillaz z testiculoz. Et caro qdē glādosa hūidior est oi carne.

Epar xō nō sic ergo epar d3 esse hūidi? pulmo ne: qz vt dixit Sal. in de inuamētis mēbroz.

Post epar sunt re/ nes: z post renes est musculus.

In Edna do partes corpis q modo doctores accipiunt complexionez.

In Edna do partes corpis no solu iudicauerunt per rone.

In Edna do entia ad q media coparipofunt.

In Edna do entia ad q media coparipofunt.

Pili hnt fccioz res q fit i cor. pte. Dita post pilos sunt fccioza.

Carilla golligam ra chorda pniculino p oia fua fca.

Arterie r ven. post pniculu.

Hernimo tui p ve. naa.

Loz pner nos moti noz pome fccio: a g. buloz ni pome hu midum.

Herni fen ftrui post cor. fca.

Partes corpis gra duare in q fiteratõe graduat.

dularis. Et subdit humiditates incedunt fm hanc viam. Et ponens Aui. in ordine mēbra ficca: dixit. res ficcior q est in corpe sunt pili. Nā ipsi sunt facti ex vapore fumoso q eleuat ab eo a quo resolutū est. qd in eo erat mixtū de hūiditate. Et remānt sola fumofitas congelata. Et post pilos in fccitate os est. ipz. n. oibus mēbris exiftit durū. Et qz pp suā duritiē qdā crediderūt q os effet ficcū? pilis. ideo Aui. pbauit q fit humidū illis: eo q os gñatur ex sanguine: pilus aut ex vapore fumoso ficco quo sanguis est humidior. Et signū q os est humidū? pilis est qz si sumperimus duas qñitates ossis: r piloz in pōdere eqles: r distillauerimus eas in alābico egrediet ex osse plus aque r plus olei qz ex pilis: quapp ossa plura nutriūt aialia. pili xō nullū si qd valde exnū est nutriant verspertiliones fm q qdā exti māt dicētes q verspertiliones in ipsis delectant r eos digē rūt: os ergo pilis hūidū est. Nec obstat piloz flexibilitas plus qz ossis: qz flexibilitas nō ineqtur maiorē hūiditatez: sed cōpositionē quādā occultā humidū cū ficco quā ignora mus vt apparet de glatie: qz sit humidā: nō tū flectit: sed rumpit. Et est cā flexibilitatis piloz vt qdā dixerunt piloz subtilitas: qz si os ducaf p abrasionē ad subtilitatē pili: nō tū efficit flexibilis sicut pilus: sed in flexiōe rūpit. Post os in fccitate est cartilagoz: post eā ligamētū: r post ipm chorda: r post chordā pniculū. Est aut chorda ficcior pāniculo: qz in cōpositione ei ligamenta dominant plus qz in cōpositione pāniculi. Et h fuit scm: qz pāniculus hz tegere multa membra valde mollia: vt epar: pulmonē: r similia. Post pāniculū sunt arterie: r postea vene. oportuit. n venas r maxie pulsatiles esse sbe dense: vt sui densitate phibeat ibi subtilis spūs ab exalationē. Dēntas aut r duricies puenit a fccitate. Post venas sunt nerui motiui. Et postea cor. Sed hoc de corde. vt dem Sal. p de cōplombus. vbi dixit. q cor est maxie sanguineū inter oia mēbra. Et sic vt q sit humidū rōne hūiditatis sanguis. Un Auer. 2º colliget. posuit cor humidū. pp qd notat qdā: q Sal. voluit pillud arguere maiorē cordis hūiditatez: sed voluit q in corde respectu alioz mēbroz reperit plus de sanguine in se: r et venas. s. in suis vētriculis qz in aliquo alio mēbro. Et dnt q cor acceptū circūscriptis ab eo spiritibus: r sanguine faciētibus ad esse cordis: put organicū est: r nō cum oibus spiritib⁹ quos hz supfluos: est sicū respectu cutis: tū modicū. In corde. n. sic accepto psicca dñatur humide. sba enim cordis ficca est: r dominās supra pte humidā eius: q est spūs requisitus pro opationibus eius tū: sed cor acceptū cum oibus spiritibus suis: et supfluis pro pprijs suis opationibus est humidū: qz vt sic ps humidā dñatur ficca: r sic auctoritates supradicte vt rūt suis vjs. Post cor in fccitate sunt nerui sensitiui: ipsi eniz sunt minus ficci motiuis maxime rōne complexionis eoz imate: qz motus eget fixationē r ficeosensatio aut cum fiat mediante passione indiget humido. Et vltimo est cutis que est temperata.

Birit Auer. 2º colliget. q ista mēbra frigida r ficca non appropriant frigiditati: nisi pp h q frigiditas est illa q cōplet ea: r dñat in eis: r nō q ipsa sint priuata calore. Et sic sunt appropriata fccitati: qz fccitas est illa q cōplet ea: r dñat in eis: nō qd sint priuata hūiditate. Qui daz putauerūt q Aui. graduauerit mēbra q graduauit: vt sunt partes essentielles actu corpis: r qdā graduauit incidēter: vt humores r pilos. Sed nō est ita vt dixerūt in 2º pte. nā si sic nō graduasset solū flā r sanguinē: sed et alios hūores. Et iō ddm est: q ipse graduauit ptes quas graduauit: aut put sunt ptes essentielles corpis: vt mēbra: r hec graduauit: vt sunt ptes corpis viuētis: dato q multa ex eis gra duent filr: vt sunt ptes corpis viuētis: dato q multa ex eis gra duent filr: vt sunt partes corpis nō viuūt: vt ossa que sunt frigida r ficca: siue sint ps corpis viuētis: siue nō viuētis: r de carne que similiter est calā r humidā: r sic de mul-

tis alijs. Aut put sunt partes necessario faciētes ad essentia r operari: vt spūs. Aut put sunt partes exnīs in po de essentia corpis. vt sanguinē r flā. Aut put sunt ptes faciētes ad bñ esse. vt pilos. Et dnt qdā q. A. locutus est graduado ptes pdictas de cōplone: put ipsa est cā formalis sanitatis actu vel potētia: vel put ipsa fundat in aliquo faciēte necessario ad esse: r opari vel ad bñ esse. Notat q auctores graduat mēbra cōsilia: vt plm rōne cōplonis imate eoz. Et ratio est: qz mēb: a cōsilia ratione cōplonis innate: maxime differūt ab inuicē. Non aut sic differūt rōne influētis. Dnt aut vt plm qz aliq eoz ipsi graduant plus rōne influētis qz innate: vt apparet de tunicis arteria: r vcnay: q ponunt rōne influētis calide respectu cutis: q rōne innate ponent frigide. Membra aut organica graduant aliqñ rōne cōplonis sue q assimilaf innate: r aliqñ rōne cōplonis sue que simlaf influētis: imo est influētis. Et iō auctores dnt aliqñ aliqñ mēbrū organicū esse calidū: vt epar rōne ossis mēbrū calidū qd inuenit in eo dominās: sicut dnt epar calidū rōne carnis sue vel sanguinis in eo pte. Et aliqñ dnt aliqñ organicū esse tale solū rōne cōplonis influētis: sicut dixit Auer. cor esse humidū rōne multi spūs reddētis ipm humidū qui in eo ptime. Ideo qz dnt: q sunt auctores alr r aliter pñderauerūt mēbra pñcere opationes suas plus p cōplone innatā vel plus p influētē: sic alit: r alr graduauerunt mēbra in cōplone. X. g. de tunicis arteria: Aui. cōsiderauit opationē eaz q est operatio cōis digōni. s. tertie. Et qz ista pñcif plus p influētē mediāte spū r sanguinesio posuit eas calas. Qui aut pñderauit eas: put sunt receptaculū pteiuū spūs r sanguinis: pp quā opationē oportuit eas esse densas r strictas: q opatio magis pñcif ab innata cōplone posuit eas frigiditas. Et dnt qdā: q auctores in graduado ptes corpis nō iudicauerūt eas esse tales solū p tactū. vt iā putauerūt qdā: sed illud fecerūt: et p discursum rōnis. Nā nō inueniūt per tactū q ossa sint humidiora pilis: cū ipsa appareāt tactui duriora r ficciora: sed inueniūt illud p rōnes supius assignatas. Et ideo nō segrur: q qzuis oia mēbra tactu appareāt calida: oia sint calida. Nā si tāgi tur. X. g. neruus r appareat calidus nō appareat sic calidus ex cōplone innata: s; qz in porositatib⁹ suis iunt multi spūs: rōne quoz apparet calidus. Notat q vt colligit a Sal. primo de cōplombus. aliqd pōt dici tale: siue talis cōplonis duplr: vno mō absolute r simplr: r isto mō nihil dī tale nisi elemētaz: vñ sic solus ignis dī calidus: sola aqua dī frigida: solus aer hūidus: r sola terra ficca. Alio mō dī aliqd tale p vncēs in eo. i. per qlitatē vincēt. Et h adhc duplr. vno mō absolute p vnā qualitatē elemētariā domināte in cōplone illius. Alio cōparatiue. si p mō: tunc oia illa dnt calida: in qbus predominaf caliditas: vt leo: r illa humidā in qbus pdominat humiditas: vt piscis. Si cōparatiue adhc tribus modis: aut cōparādo ad mediū in tota sbaz qd dī mediū generis: aut cōparādo ad mediū sue specie: aut cōparādo ad ppriū tēperamētū sui ppius. Si ad mediū generis: tūc sciendū est q in qlibet specie est reperire tēperamētū. ppriū illi spēi: vñ in specie equoz est dare tēperamētū ad qd oēs equi cōparant. Si r qlibet spēs mēbroz hz tēperamētū: ad qd oia mēbra illius spēi cōparant: vñ in spē cordiū est tēperamētū: ad qd oia distēperata corda cōparant. Si ad ppriū tēperamētū: tūc est optimū tēperamētū in quo est optima sanitas eius i quo est: qñ est in meliori sua etate: vñ quodqz indiuidū hz tēperamētū sue sanitatis in quo pōt excedere fm magis r minus. X. g. colericus habz suū tēperamentum in quo pōt excedere versus magis calidū r versus minus calidū remouendo colericū.

Constitutio talis complexionis absolute seu simpliciter: ut ele-
mentum et nihil aliud: ut ignis calidus vel p vincens in eo: et
hoc vel absolute vel coparative: et hoc tripliciter. coparando
ad medium in tota specie: aut ad medium sine specie: aut ad primum
separamentum. Et dicitur qd est vno alio modo pot fieri copara-
tio. scilicet ad quodcumq; contingens: hanc tñ coparationem non debet
minus facere: qm caderet in ea error. Cuius n. d. g. membrum
esset ut sic calidum et frigidum. par. in coparatu ad cor est frigidum
et coparatu ad cerebrum est calidum. Sed alias tres com-
paraciones docuit facere Gal. p. de coplonibus in pluribus
capulis. Et prima fecit Avicenna p. primi cu graduant membra
in coplone: sicut quia graduant membra in coparatione ad me-
dium dicitur membra qd est cutis. Secunda coparatione que est
ad medium specie: sicut quia p. siderat coplo membroz i gradu lati-
tudinis sue spei docuit facere Gal. in regni. et Avicenna. 4. coll. 3.
Et alij auctores qñ ponunt signa coplonu n. alijz diversitas
roiz membroz. Tertia aut coparatione in q p. siderant q gra-
du coplonis pprie individui docuit facere Gal. in fine 2. re-
gnu. et Avicenna. 4. coll. 3. et alij auctores et cu ponunt signa di-
versitatis accidentalium. **N**otat q. qñvis medicine disteperate
no graduant nisi sicut quatuor gradus: membra tñ graduant
sicut plures gradus: nec h est inconueniens: qz diuersimode
graduant medicine a membris. Nam medicine graduantur
sicut effectus: quare effectus manifeste differetes sicut gradu
sunt tñ quatuor: ut apparebit in sermone ultimo sermonu
medicinay. Membra vero graduant respectu cutis. sicut ma-
ioris vel minoris conueniente cum ea in coplone: in q maiori-
tate et minoritate conueniente cum ea multi p. ventru gradus.

De quibusdam modis complexionis considerandis in ho-
mine alijs a predictis.

Letra consideratione coplonis resultantis
maxie in hoie ex alteratione qñtatur
elementoz et coalteratione membroz eius ad in-
uicē p. siderant in eo plures alij modi coplonu
qui et sunt p. alteratione. **Q**uoz vnus est q
resultat ex alteratione prū fluentiu sup toto corpore: ut ro-
ne humoz et spirituu qui mittunt a principalibus sup alia
membra. Illi n. humores et spūs alterat membra: et membra alte-
rant illos. Cadit n. actio inter humores spūs et membra: et
ecōuerso. Cū sanguis et hū. ditares et scdē anteqz assimilen-
tur membris sint p. qñtatis: qualitati membroz et sicut inter
spūs et membra: et ecōuerso eadē actio cū sunt p. qñtatis: coploz
numq; istaz n. coalteratione resultat in toto coplo diuersa.
Et et ex coalteratōe adinuicē diuersoz membroz cōsiliuz
reptoz sicut in organicis hñtium diuersas coplones. sicut d. g.
in manu reperunt plura membra consimilia diuersa: et caro
ossa neruuz similia: imo caro calefacit ossa: ossa infrigidant
carnē. et sicut de alijs: et quoz adinuicē alteratione resultat
in toto coplo: et ista est illa alteratio: q tñ sit paulatue. Nec
distrahit corpus extra latitudinē sue sanitatis: nec inducit
dolorē. **E**t dñt ista alteratio ouit ad gradū cū latitudi-
ne: cū qua sit nunq; se alterat membra: sed se cōseruat. d. g.
qñvis caro sit hñe coplonis neruoino tñ semp alterat neruū
sicut calitate inducēdo sp gradu calitatis in se: nec ecō-
uerso de neruoz: sed sic se alterat: qz extra aliquē equalitatis
gradū nō pñt se deducere. **I**tem n. gradus ad que pñt se de-
ducere est mediū pro opationibus. ista nāq; coplo p coalte-
ratione dictoz membroz est pñt opationū. **A**lij
qui tñ dñt q pñt se deducē ultra mediū illud reqñtū p opa-
tionibz. **H**ñ qd sit ultra mediū nō sit pro opationibz: sicut
qz sunt p. qñtatis: et sp agñtū: qz illa additio ultra mediū est ex
necessitate p. qñtatis. Et nō reqñtū pro opationibz p. qñtatis.
Et notat q coplo pñtū p. qñtatis p coalteratione ipsoz
nō est distincta coplo a coplone pñtū in seimo pñtū qñ hz
coplone p coalteratione hz vñ coplone tñ: et nō vnus. d. g.
caro i manu alterata a neruo hz coplone suā: sicut refracta:
quā nō hñt refractā si neruū nō esset: sicut alteras ipsaz: et sic

nō est nisi vna. Et dñt: pot dici vna vnitare specifica: qz p. p. p.
parat ad vnā formā spālē. Et pot dici vna vnitare nūmerali:
qz et p. parat ad vnā formā sicut nūmer essentialr. Et qñs est
vnitas subij vt esse vnitas accidētis p. se facētis ad esse et cō-
seruari illi? qñs est coplo. **E**t dñt q membrum pñtū. d. g.
Caro possit exercēre aliqs opationes dato q nō hñt aliquam
coplone ex alteratione pñtū: nā possit nutrire et augere:
vt p. apte de carne q auget in malis vultuibus in qbus nō
renascunt nerui nec ossa. Et h qz ad has opationes illa cō-
plexio nō est necia: sed hñt est necia in oibus organicis me-
mbis p. ipsam esse coposita ex diuersis cōsilibz pro opatio-
nibus organicoz: in quātū sunt organica q opationes fieri
nō possent sine illa coplone. **E**t p. hanc cam dici pot: qz
coplo resultas p alteratione pñtū in organico sit coplo or-
ganico: nō qz in organico sit subijue: imo subijue est pñtū:
sed qz ista coplo psequit opatione organica: qz si pñtū eēt
separata: nō hñt coplone. Et repit aliqui dñt q illa coplo
per alteratione membroz est scā ex alteratione qñtatur elemē-
toz: et sic est vey: sed nō imediata: imo mediate. Caro nāq;
cū calefacit ossa: et ossa infrigidat carnē: h faciūt in virtute
elemētoz. **E**t notat q volēdo psequi vnā expositionem
supra factā illius pris. sicut siccoz membroz coalteratione et c. q
est: vt accipiat ex vna pte tota calitas calidoz: et ex alia to-
ta frigiditas frigidoz: et sicut siccoz et humidoz: et oia co-
aduenit adinuicē et cōparent: vt resultet vna coplo: tñc ip-
sa coplo nō p. dicere per coalteratione. **E**t est alius
modus coplonis resultas ex alteratione vapoiz eleuatoz
a diuersis humoribus q vapores diuersi alterant: qz alte-
rant membra ad q perueniūt: et in qbus pñtū: Et sic resul-
tat in membris illis modus coplonis: alius a mō coplonis q
esset in eis si nō essent illi vapores eleuati ad ipsa membra: q
modus coplonis nō est necius ad esse. nec pro opationibz:
sed necesse sequēs ad alteratione illoz vapoiz et membroz
et spirituu in eis p. tētoz. **E**t dicitur dñt colligi posse tripli-
cem coplone p. siderari debere in coipe et vna dicta est inna-
talia dicta influēs. Et 3. dicta innata actuata pro opatio-
nibus ab influente. **E**t coplo innata est coplo causata in
membris pñtū in qñtatione ipsoz per actione qualitatū
elemētoz adinuicē circūscriptis spiritibus: et oī alteratio-
ne alteri p. rōne cuius individua et eoz membra valde dif-
ferūt inter se. **E**t coplo influēs est coplo attributa et cau-
sata in membris ex motu et trāsitu spūs sup ea q spūs alterat
earōne cui p. nentū adinuicē oia membra: sicut differāt in gra-
du. qz quedā hñt ex ea plus: et quedā minus: quā coplonez
influente hñt oia membra: ita qz et humores: qz ad oēs ptes
corporis venit ipse spūs influens: culus calitas siue coplo
est sicut ipsi innata et simul influens sup ptes. **C**omplexio
aut innata actuata p influente est ipsamet coplo innata que
actuaf ab influente spū alterate membra: qñ illa est coplo in-
nata et actuaf a spū disponēte eā ad opationes pñtū: qz
spūs alterat ipsa membra: et si dñt actuari in ipsoz coplone
innata. sine qua actuatōe complexio innata nō esset idoneū
instm virtutū ad exercēdas opationes suas. Et ista coplo
sic secuta est illa coplo cū q membra exercēt opationes suas:
et nō cū altera illaz tñ. **E**t dñt quidā: qz quilibet opa-
tio fiat p virtutē innatā actuatam p influente: et sic p vtrāq;
operatio ossium q est sustentare corpus: et opatio cordis q
est pseruare multitudinē spūs et sanguinē in vetriculis ei?
Et alique sunt plus p influentem: vt operatio cordis que
est generare spiritum plus per spū positum eo a generante
in prin generationis: et per spū a seipso generatū in pcessu
qz per suā coplone innatā: et aliqua equaliter sunt per
vtrāq;. **E**t notat q coplone influens quāq; actuaf mem-
bra pro opationibus particularibus membra quā appel-
lant nutritionem augmentationē. Et quāq; pro opationibus
communibus qualitercūq; ille dicantur communes.
Et insuper

hñt qz
p. p. p.
p. p. p.
p. p. p.
p. p. p.
p. p. p.

Membra
p. p. p.
gradus gra-
duant qz
medicines
distempe-
rate.

Coplo q
da in toto
resultat ex
coaltera-
tione me-
broz san-
guis et spi-
ritus ad-
uicem.

Coplo in
organico
ex coalte-
ratōe cōi-
milituz n.

Complexio
alia ref-
erēdo in
bus et
positio-
nibus
uatio
ipsa.

Mota
pñtū
sicut

Quid
coplone
innata.

Quid
fluens

Quid
innata
actuata
p influente

Operatio
aliq; pñtū
actuata
p influente
aliq; coplo

Coplexio
alt. ful.
rar in me
bus ex co
ru ppun
gare ad
cor aut re
motio ad
eo.

C Et insuper reperiunt quidam alij modi complexionis in membris: quorum unus est sumptus penes approximationem et elongationem membri ad cor. sicut quod modum dicimus illa membra esse calidiora quam sunt cordi magis vicina: illa frigidiora siue minus calida quam magis distat a corde. Et sicut hunc modum nervus cordis quod est ei propinquior dicitur esse calidior carne pedis. Et est dicitur in ista complexione et complexione influente in predicta. per quod aliquid membrum ratione complexionis influentis dicitur calidius quodammodo alio: quod ratione istius complexionis est frigidius: sicut per de carne pedis. quod ratione huius complexionis est calidior nervo cordis: et minus calida ratione vicinitatis ad cor. Et sicut dicitur quod complexio influens necio requirit pro operationibus plurimum membrorum. nulla enim caro nutritur sine complexione influente. Sed complexio vicinitatis non requirit necio pro operationibus plurimum. Caro enim nutritur ita bene nutritur cum complexione influente in alia parte corporis dato quod in illa parte non habet tantam caliditatem quantum habet per suam vicinitatem ad cor. Quidam tamen reprehendunt hoc dicitur pro eo quod ut habet a Gal. 3. de virtutibus naturalibus. et 2. regni. et ab Avicenna. 1. 3. tertius: stomachus fuit positus inter membra calidissima sicut ponit olla in medio ignis: ut per caliditatem illum succum refocillet stomachus in digerendo sic quod plus facit caliditas membrorum circumstantium ad digestionem stomachi quam caliditas ipsius stomachi: de hoc tamen apparebit in sermone 5. c. de digestionem stomachi. Tertio differunt quod complexio influens est subiectiva in membro certo. Sed imaginabile est hanc non esse subiectivam in membro: sed in vaporibus et spiritibus concitatis membris a corde: ut sic membrum non dicitur esse tale ratione qualitatis existens in eo subiectivum: sicut dicitur membrum tale ratione complexionis influentis: sed dicitur esse tale: quia in eo sunt plures spiritus et vapores vel pauciores illud qualificantes. Et hec est causa quod ut supra patuit: nervus cordis vel ei propinquus est frigidus rebus cutis: quibus appareat calidior cute ad tactum propter vapores et spiritus circumstantes.

C Et alius modus complexionis qui reperitur in membris est spiritibus datis membris organicis pro operationibus suis: puta operationes organice sunt: sicut quod modum dicimus aliquid membrum esse calidius aliquo quod recipit pro suis operationibus in quantum organicum est plures spiritus: et sic epar dicitur calidius quam musculi costarum quibus sunt prope cor. Et differt ista complexio a supradicta. Nam unum et idem membrum ratione complexionis predicta. si que est ratione vicinitatis est: alio minus calidius: tamen ratione huius est calidius illo ut per de epate et musculis costarum. nam ipsi ratione complexionis predicta sunt epate calidiores: et tamen ratione huius complexionis epar est calidius illis.

C Notant quod complexio influens proprie est: que per tactum cognoscitur. sicut est caliditas animalis viventis. Et hec proprie dicitur complexio formalis. Sed complexio innata non sic representat tactum et proprie dicitur complexio virtualis siue perfectionalis. et sic per quod alia est complexio actu: et alia potentia. Et perfectionalis complexio est reperitur in cibis et medicinis: quod aliquando potest induci ab arte imitatio naturam: et permiscente plures res medicinales ad minima reductas per trituracionem et cicorricationem: ex quibus adinvenit sic permixta: actio et passione post fermentationem ipsarum resultat in toto composito complexio quod est alia a complexione alicuius componenti: ut per in tyriaca et alijs electuarijs magnis tyriaca enim expellit venenum per hanc complexione: et tamen non expellit ipsum per complexione alicuius ingrediendi in ipsius compositione. Et hec complexio dicitur causata ab arte in quantum ars est per applicationem illarum medicinarum.

C Et sic dicitur in pluribus compositis siue sint composita a natura siue ab arte: quod duplex sit complexio. una prima: et alia secunda. Et prima est illa: que est alicuius partis componentis mixtura. Et secunda est illa: que ex omnibus partibus resultat in toto. sicut in factis a natura maxime manifestat in lacte. complexio namque prima est complexio ferri siue aquositate lactis quod est frigida et humida: et sicut complexio casei que est frigida et sicca: et sicut complexio butyri quod est calida et humida: complexio vero secunda in lacte quod est complexio totius lactis causata ex illis primis tribus est complexio declinans ad temperamentum: videtur tamen mo-

dicum ad frigidum et humidum. Similiter in factis ab arte apparet. nam complexio prima alicuius electuarij est complexio cuiusque medicine ingredientis in illud. Complexio vero secunda est complexio resultans in toto ex omnibus illis complexionibus primis.

De complexione etatiua et de etatibus. Cap. xliij.

Complexio variationem recipit quodammodo a principijs intrinsicis: et quodammodo ab extrinsecis alteratibus. Ab intrinsicis duplex varietas videtur in complexione puenire: quare una est etatiua sicut quodammodo aliam complexionem habet corpus in una etate quam in alia. Alia est sexualis sicut quodammodo aliam complexionem habet masculus: et aliam femella: quibus sunt eiusdem etatis. a principijs vero extrinsecis recipit complexio varietatem maxime a sex rebus non naturalibus: et precipue ab aere et exercitio. Prosequendo de complexione etatiua ante omnia sciendum est quod etas dicitur ab evo: quoniam a primo evo fuit etas.

C Dixit alibi in suo de etatibus: etas dicitur quasi totalis civitas siue per duratio vite viventis: et est dicitur ipse tempus latum in quo virtus vite. i. anima datus vitam perficit omnem modum siue mensure vel omnem motum. i. omnes operationes vite nisi per accidens impediatur per causam. scilicet accidentalem intrinsicam vel extrinsecam.

C Dicunt. etas est dispositio animalis attributa sicut naturam: sicut variam proportionem caloris innati: et humidi radicalis ipsi periodo mensurata. Vel etas est mensura mensurans dispositiones corporis vivi: vel est tempus vite animalis in aliqua etate constitutum: et omnis complexio etatiua debita corpori est complexio naturalis: quia omnis talis complexio etatiua est conveniens nature intrinsicam instrum: dicitur autem omnis complexio etatiua debita corpori propter complexionem etatiua egritudine naturam que non est complexio naturalis: sed tamen complexio etatiua non realiter distinguatur a naturali: quia tamen complexio etatiua debite presupponit complexionem naturalem esse: siue naturalis complexionis essentialis: ideo etas dicitur potest annexum complexionis naturalis. Annexum enim dicitur illud quod adiungitur alteri: quia ergo naturalis complexio fit etatiua: ideo etas dicitur potest tamen annexum eius: que quidem etas siue complexio naturalis distincta per etates considerat a medico pro operari. sicut enim quod etas varie in corpore vivente vivere sunt: ita in ipso varie agit medicus. Itaque etas prout ex dicitur proprie corporibus viventibus animalibus attribuitur. Non autem inanimatis: neque mortuis quibus improprie et sicut quodammodo methaphorice inanimatis aliquando videatur attribui. sicut enim dicitur senescit mundus: vel aliquando civitas siue domus. Et sicut quibusdam electuarijs attribuuntur etates ut tyriace ab Avicenna. 5. causa. et hoc est: quia diversitates accidunt in eis sicut in animatis pro relatione temporis.

Etas unde dicitur quod sit.

Quatuor sunt etates. Etas adolescentie que vocatur etas adolescentie que durat ferre usque ad 30. annos. Scias hanc quod sicut Gal. 6. de regimine sanitatis: etas non potest determinari certo numero annorum: neque punctualiter describi. Et ideo Avicenna in assignatione terminorum etatus usus fuit hoc vocabulo fere. Et hoc ideo propter magnam diversitatem individuum in complexione et compositione corporis et in aere regione et aliarum rerum non naturalium regimine: unde dato quod aliqui nascantur eiusdem complexionis et compositionis: potest terminus diversarum etatum ipsorum diversificari varietate regionum et regiminum eorum. In terris enim ethiopicis senectus fere incipit in 30. annis. et ideo in etate adolescentie trigessimus annus non est terminus.

Quatuor sunt etates. Etas adolescentie que durat ferre usque ad 30. annos.

Quatuor sunt etates. Etas adolescentie que vocatur etas adolescentie que durat ferre usque ad 30. annos. Scias hanc quod sicut Gal. 6. de regimine sanitatis: etas non potest determinari certo numero annorum: neque punctualiter describi. Et ideo Avicenna in assignatione terminorum etatus usus fuit hoc vocabulo fere. Et hoc ideo propter magnam diversitatem individuum in complexione et compositione corporis et in aere regione et aliarum rerum non naturalium regimine: unde dato quod aliqui nascantur eiusdem complexionis et compositionis: potest terminus diversarum etatum ipsorum diversificari varietate regionum et regiminum eorum. In terris enim ethiopicis senectus fere incipit in 30. annis. et ideo in etate adolescentie trigessimus annus non est terminus.

Coplexio
alt. ful.
rar in me
bus ex co
ru ppun
gare ad
cor aut re
motio ad
eo.

Coplexio
alt. ful.
rar in me
bus ex co
ru ppun
gare ad
cor aut re
motio ad
eo.

minus prefixus: sed in quibusdam extenditur ad plus: et in quibusdam ad minus. Unde dicitur quod adolescentia durat usque ad 25. annos secundum extremum paucitatis: in quo extremo complent adolescentiam suam homines habentes complexionem minoris durabilitatis vite. et X. g. melancolici. et durat usque ad annos. 32. vel parus plus secundum extremum multitudinis in quo extremo complent adolescentiam suam habentes complexionem maioris durabilitatis vite ut temperati vel sanguinei parui lapsus: et inter duo extrema predicta variant complementum adolescentie abundantes alias complexiones. Nam sunt longioris vel brevioris vite: ita appropinquant termino paucitatis vel multitudinis. Et etas adolescentie: dicitur Aul. dividitur in etate infantie que est quousque mēbra pueri nondum amonitiones: et ad ambulandum sunt apta. Et dicitur durat toto primo anno et parte secundi anni. Et toto tempore quo fieri sine loqui non potest infans: neque potest sustentari super seipsum sine non potest sustinere onus regiminis sui propter multam humiditatem organorum motus voluntarij: quia multa humiditate fluctantur et implicantur et non figuntur. Et dividitur in etatem dentium plantarum: que est post predictam a principio ambulationis et erectionis: et durat toto tempore quo puer non est fortis ad erectionem et motum. Et finitur antequam gingivae dentibus non sint replete. Et dividitur in etate cocussionis. que quidem est post vehementiam. scilicet potentiam forte ad motum et naturam dentium: et antequam polluantur. Et dividitur in etate algulematis et rebach. scilicet cum ab eo egreditur sperma que est quousque barbaescat: que a quibusdam dicitur etas pubertatis: que tunc est cum emittit pubem. scilicet lanuginem. Et dividitur in etatem fortitudinis que durat ab emissionem barbe quousque desinat crescere. Et habet est media inter pubertatem et iuventutem et tota predicta etas vocatur etas adolescentie et etas pueritie. Et dicitur et etas est etas iuventutis sine consistente dicitur a quibusdam etas pulchritudinis: que durat dicitur Aul. fere usque ad. 35. annos aut. 40. de qua dicitur dicitur ipsa est a. 25. anno usque ad 40. vel par. post. Et qui sunt brevioris vite complent iuventutem in. 35. anno vel par. citius. vel qui sunt longioris vite complent eam in. 40. anno vel parum post. Et medij inter istas complent eam in medio dictorum terminorum declinando plus et minus ad alterum extremorum secundum quod plus vel minus declinat ad terminum longioris vel brevioris vite. Tertia vero etas est etas senectutis. scilicet prime dicitur etas minus. in qua tunc virtus non multum manifeste minuitur: et durat fere usque ad annos. 60. super. vel par. plus vel parum minus: que frigida est et sicca: non ut sic simpliciter intelligatur: sed dicitur frigida et sicca: quod est minus calida et minus humida que preterea etas caliditas non est in etate senectutis est diminuta et diminuit semper in quanto. Unde Aul. dicitur quod humiditas in hac etate caliditate custodire non potest. scilicet quod minuat in quanto. Minus est in hac etate caliditas in quali et gradualiter semper: tunc ad hoc ut gradualiter minuat: oportet presupponere cetera paria: et maxime in regimine: habet est ut videtur corpus eodem regimine conservatio proportionali regimini quo usque est in etatibus precedentibus. aliter autem dicitur non habet veritatem: nam non servato ipso regimine: sed diversitate ratio potest caliditas alicuius interdi in senectute ita quod gradualiter est maior que in precedentibus etatibus: vel saltem equalis. X. g. Cum iuvenis impatus uteretur temperato regimine conservatio usque ad medium iuventutis: et ab inde post et per senectutem uteretur regimine calefaciente: et quod esset reductivum ipsius ad temperamentum vel ad maiorem caliditatem et complexionem colericam si fuisset ei approximatum in primis etatibus: tunc ille senex habebit caliditatem gradualiter equaliter vel intentionem ea quam habebat ante medietatem secundum iuventutis sue. Et eodem modo potest dici quod iuvenis potest esse gradualiter multo calidior puerorum et converso: et hoc propter disparitatem regiminum in dictis etatibus. Quapropter et si ad diminutionem humiditatis radicalis semper sequatur diminutio caloris in quali si corpori

non approximetur alia causa que plus possit calefacere corpus in principio senectutis que diminuat calor gradualiter ex diminutione humiditatis radicalis in quanto: ita est quod quousque regimine approximato semper sequitur diminutio caloris in quanto. Ideo qualitercumque senex calidior in qualitate gradualiter fiat seipso iuvene: vel iuvenis seipso pueror: nihilominus: tunc semper est propinquior morti que minus fuerit ante. Et hoc quod habet minus de quantitate caloris que minus habuerit. Et scias quod ad diminutionem caloris in quanto cum facta fuerit excedens: sequitur necessario in processu diminutio caloris in quali: et sic moris. Quarta autem etas est etas ultimae senectutis dicitur senij et decrepita: et est finis vite: cui etati non fuit impositus terminus ab auctoribus. Et habet quod temperati vite homines secundum diversitatem complexionum sunt valde diversifur: ista etas est cum manifesta diminutione virtutis. Dicitur Sal. in libro de tabe etas senectutis et etas senij est frigida et sicca: et dicitur senij a senectute termino cognito superfluitate humida. scilicet quia habet senij cum manifesta deflectione actionum corporis totius frigiditatis: tunc frigiditas senij maior est valde frigiditate prime senectutis: in qua etate corpus per aliquod regimine sibi approximatum non potest calidius fieri que fuerit in iuventute et pueritia: ratio est: quia iam facta est magna diminutio in humido radicali: et caliditas naturalis in quanto: ad quam multam diminutionem: ut supra dictum est: sequitur etiam diminutio caloris in quali.

Secundum autem qualitates passivas: dicitur Aul. se habent etates sic. Nam corpora puerorum sunt humidiora equali. scilicet ad pedus: que sunt humidiora corporibus iuvenum et senum: que non sunt sic humida respectu corporum puerorum in comparatione ad equaliter ad pedus. Et dicitur iteque quod pueri sunt in humiditate fere superflua. et hoc dicitur respectu iuvenum in comparatione ad operationes animales pro quibus operationibus humiditas iuvenum melior est humiditate puerorum. Cum ille operationes melius et meliores producantur in iuvenibus que in pueris. Non autem voluit quod pueri sint in humiditate superflua fere respectu operationum vite et augmenti. Et dicitur Aul. quod senes et decrepiti cum hoc quod sunt frigidiores: sunt et siciores pueris et iuvenibus: et in eis abundat plus terrestritas que in illis habet terrestritas sit amplior de decrepitis que in primis senibus. decrepiti tunc in omnibus alijs humidior ex humiditate extranea madescente generata in eis per via indigestionis: de qua humiditate extranea intelligitur quod aliqui reperit dicitur quod etas decrepita est frigida et humida: quod non rellexit de humiditate naturali. Et dicitur Aul. complexio iuvenum respectu puerorum est sicca: sed respectu senum et decrepitorum ponitur humida: et sic que tenet medium in passivis. Et subdit quod in iuvenibus et pueris igneitas est equalis: sed in pueris plus abundat aqueitas et aereitas: unde reddunt humidiores. Et quod corpora puerorum sunt humidiora insinuat nobis parum tempus quod est quod fuerit sperma et spiritus vaporalis et consideratio de duritie ossium et nervorum et nervorum ipsorum. Et pro oppositum senum quod corpora senum sunt siciora insinuat nobis quod multum tempus est quod fuerit sperma et spiritus vaporalis: et consideratio de duritie ossium et nervorum ipsorum. Nam Sal. voluit. et de complexionibus quod ista paria tenent. hoc corpus humanum est molle: ergo humidum. Et istud est durum ergo sicum: sed non tenet generaliter in omnibus glacies enim est duras: tunc non est sicca et colera est mollis: tunc non est humida. Et ratio quare tenet in corpore humano non generaliter in omnibus est: quia durities et mollities potest provenire ab humido et a sicco et a calido et a frigido: sed in corpore humano impossibile est quod sit tanta caliditas vel frigiditas quod possit inducere duritatem vel mollietatem in membris corporis: quare relinquuntur quod sint ab humido et sicco.

Pro quoque in septem dicitur. scilicet infantia dentium plantarum: senectus: et decrepitas. Etates. n. ponit plures et pauciores secundum diversos respectus et tempus perdurandi vniuscuiusque

Etas adolescentie siue pueritie quidam autem aliam quinquagesima etiam.

Etas adolescentie siue pueritie quidam autem aliam quinquagesima etiam.

Etas iuventutis usque ad annos nos circa 40.

Etas prime senectutis usque ad annos nos circa 60.

Etas senectutis usque ad annos nos circa 60.

Quod regimine copiosius proximo totum proculdum etiam quatuordecim mensibus est. Etas me senectutis ad finem.

Etas senectutis usque ad annos nos circa 60.

Etas senectutis usque ad annos nos circa 60.

Ideoz cor-
pus in di-
uersa eta-
ribus po-
ni fm di-
uersa me-
bra.

vnuscuusq; etatis. Item Sal. 2º tegni. de signis frigidit
z sicci cerebri cu dixit: z vt breuif dica cito senes circa ca
put sunt: inuuit q; etas potest variari fm diuersa mebra: ita
q; ide corpº pot locari i diuersis etatibº fm diuersa mebra.
hñtes enim cerebri frigidu z siccu: coz autē z epar calida
z humida simul z semel possunt dici fz habitudinē totius
esse in etate iuuetutis: z fm caput esse in etate senectutis.

Pueroz
etas qñs.

Decoparatione coplonū etatum adiuuices. Cap. xxiiij.
Irit Auic. etas pueritie ē cala caliditate
re superflua. Et hic dicit quidā q; ista dictio
fere pot etiam referri ad caliditatem pueritie:
vt dicat q; ipsa est i caliditate fere temperata:
z hoc ideo q; nō in oibus partibº huiº etatis
est tēperātia caloris: imo i infantia est calor maxime diminu-
tus pp supflua humiditatē q; est in ipsa: sed circa finē etatis
dētū plātatiue: z circa quartū anū icipit verū tēperamen-
tū i calore. Et dixit i humiditate fere supflua pp duas cau-
sas. vna est: q; i hac etate cadit magna diuersitas i hūido.
Nā in pncipio sunt corpora nostra i magna humiditate ge-
nerata. Et postea in pcessu diminiuit humiditas magis z
magis vsq; ad finē etatis huiº: lz nō multa sit tota diminu-
tio eius i tota ista etate. Scdā cā ē vt ostēderet humiditatē
esse supflua i hac etate simpliciter: eo q; illa humiditas ē
in ea de irētionē nature: pp augmētū: lz sit supflua respectu
caliditatis eiº. Et dixit Sal. pmo de coplonibº: extimo
q; illud q; ducit adolēscētes ad equalitatē coplonis eoz
est operatio naturalis in eis: quoniā in eo tēpore pprie est
ex veritate fz quod melius esse potest vt sit. Et as autēz
iuuetutis cala ē z sicca: verūn ratiōne siccitatis auctores
modicū cōsiderauerunt eā. Et rō est q; nō est eadē siccitas
in tota iuuentute: q; pñue corpus ericcat. Non enim stat
siccitas nisi sub indiuisibili z pro instanti quin cōtinue p-
cedit ad augmētū. Sed ista etas cōsiderat ab eis maxime
rōne virtutū corporoz q; i ea vtutes sūt fortiores ad sua me-
lius z meliora ererēduz opera. Et cōsideratur etiam
eis maxime rōne caliditatis eius in q; ipsam maxime cōpa-
rant caliditātē pueritie. de q; cōparatione recitat Auic. pº
fm. q; aliqui dixerūt q; caliditas pueri est maior calidita-
te iuuenis. Et pp illā plus crescit. Nā caliditas ē cā augmē-
tī. z pp hāc etiā oēs opatiōes pueri nales vt desiderij z di-
gōnis sūt maioris z diuītius morātes. neq; mirū: q; calor
inatus q; est i eis ex spermate magis est aggregatus z ē mi-
noris tps. Et recitat Aui. quosdāz alios dixisse opposi-
tū. s. q; caliditas iuuenis ē maior caliditate pueri: qm eoz
sanguinis est maioris quantitatis z magis spissus. Jōq; accīdit eis fluxus sanguinis nariū plus z fortius z iuuenū
sanguis plus ad colerā declinat: pueroz vero ad flegma.
Qui? signū ē q; iuuenū egritudines oēs sūt calide sicut febz
tertiana. z eoz vomitº totº ē colericº. Pueroz vero egritu-
dines plurime sūt fridae: z eoz febz: flegmatice sūt: z plm
qd enomūt ē flegma: ē q; iuuenes vehemētiorū motionū
existūt. Et morº nō ē nisi ppter calozē: z isup iuuenes vehe-
mētioris febris existunt. Et melioris digōnis: z signū huiº
ē neq; nausea: neq; vomitº: neq; fastidiū accīdit eis: sicut
cōtigit pueris pp digestiue ipsoz malitiaz. Melior autē di-
gestio est ex calore. Et dicit hī. nō valet si pueri plº appe-
tūt: q; appetitus nō ē ex calore: sed ex friditate. nec etiā va-
let qd pmi dixerūt. s. q; puer crescit: iuuenis autē nō q; aug-
mētū pueroz non est pp fortitudiez caliditatis ipsoz: imo
nō est nisi pp multā humiditatē eoz. Et recitat Aui. q;
Sal. ambobº dicitº p radicat: q; ipse dicit. q; eoz caliditates
in radice sūt eqles: sed pueroz caliditas ē maioris qñtita-
tis z maior qñtitatē. iuuenū vero caliditas ē minoris qñtita-
tis z maioris qñtatis: dicit q; Sal. intellexit p has calita-
tes esse equales in radice eas esse equales in gradu non
in subiecto. Et p caliditatez pueri q; ipsa sit maioris quā-

In dno
monito

quilo
quilo

Iuuenus
etas qñs.

Calitas
pueri iu-
uenis in
gradu qñ

titatis intellexit q; ipsa fundat in maiori humiditate
ac etiam in humido gradualiter humidiori. Et q; per cali-
ditatez iuuenis esse maioris qualitatis intellexit q; ipsa sit
maioris acuitatis: ex quo sequitur q; caliditas iuuenis sit ma-
gis acuta: z caliditas pueri minus. Et huius dicti Salie.
declaratio dixit Auic. est vt ipsemet Salie. dixit: vt oppi-
nemur vnam caliditatē solam in mensura aut vnū corpus
subtile calm in qñtitate z qualitate semel penetrasse in sub-
stātā multā humidā sicut in subaz aque: z alia vice pene-
trasse in subaz sicca paucā sicut lapidis. Nam cum sic fue-
rit inuenimus calitatē aque maioris qñtatis z minoris
qñtatis: z calitatē lapidis minoris qñtatis z acutioris qñ-
litas: deinde adduxit rōnes Sal. pbates dictū suū: z est:
q; pueri nō fuerūt geniti nisi ex spermate qd est calm z hu-
midū: z huic calozī nodū aduenit res que ipm extinguat: z
puer ēt augeri nō cessat: iuuenibº nō nihil accidit q; ipsoz
calozē augmētēt inatū. neq; ēt q; ipm extinguat: sed ille cal-
loz in eis pseruat in humiditate minoris qñtatis z quali-
tatis simul donec ad declinationē pueniat humiditatis. n.
iuuenū diminutio nō est diminutio q; caliditate ad huc reti-
nere nō possit. Neq; est nisi q; augmētū facere nō valet. hu-
miditas nāq; prius in pueris erat tanta q; duas res facere
nō poterat. s. caliditatē custodire: z ad augmētū faciēdū su-
per esse: sed ad vltimū. s. in senectute ad hoc adueniet humi-
ditas qd neutra duay rez facere poterit: opz q; in medio
talis existat q; possit vnā dictay rez efficere z non alteraz.
sed nō pot augmētū facere: ergo poterit caliditatē custodire.
Et post hoc Sal. soluit ad rōnes scde secte. Nam saluz
est qd dixerūt: q; augmētū nō est nisi pp humiditatē: q; hu-
miditas mā est augmētū. Sed mā nō patit p se: imo ppter
agēs qd est forma: que agit in humiditate cū in sūo suo qd
est calor inatus. Et q; dixerūt. s. q; vehemēs desiderij i pue-
ris nō est nisi pp frigiditatē coplonis ipsoz ēt est salum. q;
cū magno desiderio qd pp friditate coplonis nō puenit ali-
stimbze: neq; nutrimentū sicut puenit in pueris: eoz nāq; ali-
stimbze est q; esse possit in pluribus horis: neq; in eoz coz-
poribus nisi foret pp hoc. s. bonitate. alitimbze nō proueni-
ret de pmutatiōe eius qd comedit plusq; sit illud qd dissol-
uit: z pp q; crescut. Auic. tamē 2º colliget reprehendit
Sal. de hoc qd dixit: q; caliditas pueri z iuuenis est equa-
lis in gradu: q; non vñ q; duo corpora diuersificata in hu-
miditate z siccitate possint ēē equalia in caliditate. Alij
q; ēt probāt cōtra aliud dictū Sal. dicunt q; caliditas in iu-
uene ē maior in qñtitate q; i puero: q; ē in maiori subiectoz
q; iuuenis est longe maior puero. Et quelibet ps iuuenis
iformat calozē inato. q;re est maior in quātitate: q; in subie-
cto. Pro solutione tñ huius rōnis notant qdā q; maior
caliditas accipit duplī. vno modo pro qualitate: que ē ca-
liditas: z sic pprie loquēdo nō of maior vel minor q; cali-
ditas talis est qñtitas illa aut noia debent quātitari. 2º ac-
cipit pro corpore calido z eius sbo. z isto mō vnū magnuz
vas plenū aqua cala hz plus de caliditate q; vnū vas puū
eadē aqua cala plenū. Cū ergo dixit Sal. pueri hñt plº
de caliditate siue calozē: intellexit de sbo calozis vt appa-
ret per eū in cōmēto affo. q; crescut zc. z nō intellexit soluz
qualitatē calozis. Et intellexit de subiecto vero z pprio qd
est humidū radicale: q; tale est maius in puero q; in iuue-
ne. cū q; rō dicebat q; caliditas iuuenis informabat maius
subiectū. Negat imo minus de pprio z vero subiecto: q; v-
vis informet maius subiectū nō ppriū: sed extraneū: de quo
nō itellexit Sal. Sed p hāc solutionē instant quidā dicē-
tes q; in iuene est plus de humido radicali z vinctuoso q;
in puero: qd declarat p sublimationē vtriusq; si. n. iuuenis
z puer sublimant in alēbico plus emanabit de dicto humi-
do a iuene q; a puero. Ad hanc instātā soluit quidāz
q; nō oē humidū radicale vocat ppriū subiectū calozis in-
natis: sed solū humidū radicale pētū ex generatione de quo

lie: sed in
puero est
maior: qñ
titatis: in
iuuene ve-
ro maior
qñtatis.

Cōtra ga-
lie. q; cali-
ditas pue-
ri z iuue-
nis nō est
equalis i
gradu.

Solutio.
Soluz qñ
ps iuuenis
vtriusq;
qñtatis

Intellexit Gal. humidū aut radicale hęcus ex nutrimentali
 nō est eius ppiū z verū subiectū. Et hī putat q̄ humidū
 hęcū ex gñatione semp in pcessu minuat: q̄uis de eo semp
 remaneat vsqz ad finē vite. Et hoc humidū dicit in iuvene
 est minus: quāuis hęcū ex nutrimentali sit in eo plus. Qui
 dā aut aliter soluit dicentes q̄ qñ Gal. dixit q̄ in puero est
 plus de subiecto caloris q̄ in iuvene: intellexit de quāta
 rib⁹ parib⁹: z sic dicit q̄ accipiēdo. N. g. duas lib. vtriusqz
 plus de humiditate manabit in sublimatione a duabus li
 bris pueri q̄ in duabus libris iuuenis. Et in hoc dant exē
 pli de hoīe paruo flegmatico humido z de magno colico.
 Nā paruos flegmatic⁹ humidus dī humidior respectu p
 prie molis q̄ magnus colericus: z tñ in magno colerico p̄
 esse plus de humiditate. Cōtētilis aut soluit q̄ iuuenis in
 tota mole sua minus hz de humido radicali p̄ distinguit
 h̄ sicū terreū q̄ habeat puer in sua molle. C̄ Et dixit Con
 ciliator Auer. cū Gal. q̄ Auer. imaginat q̄ facta varieta
 te in qualitatib⁹ passiuis fiat variatio in actiuis. Non qdē
 in gradu sed in mēsurā z latitudine gradus. Nō in iuue
 ne z puero est caliditas gradualr equalis: qz in eodem gra
 du: sed tñ iuuenis nō hz p̄ctualr cū puero talē caliditatez
 in mensura siue in latitudine ipsius gradus. z dixit h̄ fuisse
 de intentione Gal. vt p̄ p̄ eū. 2° de egritudinib⁹. vbi dixit: q̄
 caliditas iuuenis ē equalis cū caliditate pueri vel aliqua
 liter z modicū diminuta z aliquatr variata. s. intra mēsu
 rā gradus caloris. vt. N. g. si ponat caliditas iuuenis i pri
 ma māsione gradus z calitas pueri in scda māsione ipsius
 gradus nō aut q̄ gradus mutet. C̄ Sunt aut z qdā alij di
 cētēs q̄ Gal. locutus fuit de calitate inata p̄ quodā corpo
 re spirituosō essentialr exīte in mēbris: vt hī de intentione
 est 2° de simplici medicina. q̄ caliditas spirituosā est hęcū
 ex gñatione de qua p̄tinueresoluit: h̄z modicū continue de
 ipsa resoluat: cuius caliditatis continue fit restauratio. Et
 dicit hī q̄ calz inatū hz duplex subiectū. s. p̄piū z cōe. sub
 iectū p̄piū est humiditas radicalis ex gñatione hęcū sub
 iectū vero cōe est humiditas nutrimentalis ex tpe cōtracta.
 C̄ Et voluit hī q̄ humiditas radicalis sit p̄ seiatā: z pro
 rata sit subiectū p̄piū calitatis inate: qz idēz ē subiectū for
 me z instrumentū cū quo forma opat: z dicit q̄ humidū ra
 dicale sic se hz ad nutrimentale: q̄ in motu augmenti z nu
 tritionis non amittent: sed sit solū eoz iterpositio. Et post
 hoc dicit q̄ caliditas in iuvene z puero ē eqlis i intentione
 z gradu. Et h̄ intellexit. Aui. cū dixit iradice: sed caliditas
 in puero est maior i quāto. qz fundat i aplioz hūido radi
 cali. Sed in iuvene est maior i q̄li z acutior: z est etiam in
 iuvene maior extēsiue: qz fundata i subiecto magis extēso.

Et rursum dissentire videntur auctores in qua eta
 te complexio videatur esse magis equa
 lis z tēperata. C̄ Galie. nāqz secundo de cōplexionibus di
 xit. q̄ in etate status iuuenis omnia aialia sunt digniora vt
 sint media inter extremitates. C̄ Et Aui. p̄ia p̄mi dixit. Ju
 uenēs habēt complōnez magis equalē cōplexione pueri.
 Gal. vero sexto de regimine sanitatis voluit oppositū dicēs.
 optimā crasim habēt corpora sim pueroz etatez. In omni
 alia deteriora sunt hac z idē voluit in tertio affo. in cōmē.
 affo. sim tēpora veris zc. dicēs: q̄ pueroz etas optia ē eta
 rum: z i vere optie degunt pueri: quod est tempus tēperatū
 ergo ipsoz cōplexio est tēperata. Et in expōne ei⁹ de natu
 ra humana vt scribit a rabi in scda particula suoz affo. di
 xit etatib⁹ melior z tēperantior est etas adultoz. Et vt ipse
 dixit super q̄nto affo. etas adultoz existit inter 14^m z 25^m.
 annū. Et declaratur hoc ex signo posito ab eo secūdo de cō
 plexionibus vbi dixit. q̄ capilli pueroz similitur capillis
 hominum qui morantur in regionibus tēperatis.

Solutio. In hac q̄ōne: dixit Sentilis: q̄ questio p̄t querere duo
 vñū q̄ etas ē magis tēpara rōne opationū. Aliud que etas
 sit magis tēperata absolute loquēdo. Si q̄rat rōne opatio

num: tūc aut aialū aut vitalū z nālū. Si aialū sic etas iu
 uentutis est magis tēperata vt voluit Gal. p̄ z sexto de regi
 mine sanitatis h̄nt. n. iuuenes opationes aiales p̄fectiores:
 z maxie sensitinas iteriores: ergo habēt melius tēperamen
 tū pro ipsis. Et qz opatiōes aiales in hoīe sunt digniores
 oibus alijs opationibus: z sunt ille ad quas homo ordi
 natus est. Ideo dñt qdāz q̄ absolute p̄t r̄nderi q̄ iuuenis
 sit magis tēperatus puero. Si aut ratiōe opationū vita
 lium z naturalū: sic pueri sunt magis tēperati iuuenibus.
 habent enim opationes nāles meliores illis. Et dixit Sen
 tilis: q̄ tunc auctores p̄cedūt suis vjs. C̄ Et dixit. nō pro
 pter pueros se melius habere in vere z tpe temperato seq
 tur q̄ sint temperati: qz nō melius habēt tūc pp̄ dictā cām:
 sed qz sunt magis possibiles. i. potētes: vnde minus ledun
 tur a t̄pibus t̄patis q̄ distēperatis. z dixit q̄ textus Gal. de
 capillis pueroz supradict⁹ ē sibi suspect⁹. Et qz si fuit Gal.
 nō voluit illud dicere q̄ pueri sint magis tēperati iuueni
 bus: sed voluit q̄ in ultimo etatis pueritie capilli sint q̄si ca
 pilli corporis tēperati: q̄ h̄nt tūc quasi mediā tēperaturā.
 C̄ Conciliator aut dixit: q̄ Gal. sexto de regimine sanitatis
 in h̄bo supradicto. optimā crasim h̄nt corpora zc. Voluit cō
 parare corpora naturaliter se habētia in pueritia ad corpo
 ra distemperata in eadē etate. z sicut corpora naturaliter se ha
 bētia in iuuentute ad corpora distēperata in eadem etate z
 non voluit cōparare complexionē etatiuam vnā ad aliam.
 Quidā at alij dñt q̄ qñ auctores loquūt de tēperamēto
 cōplōnis etatiue loquuntur de tēperamēto pueniēte ex altera
 tiōe mēbroz corpis: z qñ loquūt de gradu cōplōnis etati
 ue cōparādo h̄ faciūt in corpe t̄pato. Et iō dicit. d. 3 q̄ri in q̄
 etate homo de scdo mō equalitatis sit tēperatiō ad hoc q̄
 sit regula z mēsurā oium aliarū discretiaz. Et post h̄ dicit
 q̄ caliditas nālīs acq̄sita a generatōe in corpore tēperato q̄
 est complexio talis q̄ resultat in toto ex coalteratiōe mem
 brozū modicū recedit a tēperamēto pōderis: q̄ appet ex eo
 qd̄ Aui. dixit. Infantū vero complexio in calore fere tēpe
 rato existit: z sic fit apparet. qz Aui. volēs loq̄ de tali tē
 peramento posuit illud reperiri tale in toto sicut in cuti: sed
 in cuti nō recedit multū in pueritia ab equali pōderis: ergo
 nec vt resultat in toto: z dñt q̄ hic calor a principio gñonis
 vsqz ad senectutē aliquatiter. sed nō sensibiliter minuit: qz
 nūqz est vey dicere q̄ in aliquo instāri hic calor sensibiliter
 sit remissus. Sed q̄ sit remissus aliquatr p̄ p̄ Gal. 2° de cō
 plexiōibus. vbi dixit. q̄ calor est maior in puero q̄ in iuue
 ne: s. nō sensibiliter diminutus. Similiter in p̄ia iuētute
 nō incipit senectute: ergo in ea nō est sensibiliter diminutus.
 Nō aut in senectute calor sit sensibiliter diminutus p̄ in cor
 pore tēperato: qz tūc recessus ab equali pōderis est diminu
 tus. Ad hoc autē vt sensibiliter dicat diminutus opz q̄ cū
 sensibili gradu diminuat. C̄ Et dñt q̄ aut tēperamēto pon
 deris aut tēperamento illi p̄p̄inquo p̄ viā transitus corpus
 in iuētute est tēperatū in actiuis z passiuis. Nō in actiuis
 patet ex dictis. Nō in passiuis p̄: qz gradus hūiditatis est
 sensibiliter deperditus in senectute: z iō in iuētute est tem
 peratus. C̄ Et dicit. q̄ similiter qd̄ potest fieri de corpori
 bus distēperatis. Et r̄ndēt ad eam q̄ aliqua corpora in ali
 qua etate sunt temperatiora aliquibus q̄litatibus: z in qui
 busdam in alia etate z ecōuerso: quedā sunt tēperatiora in
 alia etate in alijs q̄litatibus: vñ corpora sanguinea calida z
 humida in senectute sunt magis tēperata respectu equalis
 ad pondus q̄ in iuētute: z non sequit ex hoc vt qdā dixe
 runt q̄ si sic eēt: tūc sanguineus ita bñ perficeret opatiōes
 suas in senectute sicut tēperatus in iuētute. Et causa est
 qz vnicuiqz indiuiduo a principijs gñonis datur vna certa
 mensura calidi z humidi: z de mensura calidi fuit locutus
 Aui. cū dixit. nāqz zc. hoc igif calidū dicit ipsi tali p̄po
 rtione mensurat ad humidū qd̄ cū determinata mēsurā po
 test manere: z istud calidū in humido positū est instrumē
 tum anime.

si dicitur
 si dicitur
 si dicitur
 si dicitur
 si dicitur

si dicitur
 si dicitur
 si dicitur
 si dicitur
 si dicitur

In q̄ eta
 te p̄lo fit
 magis eq̄
 lis z tem
 perata.

Solutio.

Solo cō
 ciliator

Solutio
 alioz.

Et
 mē
 nec
 per
 res
 op:
 q̄c
 mē
 duc
 q̄u
 i co
 du
 iuc

Et
 era
 nā
 di
 s:
 q̄
 no
 s

Aliq̄
 pora
 est
 tē
 ratiō
 p̄mo
 ip̄sec
 reo
 op̄a
 rōe
 p̄u
 cent

sum anime. Modo dicitur sic stat qd cum calidum minuitur sensibilibus necessario ad ipsius diminutionem sequitur diminutio virtutis: quia diminutione vocat Sal. diminutionem in essentia ipsius virtutis: ad quam diminutione sequitur imperfectio operationum: et sic in quocumque corpore humido calidum minuat diminuitur aie potentia. et sic operationum perfectio: et sic in sanguineo minuetur perfectio operationum respectu eius quod fuit ante senectutem: imo cum sanguineus habuerit in iuuentute operationes imperfectas respectu temperati multo magis habebit eas imperfectas in senectute: cum tunc minus proficiant.

Et dicitur predicti qd Auer. quarto colligit. rigit duo temperameta. vnu iustitiale aliud absolutum siue equiuocum. Et dixit ibi Auer. qd si cor fuerit temperatum vt in pluribus oia alia membra corporis erunt temperata: quia disponuntur temperamento cordis. Et dixit: qd cum cor erit temperatum et sicut oia alia membra tunc resultat optimum temperamentum.

Postea dixit Auer. qd si cor fuerit excessiue calidum et cerebrum excessiue frigidum sic qd cerebrum sit recedens per frigidum a suo temperamento tunc quatuor cor a suo per calidum. nuquid resultat complexio in toto temperata. Et videtur qd sic: sed illud temperamentum erit absolutum siue equiuocum et non per perfectione operationum. Et tunc restat querere quare cum temperamento absoluto non stat perfectio operationum sicut cum iustitiale. Et dicitur qd ca est: quia ultra temperamentum absolutum quod insequitur formam dat aliud temperamentum ex modo mixtionis in quo est proportio talis in quantitatibus qd semper eandem proportionem reseruat proportionaliter per omnes etates. Et ideo non est tale temperamentum in vno sicut in alio: quia non est idem modus mixtionis in vtroque.

Ideo qd dicebat Sal. sexto de regimine sanitatis qd complexio temperata habet meliores operationes oia alio corpore comparando etate ad etate. Ita qd iuuenis temperatus habet meliores operationes quolibet alio iuvene. Et sicut est de puero temperato: et sicut etiam de seneteperato. Et quia istud temperamentum est iustitiale operationibus et non temperamentum absolute. Ideo in temperamento absoluto aliquid corpus sit temperatum: non tamen habet operationes perfectas vt illud in quo cor est excessiue calidum et cerebrum excessiue frigidum: aut corpus sanguineum factum temperatum illo temperamento in senectute.

Et dicitur predicti qd si sint duo corpora temperata. vnu a generatione aliud per reductionem qd sunt in eodem gradu temperamenti tamen meliores operationes erunt in temperato a generatione quam in temperato per reductionem.

Et cum ad eos dicitur aliquid corpora vt colerica magis sana permanet in senectute quam in iuuentute: ergo in senectute habet meliores operationes. dicitur qd possibile est qd in corporibus lapsis eueniat aliquid egritudines ex causis complexionis consequentibus. et qd extremitates complexionum lapsarum possint corrigi per processum in etates. Et tunc erunt saniores: hoc tamen non est: quia operationes melius proficiant. Sed quia accidit aliquid non generari quod prius generabat vt in colerico iuvene multa colera generat qua incidit in febres. Sed in ienectate diminuto calore eius non sic generabitur colera: unde magis sanus erit.

Et dicitur non est putandum ex supradictis qd complexio etatiua sit vna complexio distincta alia a complexione naturali: imo isti duo termini complexio naturalis et complexio etatiua in rei veritate per eadem resupponunt et per eadem complexionem in quantum datur a principijs naturalibus generationis vocatur complexio naturalis. Et in quantum comparatur ad semetipsum secundum temporum longitudinem vocatur etatiua: vnde dicitur qd complexio etatiua non est secundum essentiam alia a naturali: sed illa et variata principaliter in proportione quantitatatis actiuarum ad passiuas ex actione calidi naturalis in humidum radicale. Et ratio est: quia sola complexio naturalis sic imitata potest gradus diversos facere qd dicitur etatiui: quia ex actione calidi in humidum semper sit alia et alia proportio actiuarum inter se et passiuarum inter se ac etiam actiuarum ad passiuas. et nulla qualitas de nouo supuenit: sed talis variatio accidit: quare actione calidi in humidum sequitur variatio inter passiuas. Et facta variatione inter passiuas diminuto humido

sequitur variatio inter actiuas diminuto calido: et factis his variationibus duabus fit tertia. scilicet variatio actiuarum ad passiuas: secundum itaque complexionem naturalem fit diuersitas in diuersis inter se in eadem specie. Et secundum complexionem etatiuam fit diuersitas vnius in diuersis ad semetipsum. Sunt ergo complexio naturalis et etatiua eadem in substantia. Sed differunt secundum quasdam conotationes quod nois. diuersimode enim predicti duo termini conotant: quia aliud est quod conotatur per istum terminum etatiua: et quod per istum terminum naturalis: quia complexio etatiua importat complexionem conotando illam variari secundum successiones temporum propter causas dictas: quod non importat complexio naturalis. Et propterea habent dicti termini diuersas definitiones quod nois.

Dicitur qd complexio naturalis et etatiua differunt. Nam quia complexio naturalis corporis vocatur talis: vt quia calida vel frigida et cetera. vocatur talis respectu complexionis temperate in tali etate in quali est ille qui dicitur talis. Ideo quia dicitur qd aliquis puer habet complexionem naturaliter calidam refertur illa complexio ad complexionem pueri temperati et non ad temperatam in alia etate. sed complexio etatiua non vocatur talis relata ad complexionem temperatam. Nam complexio etatiua cuiuslibet corporis tam distemperati quam temperati complexio similiter appellatur. complexio namque etatiua. vt. pueritie in quolibet homine vocatur calida et humida: et simile est de complexionibus aliarum etatum. quare complexio etatiua solum dicitur talis relata ad seipsam in alia etate.

Differunt etiam qd aliqua sunt principia effectiua complexionis naturaliter talis qualia non sunt complexionis etatiue talis. per hoc quia elementa sunt principia miscibilia: que faciunt complexionem naturaliter talis. Sed caliditas naturaliter aliter et aliter proportionata humido: vt. g. taliter ipsum consumens et taliter ipsum restaurans est principium effectiuum complexionis etatiue.

Differunt etiam: quia complexio naturalis vt naturalis est: potest durare talis per omnes etates. vt. g. sanguineus potest durare calidus et humidus: et consimiliter temperatus et alie omnes: sed complexio etatiua vt etatiua est: non potest durare talis per omnes etates: sed variatur per eas. vt. g. complexio calida et humida pueritie mutat in siccam in iuuentute. Et deinde mutat in frigidam in senectute.

Et dicitur qd comparatio etatum adinuicem non est comparatio consimilis neque talis qualis est comparatio complexionum naturaliter talium. nam complexiones naturaliter lapsae sunt respectu temperate et e conuerso. Sed etas aliquid non appellatur. vt. g. respectu etatis temperate. nam etas pueritie est etas calida: et similitur iste due etates equantur in calore: vt supra. Ex dictis dicitur patere quomodo eadem complexio potest dici calida et humida. et sicca. Et hoc est prout comparatur naturalis ad temperatam: et etatiua ad semetipsum.

De comparatione complexionis sexualis adinuicem. et qd complexiones variantur secundum climata: et sex res non naturales: et qd pars dextra est calidior sinistra et anterior posteriori. Cap. xxv.

Secundum vero sexum variatur complexio secundum quam variatione dicitur. An. femine frigidiores sunt masculis: et sunt et eis humidiores. Complexio igitur sexualis viri est calida et sicca: mulieris vero frigida et humida.

Dixit Sal. i lib. pulsuu. qd si vir et mulier coparentur ad eandem complexionem vt qd ambo sint colerice complexionis: vir est calidior mulier: et si coparentur ad diuersas sic mulier potest esse calidior viro: vt cum vir est flegmaticus et mulier colerica: et maxime si priore regant ita qd vir sit custoditiuus domus et vtatur orio et dieta frida et mulier e contrario. Dicitur igitur qd dupliciter potest comparari sexus masculinus ad femininum. vno modo absolute: et sic viri sunt calidiores et sicciores femellis: quia est iuenire in sepe tota humana virtus calidissima et siccissima oium femininarum. Et sicut in tribus speciebus vir sanguineus est calidior femina colerica et sic de aliis: et sicut est siccior: et ratio est: quia principium ad generationem positum est in viro. Alio modo comparando determinatum individuum masculinum et determinatum individuum femininum: et sic aliqua femina vt colerica est calidior

Sex masculin' ad feminin' dupl' comparari potest

Temperameta sunt duo vnu iustitiale aliud absolutum.

Temperameta sunt duo vnu iustitiale aliud absolutum.

Temperameta sunt duo vnu iustitiale aliud absolutum.

Complexio etatiua et naturalis non differunt secundum essentiam sed secundum quantitates conotationes quod nois.

z sicior aliquo viro vt flegmatico. **C** Silib. dixit. mulieres nãliter frigidiores sunt z humidiores viris: qd qdã intekã gũt fm spẽm calozis z intentionẽ eius in viris z fm inten- sionẽ frigiditatis in mulieribus z sũr humiditatis z sicci- tatis: qz ois calor z intensio calozis hebes est sub humidor: z acuis sub sicco. Unde quidã arbitrati sunt calozẽ in viro similitẽ esse calozĩ iuuenis cõtractũ sub sicco: z calozem mu- lieris esse similitẽ calozĩ puerorũ subtractũ sub humido: et quẽadmodũ caloz pueri nõ differt a calozẽ iuuenis substan- tiã: sic nec caloz viri a calozẽ mulieris differt nisi fm acu- men z ingrossationẽ. Medici aut loquẽtes z pbãtes cau- sas p effectus ad sensũz asserũt calozẽ in viris eẽ aliũ qz in mulieribz. **C** Dicũt. cõplexio sexualis nõ est alia a cõplone nãli realiter: imo est ipsamet cõplexio nãlis. z lz isti duo ter- mini cõplexio naturalis z cõplexio sexualis idẽ in re signi- ficut. Cõnotãt tũ diuersimode: qz aliud est qd cõnotãt per istũ terminũ naturalis: et aliud est qd notatur per istũ ter- minũ sexualis. Nã cõplõ sexualis importat cõplonẽ cõno- tando ipsam variari fm genus masculinũ z femininũ: qd non facit cõplexio naturalis. Immo cõnotat ipsam sic dari a principijs generatiõis naturalibus. **C** Dixit Sal. in quar- to de vtilitate particulãrũ feminẽũ animal masculinũ imp- sectius est: z hoc qz frigidius. imperfectius enim est frigi- dius calidiori. als perfectiori. z intãtũ est imperfectius fe- mininũ masculino inquantũ est frigidius. in aialibus enim operatiuis sig^m est calidũ: z subditũ nõ est imes vnqz qz me- diam partẽ generis humani. s. femineã creator fecisset iper- sectam z quasi detrucataz nisi aliqua ex hac determinatio- ne deberet eẽ vtilitas magna. vt pmaneat enim semp intẽrũ genus geminatũ natura hec oia. prouidẽs. n. natura vt ali- quod genus nõ deficiat oibus animalibus quecũqz ppter corporis ibecillitatẽ beneua totaliter vel esca debebãt fieri fortiora sanationẽ p̄tinue corruptiõis adinuenit generatiõ- nẽ z nutritiõnẽ aialibus potẽtibz submittere supfluita- tem humiditatẽ vltra pducens in natorũ nutritiõnez: in eis vero qbus propter sicciatẽ corporis non erat possibile humidã submittere supfluitatẽ sicut in volatilibz vni- uersis aliam inuenit in nutritiõne generatiõnẽ mirabilẽ in eisdẽ natis pcuratiõnẽ procurans ob quã pugnãt pprie obistere aialibus a qbus prius fugiebãt z cibaria eis ac- quirunt. **C** Dixit Aristo. 15. de aialibus. mas z femina di- uersificant fm mẽbra: qz in femina est matrix z in viro testi- culi. z et in aspectu: qz femina eẽ lenis: idest nõ erat pilosa. Mas nõ hirsutus. i. pilosus: z in voce: qz femina hz vocẽ acutã. Mas vero grauem. Que oia vñr procedere ex principijs. Nã si animal castres alterabit aspectus: qz nõ habebit bar- bam: z habebit vocẽ subtilẽ z acutã vt putẽt qz sit femina. **C** Dixit Sal. in expositiõẽ vltima epidimaz: z scribitur a Rabi in 16ª pricula. aliquoz viroz nã declinat i muliebẽ. est nãqz quoz caro delicata est z mollis tãqz corporis mu- liez. Muliez nõ quaz manus grosse sunt z dure nã decli- nat ad nãm viroz. **C** Corpora muliez velocius augẽt cor- poribz viroz fm plurimũ. Et Sal. dixit in expositiõẽ eius sup libro de doloribus muliez sicut Rabi testat in 16ª pri- cula. qz plucremẽtũ veloz corporum mulierũ significat qz in corporibus earũ est calor dominans cũ humiditate iun- ctus z istud significat z cognoscãt pexeũtia a corporibus eaz mẽse quolibet ex sanguine: qm sanguinis multitudine sequit calor multus. **C** Ex dictis pz qz eadẽ cõplõ põt di- ci calida z sicca vt naturalis: z frigida z hũida vt sexualis. **C** Dicunt qz femina: lz in cõplexione sit frigidior viro: ipsa tamen est eo calidior. i. magis dolosa: z cã dolositatis sue est: qz imaginãt mulieres ad malefaciẽdũ z semper ima- ginãt aliqd vt possint preualere viris: z hoc cũ cautelis. **C** Variãt insup cõplexio: vt supra patuit de cõplexiõibus climatũ fm regiones dixit Ani. qz regiones inhabitãt septẽ- trionales humidiores sunt inhabitantibus meridionales.

C Et iterũ variãt fm exercitia z alias res nõ nãles. Dixit Ani. qz artes exercet aqueas vt fullones z lotores pannorũ humidiores existunt. Et q ab istis diuersificant in artibus z exercitijs vt fabri coqui z clibanarij diuersi existũt ab eis in cõplexiõẽ. sed de hac varietate amplius apparebit cũ de rebus sex nõ naturalibus fiet mẽtio inferius. **C** Cõciliator cõplexiõnẽ toti puenientẽ sic diuisit. cõplõ data a nã vel qz est fm nãm. Alia est innata z alia influens: z alia media in- ter eas. Innata dixit: ipse est duplex alia fixa z alia fluens siue decurrẽs p etates. innata fixa est duplex vna fixa z pncipalis que a primis principijs acquirũt: z alia fixa nõ pncipalis: sed secundaria sicut est cõplõ sexualis: z ista est cau- sata a complexiõẽ fixa principali per virtutẽ enim calidita- tis innate in primis principijs fundatã: dat forma masculi- nitatis: z p contrarium femineitatis. Cõplexio nõ influẽs: dixit cõciliator est illa qz in nobis p debitã sex rez nõ natu- raliũ administratiõnẽ paulatiz acquirũt z diuersificãt fm excessum sue declinationis. Cõplexio vero media. s. qz p̄tim est innata z partim influẽs est sicut cõplexio musculoz vel stomaci vel alioz mẽbroz organicoz qz dõ in eis influẽs: qz infusa. Influxit. n. in eis a mẽbris principalibus z partim est in eis innata: aut qz nõ est in alia mẽbra: z Influxit extra sez aut qz a p̄mis pncipijs data vtilitatis nã innata vt dõ primo de interioribus. **C** Et subdit Cõciliator. qz aliqũ vario z inopinato casu causãt complexio sicut cuz aliqs fortuitu igni vel aq vel alteri rei occurrerit bonã vel prauã i cũ im- p̄mẽti cõplonẽ. Nã sanitas z egritudo sunt a fortuna quã- doqz. domus aut z effigies nequaqz vt 2° poste. dixit Ari. **C** Mouent qdã dubitationẽ. vtrũ in cõplone hũana possit inueniri vnũ indiuiduũ ita calidũ quo nõ sit dare calidius. Et rĩdẽdo dicũt. qz nõ. z similiter de alijs qualitãtibz: qz si sic tũc sequerẽt qz esset dare vltimũ illi? indiuiduũ: z esset verũ. nũc est z imediate post h nõ erit. Et h seqz postqz nõ põt stare cuz maiorũ calitate. **C** Pars dextra totius corporis plurimũ nãliter calidior est sinistra p totã cõplexiõnẽ aggre- gatã est innata z influẽte. cuius rõ fuit: qz dextra debuit eẽ magis opatiua qz sinistra: vñ dixit solinus. p̄i dextre asso- ciatur habilior motus: sinistra nõ firmitas maior: vñ alte- ra. s. dextra gesticationibus promptior est. Altera nõ. s. sinistra oneri ferendo accõmodatior. **C** Dixit Ipo. 2° affo. mulier ambidextra nõ fit. s. nãliter: qz ex consuetudine possit fieri. z itellerit Ipo. fm plurimũ. nõ semp. Nã aliqz mulie- res nãliter sunt ambidextres: s. sunt pauce respectu viroz. Et cã est debilitas ferus muliebis. Nã ad pducẽdas ope- ratiões manũz requit multũ de vigore quo cõiter mulieres carẽt exceptis illis qz sunt viragines. Adiuuat at ad debili- tatẽ ferus muliebis hũiditas multa eius. ambidextrũ aut eẽ puenit ex potẽtia motiue virtutis z corporis caliditate.

Dicunt quidam qz ad esse viros ambidextros inclinãt quedã dispositio- nes consequentes sexum hunc. Sicut etiã quedã dispositio- nes consequentes sexũ muliebẽz inclinãt mulieres ad taliter vel taliter sedendũ vt cõiter valeãt iacere super terrã duplicãdo genua qd cõiter viri nõ faciũt. Et sunt iste dispo- sitiones occulte non cõsequentes cõplexiõnẽ qualitãtũ pri- marũ. Immo sunt cõsequentes complexiõnẽ sexualem siue formã specificã vt vidẽt innuere. S. p̄io de vtilitate par- ticularuz satis ad p̄m. **C** Pars anterior corporis calidior est posteriori vt cõprehendit per ipsius raritatẽ: z eius ra- ritas cõprehendit p ipsius pilositatẽ. Raritas enim z pil- lositas cõsequunt caliditatẽ. z Sal. quinto affo. in cõmẽto affo. quibuscũqz tumores in vulneribus zc. noiauit ante- riorẽ corporis partem arteriosã z venosã: qm: quãuis arteria adozri z vena cõills extẽdãt ad dozrũ: tũ plures vene z arterie disseminate sunt ad partem anteriorẽ qz ad posteriorẽ. sicut noiauit Sal. ibidẽ partẽz capitis posteriorẽ neruosã. nã lz plures nerui sensitiui oriãtur a par- tibus

Compto sexualis a nãli ñ dif fert reatr: lz cõnotãt que tũ.

Semineũ aial imp- sectũ e ma sculo qz frigidius.

In qbus differant masculia z femia.

Cõplõ ca- de põt eẽ calã z hu- mida z fri- gida z sic- ca.

Quot mo- dis variãt cõplõnes.

Cõplõ eẽ cõ- mẽtis usqz cõciliã rem.

Pa- tra- ce- p- ter- lido- tra-

Ab- nãm- fũt- de- cem- fũt-

Pa- ter- ce- p- ter- lido- tra-

fibris anterioribus capitis. plures tamen nervi motivi et tactivi oriuntur a nuca et protenduntur ad partem posteriorem.

De operantia complexionum membrorum ad invicem. Cap. xxvj.

X predictis precedentibus per membra diversarum complexionum ad invicem agendo et patiendo se alterare et sibi invicem cooperari. et sibi invicem cooperantur voluit Sal. in pluribus regni locis. Et Avicenna p. pmi.

Et Avicenna 4. colliget. de motu quod sibi invicem cooperantur discordia inter doctores: quorum aliquorum dea sub brevitatem agant. **S**ententia magis in primo. longo tractatu per dicit quod natura in qua sibi cooperantur membra diversarum et priorum complexionum est natura complexionalis. ideoque ad videndum in qua complexione sibi cooperantur permittit quatuor ad hoc oppositum spectat quod complexio est triplex: una innata: alia influens: et tertia est complexio que reultrat in membro ex maiori vel minori propinquitate eius ad cor. Et que sunt iste complexionum supra patuit. **E**t postea dicit quod possumus loqui in omnibus dictis tribus complexionibus principaliter tamen in innata et influente. **D**einde dicit quod membra posse sibi invicem cooperari: potest intelligi dupliciter: uno modo positiviter. Alio modo privative. Cooperantia positiviter est illa per quam unum membrum ex se habet qualitatem ad aliud gradum qualitatis optime vere corrumpit. Et in eo ponit gradum sue qualitatis. Contra operantia vero privativa est illa que solum prohibet et non corrumpit. **U**n dato quod membrum non corrumpat gradum qualitatis in altero. prohibet tamen in illo introducat novum gradum qualitatis in eo qui introduceret in ipso nisi tale membrum cooperaretur illi. **N**am quod propter suam caliditatem est aptum cadere in maiorem caliditatem: sed per frigiditatem cerebri prohibet in corde ille lapsus ad ulteriorem caliditatem. **E**t postea dicit quod potest querere utrum membra principalia sibi invicem cooperentur. Et potest querere utrum alia membra non principalia contrariarum complexionum sibi invicem cooperentur. Et potest querere utrum cooperantia in toto. **E**t dicit quod quia auctores loquuntur de contrarietate. Intelligunt tamen membra sunt in latitudine sanitatis: siue sint temperata siue distemperata. **P**ost hec Sententia ponit quatuor conclusiones prima est ista quod membra consimilia contrariarum complexionum existunt in organico ut nervus frigidus et caro calida non cooperantur sibi invicem positiviter. Et hanc dicit fuisse Sal. in libro de malitia complexionis diversis. ubi dicit quod membra nostra corporis sunt diversarum: non se alterant nec imitant se sensibiliter mutatione. **S**ecundo quod si positiviter se alterarent. sequeretur quod dicit Sal. in eodem libro. quod illa membra semper haberent malam complexionem diversarum: sic essent in continuo dolore: quod est falsum. **T**ertio sequeretur quod gradus ille qualitatis que cooperantia corrumpitur frustra fuisset anima productus ex quo habet corrumpi et corrupto membrum facit operationes perfectas sicut cum illo. **M**elius ergo fecisset natura producere illud membrum a primo cum illo gradu qualitatis remisso. **Q**uarto consilia in organico non se alterant in duritie et mollietate: imo durum semper manet durum et molle ergo a sibi non se alterabunt positiviter in primis qualitibus. **Q**uinto si positiviter se alterarent: sic illa alteratio aut durabit per totam vitam aut aliquam finiet. Si aliquam finiet et in instanti in quo cessabit ipsorum alteratio membra remanebunt contrariarum complexionum et non se alterabunt: eadem ratione neque ante illud in instanti se debet alterare: cum non sit maior ratio que se alteret plus in uno tempore quam in alio. **D**ebeant ergo produci a generatione sub tali complexionem sub qua non se alterarent. Si autem continue durabit: ergo talis alteratio erit frustra: quia nunquam pervenit ad finem suum et terminum ad quem non aut debet esse frustra. ergo ponit necessaria pro perfectione operationum. **S**ententia eius conclusio est ista. membra principalia non cooperantur sibi invicem positiviter: cum gradu complexionis acquisito a principiis generationis: cum latitudine tamen illa membra principalia sunt temperata siue distemperata. **E**t volens probare hanc conclusionem cum mem-

bra principalia sunt tria facit ex eis duas comparationes. una cordis ad cerebrum. alia epatis ad cor. per ergo probat quod cerebrum non cooperaretur cordi positiviter: quia si hoc sequeretur quod cerebrum manifeste infrigidaret cor. prius esset falsum et per Sal. 8. de utilitate partium. et 9. de iuuamentis. contra Avicenna. **Q**uia Avicenna voluit 2. de partibus animalium. quod cerebrum erat generatum frigidum propter refrigerare cor. **C**ontra quod Sal. arguit. si cerebrum fuisset factum frigidum propter refrigerare cor: non fuisset a natura situatum: ita remotum a corde: quod si esset cordi magis propinquum magis eum refrigeraret et melius: cum ergo natura non deficiat in necessariis situasset cerebrum propinquum cordi. **S**ecundo dicit Sal. si dictum Avicenna fuisset verum natura non posuisset tot custodias cerebro: ut pia mater et dura mater: quia sine illis melius infrigidasset cor. **T**ertio si illud esset verum: tunc cerebrum demeret operationem cordis: et illa corruptionem. prius est falsum. ergo et avicenna: et natura: quod principalis operatio cordis est generare calidum. **N**ecquid dicit Sal. est determinata via portans frigiditatem a cerebro in cor. **P**reterea dicit Sal. illa infrigidatio non est necessaria: quod cor sufficiens refrigeratur per evaporationem et aerem. attractum per anhelitum et pulsum ut notum est. **E**tiam dicit Sal. si dictum Avicenna esset verum: tunc cerebrum maxime infrigidaret organa sensus: prius est falsum: quia tunc aut diminueret aut auferret aut corrumpere operationes illorum: et natura: quod ista sunt minus calida quam cor: et magis apta alterari a frigiditate cerebri. sunt et cerebro cordi propinquiora. his itaque et sibi argumētis Sal. ostendit quod cerebrum non est creatum frigidum propter infrigidare cor. **D**ostea Sententia probat quod cor et epas non cooperantur positiviter: quia si se sequeretur quod cor temperatum magis cooperaretur epati temperato quam cor frigidum epati calido: prius est falsum et contra medicos. et natura: quod positiviter cor temperatum magis gradualiter alteraret epas temperatum quam cor frigidum epas calidum. **R**atio est quod magis distat cor temperatum ab epate temperato quam cor frigidum ab epate calido. **E**t sicut sequeretur quod cor frigidum magis cooperaretur epati frigidum vel temperato quam calido. prius est contra medicos: et natura tenet: quod cor frigidum magis distat ab epate frigidum vel temperato gradualiter quam ab epate calido. **A**dducit etiam Sententia alia argumenta que dimittit. **T**ertia eius conclusio est ista. quod membra principalia cooperantur sibi invicem privative. hoc patet: quia nisi esset cerebrum frigidum cor ascenderet ad gradum caloris: ad quem non ascendit propter presentiam cerebri. prohibetur enim cor labi ad lapsum calidum ad quem est aptum labi per seipsum. **E**t sicut potest dici de epate et corde. **E**t idem potest dici de membris consimilibus positum in organico: quod sibi invicem cooperantur privative. **Q**uarta eius conclusio est ista. quod membra principalia in habitudine totius cooperantur sibi invicem positiviter. Si enim fuerit cor calidum et epas frigidum epas prohibet membrum calefieri: caliditate cordis quam esse calefacta si non cooperarentur. **H**anc tamen conclusionem Thomas de florētia intellexit sic: quod corpora que mittuntur a membris principalibus ad alia membra ut spiritus non alterant se positiviter: sed privative. **E**t hanc probat de mente Avicenna. 2. colliget. ubi vult quod calor datus a corde aliis membris. sit ut forma: et calor datus illis ab epate sit ut materia: modo sicut forma non agit in materia: sed eam perficit: ita est de calore cordis et epatis. **P**ost hec Sententia facit plures instantias contra dicta sua et eas solvit quas relinquo. **T**homas autem dicitur redarguit Sententiam de eo quod dicit quod membra principalia cooperantur sibi invicem positiviter: quia si sic sequeretur quod cum cerebro frido non posset stare cor in calidum sic cum cerebro calido vel temperato. prius est falsum. **N**am videmus quod cum cerebro non habet prohibere ascensionem caloris in corde. natura: quod Sententia vult quod cerebrum frigidum prohibet eum ascendere ad gradum caloris sic si cerebrum esset temperatum. **D**icit tamen quod ista ratio thome nulla est: quia Sententia vult quod cor calidum possit stare cum cerebro frigidum: si tale cor non ascendit ad gradum cal-

Sal. pro ar. q cere b: u no se fridu cor.

Probans sententiam.

3. conclusio.

4. conclusio.

Contra ostendit gentilis.

Opio ge... a... ad invicem. Complexio triplex.

Contra operantia dupliciter.

Sententia ponit quatuor conclusiones.

Quarta eius conclusio est ista.

2. conclusio.

loris sicut si cerebrū eēt tpatuz. **C**Secdo Thomas pbat q̄
 Gentile q̄ cerebrū vere alteret cor z epar positū: q̄ vide/
 mus hoies alienatos habētes cerebrū inflāmatū qd̄ in eis
 z cor z epar inflāmat z nō nisi a cerebro. q̄ intētio calorīs
 nō sit ab intrinseco. **C**Dicit et̄ qd̄ q̄ ista rō nō v̄z: q̄ v̄z p/
 bare q̄ mēbra p̄ncipalia in latitudine sanitatis stātia se po/
 sīt ut alterēt. Nō. n. negasset. **S**entilis. q̄ se nō alterēt q̄ sunt
 egra. **C**Alij aut̄ adducunt q̄ p̄clusiōes Sentilis supra po/
 sitas alia media. Et̄ primū est q̄ primā. Et̄ est tex. Ari. 3. de
 p̄ribus aialium vbi ad litterā dicit sic. Semp. n. natura in/
 geniat̄ ad vniuscuiusq̄ mēbri excessum auxiliū contrarij. s.
 mēbri iuxta colligere vt̄ al̄ez̄ adequet̄ excessuz̄ alterius: z
 ibī explicat̄ de osse z carne. **C**Contra 2^m conclusionē est
 tertus Ari. clare 2° de p̄ribus aialium. caplo de cerebro vbi
 ad lram dicit. cerebrū itaq̄ bñ tpatū facit eam q̄ in corde ē
 caliditate. Et̄ ad p̄bādū hoc Ari. dicit sic. q̄ necessariū fuit
 in nobis eē mēbz̄ multū calm̄ ad generādū caliditate sup
 toto. ergo necessariū fuit vñū mēbz̄ generari frigidū illius
 caliditate p̄p̄erās. asis declarat Ari. q̄ oia mēbra in duaz̄
 bus opationibus: vt̄ nālibus z motiuis volūtariē indigue
 runt multo calido. Sed stāte vita oia mēbra nō potuerunt
 eē sic calida. ergo necessariū fuit eē vñū illā caliditate gene
 rans z alijs trāsmitēs. p̄tia 3. q̄ illud mēbz̄ multū calm̄
 nisi sibi p̄operaret̄ in calitate intē deref. s̄l̄r cū sit p̄n^m calo
 ris z opationis nō possit esse opationū oīuz̄ p̄n^m cū illa ca/
 liditate: q̄ nō sensitua z q̄ nō sunt cū tāta caliditate: ergo
 fuit necessariū illud cōtēperari s̄ tale mēbz̄ p̄p̄erās est
 cerebrū. **C**Et dixit Ari. ibi q̄ cerebrū est frigidius mēbz̄
 corpis. Et̄ pbat hoc signoz̄ solū in ipso vapores ascēden/
 tes duertunt̄ ad nām aque. Ideo q̄ in nullo mēbz̄ corpis
 multiplicat̄ flegmata aquosa sicut in cerebro z tñ non ob/
 stāte sua frigiditate multa pōt nutriri z v̄nere. non qd̄ ex
 sua cōplone innata: s̄ mediante caliditate et̄ infusa a corde
 z epate. **C**Et dixit: q̄ quīs ista caliditas cerebro infunda
 tur: nihilominus remanet in sua frigiditate z nō calef̄t q̄
 possit caliditate cordis p̄p̄erare. Et̄ dixit: q̄ cā p̄manētē
 cerebrū in frigiditate sua est ex mānutrimētali z frigiditate
 z accidentali māe generate in epate. Et̄ hoc dixit: q̄ vide/
 mus q̄ in cerebro sunt determinate arterie minutiss. me z
 vene magne in q̄bus p̄tinet̄ sanguis plurimus fr̄s qui est
 nutrimentū cerebrū. Et̄ hic sanguis fr̄s p̄hibet caliditatez̄
 infusaz̄ calefacere cerebrū. **C**Insup̄ p̄ istā 2^m cōclusionem
 Sent. est Auer. colliget. 4° ca^o. vbi dicit. z vlr̄ scias q̄ ad
 calozē corpis sequit̄ calor oīum mēbz̄ excepto q̄ non sit
 resistētia accidētalis zc. **C**Et 2° colliget. de iuuamēto cere
 bri dixit. Et̄ p̄p̄ hęc oia qd̄ cor ē zc. **C**Thomas dō supra/
 dictus in hac q̄one dixit. q̄ mēbra corpis taz̄ p̄similia exi/
 stētia in organicijs q̄ p̄ncipalia et̄ p̄riaz̄ qualitatum p̄nt se
 vere z positue alterare adinuicē alteratione q̄ vñū p̄muta/
 bit aliud ad gradū q̄l̄tatis: z et̄ organica adinuicē manife/
 ste. Et̄ hoc pbat quoz̄ rōnibus q̄ sunt et̄ p̄ rōnē siue opposi/
 tionē. Sentilis. **C**Et ad hoc p̄bandū p̄supponit̄ prius q̄
 cōplo corpis acēt̄ alicuius mēbri possit p̄mutari p̄ causas
 n̄rum corpus p̄mutātes. s. res nō nāles. **C**Et 2° p̄supponit
 q̄ sit vñuz̄ corpus h̄ns oia mēbra vel maxime p̄ncipalia
 frigida a generatiōe. **C**Et 3° p̄supponit q̄ p̄ regimen cali/
 dum cordi z epati approximātū cor z epar p̄mutent̄ a sua
 frigiditate nālī ad caliditate. Cerebrū at̄ non p̄mutet̄. sed
 remaneat in sua frigiditate nālī. **C**Et p̄supponit. 4° q̄ ali/
 mentū p̄mutet̄ alituz̄. vt̄ voluit Gal. 6° de accidētī. de arbo
 re trāsplantata: dato q̄ finaliter alicū sibi assimilet̄ alimen/
 tum: tunc arguit̄ per caliditate cordis z epatis: aliter alte/
 rat̄ cerebrū q̄ q̄ erant lapsa ad frigiditate: ergo manife/
 ste cerebrū p̄mutabit̄: q̄ in casu dicto valde calefaciēt̄ ce/
 rebuz̄: sanguis et̄ missus ad cerebrū: cuz̄ sit calidior q̄ an̄
 fuerit: imutabit̄ ipm̄. nō si hoc possibile est: tunc eodē mō
 eēt̄ possibile si cor z cerebrū eēt̄ calida a ḡnatiōe. **C**Secdo

arguit sic p̄supponēdo q̄ calitas maior q̄ d̄z reddit corp^o
 siccius q̄ opz. vt̄ p̄ p̄mi. tunc accipit carnē calidiorē t̄pata
 vt̄ carnē cordis: tūc arguit sic. ista caro est calidior q̄ opz:
 ergo est siccius q̄ opz. ergo facit neruū cui adheret siccius
 q̄ opz. imo forte siccius est q̄ caro. **C**Tertio arguit sic p̄/
 supponēdo q̄ aliq̄ mala dispō p̄cta in corpore z maxime in
 mēbz̄o p̄ncipali sit cā male dispōnis totius: z aliq̄n egrī/
 tudinalis: tūc dispōitio p̄cta in corpore erit cā alteratiōis
 oīuz̄ alioz̄ mēbz̄oz̄ stantiū in latitudine sanitatis positue.
CQuarto arguit p̄mittēdo q̄ in hoie robusto vt̄ sangui/
 neo abscisio genitaliū sit cā p̄mutationis in cōplone mem/
 bz̄oz̄ p̄ncipaliū: z sic est vt̄ apparet̄ in experientia. ergo s̄l̄r
 imaginandū est q̄ corpus predictū si nascat̄ sine testiculis:
 tunc mēbra sua p̄ncipalia manifeste permutabunt̄ in p̄/
 cessu t̄pis: ergo dispō existēs in p̄ncipalibus mēbz̄is pōt
 manifeste alterare oia mēbra corpis. **C**Quinto arguit sic
 in hoie generato de 2° mō equalitatis in quo oia mēbra
 sunt maxie p̄portionata in illo maxie seruat̄ p̄portio mē/
 bz̄oz̄ acquisita a ḡnatiōe: ergo in hoie habēte p̄riā dispō/
 sitionē valde non debet illa p̄portio seruari p̄discursuz̄ eta/
 tum: sicut in hoie non t̄pato: q̄ multuz̄ differt a temperato.
 Subdit tñ Thomas dicēs. q̄ cōclusio probata est de possi/
 bilis: non tñ negat q̄ mēbra distemperata possint stare cuz̄
 cōplonibus acquisitis a p̄ncipijs ḡnatiōis: ac et̄ est pos/
 sibile oppositū: q̄ cerebrūz̄ frigidū a p̄n^m generationis pōt
 stare per totā vitā frigidū z s̄l̄r epar. Et̄ possibile est etiam
 q̄ permutent̄ ad calidā: vt̄ cuz̄ contingerent̄ cordi calido.
CQuidā aut̄ alij aliter dicunt ad q̄onē: z p̄mittūt̄ oī/
 st̄ntiones quāsdā. scdo ponūt̄ cōclusiones q̄idā ḡnales z
 tertio ponūt̄ cōclusiones q̄sdā p̄culares. **C**Distinctio p̄ma
 est ista. q̄ mēbra siue p̄ncipalia siue nō p̄ncipalia p̄riū com/
 p̄lonū p̄nt sibi p̄operari dupl̄r. vno mō inter se de p̄ie. Alio
 mō inter se de p̄ accidens. **C**Contraoperātia de p̄se d̄z q̄ vñū
 mēbz̄oz̄ existens alicuius cōplonis gradū similit̄ qualitati
 sue cōplonis ponit̄ in aliud mēbz̄ū cui p̄operat̄ vt̄ si mem/
 brum sit calide cōplexionis z p̄operet̄ membro frigidō po
 nat̄ in illo gradū caliditatis de p̄se. **N**. g. si cor p̄operet̄ cere
 bro ponat̄ in cerebro gradū caliditatis p̄se. **C**Contraopantia
 vero p̄ accēs est q̄n in mēbz̄o cui sit contraopantia reperit̄
 gradus calorīs vel alterius qualitatis p̄ qualitātē repertā
 in alio: sic tñ q̄ qualitas illius mēbri non est p̄se cā illius
 gradus: vt̄ si cor esset frigidū aliq̄s gradus frigiditatis re/
 perit̄ in cerebro q̄ gradus frigiditatis non reperit̄ in eo
 si cor non esset frigidū. hunc ergo gradū frigiditatis ponit̄
 cor frigidū in cerebro: nō de p̄se: s̄ p̄ accidens. vt̄ dicunt q̄
 vtraz̄ dicta p̄opantia pōt vocari positua. **C**Secda distin/
 ctio est q̄ mēbra p̄ncipalia p̄nt sibi p̄operari p̄se inter se
 z in toto corpore. Inter se talia mēbra p̄operant̄ quādo p̄
 qualitātē huius p̄ncipalis in alio p̄ncipali reperit̄ d̄uer/
 sitas in cōplone illius. in toto vero p̄operant̄ q̄n p̄ q̄l̄ra/
 tes mēbz̄oz̄ p̄ncipaliū in toto reperit̄: z alter modus com/
 p̄lexionis z alterius gradus cōplonis q̄ si nō fuissent p̄nci/
 palia illius cōplonis. **C**Tertia distinctio est: q̄ p̄operātia
 mēbz̄oz̄ p̄ncipaliū z alioz̄ pōt esse: aut̄ per influxū vel
 trāsmissuz̄: aut̄ p̄ simplicē alterationē. Per influxū: aut̄ trās/
 missum d̄z esse q̄n ab vno mēbz̄o ad aliud trāsit̄ corpus sua
 q̄l̄tate affectū immutans q̄l̄tate alterius. **N**. g. Lor̄ trans/
 mittēs sp̄m̄ ad epar vel ad cerebrū: trāsmitit̄ corpus q̄/
 litate affectū. **N**. g. caliditate p̄ quā reperit̄ gradus alterius
 q̄l̄tatis in mēbz̄o ad qd̄ sit trāsmissio. p̄ simplicē aut̄ altera/
 tionē d̄z fieri q̄n non trāsmitit̄ tale corpus: sed p̄ p̄sentiaz̄
 p̄opantis z agentis sua q̄l̄tate reperit̄ in alio mēbz̄o gra/
 dus illius q̄l̄tatis: vt̄ p̄z de p̄tia ignis z sui actione. Et̄ h̄
 notant q̄ quāuis p̄operantia p̄ncipaliū possit eē p̄ simpli/
 cem alterationē: maior tñ eoz̄ p̄operantia est p̄ trāsmissum.
 Alioz̄ at̄ mēbz̄oz̄ p̄operantia est p̄ simplicē alterationē vt̄
 p̄z de mēbz̄is consimilibus componentibus organicum.

Quarta

Opio tbo meo garbo contra gentilem.

Opio tbo meo garbo contra gentilem.

Opio tbo meo garbo contra gentilem.

Opio tbo meo garbo contra gentilem.

4^a dist. cō
tra operan
tia q̄libet
p̄dictarū
ē duplex.

Quarta distinctio est q̄ p̄operantia membrorū q̄cunq̄ sit de predictis est duplex. vna per quā membrū cui sit con-
traoperatio egreditur latitudinē sue complexionis et sui tempe-
ramenti: et alia est p̄ quā membrū non egreditur eā sed intra
latitudinē alterat: et p̄ hoc p̄ma p̄mi per Aui. capitulo de
complexionibus: ubi dicit q̄ septimus modus equalita-
tis est compositio reperta in quocunq̄ membro que est inclusa
inter duos terminos multitudinis et paucitatis. ver. g. Epar
a p̄ncipijs ḡnationis cuiuscunq̄ cōplonis ponatur h̄z duos
terminos multitudinis et paucitatis caliditatis intra quos
si sibi p̄traoperet semp̄ remanebit intra dictos terminos.
sic. n. intelligit dictū membrū distinctionis: q̄ semp̄ mem-
brum remaneat intra terminos habētes a ḡnatione prout
illi membro debet ex decursu p̄ etates: hoc aut dicit q̄ omne
membro p̄ discursum p̄ etates egreditur terminos sue cōple-
xionis a generatione date. **C**onclusio aut̄ eorū ḡnalis p̄
est ista: q̄ membra p̄riarū complexionū adinuicē p̄operant: et
ista est ad h̄ram Arist. sc̄do de p̄ribus aīaīū. caplo de cere-
bro: vt supra habitū est. **S**c̄da cōclusio ḡnalis est ista q̄
in membris a p̄ncipio generationis generatis sp̄tis tali-
bus simpliciter semp̄ p̄operantia semp̄ est intra latitudinē
nullo extrinseco sup̄ueniēte: rō est: q̄ p̄dicta est rō formalis
corporis talis simplr semp̄. Si. n. daret̄ oppositū. s. q̄ dedu-
ceret̄ extra latitudinē. tunc non fuisset tale simplr semp̄.
Contra t̄m istā conclusionē arguunt apparenter. Et ad-
faciendū argumentū p̄supponit sic. q̄ in latitudinē tem-
perantie simplr cerebrū vnum generet̄ in medio latitudi-
nis sue temperantie et vnu aliud cerebrū generet̄ in extre-
mo illius latitudinis versus calidū: et itē p̄supponunt q̄
cerebro stanti in medio latitudinis sue tēperantie p̄operet̄
cor sicut existens in medio latitudinis sue tēperantie. Et q̄ ce-
rebro tēperato in extremo sue latitudinis versus calidum
p̄operet̄. cor sicut exis in extremo sue tēperantie versus ca-
lidū. et tūc arguit sic. Cor exis in medio latitudinis sui tē-
perantie p̄operans cerebro existē in medio sui tēperamēti
p̄operat sic: q̄ nō extrahit ipsū extra latitudinē sui tem-
peramēti. ergo cor exis in extremo sui tēperamēti sic p̄ope-
rabitur cerebro existē in extremo sui tēperamēti: q̄ ipsū
ducat̄ ex latitudinē sui tēperamēti. p̄ma est nota: q̄ cor cali-
dū exis in extremo sui tēperamēti calefacit plus cerebrū
calidū exis in extremo sui tēperamēti q̄ cor calidum in
medio sui tēperamēti calefaciat cerebrū existēs in medio
sui tēperamēti. Et sic nō oīs talis p̄operantia erit intra latitu-
dinem. **C**Rūdēt ad arḡ istud dicentes q̄ aut p̄suppo-
nunt in latitudinē temperamēti extremos gradus multi-
tudinis et paucitatis: sic q̄ sit dare calitatē maximā termi-
nante illud tēperamētū et sic ēt minimā. aut q̄ dicti termini
extremi terminēt̄ exclusiue ad gradum summū: cū quo stat
illud tēperamētū: et ad minimū cū quo nō stat. Si p̄ mō illud ē
implet̄ vt supra patuit de modis equalitatis ad iustitiā. Si
2° ē pole. ponat̄ ergo vnu cerebrū r̄c. vt supra positū est p̄
nos. Et postea cū dnt̄. ponat̄ aliud qd̄ sit in extremo inten-
sioris intelligūt q̄ sit in extremo intensiori possibili repiri h̄ ē
ipole vt dcm̄ ē. Si at̄ intelligūt q̄ sit in extremo. i. r̄sus ex-
tremū habēs adhuc latitudinē magnā: h̄z nō tantā quātam
h̄z cerebrū tēperatū stans in medio sue latitudinis: tūc dnt̄
q̄ h̄z tantā. q̄ a corde calido in extremo sui tēperamēti nō al-
terabit̄ ex latitudinem: sed t̄m inter eam: h̄z plus alteretur.
Tertia conclusio ḡnalis est. q̄ membra exntia distempe-
rata possunt sibi inuicē p̄operari et intra latitudinē suorum
distemperamentorū et ex. que distemperamenta sunt t̄m eis
temperamēta. ver. gra. sit cor calidum distemperatū: qd̄ t̄m
est in suo temperamento: hoc pōt sibi per membrū oppositū
p̄operari: sic q̄ remon- bit cōplo eius versus calidū: et sic
q̄ remanebit a suo distemperamēto. Ista conclusio decla-
rat sic. possibile est de membrū distemperatū multū excedi
ab alio distemperato: et possibile est ēt modicum excedi: ergo

possibile est q̄ vnu membrū ab altero membrū alteret̄ vt dcm̄
est. aīa est manifestus: qm̄ pole est cor ḡnari. supra tēpera-
mētū cordis et multū calidū: et pax calidū: et sicut cerebrum et
multū fridū et pax fridū: si igit̄ nō multū excedunt se rema-
net membrū cui p̄operat̄ in latitudinē sui distemperamēti. Si
autē multū excedunt seducit̄ membrū extra latitudinē.
Quarta cōclusio ḡnalis est ista. q̄ si aliq̄ membra in corpore
sunt distemperata: et aliq̄ sunt tēperata p̄nt tēperata cuz distem-
peratis: et eōuerso alterare se et ex latitudinē et intra latitu-
dinē sue complexionis. Qm̄ si cor fuerit temperatū et cerebrū
valde frigidū: finali ducet̄ cor ex temperamētū: sed si cor
fuerit temperatū versus extremū frigidū sui tēperamēti et
cerebrū sit distemperatū in frigidū in extremo remissiori fri-
giditatis nunq̄ deducet̄ cor ex latitudinē sui tēperamēti.
Quinta cōclusio ḡnalis est q̄ membra p̄ncipalia p̄nt sibi
inuicē p̄operari per simplicem alterationem per influxū.
Sexta conclusio ḡnalis est q̄ membrorū quedā p̄operant̄
sibi p̄ se: et qdā quōq̄ p̄ accidēs. rō est: q̄ quōq̄ in membro po-
nit̄ gradus q̄litas ab alio: et quōq̄ non ponit̄ ab eo: h̄z re-
periat̄ positus in ipso: vt apparebit̄ in conclusionibus p̄-
cularibus. **Q**uay particulariū p̄ia est ista: q̄ cor calidū
p̄ p̄riat̄ cerebro frigidū: et eōuerso: rō: q̄ cor calidum
transmittit̄ rē calidā cerebro p̄ quā reperit̄ gradus calidi-
tatis in cerebro qui nō reperit̄ in eo: cuius gradus illa res
cala trāsmittit̄ est cā: ergo r̄c. p̄ia nota: et aīa p̄z q̄ quanto
cor est calidius tanto sp̄s est calidior. Et quanto spiritus
est calidior: tanto ponit̄ gradū caliditatis in cerebro inten-
siorē: et sicut pōt dici q̄ a cerebro frigidū p̄ neruos trāsmitti-
tur gradus caliditatis remissior vel gradus friditatis que
nō trāsmittit̄ si cerebrū nō fuisset frigidissimū. **S**c̄da
cōclusio particularis est. cor frigidū p̄ accidēs p̄operatur
cerebro calido. Et cerebrū calidū per accidēs p̄operat̄ cor
di frigidū. Declaratur hoc: q̄ cor quātūcūq̄ frigidū trā-
mittit̄ rem. talē ad cerebrū: quā ipsū sit calidū: ergo non
ponit̄ gradū frigiditatis in cerebro: tamē in eo aliquis
gradus frigiditatis inuenitur qui non reperit̄ si cor nō esset
frigidū: ergo. **C**onsequētia nota. Et antecēdēs declarat̄:
q̄ cū cor per sui caliditatē alteret̄ cerebrū versus calidū
si cor fuisset calidius magis alterasset̄ ipsū. Et ideo in ce-
rebro reperitur gradus frigiditatis intensior q̄ si cor non
fuisset frigidum. Similiter cerebrū quātūcūq̄ calidum
semp̄ trāsmittit̄ ad cor rem fridiorē q̄ sit cor. Et si trā-
mittit̄ ad cor rem talē quā ipsū sit frigidū: ergo nō ponit̄
in corde gradū caloris. et t̄m in ipso aliq̄ gradus caloris
reperit̄ q̄ non reperit̄ si cerebrū esset frigidum. ergo r̄c.
p̄ia est nota. et aīa probat̄: q̄ cuz cerebrū p̄ sui frigidita-
tem alterat̄ cor versus frigidū: tunc si cerebrū fuisset frigi-
dus magis alterasset̄: et sic in corde reperit̄ gradus calita-
tis intensior q̄ si cerebrū nō fuisset calidū: ergo cerebrum
ponit̄ caliditatē in corde calido. Sed q̄ nō ponit̄ friditatē
ita intensam: ideo dī caliditatē ponere in eo p̄ accidēs. **E**t
sicut dcm̄ est de q̄litas actiuis: ita et in passiuis: q̄ cor
quātūcūq̄ humidū est siccius cerebro q̄ tūcūq̄ siccor: et sic
p̄operant̄ ei p̄ accidēs. Et ita sit cuz cerebrū p̄operat̄ hu-
mido cordi p̄ accēs. **E**t eodē mō dnt̄ de p̄operantia cor-
dis ad epar. s. q̄ cor calidū per se p̄operat̄ epari frido. Et
epar frigidū cordi calido. Sed cor frigidū p̄ accēs p̄ope-
rat̄ epari calido et eōuerso. Et rō q̄ cor quātūcūq̄ frigi-
dū est calidius eparē quātūcūq̄ calido: et cor sicū p̄ se p̄-
operat̄ epari humidū. Sed cor humidū p̄ accēs p̄operat̄
epari sicco. Et rō est: q̄ epar quātūcūq̄ siccus est humidū
corde quātūcūq̄ humidū. **C**luc et thomas et p̄dicti solūnt̄
ad argumēta h̄nti. Ad p̄imum ad argumentū Sal. dnt̄
q̄ non intelligit Sal. q̄ nullo se alterent̄: sed vult q̄ ipsi
exntibus in latitudinē sanitatis nō alterāt̄ se alteratiōe do-
lorosa. Et rō est: quia non oīs alteratio facta a cōplexione
diuersa facit̄ dolorē: q̄ nō illa. q̄ paulatim et modice fit q̄

Quarta
cōclo ge-
neralis.

Quinta cō-
clusio ge-
neralis.
Sexta cō-
clusio ge-
neralis.

P̄ia cō-
clusio p̄-
cularis.

S̄da cō-
clusio p̄-
cularis.

Quarta con-
clusio ge-
neralis.
Sexta cō-
clusio ge-
neralis.

Quinta.

Tertia cō-
clusio ge-
neralis.

Quarta cō-
clusio ge-
neralis.

Solo ar-
gumētō
S̄ntu. a

lis est alteratio membrorum nostri corporis. Et ex hoc patet solo ad secundum argumentum. quod negat prima. scilicet quod membra essent in continua dispositione dolorosa: quod alteratio non est causa doloris nisi cum magna et subito fit. Non enim omnis alteratio cum inductione complexionis opposita est causa doloris nisi cum fit subito. Et si dicatur quod aliqua distemperantia videtur esse magna et subito facta: quod aliqui ducit extra latitudinem temperamenti: ut supra patet. dicunt quod non sequitur. ducit extra latitudinem temperamenti. ergo est magna et subito facta: et ratio est: quod mala complexio equalis ducit extra latitudinem temperamenti: et tamen non est subito facta. Et dicunt quod in hac alteratione ducente extra latitudinem temperamenti acquiritur in membro alterato dispositio egritudinalis simpliciter: et non ut nunc est aliqui ex illa egritudinali simpliciter deveniat in egritudinali nunc. Nam sicut illa dispositio que paulatim acquiritur in membro per longum tempus et causis extrinsecis non naturalibus est talis simpliciter: et illa quod inducit per principia intrinseca naturalia erit talis simpliciter: et tamen inde aliqui in egritudinem nunc. Nam si cor verum fuerit multum infrigidatum multiplicabuntur supfluitates. que sunt causa egritudinis nunc. Ad tertiam rationem Senti. dicit negatio prima: quod durities et mollietas non sunt propria instrumentalia. ita activa sicut propria qualitates: et ideo sunt membra aliqui in illis contraria non se alterabunt. Et dicit quod possunt concedere quod se alterent: et ita est de mente auctorum potentium cartilagine media in duritie et mollietas inter ossa et carne ne molle contingat a duro. Ad quartam et negat prima. scilicet quod ille gradus acquiritur sit frustra productus postquam deperditur: quod per similem rationem idem probaretur de humiditate radicalis: semper sic: et tamen non est frustra producta: et et quod fuit necessarium aliqui membra generari cum qualitatibus extremis ut visum fuit supra per Aristotem de cerebro. Ad quintam dicit quod illa alteratio durat tota vita: quod caro in tota vita alteratur nervum et e converso: tamen aliqui in notabili alteratione se alterant: aliqui autem non sic manifeste sunt quod coniungunt ad invicem in alio et alio gradu contrarictatis. Nam quod cum caro musculi erit valde calida: tunc alterabitur nervum temperatum multum manifeste: sic quod extrahet eum a temperamento suo. Loco vero caro est temperata: tunc bene alteratur nervum temperatum per totam vitam: sed non ducet eum extra temperamentum: imo tota vita stabit temperatus. Et dicitur quod talis alteratio aliqui cessat ad istum intellectum quod ad aliquem gradum se deducit et in illo persistit: ita quod ulterius non se alterat. Stat tamen actio per quam conservat ille gradus. Nam quod in exemplo si sit nix et ignis magnus: tunc in medio per continuam actionem eorum acquiritur qualitas in qua actio non alterabitur deventur medium ad aliquam qualitatem: ita quod ulterius non alterabitur si tamen unum fuerit multo fortius altero finaliter procedit actio: et erit causa corruptionis alterius. Ita et de membris. Nam quod splen frigidus infrigidat epatum: et si multum fuerit frigidus multum infrigidabit ipsum et finaliter ducit ipsum ex temperamento et ad corruptionem: quod ergo dicitur in argumento si cessat ergo talia debuissent fuisse generata. negant. Et ratio est: quod non potuissent habere qualitates perfectas operationes si in illo gradu fuissent generata. Et quod dicitur si cessat est frustra: quia non attingit finem: dicit quod imo attingit: et quod finis est gradus ille intensior qualitatis inductus. Ad rationes autem adductas de cerebro et corde auctoritate Salustii. Aristoteli dicit quod Salustius non dicit Aristoteli quod Salustius voluit in omnibus illis suis rationibus quod cerebrum non fuit generatum frigidum solum propter infrigidare cor. Et fortasse se Salustius credit quod Aristoteli sic voluisset. Sed Aristoteli non sic voluit: imo voluit quod cerebrum esset generatum frigidum pro refrigerare corpus. Et ad hoc ut sibi serviret in operationibus sensus et motus. Et cum Salustius dicit quod si cerebrum fuisset generatum magis propinqua cordi melius infrigidaret ipsum: negant quod melius est plus infrigidaret. Et cum Salustius dicit quod cerebrum destrueret et prohiberet operationem cordis negat. et dicit quod immo est causa generationis tante caliditatis cum tanto temperamento: et si non fuisset: fuisset tunc caliditas generata in eo quasi que non fuisset

sufficiens instrumentum virtutum. Et declarat hoc in exemplo clarior. Si enim vult quod unum rem de coquo. oportet quod habeat unum temperamentum caloris mediatis quo fiat distillatio. ideoque apponit ignem tot carbonum et non plurium: et aliqui addunt calefaciendum: et aliqui minuunt infrigidandum: ut bene notat alkimiste. Et cum dicit Salustius quod non fecisset natura tot custodias cerebro: dicit quod imo: quod illis mediatis alteratio fit tanta quod dicitur. Et dicit ulterius quod nervi veniunt a cerebro ad cor quod sunt via transitus spiritus transmissi. Et dato quod adhuc non esset via ad huc posset alterare se non immediate attingat. Et in hac alteratione cerebro bene infrigidat membra intermedia: tamen non vobis mentis infrigidatio. ut dicit Salustius. Nam licet sunt magis apta infrigidari et magis propinqua agentibus: et ex hoc deberent magis infrigidari: non tamen magis infrigidantur propter prohibens quod est caliditas cordis agens in illa calefaciendo ipsa. Et simili modo ridentur ad alias rationes Salustii. Ad rationes autem de contra operatione cordis et epatis. Ad primam dicit Thomas quod illa ratio bene vadit contra Sententiam. sicut contra ipsum: quod sicut cor temperatum magis distat ab epate temperato quam cor frigidum ab epate temperato vel calido. ergo cor calidum contra operari illi positius magis quam prius: tamen dicit ad rationem negando consequentiam: et ratio est: quod cor temperatum mittit calorem temperatum ad epatum qui conservat ipsum in suo temperamento: et cor frigidum bene operaret epatum temperato vel calido: quod caliditas epatis temperatis vel calidi dependet in conservari a calitate cordis. Sed quod cor frigidum mittit calorem non conservare caliditate talis epatis: sed infrigidare ipsa: ideo alterat et operatur sibi. Et dicitur ex happer quod cor fridum non operatur epatum calido vel temperato: quod ipsum infrigidat. sed ideo quod quantumvis cor frigidum mittat spiritus calidos ad epatum: tamen non possunt caliditate ipsius epatis conservare. Et ex his patet solutio ad secundam rationem. Ad tertiam dicit quod quantumvis illi calores dicantur se habere unum ut forma: alter in materia. Nihilominus se alterant per ipsorum proprietatem. Et dicitur supra dicitur quod quantumvis Salustius non fuerit explicite locutus de contra operantia in compositione membrorum: fuit tamen locutus implicite: et dereliquit eam notam ex eo quod dicit de operantia in compositione membrorum: quod cum compositio dependeat a complexione tanquam a causa innuit per operantia in natura complexionali operantia in natura compositionali. Et dicitur quod quod Avicenna dicit quod friditas cerebri non pervenit ad contemperandum cordis caliditate: intellexit de temperamento iustitiam secundum modi equalitatis: tamen Avicenna bene voluit quod perveniat ad contemperandum temperamento remittente caliditate excessivam cordis versus ad temperamentum iustitiam. Et dicitur ad id quod dicitur quod caliditas cerebri infusa supra totum reddit totum calidius quam si non infusa: quod illud potest dupliciter intelligi. uno modo intensius. alio modo extensius siue quantitativus: et dicitur quod redditur calidius extensius: vel melius dicitur quod calefacit: et tamen non insequitur: ergo est intensior caliditate cordis: et procedit ad approbationem primam: quod remissus remittit intensus: tunc scilicet quod essent duo comparabilia et unum se haberet ut remissus: et aliud ut intensus. Sed ita non est in proposito: quod propositio sunt tria agentia: quorum unum se habet ut remissus in aliud: ut intensus: et tertium ut medium. Et quod sunt tria tunc ex medio aliquid quod totum redditur intensus: et aliqui remissus: et aliqui equale. Quod si sic se habent: quod sic se habet medium ad remissus: ita se habet intensus ad medium: tunc totum aggregatum redditur equale. Sed quod medium se habet in minoris proportionem ad remissus quam intensus ad medium totum aggregatum redditur remissus. Et hoc se in maiori proportionem totum aggregatum redditur intensus: imo in proposito dicit quod membra est una calitas quod se habet ut remissus: et una alia calitas data sibi a corde et epate quod se habet ut intensus. Et una alia calitas infusa sibi a cerebro: quod se habet ut medium. Et dicitur quod maior est proportio calitatis infuse sibi a cerebro: caliditate supra innatam membris quam sit calitas cordis et epatis supra calitatem infusam a cerebro. et ideo totum redditur intensus. Et dicitur quod dato quod cerebrum positius remittat caliditate cordis: non tamen sequitur quod in brevi

Ratio ad rationes. Extra Aristoteli.

Ratio contraria dicitur.

Quod plura videtur in ratione.

Et in

venit tota calitas cordis extinguit: qz calitas ei? depedita
 reat quirit. Et cu? qrit a quo inducat. Dicit a calitate in
 ta cor. hie: z a calitate spūs z sanguis z fumi capinosi in cor
 de exstū. Et ad dcm. Sal. qñ dixit q? influxus factus a
 cerebro est spūalis z subito in instāti factus: sicut lumē. di
 cit q? Sal. nō voluit q? sic spūalr a cerebro influat q? nihil
 corporeū transmittat. sed q? in nervis p quos fit ille influ
 xus nō reperit vie late: vt in venis z arterijs: vt q? spūa
 liter influat: quāuis non ita fit. Et qñ dī si cor z epar cōtra
 operat: tūc dispō cor: poris non eēt melior epate exite tem
 perato z corde distēperato qz exstūbus ambobus distem
 peratis. Dicit q? si tēperamētū cordis eēt puuz: tūc dispō
 cor: poris habētis cū illo epar tēperatuz eēt multo melior
 qz si essent ambo distēperata. Sed si cordis tēperamētū eēt
 magnū: tūc dispō cor: poris melius se hīet epate existēte ali
 qualr distēperato. qz ipso exite tēperato. Et rō est: qz si cor
 esset multū distēperatū epar non remaneret tēperatū: sed
 remoueret a suo tēperamento. Sed si epar sit aliq̄liter di
 stēperatū melius resistit: tū non dī epar esse multū distē
 peratū: qz tūc dispō totius esset deterior. Et cū dī q? tūc re
 ducerent se ad tēperamētū: dicit q? non esset iustitiale: s; z
 equiuo cū: qz in q̄litate absolute resulat tēperamētū:
 sed non staret tale tēperamētū iustitiale qd z quale staret si
 epar z cor essent tēperata. Et iō nō eēt bonū pfectōe ope
 rationū. Et dicit. q? qñ Hal. dixit. q? cordi calido nō ppe
 rat epar frigidū non intellexit absolute: sed q? non magna
 poperatā traoperat: nec seq̄. cor est potētius in agendo
 qz epar: ergo nō poperat: qz ista p̄na nō valet: vt p̄ in re
 actione. Et cū dī epar quātūcūqz fridū est calidū magis qz
 fridū: ergo agit calefaciēdo cor. dnt non valet p̄na: qz cali
 ditas epatis ē remissā respectu calitatis cordis. Et iō agē
 do remittit eā. Nulle etiā rōnes que possit fieri p̄ p̄cūla
 res contraoperatias similibus. vjs solūat: z maxime ex
 distinctione supraposita: quoniā traoperatā alia est p̄se:
 z alia p̄ accidens. Dicit quidā q? opinio que ponit q?
 membra poperant sibi positūe verior est. rōnes in eorum
 magis subtiles sunt tenendo opinionē. Sēt.

De quibusdam questionibus que solent queri circa cō
 plexionem. Cap. xxvii.

Aerunt quidā: an cōplexio temperata
 vlr heat oēs operatōes distē
 perata pfectiores. Dicit z cōmunitē q? de
 opationibus dupl̄r potest fieri sermo. vno mō
 de eis loquēdo singulariter z distincte: vt sic
 aliq̄ opatio p̄r procedere melior z pfectior a complexio
 ne distēperata qz a tēperata. Et hoc iō: qz diuerse opatio
 nes diuerfos requirūt modos tēperamētū. modo impo
 sibile est has pfecte reperiri in eodez corpore: cū adinuicez
 persepe p̄riēt: vt de appetitu z digestionē appet. Et ideo
 est reperire cōplexionez distēperatā melioris odoratus
 melioris memorie: maioris appetitus: z sic de alijs multis
 opationibus qz temperata. Secundo modo potest fieri
 sermo de opationibus prout hēt adinuicez ordinem. Nā
 cū omnes operationes pcedunt ab vno corpore habente
 vna formā: oportet necessario q? tendāt in vnuz finē. Et q?
 cūqz sunt vnus finis sunt vnus ordinis: z vt sic loquendo
 de opationibus: dicit q? omnes meliores z pfectiores fiūt
 in corpore temperato: qz per tēperamētū nihil aliud in
 telligit nisi melior modus complexionis qui debetur ani
 me ad operationes exercendas. Et ideo h; stomachus cali
 dus melius digerit qz temperatus: non tū ita bene digerit
 prout digestio proportionē h; ad appetitū: z alias opera
 tiones qz temperatus. Nā temperatus tantū digerit quātū
 appetit: z e converso: z eodē modo est de opationibus aia
 libus: qz in eo oēs adinuicem magis proportionatur.

Quidā tñ reprehendunt p̄dicta dicta sic confuse prola
 ta. s; q? oēs opationes prout adinuicē ordinātur sunt melio

res in temperato qz in distemperato: qd declarāt. Nā q̄to
 aliq̄ operatio alicuius sensus est pfectior: tāto ordinatur in
 operationē pfectiore virtutis alterius pfectioris: sicut tem
 peratus non h; opationes omnes pfectiores prout adinu
 cem hēt ordinē corpore distemperato. Nā est claz: qz cū
 sensus exteriores preparēt sensibus interioribus z vtutes
 intrinsece intellectui ceteris paribus operatio pfectior in
 terioris virtutis in virtute interiori pfectiore generat ope
 rationē. consequētia probat: qz cū aliquod corpus distem
 peratū habeat aliquā opationē alicuius sensus exterioris
 meliore temperato: vt odoratū. Et ista pfectiore ordinē ha
 beat ad cogitatiuā siue extimatiuā siue intellectiua corpo
 ris tēperatū qz habeat odoratus qui est in tēperato: vt pro
 bat aīs. sequit q? temperatus non habeat oēs opationes
 meliores prout adinuicē ordinātur. Et confirmat: qz sit
 aliquod corpus tēperatū in oibus suis mēbris prater qz in
 organo odoratus: heat at p̄dictū organū distemperatum
 vel dispositū: sicut h; homo distemperatus qui meliore h; z
 odoratū ipso. Nulli dubiū q? meliore p̄portione habebūt
 z ordinē meliore in ipso oēs opationes adinuicē qz in cor
 pore tēperato in oibus mēbris: qd probat. Nā Ari. di
 xit 2° de aia: q? non possumus bñ determinare de diferen
 tijs odorabiliū: sicut aliop sensibiliū: qz non est nobis bñ
 manifestū qd sit odor. Cū homo prave odoret. Qui igitur
 inter oēs hoies meliore habebit odoratū meliore p̄por
 tione z ordinē habebit in hac operatione ad alis opera
 tiones cognoscitiuas cerebri: qz qui minus ergo ille qui erit
 tēperatus. s; in omnibus mēbris nō habebit oēs opera
 tiones meliores prout adinuicē ordināt qz distēperatus.
 Et intēperamēto enim cuiuscūqz mēbri in corpore recedit
 corpus a tēperamēto: put colligit sedo colliget. z dige
 stio non fit a calore absoluto: s; p̄portionato z temperato
 put opationibus expectatur. Et ideo h; stomachus calidus
 cibuz magis dissipet: z circa facilioz cibaria magis ope
 rat. Nō tñ cibū p̄digōne ad bonā formā pducit vt
 tēperatus: in q? consistit bonitas digōnis. Et qd dī q? stom
 eus frigidus meliore h; appetituz tēperato nō est ver. Nō
 enim ad intēsiōne absolute cuiuscūqz opationis nre arguit
 in illa bonitas z pfectio maior: nisi in quibsdā: z temperato
 bet intēsiō saluat bonitatē maiorē in operatione q̄libet.

Dixit ergo in hac qōne Thomas de florētia. q? incōplo
 ne temperata non inuenit vlr loquendo: oēs opationes cu
 iuscūqz manerit pfectiores esse qz in distēperatis comple
 xionibus: nec absolute loquēdo: nec put oēs adinuicē or
 dinant. Et sicut dī de temperato corpore in comparatione
 ad distemperatū: ita proportionaliter est de homine in cō
 paratione ad alia aialia. Secundo dixit q? temperatus
 h; illas operationes pfectiores in quas principalr ordi
 nat homo: z in qbus supereminet alia animalia: sicut sunt
 operatōes extimatiue siue cogitatiue virtutis: ex qbus hō
 ē quantūcūqz intellectu nō operat reddi aialū prudētis
 sumus z discretissimus: qles ē sunt opationes intellectus cū
 in eo sint pfectiores in quo ois virtus intellectui pparat ē
 pfectior. Et hoc iō est. qz q̄to cōplo totius est pfectior: tāto
 pparat ad formā pfectionū opationū. Et iō vt dicit Ari. 2°
 de aia plāte nō habuerūt sensum: h; habeat p̄tē aie: qz non
 fuit in eis cōplo pparat ad se nobilē aiam: siue formam.
 talis autem cōplo pfectior est in hoie temperato. z ideo in
 eo maxime opationes q? insunt hoī pncipalr pueniunt p̄se
 ctiores: z h; non oēs alie p̄p̄tēperamentū illius exigunt
 non esset hūc p̄formē: nō h; ē homo tēperatus virtualiter
 oēs opationes meliores q? necessario insunt corp̄ ex qbus
 talia tēperata cōplo in corpore p̄seruat cū latitudine possi
 bili per totū discursum etatiū: qles sunt opationes nales
 taz ministrātes qz ministratē: in qbus maxime xificat ser
 mo dicit: q? eas h; meliores oēs: put adinuicē ordinant.
 Nam opationes virtutū ministrantiū: tunc maximā habent

q̄to
 aliq̄
 operatio
 alicuius
 sensus
 est pfectior
 tāto
 ordinatur
 in
 operationē
 pfectiore
 virtutis
 alterius
 pfectioris
 sicut
 tem
 peratus
 non h;
 opationes
 omnes
 pfectiores
 prout
 adinu
 cem
 hēt
 ordinē
 corpore
 distem
 perato.

q̄to
 aliq̄
 operatio
 alicuius
 sensus
 est pfectior
 tāto
 ordinatur
 in
 operationē
 pfectiore
 virtutis
 alterius
 pfectioris
 sicut
 tem
 peratus
 non h;
 opationes
 omnes
 pfectiores
 prout
 adinu
 cem
 hēt
 ordinē
 corpore
 distem
 perato.

q̄to
 aliq̄
 operatio
 alicuius
 sensus
 est pfectior
 tāto
 ordinatur
 in
 operationē
 pfectiore
 virtutis
 alterius
 pfectioris
 sicut
 tem
 peratus
 non h;
 opationes
 omnes
 pfectiores
 prout
 adinu
 cem
 hēt
 ordinē
 corpore
 distem
 perato.

q̄to
 aliq̄
 operatio
 alicuius
 sensus
 est pfectior
 tāto
 ordinatur
 in
 operationē
 pfectiore
 virtutis
 alterius
 pfectioris
 sicut
 tem
 peratus
 non h;
 opationes
 omnes
 pfectiores
 prout
 adinu
 cem
 hēt
 ordinē
 corpore
 distem
 perato.

q̄to
 aliq̄
 operatio
 alicuius
 sensus
 est pfectior
 tāto
 ordinatur
 in
 operationē
 pfectiore
 virtutis
 alterius
 pfectioris
 sicut
 tem
 peratus
 non h;
 opationes
 omnes
 pfectiores
 prout
 adinu
 cem
 hēt
 ordinē
 corpore
 distem
 perato.

q̄to
 aliq̄
 operatio
 alicuius
 sensus
 est pfectior
 tāto
 ordinatur
 in
 operationē
 pfectiore
 virtutis
 alterius
 pfectioris
 sicut
 tem
 peratus
 non h;
 opationes
 omnes
 pfectiores
 prout
 adinu
 cem
 hēt
 ordinē
 corpore
 distem
 perato.

bonitate cū virtuti cui preparāt sunt pportionate. nō. n. in eis crecit bonitas cū eorū augmento absolute: sicut de qbusdā alijs operatiōibus pōt ptingere: vt notū est: lz etiam de his pōt tolerari: q cas absolute bz pfectiores cū eaz bonitas: vt dictū est: non pstat in earū absoluta fortitudine. Silt' ēt cū aial sit aial ppter tactū: vt 2° de aia: sub quo etiā cōprehendit' gustus: cū sit qdā tactus: meliorē tactū bz hō tēperatus oibus alijs. Tactus. n. optimus causat ex tēperātia cōplexionis: cū nō possit organū tactus ex toto denu/dari ex q̄litatebz tāgibilibus: 2° iō Arist. 2° de aia voluit. q ex nullo alio sensu possumus iudicare sup bonitatē inge/nij z discretiōis: sicut ex bonitate tactus. fm. n. sensum hūc iudicamus ingeniosos z non ingeniosos: vñ molles carne bene apti mēte sunt: z duri carne inepti mētes: fm aut alios sensus illud nō accidit. videm⁹. n. vt ibi dixit Auer. hoies optimi vsus: z sic alioz sensuū grossos valde mēte. p̄dicti n. sensus sunt pl⁹ ad bñ eē q̄z necessitate inherētes. C Circa tñ hec oia dixit Thomas. p̄sidera diuersitatē multā possi/bilē repriri tēperamēti in toto z p̄ibus diuersis ex qbus multa diuersitas pōt ptingere. de hoie autē: de quo dem est: q bz oia mēbra tēperata p̄ter q̄z organū odorat⁹ q in odo/ratu excedit hoiem tēperatū in oibus mēbris. dōm q isto casu concessio q homo sic genitus temperatus magis extitit temperatus illo: cum temperamētū: de quo loquitur sit ad instantiā p operationibus. Uniuersaliter. n. homo magis temperatus dicitur ille in quo est omne temperamētū magis conueniēs operationibus: dū modo predictuz esset compossibile tēperamento pro operatiōibus iam dictis in qbus temperatum corpus excedit distemperatum.

Tact⁹ opti mus ex tē perātia cō plexiois cā tur: iō ex dōtate ta cū sup bo nitiā tige nū z di/ scretionis iudicam⁹

Et p̄ tēra te pueritūe opatiōes sūnt p̄fectiores q̄z in aia.

Quo opa tiōes sūnt p̄fectiores in pueris z quo in iuuentute atq̄.

Quo opatiōes sūnt p̄fectiores in pueris z quo in iuuentute atq̄.

Quo opatiōes sūnt p̄fectiores in pueris z quo in iuuentute atq̄.

In qua aut etate verius temperamētū requirat: dixit Sal. 6° de regimine sanitatis. quādoqz bz vtrāqz operatiōes contingit eucratā fieri cōplōnē: hec aut talis cōplō erit eucrata fm tps status: non minime vero z in tpe: q fm declinatōnē z illius congruū est. s. q sunt in declinatīua etate. Nam optimā qdē crasim bz corpus fm pueroz etates. alie xō oēs deteriorēs sunt hec duplicibus qdē existētibz actibus fm aialia. Corporales qdē pueri optimos hñt. phisicos vero. i. aiales act⁹ bz ea q post pu/ bertatem vsqz ad perauasticā. i. declinatīua etatē. C Pro quoz verbox Sal. declaratiōe dicunt q aut loquimur de tēperamēto put refer⁹ ad pportionē q̄litatebz absolute: aut refertur ad operatiōes. C Si primo modo aut loquimur de temperamento quantū ad pportionē vtrarūqz qua/ litatum: z sic in passiuis est maior in iuuentute: vt secūdo de complexionibus. Et in actiuis est maior in puero q calor pueri assimilaf calorī sanorū: z calor iuuentis calorī febri/ citantiū: vt dixit Sal. in 2° affo. qui crescent z c. aut loqui/ mur de temperamēto quantū ad pportionem actiuarū z ad passiuas: z econuerso: in quo atēdit duplex pportio: z sic maius temperamētū est in etate ante iuuentutem in ea parte: que est post 14^m annū. si autē loquimur de tempe/ ramēto prout refertur ad operatiōes: tūc aut refert⁹ ad operatiōes distincte aut vniuersaliter. Si distincte maius est in etate respectu pueritūe naturaliz: z in etate iuuentutis respectu animaliz: quia animales sūnt pfectiores. ideo temperamētū: qd est respectu earum est temperamētum simpliciter magis p̄fectū ea propter hec etas vocal' etas complementi in qua virtus peruenit ad finē suum. Si au/ tem loquimur de temperamento: vt vniuersaliter ad ope/ rationes refertur sic est maius in pueritia: quia vniuersa/ liter sūnt operatiōes omnes melius in ipsa operādo eas adiuuicēz q̄z in iuuentute. lz enim in iuuentute melius fiāt animales: tñ respectu etatis pueritūe melius diminute sūnt in ea naturales. Et propterea pportionando oēs ope/ rationes adiuuicem vniuersaliter melius sūnt in etate pue/ ritie q̄z iuuentutis. Et ideo Sal. dixit absolute pueros ha/ bere optimā crasim z sanitatem sine querela. Et propterea

etiam in hac etate magis appropinquat equali ad pōdūz z in hac etate etiā a temperatis melius disponuntur: iuue/ nes vero a contrariis: vt p3 in affo. fm horas qdē veris zc. Et dicunt q quando Aui. dixit: z peruenit. debet hoc ver/ bum peruenit legi correpte z non producte ita vt sit tem/ poris p̄sentis z non p̄teriti. C Dixit Sal. vbi supra. nō est autē annozum numero determinare etates: sicut quidā fecerunt p̄ter q̄z fm latitudinem. pubescere enim incipiūt quidā simul cū complent 14^m annū. quidā vero post aliū vnum annū vel post amplius tempus. Et p̄ncipiū quidez declinatōis quidam habent post. 30. annos: z quidē xō post. 35. z sic de alijs.

Queritur quoz an nālis cōplō possit permutari: z respōdetur q sic intra terminos sue la/ titudinis z multipliciter: lz extra terminos nō possit: p̄mu/ tatur enim permutatiōe quādoz necessario occurrente q̄ est permutatiō fm etates q̄ necessario omni cōuenit cōple/ xioni: nec eam euitare est aliquo modo possibile: qd euenit ex restauratiōe radicalis humidi exiūs p̄uatiōis. C Pōt z p̄mutari intra terminos latitudinis humane cōplōnis fm quā vna cōplō pōt in aliā trāsmutari: vt tēperata in sanguineā. colica in sanguineā. z sic de alijs: vt p3 p Sal. in regni. vbi docet reducere corpus paz lapsum ad tēperatū: z ēt 6° de regimine sanitatis. qd etiā experientia declarat. videmus. n. in hoib⁹ multipl⁹ variari opatiōes mores co/ lozē habitudinē z silia: q̄ oia fieri non possent absqz cōple/ xionis p̄mutatiōe. cū cōplō sit oium p̄ma radix z p̄m⁹. C Permutaf aut cōplō ex nutrimento. Nā vt dixit Sal. 6° de accidētis: lz nutrimentū significet rē patientē pro quāto vltimate in substantiaz corporis permutaf. non tñ negari pōt: qn ēt significet rē agētē z cōuertētē corpus versus suā nām: vt p3 in accidētibus nutritiue vturis: q̄lia sūnt mores z silia. Sicut ēt p3 de arboze. s. perfico q̄ in solo p̄faz vene/ nosa exiūs trāsp̄lata in egypto reddita est fructifera z cō/ ueniēs: sicut ēt apparet de puella: q̄ nutrita fuit ex napelloz vt 6° q̄rti. C Qz aut possit cōplō extra terminos sanita/ tis trāsmutari nulli dubiū est: cū quodlibet corpus possit infirmari. Silt' ēt q non possit trāsmutari extra terminos totius latitudinis complexionis humane manēte vita: cla/ rum est z notū p̄se. C Notat tñ q lz complexio nā turalis possit permutari: non tamē qualiter cūqz: sed vna p̄t maxi/ me trāsmutari in aliā: que sibi est vicina: z cū ea bz aliquaz simboleitate: vt sanguinea ad flegmaticam: z econuerso: z corpus parum lapsum ad tēperatū: z hociqz hec abinuicē modicū distat z cōcationem habent adiuuicē: lz vna cō/ plexio nō pōt ad aliam multū distantē trāsmutari. Et ideo auctores non docuerūt corpus multū lapsum ad tēperatū reducere: p̄dictā nāqz trāsmutatiōnē nā corpis non tolerat propter multā distantiā eius. Nā p̄dicta trāsmutatio fieri non poterit: qn mors sequat' vel infirmitas: ad hāc inten/ tiōnē se retulit Aui. cum dixit. q si corpus indi fm corpus sclauū q̄le fiet aut infirmabit' aut moriet'. Et hoc: qz ista cor/ pora sūnt multū distāta in complexionē: cū vnum sit gene/ ratum in regione multū calida: z alterū in multū frigida: si tñ illud corpus trāsmutare: t̄quale est corpus regionis sibi p̄pinque nec infirmaret' nec moreret': si non subito: lz paulatim fieret. sed fortasse in meliorez duceret. C Dicunt ēt qdā. q complexio nālis que sequit' pportionem p̄nci/ p̄ioz nostri corporis sub rōne qua sūnt p̄ncipia. Et est cō/ plexio huius indiuidui: sic q non illius: que cōplexio est se/ tenens ex parte p̄ditionū materialū non insequēs necessa/ rio spēm nec ei contradicens extra terminos sue latitudi/ nis trāsmutari nō pōt: loquēdo de latitudine cū q̄ stat vi/ ra: non autē eū ea cum qua stat sanitas: ratio: quia tūc id nō esset vñ indiuidū. Et idē quod prius. Cum permutatis conditionibus que faciūt indiuidū ipsum p̄mutaret: qd est absurdū. Et hoc intellexit Aui. cū dixit. impossibile est duo indiuidua

Et p̄ tēra te pueritūe opatiōes sūnt p̄fectiores q̄z in aia.

Quo opa tiōes sūnt p̄fectiores in pueris z quo in iuuentute atq̄.

Quo opatiōes sūnt p̄fectiores in pueris z quo in iuuentute atq̄.

duo in diuidua coicare in eadem complexione precise. ppter qd etiam contingere potest quod dixit Auer. 6° colliget. qd duo in diuidua sint penitus eiusdem complexionis temperate. Et hoc quantum est in gradu complexionis que se tenet ex parte forme specificae. Et utantur precise eodem regimine: et tamen unum perueniet per illud regimen ad bonum sine vite. alter vero ad malum: quia cito morietur. Intra tamen terminos sue latitudinis predicta complexio potest permutari ad aliam. Dicunt quidam qd complexio naturalis preparans ad formam non potest permutari ad istum sensum: quia non potest permutari ad alteram complexionem naturalem: que insequitur formam: quia tunc fieret permutatio specierum: nec est complexio naturalis insequens magis potest mutari ad aliam complexionem insequentem materiam. tunc. n. corrumpere formam in diuidui. tamen bene potest permutari complexio naturalis ad aliam complexionem in spe. Nec tamen ex ista permutacione morietur: aut infirmabitur: eo quod non debet fieri subito: sed paulatine: et dicit quod nullum in diuiduum potest habere eandem complexionem insequentem materiam cum alio: sed insequentem formam sic: multa enim possunt esse in diuidua essentia vel flegmatica etc. Et similia multa temperata esse possunt.

In eo autem quod queritur: que complexio sit longioris vite diuersi diuersa dixerunt. Haly. autem in tegni: et etiam plusquam dixerunt. qd complexio calida et humida si regatur modo conuenienti ei in sex rebus non naturalibus: et alijs sibi approximatis. v. cum eius complexio conseruetur. et equantur eius chimie ita ut euadant ab egritudinibus putrefactionis: ad quos habet paruitatem ex intrinseca causa est longioris vite quam complexio temperata: et propter quod omnes alie. pbant hoc de intentione Ari. in libro de causis longitudinis et breuitatis vite: ubi vult. qd causa longitudinis vite sit diuersitas qualitatis actiue super passiuas: et calidi super frigidum: et humidum super siccum: et cum calor sit proprium et principale in firmamento: et humidum sit caloris proprium sustentaculum. unde propter hoc Ari. laudauit in longitudine vite terram calidam mari vicinam per humiditatem aeris: et calorem ipsius. Et dicit quod si accidit ea magis abbreviari non inest ei essentialiter: sed ex accidentalibus disponibus quas incurrit a leui causa ex peccato in regimine: et debito ad quos non sic pronus redditur temperatus. Plusquam dixerunt. tamen voluit predicta habere veritatem de complexionem calidam et humidam a temperata recedente: quod non est ista quam Sal. vocat temperata: ut videtur dicere Auer. in suo libello de hoc: sed modicum ab ea recedens nec inconueniens est. dicit ipse complexionem longioris vite operationes habere minus perfectas ea que est media. Et predictae opiniones videntur fuisse. Sal. 6° de regimine sanitatis cum dixit. Quam autem in complexionem longuissimam sunt omnium qui et humidissimi. scilicet cum caliditate dominante humido. et nimirum. et sani sunt hi cum soliditate fuerit corpus magis alijs et fortiores vixque ad fenecutem vltimam: hi qui eandem etatem habent sunt. Et sicut hoc laudat fere ab omnibus medicis et philosophis: quicunque diligenter elementa corporis cognouerunt: complexio hec: et nimirum propterea complexio hec sola melior quibusdam visus est sicut materiam esse meliorem enim in tempore in quo procedunt alijs complexionibus sit. Et si sicut principia deterior fuerint: ita tamen ut perexistat huic medicus custodire eum sanum. Concliator autem et Dynus dixerunt complexionem temperatam omnibus alijs esse longioris vite. Nam vita non est nisi quidam actus viuens. Et non est actus primus viuens que est anima. Cum videatur aliquid perfectius esse ab anima: sed est eius actus secundus qui est operari per animam. Et ideo operatio vniuersus cuiusque organi viuens est eius vita. Et cum viuere sit continuus actus viuens: cum non cesset nisi cum morietur viuens: illa operatio propriissime vita dicitur que non interritur. et cuius cessatio est mors quod est vegetatiue potentie seu nutritiue: que spiritus est in actu secundo. ut Auer. dixit 2° de anima. Et Ari. idem ibidem dixit. qd viuere proprie habet principium vegetatiuum inest omnibus viuentibus. Et dicit predicti vltimus. qd causa conseruationis vite sit per saluationem calidi naturalis in humido radicali: ad quod voluit Ari. quatuor requirunt. Primum quod humidum aialis

fit pingue. i. aerium et digestum ut non facilliter putrefiat. Secundo quod non sit paucum ne facilliter exiccat. Tertio quod habeat proportionem ad calidum: ut non congelet et infrigidet. Quarto ut non sit superfluum: ut non suffocet calidum. Que quatuor Auer. reducit ad proportionem actiuam et passiuarum qualitatum inter se: et ad proportionem acruam ad passiuas. Et quia in tali proportionem non accidit ut perduret vita: nisi quia calidum quod deperditum est restaret de bono humido quo fouet. Ideo generalis causa conseruationis vite est bona restauratio calidi naturalis ex humido: et causa abbreviationis vite est huic contraria. Et iste sunt cause essentielles. Sunt etiam et alie multe cause accidentales. modo dicunt ita esse: quod complexio temperata habet meliores operationes et completiores sicut quod debet totum corpus: ut voluit Sal. 2° de complexionibus. et in tegni. et in libro de bona habitudine. et Auic. et secunda prima. de signis complexionis temperate. Et in ea sunt omnia membra cuius maioris proportionem adiuuicet: sicut quod requirunt omnes operationes deseruientes toti quam in alio alia: et in ea sit perfectio restauratio calidi naturalis et humidum quam in alio alia: cum sit fortioris virtutis: vincit. n. corpus temperatum difficilius a causis egritudinalibus tam intrinsecis quam extrinsecis. ut voluit Sal. in tegni. cum dixit quod corpora parum lapsa determinant a corpore optime compositionis optime quod per hoc quod est minus egris causis repugnare: quod est: quia complexio temperata est maxime distans ab extremis: et propter hoc docuit Sal. in tegni. omnia corpora lapsa ad temperatam complexionem reducere: hoc enim melius est. Sunt insuper in temperata complexionem principia vite magis adiuuicet proportionata: et ideo magis durabit quam calida et humidum cum humidum temperate sit magis digestum et perfectius et purius: in humida autem complexionem est magis superfluum nec ita calido proportionatum: nec est calidum frigidum ita proportionatum est ut in temperata in qua calidum supra frigidum: et humidum supra siccum sunt perfecte proportionata: ergo calidum et humidum sunt principia vite in alio latitudine. sequitur quod illud quod erit medium in tali latitudine perfectius principabitur ipsi quam illud quod est extra: et quod complexio temperata sit omnibus alijs longioris vite expresse voluit Sal. p. de regimine sanitatis. et Auer. in libro de longitudine et breuitate vite. Et dicit. quod calidum et humidum non sunt principia longioris vite absolute. sed sicut sunt sub debita proportionem: quibus. n. in temperata complexionem sit minus de humido et calido quam in sanguinea. sunt tamen magis proportionata: ex qua proportionem humidum potest longiori tempore calidum conseruare et fouere: et tardius reddere se ineptum sibi pro eius sustentatione. Non. n. dicunt ipsi mors aduenire per vltimam assumptionem humidum: cum corpus non immediate incineret morte adueniente naturali. Sed cum humidum ineptum redit: ut sit pabulum calidum: et hoc vel per assumptionem vel putrefactionem: vel per malitiam qualitatis. Et dicunt. cum auctores autem calidam et humidam complexionem esse longioris vite: tunc ipsi comparant eam ad distemperatas complexionem alias non ad temperatas: sicut cum et loquuntur hoc de regionibus vel comprehendentur complexionem calidam et humidam parum lapsam sub temperata: sicut antiquissimi fecerunt. Et dicunt quodammodo. quod in quolibet corpore: et in quolibet membro viuente complexio declinet ad calidum: tamen ista complexio est alia a complexionem que debet ei in quantum est quoddam mixtum ex elementis: propter quod notat: quod in quolibet corpore et membro est attendere duplicem complexionem: vnam in quantum est mixtum quoddam. Et sic denotat complexio eius sicut complexionem elementum predominantis in ipsa. Et isto modo dicitur quod complexio innata nerui est frida et sicca respectu complexionis innate cutis: que est complexionis temperate. Et cerebrum hoc modo dicitur fridum et humidum: et cor calidum et siccum: et sic de alijs. vix per tale complexionem membrum non exercet opera vite: cum ipsa remaneat in eo et ipso iam ente mortuo: et dicunt secundum ipsam complexionem innatam nullum membrum dicitur esse frigidum: quia in eo predominet elementum frigidum. Nam si sic esset nunquam posset recipere complexionem cum qua stat vita: eo quod complexio cum

Arus co. p. 10. et p. 11. et p. 12.

Eplo 20. et p. 11.

Aborati accidat.

Complexiones duplicem os attende in quolibet corpore et membris.

qua stat vita comparat ad hanc complexionem innatam mem-
brorum inquatu sunt quoddam mixtum: sicut comparatur for-
ma propria ad materiam propriam. Sicut ergo propria forma
requirit dispositionem in propria materia: et non contraria-
tem: quia actus actiuorum sunt in patiente disposito. Ideo si co-
plexio membrorum ut sunt quoddam mixtum esset complexio
frigida et sicca absolute, cum enim repugnat complexionem vi-
tam que sunt calidum et humidum nunquam possit recipere complexionem
cum qua stat vita. Sed debent dici frigida et sicca respectu
complexionis innate cutis: in quantum cutis est quoddam mixtum
ex elementis. latitudo enim huius complexionis mixti: ut
mixtum est potens recipere complexionem: per quam aliqd
dicitur viuens: est multa et non punctualis sed habens gra-
dus multos inter quos stat complexio innata cutis: ut cu-
tis est mixtum in medio. et complexio aliorum a medio recedens
tium versus extrema. Complexio autem cum qua stat vita est
calida: et ideo omne viuens dicitur calidum: et illud calidum
per quod stat vita in omni viuente est primo in aliquo mem-
bro quod est principaliter inter alia: et istud est cor in huiusmodi cor-
vel est in alijs aliqd proportionale cordi. Aut enim Arist. in
lib. de iuuentute necessarium est esse huius caliditatis princi-
pium cor in sanguinem habentibus: in exsanguinibus vero in p-
portionali. Et illud calidum a corde vel proportionali influit
super omnia membra deferens singulis vitam. Nam alia membra
non dicuntur viuere nisi in quantum sunt adunata cordi vel p-
portionali. et sic ratione huius calidi influentis omne me-
brum dicitur actu calidum: quod calidum est principium quoddam
omni operationum: quod sic operatur ad membra sicut propria
forma ad propria materia: quod cum quibus tamen membrum quod habet
complexionem innatam frigidam respectu cutis minus recipit de
dicto calore influente quod cutis: quia ab eius complexionem inata ca-
lor influens aequaliter versus complexionem frigidam alterat.

Quas me-
bra dicuntur
sur frigi-
da et sicca.

Quis tpe
vite hoies
nisi tpe
si breuis
q3 haere
n3 iuuit.

Querunt quidam quanto tempore perduret
vita hominis qui mori-
morte naturali. et an nostris temporibus sit tempus vite ho-
minis breuius quam hactenus fuerit. Et respondet Astro-
logi quod anni perduratio vite: sicut quod vita dependet ex su-
perioribus. Aliqui sunt maiores cum celestia corpora con-
currunt in determinatis aspectibus et figuris ad dandum pe-
riodum vite longissimum qui est centum et viginti annorum. tot
enim dicunt esse annos solis maiores. Alii autem sunt anni mi-
nores sicut alij concurrunt celestium corporum qui periodus an-
norum est magis quam hactenus hominibus: et est 75 annorum. Et
alii dicunt esse annos medios inter istos. Cuius autem 2° de
generatione allegans medicos dixit. quod vita hominis naturalis sit
75 annorum. Attamen nec a philosophis nec a medicis inuenit pos-
sus numerus annorum vite naturalis. Potest tamen ex dictis eorum eliciri:
quia cum equale sit tempus sicut Arist. in quo res proficit et in quo
tendit ad corruptionem scito predicto tempore: et tempore in quo stat
corpus potest fieri numerus annorum totius vite: tempus autem primus
est fere versus ad 30 annos: vel versus ad 35 tempus autem stat? ei?
est ab annis 30. versus ad 35. vel a 35. versus ad 40. et h3 aliq3:
versus ad 45. et sic secundum hunc modum tempus perduratio
vite esset a 60. versus ad 75. vel ad plus. 80. vel. 90. Attamen
in hac nostra regione hoies qui moriuntur morte naturali
viuunt ulterius ad 90. annos: et alij versus ad centum annos.
et alij paucissime transeunt centum annos. Qui autem mo-
riuntur ante 75. annum moriuntur morte accidentaliter: sicut plim. pau-
cissimi tamen hodierno tempore moriuntur morte naturali: et hoc propter
multos errores in regimine quos hodie hoies committunt.
Et quia hodie multa corpora defectuosa generantur et lapsa
multum a temperamento et apta nata et maxime in senectute ca-
dere in egritudines periculosas ex quibus causis natura hu-
mana videtur debilitata ab eo quod hactenus fuit. Antiquus enim
pro bonitate regiminis corpora plus moriebantur morte
naturali vel minus egritudines incidebant: et in eorum sanitate:
et tunc corpora robustiora. Et ideo medicinas tolerabant for-

iores. hodie vero frequenter incidunt in egritudines: unde et
medicinas non tolerant et debiles. Qui autem antiquus multis
ceterariis annorum vivebant diuino pueniebat miraculo sicut
cuius beneplacitum cuncta disponunt. dicitur quod quibus tempus aug-
menti equetur tempore declinationis: et e converso: pro multis
tamen casus occurrere potentes unum potest esse longius altero: prout
est diuersificari si in tempore augmenti copio naturalis reduceret ad
meliores: ut plurimum tamen hodie contingit predicta tempora non esse
equalia. Dicitur quidam. vita per se non potest prolongari: quia nunquam
reaponi potest humidum quod per se faciat ut vita prolongetur.
Sed per accensam vitam potest prolongari: quia reaponi potest tantum et
tale humidum quod prohibet per ipsum quod fiat exsiccatio tanta
quanta fieret si non reaponeretur. Dixit Sal. 6. de regimine
sanitatis. quocumque corpora egrotatiua habuerint mox a ge-
neratione propter rationem nequaquam deueniunt unquam in senectutem.
Et si deuenierint omnino unquam aliquam egritudinem habebunt.

An autem cum una complexio transmutat in aliam sibi pro-
pria quae sit necessarium venire prius ad temperatam
complexionem saltem in altera proprietate: ut cum transmutat complexio
flegmatica ad sanguineam sit necessarium quod prius fiat temperata an
non. Considerandum esse dicitur: quia quibusdam videtur: quod sic cum
temperata calida et frigida sit in medio predictarum complexionum: et trans-
mutatio fiat successive et paulatim: quare oportet in illud medium
deuenire. Et cum dicitur eis si sic esset: tunc non esset necessarium ul-
terius transire: quia cum deueniret ad temperatam non deberet ulter-
rius deduci ad sanguineam: quia in complexionem temperatam sisten-
dum esset. Ad hoc respondetur quod cum complexio flegmatica permu-
tat ad sanguineam. oportet prius deuenire ad temperatam in calido
et frigido: quia oportet ex ambo ad extremum vadens transire per
medium. Et tunc si cognosceret medicus ipsam deuenisse ad tempe-
ratam non deberet ulterius operari. sed ipsam in illa temperata conser-
uare. imo et dicitur isti facilius esse corpus distemperatum redu-
ci ad temperatum quam ad aliquam complexionem distemperatam cum qua con-
cat: et ad quam potest permolari. Alii autem dicunt non esse neces-
sarium in dicta transmutatione ad temperatam deuenire. pro quod no-
tatur: quod non quilibet qualitas existit in corpore causata est cor-
poris sanitas. Sed oportet predictam qualitatem habere in eam causam fixam
et permanere cum qua suas sine lesione faciat operationes. predictam
autem fixationem in corpore habet per terminatas dispositiones existens
in corpore ex modo subiecto et multis alijs: quod narrare et cognos-
cere est multum difficile: apparet autem quod dictum est sic. Nulli
enim dubium. quod manus alij cuius flegmatici potest calefieri: ut
igne in balneo tamen punctualiter quod puenit in gradu ad caliditatem
hoies temperati: ita quod si quis tangeret manum illam: et manum
temperati corporis perciperet eas esse sicut temperati: et tamen nullum est
dubium quod corpus sic alteratum et temperatum a balneo non est corpus
temperatum nec complexionis temperate: cum illa talis qualitas non sit sua
sanitas: qua medicinae suas perficiat operationes: imo et qua-
litas que erit egritudo aliqui poterat aliqd corpus produ-
cere ad gradum calitatis punctualiter per silez gradum calitatis
temperate. Et sic apparet quomodo flegmaticus potest fieri sangui-
neus: et tamen nunquam erit temperatum: nam licet sit necessarium quod transiret per
gradum complexionis omnino silez complexionem temperate. Non tamen est ne-
cessarium illi gradum esse sibi temperatum: de quo loquitur: quia non erit
dispositio in eo fixa pro non esse dispositiones in subiecto illi conformes
ad conseruationem. unum pole erit quod flegmaticus in aliquo tempore:
ut in mense calefiat calitate sicut calitati sanguinei: et transferat
per gradum silez temperatum: et tamen non sit flegmaticus: nec tempe-
ratus: nec sanguineus: quia predicta calitas non est in eo fixa: nec
permanens: et tamen cum erit in predicta caliditate sanguinei appro-
ximabit et tanto tempore ea que huiusmodi caliditate conseruare quod
ipsa figet in eo: et inducent in subiecto dispositiones: que illam
conseruabunt: unde erit illi sanitas: et tunc erit sanguineus.
Alii autem dicunt. quod non semper est pole in tali transmutatione
deuenire ad temperatam complexionem: quia difficilius est valde indu-
cere in subiecto dispositiones quod requirit temperata complexio ut si-
gat in eo et fiat ei sanitas: cum sint multo perfectiores quam dispo-

Et
dicitur
nisi
augm-
to.

Et
ran

Et
vna
tran-
siti-
sibi
quod
cessi-
pus
viti
per
pleu-
dum

Et
alij

Et
q3
sub
du
no
pa
lud

Et
alij

nes distemperataz cōplonū. Et iō l3 aliqs flegmaticus q pot pmutari ad cōplexionē sanguineā: possit et reduci ad tēperatā l3 nō sit necessariū: imo forte difficilior: qm hoc mediū est multo pfectius: aliqs et flegmaticus q possit permu- tari ad sanguineā cōplexionē nō poterit imutari ad tēperataz: ppter hīe dispōnes multū remotas: seu incōpossibiles tēpe- rate cōplonū: que qdē possibilis pnt trāsmutari z reduci ad aliā lapsam cōplexionē: vt sanguineā q impfectiores dis- pōnes regit: l3 n. sint p̄rio: sunt tū ambe in cōparatione ad tpatā multū ipfecte: l3 p̄tigit pp multas dispōnes nō multū manifestas. z bñ cognoscibiles ex qb? vna qlitas sit subito alicui p̄nalis: z alteri fieri nō p̄t. ¶ Alij at pp supius dubiū notat. q cōplō tēperata q vere tēperata d̄r: non d̄r tēpera- ta solū: q in tali gradu absolute qualitas in cōparatiōe ad distēperatas est. Et in tali distātia ab ytrīsq; absolute. Sed d̄r vere tēperata: q est in tali gradu: z q in sua essentia est talis pfectionis q ab ea pfecte opationes pdeunt talibus dispōnibus in eodē subiecto p̄iuncta. Et ideo l3 aliqō cor- pus gradualiter hēat cōplexionē qualē hēbat tēperatū: nō tū ē corpus tēperatū. imo poterit eē corpus multū lapsuz: qz hēbit opationes multū impfectas: z ab opationibus ve- ritēperamētī deficientes: qd p̄tigit nō ex gradu absolute cō- plexionis: sed qz erit cōplō talis impfectionis. Nō enim ex gradu solū d̄r cōplō pfecta vel impfecta: cū specie differat ab oibus elementoz qualitatibus. sed reddi cōplō pfecta vel impfecta s̄m q diuersis dispōnibus est in subiecto in q est p̄iuncta. Et iō possimus alio mō loquēdo dicere q p se huic annectit appellatio forme occulte: q a medicis d̄r for- ma specifica. z q sit talis cōplō tēperata ex gradu: q tū p opationibus nō est dicēda tēperata. p̄z. Nā corpus caliduz pueniens ad fenecturē infrigidat plūq; sit iuuenis tēperatuz: vt p̄z: cū p̄missione p̄inuā caloriz pueniat ad frigus z ad mortē. Et saltē h nō p̄t negari de cōplōne calida z sic- ca q in tpe paugmasticē etatis puenit in frigidā z siccā. er- go opz q p̄dicta corpora hēant aliqñ gradualiter calorem eqlem iuueni tēperato: z tū calor p̄dictoz corporoz nō d̄r tē- peratus cū sint corpora distēperata: z ita similt aliqō cor- pus pot esse in eadē erate gradualiter tēperatū: sicut hō tē- peratus: qd tū nō hēbit cōplōne sic pfectā: vt ille nec sic cō- iuncta pfectis dispōnibus: vñ nō erit tēperatus appellad? imo multū ab illo recedēs: cū possit hīe opationes multuz defectuosas. Et iō sepe sepius inueniemus hoies eiusdem gradus caloriz: quoz vnus hēbit opationes multum pfe- ctas: z alter impfectas. ¶ Et ex his pot dici ad p̄positū: q nō est necessariū neq; possibile semp qñ flegmaticus tran- mutat ad sanguineū: vel ecōuerso: qz prius fiat tēperatus: qz l3 pcedat qd trāseat p gradu simile tēperato: z qz et in il- lo possit firmari: nō tū sequit qz necessario sit: vel semper sit possibile illud esse vey tēperamentum pp ineptitudinē sub- iecti recipiēdi cōplexionē que est vere tēperata z dispōnes illi p̄formes: vt ex p̄dictis manifestum est intelligenti.

Opio alio sum.

Propter qd cōplō subito in ducta est nocua q paulatine iducta est sanitas.

q erit praua z corpori nocua nō dz subito remoueri: immo res q bñ ei approximate digerunt male z male gubernabunt in corpore: qz igif qlitas paulatine iducta corpori cō- nālis z p̄suetā pot fieri: nō aut sic inducta subito: hinc est qz vno mō iducta sit sanitas: z alio modo egritudo efficiē: qm multa: si p̄sideras qlitatē iductā subito vt caliditate sequi- tur: q non sequunt eā: q paulatine causat: vt resolo spūm dolor: z alia filia ex qbus et caliditas ipsa reddi nocua.

Et iterū possit qz q̄rere: an cōplō possit trāsmutari in aliā ab ea multū distāte: vt frigida z hu- mida in calidā z siccā: qz vt qz sicca. n. flegmaticus p̄t trāsmutari p̄ cōiunctionē in sanguineā: ita et poterit pp cōi- iunctionē trāsmutari in melicā: qz si qlibet eius qlitas est p̄muta- bilis in oppositā: tunc flegmaticus poterit trāsmutari i co- lericū ex quo neutra qlitatū repugnat ex ambabus sit: non vī et repugnare. ¶ Rūddū ē: qz sic nō pcedit qz qlibet fle- gmaticus possit trāsmutari in sanguineū: ita nō negat qz aliqs exis frigide z sicce cōplonis possit ad aliqū gradu calide cōplonis z humide trāsmutari: qz p̄dicte cōplones sunt adinuicē multū distātes: nec est iter eas in aliqua qlita- te pueniētia: tūc ipolis ē iter eas trāsmutatio: qz nā tot trāsmutatioes nō tolerat: qz iter eas est in aliq̄ qlitatū simbo- leitas: z l3 in aliā qlitate distēt illud p̄ amplū p̄t adimpleri.

Et iō cō- plexio pos- sit trāsmu- tari in ali- am ab ea multū de- stantem.

Possit tra suā latitudinē trāsmutari: qz cū idiuiduū sit idiuiduū p sui formā subalē illud pot pmutari ad illū qd sue forme nō repugnat. Et p̄ his duo indiuidua poterit p̄- cise eiusdē cōplonis repiri. ¶ Rūddū est: qz l3 indiuiduuz p sui formā subalē sit indiuiduū: illa tū diuersis p̄dōnibus mālibus est p̄iuncta q in alio indiuiduo nō reperiuntur nec p̄t repiri: nec p̄t ab illa forma abiq; corruptione remoue- ri: qd ex multis causis pot p̄iungere: vt ex parte materie ex qua sunt: vel ex pte efficientiū: vel ex diuersitate loci: vel ex diuersitate celestis aspectus: z pp multas alias cās qb? cō- tingit p̄dōnes variari indiuiduales: l3 q duo indiuidua pos- sint p̄cise in eodē gradu cōplonis simulari: non tū p̄cise in p̄- dictis p̄dōnibus simulari: quātū ad oēs cōditiones indi- uidualēs: in qbus non p̄t adinuicē cōicere. Et hēt hoc veritatē maxime de indiuiduis p gnationē causatis.

Et iō cō- plexio in- diuidual- possit ex- tra suā la- titudines trāsmu- tari.

De membris in generali: z eozū differentijs essentialibus vel substantialibus: z est capitulum p̄inuuz summe prime distinctionis serte. titu. p̄imi.

Cap. xviii.

Embrya greci mel vocat. Sal. vero ple- runq; ptes vel particulas mem- bra nuncupat. ¶ Et dixit Aui. p̄ma p̄imi. qz mēbra sunt corpora q ex p̄ma humorū gnānt cōmixtione: p mēbra intelligēs mēbra cōsilia.

Quid sit mēbrum.

Et p humores intelligēs scōdas humiditates ex qbus gene- rant imediate: mediate aut sunt ex humoribus. Humidiz- tates. n. scōde sunt ex humoribus imediate. Et iō dicunt qz dā mēbra generant ex sanguine mēstruo q est aggregatum quoddā ex quattuor humoribus: z nō est sanguis ab alijs humoribus distinctus: ex quo sanguine mēstruo p̄uerso p̄i- us in scōdas humiditates mēbra gnānt. Et hoc intellexe- runt Ap. z et Auer. cū dixerunt: qz mēbra ex solo sanguine generant: z et cū Sal. dixit. scōdo elemētōz. s̄m sniam ypo. qz humores ad gnationē nostri corporis sunt vti elta. Am- plius de mō gnationis corporis humani z membrōz eius: ad plenū dicit in sermone sexto q est de dispōnibus mēbrōz gnationis. ¶ Dicūt qdā nō sūt mēbra ex hūoribus: vt sim- pliciter humores sunt: sed in eis reperiunt v̄tutes eltoz re- fracte. z sic nō imediate ex eltis: sed ex p̄portionatis elemē- tis. Et sic iō Aui. notāter dixit. qz mēbra generant ex p̄ma humorū cōmixtione p̄tāto. qz Sal. primo de accidētī dixit. qz mēbra cōsilia cōponunt ex eltis. vñ dicūt qz refert dicit aliqd cōponit vel existit ex eltis: z aliqd gnāt ex eltis. Nā quodlibet mixtū p̄stat ex eltis. Et tū nullum mixtū gnāt

Nico. Ser. j.

D ij

Subter mixtu co, ponit ex elctis nri, lu n mix tuz gnat ex elctis.

ex elctis: sed vnu mixtu pstat ex altero. Est gilla locutio ve ra mēbra cōponunt ex elctis. Et ista est falsa: mēbra cōpo nunt ex humoribus: sicut ista est falsa. mēbra gñant ex ele mētis. Et ista ē vera. mēbra gñant ex hūozib⁹. Et sic dicūt gñant sicut mēbra ex pma cōmixtiōe humorū: sicut humo res generant: sicut ex pma cōmixtiōe ciboz. i. ex pma ip soz digōne ex qua resultat chylus ex quo postea fiūt humo res. Et sic dicit Aui. gñant humores ex pma cōmixtiōe ci boz: sicut cibi sunt generati et facti ex pma cōmixtiōe elto rū. Et nō voluit p hoc Aui. qd ista locutio sit vera. cibi sunt gnati ex elctis. Nec qd oēs cibi sint facti ex pma cōmixtiōe elentoz. Nā plures ex cibis sunt facti ex alijs mixtis: vt pz de pane z carnisibus: z alijs multis: sed voluit solū hoc qd in ter elta z cibos nō mediant forme subales manifeste: sicut nec ēt mediāt inter elta: z alia mixta inaiata sicut cadunt z mediāt inter formas eltoz z formas aiatoz: z qd si aliq cibi imediate existūt ex elctis: tūc si gñant accipit large qd cōpo nunt vel existunt. Et nō voluit Aui. qd humores fiāt ex plu ribus cibis. Nā aliqñ fiūt solū ex vno: lz ex diuersis ptibus eius. Dōt g dicit: qd mēbra sunt ex humorū mixtiōe: sicut mixtu sit ex mixtiōe elentoz: qd ex actione z passione ipso rualiter tñ mēbra fiūt ex humorib⁹ z aliter mixta ex elen tis: qd humores solū subijciunt p mā: z nō agūt z patiunt adinuitē: sic qd. s. ex ipsoz actione z passiōe resultat mēbra: sed elenta subijciunt p mā mixti: z ex ipsoz adinuitē actio ne z passione refrangūt se z resultat mixta. Et fm quos dā est z alia dicit: qd mēbra sunt ex humoribus ex oppo. s. qua ex toto humores expoliāt ab eoz formis z in illis vel in illa mā iducit forma mēbri qzuis in illa mā remaneant qdā ppetates humorū. Sz ex elemētis nō sit mixtum ex op/ po: qd fm eos forme elementoz hnt cē in mixto saltez sub esse refracto. Cōciliator sic diffinit mēbrū. Mēbrū est pars aialis inspissata ex humiditatibus genita virib⁹ nāe in se signata. Et dicit. qd mēbrū duplt sumptū reperit. s. pprie z ipropie. Impropie sumit p oisuba corporis idu/ rata in aliqd offm ordinata: qualis est illa qd ex supfluitati/ bus in quali generat vt vnguis z capillus. vñ Hal. dixit. manifestū est qd vnguis z capilli sunt ingrediētes in nume/ rū mēbroz: pprie aut sumit p veris mēbris qbus cōuenit supradicta diffinitio Aui. Quidā tñ dicūt qd illa diffini/ tio p̄t gnālzari nō solū de mēbris aialiū sanguineoz: s; ēt exanguū: qd dato qd in illis nō reperiant vere quatuor hu/ mores: repiunt tñ quatuor res humoribus similes z ppor/ tionales. Dixit Hal. pmo de vtilitate p̄ticularū. sicut aia/ lium singulū vñ esse dō qd apparet fm quandam circūscri ptiōne ppriā nullatenus alijs cōmetū: ita z p̄ticularū eius. lz qdē oculus alia lingua alia nasus: alia cerebrū zc. eo qd hz circūscriptiōne ppriā. Si itaqz nō esset p̄ticularū in aliquo p̄ ximis. sed oino esset distincta: tūc itaqz neqz p̄ticularū eēt oino: sed simplr vñ. quā q̄cunqz corpora: q̄ neqz oino circūscri ptiōne ppriā hnt. Nec nō oisariā cōiuncta sunt alijs p̄ticle vocant. Quāuis tñ mēbra sic in corpore distincta z va/ ria sint oia: tñ iter se sunt eadē numero: vt caro cū ossē: z os cū neruo. Et sic de oibus alijs. Et rō est: qd vnus entis nu/ mero: sicut est corpus humanū: vna eius pars est eadē nūe ro cū alia parte: z eo maxime cū oēs partes eius eadē for/ ma informetur: qd vna eadēqz aia vna forma substācialis nō pōt informare subiecta duo numero distincta. Magnā tñ habent differentiam membra inter se in accidentibus in modo substācie in figuris in operatiōibus z alijs multis. Videndū tñ est quō vna aia tot mēbra informet. qdā. n. absurdū dixerunt. s. qd vnus hō nō est vñ numero: s; mul ta z diuersa. Alii aut dicunt aiam tanqz in subiecto p̄nci paliter esse in corde. In alijs aut mēbris nō esse nisi parti/ cipatione p quanto cordi subordinata sunt: z participans instro: qd est spūs veniens a corde oibus mēbris. Et eis ab illo in quo subiectiue est aia deferens aie p̄tates: vñ in alijs

Diffinitio Con.

Membra simplicia i corpore sunt eadē numero.

Quo aia informat membra.

mēbris fm eos nō est per essentia: sed solū per suas virtu/ tes: sicut ars tanqz in subiecto est in mēte hois: in manu aut vel in alijs instis nō est nisi virtualiter. Unde Ay. in libro de moribus aialium ait: existimandū p̄stare aial: sicut ciui/ tate bñ legibus rectā. In ciuitate at cū semel stabilitus fue rit ordo nihil opus est sep̄tate monarcho qd oporteat adesse p̄singula eoz que sunt. Sed ipse qliber facit que ipseus vt ordinatū est. Et sit hoc post hoc pp̄ consuetudinē. In aialibus aut idē pp̄nām sit: z qd natū est vñ qdōqz huius sic p̄stātūz facere ppriū opus: vt nihil opus sit in vno quoz aiam esse: sed in quodā p̄nci corporis existente. Alia qdē viuere: eo qd ordinata sunt facere ppriū opus pp̄nām: z sic dicūt: vides qd Ay. vult exp̄sse in dictis verbis qd dicta sunt. s. qd mēbra adinuitē differunt specie cū sint diuersis formis informata. Alia aut fuit snia Platonis: que ēt imponitur Sal. qd in corpore humano sunt tres aie distincte loco z subiecto: z cu iussibet vnus sedes est vñ mēbrū p̄ncipaliū. Sed hec opi nio hodie respuit. Et ideo aliq dixerunt z melius. s. aiaz formā subalē informare oia mēbra corporis: ita qd omnia corporis mēbra quātūmcunqz vilia essentialiter participāe aiam: sicut quodcunqz nobilius. Et als d̄ hōiōunt verita/ tem: siue in nobis sit vna aia: siue multiplex. oē enim mem/ brum est aia informatū: z oē est eadem aia informatū suba liter qua aliud est informatū: qd sic declarāt. nam omne qd est vñ ens numero quātūmcunqz plures habeat partes nō est vñ nisi p vnitatem forme: sed corpus n̄m tale est: igit zc. Sed clay est qd talis forma nō pōt esse nisi aia cum ip/ sa sit vltima forma existens in aiali. Et vbiōtūqz est vltima: est ēt aia. Et qd in alijs membris a corde sit anima appareat: qd in eis sunt operationes aie z virtutes anime: sed virtus aie nō est res distincta ab anima. z si sit res distincta nō pōt ab aia separari. z sic membra corporis nō differūt ab inuicēz specie. Quod aut superius allegatum est p Ay. nō d̄ intelligi quantū ad essentiam aie: qm̄ est essentialit̄ in oibus membris. Sed d̄ intelligi quo ad principatū. Ay. enim in verbis illis voluit ostendere per similitudinē ad ci/ uitatem ordinē mēbroz z cōnexionem eoz ad vnum p̄nci pium inter ea. Dixit Sal. pmo de vtilitate particula/ ruz. qd vtilis sunt oēs particule aie. Et corpus aialis ē eius organū. Differunt aut abinuitē aialia d̄ia multa: z si muliter eoz ipsoz particule: qd ipsoz anime differunt. Quedā enim sunt fortia: quedā timida: z qdam agreffia: z qdam mansueti: qdam quasi ciuilia z comitativa: qdam so litaria: oīuz tñ corpus cōpetēs est aie moribus z virtutib⁹. Cum d̄ vñ mēbrum gnari ab alio pōt intelligi duplici ter vno mō qd vñ mēbrū agat in aliud mām ipsam p̄dispo nēdo vt informet: z informādo forma substāciali mēbri ge nerādī. scdo mō: qd tale mēbrū pducatur aliqd quo mediāte tanqz instro totali vel partiali pducatur forma: que tanqz ab alio p̄ncipali agente pducatur. Et eodē mō pōt intelligi qd d̄ vnum mēb: um nutriri ex alio: vel qd vnum mēbrum p/ beat formā nutrimenti p̄similē nutrītū: vel qd pducatur aliqd actiue vel passiue quo nutriat illud mēbrū. Et scias qd nullum mēbrum facit opationem primaria z p̄ncipali z vltimata intentione pp̄ comoduz alterius: qd p̄ncipaliter mēbrūz ordinat in opationē suam z operat in semetip̄suz. Sed secundaria intentione z velut subordinatum a virtu/ te superiori pōt facere: z facit ad comoduz alterius. vt Sal. dixit qnto affo. in cōmento affo. mulier que qnqz p̄gnans ē zc. Et Aui. ēt capitulo de mēbris. sicut ordinat stōus in cō modum epatis: z ēt totius: z sic de pluribus alijs mēbris. z mēbrum ordinatum incōmodum alterius mēbri nō ve re generat neqz vere nutrit illud mēbrū: sed mō iam dicto. z hoc mō d̄ cor p̄mo gnari. z postea alia mēbra gnare. s. p̄bendo vitale spūm quo mediāte alia mēbra generant: z sicut eodem modo dicimus epar alia nutrire membra. s. mittēdo eis sp̄ritum naturalē z sanguinē quo alia mēbra nutriunt.

Thom...

De...

De...

De...

De...

De...

Et sic
legit
vnu
mbrum
oziri
ab a
lo.

nutriunt. Cum autem dicitur vnum membrum oziri ab alio sic dicitur intelligitur quod ozia: sicut ramus arboris a trunco eius oziturita quod sit de materia eius membrum a quo dicitur oziri. Nam materia nostri corporis sic est proportionata quod in vna parte materia generatur vnum membrum: et in alia aliud et cetera. Neque est quod ozia: vnum membrum ab alio tanquam ab agente. Nam vnum membrum non generat aliud: nisi in quantum dicitur quod cor primo generat omnia alia membra sed dicitur vnum membrum oziri ab alio quam illi deseruit in deputando virtute eius ad alia: aut quod terminat ad ipsum tanquam ad primum fontem: ut videatur eius esse in membro vel a membro in quo dicitur oziri.

De consideratione membrorum secundum eorum partes males et formales. et est capitulum primum summe scilicet distinctionis sexte: tituli primi. Cap. xxi.

Corpus humanum consideratur: ut est quoddam corpus quantum habet determinatam formam in determinata materia quanta: ut scilicet huius diuersitate partium distinctarum secundum formam earum: ut videlicet quod vna pars sit caro differens a nervis vel ossibus: nec huius diuersitate prioritate: vel posterioritate: sed huius diuersitate qua eius vna pars est forma eius: et altera est materia ipsius. Et sic diuiditur in materiam et formam: et similiter diuiditur in partes formales et partes males. Et partes formales sunt sensibiles: et partes males sunt potentiales et insensibiles: quod partes ambas dicitur primo de generatione et corruptione. dicitur in quolibet generabili et corruptibili reperiri: partes itaque formales alicuius rei quare dicitur partes que pertinent sensibiliter signari in ea: et partes formales in operationem propriam illi rei. Sed partes males dicitur partes que conueniunt alii cuius secundum quantum est: et est diuisibile in infinitum. Et enim caro minima in natura non possit diuidi secundum quod est carnis secundum quod quanta potest diuidi et componi ex partibus que sunt males: que tamen sunt partes illius carnis minime que habet partes et partes in infinitum: non tamen sensibiles: neque signabiles: neque per se potentes in operatione que conuenit forme totius. Et possunt in ea: ut sunt coniuncte in toto sub forma totius. Dicitur quod partes males: ideo dicitur males. quod precedunt in infinitum: quod tenet se ex parte materie. Et quod non habet saluari in essentiali ut sunt coniuncte alteri: sicut materia non saluat in esse nisi sit coniuncta cum forma.

Et quod non possit in operatione: nisi ut sunt coniuncte sub forma totius: partes vero formales sic dicitur: quod sunt finite. Finis enim se tenet ex parte forme. Et quod huius saluari in esse secundum se. et quod possit in operatione per quam saluantur in esse. propter quod caro minima quam possibile est esse in natura huius partes males ex quibus componitur: sed tamen in partes formales est indiuisibilis: sed caro que componitur ex pluribus partibus minimis que sunt sensibiles in natura est composita ex pluribus partibus et sensibilibus carnis. Sed partes males sunt partes formales. Nam ipse coniunctus ad inuicem constitunt partem formalem: que est possibilis existere in natura per operationem quam huius per quam se saluat in esse. Et declaratio istarum partium manifeste haberi potest per exemplum speculi. videmus enim in speculo alicuius quantum dicitur: quod quoddam sunt partes ipsius quas si speculum diuidat possit adhuc in operationes sperari: quam possit adhuc reperire figuras. et ideo quelibet illarum separata huius speculi ratione. Et sunt alique eius partes in quas si speculum diuidat nulla ipsarum per se distincta potest figuram representare: unde nulla earum per se distincta ratione speculi obtinet: et tamen ille partes: ut coniuncte sunt in aliqua parte tota. quod possit figuram representare. Et ergo ille partes speculi minime: que figuram representant non sunt diuisibiles: quantum ad operationem que conuenit speculo. tamen secundum quod sunt aliquid quantum sunt diuisibiles in partes alias que de se separate in operatione non possunt. Sed corpus humanum consideratur ut est corpus quoddam nature organice ex pluribus membris et organis constitutum si diuiditur in species membrorum suorum potest diuidi per duas ipsorum species: et per accidentales: et tam substantiales quam accidentales: alie sunt generales: et alie particulares. Et generales dicuntur: quod conueniunt omnibus membris. Et particulares dicuntur: quod non con-

Partes
formales
eius na
periales
quod
sunt i quo
libet dicitur.

Quare dicitur
conferre
males.

ueniunt omnibus: sed quedam quibusdam et quibusdam alie.

De diuisione membrorum in simplicia et composita. Cap. xxv.

Rima itaque membrorum generalis diuisio est quam posuit Auer. quod est: quod membrorum alia sunt que sunt simplicia: et alia sunt que sunt composita. Et Auer. primo collig. dixit. partium huius quas testificantur sensus in corpore humano sunt due: vna est membrorum simplicium: et alia est membrorum compositorum. Et membra simplicia sunt. dicitur Auer. quorum quam tunc cumque partem acceperit sensibilem erit toti coniciens in nomine et diffinitione: sicut caro in suis partibus: et nervus in suis partibus. Et ideo similitudinem vocant partium. dicunt enim similia et vocantur et homiomera et homogenea: et dicitur etiam membra prima: et et membra in composita. Et primo de virtutibus naturalibus. a Gal. vnde vocari sensibilia electa. Sunt autem dicta simplicia: quod non componuntur ex partibus diuersorum nominum: et diuersarum rationum: et dicitur homogenea: quod eiusdem sunt nature: et dicitur similia propter quod que vere componuntur ex diuersis membris: et tamen ex illa compositione non habent naturas diuersas. Quelibet itaque pars sensibilis membri compositi: et est illa que non est malis sed formalis: recipit participationem totius: quelibet enim pars sensibilis carnis est caro: et quelibet pars ossis est os: et sic de alijs. Dicitur per dicitur habere veritatem de membro simili in quantum simile est non autem in quantum huius naturam membrum compositi quam membrum simile habet: et habere potest. unde dicitur de partibus animalium dicitur. quod homiomera. simile membrum per formam figure homiomeronum. i. organicum existit. Et sic membra simplicia in quantum huius naturam organicam non conueniunt in qualibet parte sua in nomine et diffinitione. Et quod aliquod os: ut organicum est huius aliquid quam curuitate: et sic huius aliquid naturam organicam: et tamen non oportet quod quelibet pars ossis illius sit curua. Exemplum ponunt de costa que curua est: et tamen in quantum ipsa est os quelibet pars eius conuenit sibi: ut est os. Sed in quantum est costa: et huius naturam organicam: ut curuitatem quelibet pars eius non conuenit sibi: quod non quelibet pars sensibilis coste est costa.

Simplicia
membra
quod
sunt: et que
sic dicuntur.

Membra vero composita. dicitur Auer. sunt illa quorum quacumque acceperis sensibilem partem in nomine et diffinitione toti coniciens non existit: ut facies et manus. pars enim faciei non est facies: nec pars manus est manus: et ista membra vocantur infra alia: quod sunt aie infra ad complendum operationes et motus. et propter hanc eandem causam dicitur organicam: et dicuntur anomiomera et eterogenea: quod sunt dissimilium naturam in suis partibus. dicuntur et membra secunda et dicuntur officialia: quod per ea anima officium suum complet. et auctores vocant membra officialia: aie infra non quod velint per hoc quod similia non sint et aie infra: quod immo sunt. Nam sicut anima est actus officialium: ita est et similitudo: quam est actus vinctus et cuiuslibet partis eius: et ita vnus sicut alterius. Sed dicuntur officialia aie infra per quandam analogiam propriam ad membra simplicia: quod sic declarat. Nam membra officialia et similia possunt dupliciter considerari. primo quantum ad formas eorum. secundo quantum ad operationes. Sed siue membra officialia comparentur ad similia quantum ad formas: siue quantum ad operationes est vix dicere quod officialia sunt magis aie infra quam similia. et primo hoc apparet ratione forme eorum. Nam forma simplicium est complexio: forma vero officialium est compositio et organizatio. Sed compositio magis appropriat aie quam complexio: quam anima est actus corporis organici: ut dicitur de anima. Secundo hoc apparet ratione operationum: nam operationes simplicium sunt operationes naturales: quam ipse magis perficiunt per complerem. Sed operationes officialium sunt aiales: quam iste operationes magis terminate sunt: et indigent forma non terminata qualis est compositio. et in superioribus operationes aiales magis appropriant aie quam naturales: quod sunt in solis animalibus. Naturales autem sunt in mineralibus et in plantis. Ait enim Gal. primo de virtutibus naturalibus

Membra
ita composita
quod sunt
plicia sunt
aie infra
sed diuer
simode.

Forma compositio
similium est
complexio officii
animalis vero
compositio.

Membra vero composita. dicitur Auer. sunt illa quorum quacumque acceperis sensibilem partem in nomine et diffinitione toti coniciens non existit: ut facies et manus. pars enim faciei non est facies: nec pars manus est manus: et ista membra vocantur infra alia: quod sunt aie infra ad complendum operationes et motus. et propter hanc eandem causam dicitur organicam: et dicuntur anomiomera et eterogenea: quod sunt dissimilium naturam in suis partibus. dicuntur et membra secunda et dicuntur officialia: quod per ea anima officium suum complet. et auctores vocant membra officialia: aie infra non quod velint per hoc quod similia non sint et aie infra: quod immo sunt. Nam sicut anima est actus officialium: ita est et similitudo: quam est actus vinctus et cuiuslibet partis eius: et ita vnus sicut alterius. Sed dicuntur officialia aie infra per quandam analogiam propriam ad membra simplicia: quod sic declarat. Nam membra officialia et similia possunt dupliciter considerari. primo quantum ad formas eorum. secundo quantum ad operationes. Sed siue membra officialia comparentur ad similia quantum ad formas: siue quantum ad operationes est vix dicere quod officialia sunt magis aie infra quam similia. et primo hoc apparet ratione forme eorum. Nam forma simplicium est complexio: forma vero officialium est compositio et organizatio. Sed compositio magis appropriat aie quam complexio: quam anima est actus corporis organici: ut dicitur de anima. Secundo hoc apparet ratione operationum: nam operationes simplicium sunt operationes naturales: quam ipse magis perficiunt per complerem. Sed operationes officialium sunt aiales: quam iste operationes magis terminate sunt: et indigent forma non terminata qualis est compositio. et in superioribus operationes aiales magis appropriant aie quam naturales: quod sunt in solis animalibus. Naturales autem sunt in mineralibus et in plantis. Ait enim Gal. primo de virtutibus naturalibus

Membra
de simplex
vel coposi
ta tripl.

simplicia
de coposi
ta tripl.

bus. sentire & moueri fm electione pprie sunt aialium: au-
geri aut & nutriri coia sunt ipsis & plantis. Ideo qd pma aie:
& scda nature opa dnr. ¶ Notant qd mebru dicitur simplex vel
compositum tripliciter. vno mo subiective vel sbaliter: & sic
copositi dicitur illud qd est ex alijs pstituti: & simplex qd no est
pstituti ex alijs. Scdo mo rone nature: cuius est subz: & sic
copositi dicitur illud qd est subm nature coponis: & simplex
qd est subm nature complonis. Tercio mo rone vtriusqz.
Sunt. n. in corpore aliqua membra que oino sunt simplicia &
psimilia: & qda coposita: & qda que aliquo mo sunt simpli-
cia: & aliquo mo coposita. Simplicia oino sunt pinguedo:
& adeps: & villi carnis. non. n. sunt hec pstituta ex alijs nec
sunt alicuius nae copositi dicitur subm. Coposita vero oimo
de sunt duplicia qda sensibilia: & qda isensibilia. sensibilia co-
posita sunt sicut pes & manus & sista. ista. n. sunt ex alijs sen-
sibilia coposita: & sensibilia sunt subiecta rone copositionis.
Insensibilia vera coposita sunt musculi vene: & sista. Na qz
nis musculi coponant ex carne neruis & ligamentis: & qz
arterie coponant ex tunicis suis: & ex pniculo. tu ista co-
positio no est sensibilia: sunt et subiecta nature coponis qe
pnt opationis in eis: vt notu e. Membra aut que quodam o-
mo sunt coposita: & quodam o simplicita: quedam sunt pposita ro-
ne forme: & no rone sube sicut craneu. Et qda sunt coposita
rone sube: & non rone forme: sicut caro simplex: qe est in gin-
guis: que est pstituta ex carne & neruo: & tu no est subm ali-
cuius forme copositionalis. Membra coposita ex psilibus
sunt pstituta: qda tu mediate que ex varijs membris coposi-
tis sunt coposita: vt facies manus & sista: & qda imediate: si-
cut ea q no ex varijs ppositis: sed solu ex varijs psilibus sunt
pstituta: vt digitus labiu & sista. ¶ Et dixit Auer. q nullus
membrum est adeo officiale q in eo no regiat na psilis cu of-
ficiale ex psilibus coponat. Et id verificat diffinitio pdicta
de mebro coposito solia: cum mebru copositu psideat. put
hz nam organici: & non. put hz nam psilis. Et ex his mem-
bris ppositis coponit totu corpus. sic ergo: vt pz ex dictis.
¶ Et dixit hoc Sal. pmo de accideti triplex copositio
reperit in corpore nro. pma est mebroz psilibus ex eis mo-
dicto supra. scda est organicoz ex consilibus. & tertia est to-
tius corporis ex organici. ¶ Membra psimilia in corpore
nro sunt os cartilago ligamentu chorda neruus caro cutis
musculus panniculus pinguedo adeps arteria & vena pori
vriides vasa feminaria: & similia. ¶ Officialia aut mem-
bra in corpore nostro sunt cor: cerebrum: epar: testiculi: pul-
mo: collum: thorax: oculis: auris: dorsum: brachiu: manus:
osseum: costae: crus: pes: & similia.

Que sunt
coposita: & q
officialia.

De diuisione membrorum fm diuersas complexionones re-
pras in ipsis: quaz quedam dicuntur complexionones innate:
qdam influentes: qdaz innate & influentes. Cap. xxxj.

Secunda diuisio gnalis mebroz sumit
virtuta in ipsis mebus. de qua dixit Sal. in te
gmi. q quatuor sunt die ptium corporis: qdaz
enim eaz sunt pncipalia. Et qdaz sunt ab illis
orta. Et qda nec aliay dnantur: nec alie dnant eaz: innatas
tu sunt hntes regentes eas virtutes. Et quedam eaz sunt hnt
tes virtutes innatas & influentes. ¶ Hac diuisione sic teti-
git Aui. dices. q mebroz qda sunt que vltra virtute: que i
vnoquoqz mebro enale hnt virtute alia que ab eis ad alia
psunt: & qda sunt q non hnt illa. Et qda sunt q vltra virtu-
te hac nale hnt alia virtute q ad ea ab alijs influit mebris:
& sunt qda q non hnt ea. Et subdit Aui. q cum copo fiet di-
ctoz mebroz. s. qz ptinent resultabunt quatuor cobinatio-
nes mebroz: & hoc fm regulaz Sal. 2o de coplonibus. vbi
voluit. q in qualibet cobinatione in qua duo membra cob-
nant cu alijs duobus resultant ser pbinationes: quaz due
sunt ipossibiles: & quatuor copossibiles. quatuor q cobina-
tiones copossibiles q resultant ad copone mebru tribuentis

Regula
Sal. i. co-
binatõe.

cu suscipiente sunt be. s. q aliq est mebru tribuens & susci-
piens. Et quoddam est tribuens & no suscipiens. Et quoddam e
mebrum suscipiens & no tribuens. Et quoddam nec suscipiens
nec tribuens. ¶ Et dicit q ista duo membra huius diuisionis
s. mebru tribuens & no suscipiens & mebru tribuens & suscipiens
corrident vni mebro supra dicte diuisionis. Sal. filli qdaz
sunt membra pncipalia. Na illd mebru pot diuidi in illa duo
vt apparebit. & mebru diuisionis Aui. qd est mebru nec tri-
buens nec suscipiens corrident mebro diuisionis Sal. q est
mebru hnt virtute innata m. & mebru diuisionis Aui. qd e
mebru suscipiens & no tribuens corrident mebro diuisionis
Sal. qd est mebru hnt virtute innata & istuente. Mebro
vero diuisionis Sal. q est q qda sunt extra a pncipalib no
corrident aliq mebroz diuisionis Aui. qz Aui. no tetigit
illud in hac diuisione: sed tãget ipm in alia diuisione infra
dicenda. ¶ Mebru suscipiens & tribuens. dixit Aui. est fz q
medici concordat oes cerebz & epar. Na vtruzqz eoz virtute
vite suscipit & calore nale & ipm a corde: & et vtruzqz eoz hz
pnt virtutis quam alij tribuit: cerebz naqz pber sensum &
epar pnt nutrimenti. ¶ Mebru vero suscipiens & no tribu-
ens est sicut caro q recipit virtute sentiendi: & vite ab alijs
& no est alicuius virtutis pnt quã alij tribuat. ¶ Sed dixit
Aui. q in alijs duobus membris diuersificati sunt sapientes.
Na in vno mebro qd est mebru tribuens & no suscipiens: me-
dici & qda phoz pmoz diuersificati sunt a magno phozu
Ay. Na magnus phs dixit: q mebru tribuens & no suscipi-
ens est cor ipm. n. est oium pma radix & oibus alijs tribuit
virtutes suas qbus nutriunt & viuunt: & qbus coprehen-
dunt & mouent. Sed illi pdictas virtutes ptiti sunt ad plu-
ra pncipalia: vt inferius appabit. ita q fm eos illud mebru
diuisionis Aui. q est mebru tribuens & no suscipiens non
dat. & dixit Aui. q de pdicta dissensione e. q sermo phi cu
subtilit certificat est veracior. Sz sermo medicoz & illoz
phoz in pntis cu audie & no subtilit iestigat e magis ma-
nifestus: qz appareret est veracior. ¶ In alio et mebro diui-
sionis. A. q est mebru neqz tribuens neqz suscipiens diuer-
sificati sunt medici inter se. & phi inter se. qz qda eoz voluit
q ossa & alia membra no sint: vt cartilago ligamentu caro co-
sula viscerz: & sista q coprehedunt sub pdicto mebro diuisio-
nis no pducant: nisi p virtutes pprias q sunt in eis. q non ab
alijs pncipis eis influnt. Sed p illas virtutes cu nutrime-
tu eis transmittit: eis sufficit: & neqz ipsa alij virtute tribuit:
& neqz ipsis et alia membra virtute tribuit. Alij aut voluit q
virtutes iste no sint eis pprie: sed a corde & epate in gnatio-
nis pncipio eis influerunt: & in eis qete pmaserunt. ¶ Et dixit
Aui. q medico inqntu medicus no armet: vt in dictis dua-
b diuersitatib: & ingrendo veritate demonstratiua pcedat
augmẽtatione. Neqz p hoc in aliqua suaz pscriptationuz
& suaz opationum ipedit. & hoc id dixit Auer. scdo colli-
get. Sed medicus scire dz q no est ei curandum. vtz cor sit
pncipiũ sentiendi & mouedi cerebro: vel virtutis nutrientis
epati aut no sit. Cerebru naqz siue p se siue post heat ipm pnci-
piũ aialium actionũ. existit coparatione alioz mebroz
& epar sicut existit pncipiũ nãlium operationũ nutrientiuz
alioz mebroz coparatione. Et dixit de scda discussione: q
no est medico curandũ: vtru virtus nãlis in tali quale e os
in pncipio gnatiois ab epate venerit. aut ea per suamet co-
plexione mereat: aut nihil sit eoz: sed dz credere q hec vir-
tus ad ipm non pfluit nisi ab epate: r est: qz si inter epar &
ipm via clauderet: & os nutrimentũ aptum heret: eius ac-
tio destrueret: que admodum accidit in sensu & motu cum
neruus q puenit a cerebro stringit. & subdit q illa virtus
ossis nãlis facta est dum eius pmaneret coplexio. & enim si
cut virtus aialis mebroz dependet in pseruari a cerebro
sic naturalis ab epate. Sz i hoc differunt q virtus aialis pt
remoueri a mebro ipso remanete. naturalis aut non pt sal-
tem tpe notabili. Et ppter hanc causaz virtus aialis dicitur
fluens

Di-
moc-
pso-
mco

Non
faci-
tio q
nulli

di-
ren-
qu

di-
cip-
cul

di-
pn-
qu-
an-
vel

Quis: qñ mēbro adueniens: z ab ipso recedens mēbro stā
 te in cerebro. tñ ipsa est innata: qz ab eo non pōt separari nī
 si corrupat. Virtus aut nutritiva naturalis dī innata: qz
 mēbrum semp cōcomitans. Et ideo Aui. dicit qz facta ē na
 turalis ossi: qz semp cū ipso stat dū ipsius pmanet complo.
 Et ad declarationē horū notant. qz in mēbris duplex cō
 plexio reperit: vel duplex complonis modus: vnus medi
 ante quo mēbra in esse constituunt: z quo corrupto mēbra
 corrupunt: z iste est in quolibet mēbro deseruente virtu
 ti naturali. Alius modus est p quē mēbrum nō pstituit in
 esse: z pōt eo absente pmanere: z ille est qui deseruit virtuti
 aiali. Mēbrum. n. pōt esse viuuz sine ista virtute: z sine isto
 modo cōplexionis. z iste modus dī influens: de quo Gal.
 dixit qz mēbra sensibilia sunt silta in hoc: sicut est spēdor in
 re a sole sine quo splendore pōt res esse. primus aut modus
 cōplonis. dī innatus: de quo dixit Gal. qz mēbra hñtia vir
 tutem innatam tñ simulant magneti: in qua est virtus que
 non potest ab ea separari nisi corrupatur.

De diuisione membrorum in principalia z principalibus
 deseruentia.

Cap. xxij.

Tertia distinctio generalis mēbroz sequitur
 ad pdictā: in qua tangit z cōpletur
 mēbrum derelictum supradicte diuisionis Gal.
 z diuio est ista. qz mēbroz quedam sunt pnci
 palia: z qdaz sunt principalibus deseruentia.

z qdam sunt sine seruitio. Et primū huius mēbrum sequitur
 ex duobus mēbris supradicte diuisionis. A. s. ex membro
 tribuente: z nō suscipiente: z ex mēbro tribuente z suscipiē
 te. Cor. n. vt supra: est tribuens z nō suscipiens. z cerebrū z
 epar sunt tribuentia z suscipientia: z intelligūt de tribuētē
 qz tribuat alteri pñ^m opationis. Et sic de recipiente. qz reci
 piat ab altero tale pñ^m ita qz tribuere z recipe intelligant:
 qñ ad virtutes: z quo ad alia. nā pncipalia: z ē cor: qd dī
 nō recipiens recipit ab alijs aliqua: vt aerem a pulmone: z
 sanguinē ab epare. Et qz pncipalia nō tribuunt nisi mediā
 tibus viuisio sunt qdam mēbra deseruentia pncipalibus: z
 istud mēbrum diuisionis huius corrdet mēbro diuisionis.
 S. supradicte. s. qz qdā sunt mēbra pncipalia: z qdā a pnci
 palibus ora. Mēbra vero q sunt sine seruitio sunt mēbra
 nec tribuentia: nec suscipientia: z sic est quartū mēbrum su
 pradicate diuisionis. A. Sed qz Gal. dixit pmo de iterio
 ribus. qz nō est dare membrum sine seruitio. ideo dicit qz
 omne mēbrum in corpore hz aliqz opationē. saltē qua se cō
 seruat in esse per nutrimentū. Et omne mēbrū hz aliqō iu
 uamentū in corpore. Aliter esset frustra. Et insup omne mē
 brum est cū aliquo seruitio in relatione ad totū corpus: vt
 dixit Gal. Et qñ ita sit: qdam tñ mēbra sunt sine seruitio
 in relatione ad pncipalia: sicut hic intellexit Aui. eo qz non
 fuit eis: nec pparatoz: nec delatoz q sunt due seruitutes:
 de qbus intellexit Aui. C. Mēbrū quoqz non dī pncipale:
 qz exerceat opationē eōem toti co: porū: neqz qz sit necessari
 um ad pseruationē indiuidui. Sed qz mittit aliqz virtutem
 alijs mēbris qua mediante illa exercēt opationes suas: cu
 ius virtutis spm mēbrū mittens est pñ^m: bñ ergo diffinituit
 mēbra principalia Aui. dices. qz sunt illa primay virtutuz
 q in corpore existunt q sunt necessarie ad hoc: vt indiuiduū
 vel spēs pducit pncipatū hñt. Dixit aut primay virtutū.
 Nā virtutes pncipales dñt prime: qz hñt sub se spēs: vt nā
 lis nutritiua hz sub se attractiua digestā: reliqas nāles mī
 nistrātes: z aialis hz sensitua z motiua: z dī ē virtus mē
 bri pncipalis prima respectu mēbroz: respectu quoqz illō
 obtinet pncipatū: non aut respectu totius. C. Dixit Gal. in
 tegni qz mēbra pncipalia sunt quatuor. s. cor: cerebrū: epar:
 z testiculi. Et Aui. dixit: qz principalia factentia ad durabi
 litatē indiuidui sunt tria. s. cor: cerebrū z epar. Cor est pñ^m
 virtutis prime z vite: z cerebrū est pñ^m sentiendi z mouēdi.
 Et epar est pñ^m nutriendi. z dixit ad durabilitatē spēs prin

cipalia sunt pdicta tria: z ē vnū aliud quartū: qz spēs pñū
 existit: z sunt testiculi. C. Sed dixit Auz. de gnatione aialiu
 ponēs distinctionē de mēbris. qz mēbroz qdam faciunt ad
 esse: z quedā ad bñ esse: z qz testiculi sunt ad bene esse: z nō
 sunt necessarij: qz pbant pro tāto: qz si essent necessarij: tunc
 nō essent in oibus aialibus gnātibus. sed pñs est falsum d
 piscibus z serpētibus que hñt poros spermatricos plenos:
 testiculos aut nō hñt: sed ad bñ esse sunt. dixit Auz. eo qz va
 sa spermatrica inuoluunt circa eos: sicut fila inuoluunt cir
 ca globū: z hoc vt sperma nō subito imittat: sed ibi debite
 pficiat. Et qz ē tenent poros spermatricos apoz dilatatos
 z extensos: sicut apparet in plumbeolis liciatoz q tenent fi
 la apta z tēsa. C. Et Auer. 3. colliget dixit auctoritate Auz.
 qz testiculi nō sunt pncipiū virtutis gnātie: sed cor. Si aut
 testiculi aliqd oparent in gnatione: hoc facerēt: sicut deser
 uientes cordi: z nō sicut pncipiū ipsius virtutis: sicut cere
 brū dī esse deseruēs cordi in virtutibus aialibus: z earum
 opationibus. C. Gal. vero voluit in libro de spermate: qz te
 sticuli nō solū ppter iuuamētū sunt: sed qz sint necessarij sim
 pliciter ad gnationē spermatris. Et voluit qz virtus gnātie
 ua sit in eis: sicut in subo: z nō in corde. z qz virtus gnātie
 spermatris hēatur a testiculis. z hoc ideoz vt voluisse. A. 20.
 tertij. vbi dixit: qz deus creauit testiculos pperma gnāre.
 Et pma pñm dixit qz testiculi sunt necessarij ad sperma ge
 nerandā. z Auer. 2. colliget de instris gnationis dixit. qz te
 sticuli digerūt sperma. Gal. ē 2. tegni fuit opinionis Gal.
 z apparet qz sint necessarij: z nō solū pperma iuuamēta posita ab
 Auz. qz abscissis testiculis a masculo accidit pmutatio in cō
 plexione eius. Nā infrigidat z nō solū in pplone pmutat:
 sed ē in moribz: vt dixit Gal. 2. tegni. Nā effeminat. Mul
 ta ē aialia hñt testiculos adherētes dozo: ex quo apparet
 non esse vey. qz Auz. dixit de scō iuuamēto testiculoz. s. qz
 sint ppter tenere valia spermatris recta: z qz ē nō sint ppter
 illud apparet ex alio: qz nunqz tpe coyus z emissionis sper
 matris deberēt moueri versus virgā: sed hoc est falsum ad
 experientia. pñā tenet: qz magis pōderant z melius tenent
 vasa illa recta qñ magis distant a virgā qz qñ appropin
 quat. C. Dixit Aui. qz testiculi sunt iuuatiui ad hoc vt def
 cōplementum forme: z cōplo masculina z femina pserue
 tur: que masculinitas: z femineitas sunt accidentia spēbus
 aialis inseparabilia: masculinū enim z femininū non attri
 buunt forme sbali aialium. ambo enim hñt eandē formāz
 sbalem: sed rōne accidentium que sunt accidentia insepara
 bilia aialibus pfectis. Ideoqz vnū qdōz dictoz aialiu: aut
 est masculinū: aut est femininū. Multa enim aialium imp
 sectoz nō hñt discretionē sexus: vt anguilla. Et dixit Aui.
 qz testiculi non sunt de rebus sbam aialitatis igredientibz:
 qz si sic essent: tunc in oibus aialibus inuenirentur: nec aial
 posset esse illis abscissis. Alia aut tria mēbra principalia fa
 ciunt ad pseruationem spēs que faciunt ad pseruationēz in
 diuidui: z species indiuiduis pseruatur. C. Membrorum
 vero deseruentiū principalibus. dixit Aui. alia deseruiunt
 seruitute pparatoz. z alia seruitute latoz. Et dixit. qz ser
 uies vtute pparatoz vocat vtilitas: s. latoz absolute vo
 catur seruitus. Est aut seruitus pparatoz ante qz pncipa
 le operet. z ipsa qdem non est solum: vt pparet. mā in quā
 pncipale agat: sed ē facit iuuamentum vt apparebit: sed
 latoz est post qz pncipale operatum ē. Et declarās Aui.
 membra ser uētia dixit seruiēs pparatoz cordi z pulmo.
 ipse namqz pparat aerem cordi. Et seruiens latoz cordis
 est arteria: portat enim spm z sanguinem a corde. z serui
 ens pparatoz cordi z cerebrū est sicut epar z alia nutrimen
 ti mēbra. Et vere epar nāqz pparat cerebro dans ei virtutē
 nāles pseruitio virtutis aialis. Nālis namqz virtus seruit
 aiali. Seruiens ē cerebro pparatoz sunt custodie spūs. s.
 arterie in qbus spūs custoditur. z rethe ē mirabile in quo
 spūs digeritur: vt fiat aialis. Et epar seruiens pparatoz est

28 test
 culi sine
 necessarij
 z non ad
 bñ ē cor
 tra 27.

Que sunt
 mēbra de
 seruentia
 pparato
 riez qz de
 latoz: z
 qñ z quō.

Duplex
 modus cō
 plonis in
 mēbris.

Non esse
 membruz
 sine serui
 tio quō i
 telligunt.

Quas mē
 bra dicat
 pncipale.

Quare d
 emes pñ
 cipales dī
 cul pñe.

z mēbra
 pncipalia
 quot sunt
 an quoz
 vel tria.

floris & vena portellator vero sunt vene: pparator vero testiculor: anteqz ipsi generant sperma sunt vasa spermatica ante eos: lator vero est virga & vene vel vie que inter ipsos sunt & virga: in mulieribus sunt vene que sperma ad locu conceptionis impellunt. Reperiunt et alia membra: alij seruitutibus: alij deseruiunt membris. vnde quedam deseruiunt sustentatione alia sustinendo membra: vt panniculi appendentes & ligantes membra: alia deseruiunt defensorie vt craneu cerebro: thorax cordis: & panniculi membris que cooperiunt supercilium oculor: & alia deseruiunt expurgatorie: vt nares cerebro intestina stō vesica epatis & renibus. Et sunt alia in uamentu pstantia in operatione sicut gibus q adiutorij pstat in digestionē. Sed qz iste seruitutes non sunt sic proprie: non sic puenire vt membris principalibus vt supra dicit: ideo auctores ea non expserunt. **C**Scias q medici aduertentes q diuerse virtutes diuersis indigent temperamentis. Et maxime virtutes que abinuicē genere differunt: que diuersa temperamenta nō pnt simul in vno pssistere membro: posterunt diuersa membra diuersimode coplonata: quorum vnu ppter temperamentū qd est in eo esset minera & pncipale subm vniu virtutis: sic q non alterius & aliqd alterius virtutis. Et sic quot erant virtutes in genere tot esse eque principalia membra dixerūt. **C**Ad qd et maxime moti fuerunt eo q viderunt lesionē euenire in diuersis virtutibus seu eaz operationibus ppleione seu alteratione eueniente in diuersis membris principalibus: vt apparet de lesione virtutum sensitiuaz. ppter alterationem cerebri & nutritiaz. ppter alterationem epatis: ppter quam cam Gal. 3° de interioribus p archigenem dixit. Nescio quare archigenes ponebat in alienatione mentis emplastrū capitū: immo potius fm eū fuisset apponendū pectori: qz ponebat cor principale subm virtutis: cuius lesa erat opatio. **C**Al. aut & alij phi. posterunt cor esse primū principale membrum: & principale oī alio non solum in vna virtute: sed in oibus aie virtutibus. vñ dictum est membrū tribuens & non suspiciens vt supra: ita q apud eos solum cor est membrum principale: qz tñ aia suis virtutibus erat principū multaz diuersarū operationū: que nō poterāt oēs per cor solū exerceri indiguūt ad hoc multis alijs membris cordi deseruientibus. Inter q aliqua respectu alioz dñr principalia vt epas & cerebrū: qz sunt principalē in diuersis virtutibus cordi deseruientia: spūs n. q a corde pcedit hz in se oēs virtutes aie: & vt possit operationes eaz distincte indiguūt dearticulationibus qz in p dicitis membris recipit: vt venies ad picularia membra sit eis debitū organū in operationibus exequendis. Et lz et in particularibus membris aliqua de articulationē recipiat: vñ n. spūs est appropinquatus vni membro non esset aptū in istm alteri membro: itaqz spūs cordis in cerebro & epate nō acqrit nec in testiculis noua virtutem nec sbaliter transmutat: sed solum alteratione alterat fm Al. qui spūs postea venies ad membra dearticulat spūm venientē a corde p arterias ad se operandi. Ois enim opatio principalē puenit a spū veniente a corde & ab alijs spiritibus puenit tanqz ab agentibus dearticulantibus p dicitum spūm absqz qbus dearticulationibus nō pōt in picularē operationes exire. & q sic fit Al. testatur: apparet qz cor est primū pncipū caloris & spiritus: cum quo principaliter omnis virtus operatur: etiam pimum principium sanguinis: cuius sit sanguis in eo: vt in fonte & lacuna. Et est pimum principium vite: qz primo viuūt & vltimo moritur: quia ppter in omni virtute a nullo alio dependet. Signum aut declarans eius principū est q ad spūm omnis calor vltimate reuertitur: sicut manifeste apparet in accidentibus anime. **C**Notant quidam q cor ante factionem cerebri & epatis potest in omnes suas operationes absqz temperamento aliquo requisito ab alijs cum sit radix omnium virtutum. Et in hoc solus sibi sufficiens: licet hoc non possit in omnibus alijs membris. **C**Quidā

aut notat q membra sortit principatuz in corpe pp deseruire aie in pparator: & in istm pueniens ad operationes exequendas: ex quo et catur membror adinuicē debita colligatio: & dependentia vnius ab alio: & nō eouerso: qz igit aia suas operationes principalē operat mediante calore. Et inter oia que sunt in corpore nō spūs est calidiorimo alia eius participatione sunt calida: idcirco cū nullum sit membrū huius spūs factorum de nouo nisi cor: ppter hoc cor inter omnia obtinet pncipatū. & oia dñr cordi adunata: mediāte. n. in istm xū p dicitū caloris & spūs vita cōseruat in membris: & ob hoc accidit in oibus accidentibus prurbantibus aiam p dicituz calorem renocari ad cor tanqz ad fontē gnationis & pseruationis ipsius. **C**Spūs igit qz est aie principale in istm pōt qdōdā modo dici virtualē aiatuz: quē admodū in in istm artificis relucet virtus illius: cū artifex suam exequat virtutē illo mediante. Et qz ad hoc cor pōt dici membrū oibus tribuens & a nullo suscipiens: qz tunc enim qs opinet ab epate ad cor nālem transmitti spūm vel a cerebro aialē: nullus tñ spūs trāsmittit: qui nō fuerit prius in corde genitus & lz in alio membro fuerit trāsmutatus siue subaliter siue acidentaliter: nullū tñ aliud membrū est spūs de nouo factiū. Et p hāc cam Al. posuit cor principalis oī alio. **C**Scd & et hunc modū cerebri in virtute sensitua & motiua voluntarie ponit principale membrū. non qz alijs membris influat sensitua virtutē: sed qz in ea influit organicū temperamentū temperatum & modificatum: cū quo membra sensitua sentiūt qd temperamentū sibi non tribuerat cor. Et tunc hie pōt esse duplex imaginatio: vna q spūs cerebri est organū deseruiens virtuti sensitue & motiue voluntarie. sic qz in hac operatione exequenda nihil operet spūs cordis: ita q si pporcionalis vita & p duratio aie posset in membro sentiente fieri absqz spū cordis non esset ille spūs necessarius pro operatione sensus in eo: qz posset adimpleri per solum spūm cerebri. Et fm hoc cerebri esset virtuti sensitue principalis membrum cor: qz tunc cor ppararet tñ mām cerebro: ex q spūs cordis non hz in se illas virtutes & in cerebro sit eius aptitudo vt cōpleat p dicitas operationes. lz alia via cor sit cerebro principalis: qz est p dicitū sensus spūs factiū de nouo & non cerebro. **C**Alia imaginatio pōt esse q operatione sensitua non fiat solus spū cordis per arterias ad membra delatō. sed ita q spūs cordis sit sicut vltē in istm in omni operatione exercenda. Et operationes eius indigent diuersis temperamentis: & indiget ad illas exequendas diuersis agentibus particularibus ipsum strahentibus ad operationes diuersas: & in operationibus sensituis cōtrahēs ipsum est spiritus a cerebro venies ad membra. Et fm hoc cor in p dicitis operationibus principatuz obtinet maius cerebro: cum sit factiū spūs cerebri: & spūs etiam ab eo factus: vadens ad membra sit principale organum: vel saltem sit principale vt spūs cerebri. Et fm hāc viā cerebro et obtinet principatū: quē admodū p iculare agēs obtinet pncipatum in effectu simul vniuersali agente: licet principali tas sit diuersa. **C**Et dicunt similiter. epas non recipit a corde. sicut a generante: nec ex toto in cōseruari dependet a corde nisi pro quanto dependet in pseruatione vite ab ipso corde. Sed illud maxime videt ex sua innata complone qz persepe experientia notificatur. videmus. n. sepe & sepius in egritudinibus paruis interficentibus vehementer alterātibz cor: in quibus oia signa super cor significatia attestātur vehementē malitiā: & econtra videmus operationes a cerebro pcedētes multum firmas & solidas in ethica & pncipalē: in quibus vsqz ad punctū quasi mortis hnt oēs virtutes cognitias bñ dispositas. hoc aut non est ob aliud: nisi qz temperamentum complonis quo mediāte sunt operationes sensitue multū depēdat ex cerebro. & ex hoc cerebri nō oio dependet ex corde: vnde lz cerebri sit etiam tunc iuxta mortem: qz statiz moritur: qz temperamentum quo stat sensus nō est temperamentū

Cor solus
e pncipa
le hz Al.
epas at
cerebri
oī virt
cipalis
corde p
cipalē ser
uiunt.

Cor solus
e pncipa
le hz Al.
epas at
cerebri
oī virt
cipalis
corde p
cipalē ser
uiunt.

est temperamen- tu quo stat vita: no snt inde pdicte opatiōes
 lef: pp quā cām ponūt medici cerebz pncipiū sensitiuaz
 operationū qz plus videt temperamētum organi: quo me
 diate ille exercet esse a cerebro qz a corde: etiā licet nō ne
 get principatū cordis in illis vt iam deū est. ex quo appa
 ret: qz sermo vtriusqz pōt Xificari ad intellectū bonuz. C In
 scia tū medicine vt dixit Gal. melior est snia Sal. qz Az. qz
 snia Az. faceret errare medicos. qz in opationibz medico
 rū tenenda est snia Sal. In epate tū respectu cordis aliqz
 esset sermo diuersus. C Si quis aut vellet iuxta predictuz
 modū imaginari oēz opatiōē fieri mediāte spiritu cordis
 vt ex hoc cor maius picipiatū hēret: posset dicere qz spūs
 veniens a cerebro non est vt eo mediāte mēbrum opatiōez
 simul efficiat cū spū cordis. Sed solū venit vt contemperet
 spiritū cordis mediante quo fit operatio.

De diuisione mēbrorū fm opatiōes ipsoz diuersas 7 in
 aramenta que sibi ipsis inuice prestant. Cap. xxiii.

Sarta diuisiō gūalis mēbrorū est supia
 penes finez eoz. Et est Gal. p de
 iterioribz. 7 eam sic refert Aui. mēbrorū alia
 sūt qz solū opatiōē efficiūt vt cor: 7 alia qz inua
 mentū tū efficiūt vt pulmo. 7 alia qz efficiunt
 opatiōē 7 iuamētū sicut epar. C Et dixit Aui. qz p opa
 tionem opz intelligi illud qd cū re solūmodo opat onū in vi
 tam singularia ingredientū complet: aut in speciei pma
 nentiā sicut cor in gūatione spūs: 7 per iuamentum opz i
 telligi illud qd pparat ad alterius mēbrū opatiōē susci
 piendam: 7 tūc erit operatio cōpleta ad danduz indiuiduo
 vitam aut speciei pmanentiā. C Epar quoqz facit opatiō
 nem 7 iuamentū: qz suam secundā digestionē primo perf
 cit: 7. 3. 7. 4. digestionē apparatū prestat: ergo inqz dūz dige
 stionem secundam ad eo ipsefectam efficiit quo sanguis ad
 ipsū nutrimentū sit bonum opatiōē operatū est 7 inqā
 tūm opatiōē efficiit: que in alia expectata digestionē au
 xiliat iuamētum efficiit. Et idem potest declarari de cere
 bro 7 testiculis. Et apparet ex dictis quam. A. itellixit de
 operatione 7 iuamēto cōi toti faciente per se mediate vel
 imediate ad conseruationem indiuidui vel speciei. Et hoc
 pz: qz dixit de operationibus cōibus attributis aliqz mē
 bris quibus mediātibus indiuiduū pseruat in esse: 7 in ista
 tūm opatiōē qdā mēbra faciūt opatiōē tū: qdā iuamē
 tum tū: qdā vtrūqz. cor itaqz in quantū opatiōē facit: qz
 i. generat spiritū 7 spm trāsmittit sup totū facit ad pserua
 tionem indiuidui 7 spēi. Nam per pūtam caliditatis spūs
 forma hz actū pū: qz. i. stat in mā pulmo Xō facit iuamē
 tum tū: non qz faciēdo iuamētū non operet. Sed qz ad
 actum pūm nō operat: sed solū ad hūc actū primū iuamētū
 factū sua opatiōē: sed pz in oculo cristallino operationem
 visionis 7 omnes alie particule oculi faciunt iuamentum
 sine quo opatio visionis nō fieret. epar quoqz gūando māz
 nutrimentū facit opatiōē: qz facit aliquid per qd stat cō
 seruatio indiuidui 7 speciei: 7 sic opatur per se ad actū pūm
 vite vel scdm. Sed inqā tum illud qd epar facit nō potest
 esse mū imediata nutrimentū: sed requiritur vt ulterius trans
 mutetur fm formam: sic facit iuamentum.

Et quinta

diuisiō generalis mēbrorū est sumpta pe
 nes mān gūionis eoz. nam dixit Aui. q
 dam eoz generant ex sanguine vt caro: piguedoz 7 adeps:
 7 vocant membra sanguinea 7 carnisformia. Et quedā eo
 rū generant ex spermate. Et sunt oia alia membra pūlia a
 pdictis: ipsa. n. generant ex duobz spermatibus. s. mascu
 lino 7 muliebz: 7 ista vocant membra spermatica. Et sunt
 membra solida dura fm pūm alba. Et dī fm plurimum: qz
 aliqua sunt que nō sunt sic alba sicut tunica oculi vt vnea.
 Et membra qdem ista spermatica sunt illa que sunt primo
 intenta a natura propter subsistere: carnisformia vero non
 sunt primo intenta a natura: sed intenduntur ab ea vt reple

ant concavitates. C Dicunt quidam qz omnia viscera in
 trinseca vt caro cordis stomachi 7 similitum sub membris
 spermaticis comprehenduntur: 7 quidam vt. Senti. dicāt
 qz cerebrum generatur ex sanguine.

Sarta vero

distinctio generalis mēbrorū 7 sequēs
 ex dicta quinta: est sumpta penes qd
 dam pprietates psequentes mēbra penes dictā diuisione
 quinta: qz penes diuersitatē māe eoz: dixit Gal. 3º tegni.
 deficientiū partiu fm numez quecuqz qdem ex sanguine ge
 nerationē hnt nō impossibilis est correctio. Sz quecuqz ex se
 mine pauco existēre impossibilis est correctio. Subdit tū
 qz aliqñ possibile est his facere alia primā his hūia vili
 tatē. 7 Aui. dixit. mēbra at que ex spermate sunt creata cū
 solutionē patiunt pūnitatis circa cōtinuitatē nō restaurā
 tur. Nisi in pauca ex eis 7 in paucis habitudinibz 7 in eta
 te pueritiē. sicut ossa 7 rami venaz parui: magni Xō eozuz
 nō. cuz. n. aliqua eoz pars se iungit nihil loco eius nascit:
 7 bec sunt sicut ossa 7 nerui. Sed qz creata sunt ex sanguine
 renascunt post deperditionē suam 7 pūnuant tali substan
 tia q̄lis ipsa sunt. C Pro declaratione hoz notant qz vñio
 mēbrorū solutoz est duplex. vna vera que dī facta p viam
 prime intentionis in qua fit vñio palliqd qd vere est eiūde
 rōnis cum pūibus cum qbº vñit: 7 alia est vñio nō vera qz
 dī facta p viam secūde intentionis que fit per rez extraneā
 mediante inter labia soluta: vt est potus sarcoz des medi
 ans inter ossa solū que vñio similit vñioni lignoz median
 te glu. tine: prima vñio dī scā p viam prime intentionis: qz p
 ma intentio mediā in soluta pūnuate est Xa vñio: 7 qñ ta
 lem nō pōt facere tūc intendit ad secundā vñionē: 7 ideo
 vocat via scde intentionis. Mēbra carnisformia in oi etate
 pūnt vñiri vñione Xa. Sed spermatica nō nisi in pueritia: 7
 marie ppe pncipiū generationis eo. n. tēpore oia sperma
 tica pūnt vñiri vere. In etate Xō prosecta non Xe. C Am
 gnant at diuersi diuersas causas pdictoz. quidam dicūt qz
 cum spermatica fiant ex spermate in vera vñione ex spma
 te tanqz ex mā debet vñiri: sed sperma non copiose inuenit
 in etatibz pūctis. C Et alij dicūt: hoc non esse ex defectu
 materiz: qz hnt mā mter qua nutriunt: qz debent hūc mān:
 ex qua regenerent. Silt hnt alimētū supstū ex quo fit po
 rus sarcoz des: vñ non accidit illud ex defectu materiz: sed
 accidit illd pp duritiē mēbrorū spermaticoz quā hnt in eta
 tibus pūctis: que duobz modis ipedit verā vñionē eoz.
 Vno nō: qz nō sinit illa congrue extēdi. In vera at vñione
 opz qz labia extendant. 2º qz impedit inuiscationē vñiº la
 biū cu alto: inuiscatio aut est necessaria in vera vñione: duz
 aut cum duro difficillime inuiscat: vt dixit Gal. 6º de acci
 deti. C Alij dicūt. qz illud accidit pp debilitatē virtutis
 naturals que operat mediante calido 7 humido: illa autem
 mēbra sunt frigida 7 sicca: iō hnt virtutes notabiliter nā
 les debiles 7 debili agents in alimētū assimilando ipm:
 qd nō est de carnisformibus. C Alij at dicūt. hoc esse pp de
 fectū agentis. Nam gūatio spmaticoz non solū fit per vir
 tutē generatiuā que dat pparationem mēbris spmaticis. 7
 qz spermatica non solū sunt p virtutem generatiuā agētē:
 sed et per actionē informatiūmō virtus informatiua non
 reperit in mēbris cozpons per se post gūationē: sic desti
 cit efficiēs. Et bec ē cā: qz si ps sensibilis mēbrū spermaticū
 deperdat nō pōt restaurari. Si tū ps quasi insensibilis mē
 brū spermaticū deperdat: qz non requirit actionē virtutis in
 formatiue pōt regenerari. Apparet hoc: qz si deperdat res
 magna mēbrū carnisformis ipsa regenerabit cū carne sen
 tiētē: 7 sic cū villis neruoꝝ qui villi neruoꝝ regenerati sūt.
 Et silt regenerat cū venis 7 arterijs paruis portantibz san
 guinē 7 spiritū qd apparet: qz si incidat. fluet inde sanguis:
 ergo vene 7 arterie ille sunt regenerate. C Alij dicūt. qz est
 pp defectū loci: qz ad verā generationē requiritur determina
 tus locus. s. matrix. C Alij dicunt. qz est pp defectum ten

Membra
 solutoruz
 vñio duz
 pier ē Xa
 scā p vias
 pū. itēf
 onie: nō
 da scā p
 via scde i
 tenuis.

Membra
 spermatica
 nō pūnt de
 vñiri nisi
 i pueritia
 7 pē qd.

poris:qz ad transmutatione in ma induceda vt fiat meby
 signaticu regit multa rps. Na in gitatione diuncta indi
 get transmutatione multa z magna. **C**Alij dicunt defectus
 esse ex pre efficientis z maie sil. Ex pte efficientis:qz gtiatiua
 diuncta valde diminuta est in corpe in actu. z io non est ita
 fortis qz possit illud agere:qz ma indiget multa pparatioe
 ad hoc vt disponat ad recipiedu forma mebz spermatici.
 Silr deficit ma in hoc qz inepta est ad recipiedu forma ta
 lis mebz. **C**Amplius in qbusda mebz spermaticis ca est
 motus eoz:vt in pulmone z arteria in qbus motus eoz
 ipedit vnione. Que n. debet sil vniri debet quietia esse z in
 qbusda affigat p ca fluxu sanguinis vt in epate: vena. n.
 et no vnif pp nimiru fluxu sanguinis. Et in qbusdam affi
 gnaf ca nobilitas mebz z ipsius necessitas:vt in corde: p
 pte rea caro cordis no reunit soluta. **C**Dicunt cum Aui.
 dixit qz rami vene magni soluti no reunitur intellexit. s. sic
 sicut rami parui: bñ tñ vniontur: vt Aui. dixit. 4° quarti.
CDñt. qz porus farcoydes fit ex supfluo alimentu mebro
 ra spermaticoy tanqz ex ma: z fit a mebro ipso spermatico
 taqz ab efficiete. z qz mebz spermatici no pot illd supfluu
 vere assimilare sibi:io ex illo facit illu poru: z qñ vnio fit p
 ipm poru: tuc mebz no est de vnitu. z io si extirparet talis
 porus a mebro apperent labia eius non fuisse vere vnita.

Alia gñalls diuisio mebroz est: qz eoz quedam dicunt
 p se sustentia no pdeuntia nec ab alijs orta: z talia
 sūt mebra pncipalia. **C**Et alia dñr ab alijs pdeuntia z orta
 sic neru q dñr oziri a cerebro arterie a corde vene ab epe.
CDe diuisione membrorum fm motus z sensus eoz: uni di
 uersos. Cap. xxiiii.

Diuisionum aut particulariu essentia
 lium mebroz vna e di
 rit Aui. qz mebroz sensibiliu z mobiliuz ple
 ruz qz pñ sensus z mot^o est neru^o vn^o. Et ple
 ruz qz sepant. z erit pñ cuiuscuzqz virtus. s. sen
 sitive z motive sigillati neru^o. **C**Scias. qz mebroz qdam
 sūt que hñt solū sensuz z no motū sicut caro o gingiuarum z
 nariu z organū auditus: z qda sunt que hñt sensum z mo
 tum vt qz plurima mebra corpis. Et oia hñtia motū volun
 tariū hñt sensuz: z nullū iuenit hñs motū volūtariū z non
 sensuz. z rō est qz motus datus est mebro ad psequedū vel
 fugiendū aliquā rem. Et sensus datus est ad picipiedū. mō
 no pot mebz aliqā rem psequi vel fugere nisi illaz pcpiat.
CLā at supradicte diuerfitatis est duplex: vna qñ mebz
 hz aliū sensum a tactu: vt ocul^o z auris. tuc. n. alius est ner
 uos dans ei sensum z alius dans ei motū. Nā neru^o motū
 ui no dat aliū sensuz a tactu. a sensu at tactus no oīno absol
 uuntur: qz nullus est neruus motiuus q no fit aliquali sen
 sitiuus. s. tactu^o. **C**Scda cā fuit: qz qñ aliqd mebz dz mo
 ueri fortibus motibus: z hñt certū z discretū sensum tact^o:
 qz neru^o motiu^o dant sensum tactus obusum: iō in tali ca
 su oportuit esse aliū neruū ad motū. z aliū ad sensum: vt
 p3 in digitis manus q dz hñt certū z discretū tactuz z filia.
 Sed mebra que no hñt forte motū neqz discretū sensum vt
 muscoli costaz habuerūt eundē neruū pro motu z sensu. z
 hñc est. qz qñ in eundē neruū deserit sensus z motus: tunc
 facta aliqz lesione in eo pot a mebro illo abscondi motus z
 no sensus vt apparet aliqñ in mebro paralitico qd amit
 titur motus z no sensus. Et rō est: qz fortior virtus z plus
 de spū z calore requirit ad motū qz ad sensuz: eo qz motus
 est actio: sensus at est pass^o. Et et: qz spiritus aialis sensibi
 lis subtilior est motiuo. vñ pot penetrare p prem opilatam
 per quā no pot penetrare motiuus: z ideo in casu hoc ipof
 sibile est qz phibeat sensus a mebro qz phibeat motus: qz
 si non pot trāsire ad mebz qz titas caloris z spūs sufficiens
 ad sensum q est spiritus subtilis: multo minus poterit trā
 sire qz titas illoz sufficiens ad motū: cum debeat esse maior
 z spiritus est grossior. Cum xō per diuersos neruos trans

mittit sensus z motus ad mebz: tuc pot memby amittere
 sensuz z no motū: vt p3 in oculo qui aliqñ no sentit: z tamē
 mouet: z sicut p3 in digito. vt de eute romam qz cecidit de
 mulla vt recitat Sal. p de interioribus. dicit hoc dz intelli
 gi de sensu bono z pfecto z eo qz deseritur per neruū sensiti
 uum: nani de aliquali sensu obtuso qz deseritur per mebzum
 motiuū nunqz absoluit illud mebzum. **C**Dixit Sal. in li
 bro de vtilitate anhelit^o. mebra insensibilia esse hec. s. ossa
 ligamētū cartilago: oēs pinguedines: z medule. Cerebruz
 caro pulmonis: trachea: arteria: z pellicula ab ea pcedēs:
 z silr epar: z splen: exceptis qbusdam venis neruis z pellic
 culis qz pcedunt ad pulmonē epar z splen. Et glandule om
 nes sicut pinguedines cā sint de gñe pinguedinū qzuis glā
 dule qdam videant sensibiles pp pelliculas eis insertas.

Alia diuisio mebroz spalis est dixit. A. qz oēs pā
 niculi mebroz venarum z arteriarū
 pectoris oriunt a pleura qz adheret costis interioribus. Sz oēs
 pāniculi mebroz venaz z arteriaz vētris oriunt a siphac
 qz adheret musculis vētris iteri^o. **C**Dñt: qz Aui. intellexit
 de oib^o alijs mebris pter cor z epar qz gñant ante illos du
 os pāniculos: z tñ vellata sūt pāniculis. **C**Et fortasse: qz
 Aui. vidit oēs pāniculos dictoy mebroz ptnuari cū illis
 duob^o. Et vidit illos duos eē maiores alijs: ideo dixit oēs
 alios oziri ab istis: mot^o fortasse signo hoc. s. qz stāte epar
 te in pleura oia extendunt membra pāniculis cooperta.

Alia diuisio mebroz spalis est: dixit. A. qm oia
 mebra carnosa: aut sunt hñtia villos
 aut sunt illis carentia sicut epar. **C**ergo dixit Isaac. in li
 bro vinaray: qz caro epatis est caro vellata villis itellexit. i.
 pāniculo qz fit ex villis neruoz z ligamētoy: z dixit sic: qz
 caro epatis est plena villis venaz no aut neruoz de qbus
 itellexit h Aui. **C**Et pillos: qz Sal. 5° de vtilitate pncula
 ruz: z 3° de virtutib^o nālibus dñr. Villi mebroz nihil aliū
 itelligit auctores nisi qdā mebra spermatica tenuia filia
 filis: que manifeste apparēt in carne lacertosa qz vel sunt fi
 la neruoz vel eis filia in colore z duritie z mō sube. Et ipsa
 qdem deseruūt mebris organicis in motu locali de qbus
 dixit pcciliator. villus est mebz neruosum extēsum subtilis
 simū ad motū actiois cōis ordinatū. Nam mebra qz solum
 p seipso agūt illis no eguerūt cum actio eoz sit pua z suf
 ficit eis calor nālis loco villi z cartilago z filia. Que at pp
 totū corp^o agunt villis eguerūt: cū actio eoz sit vehemen
 tior: vt vter arteria z filia. **C**Propter dicta notat: qz mo
 tus localis in corpore est triplex. vnus volūtarius p quem
 itelligit motus qz inseqtur voluntatē vel appetitū pcedē
 te apprehensione: vt est motus manuū: linguę pedum: z si
 miliuz. Alius est nālis p que itelligit motus localis qz fit
 sine appetitu z volūtate. Ut est motus cordis: qz iō dz nālis
 qz similis motib^o inaiatoz qz fiunt sine cognitiōe. Et terti^o
 motus est cōpositus ex nāli z voluntario: vt motus trans
 glutindi motus voluntarius fit a virtute aiali: z motus
 nālis alius fit a vtrute vitali vt motus cordis z arteriaruz:
 z alius a virtute nāli vt motus matricis z venaz z motus
 cōpositus fit a virtute aiali z nāli sil. **C**Dixit Aui. nullus
 motus. s. localis fit in corpore nisi p villos: z itellexit de mo
 tu mebz qz mouet p seipm z hoc pp pulmonē qz mouet lo
 caliter z no hz villos. Sed pulmo no mouet p seipsum: de
 cui^o motu z motu cerebz z cordis dicit in simonibus se
 quētib^o in ipsoz anatho^o. **C**Et qz ois motus in corpore aut
 est attractiu^o: aut expulsiuus: aut retētiuus. ideo villi dser
 nientes dictis motib^o fuerūt tripartiti. Nā alij sunt lōgitu
 dinales deseruētēs motū attractiois. op3. n. qz illud qd at
 trahit p longū attrahat. Alij sūt latitudinales deseruētēs
 motū expulsiōis. op3. n. vt mebz pbat ad hoc vt aliqd ex
 pellat. Et alij sūt trāsuerfales deseruētēs motū retētiōis:
 ad hoc. n. vt aliqd retineat op3 qz mebz nec pbat nec elō
 getur. Et nāqz vntusquisqz villus deseruiens suo motui. s.
 pncipalr

Mora pul
trum.

De
causa

qu
vill

De
causa
pca

De
no
lo
m
ca
tra
pca

Principaliter cum se operat ut propria efficiat operationes, aliquid in iuuat ad alium motum cum per accis opatur operatione alterius. Vnde villi latitudinales quibus principaliter deseruiat expulsiouem iuuant tunc ad retentionem dantes aliquales duritiam membrum. Et transuersales licet principaliter deseruiat retentioni aliquid iuuant ad expulsionem. Aut quod predictae tres species villorum simul non sunt in omni membro huius villorum sed in quibusdam vna tantum et in quibusdam due et in quibusdam omnes tres species reperiuntur. Et quod est in membris in quibus plures species villorum reperiuntur non sunt eque situata. Ideo per declarationem eorum ponitur.

Alia specialis

membrorum diuisio que est quod membrorum huius villorum quedam huius vnaque tunica et quedam duas. Dixit Aui. quod in membris huiusmodi vna tunica et huiusmodi omnes tres villorum maneries. ipse omnes tres maneries sunt texte adiuuante in ipsa tunica. nec obstat quod ille sint propria operationum: quod per tale situm non sequitur impedimentum in ipsorum operationibus: quod ipsorum operationes non sunt eodem tempore: sed per se distincte. et est huiusmodi omnes situate in eadem tunica longi et transuersi situantur in ipsa magis intrinsece: et lati magis extrinsece. Et causa huiusmodi situationis fuit quod attractio et retentio sunt respectu eius quod magis familiare est membrum: et ideo organa illarum operationum situantur magis intrinsece in membrum. Expulsiouem autem sit respectu eius quod est magis proprium membrum. Et ideo organum expulsiois fuit situatum magis extrinsece. Sed in membrum huiusmodi duas tunicas villi lati semper sunt situatim in tunica extrinseca: et longi et transuersi in intrinseca. Differunt tamen in situ in tunica intrinseca longi a transuersalibus. quod longi magis declinant ad superficiem intrinsecam ipsius tunice et transuersi magis ad extrinsecam. et dixit Aui. talia membra habuerunt duas tunicas ut villi longi et lati non sibi existant. De alijs autem non fuit magna vis: quod non sic impedirentur ut longi et lati. Ideo quod longi et transuersi melius simul existunt. Et ideo quod notat quod membra que debuerunt huiusmodi attractionem et expulsionem fortes habuerunt tunicas duas: ut organa ipsarum non simul situantur in vna tunica: ne foret in se inuicem impedientia. Sed membra que non debent huiusmodi operationes predictas ita fortes habuerunt solum vnam tunicam quod quibus organa situantur in eadem tunica non cadit ide in illis operibus norabile nocumetum. sed sufficere explere illas sine indigentia. Et dixit Aui. quod dictum suum huiusmodi vna tunicam in intestinis: et ista exceptio potest ampliari ad duo. primum est: quod dicitur est quod in membrum huiusmodi duas tunicas villi longi et transuersi situantur in eadem tunica. modo hoc est verum. Sed quod ista non huiusmodi villorum transuersales: cum non sint facta ad retinendam diuisio excepauit ea. 2^m est quod dicitur est. quod in tunica intrinseca situantur villi longi et transuersi et in extrinseca lati: hoc est verum nisi in intestinis in quibus lati situantur in intrinseca. Nam omnes species villorum situantur in eis in vtraque tunica: quibus in vtraque lati sunt multi: longi autem pauci: et transuersi paucissimi: et non fuerunt distincti sine tunicas: ut dixit Gal. 3° de virtutibus naturalibus. Et causa situationis laterum in intrinseca tunica intestino: dixit Aui. fuit magna necessitas expulsionis eorum. Non enim multa egent retentione. et ideo transuersi fuerunt paucissimi propter quod paucitate dicitur est: aliquid intestina non huiusmodi villorum transuersales. sed egerunt attractione et expulsionem: expulsionem quod fortis: et ideo lati fuerunt multi: attractionem autem debili: et ideo longi fuerunt pauci: et propter hoc paucitate: dixit Gal. vbi supra. intestina huiusmodi solum villorum laterum: huiusmodi. n. solum. attrahunt autem nihil: non intelliges sic absolute. Nam intestina attrahunt. dixit enim Aui. 1° tertii penetras cibum in instrumentum. alio in intestinum. per partem a duabus virtutibus: quare vna est expulsiva stomachi: et altera est attractiva: que est in intestino. sed Gal. dixit illud: quod intestina debiliter et modice attrahunt cooperatione ad expulsionem: paucissima autem egerunt intestina retentione et maxime inferiora: quod quod retinet plurimum est fecale quod dicitur expelli finaliter: retinet tamen ad ipsam partem propter illud quod est admixtum est de chilo bono: et propter voluptationem intestino: in fece. Gal. quoque 3° de virtutibus naturalibus et Gal. 2° de corde. et Aue. et 2° colliget exce-

ptuat a supradictis et arterias: quoniam huiusmodi villorum laterum et situatim in intrinseca tunica et propter hoc tunica interior arteriarum grossior est extrinseca: in ea. n. sunt villi qui vadunt per latum. s. pauci respectu eorum qui sunt in interiori: et dixit. 6° de utilitate pricula: quod tunica interior arteriarum est dura et densa diuisa per villorum transuersales. s. paucos respectu longorum: sunt tamen plures lati situatim in ipsa. ro fuit vna: quod actus expulsiois est plus in arteria quod actus attractiois sine nam: quod dicunt quodam appere pro tanto. quod Aui. dixit in de morte et vita. quod primus actus cordis est dilatatiuus: sed ut apperbit in sermone 4° quoniam cor dya stolat arterie fistolat. Et ideo fistolos est prius in arteria huiusmodi nam. Et scda causa fuit: quod arterias huiusmodi expelli sumi capiti noni cordis et est sui: et attrahi huiusmodi aer ab extra. Mdo expulsio illorum fumorum est fortior actus quod attractio aeris ab extra: quod grossiores sunt et plures quod attractio: maxime cum sint aucti prius attractio mixti: et ideo fortiori egerunt impulsio. Et Tertia causa fuit: quod important sanguinem et impellunt illum ad membra: quod difficultus impellit quod aer attrahat quod subtilior est sanguine. Mdo ad priorum actum et fortiori opus instum magis intrinsecum et propinquum fore: et sic apparet quod arteria fortiori egerunt expulsionem quod attractionem: et adhuc egerunt debilitati retentionem.

Alia diuisio

specialis membrorum est dixit A. quod nervosorum membrorum corpora aliena a sua suba continentia alia huiusmodi vna tunica: et alias duas. et ista membra nervosa intellexit arterias et venas: que dicitur nervose: quod constitute ex villis nervorum: quibus isti villi non dominant in compositione earum supra villorum ligamentorum: vel sic vocavit eas: quod similes tunc membrum nervosis. Et Arteria huiusmodi duas tunicas et vena vna: excepta vena arteriali que huiusmodi duas tunicas. et arteria venalis: que huiusmodi vnam tantum: ut apparebit in anothomijis earum. et assignat Aui. causas propter quas membra nervosa predicta quoddam habuerunt duas tunicas et quedam vnam. Et prima causa duarum tunicarum est multa custodia eius quod in ipsis continetur necessitas ne egrediat et resoluat. Et 2^a causa fuit multa necessitas multe custodiae substantie membrum illius ne scindat causa fortitudinis motus eius quod retinet in ipso. Et propter istas causas arterie predictae habuerunt duas tunicas. Nam ipse retinet spiritum et sanguinem. et spiritus cum sit corpus subtile aereum vaporosum et calidum est facile resolubile: et sanguis earum est calidus et subtilis paratus resolutioni. Motus est spiritus et sanguinis in arterijs est motus fortis impetuosis: arteria etiam mouet motu forti: cum ex ea aliquid expellatur: et aliquid intra attrahat: et aliquid est retinet ut spiritus et sanguis et spiritus ne pro nihilo recedat: spiritus quod per resolutionem et sanguis propter fissuram. Nam si hoc acciderit timeat toti corpori maximum malum: habuerunt ergo duas tunicas ut essent a predictis magis tute. nec fuit conueniens ut fuerit tamen vna quibus foret grossa et densa: et sic a predictis tuta: quod tunc illa fuisset inepta motui fortis earum. Dicit quod quod tunica exterior arterie est tate grossa: sitque quate est grossities tunice vene. Et quod tunica interior arterie est in grossities quadrupla ad extrinsecam. et sic totum compositionem est sexcupla ad vene grossities. Et Tertia causa fuit: quod quoniam alicui membrum fuit necessarium ut sit attractio eius et expulsio cum motu vehementi: tunc habuit duas tunicas: quod scdm fuit unicuique earum. s. attractioni et expulsionem instrumentum sine admixtione sicut in stomacho et intestinis. Quarta causa fuit ut quoniam necessarium fuit: ut vna queque tunica operationi: que est ei propria sit parata: et vna queque operatio acciderit pro complone: diuersam a complone alterius. fuit melius inter eas diuidere sicut in stomacho in quo est virtus sentiendi: et non sit nisi in membrum nervoso: et est virtus digerendi et digestio non sit nisi in membrum carnosum. unicuique ergo harum duarum operationum tunica fuit posita pro se nervosa sensui et carnosum digestio: et fuit nervosa posita intrinseca et carnosum extrinseca propter causas in ano stomacho assignadas: et quod stomacho predicta tunica ponit multum sensibilis. Et Notat quod quod vnum membrum dicitur multum sensibile tripliter. propter perfectionem sui sensus quod magis viget in illo. Et sic extrema digitorum ma-

Quarta, sic grossities tunice arterie respectu vene.

Membrum dicitur multum sensibile tripliciter.

mus sunt multū sensibilia. **C**Alio^o nō qz pfecte sentiat q̄li
tates primas; qz valde ledit a q̄litate^o z reb^o extrinsec^o
occurrētib^o. Et isto^o dixit Sal. 4° de accūti: qz os stōi est
multū sensibile respectu aliaz p̄cularaz. z 3° terrapēticero:
xit. qz oculus est sensibilia: oia pars corpis. **C**Tertio mō qz
bz determinatū sensūz sibi appropiatū: qz nō inuenit i aliis
mēbris. z sic dixit Sal. 6° de iteriorib^o: qz mēbra genitalia
sunt valde sensibilia: sentiūt. n. spermā: quē sensum nō hñt
alia mēbra. **C**Dixit Sal. p̄ z 2° de nālibus: qz quatuor sūt
mēbra. q̄ hñt duas tunicas. s. meri stōus oia itestina z oēs
arterie exceptis eis que sunt in pulmone. Et quatuor sunt
mēbra hñtia vnam tunicā. s. cistis fellis z vesica z matrix
z oēs vene nō pulsatiles exceptis que sunt in pulmone.

Que sint
mēbra hñ
tia duas
tunicas z
que vna.

Mēbro:
rū p̄cipa
liū eman
atoria.

Alia diuisio mēbroz est. dixit Aui. qz mēbrozum
quedā sunt nāliter fortia. sicut p̄nci
palia. z qdā nāliter debilia sicut emūctoria. z fortia expel
lunt suas supfluitates ad debilia sicut cor ad subafcellas.
Cerebrū ad loca q̄ sunt post aures: z epar ad iguinaz: ista
vocat debilia ignobilia. **C**Ignobilia tñ mēbra sūt dupli
cia. qdā dicta sic: qz factina ip̄fectaz opationū: nō tñ subal
ternatiua sūt nobilib^o ad illoz recipiēdū supfluitates. z q̄
dā sūt ignobilia subalternata illis p̄ncipalib^o sic emūcto
ria. dixit Sal. in libro de stōmia. Caro mollis fluxū māerū
cūtiū alijs mēbris suscipit: z scdario post ipsaz recipit pul
mo moriōe sui corpis. z post pulmone matrix opōne bona
corpis sui z lōgitate vētriculoz ei^o z mulis meatib^o ei^o q
bus māe ad ip̄sā vētriculos a sup^o ad inferius expellunt.

Alia diuisio specialis mēbroz est. dixit Aui. sunt
qdā mēbra quoz p̄plo cōplexioni
sanguinis est. p̄p̄nqua sicut carniformia. Et ista non egē
qz sanguis p̄ nutrīmēto eoz multotiēs cōuertatur. z ideo
nō fuerunt in eis facta foramina nec vētriculū: in qbus ali
quāto tpe nutrīmētū qd eis dirigit imozet: z deinde ex eo
illa mēbra nutriantur: imo illico est eis nutrīmētum: qz cū
eis occurrit in ipsa p̄uertit. z nō voluit. **A.** ex his v̄bis. qz
sanguis ad hoc vt p̄uertat in carnē sit necessariū: qz ipse cō
uertat in scdas hūiditates sicut qdā putauerūt. in ip̄so ca
pitulo de humozib^o. dixit oppositū cū dixit: qz talis est or
do sanguis ad scdas hūiditates q̄lis est scdaz hūiditātū
ad mēbra: s; nihil pōt p̄uertit ad mēbra nisi p̄ius p̄uertat
ad scdas hūiditates: s; solū voluit denotare in v̄bis di
ctis paruum tps p̄uersionis sanguinis in mēbra carnifor
mia: qz qdē valde parū est respectu p̄uersionis eius in sper
matica. **C**Quidā tñ dicūt. qz Aui. in dictis v̄bis intellexit
de trāsmutatiōe sanguinis s̄m accūtia ei nō s̄m formā. Nā
ad hoc vt sanguis nutriat carniformia tot trāsmutatiōni
bus indiget: quot opz vt imutet vt nutriat sp̄matica: qm̄
nihil nutrit s̄m Sal. nisi p̄res trāseat digōnes: vel vt dixit
Aui. p̄ q̄tuor: sed nō opz qz imutet tot imutatiōnib^o s̄m ac
cidentia. z sūt alia mēbra quoz cōplexio a p̄plone sanguis
valde est remota sicut sp̄matica. Et iō cū fuerit necessariū
sanguinē ea nutrire: oportuit vt in similitudinē sube eoz con
uertat multis specie p̄uersionib^o ordinatim p̄mutet sicut
os. q̄ propter oportuit qz in creatiōe eoz aut vñū foramen
positū sit: qd eoz nutrimentū tāto tpe p̄tineat in q̄to illud
in eoz similitudinē p̄uertat: sic factū sūt in osse eruris z adiu
torij. **A**ut qz in ipsis sint scā foramina plura diuer^a sicut
fuit in osse mādibule inferioris: z necesse est. qz ad mēbra sic
hñtia trāsmittat de nutrīmēto plusqz sit illud. qz p̄ illo tpe
egent vt illa paulatim p̄cedat p̄uertendo in suā similitudinē.
CDixit Sal. 3° de virtutib^o nālīb^o. q̄cūqz particularum
amplius in alterato indigent debente eas nutrire humore
his velut quoddā p̄parauit spaciū. nā aut vēres aut fixu
ras aut fixuris p̄portionale. Nā carnes z q̄ visce: z q̄ mu
sculoz oēs ex sanguine ip̄so nutriunt breuē alterationem
suscipiūt: ossa nō qz multa idigent in medio trāsmutatio
ne vt nutriant: z q̄lis est sanguis carnibus talis medulla i

ossibus: paruis nō ossibus z in his que ventrē nō hñt s̄m
scissuras eoz disseminat. In maioribus nō z ventrē habē
tibus coacervat tale quoz qd in cartillaginibus est mu
cillaginosuz: qd circū influxum. Et colligaturis. i. ligamē
tis z mēbranis. ista. n. nō habuerūt p̄cauitates: qz nō sunt
ita densa sicut sunt ossa. Et neruis qz disseminatū est in eis
humidū z viscosum. singulū. n. hoz. s. neruoz z vualis p̄
ponit multis qz sūt homiomēris z sensibilia elhta s̄m
medias eoz regiones: hūoz qz familiarissim^o disseminat^o ē
quē attrahūt ex sanguie venaz q̄tā pole est. eligētes. n. q
aptissimus. assimilatur enim z trāsmutatur paulatim in
sui ipsius subam. **C**Dicunt qdaz: qz ossa leonis habuerūt
concauitates paruas: ita vt dicunt qdam nō habere eas. qz
fecit natura vt essent fortia in occurrentis causis resistēdo
cum sit animal fortius z fortius alijs.

Alia mēbroz diuisio est: qz eoz qdam sūt eūoni
deputata sic: qz ab ipsa eūone de
noiantur z ad eūonez sunt p̄ncipalr ordinata sicut itestina
z vesica z emūctoria respectu p̄ncipaliū. Quedā aut sunt
deputata eūoni nō p̄ncipalr nec ab eūone denoiant: imo
ordinata sūt in aliam opationē a qua denoiant. Nā tñ ipsa
sic deputauit eūoni vt aliqñ alias māes per ipsa expellat vt
stōus z matrix: z curis ē est de his mēbris. Expellūt nāqz
supfluitates ad ipsa p̄ quas postea insurgit virtus expulsi
ua ei^o z illas expellit sensibily vel isensibily. **C**Dixit Sal.
in libro de adiutorio creatoris. z scribit a Rabi in prima
p̄cula suoz affo. Mēbra aliq̄ in corpore ondunt vñū esse
que in veritate sunt duoz: z sunt sicut cerebrū lingua maxil
la: pulmo: p̄ctus: z matrix: z alia his familia: qz in latere
dextro cuiuslibz illoz numerus p̄tū eq̄lis est numero eaz
que sunt in latere sinistro. **Q**ue p̄tes sunt eq̄les in q̄titate
grossitie z subtilitate z colore z tota nā eoz non permutat
vñqz: z sic genus venaz pulsatiū z nō pulsatiū z neruo
rū z q̄qd eis z iungitur. vñū lateri est simile ei qd z iungit
alteri lateri. **C**Et dixit. io. de vtilitate p̄cularuz z scribit
a Rabi. vbi supra ad mēbra oia accedūt vene pulsatiles z
nō pulsatiles ex p̄p̄nquioribus locis sibi exceptis testicu
lis z māmilibz que nō accedūt ex p̄p̄nquioribus: s; ex re
motioribus vt sanguis sua mora plonget in eis donec de
coquat in sp̄ma z lac decoctiōe p̄fecta. Et dixit vt ibidē scri
bit accedūt ad ossa vene nō pulsatiles v̄sum effugientes.
Et ipole est inueniri in corpe aliquem lacertoz absqz vena
nō pulsati z pulsati. z nō est inueniri in aliquo loco ve
nam pulsatiem qn cū ea sit vena nō pulsatis: sed ex venis
nō pulsatilibz sunt ali que separe cum qbus non inuenit
vena pulsatis: z he sunt p̄p̄e prope cutem in manifesto
corpis: z in manibus: pedibus: z collo. **C**Et dixit in libro
de vtilitate anbelitus. Sunt aut tam glandule qz p̄nguedi
nes oēs in corpore ad fomētū z p̄seruationē calozis: q̄uis
enim calor a corde in totū corpus p̄cedat. Sunt tñ quedā
corporis p̄tes magis susceptiue calozis qz cetera: p̄guedo
itaqz que supposita est epati z spleni z intestinis calefacit
ea: facitqz nutrīmētū digeri in eis: glandule ēt que ad radi
cem lingue sūt nō solū salinā generāt: sed ēt digerūt sangui
nem in venis que ad miringas cerebz adiungunt: cū. n. mi
ringe cerebz consistēt ex subtilibus venulis que a grossis
venis que in collo sunt procedunt: nō posset sanguis vena
lis miringarum subintrare nisi plurimum digestus.

CDe differentijs membrorum s̄m quantitatem z situm ip
sorum diuersum. **Cap. xxxv.**

Afferunt quoz mēbra abinūcem s; accūtia multipl. Et p̄ i q̄ti
tate dixit. n. Sal. p̄ de vtilitate particularaz mul
te sunt aialū p̄cule. Alie qdē maiores. Alie
nō minores. Alie nō in oi factina in alia sp̄z
omnifaria indissibiles. **C**Et differūt loco. Quedaz. n. in
ppatulo sensui vt mēbra exteriora z dispōnum istoz notia
tia est

Mu
raib
ntat
petu
dit
dic
opar
rum.

San

Jaq
quid
cūq
ēm
fati
dē
nō
tū
cōm

San
e g
do
der
pic

Leg
dip
mē
exte
ē cert
teroz
nō tra
ca.

cia est certa: z quedā sunt nullo mō cadentia sub sensu sicut sunt quedā mēbra interiora z disponūm hōy notitia non est certa. Et quedā sūt nō pprie cadētia sub sensu nec multum remora ab ea sicut qdā in irinēca vt itestina epar splen sto macus z similia. z hōy cognitio est certa: lz nō sicut exteri or. z scias q q̄to mēby plus p̄cipat de nobilitate z p̄fectiōe tāto locū sup̄emū in corpore obtinet z ecōuerso. Nisi p̄p̄tiam cām ei fuerit alius locus a nā cōcessus. Et dīferūt colore. Quedā. n. attinent rubedini sicut caro. z q̄dā albedini in qua differunt: qdā ab alijs s̄m plus z minus possunt et diuidi s̄m alia accidentia que relinquo.

Explicit tractatus primus. Incipit secundus istius primi sermonis continens in se capitula. 39.

De disponibus corpis humani in gñali. Cap. i.

Aristoteles in libro p̄dicamē

toy inuit disponēs corpis humani fore duas. s. sanitatem z egritudinē: z voluit sanitatem z egritudinē esse duo p̄ria imediata: ita q̄ in ter ea nullū datur mediū: z securus est eum Aue. 2° coll. 3. z rō istoy ponitur esse: qz sanitas est qd̄ egle z tēperamentum nāy in qb⁹ p̄sistit. Egritudo nō est qd̄ ineguale z qd̄ intemperamentū eay: sed inter egle z ineguale nō cadit mediū. Et Sal. 5° in tegni. posuit corpus humanū esse posse sub triplici dispōne. s. sub sanitate neutralitate z egritudinē. Et sic voluit neutralitate cadere mediū inter sanitatē z egritudinē z secuti sunt eū oēs auctores medicine. Cui. aut sedās hāc discordiā p̄ p̄ posuit vt ex v̄bis suis ibi colligit duas conclusiones. q̄z vna est q̄ iter sanitatē z egritudinem s̄m veritatem nō datur dispō media: vt dixit Ay. 2^a E. q̄ lz ita sit medico p̄cedit dispō media iter eas. rō est: qz medicus nō dicit corp⁹ esse egrū nisi opationes eius sensibilr sint lese. Cum q̄ insensibilr lese fuerint: erit dispō media dīcta neutralitas a medicis. C Sanitas vt dixit Sal. p̄ de accidēti est tēperamentū. Dixit Aue. 2° coll. 3. sanitas est bona dispō in mēbris corporis: cū q̄ ipm opat suā operationem quā hz agere s̄m nām z patit passionē quam hz pati p̄ sui nām. Et cū hoc toto medici a p̄his. nō differūt in hoc licitū ḡio in re: s̄z solū in noie. Nam ambo volūt. q̄ corp⁹ humanū a sanitate sua possit labi z p̄p̄ z multū. Et p̄hi. tam la p̄sum parūū q̄ multū appellāt egritudinē. Nāz s̄m eos sanitas est dispō corpis vel mēbri a qua pueniūt opationes p̄fecte: z egritudo est huic opposita. Medici aut nō volūt sic: sed parūū lapsū vocant neutralitatē: z magnū vocant egritudinem. Et hoc licitū est medico p̄p̄ operari suū: z aliter opatur circa parūū lapsū. Nam p̄seruat vel ad melius reducit z aliter opatur circa magnū lapsū: qz curat ipm: verumtū: dixit Aui. p̄ p̄ q̄ quis hoc sit p̄missūz medicis nō debēt p̄p̄ hanc dīam nois mouere litigium cū p̄his: qz nihil sibi auxiliā disputare. Nāz de his p̄tinet ad logicū vel ad p̄m nālem. Quidā at dixerūt. q̄ sanitas z egritudo p̄nt p̄siderari triplr: vno^o put sanitas est p̄portio: z egritudo ip̄oportio de ḡnerationis: siue sint aliqd̄ siue nō. C Sēdo prout sūt dispō vel habitus de p̄ sp̄ q̄litas denoiāns subm in quo est. C Et 3° rōnetriū nāy corpis: q̄ sūt cōp̄io cōp̄o z vnitas in qb⁹ nāis sanitas z egritudo cōli s̄unt. Et penes hāc dīuisionē dicunt. q̄ ad sanitatē z nō est motus put sumit p̄^o: qz ad aliqd̄ nō est motus. Et dicunt et. q̄ ad sanitatē z egritudo nō ē motus put sumit 2° q̄ sum p̄lit eas Ay. cū dixit. q̄ ad sanitatem nō est mot⁹. Et dicit q̄ cū sanitas z egritudo sumunt 3° sic ad aliquā sanitatē z ad aliquā egritudinē est motus: vt ad sanitatē z egritudinē in nā cōp̄lōnis z in nā vnitatis. Et ad aliquā est mutatio sola z nō motus vt in nā p̄p̄ōnis: in figura. n. nō est motus: s̄z sola mutatio. Et dicit: q̄ medici sumunt sanitates z

egritudinē 3°: z rō est qz medicus nō p̄siderat sanitatē nisi put est s̄m instrumentale forme ad opandū: z s̄m hūc moduz assūptiōis dispōnū corpis medici ponūt triplicē dispōnem sup̄dictā. C Dicit q̄ medici disponēs corpis hūani sūt tres. s. sanitas egritudo z mediū iter illas: qd̄ mediū ē neutralis. Cū q̄ dixit Sal. in cōmē. affo. nō plenitudo zc. q̄ corpus exiens sanitatē statim icidit egritudinē: exponit. i. in dispōnē nō sanā siue illa dispō fuerit egra siue neutra: vel icidit in infirmitatē. i. in dispōnē p̄paratā ad egritudinē rōne eāe aūtris: vel icidit in morbū sumendo morbū cōiter apud medicū: z nō pprie: qz morb⁹ cōiter sumptus supponit p̄o dispōnē ledēte opationes sensibilr siue insensibiliter. pprie sumit⁹ supponit tm̄ p̄o dispōnē ledēte sensibiliter opationes: z verificat hoc de exēte sanitatē debēte cadere in aliā dispōsitionē. Nā oē tale exiens sanitatē p̄tus cadit in dispōnēz neutra q̄z in morbū. nā oē tale corpus in illo exitu p̄tus ledit insensibiliter q̄z sensibilr. Cū maioris difficultatis sit p̄ducere lesionē sensibilē q̄z insensibilē. z quis ita sit non tū necesse est semp egrū per cipe illā dispōnem neutra in exitu a sanitate. imo aliqui in illo transitu sit exitus a sanitate in morbū neutralitate nō p̄cepta: vt in subito vulneratis z in subito fluxu catarrī z s̄ilibus. Non at̄ n̄ificat de corpore sano semp moriente qd̄ exijt sanitatē: p̄ter q̄ cadat vel ceciderit in neutralitatē vel egritudinē. C P̄dicte tres dispōnes sunt semp passionēs corpis vel mēbri viuētis. Ait. n. Ay. in de sensu. impole est in carētibz vita fieri sanitates vel egritudinē: sunt. n. dispōnes subīue existētes in corpore viuente. vt voluit Sal. 3° de accidenti. z qz Sal. ipse p̄mo d̄ accidit dixit. de morbo in numero: qz lapis z cararacta sunt morbi: z nō sunt dispōnes viuētis nec dispōnes subiectiue existētes in mēbro. p̄pter h̄ dixit thomas: qz multe res q̄ nō sunt dispōnes nec accidētia in mēbro sunt egritudines. Et vlr dixit: qz morbus pōt esse res cuiuscūqz p̄dicamentū: q̄ imediate ledat opationes nō dependēs a cā p̄m̄itina ad placitū remouibilitalis. n. est dispō morbi: modo lapis i fundo vesice exis imediate ipedit motū vesice. s. p̄ctionem ei⁹ requisitam ad vine expulsionē dato q̄ nullam vlcationēz faciat in vesica: s̄z solū illud faciat sua corpulētia: z ideo est morbus. Silit̄ et dixit. ps formatiua vocis pōt esse egra s̄m n̄m accēs vel q̄litate alterata: vt ex̄n̄tibz musculis p̄ctoris ipeditis in motu: vt nō possit mouere acrē ad epiglotum in sufficiti q̄ritate. z sic p̄z q̄ egritudo nō est semp dispōsitiō in mēbro infirmo subīue exis. C Et p̄p̄ea notauit thomas: qz vt d̄ p̄ de interioribus. egritudo pōt esse in mēbro duplr. s. vel p̄ p̄p̄rietatē vel per p̄p̄assionē z associatiōnem. si est p̄ p̄p̄rietatē: tunc semp opz qz trāsmutatio facta sit circa mēby infirmū. Si vero p̄ associatiōnem tunc non est necessarium vt mēby illud sit in aliq̄ nā sua trāsmutatū. Sed aliqui sufficit vt ei p̄sens nō sit id qd̄ ad suā opationēz requisitū est. z tunc egritudo in mēbro nō est res positīua. z dicit thomas: qz nullū d̄ esse egrū: nisi illud sit mēbuz z viuens: qz nihil est egrum nisi corpus: cuius c̄p̄tates ledunt. Esto q̄ q̄ quis egritudo possit esse res q̄ subīue in mēbro nō est z de ḡnē subīue: vt lapis: tū illud qd̄ d̄ esse egrū non est nisi mēbrum. itaqz egritudo non denoiat mēbrum tanq̄z res existēns subīue semp in corp̄e denoiat ipm tāq̄z p̄dicatū sumendo mēby inconcreto: z iō nulla res non viuens nō d̄ esse egra q̄ quis ipsa possit esse egritudo. z sic dixit. intelligēda est p̄positio illa famosa q̄ dicit. qz egritudo est passio viuētis. C Quidā at̄ alii d̄nt qz ois morbus est qualitas dispō vel habitus q̄ quis qdāz in alijs sint fundati p̄dicamentis: qz declarāt de morbo plasmatis. ipse. n. est q̄litas. s. de q̄rta sp̄e q̄ est forma z circa aliqd̄ cōstās figura. morbus sup̄ficiēti ē q̄litate ip̄ortat. est. n. lenitas z asperitas q̄ sunt q̄lita qdā circa pōnem ex̄tīta: p̄hoc. n. qz presic sunt dispositē z alio^o siuata: talis in sensu reddid̄ dispō. Morbus ēt numeri z q̄zitatē z positionis etiā est q̄litas

Morbū sumit cōiter p̄p̄e.

Nō semp egritudo subīue est in mēbro egritate.

Egritudo d̄ p̄ esse in mēbro duplr.

Morbū egritate n̄ si viuens.

Neutralitate nō datur p̄cedit n̄m medicus p̄p̄ operari cor. tum.

Sanitas p̄p̄ quid.

Sanitas z egritudo p̄nt p̄siderari triplr.

Sanitas z egritudo sumunt 3° sic ad aliquā sanitatē z ad aliquā egritudinē est motus: vt ad sanitatē z egritudinē in nā cōp̄lōnis z in nā vnitatis.

in pōne fūdara vel q̄stitate. Un̄ Aue. 3° collz. dixit officia-
lis est morbz^o in q̄stitate z q̄litate q̄ est in q̄stitate. z subdit
ē^o z pōne seu colligātia. Nūerus. n. q̄stitatis seu positio nō
est morbz^o: s; mala q̄litas in eis fūdara: sic lapis aut v̄nis
morbi nō sunt: s; malitia dispōnis vel habitus ipsoꝝ eēn/
tiat̄ lesiva. C Predictetres dispōnes in trib^o corp̄is hūa
ni reperiunt naturis: z in q̄libet eaz eē p̄nt. s. in nā cōplona
liz: in nā p̄pōnalis: z in nā v̄nitatis z q̄lz dīctarū triū dispō
num diuidit̄ in totalē z p̄ticularē hoc est: qz pōt esse in oi/
bus dīctis naturis s; pōt esse in vna vel duab^o earum.

Sanitas
e egritu-
tudo cir-
ca idem fi-
unt.

Sanitas z egritudo h̄nt fieri circa idē: ita q̄ de q̄cunq;
p̄dicat̄ v̄nū in cōcreto p̄dicat̄ z reliquū. Nā nihil pōt esse
egrū nisi qd̄ pōt esse sanū z ecōuerso. Et iterū qz i quocūq;
est egritudo in eius oppo^o ē sanitas. C Et sic dicit̄ qdam
appet q̄ egritudo pōt esse aliq̄ res q̄ est dispō nō viuētis.
S; sanitas nō pōt esse res q̄ est dispō nō viuētis. Et rō est
qz sanitas est imediata cā opatiōis bonē: s; egritudo nō ē
imediata cā opatiōis male: q̄uis sit imediata cā malitiē i
opatiōne. Et isti sermones multū differūt. Nā q̄stucunq;
dispō mala sit q̄cqd̄ est ibi de bona opatiōe sit a bōa dispō/
ne q̄ remāsit z nō ab egritudine. Sed ab egritudine sit ma-
litiā ei^o. C Dicunt. attribunt̄ p̄dicte dispōnes in corpore
p̄tibus formalib^o nō mālibus nisi inq̄tuz materiales sub-
formalib^o sunt. Et hoc ideo: qz sanitas z egritudo ad opati-
ōnes referunt̄. opatiōnes aut̄ pueniunt a forma z p̄tib^o
formalib^o z nō a mā nec a p̄tib^o mālibus. C Et dicunt q̄
vna p̄dicarū dispōnū triū nō est cā alteri^o. dispō. n. neutra
nō est cā morbi: nec sanitas cā neutralitat̄. Intelligēdo de
cā efficiēte dispositiue t̄n vna p̄t eē cā alteri^o: sanitas nāq;
lap̄sa ē cā dispositiua neutralitat̄: z neutralitas egritudinis.

Quid sit
sanitas z
quid sit sa-
nitas.

CDixit Sal. i. tegni. sanitas est eucrasia in cōplone p̄sūū.
z coēq̄litas in cōpōne organicoꝝ optima vel nō optima.
Et p̄ de accēti. dixit. qz sanitas est cōpositio nālis p̄ficiens
opatiōnes. z dixit: iō p̄ de accēti. qz vnusq̄q; dicat se eē sa-
nū dum in solitas. i. sibi debitas p̄ter vllū ipedimētū facit
actiōes. i. facere pōt cum vult. Sanitas. n. nō p̄sistit in actu
talī agere: s; in posse nāliter agere: z h̄ agere sumit̄ large
p̄ agere z pati: qd̄ fm̄ nām est agendū vel patiendū. Et qz
sanitas stat in po^o z nō in actu: hic est qz dormiēs z q̄scēz
z q̄ nullā opat̄ actu actionē nō est nec dicit̄ dz egrū vel p̄na
tū sanitate: imo est sanū: qz quacūq; hora voluerit pote-
rit opari. C Dixit Aue. 2° collz. qz sanitas est bona dispō
in mēbris corp̄is hūani cū qua ip̄m opat̄ suā actionē quā
bz agere p̄ sui nām z patiē quā bz pati passiōne. C Et di-
xit Sal. vbi supra. qz possit opari sit: ex nālis mēbroꝝ cōpō/
ne. i. dispōne q̄re sanitas non est nisi nālis cōpō. i. dispō. Et
nālis opō. i. dispō est cā nālis actiōis sumendo vt dicit̄ est
actionē largē: apparet ergo vt ibi dē subdit Sal. qz sanitas
seu nālis opōnis. i. dispōnis seu cā nālis actionis intentio
vna est lz in noibus sit diuersitas. C Et dicit. qz dispō posita
in dīfinitione sanitatis non sumit̄. pp̄tē p̄ q̄litate de facili
remouibilit̄: cū aliq̄ sanitas sit habit^o: s; sumit̄ large p̄ q̄li-
tate vel re alia fm̄ quā corp^o dz q̄le qz sanū. C Et Aui. di-
xit p̄ p̄ qz subm̄ sanitatis z egritudinis imediatū est mē-
brū aut spūs. z qdā exponūt aut p̄z vt teneat̄ copulatiue
z hoc dixit. nō qz spūs sit subm̄ dispōnū illaz cū nō sit aia/
tus: s; qz mēbz qd̄ p̄ se est aiatum z subm̄ illaz dispōnū
nō durat in eē aiato nisi mediāte spū: eo qz nō durat in ip̄o
eē nisi p̄ opōnē aie in eo. Et opatiō aie in mēbro est p̄ spūm.
Quidā at̄ aliq̄ dicit̄ qz ly aut teneat̄ dīfunctiue. qz ponunt
qz spūs sit formalr̄ aiatus: sic pōt eē subm̄ illaz dispōnū.
C Et aliq̄ dicit̄ qz Aui. habuit ambiguitatē de isto spū qd̄
eēt z vtz eēt aiatus. Et ideo dixit. mēbz aut spūs. i. mēbz
spiritificatū: qz s̄l mēbz cū spū. s. inato est subm̄ dictaz dī-
spōnū: z t̄n nō sine spiritu influēte. nō potuit at̄ dīcēt copu-
latiue. s. mēbz z spūs: qz aliq̄s est spūs vt influēs qz nō est
aiatus z p̄ p̄ns nec subm̄ illaz dispōnū. C Sunt at̄ qdā q

Subm̄ sa-
nitas z
egritudo
imediātū
est mēbz
aut spūs
q̄do itell̄
gunt.

male iponūt. A. q̄ inuit 2^a p̄mi qz p̄dicte dispōnes sunt qd̄
supadditū naturis corp̄is. qd̄ t̄n nō est sicut ei iponūt: imo
egritudo in cōplone nō est aliq̄ res supaddita ip̄si male cō-
plonitimo est ipsa mala cōplo: z s̄l de alijs naturis. Et rō
est: qz ipsa mala p̄plo vel alia mala nā stans in mēbris suf-
ficiēs est ledere imediate sensiblr̄ opatiōes illi^o mēbz da-
to qz nihil sibi sit supadditū. Et iō q̄ Aui. dixit. qz qdā sūt
egritudines q̄ sequunt̄ malitiā oplonis dz itelligi z expo-
ni. i. qdā egritudines sūt male oplonis: z s̄l in alijs natu-
ris vel vt qdā dicit̄. A. hic p̄ egritudines itellexit nocumē-
ta in opatiōib^o: z tūc l̄ra est plana: qz est sensus. qz qdam
nocumēta sequunt̄ malitiā oplonis: z qdā malitiā opōnis
z qdā malitiā v̄nitatis. Et s̄l sanitas in aliq̄ nā nō est nisi
ip̄famet nā bona. Un̄ ipsa sanitas bona nō est nisi bona cō-
plexio. z s̄l est de neutralitate. Un̄ dixit. Aue. qz sanitas
oplonalis est bonitas oplonis mēbz qz in mēbris reperit̄
p̄sūū. z sanitas cōpositiōnalis est bonitas cōpōnis qz in
mēbris est officialib^o. z s̄l de sanitate v̄nitatis. C In dīfi-
nitōe. n. sanitatis fm̄ Aui. dz addi z in v̄nitare q̄ est in oi-
bus trib^o nāis sanitas optima vel nō optima: sicut optia in
vna vel duab^o nāis z nō optima in vna vel alijs. Jōq; sani-
tas p̄ copulationē dīfinit̄: s; ad esse egritudinis sufficit qz
sit lapsus in altera triū nāz. Jōq; dīfinitio egritudis p̄ dī-
finitūā dat̄. C Dicit qz egritudo opponit̄ sanitati: pp̄t̄i-
sime t̄n loquēdo de p̄tarietate non q̄libet egritudo oppo-
nit̄ sanitati nec econtra: rō est: qz pp̄t̄issima p̄tetas attēdi-
tur solū inter q̄litates: sed loquēdo de p̄tietate large p̄ eo
qd̄ est p̄m̄ p̄tēz z diuerzoz effectū sic oi egritudinē ē op-
posita sanitas z ecōuerso. Dixit Aue. 3° collz. debes scire
qz egrū nō supuenit vnūq; qz ḡni sanitatis sicut nos vide-
mus in ordine tunicz oculi z in maiori pte mēbroꝝ offi-
cialiū: qz in illis non supuenit egritudo ordinatiōis hoc est
vt p̄tius fiat vel posterius. C Notant at̄: qz auctores medi-
cine nō fecerūt mētionē de nā colligantē z ordinationis:
qz nūq; vel raro sunt egritudines. C Dixit Sal. p̄ de accē-
denti: qd̄ est nāle neciō ip̄tū erit. z qdā. qd̄ p̄ter nāz existit
neciō in ip̄tū erit: sanitas ḡ est ip̄amētū z egrū ip̄amētū z sa-
nitas ḡ est ip̄amētū ipsa eadē erit egrū cū extra ip̄amētū
fuerit. Ideo qz cū sanitas sit ip̄amētū foraminū: morbz^o erit
eoz in ip̄amētū: z sanitas cū sit ip̄amētū calū: fridū: siccū: z
humidū: morbz^o erit eoz in ip̄amētū. z si sanitas aliud qd̄
extiterit eius p̄tius morbus erit. z dixit. si a ip̄amētō adeo
parum exire p̄tingit: qz nondū aliqd̄ nocumētū appareat
non vocabitur morbus. Exire nāq; tēperamētū multe di-
uersitatis existit in plus z minus: qz ab exitu tēperamētū
vsq; quo ad morbum incidat multi sūt gradus: sicut ip̄a-
mētū: qd̄ est p̄fecta sanitas magne diuersitatis est s; quā
diuersitatē corp̄ora diuersa sūt in sanitate: sic ab exitu tem-
peramētū vsq; ad morbū magnum est spaciū: fm̄ qd̄ spaciū
corp̄ora diuersa sunt valde. Sicut etiā morbus magnum
habet spaciū: fm̄ qz diuersi morbi gradatim existunt vsq;
ad aliud quo membrum corrupitur.

De
aut
quod

Sub
licet
pōn
ad
pū
sile
p̄t
imp
tū: a
nūc
sanū
plac

Se
z q
opp

Est
nū
quid

Cor
nū
fēq

De speciebus sanitatis in generali. Cap. ij.

Sanitas z q̄libet alia dictaz dispōnū
dz dupl̄: vno^o ex pte modi ei^o
z vt sic est duplex. vna punctualis: z alia lata.
pūctualē nō p̄siderat medicus: qz faceret eū i/
currere dogma sempiternē passiōis: de q̄ dixit
Sal. in tegni. qz sanitas q̄ est optia z p̄fecta z summa nunq;
fuit in aialis corp̄e vel si vnq; fuit neq; pusillo neq; in istāri
tpe p̄mansit in ictu oculi quoq; vno momēto alterat̄ nō eo
dē mō se h̄ns. Sanitas at̄ latitudinē h̄ns p̄siderat̄ a medi-
co. q̄ est a p̄dicta summa sanitate deficiēs potens stare tpe la-
to: z s̄l itelligendū est de naturalitate z egritudine. C Et
q̄lz eaz diuidit̄ p̄ncipalr̄ in tres spēs fm̄ qz tres sūt nāe in
qbus p̄sistit. C Et s̄l vnaqueq; eaz: aut est v̄lis sine tota
lis: qz est in toto corp̄e: z in oib^o mēbris: aut qz est in oib^o
dictis

Ser
dupl

Co
nū
p̄

dictis natis simul aut est prius: qz est in aliq vno mēbro vlt
 plibus: siue qz in vna dictay nātū vel duabus ex eis. Et
 vnaqueqz dictay disponūz diuidit p egle z diuersuz: z ma
 la qdē dispō diuersa hz fieri in corpe vel mēbro duz alterat
 z egredit a dispōne sua ad aliā dispōnez: dispō aut egle hz
 esse in corpore vel mēbro absqz aliq pmutacione, pp qd dī
 dispō scā. De vnaquaqz itaqz dictay dispōnū, dixit Sal.
 qz alia est talis simplr z alia est talis vt nūc. Et quecūqz de
 dictis disponib⁹ est talis simplr: aut est talis semp aut vt
 multū: itaqz corpozū sanoz aliud est sanuz simplr semp vel
 simplr vt multū aliud vt nunc. Et silr egruz aliud est egrū
 simplr semp aut simplr vt multū z aliud egrū nūc. Et eodē
 mō neutroz aliud est neutruz simplr semp aliud simplr vt
 multū z aliud neutrū nūc. Dixit Sal. ibidē. corpus sanū
 simplr est corpus eucraton. i. tpatū in pōne in simplicib⁹
 z pms pculis. i. mēbris pōnibus z est coeqlē. i. in pōne
 in organicis qz cōponunt ex pōnibus. Et est tpatū z coeqlē
 ex gñone. Dicit qz Sal. in dcis vbis tetigit cāz efficiētē
 cū dixit ex gñone: qz pñ gñonis sunt cā sanitatis simplr: z
 tāgit cāz formalē cū dixit eucraton: z coeqlē. Nā cā forma
 lis est ipa sanitas in pōne tpatū in cōplōne. Et silr ipa
 cā formalis vt ipa sanitas in cōpōne est coeqlitas cōpōnis
 corporis. Et tāgit et cāz malē subtiua in qz cū dixit. in pms z
 simplicib⁹ pculis: z qz ex his cōponunt organicis. Nā sa
 nitas in cōplōne fundat in mēbris simplicib⁹: qz simplicia
 sunt immediatū subm cōplōnis z sanitas in pōne fundat in
 organicis: qz organica sunt immediatū subm pōnis. Cor
 pus sanū simplr est hñs optimā sanitatē: est illd qd Aui.
 appellauit corpus egle de 2° eglitatis de qiter Sal. z. A.
 est dōia. Nā Aui. accipit ipm stricti⁹ qz Sal. i. pro corpe qd
 est tale z solum in etate magis tpatā. Sal. vero magis lar
 ge. put pōt pmanere tale p oēs etates: z nō voluit Sal. in p
 dicitis vbis qz ly eē dcm corpus tale ex gñone. sit cā forma
 lis ipā sanū simplr: cū possit ex tpe fieri corpus optie sanū:
 vt p3 de corpe optie sano qd per cās aliqz pdiderit sanitatē
 quā z factū sit egrū. Cui postea approximate sunt medicīne
 curatiue qz reduxerūt ipm ad pōnāz sanitatē. z ista sanitas
 erit optia. z tū est ex pre acqzita. hē et p3 p oēs auctores qui
 docēt corpus pap lapsuz reducere ad optimā sanitatē z ad
 tpatā: qz erit ex tpe acqzita. Nō g est cā formalis sanū simplr
 esse tale ex gñone. Sed cā formalis ei⁹ est hñe optimā sani
 tatē: hē habituata de difficili remouibile cūctis alijs qlitarib⁹
 pms z cāis alteratibus resistentē: ad quā dispōne habitua
 tā z firmā denotanduz Sal. dixit ex gñone: z nō dixit sic: qz
 velit negare qn etiā possit ex tpe acquiri. Et dixit Sal. qz
 corpus sanū simplr semp est corpus. qd est maxie eucraton
 z maxie coeqlē. Est ergo corpus. qd hz optimā cōplōnē z
 optimā cōpōnē quā pole est iueniri est dictuz semp tale: qz
 toto tpe vite sue aptū natū pmanere p oēs etates in optima
 tpatia cōplōnis z cōpōnis: ita qz in oi etate hz optimā tē
 peratiā quā pole est iueniri in illa etate in qz est. v. g. in pue
 ritia hz optimā tpatia quā pole ē iueniri in pueritia: z silr
 in alijs etatib⁹: ita qz nō est pdicta tpatia cōstituta in idiui
 fibili pūctualr vt qdā tradiderūt. Sed est in diuisibile hñte
 latitudinē magnā nō solū in vno idiuiduo p ples etates: sed
 et in plurib⁹ idiuiduis. Nā in plurib⁹ repiri pōt. Et dcis
 p3. qz tale corp⁹ nō dī semp sanū rōe dispōnis actualis. Nā
 tūc nō pōt egrotare. Cum egrotare possit. vt dixit Sal. i. de
 accūsi: s3 dī semp sanū rōne dispōnis aptitudinalis. qz aptū
 natū est semp tale pmanere a pms z itrise cās pncipijs suis
 dato qz p egritudinē aliquā in quā deueniret nunqz reuerte
 ret ad ipsaz sanitatē sicut si corpi sano sp absēderent ma
 nus aut pes. Et dixit Sal. qz corp⁹ sanū simplr vt multū
 est derelictū ab ipa optia sanitatē qz est dicti corporis sanū sp
 aliqz rōlū. nō tū multū. dixit Val. i. comēro. qz dī sanū in plu
 ribus etatib⁹. Et plurib⁹ regionib⁹. qz qzuis ita sit nō ma
 sis est aptū pmanere tale i vna etate qz in alia: nec in vna re

gione qz in alia: i qlibet tū est aptū pmanere sanū magis qz
 lapsum. Et est multū remotū a nocumētis. Quidā autē
 dixerunt. qz dī sanū z multū: qz est aptū pmanere tale in qli
 bet etate pro maiori pre illius etatis. Et dixit Sal. sanuz
 vt nunc corpus est corpus: qd fm pms tps est sanū. est autē z
 hoc: qd fm tps sanū est corpus eucraton z coequalitē nō fm
 optimā eucratia z coequalitatē. sed fm pprā ipsius corpo
 ris sanū eucratia z coequalitatē: ita qz sanitas nunc est sanitas
 derelicta ab optia sanitate multū: qz est pprā corporis in quo
 est. Et nō voluit Sal. qz ly tēpus. in vbis dictis dicat notaz
 tps: aut causaliter ita qz rō formalis sanū nūc sit esse tale in
 tpe: qz imo pōt esse tale ex tpe z et ex gñone: qz plurima nāqz
 corpa hñt sanitatē sibi pprā ex gñone qz nō est sanitas sim
 pliciter: ergo est sanitas nūc: z p3 hoc ex Sal. infra cū vo
 luit. qz corpus egrū simplr z corp⁹ neutrū simplr pōt eē ta
 lia ex gñone. S3 ista sūt corpa sana nūc: vt patebit. S3 tps
 in dcā diffōne dicit notā diminutiōis fixiōis sanitatis: ita qz
 rō formalis sanitatis nūc est hñe sanitatē lapsaz de facili re
 mouibile cū sanū nūc nō sit sanū simplr nec sp nec vt multū.
 De speciebus corporis egrū in generali. Cap. iij.

Sit est corpus ex gñone distēperatuz aut
 in mēbris simplicib⁹: z in cōplexione sup. z in
 cōpōne est egle vel sit egrū in cōplexione z sa
 nū in cōpōne. aut est distēperatū z nō equale in
 ganicis sup. sed tpatū in simplicibus. Et sic egrū in cōposi
 tione z sanū in cōplexione: aut dixit Sal. est distēperatuz in
 vtrifqz. In qbus vbis Sal. tetigit cām efficiētē egritudi
 nis simplr cū dixit. ex gñone. z cām formalē egritudinis
 peratum z nō egle. Et cām malē subtiua in qz cum dixit. in
 his: que consiles ptes hñt z organicis. Et non dī hoc cor
 pus egrū: qz hēat opatiōnes lesas sensibilib⁹ in cōparatiōe
 ad seipsum z opatiōnes solitas sibi. Sed qz hz eas sensibily
 lesas in cōparatiōe ad sanum simplr. Et scias qz trāslatio
 antiq⁹ dicit. egrōtatiū vō corpus: z nō est aliud corpus dī
 stinctū ab egrō simplr de quo est dcm vt creditur Val. i. 2°:
 imo est idē: sed est dcm egrōtatiū: qz est aptū natuz cade
 re i egritudinē: nunc. Et subdit Sal. qz corpus egrū sim
 pliciter sp est corpus ex gñone aut distēperatuz satis. i. mul
 tuz in simplicib⁹ pculis oibus aut qbusdā: aut in pculis
 maxie corpi dominātibus: sup. vt dcm est: z nō est ineqle in
 organicis: aut est corpus: qd nō est equale in organicis oi
 bus aut qbusdā: aut maxie corpozū dñantibus. sup. z nō est
 distēperatuz in simplicibus: aut est corpus distēperatuz in
 vtrifqz silr oibus: aut qbusdāz aut maxie corpi dñantib⁹.
 Et nō dī hoc corpus semp tale i cōparatiōe ad egruz nunc:
 vt qz de difficili sit aptum cadere in egritudinē nunc: imo a
 qcunqz facili cā cadit in eā. Sed dī semp tale in cōparatiōe
 ad sanuz simplr semp. Nā h corpus est aptum toto tpe vite
 sue pmanere tale fm dispōnē suā intrinsecā: quā hz ex pnci
 pijs gñonis: s3 fm dispōnē intrinsecā sit aptuz pmanere egrū
 nunc. Et nō voluit Sal. ex vbo suo ex gñone. qz corpus nō
 possit esse egruz simplr semp. ex tpe: qz imo pōt vt p3 de ali
 quo corpe paruz lapsū. qd pōt effici multū lapsuz. Et tunc
 erit corpus egrū simplr semp ex tpe. Et h intelligēduz est si
 dcm corpus de suo paruo lapsū ad multū lapsuz paulatīne
 trānsibit z nō subito: qz si subito trānsiret foret egrum nunc.
 Et dixit Sal. qz corpus qñ vt multū egruz est corpus qd
 a supradicta malitia corporis egrū sp est aliqz rōlū derelictuz:
 nō tū multuz: z iō nō in medio adhuc cōstitutz: qz cū sit cor
 pus hñs minore malitiā qz corpus egrum simplr semp: nec
 tū distet a sano simplr sicut illud: nec et tū appropinquet
 egrō nunc sicut illud: iō non est in medio corpozū cōstitutz
 vt iferius patebit. Et dixit Sal. qz corpus egrū nunc est
 corpus egrōtans fm pms: aut in cōplexiōe mēbroz simpli
 cium: aut in cōpōne organico: aut in vtrifqz. z hic supplē
 dum est aut nā vnita. is. Distert autē egrū nunc ab egrō

De m p
 lictas di
 pones qd
 abet cor
 pus aut ē
 tale fm
 pl: sp aut
 simplr ml
 ai: aut vt
 nūc corp⁹
 sanū sim
 pliciter.

De
 qz
 p

Corp⁹ sa
 nū simplr
 quā.

Corp⁹ sa
 nū simplr
 semp.

Corp⁹ sa
 nū simplr
 vt multū.

Corp⁹ sa
 nūc nūc.

Corp⁹ e
 grū sim
 pliciter.

Corp⁹ e
 grū sim
 pliciter
 pcr.

Corp⁹ qñ
 vt multuz
 egrum.

Corp⁹ e
 grum vt
 nūc.

simpliciter: qz egritudinē nunc necessario p̄cessit sanitas: s; egritudinē simplr non p̄cessit sanitas salte illā: q̄ ē ex gñone: corpus i gñe egrū nunc est illud corpus: q̄ aliqui fuit sanus: nunc est egrū: nō est de rōne egrū nunc vt dixit Haly. q̄ ipsum aliqui sit sanū 7 aliqui egrū. Nec ē de rōne eius: vt dixit nouus cōmē. q̄ hēat aptitudinē q̄ est aptū natū esse egrū paruo tpe: imo aliqd egrū nunc est aptū semp manere egrū 7 semp manebit egrū nunc vt orbatu oculū. Sed rō formalis eius est q̄ iunū ex dictis. Dicunt qdā. Haly. 7 ē nouus cōmē. forasse fundauerunt se sup̄ dcm Sal. 3° de cōplōnibus vbi dixit. q̄ ois dispō nālis inquārū huius. est apta se cōseruare in eo in quo est. Et ois dispō p̄ter nām inquārū vt sic. est apta de facili remoueri. Et rō dicit Haly. ē qz nā dī de forma 7 p̄sibus ad formā vt voluit Aristo. 2° p̄hi. 7 talis ē dispositio nālis: que facti ad esse former: 7 opari eius. que operatio est sibi nālis 7 est apta p̄durare. Sed dispō accidentalis est illa: que aduenit corpori p̄ter formā 7 talis est apta paruo tpe p̄durare: qz forma inquantū p̄t conat̄ remouere ipsam 7 ponere sibi nālem loco eius. Et plūm ponunt in aqua calefacta que h3 dispōnē p̄ter nām. vt caliditate: 7 h3 insuper dispōnē nālem vt frigiditate q̄ frigiditas nālis cum forma aque mouet ad expellendū dispōnem illam p̄ter nām: que vt sic est apta paruo tpe perdurare: 7 de facili remoueri quantum est ex se. Nam forma ipsius corporis cū nālitate: q̄ est in ipso corpore mouetur ad expulsiōnem illius egritudinis: licet non se expellat: q̄uis illa de se sit expellibilis 7 paruo tpe perdurabilis in corpore. Et hoc ideo est: qz accidentalī q̄ egritudinē perdurare: aut rōne modi inducēdi 7 affligēdi eius in subo: aut rōne intensiōnis sue inducte i subiecto: que superat nāle dispōnē vñ non p̄t expelli a nās: sic apparet qz dispō egritudinalis nunc non est apta perdurare ex principio ei: intrinsecos: s; ex principio extrinsecō perduret 7 perdurare possit. Et dicitur qdā ad qñonem qua queritur an egritudo nunc possit esse ex gñone: q̄ ly ex gñone. p̄t dicere duplex. t̄ps. s. instās introductionis forme cum toto tpe precedente in quo fiunt p̄paraciones ad formā: 7 p̄t dicere t̄ps partus. Et iterū dicunt. q̄ ly ex. p̄t dicere duplicē habitudinē: vna est habitudo causalitatis: Et tunc est quererē quid egritudo nūc possit esse a gñone. s. ex p̄ncipijs generatiōis: sic. q̄ illa p̄ncipia sint causa illius egritudinis. Alia est habitudo mensurē t̄ps: 7 tunc est quererē vtrū in generatiōe. s. in t̄pore generatiōis possit introduci aliqua egritudo nunc. i. aliq̄ dispō: que post introductionē forme erit egritudo nunc: imo tñ a p̄ncipijs gñonis sic q̄ illa p̄ncipia sint causa eius: 7 his declaratis ponunt tres s̄nes. Prima est qz a gñone. i. a tpe gñonis: vt dicit t̄ps p̄tus 7 t̄ps vite fetus ante partū p̄t acq̄ri egritudo nunc in cōplōne cōpositiōne 7 vnitāte. Matre. n. cadēte p̄t mutari cōpositiō in fetū: 7 solui ē ei p̄tinuū. Et p̄t ēt ex malo regimie matris corūpi nutrime tū fetus: vnde fiet in eo mala p̄pōnē tpe ēt p̄tus p̄t acq̄ri: imo de facto frequēter acquirunt multe male dispōnes que sunt egritudo nunc. Secūda ē est. qz si ly ex. dicat cāz: qz. s. p̄ncipia gñonis sint cā: tunc egritudo nunc non p̄t esse a gñone. rō est qz semp p̄ncipia gñonis sunt s̄m nām: 7 q̄ ē s̄m nām nullo modo p̄t esse cā egritudinis nunc. hoc p̄z p̄ Sal. primo de accētī dicentem: qz omne qd̄ inest alicui nāli ter est ei t̄pamentum. Sed ois dispō que est a p̄ncipijs tāq̄z a cā est dispō nālis. ergo erit ei cui inest temperata. 7 sic non egritudo nunc. Ita qz ois dispositio quantūcumq̄ sit lapsa respectu sanitatis simplr absolute si p̄ncipia gñonis sunt cā eius est sanitas eius in quo est. Tercia ē est qz si ly ex. dicit notā t̄ps precedentis in dispositione forme vt dcm est tunc est possibile gñone. i. in dicto tpe quo introducunt̄ dispōnes ad formā: 7 in ipso instantī introductionis forme eē egritudinē nunc. i. dispōnem que imediate post introductionem forme erit egritudo nunc. Et rō est: qz possibile est

esse aliqua p̄ncipia accidentalī eo tpe: qua de cā dicta dispō acquiratur. possibile nāqz est vtrūqz sperma bene recipi in matrice: 7 cum hoc ibi esse in matrice eo tpe aliquas mās malas corruptas a quibus in instāti gñonis cordis cōcabitur vapor malus corruptus cordis: a quo caulabatur in ipso egritudo nunc vt mala cōplō. Et ideo apparet de fetu generato matre tunc febriente: 7 in similibus casibus. Et cum istis dicitur. Ita non d3 dici egritudo nunc: qz non leduntur operationes solite. qz requirit̄ ad positionem egritudinis nunc s̄m diffinītiōnes eis datam a Sal. Rident. qz Sal. non voluit: vt hec dicitio solite in diffinītiōne egritudinis posita semp dicat t̄ps p̄m illarū operationū s; actū: s; sufficit. qz s̄m aptitudinē: 7 sic est. Nāz fetus ille eē aptus per sua p̄ncipia intrinsecā hēre illas operationes q̄ postea nō p̄tunt̄ in eo. Et sic in dicto casu p̄t ille fetus in solitas opationes s; aptitudinē: s; si fuerit ei solite s; actū.

De speciebus corporis neutri in generali. Cap. 4.

Hic Sal. cor^m neutrorū aliud est neutrum simpliciter semp̄ aliud simpliciter vt 7 aliud est neutrum nunc. Et vnum qd̄ dicitur tripl̄ iter dī. C^ono qz n̄ua p̄ncipia dispōsiōnū. s. sanitatis 7 egritudinis p̄ncipat. qz dī neutrum p̄ abnegatiōne extremoy 7 est neutrum p̄mā signati. C^odo dī corpus neutrum. qz vtrūqz extremoy p̄ncipat. Et dī neutrum p̄ p̄ncipatiōne extremoy simul. Et dī neutrum secūdi significati: 7 hoc est duplex. vñ qz p̄ncipiat vtroqz p̄ncipiorū equaliter. Aliud qd̄ participat vtroqz eorum in equaliter simul participatiōe vno amplius reliq̄. C^odo dī neutrum qd̄ p̄ncipiat vtroqz extremoy: s; nō s̄m: imo in diuersis t̄pibus vt aliqui vno: aliqui alio vt qd̄ ē sanū hyeme ē egrū in estate vel ecōuerso: vel in alijs t̄pibus: 7 dī neutrum tertij egrū signati. C^odicit. qz neutrum per abnegatiōne extremoy p̄ncipiat dī neutrum: 7 ideo positiū est a. S. neutrum p̄mā signati: alia vero neutra per participatiōne extremoy: nō sic p̄ncipiat dī neutra. qd̄ tñ participat ea simul p̄mā dī neutrum qz illd̄ qd̄ participat ea in diuersis t̄pibus. Et ideo istud est secūdi significati 7 illud tertij. vt forasse Sal. voluit sic ea vocare. Et dixit Sal. qz corpus neutrum s̄m p̄mā significatiū est corpus existēs vere medium sanissimi corporis 7 egerrimi. Et tñ non intellexit Sal. qz si vere mediū: qz p̄ctualiter: qz tunc nō haberet latitudinē nec posset diuidi in corpus neutrum simpliciter semp̄ 7 vt multū sed intellexit. qz si vere mediū cum sua latitudine. que est tanta. qz p̄t diuidi in neutrum simpliciter 7 vt nunc. C^opropter dicta notant. qz s̄m rei veritātē neutrum p̄mā signati est vere mediū per participatiōne extremoy siue sit neutrum simplr: siue vt nunc. hoc declarant: qz sanitas 7 egritudo: s; rei veritātē sunt qualitates p̄rie acq̄sibiles per motū 7 sic per partē ante partē: ita qz terminus a quo 7 ad quē p̄riat. Et cū est motus ad terminū ad quē est recessus a termino a quo cum cōtinua acq̄sitiōne partis terminū ad quē 7 continua deperditioe partis terminū a quo sicut voluit Ari. 5° p̄hi. Et Auer. ēt cum dixerunt qz cū est motus de sanitate in egritudinē p̄tinue est deperditio sanitatis 7 acq̄sitiō egritudinis. Et ibi volunt qz mediū: qd̄ acq̄rit vere participet vtroqz extremoy. Et qz q̄rū acq̄rit de dispōne q̄ est egritudo: tñ deperdit de dispōne: q̄ ē sanitas 7 ecōuerso cū est motus de egritudine ad sanitātē. Et qz vbius manifeste apparet: qz neutrum p̄mā signati est vere mediū p̄ncipatiōne extremoy: s; tñ ita sit qz tale corpus sit vere mediū p̄ participatiōne extremoy: tñ s̄m mediū nō d3 dici tale p̄ participatiōne eoy: s; per abnegatiōne ipsoy: qz impossibile est in vno eodēqz corpore perfici operōnes 7 filz semel sensibiliter ledi. qñ ergo sic ē. qz tñ est de dispōne acq̄sitiū p̄ter nām deueniendo a sanitate in egritudinē. qz est acq̄situs gradus cū quo ledunt̄ sensibiler opationes tunc est egritudo. Cū vero non est tñ acq̄sitiū. qz sit acq̄situs gradus cū quo opationes sensibiliter leduntur:

Exemplū

Utrū egritudo vt nō possit esse ex generatiōne

1° conclusio

2° conclusio

3° conclusio

dantur: s; soluz ledunt Insensibilr tuc est neutralitas. Et dicuntur ad sanitatem concordiam inter An. et Sal. et inter dicentes ad sanitatem et egritudinem esse motum et negantes illum esse. Plusquam comē. ut ostendat quod intellexerit Sal. p corpus sanissimum et egerimum dixit. q vna et eadem ratio formalis non est in neutro simpliciter: et in neutro nunc ut sit medium vere corporis sanissimi et egerimi. Nam Sal. per sanissimum corpus intellexit corpus sanuz simpliciter. Et per egerimum corpus egruz simpliciter semper ad hoc ut corpus neutrum sit vere medium. declarat hoc. q iter neutrum simpliciter et sanum semper cadit corpus sanum ut multum. ergo est vere medium iter ista duo. Et subdit. q sicut quada consideratione possum dicere. q per sanissimum intellexerit corpus sanuz semper et egerimum intellexerit egruz nunc. Et tunc neutrum simpliciter est et medium iter: sed non sic vere et punctualiter. Et hoc apparet: q iter neutrum simpliciter et egrum nunc cadit egrum simpliciter: quod est tale ut semper: quod est tale ut multum: sic cadit duo corpora: sed iter neutrum simpliciter et sanum simpliciter cadit solum unum corpus. s. sanum ut multum: ob hanc causam prima expositio est melior: qz quada alij dicunt q 2^a expositio est melior. s. q per corpus egerimum intellexerit egrum nunc. Na hi dicunt. q dispones quod dicitur egeri consideratur vel ratione lapsus vel ratione preternaturalitatis. Si ratione lapsus sic dicit. q egritudo nunc potest esse maior lapsus quam egritudo simpliciter: q egritudo simpliciter est sanitas nunc. Si autem ratione preternaturalitatis: tunc dicitur exponi egerimum egrum nunc: q egritudo simpliciter est sanitas que non congrue debet dici egerima dispositio. Est. n. sanitas elusiva que est: et si sicut aliqua denotatione dicitur egritudo. Et adde ut corpus neutrum nunc sit vere medium iter sanissimum et egerimum. dixit plusquam Lome. q Sal. intellexit per corpus sanissimum corpus sanum optima sanitate quacumque in quo est. Et per egerimum intellexit corpus egruz nunc: qz ut sic corpus neutrum nunc est vere medium siue illud corpus neutrum sit decidit siue dualitatis. Et declarando membra primi significati Sal. dixit. q neutrum primi significati est tale simpliciter absolute: et tale ex generose ita est tale consideratur. s. in medio vere sanissimi corporis et egerimi: et sic supra ostendit: qz sanum simpliciter potest esse talia etiam ex tempore: ita intelligendum est de hoc neutro simpliciter primi significati. Et q sic possit esse declarant. Nam si lapsus maior qui est egritudo simpliciter potest acquiri ex tempore multo magis et minor lapsus qui est neutralitas simpliciter. potest nasci in tempore fieri motus de sanitate in egritudinem vel e converso in quo motu potest acquiri et acquiratur neutralitas primi significati et ut simpliciter et nunc. Et subdit Sal. q predictum neutrum simpliciter quod est semper tale est corpus quod in omnibus etatibus permanet tale. Et dixit. q corpus neutrum simpliciter quod est tale ut multum quosdam mutationes recipit. Et ad declarandum quod intelligat Sal. permanere tale s; oēs etates et percipere mutationes aliquas dixit comē. novus q non dicit predictum corpus neutrum semper permanere tale s; oēs etates: qz habeat dispositionem fixam habituatam et difficile remouibile. Et percipere predictum neutrum tale ut multum aliquas mutationes ipsum habere dispositionem de facili mobilem. Et declarat hoc pro tanto q predictum neutrum tale ut multum est sic inatum a generatione q ipsum habet dispositionem suam naturalem inatam per quam potest stare tale: sicut habeat neutrum semper suum. Sed dicit q neutrum ut semper habet permanere tale s; omnes etates per hoc. q ipsum vere existens medium est medio modo se habens ad sanum ut multum: et egruz ut multum: qz tunc ad hoc quod est cadere in egritudinem: qz sanuz ut multum est ineptum cadere in egritudinem. Et egrum ut multum est aptum facilliter cadere in egritudinem modo predictum neutrum ut semper est medio modo se habens iter predicta. Et propter hoc dicit permanere tale s; in oēs etates. Sed predictum neutrum ut multum non sic se habet: qz ipsum quodammodo est magis propinquum sanum simpliciter: et ut multum quod sit predictum neutrum simpliciter semper quod est magis propinquum egrum simpliciter ut multum. modo illud

q est magis propinquum sano simpliciter ut multum est minus aptum cadere in egritudinem quam illud quod est ab eo magis remotum. Et pro hoc dicitur aliquas recipe mutationes: qz ipsum neutrum ut multum non dicitur vere medium iter predicta. Et per hoc quod dicitur hanc medium de dispositione inter hoc quod est facilliter cadere in egritudinem: sicut egrum simpliciter ut multum. Et inter hoc quod est difficulter cadere in egritudinem: sicut sanum simpliciter ut multum. Et sicut dicit ipse p. q aliqua dispositio neutri ut multum. s. illa cum qua est magis propinquum sano simpliciter est minus mala dispositio neutra ut semper et aliqua est deterior quam sit dispositio neutra semper ut illa que declinat minus versus egruz simpliciter. Sic ergo voluit comē. novus: q aliqua dispositio neutra ut multum sit minus apta cadere in egritudinem quam sit dispositio neutri semper. et sic sit minus lapsa quam illa. quod declarat quidam: qz dispositio neutra semper est magis propter naturam. ergo magis lapsa. contra nota. qz quanto plus participat de preternaturalitate ita et de lapsu. Et ante p. qz ois dispositio propter naturam quanto est magis habituatam et magis de difficili mobilis est magis propter naturam: quam que est minus. Et talis est dispositio neutra semper respectu neutri ut multum: ut p. in supradictis differentibus corporum. Alii autem sunt qui tenent oppositum. et dicunt q neutrum semper se habet magis in dispositione naturali si aspiciamus dispositionem ad casum in egritudine quam neutrum ut multum: et sic sit dispositio minus lapsa: quod declarat quod illa dispositio est minus lapsa que magis resistit causis alterantibus quam que minus. sed talis est dispositio neutri ut semper respectu neutri ut multum. ergo et cetera. alia nota est: qz quanto magis resistit tanto habet plus de dispositione que attinet principio intrinseco: et minor pars: q dispositio neutri semper est minus apta alterari a causis extrinsecis. dispositio vero neutri multum est magis apta alteratione illarum. declarant et dicitur eorum pro tanto: qz sicut se habet sanum semper ad sanum ut multum ita se videtur habere neutrum semper ad neutrum multum. Sed sanum semper non habet dispositionem lapsam. sanum autem ut multum habet eam: la psam: ergo sicut neutrum multum habebit dispositionem lapsam respectu neutri semper. et sic neutrum semper est minus lapsum quam neutrum multum. Et ad declarationem predictorum dicitur hinc notandum est q quantumvis omnis dispositio que est talis a generatione: et sicut naturam sit apta ex se perdurare talis. Nihilominus tamen non dicitur perdurare comparata causis a quibus necessario in mutatione recipit. et dicitur ulterius qz corpora in hoc sic se habent qz sanum semper est magis ineptum cadere in egritudinem. et sic debet cadere dicitur immutari a causis difficilibus: et post ipsum est sanum multum. et post istud est neutrum semper. et post ipsum neutrum multum: et post neutrum ut multum est egrum ut multum. et ultimo est egruz semper. Sic ergo corpus egrum semper in omni tempore est aptum cadere a facilibus causis. difficilibus tamen quam egrum ut multum: et neutrum ut multum etiam a facilibus causis est aptum cadere. difficilibus tamen quam egrum ut multum: et neutrum semper est aptum cadere. sed tamen a causis fortioribus quam neutrum ut multum. Et sanum ut multum est aptum cadere a causis difficilibus. fortioribus tamen quam neutrum semper: minus tamen difficilibus quam sanum semper. Et sic sanum semper est minus aptum cadere in egritudine nunc et non cadit in eam nisi a causis difficillimis oium aliarum respectu aliorum corporum. Et deveniendo ad supradicta dicunt qz neutrum semper non dicitur tale: qz in omni etate sit aptum permanere tale respectu sani ut multum: sed solum respectu neutri ut multum. quod est accipiens aliquas mutationes: qz. s. facillius a causis alterantibus permutat quam neutrum semper. Sic ergo pars q composita sanitate que est temperies quatuor qualitatum: tunc habemus dicere qz sanum semper est vere temperatum non aptum cadere in egritudinem nisi difficillime: ita qz non ponitur in gradu facilitatis cadendi in egritudinem: sed sanum ut multum erit habens unum gradum facilitatis cadendi. et neutrum semper erit habens duos gradus et neutrum multum tres. et egruz ut multum quatuor. et egruz semper habebit oēs: et ista supradicta in ordinando corpora predicta penes aptitudinem cadendi in egritudinem.

Talis sit ordo corporum ad cadendum in egritudinem ad unumquem.

Corpus neutrum simpliciter primum significati.

Corpus neutrum ut multum primum significati.

tudines nō differūt nisi in vno: qđ est qđ isti premittūt in di-
 cta dispōne neutrū vt multū ad neutrum semper: 2 illi fa-
 ciūt oppositū: qđ pmissūt neutruz semp ad neutrū multuz.
CDixit Sal. qđ neutrū vt nūc pmi significati est corp^o qđ
 in presenti tēpore est mediū sanissimi corporis 2 egerimi.
 Et dicūt de isto corpore neutro nūc: qđ potest esse tale a ge-
 neratiōe eadē qđ dicta sunt sup de corpore egro nūc in simi-
 li dispōne. ratio est: qđ tale corp^o neutrū nūc hz rei veritatez
 participat dispōne que i se ē egritudo. sed egritudo nūc nō
 potest eē a generatione: sic qđ principia generationis sunt cā-
 hui⁹ similiter nec istius neutralitatis. Et sicut illa potest
 eē a generatiōe: qđ p picipia accidētia vel a gnōne: qđ in
 partu vel ante partū vt dictū est ibi: ita 2 ista. **C**Dicunt ad
 declarandum quō neutra dispositio pmi significati possit
 esse ex tpe vel ex generatione: sic est de istis dispōnib⁹ cor-
 poris sicut ē de coloribus extremis 2 eoz medijs. Sed sic
 ē de coloribus: qđ qñ sit motus ab albo i nigrū: vel ecouer-
 so. qđ acquirūtur coloris medijs. Sic ē et qđ qñ sit motus de
 sanitate in egritudine: vel ecouerfo: qđ acquirunt dispōnes
 medie. 2 sic cū talis color medijs est solū per viā transitus:
 2 tunc nō est medijs color pprie: sed solū accidētaliter: qđ
 nōdum est subiectū mor^o in termino ad quē mor^o: ita similiter
 est cū de sanitate itur ad egritudine: vel econuerso: qđ dispō
 media nō pprie dicitur media. Et sicut possibile est aliquid
 moueri de colore albo ad mediū colorē tanqđ a termino a
 quo ad terminū ad quē 2 econuerso. Sic est et de dictis di-
 spōnib⁹ corporis: qđ aliquid sit motus. v. g. a sanitate ad dispō
 nem mediaz tanqđ ad terminū ad quē: vel ecouerfo. Et si-
 cut i hoc casu medi⁹ ille color ad quē terminat motus ē p-
 prie medi⁹ color: ita 2 ista dispō media ē proprie dispositio
 media. 2 ē tūc essentialis que dispositio media 2 essentialis
 cū ē in fieri 2 motu dī neutrum nūc. Et si motus est a sani-
 tate in egritudine dicitur neutrū dēcidēte. Et sic neutrū nūc ē
 duplex. vnum conualescentie. 2 aliud dēcidēti. Sanū au-
 tem nūc 2 egrum nūc non diuidunt: sed cū illa dispositio
 media ppria 2 essentialis ē in termino 2 facto eētūc dicitur
 neutra simplr. **C**Neutrū vero scđi significati simplr 2 ab-
 solute. dixit Sal. est corpus ex gūatione pzijs dispōnib⁹. s.
 sanitate 2 egritudine simul participans: 2 his participare
 pōt simul. Aut hz vna partem. i. fm vnuz membrū aut fm
 duas differētes partes. i. plura mēbra. Et subdit qđ hz vnū
 par. i. fm vnū mēbrū. hoc pōt esse dupliciter: qđ aut est in
 vna natura aut in plurib⁹: 2 si in vna vt i cōplone pz qđ pōt
 esse eucraton fm vnā oppositiōne primariū qualitatis: 2 hz
 alterā nō: sicut si esset eucraton in calido 2 frigido: 2 nō in
 humido 2 sicco: vel econuerso. Et similiter in cōpositione:
 vt si esset equale in figura 2 in quāritate inaequale: aut in al-
 tera naturarum compositionis. In pluribus vero naturis
 pater: vt si sit membrū sanum in complexione: egrū vero in
 cōpositione: vel econuerso. Et fm differētia mēbra etiaz pz:
 qđ potest simul ē participare sanitate 2 egritudine. Et hoc
 si nllr aut i vna natura: aut in plurib⁹: in vna sicut si fuerit
 vnū mēbrū eucraton in cōplexione. 2 aliud non. Et silt in
 cōpositione: sicut si fuerit vnū mēbrū in oibus naturis cō-
 positionis coequale. Aliud vero non in vna vel oibus vel
 quibusdā: in pluribus aut naturis vt si fuerit vnū mēbrū
 sanū in cōplexione: 2 aliud fuerit egrū in cōpositione. Rō
 aut: quare predictū corpus participas vtraqđ dispōne non
 dī sanū est: quia in eo est egritudo: 2 non dī egrū: qđ inest
 est sanitas: qđ non denoiatur nominibus extremoz debz
 denoiari noie medijs. verum est tamen qđ multū stricte 2 p-
 pise loquēdo istud corpus deberet denoiari egrū: eo qđ sa-
 nitas sit quid totum integrale. Sed tamē largius loquē-
 tes medici de hoc corpore qđ participat sanitate 2 egritu-
 dine vocāt neutrū. **C**Dicūt ex dictis pz: qđ egrū simplr in
 plus se hz qđ neutrū simpliciter scđi significati: qđ egrū
 simplr pōt esse lapsū in oī nā: neutruz vero simplr scđi si-

gnificati nō. **C**Et dixit Sal. qđ neutrū simplr scđi significa-
 ti tale semp est corpus: qđ fm oēs etates est manēs silt 2 ta-
 le vt multū est corpus qđ permittūt fm aliqd: itaqz cor-
 pus tale vt semp participabit semp dictis dispōnibus 2
 hz: qđ erit silt per oēs etates non qđ ē punctualr: s; quia in
 oibus etatib⁹ picipabit eis. Et tale vt multū fm plm tps
 participabit illis vel vt multū participabit eis. **C**Et dixit
 Sal. qđ corpus neutrū nūc scđi significati est corpus qđ
 circa vnā partē hz: bec quidem sana: bec vero egra inherē-
 tiū sibi. s. naturarū: aut erit tale circa differētes pres. hēbit
 ergo tale corp^o sanitate 2 egritudine simul: aut in vno mē-
 bro: aut diuersis mēbris: aut in vna nā 2 diuersis opatiōi-
 bus aut diuersis mēbris silt: aut in vna nā: aut in diuersis.
 sup. 2 est tale ex tpe. Et dicūt qđ per illud verbū inherentiū
 Sal. insinuat qđ dispōnes istius neutrū nūc: non sunt multū
 fixe: qđ maxie verificat de egritudine: qđ ad esse istius neu-
 tri nūc: requir qđ sit egritudo nūc. Sed sanitas pē eē sanitas
 nūc 2 sanitas simplr. Sed in neutro simplr scđi significati
 sine tale semp sive vt multū sanitas 2 egritudo participare
 ab ipso debēt eē sanitas simpliciter: 2 egritudo simpliciter.
CCorpus aut neutruz fm tertiū significati est corpus qđ
 mō sanū: mō egrū in parte existit: qđ in diuersis tēporibus:
 quemadmodū inest aliquibus pueris quibus existētis sa-
 nos esse. Adolēscētib⁹ nō factis egros. dicūt qđ istud cor-
 pus est proprie egrotatū sive egrū simpliciter. semp nam
 videmus aliquos habentes egritudine piodicā quā nullo
 mō medicus poterit remouere: sicut cōtingit in habēte ca-
 tarrū oi hyeme vel epilepsiaz. **C**Et Sal. qđ ppter breuit-
 tatē neutrū tertiū significati non declarauit mēbra: s; contē-
 tus fuit solū ponere diffōne eius absolute dans intelligere
 dispōnes suoz membrorū pdictoz in alijs corporibus neu-
 tris. Si ergo corpus neutrū tertiū significati erit tale ex ge-
 neratiōe erit neutrū simplr tertiū significati. Et si talis dispō
 erit apta pmanere toto tpe vite sue. erit tale semp: 2 si nō to-
 to tpe erit tale vt multū: 2 si fuerit tale ex tpe erit neutz nūc
 tertiū significati. **C**Et subdit Sal. qđ fm vnū tps nō cōtin-
 git eē neutrū. s. tertiū significati bñ pōt esse neutrū pmi 2 scđi
 significati 2 maxime scđi: 2 rō est: qđ p dispōne pntē repraz
 in hoc corpore nō dī neutrū tertiū significati. imo dī dicit sa-
 nū vel egrū vel neutrū alterius significati. Sed dī neutrū
 fm latitudine tēporū. qđ dī talē rōne sanitatis quā nūc hz: 2
 rōne egritudinis in quā est aptū cadere. Et sic dī h neutrū
 esse duoz tempoz. **C**Et subdit. S. scias qñ nūc duplr dī.
 vno mō put dicit mensurā indiuisibile sive in instāti. Et sic
 nō sumit in dictis meis h. Et scdo mō sumit pro tpe pnti. s.
 pro tanta mēsurā in qua includit tps pns: 2 sic sumit hic.
CScias qđ aliqua corpa sunt apta nata stare sana vno tpe
 2 egrotare in alio ex nālī cōplexiōe sua: vt corpora legma-
 tica que sunt apta egrotare hyeme 2 stare sana estate: 2 co-
 llerica ecouerfo: 2 oia ista sunt neutra tertiū significati. Sunt
 aut 2 quedā corpora apta egrotare vno tpe 2 stare sana in
 alio rōne regiminis eoz. Sed ista 2 cōsimilia nō sunt neu-
 tra tertiū significati. Et dicit qđ de numero neutroz tertiū
 significati sunt corpora habentia cerebrū frigidū 2 siccū: qđ
 vt scdo teanī. aliqñ sunt leuissima fm capta: 2 aliqñ gra-
 uissima: 2 silt vt ibidē pz sunt corpora habētia cerebrū call-
 dum 2 humidū multū lapsū. **C**Quic. 2° pml. ponēs exē-
 plum corporis neutrū qđ est mediū corpis sanissimi 2 eger-
 imi. dixit sicut corpora senum 2 pueroz ppter qđ notant
 qđ non oē corpus in etate pueritie vel senectutis pōtē lo-
 quendo est neutrū aliquo modo neutralitatis: pz h de cor-
 pore sano simplr semp: qđ est aptum sic stare in oī etate: ita
 qđ in nulla etate si bene regat erit neutrū vere. Similitudī-
 narie aut oē corpus potest dici neutrū aliquo modo. Et sic
 corpora pueroz 2 senū possunt dici neutra: qđ neutris cor-
 poribus simulant. corpora enim pueroz respectu dispōnis
 ad quā vadunt: possunt dici neutra conualescentie: quia eis
 simulant.

Corpus
neutrū vt
nūc r. 2.
mi signifi-
cati.

Corpus
neutrum
scđi signifi-
cati.

Corpus
neutrum
fm tertiū
significati.

Corpus
neutrū
fm tertiū
significati.

Corpus
neutrū
fm tertiū
significati.

Corpus
neutrū
fm tertiū
significati.

similant. Et corpora sensu possunt dici neutra decidencie qz semper tendunt ad peius. Itex tam corpora pueroy qz senum similant neutris coualescentie ratione regiminis: qa regimē qd debet neutris coualescentie est caliduz z humiduz: qd etiā cōpetit z pueris z senibus. Itē similant neutris coualescentie rōne dispōnis: ppter quā regimē caliduz z humidū eis exhibet: qz in senibus approximat tale regimē ad regenerādum spiritū in eis: z similiter in neutris coualescentie in pueris approximat tale regimē ppter magnificare mēbra eoy: z sili in neutris coualescentie: vt reingrent eoy mēbra z fortificent. **C** Notant qz corpora sensu possunt cōsiderari tripliciter. vno modo ratione pntis sue actualis dispōnis reperte in eis: z isto modo sunt z dicunt sana sanitate quā habēt simpliciter: vel vt nūc. scdo mō rōne dispositiōis aptitudinalis qua pntine mouent de bono ad min⁹ bonuz: siue de malo ad min⁹ malū. Et isto modo possunt dici neutra decidētie: eo qz sili motu moueant: non tñ sunt vere neutra decidētie: qz oēs opatiōes eis debite i illa etate pficiūt in eis. tertio modo ratiōe regiminis eis debite: z isto modo possunt dici neutra coualescentie nō vere. Sed similitudinariē: vt supradictū est. Et sili notāt de corporib⁹ pueroy. **E**x dictis pz: quō idēz corpus diuersis respectib⁹ pōt diuersimode noiari sz diuersas pōsideratiōnes eius z diuersos respect⁹ ipsius. v. g. de neutro secūdi si gnificati: inquantū enim in eo ledūtur sensibilib⁹ operatiōnes per cōparatiōē ad sanū recipit denominationē egriz: z dicitur egrum. Et inquantū in eo perficiuntur operatiōnes sibi debite dicitur sanum. Et inquantū vtrazqz dispositiōne participat dicitur neutrum secūdi significati.

C De determinatione corporoy fm eorum dispositiones sanas egras z neutras in speciali. **Cap. v.**

Alienus 2° regni. dixit. diuidit totius sanitatis latitudo in tres partes latitudinē hñtes in semper z multū: quarū pzia erit sanoy corporoy. s. simplr. Scda neutrorum. s. simplr. z tertia egroy. s. simplr. Et licet plusqz comē. velle qz Sal. in dictis verbis soluz diuiserit sanitatem lapsam in tres dictas partes. ita qz per sana corpora intellexit sana multū. tamē etiā potest dici qz diuiserit totam latitudinē sanitatis: que diuisio est in sanum simpliciter z sanum nunc. Et sanū simpliciter postea diuidit in sanum semper: z vt multū: sanum nunc postea diuidit in neutrum simplr z egrū simplr. Extra autē hanc latitudinē sanitatis sic diuisaz dixit Sal. sunt corpora egrorātia. s. egra nūc qz sunt determinata sensibilib⁹ lesionibus opatiōnū sub qb⁹ corporibus egris nunc cōprehendunt etiā neutra nūc. sunt enim sicut pars egritudinis nunc: cū sint tanqz motus aut ab egritudine aut in egritudine. **C** Dicunt ergo qz corpora sana alia sunt sana optima sanitate que sunt sana semper: z aliqua sunt sana deficientia ab illa optima sanitate: z quedam horū parū ab ea distant. z sunt sana vt multū. Et quedaz plus predictis ab ea distant. Et sunt corpora dicta neutra simplr. ipsa enim sana sunt: sed plus distāt a sano semper qz sana vt multum. z aliqua sunt plus distātia sano semper qz neutra simplr. z ista sunt dicta egra simpliciter: que etiā z ipsa sana sunt. z sic apparet qz corpora neutra simpliciter sunt in medio sani vt multum z egrū simpliciter. Sunt autē corpora neutra simpliciter z egra simpliciter corpora sana nunc: sic latitudo sanoy nunc diuiditur in duas partes: quaruz pzia magis appropinquat sanitati simpliciter: et sunt corpora neutra simpliciter. z secūda magis appropinquat extremo latitudinis sanitatis versus egritudinē nūc: z sunt corpora egra simpliciter. Sanuz ergo nūc in plus se habet qz neutz z egrū simpliciter: z est sicut genus ad illa. sequit enim. est neutrū vel egrum simpliciter: ergo est sanū nunc: sed non cōuertit scilicet est sanum nunc: ergo neutrū. Nec est sanū nunc: ergo egrū simplr. **C** Dicunt qz Sal. in

dicta diuisione intellexit corpora neutra pimi z secūdi si gnificati z fm quid: neutra tertij significati: pncipaliter tñ intellexit neutra scdi significati. Ratio est: qa neutra secūdi significati participant egritudine simpliciter: cū sint in vna natura sana: z i alia egra simpliciter: vel i vno mēbro sano z in diuersis egra simpliciter. Neutra autē tertij significati pro tempore quo sunt sana comprehendunt in hac diuisione. z ideo dictuz est de eis fm quid: quia pro tempore quo sunt egra nunc nō comprehenduntur in ea. Et dicit. qz corpora neutra intellexit neutra simpliciter: z non neutra nūc: quia neutra nunc nō sunt sana simpliciter nec sana nunc: ita mē licet neutrū nunc non sit egrum nunc: attamen vt dictū est sub egrō nūc comprehenduntur. **C**um Sa. dixit: deinceps sunt enim egrotantia corpora idest qz omnia corpora que sunt extra dictam diuisionem sanitatis sunt egra nunc: z qz extra latitudinem sanitatis sunt corpora neutra nūc z egra nunc simul sub egrō nunc ambo illa comprehendunt. **E**t merito qz neutra nūc semper sunt aliquid latitudinis egritudinis nūc cōprehendunt. si enim sit neutrū nunc decidētie est sicut pars latitudinis egritudinis nunc prout est in motu ad terminuz ad quem. Et si est neutrum nunc coualescentie est sicut pars latitudinis egritudinis nūc: prout ē in motu a termino a quo. Sic ergo cōprehensa sunt omnia corpora quecunqz continentur sub equalitate pimi modi complexionis sub qua comprehenditur tota latitudo complexionis humane: cuz qua stat vita: z ista sunt corpora sana z corpora egra. **C** Et Salie. quidem comparando corpora comprehensa sub latitudine equalitatis pimi modi posuit iter ea duos terminos contrarios maxime distātes. quozuz vnus terminus est optima sanitas: que est sanitas semper: z alius est egritudo nunc comprehendēdo neutrū nunc sub egrō nūc. Et iter istos duos terminos extremos sunt omnia corpora sana. z lapsa: scilicet vt multum egruz simpliciter z neutruz simpliciter: quod est mediū inter illa duo intelligendo de neutro pmi significati. **C** Verū de hoc dicto Salie. hic est dubitatio: qz ipse secundo de complexionibus: z etiam Auicena pma pimi posterunt: tunc corpus optime sanū vere medium iter extrema: z eo maxime: quia aliqua egritudo nunc magis distat secundū extremū ab aliqua egritudine nūc quā distet ab ea corp⁹ optime sanum: vt patet de egritudine frigida secunduz extremū cui plus contrariat: z ab ea plus deficit siue distat egritudo calida nunc secunduz extremū qz optima sanitas: similiter sequeretur qz si corpus optime sanū deberet moueri ad egritudinē nūc haberet necessario transire per omnes latitudines dispositiōnū corporū: lapsorum cuz nō vadatur de extremo ad extremū nisi per mediū. Sed qz sic trāseat est falsum. Et salitas maxime apparet in hoc: qz cū egrū simplr habeat sensibilib⁹ lesas opatiōes p cōparatiōē ad sanū semper: cū erit cū dispōne egrū simplr eēt egrum nūc. **C** Pro solone huius dubitationis notāt qz ista corpora possunt cōparari adinuicē duobus modis. vno mō rōne latitudinuz nārū. s. cōplōnis cōpositiōis z vnitatū: in qbus pōsūt sanitas z egritudo z neutralitas. Alio mō rōne latitudinis z nālritatis z pternālritatis. Si cōsiderent pmo mōrūc dicit qz egritudinē nūc possum⁹ duplr pōsiderat. vno mō vt sit solū egritudo actu z nō fm potentiā. Alio mō vt sit egritudo actu z po⁹. Et declarant qz illa egritudo nūc est actu z non po⁹: qz lz p modū aliquē inherēdi i subto. ponat egritudo nūc: p aliū tñ modū pot esse sanitas. v. g. vna calitas minor calitate colerici multū intensi in colericitate sua per modū vnuz inherēdi: vt qz proueniat a p⁹ extrinseco ponet egritudo nūc: z calitas in colico tāta vel maior: qz puenit a p⁹ intrinseco non est egritudo nūc. sed sanitas sibi pzia. Sic ergo illa egritudo non p modū inherēdi alicui subiecto est egritudo nūc: z per aliū modū est sanitas dē egritudo nūc actu solū z nō po⁹: qz in alio subiecto pōt esse sanitas. Sed

Ab egritudine nūc z sanitas semper maxime distat.

Et ex sanitate z egritudine nunc sunt extrema.

Solutio.

Alia egritudo nunc de egritudo actu et potentia: que est talis... In nullo subiecto potest esse sanitas: sed semper egritudo nunc.

adhuc maiorem: et sic ultra donec veniat ad gradum preternaturalitatis cum quo non potest stare sanitas: et tunc erit egritudo nunc: patere potest considerantibus similiter predicta quomodo una et eadem dispositio essentialiter in se potest dici sanitas et egritudo et neutralitas...

De natura compositionis corporis humani. Cap. vi. Trit Sal. primo de accidentibus quod compositio corporis humani est triplex. Prima est membrorum similium ex humoribus...

Multas preternaturalitas est duplex. Quid sit medium forme et quid medium transituum.

Quid sit medium forme et quid medium transituum.

Marginal notes on the right side of the page, including 'Sal.', 'Dicitur', 'Ergo', and other commentary.

Que sit optima constructio corporis: erit optima constructio corporis in quo homi...

optima constructione corporis: erit optima constructio corporis in quo homi...

rara sunt illa quorum pori sunt latiores et minus abinuite distantes. Unde eorum suba est magis tractabilis...

Corpora rara et corpora densa.

Carnes mulieres rariores sunt carnibus virorum quia...

Quorum plexus raritas.

Quid lenis et quid durum.

Multa sunt que vni...

Propter quod...

Copula...

est pingue. Quorundam enim corporum membra omnino similia sunt in complexione: et potissime nobilia: ut quia omnia sunt temperata: aut omnia distemperata calida vel frigida sicca vel humida: Et quedam habent ea dissimilia in complexione eorum: ut quia habent aliqua temperata: et aliqua distemperata: et habentia distemperata quedam equaliter et quedam inequaliter: immo habent quedam calida et quedam frigida. unde dixit Gal. in tegni. potest alicui frigidius esse quod oporteat caput. veter vero calidior. sup. confimilit et in alijs. Pinguedo nimis abundans impedit spiritualis operationes. scilicet sensuum et intellectus. Dixit cum sunt corpora pingua et nimio adipe repleta pessima sunt pessimis morbis apparatus. Et cum hoc naturalis calor in his corporibus sepius suffocatur. et via spiritibus opilatione pinguedinis intercluditur: et ad regimen nervorum et arteriarum spirituum influentia denegatur. Et dixit. omnia corpora pingua prolixiora incurrunt infirmitatem et ad curationem tardiora. Nam propter nimiam pinguedinem ad nullum se movent exercitium: ut calor naturalis augetur: cum autem calor naturalis deficit mors subito sequitur nisi cito succurratur. Animal multe pinguedinis cito senescit: quia ei sanguis est paucus. transit enim in pinguedinem. Et dixit Avicenna de animalibus. quod omne animal multe pinguedinis est pauca generatiois aut forte nullius. Et est pauci spermatis. Dixit Ippocrates in affo. longum corpus in iuventute quidem pulchrum. hi vero in senectute curvantur: et hoc est cum non respondent latitudo et grossities longitudini breue vero corpus esse est e contrario. Et longitudinem quod est corporis ut plurimum sequitur sensuum et intellectus hebetudo. breuitatem vero e contra. unde dixit Lato. Consilio pollet cui vim natura negavit. Inquit Galienus primo de accidenti dixit in alio libro. si primo de iuuamentis membrorum quod omnia membra composita habent quandam partem per quam efficiuntur: et alie partes earum sunt ut iuuamentum illi presentent quod omnes particule illa per quam fit actio infirmate infirmantur. Membra enim composita non frustra sunt composita: sed ut actio fieri possit eorum omnibus partibus. Et dixit super primo pronosticorum in primo illus verbi. fridere debet. et cetera. ut scias quod in creatione cuiuscumque membrum in unoquoque corporum est proprietatis quod est propria et non alij: sicut narravit in primo de iuuamentis membrorum. et ideo non mireris: si cum accidit organi nervorum nocumentum in horis diversis in corporibus multis: ut accidat inde tremor et spasmus in lacertis diversis. Nam sicut vides comparatione quorundam corporum bona: et quorundam mala ab initio generationis eorum: et quodam eorum sint velocis cursus: et quedam difficilis. sicut enim inuenis diuersificari eam in debilitate et fortitudine in reliquis membris. Iuuenta autem quorundam hominum pedes preperare nocumentum ex quolibet causa. et accidit illud quibusdam in volis pedum in oculo vel in capite vel in aliquo reliquorum membrorum. sicut oportet cuiuscumque corporum a generationis principio. Non est enim mixtum si sunt lacerti mouentes oculos in quibusdam debiles: et in quibusdam lacerti mandibularum: et in quibusdam lacerti aliorum membrorum. Dixit Galienus de apertibus et scribit a Rabi in 3^a particula. dispositio naturalis membrum est cum cutis non est extensa: et inter cutem et cutem sunt vacuitates alique. Et sicut cum reperiuntur aliqua loca carnis totaliter vacua et spaliter loca que sunt circa arterias per ipsa cum dilatatione in eis. Dixit tertio de virtutibus naturalibus subtilius quod est in corpore et leuius est spiritus et post eum est fumositas et postea sanguis perfecta digestionem digestus. Dixit Aristoteles primo de somno et vigilia. pueri propter multa effumationem que in eis habent partes superiores maiores inferioribus. Dixit Solinus de longitudine perceritatis corporum: quod licet dictum sit et diffinitum a pluribus nullum posse excedere longitudinem pedum septem: quia intra hunc modum hercules deprehensus. tamen est romanis temporibus sub diuo augusto pulsionem et sechis illam denos pedes et amplius habuisse perceritatis. Et postea diuo Claudio princeps gallatan nomine ex arabia aduectum nouem pedum et totum

dem vnciarum. Sed ante Augustum annis fere mille non apparuit forma huiusmodi sic. Quis enim iam euo isto non minor pariteribus suis nascitur. Posuit et Solinus de quodam qui pleuit longitudinem septem cubitorum: et de quodam vrbano corpore repto triginta tria cubitorum. Et dixit Iohannibus cochimemis filium creuisse in trienio tria cubita sublimitatis: sed in cessu tardum: sensu hebetem. robusta vero pubertate festina: statimque obsessus morbis pulmonis imoderatis egritudinum supplicijis oppressasse precipue icremeti celeritate. Et dixit Solinus. metire ratiobifina puenit. Nam quatuor manibus extensis iter digitos longissimos modus est tamen post eum inter calcem et Xicem. Et dixit Solinus. nonnullis accepimus nasci peretis ossibus eosque neque sudare neque suture consueuisse quibus semopinus ligadnis ferre: quod et trigesima olimpiade de primis ex olepico certamen pacratij coronam repertauit: cuius ossa deprehensa sunt medulla non habere. Et dixit regem Antiochum artemon quod ex plebe siriatica sic facie empla metiebatur: ut post modum varidice vxor regia oblato poplari isto diu dissimulauerit de functu maritu quod ex arbitratu ei regi successor ordiaretur: et aliorum et pluriu posuit exempla. Et dixit prima palma velocitatis lagid quod ad aptus est: quia supra canum puluerem intravit: ut in arenis pedentibus nulla indicia reliquerit vestigijs et pabensive biduo leporum persecutus est. Et quod philipides biduo mille duceta quod dragita stadia ab athenis lacedemone de currit. Et quod arafces lacon et philomides Alex. magni cursores helyon. et vsque scilicet mille duceta vno die transferunt. Et quod poppeo et nelanto pulcherrime in Italia octo annorum puer quique et quadraginta millia passuum a meridie transiit in vesper. Habentes commissuras cranei strictas et cutem capitibus solidam. habent sensus imperfectiones propretatione fumorum. dixit Rabi in 24^a particula. quod Sal. in expone tunc dixit. vidi plures hoies quorum corpus forte erat naturaliter: scilicet aia debilis modus motus et pedibus: quibus acciderunt egritudines de genere stuporis apoplexie epilepsie paralytis et silia: et mulieribus illis quibus accidit mris susfocatio. Et post modum accidit eis paralytis cito. Et habentium aiaz forte et corpus debile naturaliter paucos vidi ex quibus aristimos fuit de gente musie in eloquentia bonum. cuius corpus sepultum fuit pro eloquijs in quibus sepe fuit.

De natura vnitatis.

Lap. viij.

Atura vnitatis dupl'r sumit. vno modo stricte et proprie: quod solum illa sunt vnum sunt natura continuitate continua: et eorum extrema vnum sunt: et ut sit solum. Et sic sumpta proprie et principa liter attribuit membris similibus: quia ipsa solum sunt vere continua. membra vero organica non sunt vere continua: sed sunt continua. Et sic sumendo vnitatem Auer. colligitur non potuit nisi duas natures. scilicet complexione et compositione. Et dixit quod solo adueniens membris organice non debet vocari solo continuitatis: sed solutio continuitatis. Adueniens autem separatio partium in similibus sic proprie debet vocari solo continuitatis. Alio sumit vnitatis lar: gerit sumit apud medicos: et ista dicitur natura compositio: quod compositio membris similibus et organice: scilicet principa et similibus et secunda: siue organice. Et isto modo sumpta cum accidit separatio partium: siue similibus: siue organice: dicitur solutio continuitatis. unde Gal. primo de accidenti dixit. est vnum genus morbi in simplicibus et compositis compositio: si eis est aliquid compositio per quod actio compositio agatur necessario in eis morbus compositio existit. illud autem quod est eis compositio est ipsorum partium coniunctio quam dum eorum coniunctio fuerit vnum quoddam appellabitur: et erit vnius actionis et vnius iuuamenti. Ideoque si sciungentur necessario morbus fiet. Dicunt Auer. hanc vnitatem reliquisse notam.

De casibus generali sanitatis et opposite egritudinis. Lap. viij.

Ausa dupl'r sumit. vno modo in compositio ad effectus compositio omnes: et sic sumitur a philosophis. Alio modo sumit particulariter: putat philosophi ad effectus eueniens in corpore humano: et sic sumit ab auctoribus medicine. Et ista quoque in compositio acceptio

Nota nra tara pin guedinis s. pinguu.

Nota nra tara pin guedinis s. pinguu.

Nota nra tara pin guedinis s. pinguu.

Solint exempla pulchra.

Nota nra tara pin guedinis s. pinguu.

Nota nra tara pin guedinis s. pinguu.

Nota nra tara pin guedinis s. pinguu.

Nota nra tara pin guedinis s. pinguu.

Nota nra tara pin guedinis s. pinguu.

acceptioe sumpta est id ad cuius ee sequit aliqd fm nās. f. aliqd effect⁹. ad hoc tñ vt cā effectū pducatur. dixit. A. 2.º p. duo sunt necessaria. f. fortitudo ipsius cāe agentis ⁊ fortitudo virtutis corporis: in qd cā agit pparatiue. ita qd id in qd actionē suā efficit cā agens sit tēpatū ⁊ dispositū ad recipiē dū actionē ei⁹ ⁊ potitas pmitēdi vnū tāgere aliqd. f. immediate vel mediate cū pueniēti distātia tāto tpe: vt i tali quale est illud possit ex vno prouenire opatio i aliud. Et nō est aliud dicere nisi qd ad pductionē effectus alicui⁹ requiruntur. pmo fortitudo agētis. scdo dispō patientis. ⁊ tertio approximatione agētis ⁊ patiētis debite ⁊ tēpus sufficiēs in q agēs suā cōpleat actionē. quantūcūq; enim agens sit forte si patiēns non fuerit dispositū non introducet in ipsuz effectū. Et quantūcūq; agēs sit forte ⁊ patiēs sit dispositū si nō attingerit ipm tempore sufficiēti. nō pducet in ipm effectū suū. Et hinc accidit qd dixit ibidem. A. qd ab vna causa in oibus corpib⁹ nō puenit idē effectus: s; in vno vn⁹ in alio alius vel oppositus: qd cōtingit ppter idispōnē corpōz patientiū indebitaz approximationē ⁊ insufficientiā tēporis vel ipsius tēporis excedentiā. Unde dixit. A. est cum causa p dispōnes diuersificans i eo qd prouenit ex eis: qz est cū eius opatio diuersificat i debili ⁊ forti ⁊ i eo qui est fortis sensus aut debilis sensus. sic ergo patz qd causa reposit in pdicamēto relationis. ois. n. causa ad aliquid dī. f. ad suū causatū siue effectū: vñ cā dī causati causa. C. Scias qd omnis cā vel causat intrinsece vel extrinsece. Si intrinsece sic vel recipit eē: ⁊ sic est mā: vel dat eē: ⁊ sic est forma. Si extrinsece tūc vel mouet reali ad eē reali in ea: ⁊ sic est effectū: vel mouet intentionalr: ⁊ sic est finis. Sic ḡ oium effectūz qui pducunt quatuor sunt cause. f. materialis finalis efficiēs ⁊ finalis: vt dixit A. p. 2.º p. hys. C. Cause autē particulariter cōsiderata apud medicos. dixit. A. 2.º p. mī. est id qd pūo est: ⁊ ex q puenit inuentio alicuius dispōnis. f. sanitaz neutralitatis vel egritudis in corpore hūano aut eius fixio nis ⁊ p. qd ista diffinitio cāe puenit solū cause efficiēti. Dixit. n. Sal. i regni qd cā i libris medicoz accipitur solū pro causa efficiēte. Efficiētes tamen cause sunt duplices. f. principales ⁊ instrumentales. Et principales sunt ipsa natura: siue forma siue virtus agētis. ⁊ instrumentales sunt instrumenta qbus forma siue virtus rei agētis agit. vt cōplexio. C. Et efficiētū causarū quedam pprie dicuntur efficientes: ⁊ sunt ille que proprie requirunt ad productionē effectus. Et quedā sunt effectum ab illis productuz figentes ⁊ cōseruantes. Et quedā sunt ipsum augentes erit itaq; causa efficiēs fm medicos quecūq; principalr vel instaliter est factiēs aliquā dictaz dispōnū de nouo in ipso corpore humano: siue sit ipsaz dispōnē iam factā vel repertā augens siue gens vel cōseruans. Omnes enim predicte cause ad efficiētē reducunt. C. Sicut ergo dixit Sal. in regni. qd dispositiones corporis humani sunt supradicte tres: ita cōsimilr dixit qd cāz efficiētū dictas dispositiones. alie sunt sanie: alie neutre: ⁊ alie egre. Et hoc siue sunt efficientes vere siue augētes: siue cōseruātes. Alia enī est efficiēs siue augēs: siue cōseruās sanitatē. Alia pūlr neutralitatē: et alia cōsimilr egritudinē. et he oēs cāe dixit Sal. sunt duplices. Nā quedaz sunt tales ex generatione. Et quedam sunt in tempore acqsite. C. Lāe efficientes sanitatē ex generatione sunt ipsa pncipia gionis et cāe efficiētes sanitatē ex tpe acqsite sunt oēs ille que neutralitatē vel egritudinēz depellūt. Lāe qd pseruātes sanitatē sunt ex tpe acqsite. Et dīstis pseruātib⁹ sanitatē. dixit Sal. vbi supra qd priores sunt nā et dignitate causis efficiētibus: s; efficiētes sunt tpe priores ipsis. Et nō intellexit qd cāe ex gnōne efficiētes sanitatē et subm sanitatis sint posteriores dignitate cōseruātibus: qz nulli est dubiū. qd ipse sunt pores illis nō solū tpe: sed ⁊ dignitate: s; intellexit de efficiētibus ex tpe acqritis: que depditā sanitatem de nouo reddūt: qm s; sunt pores tpe: tñ cōseruātes sanitatē

pores sunt illis dignitate. Et pōt ēt dici. qd cōseruatiue sunt et illis tpe pores in quātū prius est sanitatē ex gnatione cōseruare qd restituere depditā. C. Notat qd cause efficientes sanitatē pnt duplr cōsiderari. vno mō rōne finis intenti per eas. ⁊ sic cū finis intētus sit sanitas cāe sane dicunt: ⁊ pprie debēt dici sane cū a fine denoiationē acquirūt morus poni deberēt in tali vel tali spē. Alio mō possunt cōsiderari rōne subiecti cui approximat: ⁊ sic cū aliqui applicent corporibus neutris: ⁊ aliqui egris: sic pnt vocari neutra vel egra. C. Et notant qd cāe efficientes sanitatē in tpe sunt ille pqs dispō reperta in corpore vel mēbro a qua corpus vel membrū denoiat remouet ⁊ opposituz inducit: vt per quas remouet inuenta neutralitas vel egritudo ⁊ inducit sanitas. C. Cōseruātes vero cāe sunt ille qui aliqd ponunt in corpore vel mēbro: per qd dispō in corpore vel mēbro reperta i suo esse pmanet nō pūctualr: sed fm latitudinē. Nā nō pnt cāe pseruātes actionē cali nālis i humidū phibere: neq; ab extrinsecis tueri accidētib⁹. Et iō nō in pūcto: sed fm latitudinē pseruāt. C. Et notat cās pseruātes: ⁊ cās reducētes siue agētes dispōnē reprā ad cās pseruatiuas reduci possēt ⁊ sub eis cōprehēdi. Nā s; nō sunt pūctō: sed fm latitudinē inducēt: imo sunt aut participātes aut sanos a lapsu phibēt: ⁊ tñ tā cōseruātes qd reducētes: qd pseruātes sub causis efficiētibus pntinent: put efficientes absolute ⁊ gnāltr cōsiderant: ⁊ non stricte nec pprie: qz vt sic ab eis differunt: vt ex dictis p. Et Aui. dixit 2.º p. qd cāz efficiētū qdā dicunt vicarie. Et sunt ille q faciūt aliquā dispōnē post cuius inductionē si remoueat illa i ducta dispō i corpore remanet. Et qdā dicunt nō vicarie: ⁊ sunt ille que causant aliquā dispōnē. tñ cūz remouent remouet dispō illa ⁊ nō remanet. C. Et scias qd pseruatio de causis a medico ē duplex: vna mediāte qua cōsiderat esse carū: ⁊ ēt effectus ab illis pueniētes. Et ista cōsideratio pntinet ad pte theozicā medicinē: ⁊ ad locū istū. Et alia cōsideratio est modi debiti vel indebiti approximationis eaz ad corpus: ⁊ pntinet ad partē practice medicinē: sicut suo loco vel locis dicitur. C. De cāis intrinsecis effectiuis sanitaz vel egritudis. Ca. ix.

Dispositio in corpore humano alicuius dictarum dispositionū duplex est maneries: vna est extrinseca ⁊ incorporealis primitiua ⁊ manifesta. ⁊ a dicta incorporealis siue nō corporealis: non qz ex eis aliqua non sit corpus: sed qz non est aliqd corporis humani. Nāz non est pars eius nec est instrū denoians ipm corpus nec instrū opationis ei⁹: nec opatio eius denoians ipz aut pte ei⁹. Et dī cā primitiua: qz apta nata est eē p in cāndo mouē fm plm cām corpalez. mouet. n. fm plm dixit. A. p. 4.º de febre effimera. cām antē. Et alia est cā intrinseca dicta corporealis: qz de suba corpis vel est intra corpus extis non de foris: ⁊ est sicut cōplo cōpō ⁊ vnitas humor ⁊ spūs. C. Cōplo tñ pō ⁊ vnitas pnt 2.º cōsiderari. vno.º put ppanf ad mēbrū in quo sunt subiectiue: ⁊ vt sic cū nō cōstāt nisi in tēperamēto vel distēperamēto sunt semp aut sanitas aut neutralitas aut egritudo: ⁊ vt sic cōsiderate sūt cā formalis dispōnis illius ⁊ nō efficiēs. Alio.º in cōparatione ad aliud mēbrū de mēbris corpis in quo non sunt subiectiue. Et sic pnt eē cā efficiēs dispōnis in mēbro in quo subiectiue nō sunt: pōt. n. cōplexio ⁊ cōpositio ⁊ vnitas vnus mēbrū esse causa dispōnis alicuius in alio. vt. n. g. mala cōplo epatis pōt eē cā male pplonis stōi: ⁊ sic de alijs. Silr ⁊ humor pōt 2.º cōsiderari. vno.º h; ipi⁹ māz ⁊ suū subz: ⁊ silr ēt spūs. Et vt sic dīr cā mālis nō efficiēs alicuius dictaz dispōnū corporis. Alio.º sub rōne suaz qlitatū actiua ⁊ passiuaruz: ⁊ sic dīr cā efficiēs eaz. vñ Auer. 3.º collz. ait. occasiones egritudinū mālis sunt: qm humores quatuor egrediunt ab eoz tēperātia in quātitate ⁊ qualitate: ⁊ hoc accidit aut i pte ma-

Eae efficientes sanitatē dupliciter.

Cōsideratio carū a medicis duplex.

Complexio ppositio vnitas humor: spūritus pnt esse cā dispōnū dupliciter.

Occasio egritudinis mālis q. lio sit.

Not reprimē vt cōproducat esse.

Et cōstī sunt in p. dicamēto relatiōis.

Plus effe cū qd pducit qd mouet sunt cause.

Soluz cā efficiēs a medicis cōsideratur que multiplex est.

Dispō qd bet corpus hūanū h; suae causae aut ex gnatione aut ex tēpore acqsite.

Eae efficientes.

rerie aut efficiētis. Et subdit q̄ humores exēūt a nā a dua-
 bus p̄ib⁹ a pre efficiēti z māi simul. Et s̄līr se h̄nt ad sanita-
 tē. humor. n. p̄manens sub debito regimine nāe cā est mā-
 lis sanitatis. ex ipso. n. surgit partiū tēperātia: z s̄līr humor
 sua cōtēperātia nā p̄seruat aut efficit sanitatē: z ita hec est
 eā egritudinis. Et iō. A. p̄. p̄. cap. de sub̄tis medicie dixit.
 Cāe māles posite in qb⁹ sanitas z egritudo mēsurant sunt
 subz qdē p̄p̄inquū mēbra aut sp̄s: longinquū vō hūores.
 Et cā qdem corporalis intrinseca est duplex: vna dicta
 aīis z alia cōiūcta. Et cā qdē p̄mitiua est vel esse pōt cā
 efficiēs dispōnis i corpore humano aliqū mediate: z aliqū
 imediate. v. g. i dispōne egritudinali caliditas solis q̄ ēvna
 de cāis p̄mitiuis corpori applicata aliqū imediate efficit
 egritudines z febrez effimerā. Et aliqū mediate. in casu. n.
 cōmouet humorē int⁹ in corpe z ipm̄ putrefacit: cui⁹ putre-
 factiōe mediate inducit febrē putredinis. Cā aīis est vel
 eē pōt cā efficiēs dispōnis i corpore semp̄ mediate: z nullo
 mō imediate: qz dispōne quā iudic̄ semp̄ eā iudic̄ alio
 mediate: vt cā p̄iūcta. v. g. i febre humor vel humoralis re-
 pletio aīis pueniat ad minerā putrefactionis dī eē: z eā
 aīis febris. Cā vero p̄iūcta est illa q̄ imediate pducit
 dispōne in corpe: sicut. v. g. in febre putrida fuligo putrida
 pueniēs ad vētriculos cordis dī eē: z est imediata cā effici-
 ens febris putride. Et scias tū q̄ cā aīis q̄is sumit large
 pro q̄is cā p̄iūcta. Et sic cā p̄mitiua possit dici aīis. Et
 q̄is sumit p̄p̄ie p cā corporali mediate efficiēte dispōne.
 Nam mediate cā dispōnis dī q̄ cā actuali causat eā: s̄z nō
 absq̄ alia cā iterueniēte. v. g. si repletio causat febrē putri-
 dā nō cā eā nisi me⁹ putrida fuligine. Alio dīcīm⁹ reple-
 tionē mediate se. putridā cāre: q̄ nō actuali causat: sed est
 apta nata causare. Et tunc ly. imediate exponit. i. sine tem-
 pore medio: z per oppositum mediate. i. cuz tempore me-
 dio. Cā autē p̄iūcta causat ambob⁹ modis imediate: z qz
 actualit⁹: z qz sine tēpore medio. Et sic apparet q̄ i dispōne
 fiēte ambe dicte cause cōcurrūt. s. p̄iūcta actu causans ali-
 quid z aīis futura facere. Et in dispōne facta nulla qz a nul-
 la causa depēdet esse eius cōcurrūt. Et in futura fieri cōcur-
 rit sola cā aīis. Sal. tū in tegni. dixit. māi influentē eē cau-
 sam fiētē z māi fluxa esse cāz factā: z parataz fluere esse
 cām futurā fieri. De dictis causis dixit Sal. in lib. intro-
 ductorij medicor. causaz alie sunt p̄catartice alie cōiūcte
 alia cooperatiue: alie cōcause: alie aīites. Et nominauit eē
 ibides causam cōpactiua. Dixit. p̄catartice sunt quecūqz
 p̄ncipiūt z faciētes recidūt vt ifrigidatio labor idigestio z
 filia. Cōiūcta ē qua p̄sente adest egritudo z ablata soluit
 vt aculeus z sagitta. Cōcausa est per se pōt facere egritudi-
 nē: facit etiā cū alio vt lapis i vesica: z flegmon i ear: vtraqz
 enīz solitarie ē cā: pōt autē alterutrū per se detentionē vine
 facere. Cooperatiua vero est pars cause per seipsaz facere
 nō potēs: sed est cooperās alteris: sicut cooperat adulteriū
 ad arteriā z remigatio ad sanguinis subductionez. Causa
 vero cōpactiua ē eadē qd cōcausa. Cā aut aīis ē: q̄ a p̄catar-
 tica cōstituit vel efficit vt abūdātia sanguinis efficit a mul-
 titudine nutrimenti. Et hec p̄cedit p̄iūctā: que s̄m̄ eracistrā
 tū parēp̄sitis dī: que enim est cōiūcta cā egritudinū oium
 abiqz aīite nō sit. De dictis causis. dixit. A. 2. p̄mi. cause
 p̄ticulares dispōnum corporis sunt tres. s. p̄mitiue aīites
 z cōiūcte. Et declarans eas in speciali dixit. cause p̄miti-
 ue. sunt res non corporales a qbus accidunt dispōnes me-
 diate vel imediate. Et cāe aīis sunt cause corporales sicut cō-
 plexiones cōpositiōes humores: z filia a qbus nō accidunt
 dispositiones imediate sed semp̄ mediate altero. Cause
 vero cōiūcte sunt cause corporales ex qbus eueniunt dī-
 spōnes aduentu p̄mo. i. imediate. Et scias q̄ disti-
 nio supradicta data de causis oibus dictis causis trib⁹ con-
 uenit. Nam z sicut dicunt quidaz q̄ causa p̄mitiua aliqū
 q̄ causa cōiūcta sunt simul tēpore cū dispōne quā inducūt.

sunt tñ p̄itis ista dispōne: z si non tpe saltim dignitate. vel
 vt dicunt alij sunt prius dispositione tpe semper z nā. Cau-
 sa enim causans aliquid effectum tpe semper est vere prius illo
 effectu tpe. Et puenit dca diffinitio cāe aīiti: non qz sit actu
 cā alicuius dispōnis: s̄z aptitudine: qz apta est z in potentia
 ad illam inducēdū. Et dicit q̄ q̄uis oēs p̄dicte tres cause
 omnibus p̄dictis tribus dispositionibus adaptent⁹ z ada-
 ptari possint. Nihilominus clarius z manifest⁹ adaptant⁹
 z adaptari p̄nt egritudinē q̄z sanitati vel neutralitati. Et iō
 cum auctores de eis exemplificāt faciūt illud saltē s̄m̄ plu-
 rimuz in egritudine. Et dicunt q̄ cause p̄mitiue s̄z de eis
 reperiuntur quedaz in potentia: z qdā in actu non tñ diui-
 dunt per antecedentes z coniunctas: sicut cause intrinsece
 z corporales. Et rō est: qz nullū ordinē habēt ad corpus no-
 strum nisi vt sunt in actu. Et cum hoc ē q̄ sunt in potentia
 sunt in potentia valde remota z nō in propinqua sicut sunt
 cause intrinsece que cū hoc ē h̄nt ordinē ad corpus n̄strum:
 z ideo iste fuerūt diuise z ille non. Et Sal. 2. de accidētī in-
 nuīt. q̄ causa extrinseca tripliciter p̄t dici causa. vno modo
 in potentia z q̄ nōnduz producere effectū inceperit. est tñ
 apta illud producere. Alio modo vt cā in actu q̄ actuali-
 ter effectū suū producit. Et 3. mō vt causa per accēs: vt q̄
 iam produxit effectū. eo enim q̄ iam p̄duxit effectū accidit
 vt causa sit. Et pōt attribui hec distinctio oi alteri mō cause
 que suū effectum produxit in tpe: q̄ in omni agente cuius
 actio tpe mensurat⁹ est assignare triplex tps. p̄mū est tps
 in quo nondū suū effectū producere inceperit: est tñ paratū
 p̄ducere: z in hoc tpe dī agens siue cā in potētia. Scdm̄ est
 tps in quo iam suū effectū p̄ducere inceperit: z tunc est cā
 in actu. Et 3. mō est tps in quo iam suū effectū p̄duxit: z tunc
 dī causa p̄ccēs. Cause vero aīites aliq̄ sunt in po⁹ re-
 mota: vt cū in corpore est humor laudabilis: tūc pōt dici cā
 aīis morbi exis in po⁹ remota ad causandū morbū cū pos-
 sit effici innaturalis z illaudabilis. Et talis cā aīis non p̄-
 prie dī cā aīis: sed valde large. z aliq̄ est in po⁹ propinq̄: z
 cū in corpore est humor h̄is iaz aliq̄s malas dispōnes per
 quas paratus est in paruo tpe trāsire in dispōne p̄ter nam:
 z in cām coniunctā z actu causare morbū. Et dicunt qdā.
 q̄ cā aīis p̄p̄ie sumpta: s̄z vt plim: non tñ semp̄ p̄cedit cām
 coniunctam: vt p̄z in apate eueniente ex sanguine laudabili
 concurrente ad apostemandū vt casus vel p̄cussionis: s̄z h̄
 alijs vituperent⁹ q̄ dicunt semp̄ aīitem cām p̄cedere con-
 iunctam. z dicunt q̄ sanguis cūrrēs ad apandū in casu vel
 percussione in ipso de fluxu: cū motus eius sit innaturalis z
 repentinus semper acquirē malā dispositionē. quātum-
 cūqz in paruo tempore moueatur.

De causis extrinsecis effectiuis sanitat⁹ vt egritudis. Ca. x.

Cause extrinsece seu p̄mitiue sunt dupli-
 ces. alie qbus de necessitate corpus
 n̄strum appropinquat z approximatur: z alie qbus
 non ex necessitate. Et dixit Sal. in tegni. alte-
 rat⁹ corpus nostrum a qbusdā ex necessitate. z
 dico ex necessitate ab eis qbus impossibile est corpus nō ap-
 proximare. a qbusdā alterat⁹ nō ex necessitate reliqua a p̄-
 dictis. s. oia ea qbus pole est corpus approximare: z nō ap-
 proximare: z declarās ea qbus ex necessitate approximatur:
 dixit. nā in cōtinēti semp̄ morari nos in aere z comedere et
 bibere z vigilare z dormire supple z moueri z quiescere z
 repleri z eūari z necessariū est gladio vero aut bestijs non.
 Nam cause extrinsece aut approximant⁹ corpori nostro ab
 intra: vel ab eē. Si ab intra: tūc aut reaponunt p̄tē corpis
 aut nō: si sic: z sic sunt cibus z potus. Si nō ingredim⁹ cor-
 pus: tūc aut sunt res facte a corpore aut ab aīa: si a corpore:
 z sic est inanitio z repletio. Et si ab aīa: tūc aut a vtute ira-
 scibili: aut a vtute aīali: si ab irascibili: sic sunt accētia aīe: vt
 ira timor et filia. Si a vtute aīali: tūc aut a motiua volunta-
 rietate sic sunt mor⁹ et ges: aut a vtute sensitua: et sūt somn⁹
 z vigilia.

Ca intrin-
 seca du-
 plex.

Dupl⁹ su-
 miē causa
 q̄is.

Ca aīis q̄
 sit.

Ca p̄miti-
 uua.

Ca cōiū-
 cta.

Ca p̄-
 tuc nō
 euedū
 uida q̄
 reccēti-
 z p̄iūctā
 ficūt ca-
 se corp-
 les.

Ca q̄is
 triple
 dīcā

Zm̄ co-
 aīis
 p̄iūctā
 p̄ccēs

C
 n̄
 cā

Nulla res corp' no' h'ru' immedie imutae inu' non nales' oia alia immutat' mediant' hui' ipſia.

Mora dñi.

Chil' po' u' dicit' o'z' ca' a'is' q'z' p'nu'ua.

P'p'ima' car' corp'.

et vigilia. vltra at p'dictas res nulla alia res imutat imedia/te corp' n'ru'z. imo si res aliq' p'dictis imutat corp' imutat ipſum mediante aliq' p'dictaru'. Et io ad ipſas reducitur terra naq'z aq'z et ſtellationes ipſimetes p'manifestas qlitates no' faciut hoc niſi p' ipreſſione facta in medio vt aere. Si at co'ſtellationes imutarer corpus ipreſſioe occulta: tuc talis conſideratio non p'inet ad medicu': artes et ſi immutat corpus aliqñ non imutat ipm imediate: ſed mediante motu z qete vel aere: ſicut ars fabrilis calefacit z deſiccit corpora mediante aere calefacto ab igne. Et ſilr tps z regio no' alterant: niſi mediante aere. dixit. n. Gal. in 2° affo. in t'pibus qñ eade die eſt. q' tpa anni in qua tu tpa no' ſunt ca' morboz hec aliaru' diſponu'. Sed tpa anni. ſi imutatioes puenietis res aeris t'palr mutatis q' mutatio ab ipo. z alijs appellat' t'ps: ſunt ca' diſponu'. tpa. n. t'epozaliter diſcurrerit h'm nam no' cauſa morbi ſolu': vt qda' dixerunt: ſed et ſanitat' z neutralitat': quauis mutatioes t'epoz a ſuis n'alib' co'plexionib' ſunt ca' morbi. res. n. n'ales: vt tres n'ales: et ſex no' immutant corp' ſz a p'dictis reb' imutant. **De dictis cauſis p'miſiuis dixit Auic. 2^a p'mi.** cauſe efficietes q' mutant diſpones corporis: z ille q' eas pſeruato ſunt neceſſarie a qb' ipoſſibile eſt hoiem egredi in toto tpe vite ſue: aut ſunt no' neceſſe r'ic: z res neceſſarie a medicis vocat' res no' n'ales: no' qz no' ſunt in numero n'alit' locat' ſz qz no' exites de eſſentia corporis: imo ab ex' ei aduenietes h'nt ſe in diſſereter ad cauſandū corporis diſpones ſanitat' neutralitat' z egritudinē: vt eas ſigēdū z pſeruandū. ſi. n. debite approximent' corpori ſanitatē cauſant z ea pſeruāt. Et ſi indebite cauſant neutralitatē z decidencie aut egritudinē: aut ea pſeruāt: vñ dixit Gal. in regni. h' oia ſalubria cauſarū mā qda' ſunt: et cū co'petēti vſu cauſe ſiūt et pſeruātes: z ſanitatē pſtātes: peccātes autem a p'p'erantia egre. ſ. cauſe pſtituūt. ſup. aut neutre: et ſubdit. non eſt arbitrandū cās extrinſecas: alias qdē ſanas: alias vero egras. ſup. vel neutras ſe caſde eſſe ad aliqd: aliqñado quidē ſanas: aliqñ vero egras. vel neutras factas qñ qdez eger corp' motioe: gignatiū quidē erit ſanū: quies x'o egras: z ecouerſo: qñ corp' eger requie. requies qdē erit ſana: gignatiū vero egrū. et in alijs p'dictis oſimiliter. **Inter oēs p'dictas ſex cās cib' et pot' magis imutat corp' ſm eſſentia: ſed ſm qlitate aer magis imutat ipſum: qz magis totū corp' intus et extra inuouat' attingit et qñ oēm ei' partē imutat: cib' tñ et pot' quādiu ſunt in ſtō indigeſti: z in chylū non cōuerſi ſunt et dicunt' ca' p'miſiua: qz nondū ſunt aliqne res corporis: et nullus talis cibus et potus o'z dicit' ca' a'is vel cōiuncta. qda' tñ hoc idē dicit' de chilo añ ipſius conuerſionē in humore. verū tñ chylus melius ſub humore comprehendit' et o'z melius cauſa corporalis qz p'miſiua. **Predicte res dicunt' neceſſarie: qz impoſſibile eſt qñ corpus humanū ſemp eis approximet ſalim in gñe: ſz non in ſpē: nec in numero. ipoſſibile naq'z eſt q' corp' humanū non ſemp approximet aeri: et q' non vſat' cibo et potu: et q' non moueat' vel quieteat' vel qñ dormiat vel vigilet: et qñ repletum ſit vel inanitū. Et qñ gaudeat vel triteat' vel alia teneat' aſe paſſioe. **Cauſe x'o no' neceſſarie ſunt: ſic venena medicē gladi' lapis lignū funis beſtie feraleſ: et non feraleſ ignis: et oſimilia qb' no' eſt neceſſariū corp' approxinare: tñ ſi eis approximat' imutat' ab eis. Et ſupradicte qdē cāe aut imutant aut alterāt corp' p' ipſam eſſentia: ſicut piper imutat corpus p' ſui eſſentia qñ calefacit ipſum: quia in ſui eſſentia eſt calidū: et ſicut opiu' qñ inſrigidat ipſum: qz in ſui eſſentia eſt frigidū: q' imutatio d' fieri p' ſe: aut imutat' ipſu'z p' acciō: ſicut aqua frigidā cū calefacit ipm: p' p' terea q' inſpiſſat' cutē: et t'z caliditatē interi' z p'hibet eā egredi: ſicut aq' calē: cū inſrigidat eo q' caliditatē reſoluit: et ſicut ſeamonea cū inſridat eo q' humore calefacitē expellit. **De enumeratione aliarū cauſarū ſanitat' et egritudinis vt materiali efficiente formali et finali. Cap. xj.********

Auic. cauſe māles poſſe in qb' ſanitat' z egritudo. ſ. et neutralitas meſtrant' ſic dices q' p'dicte diſpones cū ſunt acciōria no' h'nt cām māle ex q' ſed h'nt cām māle in q' fundant' et ſm quā meſurant' meſurant' enim acciōria meſura ſubiectoz. Et iſte qdē cāe māles dictaz diſponu' ſunt: dixit Auic. ſubm qdē p'p'inquū membrū aut ſpūs: et ſubm qdē longinquū humor. ſ. et alia q' ſunt in corpe reducibilia ad humores: vt chil' ſcēde humiditates: et elenta q' ſunt adhuc eis longiora. Et no' voluit. A. q' humores et elenta ſunt ſubiectū diſponū dictaz: qz in eis conſiſtāt: cū no' ſiſtāt niſi i corpe viuēte. vt ſupra. Et io ipſe dixit q' ſunt ſubiecta remota: q' tñ ſic pñt dici cā mālis earuz in quātū pñt effici ſubiecta p'p'iqua. Nam elenta pñt effici humores: z humores membrū: ſz cū multis alteratiōibus. Dicunt' qdā. q' humores et elenta pñt duplr coſiderari. vno mō vt in eis reperunt' qlitates et modi complonū q' pñt eē cauſa actionis: et vt ſic dñr cā efficiēs dictaz diſpoſitionū. **Alio modo in virtute paſſiua: et vt patiunt' et no' agūt: et ſic ſunt cā materialis eay. Et dicunt. q' p'poſitio famoſa q' dicit. q' cā efficiēs no' coincidit cū māli reſpectu ei' ſcē h'z veritate de cauſa māli p'p'iqua non de remota qles ſunt humores et elenta. Et dicunt q' propō q' dicit q' humor eſt mā egritudinis: vt colera febris tertiane. vñ v' q' humor ſit cā materialis p'p'iqua egritudinis. cōiter eſt falſa: q' ſit ei' mā p'p'iqua: imo eſt efficiēs: ſed o'z ſic intelligi. humor: vt colera eſt res corporea a qua effici' febris tertiana tanqz ab efficiēte. Sed q' q's poſſet dicere. v' q' humor ſit cā materialis p'p'iqua egritudinis: qz qualitas exiſtēs in humore imediate ledit ſenſibiliter opatiōes: vt apparet poſito caſu q' iuxta membrū dicat' eſſe aliqz humor mal': poſito q' mēbrum in ſe non habeat aliquā malā diſpoſitū: tñ membrū ſenſibiliter ledit: qz non nutrit': z no' eſt p'pter malā qualitatez membrū: ergo eſt p'pter malā qlitate humoris illius. ergo ei' mala qlitas eſt egritudo. **Ideo dicit' quidā q' aliqd ledere imediate ſenſibiliter opatiōes eſt duplr. vno mō reſiſtēdo actioni corporis. Et ſic illud qd' ſic ledit opatiōes no' eſt egritudo. Alio mō agēdo: z ſic eſt egritudo. **Modo dicit' q' humor ille ledit opatiōes non agendo: ſed reſiſtēdo. exemplū ponunt de leſione digōnis ſtomaci ab oſſibus cerefoz: que tñ non ſunt egritudo. Quidā vero aliq' dicunt: q' illa qlitas humoris no' eſt egritudo nec illud membrum quauis no' nutrit' o'z h'ſe operationē leſam. apparet qz no' h'z eam diminutā nec ablatā nec corruptā: ergo neqz leſa: ex' dant: qz quauis q' ſumat oſſa cerefoz: z no' digerat illas non tñ o'z h'ſe virtutē digēſtiua defectā: qz oſſa illa non ſunt conueniens obiectum eius. **Cauſe aut efficiētes diſponū. dixit. A. ſunt cauſe p'miſiue: z que eis cōtinuant': vt impreſſioes celeſtes z terreſtes: z alie aeris mutatiōes: de quibus inferius dicitur: z ſunt conieſtiones z aque potus: z que eis cōtinuant': vt medicēne z eūo z retentio z regiones z ciuitates: z que eis cōtinuant' z diſpoſitiones ventozū z motus z quietes corpori z animalis z ſomnus z vigilia z alteratio in etatibus z diuerſitas in eis: q' humano ſuperueniunt corpori ipſum tangentibus ſiue ſint cōtra nām: ſiue no' ſunt p'tra naturam. **Et ſic apparet quō. A. tetigit oēs ſex res no' n'ales: z tetigit res n'ales no'ians etatē z ſexum: z p' has dedit intelligi alias: vt cōplexioes cōpoſitiones virtutes z ſpūs. dicunt q' etates z ſexus dñr eſſe cauſe diſponū corporis in quātū cōplexioes etatiue z ſexuales faciūt ad determinatas egritudines z ſanitates. Iuuenes enim z viri declinant ad egritudines ſecas. pueri vero z femine ad humiditas. **Cauſe x'o formales dictaz diſponū corporis. dixit. A. ſunt complenes z virtutes q' poſtea eueniūt. Et cōpones: vt. n. p'z 2° colliget ſanitas in complone no' eſt niſi************

Quo hui' mor' z eleme'ta ſunt ſta ſant' r'io z egritudinis.

Cām efficiētē non coincidēt cum māle quō intel' ligit' humor' eſſe cām māle egritudinis eſt falſum imo eſt cā corp'al' efficiēs cā.

Cāe efficiētēs.

Cāe formales.

bona cōplexio. z egritudo in cōplone nō ē nisi mala cōplo. Et sūt sanitas in cōpōne est ipsa cōpō bona: z egritudo in cōpōne nō est nisi ipsa mala cōpō. **C**Dicit qdā. q p virtutē intellexit vnitatē que est tertia nā:imo dicunt qdā q lra est corrupta: z vbi dicit virtutes dz dicere vnitates. Sed p dīcte nāe aliqñ sunt cāe efficiētes dispōnū: vt paruitz aliqñ sunt formales: dz diuersimode. Nā cōplo pōt duplr p dīderari. vno mō put forma accidētalis inherens mēbris que est in sūm opationū bonaz vel malaz. Et sic est cā formalis. Alio mō put in se bz hñm trāsmutatiois: z sic est cā efficiēs. **X. g.** possumus p dīderare cōplexionē cerebri essentialē put est in sūm opationū virtutū cerebri: z ēt put est cala vel frigida potēs aliud alterare. Si p rō mō bona cōplexio est sanitas in cōplone cerebri: z mala est egritudo eius. Si scōdo mō pōt esse cā efficiēs sanitatis in nervis z circūstātib⁹ mēbris: prout ea mediante opationes p ficiunt in eis. Et sūt si est mala pōt ee cā efficiēs egritudinis in eis: z sūt de alijs naturis. **N.** si lra dicat virtutes: tūc dicit Dynus h dixisse: quia sanitate z egritudine non informat aliqd nisi viuens. **C**Alij vero dicit q. A. intellexit p cōplones cōplones in natas. Et p virtutes cōplexiones influentes: q ambe requirunt ad opari. **S.** uil. aut dicit q p virtutes intellexit aiām vel aīe passionē: z non vult q p p rōe ipsa sit cā formalis sed hñm quādā similitudinē: ipossibile. n. est mēbrū ee egrū nisi sit viuens z sic bz aiām: virtutes dz aīales sunt cā formalis tāqz id sine q ee formale sanitatis z egritudis non pōt hñi. **C**Sētilis aut dicit q virtutes ponunt ee cause formales: sicut cōplexio z cōpōsitiō: qz sunt eis valde similes: qz opationes sūt in corpore a cōplexione z cōpōne: pncipalr tñ a virtute: dz in rei vnitatē cōplexio z cōpō sunt magis cā finalis ear qz virtus. Et dicit Sētil. q si lra dicit virtutes: tunc Auic. nō fecit mētionē de vnitatē explicite: dz iplicite: sic qz qñ fecit mētionē de cōplexioe: q est nā p similiū z de cōpōsitiōne q est nā organicoz dedit intelligi de vnitatē: q est nā amboz mēbroz. Et dicit Sētil. q virtutes dñr ee post cōplexiones nō posteriozitate sui ee vel ipis: dz dñr ee post cause formales sanitatis z egritudinis: z iō nō dñr esse ita p rōe cāe formales: sicut cōplexio q est formaliter ipsa sanitas vel egritudo: virtutes aut ponunt cause formales pp vicinitatem vel dñr esse post cōplexiones: quātū ad actioes: qz cōplexio agit opationes imediate: qz in sūm est: virtus aut non sic imediate agit: qz est agēs pncipale. Dicit tñ Sētil. q lra est trāspōsita: z dz stare sic: complexiones z virtutes z cōpōsitiōnes q eueniūt post eas: z sic est clara: qz cōpō corporis insequit complexionē: z rem diuinā: vt supra.

Cause aut finales. dicit Auic. sunt opationes. **C**Dicit Auic. 6 colliget. q finis est triplex. vnus est finis: cuius gra aliqd fit: z iste est ille ad quē res tēdit z ordinat. necessario. Et iste finis absolute dī finis z p rōe dī cā finalis. q intēdialiter mouet ad agēdū. Scōds finis dī finis pfectionis entis inseparabilis: sicut forma dī finis mē. Et tertius finis dī finis vtilitatis. Et isti duo vltimi fines sunt ppter p rōmū finē ponendo exemplū in ordine mēbroz: cor poris nri. exēplū p rōmū finis est cor. Et exēplū scōdi est vt post cor totū cōpleat aīal finitū z perfectū. Et ex^m tertij est: sicut mēbroz organicoz vsus. **U**sus. n. ipsoz est finis quo aīal vtit finitis z cōpletis p rōibus. z isto fine existēte sunt: q per ipm: z vocat iste tertius finis causaz. **C**Dicit q opationes diuersimode p dīderate sunt cā efficiēs: z cā finalis dispōnū corpis: qz in quātū sunt intēte a nā appellant finales: z qz tū p eas corpus trāsmutat appellant efficiētes. **S**unt at opationes cāe finalis: sic q bone sunt sanitatis effectus male egritudis z mediocres sunt effect⁹ neutralitatis. **C**Notat q qzuis ad interrogatiōne factā propter qd de aliq re possit conuenienter rñderi per quālibet dictaz quattuor causarum: tñ interrogatiōni ppter quid cōueniētius z p rōius responderetur per causam finalem.

Cōplo du pliciter cō dīderatur.

Cāe finales. Cūis tri plex per Auic.

Exēpta.

CDe enumeratione rez p rōe naturam causatiuaz egritudinis. vs. morbi: causa morbi z accidentis. **Cap. xij.**

Preter nām ab auctoribus dñr fo re tres. scā morbi: morb⁹ siue dispō mala: z accñs morbi siue malaz dispōne sequēs. **U**n dixit Gal. 3° de accidēt. oē qd extra nām in corpore mutat: aut erit morb⁹: aut accñs cū morbo. i. p rōentia morbo q a qbusdā concomitātia vocant: z causa añcedit morbū z accñs morbū cōcomitās sequit ipm: sicut vmbra corpus. **C**Accñs quātū ad hūc locū spectat sumit duplr. vno mō large pro oi eo qd p rōe nām corpi accidit: z sic tam cā qz morbus: qz ēt accñs sequēs morbū p rōe vocari z vocabit accñs: z sic nō sumit h. Alio modo stricte p q litate mala sequēte morbum: z vt sic distinguit h morbū z cām eius. **C**Si aut aliqñ videantur auctores ponere plures res p rōe nām qz p rōe nām tres reducunt. vñ qñ Gal. 2° de ingenio sanitatis. qz tuoz noiauit. sc. corruptionē actiois: corruptionē cōplexiois actionē faciētis: z cām corruptionis: z accidētia corruptionē cōcomitātia: p corruptionē actionis: z corruptionē complexionis morbū intellexit: h vey est de morbis q p rōe euenire in oi corpis mēbro: qñ oēs sub dictis tribus genib⁹ comprehendunt. **A**ut rēperunt morbi aliq q solū euenire p rōe in aliq vno solo mēbro: vt est pmutatio vel p rōe ois diaforonitatis oculi q est morbus cū imediate ledat opationem oculi. sc. visionē: z tñ nō est morbus cōplexionalis nec cōpōsitiōnalis: nec cōis nec ēt reducibilis ad malaz cōplexionē: vt notū est. **S**ed de his sic p rōe nām mēbris auctores nō curauerūt: cū gñaliter locuti fuerūt. **C**Et p dīcte tres dispōsitiōnes p rōe nām repiunt ab auctoribus vocari aliqñ passionēs aliqñ doloz: aliqñ nocumētū: z aliqñ lesio. vñ 3° p rōe ma sōda est lesio zc. **N**ocumētū tñ z lesio p rōe idē sunt: z idē indicāt: z sunt sicut genus ad passionē p rōe nām z ad accñs. **A**ccñs. n. est nocumētū actionis p rōe morbū: z passio qdē differt ab accñte. **D**ixit Gal. 3° de accñti. **N**ā passio nō inuenit nisi in eo qd sit cū sit motus: z sit plm naturalr. **A**ccñs aut nō solū in motu: sed ēt reperit in forma z habitu. **E**t semp est p rōe nām. **I**te passio nō est nisi qdā motus in mē. als in nā. accñs nō est qd accidit ēt nām. **C**Dicit pas sio qñqz sumit p q litate hñm quā p rōe nām alterari. passio. n. alterationē importat: z vt sic pōt ee hñm nām: z p rōe nām: hñm nām qdē vt sensatio z intellectio: sentire. n. z intelligere pati est. **E**t cuz est hñm nām non est corruptiua: sed pfectiua eius in quo est: passio aut q est p rōe nām corruptiua non est pfectiua: qz vt sic semp abiicit de suba patiētis. **E**t ista passio p rōe nām morbo: qz vterqz sunt corruptiui. **S**ed differt ab eo: qz morbus semp est in facto ee: passio nō in fieri. vñ Gal. 3° de accñti ait. ego oēm mutationē corporis patiētis donec stat alteratio passionē appello. **E**t voluit q passio sit dispō extranea in fieri dependens cōtinue a causa. sc. p rōe nām aut aīte: qz tunc febrilis putrida que est dispō dependēs cōtinue ab humore z fieri esset passio nō morbus: qd est falsum apud oēs. **S**ed Gal. voluit. q q litas cōtinue a causa p rōe nām dependēs: z non a cā intrinseca quātum cūqz sensibiliter ledat operationes sit passio z nō morbus. **S**epe tñ passio accipit p morbo z morbus p passioe in libris medicine. **C**Predicte tres dispōsitiōnes p rōe nām cōicant in hoc: qz oēs p rōe nām insunt corpori: z oēs tres sunt q lites: z qz oēs tres indicāt a corpore cū insunt abiici debere. **D**iffert aut causa a morbo z accñte velut agēs p rōe nām ab eis que ab ipso producantur. **P**osita. n. cā p rōe nām p rōe nām p rōe nām ponitur morbus: z morbo posito sequitur accñs. **M**orb⁹ aut differt ab accñte: qz ipse est qd p rōe nām ledens z qñ subiectū: accñs vero est qd non ledit vsqz quaqz: sed est qd secundariū z velut qd subsequēs. **C**Unde appellatū est similitudo. i. cōcisio vel genitū siue p rōe nām. **M**orb⁹ ēt cuz sit dispōsitiō dicit rē suā magis in facto esse: vt in dispōsitiōe vel habitu.

Pal quā

Sp mo eqz bus tari

Quo dicit morbus nō est passio nisi in morbo

habitu. Accūs at cū sit ex alteratio pter nām: z vniuersali- ter passio z passibilis q̄litas pter nām est in fieri z altera- ri magis lz aliquando sit etiam in facto esse.

De diuisione morbi in suas spes specialissimas. v3. in cō- plexione compositiōe z vnitate z de diuisione morbi in cō- plexione in suas spes: q̄ aliquis est siens aliqs factus ali- quis futurus fieri.

Cap. xiiij.

Quot sūt q̄ res nā les z non nāles z p- ternales.

Sciās q̄ medicus res triū genēz cōsidera- re d3. s. res nāles z eis annexas: res non nāles z eis annexas: res cōtra vel pter nām. Et res q̄d nāles sunt q̄cunqz gerunt essentialiter ad humanā corpis constitutionē: aut eius integritatē: aut ipsi pfectionē sicut sunt elinta: com- plexio: humo: mēbrū: z mēbroz compositio: z ipsoz vni- tas: z spūs: z etas: z sexus q̄ sunt annexe complōni. Res aut non nāles sunt lex res supius dēc z eis annexe q̄ corpo- ri pueniēter applicate sunt cā sanitatis. Et applicate in con- ueniēter sunt cā neutralitatis vel egritudinis. Et res p- ter nām sunt tres q̄ nullo modo pnt corpori nfo pueniēter applicari: s3 semp sunt p̄ essentiā eius z ipsius pmanētiā q̄ vt dixit Gal. 3. de accūs sunt morbus causa ei? z accūs se- quēs ipm q̄ p̄dicte oēs cāe dñr eē sane egre z neutre in te- gni. s3m q̄ sunt cā sanitatis egritudis z neutralitatis. z pnt esse intrinsece z extrinsece vt supradictū est. De causis tñ egritudinis dixit Gal. super sexto epidi. vt ponit a Rabi in septima p̄tula. cū inueniūt a supfluitatibus corpus mūdū qd̄ ei accidit ex ipsarū malicia est modicū z eius discessio a corpe est veloc. Sed cū inueniūt corp? h̄re multos malos humores eaz actio i eo est sicut actio ignis in lignis pinoz. p̄dignū. Et sic actio licinij accūs a sulphure. Sciās q̄ su- pradictē dispōnes corpis. s. sanitas z egritudo pnt sumi du- pliciter: vno mō formalr: inquātū. s. forma sanitatis est tem- peratiā: z egritudinis est distēperatiā. Et sic sanitas z egrit- tudo sunt duo extrema opposita siue p̄ria. Alio mō maliter. s. inquātū sanitas est t̄panētū p relationē ad extrema: z egrit- tudo est distēperamentū p relationē ad mediū: z sic sanitas dū esse sicut mediū: z egritudo sicut extremū. Cū itaqz mor- bus sit oppositus sanitati necessariū est q̄ tot sint spes mor- bi quot sunt spes sanitatis. vñ dixit Gal. itegni. gñā lapsuū sunt eadē his q̄ virtutē cōplēt. z Auer. dixit 3. colliget. ne- cesse est vt faciamus in cognitione spērū egritudinis qd̄ se- cimus in cognitione spērū sanitatis qm̄ numerus specierū egritudinis est sicut numerus spērū sanitatis: z itellererūt in gñe vel sp̄ibus subalternis. virtutē. n. cōplēt supradictē tres nāes: complexio cōpōr z vnitas: qd̄ ondit ipsaz distinctio. in eis dē. n. naturis p̄sistit t̄panētū z distēperamentū: ḡ sicut sanitas est i cōplone cōpōne z vnitate: ita z lapsus siue egrit- tudo: s3 in sp̄ibus specialissimis sanitatis z egritudinis nō est ita. dixit. n. Gal. 6. de regimine sanitatis loquēs de eis i sp̄ibus spālissimis earū spes sanitatis nō esse tot quot sunt spes egritudinis: p̄pterea q̄ vni bone dispōni pnt opponi multe malerz p̄pterea notanter Gal. dixit. gñā lapsuū sunt eadē his q̄ virtutē cōplēt: z non dixit spes. Et iō quāuis tot sint spes morbi quot sanitatis: nō tñ p̄uertit. q̄ tot sint spes sanitatis quot sunt spes egritudis: qm̄ recessus siue deuiā- tio a tēperamento z medio multis p̄tingere pōt modis: vñ sit q̄ spes sanitatis sunt pauce. spes aut egritudinis multe: z maxime cū latitudo sit magna valde respectu latitudinis sanitatis. Dicit qd̄ hanc p̄dictā veritatē de sp̄ibus di- ctay dispōnū noiatis. Nā multo plures sunt spes egritudi- nis qbus sunt noiā imposita qz spes sanitatis quibus sunt noiā iposita. Et Auer. vbi supra dixit. oppinatu eē p̄p̄dictā cām spes egritudinis siue egritudinē in suis sp̄ibus eē no- tiōne sanitate in sp̄ibus suis. dicunt tñ. q̄ sanitas in suo gñe notior est qz egritudo. Et fortasse hinc ē q̄ auctores in spālī non curauerūt determinare de sp̄ibus spālissimis sanitatis z eaz causis: vel fortasse dereliquerunt eas notas ex his q̄

dixerunt de eis in generali. Sed de sp̄ibus egritudinis z subalternis z specialissimis bene curauerunt determinare. Est ergo morbus alius in cōplone. Alius in cōpositiōe z alius in vnitate de qbus z eoz sp̄eb? dicef: siue sint spes eius essentielles siue accidentales. Sed p̄ de eēntialib? z de his pus de morbo in cōplone. Dixit tñ Gal. in tegni. q̄ mor- bus in cōplone eueniens q̄ dī mala complexio: siue malicia complexionis est triplex. s. factus siens z futurus fieri. Nā oīs morb? cōplonalis aut est depēdēs a cā in p̄seruari: aut non: si sic: tūc aut actu ponit morbus simul cū cā p̄seruāte. Et sic est morb? siens. qlibet. n. morb? stans in sbo p̄ p̄ticiā cāe z p̄ eius abentiā in eo stare nō pōt: est z dī morb? siens: aut nō actu ponit morb?: s3 p̄p̄ dispōnes reptas in cā est fu- turus vt fiat: z sic est morb? futurus fieri. q̄ est qm̄ aliq̄ cā est apta facere morbū ex dispōitiōe sua intrinseca z corporali nisi sit impedies. Si nō nō est depēdēs a cā p̄seruari: s3 est po- tēs p̄seruari ex dispōne sibi sui dicif z est morbus factus. Morbus tñ fact? duplī dī. vno mō p̄p̄rie p morbo am- plius a cā nō depēdente q̄ cā sublata p se subsistit. Alio mō iproprie p morbo repleto. als p̄pleto: sic aliq̄ dī de apate qd̄ deuenit ad cōplētū h̄ apā est sc̄m. Qui morb? factus p̄p̄rie cōpetit morbo cōplonalī a māli. h. n. est q̄ vere pōt figi z a cā nō depēdēte. Cū dicim? morbū sc̄m egritudinis non materialē q̄ est absqz cā humoz aq̄ depēdeat 2. collz. Morbus aut mālis p̄p̄rie est morb? siens. z iō oīs morb? de replone est morb? siens: nec tñ oīs morbus de inanitiōe est morbus factus: imo aliq̄ inanitiō pōt esse morbus siens bñs aliq̄ sc̄m z aliq̄ futurū fieri vt illa inanitiō q̄ succel- siue fm̄ sui intensionē q̄uis ipsa nō sit siens sumēdo siēs p morbo depēdente a cā q̄ posita morbus ponit: z q̄ sublata remouet. Sciēdū tñ est q̄ p̄bi. alr sumūt sc̄m qz medici. Nā ipsi dicūt illud eē factū qd̄ est introductū siue depēdeat a cā siue nō z siue cā sit p̄ns z siue nō. Et fm̄ eos morb? non diuidit in fiētē sc̄m z futurū fieri. Medici aut sumūt mor- bum sc̄m p̄ indepēdēte a cā in p̄seruari. Et sic nō volunt q̄ morbus dicat factus dū depēdet in p̄seruari a cā. Sed p̄bi volūt. q̄ in illo istātū in qd̄ dispō h̄z eē in mēbro sic q̄ actu le- dat opationes sit dispō egritudinalis sc̄a in toto tpe in quo est morb?: z morbus q̄ ledit opatōes est morbus fact? q̄ntū ad cōsiderationē siue essentialē: nō q̄ntū ad cōsiderationē mo- di subsistēdi morbū in sbo: fm̄ que modū cōsiderat ipm me- dici: vt supra. Dixit. n. Gal. in libro de malicia cōplonis diuerse non. q̄ spes male cōplonis diuerse diuer sificatur a sp̄ibus male cōplonis eqlis. i. facte nisi q̄ ipse nō subsistat in oibus p̄tibus corpis: cuius cōplō alterat: z iō dixit. q̄ in p̄tib? corpis in qb? accidit mala cōplō diuersa. i. siēs nō est cōplō vna. Et rursus morb? fact? duplī dī. vno p̄ eo q̄ est absolute factus fm̄ intētionē medicoz: q̄. nō indiget in p̄seruari p̄ticiā cāe efficiētis. Alio p̄ morbo sc̄o q̄ est pars siētis. Nā morbus siens h̄z duas p̄tes: vnā factā z aliā fu- turā fieri. Morbus insup futurus fieri duplī dī. vno de eo qd̄ est p̄p̄inquū fieri. qd̄ est ps siētis. Alio p̄ eo qd̄ est remotū fieri qd̄ distinguit p̄ siēs z ē p̄ p̄e siētis q̄ est futu- ra fieri de p̄p̄inquo. Et p̄dicta qd̄ distinctio de morbo siendo fact? z futuro fieri p̄p̄rie z stricte sumpta solū cōue- nit gñi morbi malicie cōplonis. morbis aut cōpōnis z vni- tatis non p̄p̄rie adaptat: z non nisi large valde sumāt siens factū z futurū fieri. Et q̄ sic large sumēdo eā morbo com- positionis z vnitatis adaptet appet p̄mo de morbo in situ. Nā aliqs morbus in situ vere pōt dependere a cā in intro- ducti z p̄seruari: ergo pōt repiri siens z factus. Et hoc p̄ in h̄ite multā vētositatē in stō: p̄p̄ quā eleuabit stōus vsqz ad dyaphragma z sic egritudinē habebit in situ p loco z statiz p̄remotionē vētositatē illius remouebit morbus: z sic erit morbus siēs a cā depēdēs: declarat ē h̄ in soluta p̄tinuita- te: q̄ cū introducif est siēs: z sūt appet in soluta continuita- te a vētositate extendente: q̄ est siens que dependet ab illas

Morb? cōplone 2 triplex fa- ctus: siēs z futurus fieri.

Morb? fact? du- pliciter.

P̄bi ali- dicit aliqd̄ eē factū z aliter mea- dit.

Quot sūt q̄ res nā les z non nāles z p- ternales.

Species morbi sūt q̄ res nā les z non nāles z p- ternales.

Quot sūt q̄ res nā les z non nāles z p- ternales.

Morb? cōpōnis z vnitatis si puenit dī st̄merio in sc̄m fierē: z futurū.

Quot sūt q̄ res nā les z non nāles z p- ternales.

illa veritate remota remouet ipsa soluta diuinitas. q̄ est
fiens: q̄ tñ p̄dicta distinctio dictis ḡibus morbi nō pp̄rie
adaptat̄: t̄io de ea in eis auctores mētionē non fecerunt.

De diuisione morbi in cōplexione in alias sp̄es: q̄ aliq̄s est
materialis z aliquis immaterialis. Cap. xiiij.

Orbus in cōplone siue mala cōplo diui
dit̄ in malā cōplonē purāz siue
mā vel imaterialē z in malā cōplexionē nō pu
ram siue cū mā vel materialē. C̄dicūt hāc di
uisionēz certitudinalit̄ cōpetere morbo futuro
fieri. Sed q̄busdā nō visum fuit eā cōpetere morbo fiētī nec
facto. Nā dicūt nō reperiri posse malā cōplexionē fiētez
siue mā: nec reperiri malā cōplexionē equalē cū mā. Sed tñ
fm̄ veritatē cōpetit morbo fiētī z facto. de fiētī apper manī
feste in febre effi^a vera: ipsa enim apud plures est mala cō
plexio fiens z est siue mā. Apparet et māifeste apud oēs in
mala cōplexione fiēte pueniēte in aliquo vno mēbro de
pendente in fieri z p̄seruari a mala cōplexione alicuius
alterius mēbrū illi vicini q̄ erit mala cōplo fiens z siue mā
cū possit puenire in illo mēbro vicino p̄ solā opationē p̄ris
post p̄tē z q̄ mala cōplexio facta possit eē cū materia appa
ret manifeste in lepra z cancro z s̄ilibus inducīz corruptio
ab aliq̄ mala cōplexioē cū mā. Et postea mā illa corrupēte
remota stat corruptio in lepra z cācro mālīs: cū nō possint
lepra z cācer eē siue mā: z tñ erit tūc illa corruptio facta: q̄
apta p̄durare z cōseruari: imo p̄durat z p̄seruat nulla alia
mā corrupēte p̄tē. C̄dicūt: apparet et ponēdo q̄ cibi me
dicinales assumpti cū inturant corpus p̄rius ponunt in cor
pore dispōnē fiēte z postea facta: que nulla cā dependere in
cōseruari: nec est apta corrupī ab aliqua causa intrinseca.
C̄Notat̄ qdā q̄ refert dicere mala cōplexio facta est siue
causa: z mala cōplexio facta est siue mā. nā lz ista p̄pō sit
vera. q̄ mala cōplo facta habeat esse siue p̄ntia mā: tñ illa
nō est xa q̄ hēat esse siue p̄ntia cuiuslibet cāc. Dicunt. mala
cōplo siue mā dī eē q̄n in mēbro in quo ipsa est nō ē mā siue
humor faciēs illā siue p̄seruās. Et mala cōplo cū mā dī eē
q̄n in mēbro est mā siue humor q̄ sit cā illius z p̄seruatiōis
eius. Morbus tñ mālīs fm̄ quosdāz dupl̄r dī. vno^o pp̄rie
sicut dcm̄ est p̄ eo q̄ mā siue humore depēdet. Alio^o ip̄ro
p̄rie fm̄ quē modū inanitiō p̄t̄ dici morbus mālīs. Et hoc
dupl̄r. vno^o q̄ causat̄ pp̄ absentiaz māc. Alio^o q̄ causat̄ a
mā siue humore faciēte inanitiōnē vt a mā cāla resoluēte z
inaniēte mēbrū. C̄Et notāt. q̄ non oīs morb^o de replone
in mālīs. i. ab humoralī mā cātus. Nāz morbus factus a
lapide vel a vermibus z similibus est morbus de replone:
z tñ non est mālīs. C̄Dicūt q̄ mala cōplo fiens siue diuer
sa non dī corruptiua destructiua opōnū: z rō est: q̄ in mala
cōplone diuersa est mixtio cōplexiois male z cōplonis bo
ne. z p̄ ipsam bonā cōplexionē mēbrū est fm̄ opationū i eoz
lz mala cōplo eq̄lis dī corruptiua z destructiua opationū:
q̄ ex ea in mēbro z cōplone nālī est scā vna cōplo q̄ tota ē
mala. Et iō nō est in mēbro in q̄ est mala cōplo eq̄lis fm̄
opationū: vey tñ q̄ mēbrū in q̄ est mala cōplexio eq̄lis nō
est adhuc cū tāta malicia q̄n mēbrū ip̄m sit in latitudine vi
te in q̄ stat fm̄ sensatiōis z opationis: hinc est: q̄ lz mēbrū
ip̄m nō sentiat malā cōplexionē equalē: sentit tñ alia extrin
secus alterātia. C̄Et notāt. q̄ lz mēbrū hīs malā cōplexio
nē equalē p̄sistat in termino alteratiōis: nō tñ sic consistit in
ip̄o termino alteratiōis q̄ non possit p̄ amplius alterari.
Non. n. sic egressum est mēbrū a nālī cōplexione. q̄ in eo to
ta mālitas sit corrupta q̄n possit vltērius alterari. Et ideo si
ethico approximabīz calefaciēs extrinsecū alterabit ipsuz
ad caliditatē vltra eam quā hēbat. Et iō si ethico superue
niat febris putrida mēbra eius amplius calefiēt z sentient
calefactionē z alterationem illā. C̄Mala cōplexio tā pu
ra q̄ non pura diuidit̄ in malā cōplexionē simplicē z com
positā. Et mala cōplexio simplex est q̄druplex. i. calidas

frigida: hu. z sicca. z sic sunt in summa male cōplexiones
pure octo: q̄tuor simplices z q̄tuor cōposite. Et q̄ sit dare
malā cōplexionē simplicē p̄batit̄ Sal. p̄ antiquos efficacis
sima rōne p̄ de cōplexioibus: h̄ tñ nō fuit visuz Auer. z ad
duxit̄ Sal. plures rōnes z inter alias est ista. q̄ mēsure q̄
litarū actiua z insequunt̄ mēsuras q̄litarū passiuaz z econ
uerso. Et ex hoc voluit p̄cludere q̄ nō possit fieri p̄mutatio
in actiuis q̄n fiat et in passiuis z ecōuerso. qd̄ dcm̄ dicit̄ q̄
dā p̄ intelligi dupl̄r: vno^o q̄stū ad gradū: z sic est falluz: q̄
duo corpa p̄nt esse ineq̄l̄ter humida z ineq̄l̄ter sicca. Et tñ
calitatē esse equalē: vt p̄z de iuvene z puero quoz humidi
tas est ineq̄lis. Calitas tñ est eq̄lis. Secōdo q̄ mutatis acti
uis mutent̄ passiuē z ecōuerso non q̄stū ad gradū: sed q̄stū
ad opationē: z sic est vey: z sic intellexit Auer. Nā alie opa
tiones sunt in iuvene q̄z in puero pp̄ vtutē q̄litarū passiuaz.
Nā calitas iuuenis aliter ip̄mitur in tactū q̄z calitas pu
ri. opationes at̄ pueniūt a tota cōplexioē mēbrū vt est inte
grata ex actiuis z passiuis: z opationes iste pueniūt diuer
se fm̄ q̄ diuersa est p̄positio actiua z ad passiuas z ecōuer
so. Et sic variatis passiuis variant̄ z opōnes: q̄ ab illo toto
sunt depēdētes. Et sic et est de actiuis: z hoc maxie voluit
Sal. 2° de cōplexioibus. C̄Notāt tñ. q̄ mala cōplexio sim
plex raro p̄tingit: z tūc et non p̄durat simpl̄r: nec manifeste
apparet vñ Sal. p̄ de accētī. air. q̄ q̄litarū ipsaz sola discra
sia egritudines rariuz pueniūt z p̄sistūt z difficile intelligi
biles nisi magis: qm̄ p̄t̄cule ad qd̄ p̄ter nāz euerio fuit. Et
innuit Sal. 2° de accētī. q̄ mala cōplexio diuersa aliq̄n et̄
dicat̄ de mala cōplexione aggregata ex pluribus malis
cōplexionibus. C̄Dixit Aui. p̄ p̄rimi. q̄ est inuenire malā
cōplexionē materialē simplicē: cuius oppositū rō persua
det. Cū ql̄bet humor sit distēperatus in duabus q̄litarib^o.
Cū ergo distēperātia mālīs sit depēdēs ab humore erit q̄li
bet mālīs discrasia cōposita ex duabus q̄litarib^o. Auer. et
3° colliget. voluit. q̄ oīs distēperātia mālīs sit cōposita z q̄
difficile sit imaginari egritudinē malē simplicē: z h̄ p̄ tanto
dixit Auer. q̄ nulla egritudo mālīs ledit opationē nisi per
aliā malē euenientē in mēbro p̄ calozē vel frigus humoris
peccātis. Et sic erūt due distēperantiez: vna in humozes: z h̄
mālīs. Alia in mēbro z hec imaterialis: q̄ vt sic erit cōpo
sita non simplex. C̄Propter p̄dicta scire debes. q̄ lz raro
mala cōplexio mālīs simpl̄r reperiat̄ ipsa tñ est reperibilis
z aliq̄n de facto reperitur z declarat̄ imaginando aliquod
mēbrū qd̄ sit lapsū ad humiduz respectu temperati cui
approximēz humor colericus qui illud calefaciat z defic
er. Nāz tūc humor ille distēperat̄z illud mēbrū in acti
uis qualitibus et in passiuis contēperabit̄ ipsum: et tunc
erit in ip̄o mala cōplexio materialis simplex: q̄ calida tñ.
apparet hoc idem et̄ imaginando q̄ colera misceat̄ cū san
guine tali mixtura q̄ quātū p̄t̄ ille sanguis humectare tñ
possit illa colera exiccare: et tunc humor iste sic mixtus ap
proximēz alicui mēbro certū est q̄ calefaciet ipsum et non
humectabit et exiccabit ip̄m: et p̄similiter p̄t̄ hic declara
ri de humore p̄similiter mixto ex slegmate et mella q̄ infri
gidabit̄ mēbrū cui approximabit̄: et tñ nec humectabit nec
exiccabit ipsum. Ratio etiā adducta supra p̄tra dcm̄ Aui.
nō tenet: q̄ dato q̄ quilibet humor sit discrasiat̄ in dua
bus qualitibus non tñ mēbrū semp̄ est aptuz discrasiat̄
ab ambabus eius qualitibus: imo aliq̄n ab vna discra
siatur: et ab altera perficitur. Dictū etiā Auer. tenet contra
dictum Aui. nam Aue. imaginatus fuit. q̄ mala qualitas
existens in humore quodāmodo sit egritudo: et q̄ sit mate
rialis: q̄ in materia. Et q̄ etiam mala qualitas existens in
mēbro sit egritudo et sit imaterialis. Et sic esset ibi compo
sitiō duarū malarū qualitātū. i. materialis z imaterialis.
Sed re xa mala q̄litas existēs in humore nō est egritudo:
cū nō sit vsuēs humor: quāuis sit causa egritudinis in mem
bro: vñ p̄z q̄ Auer. ibi multū large sumpserit egritudines.
C̄Et dixit

Orbus
mālis dī
dupl̄r.

Non oīs
morb^o de
replone ē
mālīs.

Mala cō
plo siēs n̄
ē corrupti
us opatio
nū: sed h̄n
mala cō
plexio eq̄
lis ē carū
corrupti
us.

Et dicit Auer. ubi supra. qd morbus in cōplone non solū
 accēdit in qualitibus primis sicut dixit Sal. sed in qua-
 litatibus secūdis: cū quibus operātur mēbra suas opera-
 tiones sicut duricie mollicie z similibus qualitibus pro-
 prijs membris z improprijs: ppter qd sciendū est. qd Sal.
 z alij auctores medicine nō fecerūt mētionē de distemperā-
 tijs in qualitibus secūdis: qz ipse re-locunt ad pmas naz
 dispōnes pter nām in secūdis qualitibus eueniētes re-
 mouētur p promotionē illarū q eueniūt in qualitibus pri-
 mis: z sic curant per curationē illarū: z sic vnaqueqz cōple-
 xionū imaterialiū pōt eē materialis. Et sic cū ipse sint octo
 imateriales erūt ēt octo māles: z sic erūt male pplones oēs
 in summa sexdecim. Ille aut ex his q magis z sepius occur-
 runt sunt octo. s. qtuor simplices z due cōposite imateria-
 les. s. calidā: z frigidā: z frigidā: z frigidā: z frigidā: z frigidā:
 calida z humida vix sine mā inueniunt. **E**t scias. qd morbi
 q nō sunt nisi in mala cōplexiōe difficillime cognoscunt nisi
 cū mutatio vltima siue magna sit ēt nām in toto corpe vt in
 febre vel in aliquo piculari mēbro. Parua nō euerfio vix
 cognoscit: z hinc est. qd qñ in aliquo mēbro vt stō: vel epate
 mala cōplō remissa accidit ab auctoribus: z maxie a medi-
 cis nō cognoscētibz illā: debilitas siue defectio illi mēbz
 in q est vocat. **M**orbus cōplonalē Sal. p de accētibus.
 z Aui. scda pmi attribuerūt pzo z p se mēbris p similibus
 non aut organics. Auer. aut r^o colliget. dixit q qdā egritudo
 est cōplonalis est q attribuit mēbro officiali inquantū
 est officiale. Et quedā attribuit mēbro officiali inquantū est
 p similiū ptiū. vñ notant. qd cū cōplexio resulter ex actione z
 passione qualitātū elitorū ipsa primo z p se debet mēbris
 illis q immediate componunt ex eliti. z ista sunt membra
 p sista. vt p de accidētī. **N**ō cū sanitas z egritudo sint con-
 traria: cui attribuit sanitas primo eidem attribuit ēt egritudo
 primo. **S**ed sanitas cōplonalis pmo attribuit cō-
 similibz: ergo eisdē p attribuit egritudo cōplonalis cui
 habeat fieri circa idē sanitas z egritudo: ergo nulla egritudo
 cōplexionalis erit in organics nisi pū fuerit p sista.
Notant tñ: qd cōplexio mēbz p sista est duplex. vna q de-
 betur ei inquantū est p simile absolute: vt. ver. g. complexio
 carnis inquantū est caro absqz hac cōplexiōe. **A**lia est com-
 plexio sista mēbz inquantū ipsum mēbz cōsimile positū est
 in aliquo mēbro organico ordinatū in eo p opatiōibz ipsi
 organici. Et hoc apparet in oi organico. **N**. g. de carne ma-
 nus vel cordis q si hnt cōplexionē pedis hnt cōplonē car-
 nis q debet carni absolute. **S**ed vltra hanc oz hnt comple-
 xionē ad hoc vt sit caro manus vel cordis: cum ordinat ad
 faciēdū opatiōē cordis. Et sim hoc mēbra cōsista in eadez
 specie diuersam nām habuerunt in cōplexione inquantū or-
 dinant pro diuersis opatiōibus diuersoz mēbroz orga-
 nicoz. **I**ta tñ cōplexio sic ordinata pro opatiōibus organi-
 cis nō debet primo organico: sed consilibus: qz ipsa siue sit
 pma siue scda non fundat nisi in p similibz qz sit in eis
 tanqz in partibus organici z morbus in ea factus vocet z
 est cōplexionalis debitus p sista. **N**otāt tñ qd de com-
 plexione possumus loq duplr. vno mō. put est vñ aliquid
 essentialē. Et isto mō dicta de cōplexione hic p tinet verita-
 tem. **A**lio mō vt est vñ solū ordinatū. Et sic alqs modus
 cōplonis attribuit p organico: vñ. **N**. g. est loq de cōplone
 manus vt est aliqd vñ ordinē hnt: qz cōplexio ossis carnis
 nerui z alioz p similiū est ordinata p opatiōibus manus.
 Et hoc idē: qz cōplexio ista q est oium p similiū manus nulli
 p similiū eius puenit: qz est vere ex oibus illis cōplonibus
 p similiū manus resultans: q nulli ipsoz attribui pōt: ergo
 attribuit toti aggregatū ex membris consimilibz ipsius
 manus. Et tale aggregatū est mēbz organici: ergo mēbro
 organico attribuit ista cōplexio. Et est hoc sicut cū eis nos
 dicimus cōplexionē totius corporis que est quoddā aggre-
 gatū ex cōplexiōibus suoꝝ mēbroꝝ. **A**ttñ qz illud aggre-

gatū non pōt dici esse aliqd vñ: sed plura: q plura debēt
 primo cōsimilibz mēbris: nec permurari pōt nisi scā per-
 mutatione in aliquo ipsoꝝ consimiliū ideo eis attribuit z
 sūr permutatio in ea scā non attribuit nisi eis: vñ dicunt. **Q**
 Auer. in verbo supra allegato non fuit locutus de cōplone
 put ē aliqd vñ eēntiale sicut locuti fuerūt Sal. z Aui. **S**
 Auer. intellexit de cōplone. put est aliqd vñz ordinē hnt.
 Aliq tñ dicūt. **Q** Auer. nō dixit. p dicta vba vt vellet aliqū
 morbū cōplexionalē attribuerē mēbris organics. **S**ed vt
 ostenderet dictos modos cōplonis: que tñ cōplexio in di-
 ctis modis solis attribuitur consimilibz.

De diuisione morbi in compōne in suas spēs. Cap. xxv.

Debus in nā cōpōnis q organicus offi-
 cialis siue instrualis dī quattuor
 generibus cōprehēdit: qz aut est dixit. **S**. p de
 accidētī mutatio i mēbris cōpositis in plasma-
 te. **E**t Aui. dixit in creatura: cuius mutatio nō
 iō dī creatura: qz aliē nāe ēt nō sint create: s. qz nāe in crea-
 tura siue i plasmate. p pte sunt a vntate iformatiua q p pte
 vī agē creatoris plasmatis pcepto vt suo loco patebit. **A**ut
 est dixit Sal. **E**t sūr. **A**. mutatio in nūero: qz in qzitate di-
 seretas: aut in qzitate. s. p tūua: aut in positione siue in situ.
Et vnaqueqz dictarū quattuor naturarū diuiditur. nam
 egritudines creature dixit Aui. qtuor cōprehendunt ge-
 neribus: que sunt. s. egritudines figure que accidūt cū figu-
 ra alicuius mēbz mutat a sui naturali cursu: ita q ex eius
 motu pueniat in opatiōe illius membri nocū sicut est
 tortura recti aut rectitudo torti z quadratura rotundi: aut
 rotunditas quadrati: cuiusmodi est capitis rotunditas in
 latitudine cum inde puenit nocūmentū z rotunditas stō
 multa. **E**t vt non sit in ea intellexerit pua latitudo. **E**t Sal.
 vbi supra de morbo in figura dixit. si tortio fuit in carne ex-
 terius vel interius: vt si concauitas plante pedis carne re-
 pleatur actio pedis non quemadmodū oportebit efficietur
 propter corruptionē plasmatis. sūr si fractura alicui mem-
 bro accidit: z non bene solidat: z actionē quemadmodū sole-
 bat membrū efficere nō potest: vt ptingit in artetica passio-
 ne. plurimū enim videmus in ea membrū torqueri z conca-
 tenationes separari: z lapides in ea generari. **E**t ex his oi-
 bus actionē membri impediri: nec enim oia accidētī siue
 exterius in plasmate. **S**unt aut z alia que sunt in plasmate
 ab exordio eius. s. a p nō natiuitatis si aliquid illic extiterit
 qd plasmati noceat. **S**anitas. n. corporis non perficit nisi
 plasmate vt opz p ficiat. **E**t hec dixit. intelligēs p plasmate
 de spē eius q est figura. **E**t scda spēs morbi in creatura ē
 morbi in via de qua dixit Aui. q sunt tres spēs: qz aut dila-
 taf via supra nāle sicut dilataf oculus sicut pupilla eius z
 sicut sebel z varices: aut pstringit sicut constringit oculus
 z via ad attrahēdū aerē. s. trachea arteria z meri aut clau-
 dit sicut cōplō formalis pupille z venay epatis z alioꝝ.
Et tertia spēs egritudinis creature est egritudo recepta
 culoz. cuius sunt qtuor spēs: qz aut sūt maiorā z dilatāf
 sicut testiculoz dilatāf folliculus: aut minorant z constrin-
 gunt sicut est minoratio z strictio stōi: z vētriculoz cerebz
 constrictio cum est epilepsia: sicut constringunt apud expres-
 sionē materie facientis epilepsiam: aut eūant z deseruntur
 sicut eūantur ventriculi cordis sanguine sup. z spiritu cum
 multū gaudū pnciosus: adest: aut multus timor pnciosus
 nō in principio eius: qz tūc replent: s. cū multū procedit: qz
 tūc sanguis z spūs in eis gellant z inspissant: aut opilant
 z iplent sicut implent ventriculi cerebz cuius est apoplexia.
Et qzta species egritudinis creature est in superficie mem-
 broꝝ. **E**t sunt eius due spēs: qz aut efficit lene qd oz eē aspe-
 rū sicut stomachus z intestina cū leniuntur: aut exasperatur.
Egritudinis at i nā qzitate due sunt spēs: qz aut sunt ex-
 gne augmētī sic elephantia z magnitudo lingue: aut sic cui

Cōplone nō
 dicitur in qz
 morbi: s. ēt
 scda.
Cōplone nō
 dicitur in qz
 morbi: s. ēt
 scda.
Cōplone nō
 dicitur in qz
 morbi: s. ēt
 scda.
Cōplone nō
 dicitur in qz
 morbi: s. ēt
 scda.

Egritudo
 nis i crea-
 tura siue
 plasmate
 quattuor
 sunt spēs.
Egritudo
 nis in qz
 rate cōti-
 nua due
 sūt spēs.

dam homini q nojabaf nichomachus accidit cuius omnia
 membra adeo creuerit. q se mouere non poterat: aut sunt
 de genere diminutiois sicut siccitas lingue: aut pupille: aut
 prius. Salie. tñ de nichomaco dixit. p de accideñi. solum de
 magnitudine virge eius que quauis no ledat sensiblr ope
 ratios virge pprius: est tñ egritudo: q ab ea no pueniunt
 debite opatiões ad gñationē ad quā virga creata fuit z or
 dinata fuit. spūs. n. gignitiuus qui est in spermate in longo
 transitu peam resoluif z fere annihilat. vñ gñatio ipedif.
 Sic ē z curitas eius est egritudo ppter ipedimētū simills
 opatiōis. Nō. n. sufficit sperma transire vsq ad locū conue
 nientē generatiōi. **C** Auer. 2.º z etiam tertio collz. voluit q
 quāritas p z pncipalr debeaf mēbris cōsimilibus z nō or
 ganicis vt dicit medicis: quāritas. n. pncipaliter est in con
 similibus tanqz in sboz cōsistū virtutes z opationes inse
 quif: vt virtutē nutritiuā z augmentatiuā z nutriti z auge
 ri. Cum hoc. q quāritas organicoz. s. magnitudo z parui
 tas eoz insequif magnitudinē z quāritatē cōsistūz cōpo
 nentiū ea. Quauis tñ ita sit: nihilominus ē quāritas repe
 rit in membro organico non solū p opatiōibus cōsistūm
 spūs organici. Sed ē pro opatiōibus organici. Nā da
 to q membrū sit vel paruu: ita bene nutrit sicut si eēt debi
 te quāritatis. Sed mēbrū ipsum organicu non hēbit ipsas
 debitas opatiōes sibi inquantū organicu est debitas. ver.
 g. manus si nimis sit parua non poterit debite res capere.
 Et similiter si est magna nimis: z iō quāritas bona z con
 grua a medicis ponitur natura organica z non cōsimilis.
C Dixit Sal. pmo de acciti. in numero ptiū qbus membra
 officialia pstitunt duobus modis sūt morbi: vno modo
 si minuat. alio si supregrediat. quoz vnusqz silr duplr d
 uidif. vno nō qz qd superegrediv: aut silr erit corpori sicut
 sextus digitus yngula in oculo z supflua caro in vulneribz
 z alijs locis. Alio mō: qz sit dissimile z pter nām: sicut lum
 brici z cucurbitini lapis in renibz z vesica pustule. als scro
 fule fauus siue bociū morphea z lapides in pcanitate arti
 culoz. Et dixit. hoz oiz quodcūqz putrefit actiōi nocebit
 z morbus vocabif. Et si nō putrefiat cā erit morbi. Itēz in
 numero aliqñ oia mēbra minuunt. Et hic qdē qñqz a gene
 ratiōis sit initio: z aliqñ post in tpe. Et post fit: qm ossa qñqz
 ex manu vel alijs locis extrahunt. silr at z varices z scrof
 fer: z dentes putridi: z vna z cirbus cū foras egredif z ppu
 tium z ps veretri si putrefiat z testiculi. Neqz diu est q qdā
 ex nimio spasmo sibimet abscedit pē lingue q sanato a spa
 smo. actio lingue ipedita remāsit. nō. n. poterat loq vt sole
 bat. silr puitas nariū z aurii z cartilaginosoz alioz mem
 broz q abscondimus ppeoz pusionē vel putrefactionēz si
 actiōi pncipaliter nocet morbus vocaf. Sed si pp aliquod
 listoz infridet corpus cā morbi vocaf. Et si fuerit vtrūqz cā
 erit z morbus. ver. gra. Is cui vulta amputaf nō bñ pote
 rit loq z pulmo z pectus infrigidant. **C** Dixit Aui. egritu
 dines numeri aut sunt de gñe augmētū: z h augmētū aut est
 nāle sicut dens additus aut digitus additus: aut est nō nāle
 sicut glādula aut lapis. Aut sunt de gñe diminutiōis: z di
 minutio aut est nālis sicut alicui non creat digitus: aut nō
 nālis sicut cū alicui abscedif digitus. **C** Silr z Auer. collz.
 3.º dixit: z scias q egritudo in numero nō dī nālis: qz nō fit
 res pter nām semp: qz simillaf rei nāli. vt dens aut digitus
 additus. simillanf. n. rei q dī ē in corpore nāliter se habēte.
 Et illa egritudo dī esse in nūero addito nō nālis ē fm nām
 nō dī esse in corpore siue nō simillaf rei q nāliter eē debet i
 corpore: vt lapis grādula z similia. **C** Et hic notāt: q scro
 phula nodus z silia lz possit dici apa: z fit: vt suo loco pate
 bit: tñ pōt dici z est morbus in nūero pñsiderata put est con
 tenta in folliculo separata ab alijs pñb mēbrū in q accidit:
 z sicut res distincta ab eis. Et ex hoc apparet qre scroº dī
 magis eē morbus in numero qz sion. Nā scrophula est res
 sicut sepaata ab alijs pñibus: z vī eē sicut res addita eis. sion

aut non est res sic sepaata z distincta. **C** Et dñt q dens exis
 in mādibula quādiu viuif quātūcūqz z quōcūqz sit altera
 tus nō dī morbus in mādibula nec in numero addito nec in
 diminuto. Cū aut non viuif: tūc nō est amplius mēbrum: z
 tūc nō dī morbus in numero rei pter nām addite: qz ibi res
 q nō est membrū corporis. Et cōparaf tunc mādibule sicut
 lapis vesice. Et etiā pōt dici morbus in numero diminuto
 rei nālis: qz mādibule deficit dens q nāliter in ea eē debet.
C Et dicit. mēbrū abscissum est morbus in numero dimi
 nuto. rōne. n. membrū abscissū deficitis corpus carēs eo dī
 esse egrū. Membrū aut paties hunc morbū diminutum est
 membrū a quo fuit abscissuz. X. g. brachiū si abscissa fuerit
 manus: qz nō hz manū. annexā quā hē dī fm nām. Et da
 to q in tali casu brachiū possit hē suam sanitatez. s. cōple
 xionē: z cōpōnē bonas z vnitatez: sic nullā hēat egritu
 dinē positiuā: hz tñ priuatiuā. Et dicunt. q qñ abscissa est
 medietas vnus digiti manus: tunc cōparādo illū medium
 digitū q remansit ad manū: tunc in manu nō est morbus in nu
 mero diminuto: qz manus nō hz digitū integrū quē hē dī
 fm nām. Nā medius digitus nō dī dici digitus: ppter: cōparā
 do. n. ad ipsum mediū digitū: tūc pōt dici morbus in qñtate
 diminuta: z morbus ē in numero diminuto fm variis re
 spectus: z sic de alijs silibus. **C** Et dñt. q lapis in vesica p
 siderari triph: vnoº vt obiectū expmibile vel expellibile
 ab ea: z vt sic nō est morbus: qz h obiectū nō est pportioñatū
 vesice vt possit expelli ab ea: z iō lz nō expellat nō ē morbus:
 sicut ē cū ossa cerefoz nō digerunt. **C** Secdoº cōparaf ve
 sicē vt opillat viā p quā vna trāsire dī: z sic ē nō est mor
 bus: sed cā morbi. s. opillans. **C** Tertioº pōt cōparari ve
 sicē vt pipm imediate fiat sensibilis lesio i opōne vesice. Et
 sic est morbus in numero: qz pipm exñtē in fundo eius: ve
 sic nō pōt exprimere se vt expellat qd expellere dī fm nām:
 z est vt sic morbus in numero addito: qz ponit maiorē nu
 mey in sbo vesice qz deat hē fm nām. Morbus. n. in nu
 mero addito nō est aliud nisi q ponat in membro aliqd qd
 non dī eē in eo fm nām. Dicit tñ q ppter loquēdo de mor
 bo in nūero addito vel diminuto intelligit de nūero mem
 broz vt si sint plura vel pauciora qz esse debeant fm nām.
 Sed large loquendo de morbo in numero addito tpe ē dī
 de rebz alijs: q nō sunt mēbra: sunt tñ in mēbris z mēbris
 additis rōne numeri quodam mō simillanf. **C** Et dicunt. q
 quauis supra dñt sit. q egritudo est qñtas istud dī intelli
 gi sumendo qualitatez pro dispōne vel armonia corpis vel
 mēbris: mediante qua suas opationes incolumes efficit. qñ
 ergo dī q quāritas continua vel discreta est egritudo: su
 mis qñtatis strictē p magnitudine vel paruitate siue p nu
 mero addito vel diminuto q destruit dispositionem vel ar
 moniā nāle mēbrū: vñ nō potest exercere operationes suas.
C In egritudinibus aut situs dixit Aui. q fm Sal. situs
 dī de loco z dī de societate. Sz in situ p loco qñtuor modis
 fit: aut qz exitus mēbrū a suctura sua est. s. totalis: aut est vt
 a suo moueat situita tñ q nō egrediat sicut flexura q com
 paraf in intestinis: aut moueat motu in eo non fm nālem
 cursum neqz voluntariū sicut tremoz: aut vt nō in eo figat
 loco z non moueat ab ipso sicut iuncture in egritudine po
 dagre indurant. **C** Dixit Sal. primo de acciti. in pōne sit
 morbus: aut in cōpōne: aut in cōiunctione. In cōpōne sicut
 cū concatenatio torquet vel sicut via in qua intestina z cir
 bus descendūt. In iunctione vero sicut cū aliqd ligamētū
 molliat vel extendat aut incidat z motus cōcatenationis
 ppter hoc impediā vel prohibeat. Et subdit. huic ē gene
 ri supponif ligamētū si extra tpmētū fuerit in lingua vel
 virga. vñ lingua nō bñ loqui nec masticare poterit. z virga
 directe in lōgū spaciū sperma eicere nō poterit: qm foramē
 eius tortuosum existit. Itē huic generi supponif cōsolidat
 tio si nō fm nāe cursum extiterit: sicut cōtingit pp vulnº in
 labijs. clausio in palpebris digito ano: z silibus mēbris.
C Dixit

Egritudo
 nis i quā
 etate di
 scerta siue
 l numero
 due sunt
 spēs.

Nota q
 scrophula
 e nodº est
 morbus in
 numero.

scilicet accidens pot' dici malicia: lz aliqn' sit etiā egritudo. **C** Dicit autē qdā q' Sal. qñ dixit. q' tumor est accñs apatis spē itellexit qñ ad ei' eē manifestū vel sumpsit accñs p eo qd pot' euenire z nō euenire: q' igit' nō est apa nisi soluat cōtinuitas mēbrū: vt supra patuit q' cōtinuitas soluit i apate facta p viā defluxus mēe qd est qñ mā fluens est replens vnas p magnas: z postea puas: q' dato q' mā sic replens vnas aliq'iter eleuet mēbrū in tumorē: nō tñ in eo est apa: q' nō dū in eo est solō sui cōtinuitas: cū non soluat cōtinuitas mēbrū nisi mā egrediat' porositates eius. **C** Et dicit. q' qñ diu apa est in fieri z mā est i deflūi tūc apa est egritudo attributa mēbris organicis: q' eoy opōnes tūc ledit: s' qñ ē i se cō ē z mā est cūata in porositates eius: tūc apa est egritudo attributa mēbris p'silibus: q' tūc eoy opōnes ledit. **C** Dicit. q' qñ tumor p'stituit essentiā apatis. tūc attribuit organicis: z qñ nō p'slibus. **C** Dicit. q' malicia cōplōnis semp est in oi apate qñ tūc q' corpus in q' sit fit mūdū z ex sanguie laudabilis: q' mā illa faciēs apa qñ tūc q' p'us fuerit laudabil'. Nihilominus cū est in apate est i loco p'ter nāz vbi stati derelinquit a regimie nāe z sumit q'litatē malā. **C** Dicit Auic. oē apa qd cām nō hz manifestā: s' eius cām corpalez mōstrat mām de vno mēbro ad aliud qd est sub eo fuisse mutata z vocat' catarus. **C** Dicit est cū cā malis est qua apata z eminetie generant' est in alijs submersa hūozib' nō fm suas ipediētib' q'litates. cūq' humores illi boni in aliq' eūonis mō se euaerint vt nāli sic mulierib' cōtingit: aut nō nāli sic accidit ei q' vulnerat' cū egredif' sanguis bon' remanēt hūozes aliq' mali puri simplices z ipediē p eas nā z expellit eos: z cū expulsiōnis mod' est ad cutē faciūt in ea apata aut bothor. **C** Et dicit. apata diueris differūt differētis: s' q' magis sunt cōsiderate sunt oīe q' p' eoy existūt cās q' sunt mae ex qbus gñant' apata. **C** Et sunt sex. s' q' tuoz hūozes z aquositas z ventositas. **C** Dicit. apa aut erit calz aut nō calim. Neq' est exti mandū. q' apa calidū sit illud qd ex sanguine: aut colera generat' tñ. Sed q' ex q'cūq' cā sit cala p' essentiā: siue accidat ei caliditas per putrefactionē. **C** Et dicit Auic. q' egritudines multis modis fortinūt noia: q' aut a mēbris in qbus sunt sicut que lateris: z q' pulmonis: aut a suis accñtib' sic est: aut a suis cāis sicut dicimus egritudinē melicaz: aut a silitudine sicut dicimus egritudinē leoninā aut elephantia: cā: aut cōparatiōe eius cui p'io affuit sicut dicit egritudo balthie: aut eius cui fama est. q' medicādo eas sanabat sicut dicimus vlcera chithomie: aut a sui substātia: aut essentiā sicut febuis z apa. **C** Et dicit Auic. quedā sunt que nō sunt egritudines. tñ cū eis numerant'. **C** Et iste sunt que in decoratiōe ingrediunt': ex qbus alie sunt in pillis alie in colore z alie in figura post colore. **C** Iste qdē res debēt numerari iter egritudines: q' ipaz querit' ablatio sicut z egritudinū: q' cū hō sit aial politicū sociale z domesticū querit' ablationē mali odoris z mali coloris z querit' ornatuz esse decorum. **C** De egritudine cōposita in spālī: z de diuisiōe morbi in plures spes: q' alius est cōis: alius p'us: alius per associationē: alius proportionatus: alius nōmalius cōragiosus: z sic de pluribus alijs speciebus. **Lap. xvij.**

Morbis diuidit' fm eius essentiā in genera z spes: vt supra pz. **C** Et diuiditur fm accidentalia eius multipliciter. **C** Et pmo q' morbus alius est simplex: z alius cōpositus: de qbus iā dictū est pro pte in pcedente caplo: sed nūc cōplebit' esse eius. **C** Dico itaq' q' morbus ali' est simplex: z alius cōpositus. **C** Et morbus simplex est quicūq' est vnus singularis z est in genere triplex. s' morbus in cōplexione: morbus in cōpositiōe: z morbus in vnitate: vt supra. **C** Et ex his generib' morbi z ipsoz spēbus morbus cōpositus multipliciter fieri pot'. vno mō qñ predicti tres morbi simplices adinuicē cōponunt' sic q' ex illoz cōpōne deuenit ad vnā formā alicuius egritudinis vt apatis. Cui egritudo

copetit cura que non copetit alicui egritudinū cōpōnenti illā. **C** Alio mō qñ cōponitur ex pluribus morbis genere vel spē nō deueniētibus ad formā alicuius vnus egritudinis: sed aggregatione qdā: vt aceriūs lapidū z morbi sic cōpositi magis congrue dñr morbi cōplicati q' cōpositi. **C** Et ista cōpositio morboz aliqñ est fm equipotentiā siue paritate ipsoz: z aliqñ fm disparitate z ineq'ale potētā. **C** Et in hac morboz cōpōne aliqñ cōponunt' duo ex eis simplicibus vt mala cōplo cūz mala cōpositiōne vt in opilatione: aut mala cōplo cū vulnere: z aliqñ mala cōpositiō cū solone cōtinuitatis: vt qñ in solone cōtinuitatis est deperditio carnis vel digiti aut alterius mēbrū. **C** Et qñq' cōponunt' plēs morbi vnus generis cū pluribus morbis alterius generis vel alioz generū sicut cū accidit obtalmia cūz vlcere quo egreditur vnea: vnde aqua ad oculū descendit z oritur vngula. in hac enim cōpositiōne sex morbi iungunt'. s' obtalmia: mala cōplo: vlcus: vnea egressio: que est morbus in quātitate foraminis per qd descendit aqua: z extorsio que est morbus in positione z ipsa aqua siue opilatio q' est morbus in viā: z vngula que est morbus in micro. **C** Et ista morboz cōpositio aliqñ talis est q' eoy intētiōes curatiue sunt p'ie sicut cū cōponitur apa cū vlcere: z aliqñ sic q' lz ipsoz intētiōes curatiue sint diuerse: non tñ sunt p'ie: sicut cū cōponit' mala cōplo calida cū mala cōplōne hūida. **C** Ab alijs enim insurgūt intētiōes curatiue diuerse: q' ab vna de insfrigidādo ab alia desiccādo que sunt intētiōes diuerse: sed nō p'ie sicut indicat' apa de cōtraria curatione curatiōis vlcere. **C** Est enim mala cōpositio morbi: sed magis iprobi est qñ cōponit' morbus cū sua cā indicāte de p'ia cura curatiōni morbi. **C** Dicunt. n. qdā. q' qñcūq' in cura replunt' intētiōes p'ie vel diuerse cura illa est cura morbi cōpositi. **C** Et iterū dicunt. qdā q' qñcūq' morbus puenit a cā multiplici vel diuerfa ille dicit' morbus cōpositus: sicut cū febuis a diuersis pcedit humoribus nō deducētibus se ad vnā formā. vñ dicit' Auic. scdo colliget. q' egritudines facte de colera vitellina facta per admixtionez flātis: z facte p admixtionez flātis cū colera nāli non debent numerari cū morbis calidis z siccis simplicibus: sed cū cōpositis: z silt' que sūt a colera citrina: sed que sūt a colera vitellina facta fm modū Sal. s' a mltā caliditate bene debēt numerari in egritudinibus calidis z siccis simplicibus. **C** Dicit qdā. q' morbus cōposit' ex cōtrarijs morbis aliqñ in eodē mēbro cōsistit cōsurgit. sic dilatio z cōstrictio simul: lz nō in vno forami nē: sed fm q' ps qdaz illius mēbrū cōstringit' z qdā dilatat'. **C** Item morbus diuidit' i morbū p'pū z cōet' p'pū est qui alicui ex peccato sui regiminis accidit. **C** Lōis hō pluribus accidit nō ex peccato p'pū regimie: s' potius ex cā extrinseca z est duplex. s' epidimialis z vndimialis. **C** Et epidimialis differt ab vndimiali: q' epidimialis v' cōtingere magis ex dispōne aeris. vndimialis hō magis ex dispōne aliaz rerū vt aquaz: vel terraz vel ventoz: z similitū: qui pot' dici p'pū respectu morbi epidimialis: **C** Et tō q' nō extēdit subito ad multos sicut epidimialis: z q' fit a cā intrinseca regionis ciuitatis castri vel loci vbi accidit. epidimialis hō a cā magis extrinseca. **C** Auic. tñ 2ª pmi ambos ipsoz morbos cōes appellauit. **C** Et dicit: sunt. n. egritudinū qdā gñales q' sunt alicui genti p'pū: aut in aliq' regiōe morātib': aut in eis multū abundat. **C** Et vndimiales morbi etiā vocant' ciuiles. **C** Dicit Rabi in 23^a p'ricula. egritudines dēc ciuiles sunt q' habitatorib' alicuius terre multoties accñt aliq' tpe vel oi ex terra aere aqua vel cibis qbus hoies illi' terre vescunt'. **C** Item morbus diuidit' dicit. **C** Ibidē: q' alius est p'pū z alius per associationē. z egritudo p'pū est que est in aliquo mēbro cā ipsius mēbrū: z nō accidit in eo nec dependet cā alterius mēbrū. **C** Et illa dicit' per associationē siue per cōstātem sicut ēt per cōpassionē que est in aliquo mēbro p' cām alterius mēbrū cui associat' comparat' vel cōicat': z ab illo

Ob morbi cōpositi aliqñ do hñt te cōtētiōes curatiuas p'rias: aliqñ non.

Ob morbi cōpositi aliqñ do hñt te cōtētiōes curatiuas p'rias: aliqñ non.

Quid sit morbi cōpositi.

Alia diuisio morbi in p'pū z per associationē.

Quod in morbi cōpositi aliqñ do hñt te cōtētiōes curatiuas p'rias: aliqñ non.

Egritudines multis modis fortinūt noia: q' aut a mēbris in qbus sunt sicut que lateris: z q' pulmonis: aut a suis accñtib' sic est: aut a suis cāis sicut dicimus egritudinē melicaz: aut a silitudine sicut dicimus egritudinē leoninā aut elephantia: cā: aut cōparatiōe eius cui p'io affuit sicut dicit egritudo balthie: aut eius cui fama est. q' medicādo eas sanabat sicut dicimus vlcera chithomie: aut a sui substātia: aut essentiā sicut febuis z apa.

Diffinitio morbi.

Morbis simplex quid.

Morbis cōpositus multipliciter.

membro dependet. Et membrum quidem dicitur Aui. in egritudine sua alteri sociat: aut quod iter ea aliqua continentur infra sicut cerebrum et stomachus per continuitatem nervorum inter ea: aut matrix et mamille per similitudinem venarum inter ea: aut quod vniu est via alterius sicut in lingua apertis cruris: pro parte enim cruris dolorosus mae desuper quibus sunt ad crura per venas. Quibus perveniunt ad locum cui prima sunt et vicina ut in lingua quae sunt membra debilia et apta recipere aliquam remanent in eis et apertae: aut sociantur: quod sunt vicina sicut pulmo et cerebrum: aut quod vniu est prima et radix operationis alterius: sicut de aphyragma pulmonis in retinendo aere: aut quod vniu servit alteri sicut nervi cerebro: aut quod alio tertio membro sociantur sicut cerebrum reni pro quod vniu quodque eorum associat epati. Et scias quod omne membrum quod alteri associat: et proprie cum vniu eorum alteri vicinior et debile fuerit ratione sui situs recipit superfluitatem: sicut assele cordis. Et dicitur. A. est cum societas pervenit ad circulum quemadmodum cerebrum cum egrotat et associat ei stomachus: tunc enim stomachus digestum imperficis et madat stomachus tunc vapores malos aut nutrimentum non digestum ipsi cerebro et auget cerebrum egritudine. Et sic ex hac egritudine perveniunt patientes ad durabilitatem et circuitionem. Dicitur quod membrum copatur per colligantiam alterius membri multis modis. vno modo: quod recipit quod non debet recipere. 2. quod non recipit quod debet recipere. Et aliquando per qualitatem realem que concitatur illi membro ut mala copio cala vel frigida imalis vel malis: aut et dicitur quidam qualitate spirituale sicut appetit. quod aliquando causas doloris capitis pro podagra: et hoc non est quod aliqua mala qualitas evaporans a pede vadat usque ad caput. Sed spes doloris perdis multiplicat spes suas usque ad cerebrum que causant in capite doloris. Et sic pro aliquando magni doloris existentem in aliquo membro omnia alia membra illi copatientur et dolent. et hoc non est: quod omnibus illis transmittat aliquid reale hinc causare doloris in eis. Sed ad multiplicationem spei doloris membris spaliter dolentis dicitur. Et sic dicitur quod cum auctores dicitur quod dolor insequitur: aut mala copione: aut solone continui debet supplere aut spem male copionis in membro. quod tunc non patitur mala copione. Et dicitur dicitur morbus in morbum proportionatum et morbum non proportionatum. Et morbus non proportionatus. aliquando et dicitur appropriatus. Dicitur morbus esse proportionatum non est aliud nisi esse inclinatum ut facilius perveniat et efficiat in corpore: dato quod non conveniat illi secundum denotationem. Et non proportionatus est oppositus proportionato. Dicitur Aui. scda pmi. Est tibi sciendum. quod egritudo proportionalis etati tui supple et alijs particularibus ut complexioni regionis etc. est minoris timoris ea que eis non est proportionalis. Non enim accidit nisi pro causa ipsius magnitudine. Et hoc hinc dicitur ceteris paribus maxime vritute. Et hoc est intelligendum de parte. paccis. n. et pro alias causas possent morbus non proportionalis siue dissilis esse minus periculosus. Morboz. n. alius est salubris: et alius mortalis: et alius periculosus: et alius non periculosus. Et periculosus aliquando dicitur sic a fortitudine cae que inducit ipsius aliquando a ca qua hinc observantur ipsum. Et morboz alius est saluus: et alius non saluus: siue alius est sanativus: et alius non sanativus. Dicitur Aui. scda pmi oes egritudines aut sunt sanativae: aut non sanativae. Et sanativae sunt que non habent quod prohibeat quod medicetur ut debet et non sanativae sunt que habent aliquid prohibens et concedit medico ut medicetur sicut debet sicut dolor capitis cum fuerit cum eo reumatismus: quod aut curabis doloris cum frigidis et sic atgebis reuma: aut cum calidis: et sic dissolvendo manum angebis reuma. Et tertio prima capi. de spebus sode dicitur. quod oes egritudines diversificantur: quoniam quibus egritudo est salua et est illa in qua non prohibet de regimine eius quod est sit necessarium in seipsa pro qua cum reddis facilis cure: quod non habet secundum coplicationem impedientem curam. Et alia est que non est salua. imo est hinc sociata et prohibet fortasse ex regimine eius necessarium: propter quam cum reddis difficilis cure cum cura vniu aliam impediatur vel addat in illam aliam egritudinem.

Et dicitur. A. 2. primi. quod egritudines quedam ad alias mutantur egritudines et destruantur ipse: quod remouetur: et talis permutatio dicitur. A. est bona et est vix si permutat ad alias egritudines minus periculosas ea. Et innuit quod alie sunt egritudines que permutant ad alias et remanent ipse. Et talis permutatio est mala: et fit dispo hic maioris malicie ad quam cum egritudinem mutat. Et est cum permutat egritudo de vno membro ad aliud. i. ca egritudinis. Et si tunc mutatio est ad membrum ignobilius: est mutatio bona. Et si ad nobilius est mutatio mala: sicut cum mutatur a lateris ad apostema pulmonis. Et sicut cum mutat frenesis in ilithargia. Dicitur. quod 13 ois pleuresis possit permutari in periplooniam: illa tamen que plurimum mutatur in ea est pleuresis non vera. Et sicut licet ois frenesis possit mutari in lithargia: tamen illa que ut plurimum mutatur in ea est frenesis non vera. Et dicitur Aui. est cum vna egritudine alia medicatur: sicut cum quartana multotiens sanatur epilepsia et varices et oculo dolor. Et quidam etiam sanantur a spasmo pro febres et puritum et borho. Et sicut venarum fluxus multotiens sanatur pro oculo egritudine. i. et everso. et sicut lienteria. i. fluxus ventris sanatur a lateris: et sicut venarum apertio omnibus fert egritudibus melicis et dolori scie et dolori renu et matricis. Et dicitur. A. ibidem. de egritudinibus est que de vno ad aliud transit sicut morbus contagiosus: non quod morbus existens in vno transit in alium: hoc est impossibile: sed quod consimilis morbus in alio generatur. Nec tamen semper consilium cum possit generari alius secundum diversam preparationem patientis: et hinc morbi contagiosi sunt sicut lepra: scabies: variola: febris peritentialis: apata putrida: et filies egritudines: ut obtalmias et precipue ei qui cum oculo inuenitur: et sicut prisis et baras. hec enim egritudines transeunt in alios pro vapores malos qui ab infirmis illis expirant qui insciant aere in circuitu qui aer postea insciant alios sicut eos a quibus inspirat. Et proprie si domus et loca habitatiois fuerint stricta et male respirata. Transit etiam aliquando morbus de vno in alium pro imagine nationem sicut accidit congelatio in dentibus eius qui videt comedere acrimina vel acetosa cum imaginatur: quod acere vel acetosum illud operet: et sup. de egritudinibus sunt que in alios non mutantur et non sunt contagiose. Et dicitur Aui. ibi. quod quedam egritudines sunt que hereditantur in semine sicut albaras et tinea nalis podagra prisis et lepra et filies que aliquando hereditantur in filijs actu ut cum leprosus generat leprosum a natiuitate sua. Et aliquando aptitudine: non actu ut cum podagricus generat podagricum non actu a natiuitate sua: sed quod ipsum generat optum ut precedente vita superveniat ei podagra. Egritudo enim hereditaria potest provenire a natiuitate: et potest venire post partum: non quod illa egritudo sit in semine parentu actu: cum non sit animatum. Sed quod sit in eo virtualiter: unde potest est tales producere egritudines. sicut enim vitia anime prisis aliquando in filijs dimittuntur ita et aliquando et vitia corporis. Dicitur quidam. intelligunt auctores de egritudinibus non accidentalibus: sed de nalis et habitatis in parentibus. Nam in hinc insciantur cor prisis vel innatus infectione que in eis sicut habitus: vniu insciant eorum spiritus gignitius portans idolum generantis quo disponit gignatus secundum idolum illud. quod aut dicebant non hereditantur predictae egritudines in filijs ex parte matris. Sed experientia demonstrat oppositum. Et dicitur quod aliquando hereditantur ex parte matris vel avie. Et Auer. 2. colliget. v. luit quod hec egritudines eveniant cum parentu: quod exierit a complexione sua et ex preparatione prima in creatione. quoniam plures boves sunt similes se in creatione et regimine. Et dicitur. plures accidit hoc ex mala copione filia in hinc generationis membrorum efficientiu. Et plures accidit hec mala copio hereditaria: quod ab istis primis preparationibus. Accidit autem quod non hereditantur predictae egritudines in omnibus filijs generatis: quod aliquando resistitur ei ex constellatione aliqua: aut ex forti imaginatione tpe conceptionis: aut forte in processu ex bonitate regimio.

Membra
partim col
ligentur
multis mo
dis dicit.

Alia dicitur
morbi
i. proportio
nata et non
proportio
natum.

Alia dicitur
morbi
i. salubris:
mortales
periculo
sus et non
periculo
sum.

Alia dicitur
morbi
in saluus
sue sana
tiu et non
saluus sue
non sana
tiu.

Et dicitur

Alia dicit
sio morbi
in manifeste
sua sensu
occultu.

Alia dicit
sio morbi
in magnis
parui me
diocrem.

Alia dicit
sio morbi
in p
p.

Alia dicit
sio morbi
in legum
breuiter
mediocrem

Alia dicit
sio morbi
in legum
breuiter
mediocrem

Et dicitur. **A.** ibidem dicit Sal. qd egritudine quedam sunt manifeste que sensu cognoscunt. Et quedam sunt occulte et intrinsece. Et hanc sunt quedam que facile est cognoscere sicut egritudine stori: et quedam que est difficile cognoscere sicut egritudine epis et canaliu pulmonis. Et alie non sunt comprehensibile nisi cum extimatione sicut ille que vie accidit vane et non intellexerunt de cognitione egritudinu qd tuz ad seipsas. vt qd egritudo sit cala vel frigida etc. Sed de cognitione qd tuz ad loca in qbus sunt. **Et diuidit morbus in magnu paruu et mediocrem: in tribus aut modis dicit Sal. 7º terap. dicit morbus magnus. vno modo rone dignitatis lese actionis fm que modu morbus cordis dicit maior morbus cuiuscusq aliterius mebz: qd ledit dignitate et nobilitate operationis: sicut etia dicit qd solutio continuitatis in neruo est maior ea que in cuter dicit eniz morbus isto modo magnus rone nobilitatis mebz in quo est: qui enim est i mebu nobili dicit magnus et qui in ignobili paruus. **Et mebu qd tuz ad h spectat dicit nobile dupliciter. vno modo: qd est principiu opationis cois toti corpori: sicut sunt pncipalia et stomachus et alia plura viscera. Alio modo rone sue aptitudinis ad patiendu pp ipsam multa alia mebra sicut sunt mebra multu sensibilia sicut os stori et chorda musculi in qua cu sit puctura facile totu corpus est compatit pp nimium dolore: et sequit inde spasmus: et sicut ore stori totu corpus ei copatit et sequit inde sincopis et spasmus: et vtroq modo morbus exis in eo dicit magnus. Et per opposituz mebrum dicit ignobile: et morbus in eo factus dicit paruus. **Secundo rone essentie morbi. Et hoc modo duplr. vel qd in se essentia morbi vnus est maior essentia alterius: sicut magnu vulnus est maius puo vel in copatione ad cam sicut febris vel apa pluriu humoru dicit morbus maior febre vel apate paucoy: vel et fm cause malignitatez: sicut febris maloy humoru de humoribus malignis dicit maior sua opposita qda aut dicit qd morbu magnus rone essentie est morbus q remouet corpus a nali sua dispo. Et q sic dicatur dicit appet. na morbus ille qui maxie remouet corpus a nali sua dispo est morbus itefus. Sed morbus itefus est morbus fortis. Et p opposituz est morbus paruus q est morbus remissus et debilis. modo forte et debile sunt dicit attribute essentie morbi vt innuit Sal. pmo de febribus. **Tertio modo dicit morbus magnus rone nocumeti resultatis ex eo in virtute dispesante totu corpus. talis aut virtus vt dicitur est triplex. s. vitalis: nalis: et aialis. Quicquid ergo morbus aliquam de dictis virtutibus ledit dicit morbus magnus: et sicut dicte virtutes no equaliter corpus dispesant: sed magis vitalis: et post ea nalis et postea aialis: sic et morbus faciens deficere virtute vitali est maior: deinde facies deficere nalez: et vltio aialem: quous quida pmittunt aialem nali. Et sic morbus ad que sequit sincopis est maior eo ad que non sequit vel sequit aliud accidens minus forte. **Et diuidit morbus in morbu longu siue cronicu siue vt dicit qda distortu: et in breuiter et mediocrem. Et morbus breuis est ille qui in paruo tpe terminat ad salute vel in aliu morbu transmutat. Et locus est huic oppositus: et mediocris mediū tenet. Sed morbus breuis diuidit in morbu acutum et non acutu. Et morbus acutus fm Sal. in comen. affo. acute egritudines etc. diuiditur: qd vnus dicit absolute acutus: et alius dicit conuersiuus quez idē semper cu determinatione acutu appellat et hz a principio motu inordinatu et discontinuu. Et hoc est: qd aliqui incipit debilis et postea fortificat. et fit postea iteru debilis: et iteru fortificat. et hoc pluries reiterat in eo: vel incipit ecouerso: prius fortis: deinde debilis fit. Et sic pluries: et ppea dicit conuersiuus: et io secdo de creticis vocat acutus fm recidiuatio ne. Et hic morbus et dicit tropicus siue conuersiuus: qd ad nam morboy cronicoy conuertit. Morbus autē acutus grece ossia dicit qd velocitate significat. De quo dicit Ra. vt. 18. scribit cōtinētis. qd est morbus cōtinue afflictionis motu hñis malignu cuius statº et crises breues sunt. Et est duplex alius**********

cum febre et alius sine febre: vt apoplexia: spasmus frigidus ignancia et siles. Qui aut est cu febre est duplex: qd alius est de ma dispersa per corpus in venis: et alius est de ma collecta in aliquo loco vt in apate. **Dixit Sal. secdo de crisi. qd egritudo acuta quedam est acuta valde et quedam non valde: et acuta valde est duplex. qda dicta pacuta: et quedam pperacuta est: et dicit fm pscrutatione et veritate. Et dicit pmo de creticis vt scribit a Rabi in vndecima pticula. Egritudo acuta est que veloci motu mouet et hz se dubitatione. Et egritudo pperacuta est que terminat in qarto: que est valde acuta. et peracuta terminat in septimo. et que est absolute acuta puenit ad 14º dies vt dicit Sal. in affo. acute egritudines. 14. diebus terminant. **Dicitur. morbus acutus dicit aut rone maie facietis: aut rone essentie: aut rone accidentiu: rone cause triplr. s. qlitatis eius qd tatis et situs rone cause siue maie ois morbus de ma colerica dicit acutus: ita qd et tertia na interpolata. Rone quantitatis dicit morbus acutus sinoca inflatiua. Rone situs siue mebz in quo ma continet vt squi nantia apoplexia et siles. Nam rone loci na cogit vt cito crisim faciat. Ratione aut morbi et triplr. s. rone siue essentie in quantum est calidus et piculosus vt caufon: tertia pnuat: aut rone siue qd tatis vt vulnus grade: vt dicit Sal. secdo regiminis acutoy: aut rone nobilitatis mebz in quo est morbus: vt spasmus: apoplexia sincopis. Rone No accidentiu vt colica rone intensi doloris eius et ois morbus ad que sequit accis forte pternes virtute. Aut dicit acutus rone plurius predictoy vt frenesis que est de ma ita colerica: et est in mebu nobili: et est cu fortibus accidentibus. **Et vt dicitur. morbus acutus: aut est acutus essentialiter vt qui est de ma acuta: aut rone accitis vt spasmus. et vterq est morbus periculosus no dans inducias medico ad curandu. **Morbus aut breuis no acutus: aut est imalis sicut effi: aut si est malis est de ma frigida pauca cito reducibili ad benignuz. **Morbus aut chronicus longus dicit grece cronica et expo nit morbus plixus: qd multis tpebus morat: cronos. n. grece tps dicit. Et est morbus fm plm interpolate afflictiois debilis et tardi motus ad statu absq furiositate et piculositate. qd tuz est de se et plongat vltra 40º die actu: vt cu non puenit ad statu in 40º die vel ante aut aptitudine: vt qd lz fit in fm: est tñ aptus prellari vltra 40º diem: vt quartana: et est plm de ma frigida: grossa: viscosa ista mebz: penes que vplm est apposit. Aut est cu nobili alicui mebz nobil. **Et diuidit morbus in pyodicu et non pyodicu. Et pyodicus est ille qui tpe in tepus ordinate vel inordinate occurrit siue de sui na aptus est occurrere sicut asma: epilepsia: artetica: calculus: et siles. Et mebz quide peryodici fm plm de ma sunt frida et raro calida qui sub diuersis respectib pnt dici cronici et acuti. Nam tales morbi parati ad totu pyodu comprehendente oes suos porximos sunt morbi cronici et multu plixi: s. coparati ad vnu solu porximu in q pnt egru iterficere: et aliqui interficiunt pnt dici acuti. Morbus aut non peryodicus est ille qui lz vna vice vt et plurius occurrat: non tñ est aptus de sui natura redire et pyodice occurrere.************

Et diuiditur morbus in cosuetu et no cosuetu. s. euenire alicui. Et dicit considerando in egritudine pseta nocumentu opationu. 2º hec egritudo quanto pluries occurrit et in consuetudine deducit tanto est deterior ea que est incosuetata: qd cu pluries ledit magis et detertius ledit et plus adijcit de substantia mebz egru qd maxime hz veritatem cu nocumentuz fuerit magis ex pte lesionis virtutis qz sit iuuamentu cosuetudinis. Sed considerata in egritudine cosuetata consuetudine et assuefactione corporis vel mebz ad ipsam sic cosuetata est minus mala incosuetata: qd pp assuefactione non tñ contristat natura pp habilitatez et affinitate quam mebra suscipiunt ex frequen incurfu eius egritudinis. Et fm quide hic affecutus. N. g. incurere tertianā minus ledit infreto: et sic intellexit Ipo. in affo. cum

Egritudo acuta valde dicitur.

Morbus chronicus dicitur.

Alia dicit sio morbi in pyodice cu et no p pyodicum.

Alia dicit sio morbi in plurius et non consuetum.

Ab assuetis non fit passio.

dixit, affueti affuetos ferre labores et si senes et imbecilles fuerint iuuenibus et fortibus facilius ferunt. Nam dixit, A. 4^a primi, ab eo quod est consuetum non fit passio. Et diuidit morbus in illum que pcedit neutralitas decidit manifesta siue amelillatur et in eum quem ipsa non pcedit manifeste. Sed subito aduenit absque manifesta neutralitate hoi sano. Et diuidit morbus in eum qui hz radicem ex vtero et virtualitate ex conceptione siue dispoone menstruali et in eum qui non hz illa virtualitate. Et primo aliqui cito apparer post partum ut aquosum in capite et aliqui non sic cito ut variole et aliqui magis tardant ut lepra aliq. Dixit Senti, ois egritudo hns radicem ex vtero et eius actuali exstite pntatur dispo prima et etatis eius apparitio post partu tardatur ut appet de lepra: que est morbus melancolicus siccus: ppea eius manifestatio tardat ultra tertium annu et ultra quoz ut dixit Azaraius ca^o de lepra: qz humiditas pme etatis resistit ei: et eode modo apparitio variolay et morbillor ad hoc ut exeant. Indigent calo non obtuso: sed aliquatulu ex pergefacto et potente facere ebullitione in ma: ppea vplm tardat ad 3^m vel 4^m annu: et aliqñ ultra fm varietate oplo nu et fm multa aut pauca infectione mensurali. Et dixit, si tardat euenire ultra 20^m annu non est illud ex dispoone intrinseca: et extrinseca. Et diuidit morbus in morbu vitupabile et miserabile. Et miserandum et condolendu. Dixit Ari, 3° ethi, infirmitas que hz cam voluntaria est vitupabilis. Et que hz cam inuoluntaria est miserabilis. Nullus, n. iprope rat ceco nato vel ex infirmitate vlti plaga: sed miseret ei, sed q est in nimia vini potatione vel incotineta et luxu cecus ois increpat et sile est de podagricis et cosilibus egritudinibus. Quomodo diuersi morbi generantur fm diuersitatem regionum et atuz complonum et aliaz diuersarum circustantiarum et qui magis in vna qz in alia. Cap. xix.

Aidam morbi sunt magis apti euenire quibusda coplonibus qbusdaqz eraribus et seribus: et quibusda ipibus regionibus et aeris costonibus et sitibus picularibus de per se: et quida de per accidens. Et morbi quide de per se magis apti euenire in aliquo dictoz particulariu sunt morbi illi particulari pportionati: vñ in coplone flatuca etate senili sexu muliebrz hyeme et constone frigidat: sñr regione et alijs costilibus particularibus morbi frigidit sunt magis apti euenire: et sñr qui iam euenerint sunt magis apti intedi et magnificari. Nam dispo dictoz particulariu est potens coadiuuare ad causandu morbos eis pportionatos. Et quoz non solu coadiuuare: sed efficere illos: qz in hitibus simbolu facilius est transitus. Et scias qz qñ auctores dñt quosda morbos ee magis aptos euenire vno tpe qz alio ipsi itelligit si tps illud seruabit nam sua de qua infra diceat. De per accis No ois morbus iproportionatus in quolibet dictoz particulariu euenire pot: et sñr intedi, vnde Ipo. in exeplo vnius picularis dixit, oppones oibus ipibus sunt: et intellexit hoc de tpe non seruante nam suaz. Et intellexit non solu merito tps illius: sed et aliqñ merito aliaz causaz in illo tpe reptay. omni, n. tpe pnt repiri cause oium egritudinu: non eqliter: sed quedam magis in vno: et quedam magis in alio. Et ppea pot aliqñ p accis esse ca esse etina vel intesina morbi hñt sue nature: hñt frigidu poros claudedo et intus cocludedo fumos calidos capinosos pot esse ca febris acute vel alterius morbi calidi. Et sñr tps calidu resoluendo calozem nalem pot esse ca indigonis et morbi frigidit: et sñr intelligendu est de alijs. Et numeras Ipo. 3° affo. morbos aptos euenire quolibet tpe anni incipies a vere: dixit i vere accit manie et melie et ephe. s. melice: et sanguinis fluxus: et squinate: et corize: et bianci: et rufes: et lepre: et lichines: et morphee nigre: et alphy: et rubores vlcerosi pti: et pustule. Qui morbi oes predicti non eueniunt in vere de per se cuz sit ver tpatum: nec habeat mas eoz generare:

aut multiplicare: imo quida hoz de per se eueniunt in autu quoque Sal. in comento. io autuales appellat sicut mania que fit de melia colera vel melica adusta. Et sicut melia et sicut epilla melica quoz morboz materie gñant et multiplicant in autu non in vere: sñt ergo in vere per accis: quia p errores factos in ipibus ante ver: et propter materias melancolicas adustas generatas in autu: et referuatas ad ver: et in eo motas a caliditate eius: et per corpus dispersas: fluxus No sanguinis multiplicat in vere p caliditatem eius potentem dissoluere sanguine et ampliari ipsum. Et cosimiliter: vt dixit Sal. in comento. accidunt squinate: et bianci qui sunt de morbis hyemalibus de per se: per accidens eueniunt in vere humiditate in hyeme gñata et referuata ad ver: et postea in eo caliditate sua dissoluta fluente ad partes narium fauciu et pulmonis: arteticus No et defedatioes etia cutis ab Ipo. supra noiatas Sal. in comento. appellat uic morbos vnales: non qz de per se in vere eueniunt: quia imo in eo eueniunt p accidens: sed qz per creatione eoz plus operat coplexio veris attrahendo materias ad cute et iuncturas. Et dixit Ipo. de egritudinibus estatis. qz in estate accidunt quedam horum. s. egritudinu euenientiu in vere predictaru: maxime tñ ille que appropianf veri: vt artetica et defedatioes cutis: et maxime circa principiu estatis qd simillat veri. Alie No egritudines veris supradicte: lz possunt accidere in estateraro tñ in ea accidunt: qz iaz materie illas facientes iam in vere multiplicatae sunt et illas faciente tunc si tñ referuarent ppter aliquam cam: tunc fieret in estate. Et dixit Ipo. in estate accidunt febres continue maxime colerice et caulon et tertiane plurime et pure maxime: lz etiam non pure: et etia febres ex alia ma possunt in estate euenire: qz mam in venis existentem qz tunc qz contingit in estate maxime putrefieri et accidit in estate vomitus. s. colerice sñr plm et dyarie. s. colerice fm plurimu et de per se: imo etiam aliquando et dissinterie ex acuta colera faciete dyaria. caliditas enim estatis exacuit humores et ponit eos in motu et fluxu: vnde accidere possunt etia alij vomitus et alie dyarie: et accidunt in estate oculo: dolores. i. ophthalmie ad quas sequitur dolor oculo: mobilitas colera et fluete ad oculos vel dolores oculo. s. ppter siccitatem oculo: exasperantem tunicas eoz. Unde difficulter mouent et in earu motu difficili: quasi spina in eis sentit et auriu dolores ppter consimiles causas et oris vlcerationes et labioz ppter colera fluentem ad mebra illa: aut propter siccitate exasperante et corrugante. Et siccitatem corinuitate labioz soluent: et putredines in mulieribus maxie quando estas declinat ad humiditatem: qm ppter caliditate tunc humiditates ebullunt et etia putredines pudendoz. i. multe et sede ipsoz supfluitates. vel putredines pudendoz. i. pustule putride que eis sunt: et maxime in pudendis mulieru: et proprie si estas declinauerit ad humiditates et accidunt defudatioes. Et in autu dixit Ipo. accidunt egritudines estiuaru quedam: maxime febres continue et caulon et tertiane non pure: et precipue in principio eius: qd simillat estati: et accidunt febres quartane: qz in eo multiplicat humor melancolicus nalis propter coformitate quam hz ad ipsum vel innalis p adustionem facta in humoribus in estate et in ipius autu pñ: et sunt febres errantes p difformitate in coplone quacumqz et splenis. i. egritudines splenis: et maxime opulatio et durities eius multiplicata in ipso et idrops debilitata digestioe epatis p inordinationem autu. Et quoz et sequit idrops ad egritudines splenis et pñis multiplicatur in autu p frigiditate et siccitate eius disponetes ad fracturam venay: et p humores adustos vel salios vel corruptos tunc tepoz fluentes ad pulmones: et propter caliditas causas gñantur in eo strangurie et lienterie et sciados. i. sciatici dolores: et aliaru etia iuncturay et squinate: que in autu plm sunt colerice de melia

Alia diuisio morbi in eu que pcedit neutralitas et i cui quem non pcedit. Alia diuisio morbi in hitera dicem ex vtero et non hitere illa.

Alia diuisio morbi in vitupabile et miserabile.

In hitibus bolu factus est trahuo.

Qui morbi sunt magis apti euenire in vere.

Quid morbi sint magis apti euenire in hyeme.

Quid morbi sint magis apti euenire in hyeme.

Quid acciderit ene mirum pductione dentium.

de media adusta. Et anhelitus. i. difficultas anhelandi in q̄ pectus non pot̄ debite nec libere extendi: 7 aliqui dolor p̄ ctonis: 7 aliqui etiam asma 7 plei. i. passiones plioy 7 oium graciliuz intestinoz: imo aliqui etiam colerica 7 epilepsie. s. meliciz 7 manietz melie. Et dixit Ipo. hyeme accidit co rice bianci tusses pp humiditates in hyeme multiplicatas: 7 sua frigiditate expressas fluētes ad nares fauces siue peccus. Et accidunt pleureses maxime nō vere ex mā flegmatica multiplicata: q̄uis lz raro possit accidere pleuresis vera ex colera ḡnata in sine estatis vel p̄n^o autumnū reseruata ad hyemē: 7 tunc frigiditate eius inclusa 7 exp̄ssa ad pleuram 7 peripleumonie: que cū sint v̄plm flegmatice magis hyeme eueniūt 7 dolores pectoroz tozaci anterioris nervose 7 ossuefe qui accidūt aere frigidō intus inspirato: 7 aliqui etiā exterioris tozaci occurrente. Et dolor maxime in expiratione percipit: 7 aliqui etiā: dolet pars muscularis: et pectoris 7 percipit hic dolor maxime in tactu: 7 aliqui accidit dolor in pleura: 7 tūc tactu nō percipit dolor 7 dolores liborum. i. renū vel musculoz existentū in directo renū. Sal. tū in cōmen. per libos intellexit partes femoz: 7 per femora intelligunt partes que sunt supra partes pudēdas 7 pecten in directo ventris: p̄nt etiā intelligi partes laterales vētris 7 dolores capitis 7 vertigines 7 apoplexie mā multiplicata in capite. 7 vt. s. paruit: oēs etiam alij morbi p̄nt dictis ppibus euenire. Et sicut supra dictū fuit: oēs morbi omnibus etatibus cōtingere p̄nt: maxime tñ quidā quibusdā. Et incipiens Ipo. declarare hoc. 5° affo. dixit. paruis q̄dem 7 nouiter genitis pueris. i. infantibus accidūt vlcerationes oris. i. pustule vocate alcola siue sunt vlcerate: siue nō: que plm pueniūt in ore lacte q̄n in ore remanet 7 ibi corripit 7 corruptū mordicat. Et aliqui vlcerat acuitate aquosifitatis siue puenientis ex supfluo exercitio nutrimentis 7 cibariis calis acutis 7 salis. partes ēt lingue 7 oris infantū aliqui albe sunt pp aliquas ptes lactis in porositatibus oris 7 lingue inuisccatas. Et accidūt infantibus vomitus maxime lactis assumpti q̄n caseatur in stōis eoz 7 tusses pp humiditate superflua pulmonis eoz. Et vigilie que accidunt eis cōtra inclinationē eoz nālez: cū enim habeāt capita humida inclinati sunt nāliter ad dormiendū: 7 per accūs vigiliant: vel q̄ assumptis multū lac pp gulositatē: corrupitur lac in stōis eoz 7 putrefiūt quedā partes eius: quaz vapor res igniti ascendit ad cerebrū eoz per viā exiccationis inducunt vigilias. Et q̄ vapor ille est ēt opacus 7 niger inferens eis somnia timorosa: hinc est qd accidunt eis ēt timores in somnis: 7 accidūt in eis vmbilici inflatiōes multiplicata in ventribus eoz ventositate pp indigestionē. Et aurū humiditates pp multam humiditatē caputuz eoz. quam nā expellit ad aures eoz. Cum vero dentes pducunt. dixit Ipo. accidunt eis ginginaz puritus: qui puritus in p̄ma origine dentū causatur maior q̄ in sc̄da que appellat mutatio dentū. Et s̄nt etiā plura nocumenta eueniūt in p̄ma pductione dentū q̄ in sc̄da. in p̄fficatione ginginaz. 7 ma stigatione: pp quā cāz multe valde humiditates plus fluūt ad os: quare per os multo plēs egrediunt q̄ in sc̄da. Neq̄ mirū ginginaz in p̄ma pductione tenerioribus existentibus 7 nō assuetis illi puritui 7 hūditatibus purientibus: tūc plibus ex̄ntibus. Et dictus puritus pot̄ ēt contingere in quacūq̄ etate in qua contigerit dentes p̄duci. sunt enim multi qui in iuētute. imo ēt in senectute dentes pducunt. 7 accidunt ēt eis febres 7 spasmi 7 dyarie: 7 maxime q̄n pducunt caninos dentes: qd est: qz canini dentes acuti sunt plus alijs magis pungūt ginginas. vñ dolorem intensiore causant. Et natura in eos pducendo diutius laborat: 7 maxime cōtingūt p̄dicta pinguissimis pueroz 7 duos vētres hūditibus: qz pinguissimi maxie repleti sunt hūditatibus febres 7 spasmos 7 dyarias facere potentibus: 7 maxie si st̄ptici fuerint fm ventrē: qz in eis ille hūditates magis reti-

nentur. vñ 7 magis multiplicant. Causatur aut̄ puritus in pductione dentū natura ppellente dentē per ginginā: vt egrediat: quare pūgit ginginā: sicut spina carni infixa plus tñ q̄ spina. Nam spina nō causat dolozē sic intensum: nec ēt postq̄ est infixa causat dolozē nisi amplius moueat. Sed dens cōtinue causat eū quousq̄ debite egrediat. Est aut̄ dolor spine mere pūgitius. dolor aut̄ a dente q̄uis sit pūgitius: est ēt puritius: ad cuius puritionē adiuuat humiditas puritua illuc fluēs: pp quā aliqui ginginā ap̄at: 7 hinc est q̄ ḡnantur in eis febres: que fm plm sunt esimere: lz ēt aliqui putride in dispositis ad eas 7 aliqui sequūtur spasmi mā illa fluēte replete nervos illaz partiū: sicut aliqui possint fieri spasmi aliaz partiū: imo 7 aliqui totius qui aliqui non est p̄portionatus ad mām sequēs ad sensationē tristē ginginaz: 7 aliqui ēt sequitur dyaria mā illa descendere ad stōmē que ēt aliqui p̄t inducere lienteria debilitando digōnem 7 aliqui vomitū lassando os stōi. Et dixit Ipo. q̄ plibus senioribus factis. i. in etate p̄cedentibus ad etatē cōcussionis accidit eis paritonia. i. squinantia. Et pp hanc cām spondiliū colli intus impulsio: 7 affracta accit eis 7 lithiasis. i. lapis vesice 7 lūbici rotundi 7 ascarides 7 accozcordines. s. veruce 7 porit̄ dixit Sal. p̄^o 7 satyrasis: 7 serofulere 7 alie pustule. Et ip̄s adhuc senioribus magis factis 7 ad iuētute: accedentibus accidunt eis p̄dictoz morboz multi 7 febres diurne magis. Et ex naribus sanguinis fluxus. Et dixit. adolescentibus x̄o intelligens pro eis iuuenes qui p̄nt dici adolescentes cū sint in sine augmenti q̄uis nō pp̄ie accidunt sanguinis sputa pp ebullitionē sanguinis in eis 7 motuū eoz vehementiā. Et p̄t̄is que p̄sequit ad sputuz sanguinis maxie putrefactū. Et accit iuuenibus febres acute: qz multiplicant colerā 7 accidūt eis epilepsie: 7 h̄ per accidens ex inordinatione regimis. Et alie egritudines accidunt eis. s. calide propter eoz caliditatē ignē 7 acutam. Et vltra hāc etatē. s. in senectute accit eis asmata 7 pleureses 7 peripleumonie: 7 lithagie: 7 freneses: 7 caufones: 7 dyarie diurne: 7 colerice: 7 humorales. s. ex alijs humoribus a colera que accidunt eis pp debilitatē virtutuz eoz 7 diminutionē caloris innati ip̄oz ad resolvenduz supfluitates 7 debilitatē ēt digestionis eoz: vnde q̄uis paucioribus egeāt nutrimentis 7 paucioribus vtant. Nihilominus multiplicant in eis supfluitates: 7 p̄portionaliter de hūioribus expellēdis plus remanet in eis q̄ in iuuenibus. Unde accidit eis dyaria diurna. Et accidunt eis ēt dissinterie 7 lienterie 7 emorroydes. i. fluēs. Et dixit Ipo. decrepitis accidunt dissinterie carari tusses 7 strāgurie 7 articuluz supfluitates 7 nefresis. i. dolor renū cōtingens pp humores grossos descendētes in renes 7 accit eis vertigines apoplexie cacēsie 7 puritus totius corpis 7 vigilie 7 melie 7 ventris humiditates. i. fluxus humoralis 7 lientericus ēt oculoꝝ 7 narium hūditates 7 hebetudo oculoꝝ 7 glaucosia 7 grauitas auditus. Et hec oia multiplicatis per indigestionē humiditatum flāticiis multis: que descendūt ad supradicta mēbra: 7 aliqui purientes sūt. Et scias q̄ nō volunt auctores q̄ etates sint cause morboꝝ: sed volūt q̄ morbi accidūt in etatibus hoc est in corpibus taliter etatue dispositis: vt morbi cōsequant̄ 7 siant q̄uis cāe morboꝝ in etatibus euenientū sint alie ab etatibus. Et scias q̄ maxime accit morbi in etatibus q̄n cōplexio nālis est conformis cōploni etati: vt tales morbi ḡnent. Nam tūc magna est corpis dispositio ad patiēdū. Dixit Ipo. 2° affo. senes. s. p̄mi plerūq̄ egrotant minus iuuenibus. sup. 7 ēt minus pueris: 7 iuuenes ēt plerūq̄ minus egrotant pueris. Et rō est: qz p̄mi senes respectu iuuenū 7 pueroz plerūq̄ meliori vtunt regimine pp lasciuā 7 inexperientia pueroz. Nam isti magis q̄ senes a cōcupiscentijs molestant. Etenim iuuenis. dixit Ari. p̄mo ethi. inexpertus eoz actū: qui fm vitā sunt. pueri ēt respectu iuuenū 7 senū sunt inexp̄ti 7 sunt gulositates isequētes:

Quid morbi sint magis apti euenire in pueritia.

Quid morbi sint magis apti euenire in iuuenibus.

Quid morbi sint magis apti euenire in senectute.

Quid morbi sint magis apti euenire de crepitis.

Que etas sit p̄mone: ad egrotā duni.

unde in regimine magis iuuenibus & senibus errant. Et dixit Gal. in 2°. q. 3°. notanter dixit plerūq. q. non quilibet senex quolibet iuvene egrotat minus: q. non quilibet senex vti meliori regimine quolibet iuvene: imo ego dico q. diebus nris vidi plures senes egrotare magis iuuenibus: q. hodie senes insequuntur lasciuas & concupiscentias eorum non minus iuuenibus. Quicūq. ergo senex non vti meliori regimine q. iuuenis plus egrotat pp virtutis eius debilitatem. Nam si iuuenis eque bono vteret regimine sicut senex minus egrotaret pp fortitudinē virtutis eius se melius defendens & minus supfluitatis multiplicantis. Si vero iuuenis vteret regimine peiori egrotaret plus: q. plus faceret illud malū regimē ad causandū morbū q. fortitudo virtutis sue ad resistendū. **S**icut & morbi ad cōpiones referri possunt. Sciendum tñ q. cōplexio humida peluioz est sicca ad recipiendū egritudines: & a causis intrinsecis: & et ab extrinsecis. vñ dixit 3°. 6° affo. q. bus nares humide & semen humidū. s. nāliter est in qbus signis significant hñtes complexiones humidas egrius. Et ratio est: q. in eis maxime reperiuntur cause egritudinū precipue malū pp abundantia humiditātū superfluarū in eis: pp quas reddūtur molles valde passibiles & modicū resistentes et causis extrinsecis. & subdit 3°. in hoc affo. quibus vero pñia salubrius. i. habentes nares siccas & semen siccū: que attestantur cōplexio nisi sicca sunt magis perdurantes sani & minus infirmātur pp contrarias causas. **S**ed q. 3°. 6° epidimiarū dixit. q. habentes nares humidas et semen humidū sunt saniores. Ideo exponunt qdam id est sunt in sanitate potētiores nō ad qualibet operationē: sed ad operationē in preseruanda specie: q. sunt potētiores ad spermatizandū et generandū. Et habentes cōtrarium sunt morbidiores. i. nō sic potentes ad spermatizandū et generandū: imo magis sunt inclinati a spermatizatione ledi. Vel vt exponūt alij. habentes nares humidas. i. per quas debite expurgantur superfluitates cerebri: et semen humidū. i. debitam expurgationē eius a testiculis saniores sunt q. habentes nares siccas. i. per quas non expurgantur debite superfluitates cerebri: sed retinentur. Et habentes semen siccū per indebitam expurgationē eius a testiculis habentes complexiones siccas: s. minus inclinati sunt ad patiendū. Si tamen patietes fiant grauius patiuntur: q. patiuntur a forti causa. **D**icunt q. cōplexio humida nālis magis subiecta est morbo malū q. cōplexio sicca. s. que est sicca per carentiā humiditatis respectu temperate: et hoc pp abundare multū superfluitates in cōplexione humida. Sed cōplexio sicca cuz presentia multū humoris sicci egrotatior est cōplexione humida naturali: q. propter defectos humores disponit ad egritudines: & hoc dicunt in q. tuz cōplexio sicca ponatur magis colerica vel magis melancolica respectu temperate q. cōplexio humida ponatur magis flegmatica vel sanguinea respectu temperate. **E**t dicit q. positis duobus lapsibus cōtrariis in gradu equalibus stat vnū esse passibiliorē altero: & tamē erit minus malū. 2°. g. Corpus calidū & humidū est passibilius frigidū & siccorū tamē corpus frigidū & siccū est pelius calidū & humidū. Et cōsimiliter intelligēdum est de alijs particularibus. **D**ixit enim 3°. 3° affo. egritudinū alie ad alias regiōes & horas & dietas. supple. & alia imutantia corpus nostrū bene & male nate sunt: & p hoc intellexit q. quēdam egritudines se habēt ad quasdam regiōes & q. de facili in illa regiōe & generantur & augentur: & quedā male: q. nec facilliter generantur nec generate facilliter augent: & verificatur maxime de morbis cōplexionalibus siue materialibus siue nō. **E**t dixit Gal. in cōmen. dicti affo. q. morbi generati in tempore cōsimili & curati in tempore pñio sunt meliores: intelligēs q. morbi generati in tpe cōsimili melius curantur in tpe contrario. Et habet hoc veritatē indicatio: ne curatiua sumpta ab essentia morbi: s. m. quas cura sit per

contrarius & ceteris paribus: & nō voluit Gal. in verbis dictis. q. morbus qui differtur curari ad tempus cōtrarium sit melior illo qui curatur in cōsimili: q. quanto citius curatur tanto melius est. **D**icunt morbi cōsiles peiores sunt in tempore cōsimili q. in contrario: q. sunt magis dispositi: vt intendantur propter iuamentū quod prestat tempus cōsimile morbo cōsimili ad intensiōem eius. Et dicit q. morbi dissimiles semper si imateriales sunt melius se habent in tempore dissimili. Sed de materialibus cōtingens est morbi cōsimilez melius se habere: q. melius curari in tempore cōsimili q. in cōtrario: vt patet de tertiana que melius curatur in estate q. hyeme. **E**t scias q. cum dicitur natura morbi est &c. Nihil aliud intelligit nisi morbus sit inclinatus ad tuz vel taliter ledere vel imprimere. **E**t scias q. morbus semper ledit per sui qualitatem. Nam actio soluz a qualitate prouenit. omnis. n. actio fit cū motu. Et propriū eius est esse in motu: & motus simpliciter est a qualitate. **A** quantitate aut morbi nō prouenit lesio simpliciter & per se: ita q. nullus morbus per se & simpliciter agit per quantitatem suam. Nam omnis actio pñitate perficit: quantitati autē nihil est pñium in predicamentis. Et cum hoc in quantitate non est motus simpliciter: & per se: q. est necessariū ad hoc vt actio sit. **I**nsuper morbus simplr est qualitas: & cum qualitate agere debet. Non enim cū quantitate: qm si cum quantitate ageret: tunc ageret vltra suam speciem: quod esse non potest: qm sicut res se habet ad esse: ita se habet ad operari. Sed morbus habet se ad esse per qualitatem: cum sit qualitas: ergo per qualitatem operabilis & non per quantitatem. **E**t hinc est q. morbus inuolutionis quantitate nō ledit: vt quidam putauerunt: licet videatur importare inuolutionem quantitatem debiti. **D**icunt tamē q. morbus ledit cōsequenter coadiuratione per sui quantitatem: que est sua forma naturalis vt esse habeat: & vt operet debitam quantitatem ex postulat. forma itaq. que in maiori est extensa quāto magis agit: q. potētiora corpora sequuntur magnitudines que sunt in eis necessarie. Debet enim omne agens debitas habere quantitatem infra quam si fuerit nō ager. Et propterea Gal. dixit 3° de complexionibus. q. 13 ignis sit acutissimus: tamen in minima quantitate sumptus nedum nō agit: sed nō sentitur. **E**t q. morbus modo dicta quantitate ledat. Intellexit Gal. in cōmen. affo. in exercitantibus &c. q. atletarum quidam in vltimā repletionem venientes proculdubio moriuntur subito aut in eis scindunt vasa &c. Et Aui. scda pñmi. dixit. q. repletio venas scindit: q. uis enim sanguis sit temperatus in qualitate: tñ in quantitate potest venas scindere: & de febre sanguinis dicit q. vna de speciebus eius fit per augmentū quantitas solum. Et sic etiam dicit q. humores aliquando per sui quantitatem calorem extinguunt naturalē. **G**al. in tegni. caplo de egro simpliciter videtur innuere. q. corpora pñt esse multum lapsa in cōplexione nō stante lapsu in compositione: q. dictum nō videtur consentire rationi que vult q. facta permutatione in causa & pncipio fiat necessario permutatio in effectu & pncipio. **M**odo cōplexio est causa & pncipium compositionis: q. re &c. **D**icunt quidam: q. lapsu magno stante in cōplōne sequi lapsus in compositione pōt dupliciter intelligi: vno mō q. semper sequatur lapsus proportionis: ita q. q. tū est de lapsu in cōplexione tñ sit in cōpositione: & isto modo non est vey. ratio est: q. pōt esse virtus informatiua valde fortis: & virtus digestiua in semine debilis. Nam possibile est mām seminis esse male cōplexionis: & tñ virtus informatiua erit fortis. Et tunc gñatur cōplexio mala & cōpositio bona: non tñ est ita bona: sicut si cōplexio fuisset bona: q. nō pōt ita bene vincere mām sicut viciisset si fuisset cōplō bona. **A**lio modo potest intelligi q. sequat lapsus in cōplōne: sed non proportionalis. vñ plus operat virtus gñatiua in mām disponendo complōnem q. operet informatiua. Et sic qm mām est indispōsa

Que com
plo fit ma
gro apta e
grotare.

In q tpe
melius cu
rent mor
bi an i cō
sili: an in
cōtrario.

Ab aplo duplex.

spofita non pot ita bene vincere eam sicut qñ foret bene di-
 spofita: & sic possibile est esse lapsum magnū in cōplone non
 existente magno in cōpōne: & econuerso. **C**Alij aut dicunt
 notādo q cōplo est duplex vt declarauit Auer. 6° colliget.
 vna est sequens formā: & alia mām. p̄ma est per quā indi-
 uiduū acquirat formā determinate speciei: vt sic hoīs q nō
 hoīs. & ista est q cōprehendit latitudinē p̄mi modi equa-
 litatis. sc̄da est que per determinatū modum mixtionis fa-
 cit sic hoc acquirere formam fortis q nō alterius hoīs. Et
 iste dicunt dispōnes individuales quas dixit Auer. esse in
 infinitū variabiles. **M**odo dicūt. q in hoc quesito Sal. lo-
 quitur de primo mō cōplōnis & nō de sc̄do: q loquit de
 eo in quo accidit variatio fm̄ magis & minus in latitudi-
 nis. Et tūc ponunt conclones. **E**t prima est. q loquēdo
 de prima cōplone impossibile est lapsum cōplōnalez esse
 egritudinalē simplr ex gñatione nō stante lapsu in cōpōne.
Ratio est: q stante tali lapsu egritudinali simplr ex gñatio-
 ne impole est mām esse vndiq; obediētē virtuti informati-
 ue: & sic nō bene organizabit. Et organizatio puenit a virtu-
 te informatiua. Dicunt aut notāter ex gñatione: q ex tpe
 possibile est fieri vt in eo in quo a p̄n^o gñationis fuit in-
 formatiua fortis & mām obediens & organizatio bona. Sed
 postea in tpe ex malo vsu pole est permutari ad cōplōnem
 malaz remanente cōpōne bona. **S**c̄da conclusio eorū est.
 pole est lapsum a gñatione egritudinalē in cōplone esse
 simplr non existēte lapsu egritudinali simplr in cōpōne.
Ratio est. q non semp sequit malitiā cōplōnis malitā
 cōpōtionis: q pole est virtutē informatiua esse fortē & in-
 uenire mām malaz. Unde non poterit sic facere q faciat in
 ea cōpōnem bonam. tñ inde faciat aliquā bonitatem in cō-
 plexione. Et sic in cōplone resultabit lapsus paruus: qui nō
 erit egritudinalis: sed neutralis. **T**ertia cōclusio. pole est
 a gñatione sanitatem simplr esse in cōplone: & egritudinē
 simplr in cōpōne: q possibile est virtutem informatiua esse
 fortē & mām euacuata tñ paucam ex cuius q̄ntitatis defe-
 ctu sequit in cōpōne defectus & malitia: vt p̄ de capite par-
 uo qd tñ est bone cōplōnis. **I**tem vñ innuere Sal. vbi
 supra. q egritudine existēte in quibusda; mēbris totū cor-
 pus dicat esse egrum. **P**rimo aut de accidenti dixit 1°. q
 si vñ corpus non pot perficere opationē fm̄ aliqd mēbrū
 dī egrum fm̄ illud mēbrū: & nō fm̄ totum pp̄ qd notant
 quidā q existente lesione in mēbris influētibus super toto
 & in principalibus: tunc totum dī dī egrū: q tunc totū nō
 pot perficere bene opationes suas. **D**ixit Sal. si cor sit le-
 sum nō pot bene influere super toto: sed cū totum nō p̄ficiat
 bene opationes suas nisi per bonū influxū cordis. Carens
 ergo eo nō poterit bene perficere opationes suas: & cū totū
 non pot bene in solitas opationes: dī esse egrū. Si vero le-
 sio fuerit in mēbris facientibus opationē p̄o toto iuuati-
 uam: & non influant super toto vt stū & pulmone: tūc totum
 potest dici egrū: & pot dici sanum fm̄ diuersitātē gradus le-
 sionis: vñ si lesio fuerit parua non dī totū egrū: si vñ ma-
 gna: sicut. N. g. stomachus pot esse distēperatus in frigidō sic
 remisso: q lz nō perfecte faciat suā opationē: faciat tñ tan-
 tam q epar pot per ipsam suā completere digōnem. Unde nō
 sequit nocuentū super toto: & sic non dicit egrū. Si vero
 stomachus sic fuerit distēperatus in frigidō q nō possit tales
 digestiōnes facere: que sit apta recipere digōnes epatis sic ca-
 dit lesio in opationibus epatis. Et qz lesio opationibus epa-
 tis: sequit lesio opationū in toto: sic pot dī q taliter lesio
 stō totum dicit esse lesū & egrū. Sed si lesio fuerit in mē-
 bris non hñtibus opationē facere p̄o toto: tūc totum nō
 dī egrum: q pot opatio vñtis talis mēbrū esse lesa nulla
 sequente lesione in opationibus totius: sed solū dicit egrū
 fm̄ illud mēbrū. **E**t primo de accidenti dī. iuuenes ma-
 gis incurrit morbos calidos qz frigidos. Et lz morbi cali-
 di sunt magis cōformes nature iuuenū. Et tamen plēs iuue-

nes moriunt ex morbis calidis: quia plēs calidos morbos
 incurunt. Senes aut magis incurunt morbos frigidos qz
 calidos: & sunt eorū morbi vplm̄ diuturni: qz sūt de mā fri-
 gida apta tarde resolui. **D**ixit Ipo. in affo. quecūq; egrī-
 tudines senibus cronice sūt multotiens cōmoriunt ex mor-
 bis calidis: qz vt dixit Sal. in 2°. virtus senū est defecta nō
 sufficiens cōplere digōnem & resolōnem mām morboꝝ cro-
 nicorū. Si tñ contingat senes incurere morbū acutus plus
 iuuenibus cōmoriunt ex eopp̄ diuersitatem morbi acuti
 ad nām eorū: & pp̄ virtutem eorū esse defectā. Et ideo magis
 senes cōmoriuntur ex morbo acuto qz ex cronico. Iuuenes
 autem si incurunt morbū cronicum. dicūt quidam: magis
 cōmoriuntur senibus ex eo pp̄ incōformitatem morbi cro-
 nici ad nām eorū: que plus facit ad inducendū mortē qz fa-
 ciat fortitudo virtutis eorū ad resistendū. Et tu potes idem
 cōsiderare de morbo sicco & de humido. Et scias q quicūq;
 morbus dure curat in iuuenē: durius curatur in senē: & du-
 rissime in decrepito: supposita tñ paritate morboꝝ.

Corpora fm̄ diuersitate cōplōnū etatū & sexuum aliquā
 bene aliquā male se habent in diuersis t̄pibus: & in quibus
 temporibus ita diuersimode se habent. **Cap. xx.**

Aestate: & he ad h̄yemē. supple: & he
 quidē ad ver: & he ad autūnum bñ aut male se
 habere apte nate sunt. Et sūt intellige de cōpo-
 sitionibus. quedaz. n. sunt apte bñ se h̄re omni
 t̄pē: ita q in nullo t̄pē recipiunt nocuentū: sicut sunt cōple-
 xiones & cōpōsitiones temperate. Et quedā sunt apte bñ se
 habere omni t̄pē licet plus in vno qz in alio: lz in nullo per-
 cipiant sensibile nocuentū: & iste sunt que propinque sunt
 temperamēto ab illo parū distātes: vt q sunt sane vt multū.
 Et quedā sunt apte bene se h̄re in vno t̄pē & male in alio: vt
 cōplōnes & cōpōnes multaz lapsē siue sint tales a gñatione
 siue ex t̄pē. Alique enim de p̄dictis sunt apte bene se h̄re in
 estate vel alio alioꝝ tempoz & alique male. vel econuerso.
 Et intellexit Ipo. per bene se h̄re q sint apte cōseruari & re-
 duci. Et p̄ male se h̄re q sint apte labi vel nō cōseruari nec
 reduci. Et quidā extendūt dictum Ipo. et ad dispōnes neu-
 tras: qz in vno t̄pē dicuntur bene h̄re: vt qz sunt apte prefer-
 uari & in alio male: vt qz non sunt apte p̄seruari: sed in egrī-
 tudinē cadere. Et sūt extendunt dictū ad cōpōnes egras
 vt qd eo t̄pē dīcatur bene habere qz sunt apte curari: & alio
 male qz non sunt apte curari. Et intellexit Ipo. in t̄pibus ser-
 uantibus nām suā & nō aliter. **E**t Sal. specificauit in 2°
 que sunt ille nāe que bene se hñt in t̄pibus pp̄ que dicunt: q
 corpora calida & sicca male se hñt in estate: qz cor eorū male
 euentat in ea cū debeant euentari per aeres frigidōres qz cor
 temperatum: & tunc nō reperit aer ille cum debeat esse fri-
 gidior aere veris in quo cor temperatum bene euentatur.
Corpora vñ frigidā & humida bñ se hñt in estate & male
 in h̄yeme: qz pp̄ frigiditātē & humiditātē h̄yemis labunt la-
 psu maiori. **E**t dicit q corpora calā & sicca macra inanita
 nō bene se hñt in h̄yeme: vt voluit Sal. in 2° affo. ventres.
 Et ratio est: qz pp̄ raritātē corpoy & paucitātē: caloris eorū
 innati nō p̄nt resistere frigiditati h̄yemis: sed corpa calida
 & sicca qbus frigiditas h̄yemis bene cōmensuratur bene se
 hñt in h̄yeme: qz cū hoc q non ledunt p̄seruant a lapsu.
 Corpora aut calida & hūida in qbus caliditas equat humi-
 ditatē: & non supat illā melius se hñt in h̄yeme: vt dixit Sal.
 in dicto 2°: qz ex quo calor eorū resistit frigiditati h̄yemis:
 & per illā interiorius reuocatus & fortis effectus vniuersas cō-
 plet opationes. Sed in estate eorū ebulliente humiditate ad
 putrefactionē sunt disposita. Si vñ humiditas excedat ca-
 liditātē peius se hñt in h̄yeme qz in estate: qz in eis coadiu-
 uante frigiditate & hūiditate h̄yemis qbus cū debili calore
 resistere non p̄nt accidit caloris eorū suffocatio. **E**t notat
 q qñ Sal. dixit. talē cōplōnem melius se habere in t̄pē
 Nico. Ser. j. f iiii

Nota con- sum.

In qbus t̄pibus cōplones melius & de- teri se ha- beant.

Ab egritudine exi- stentem qz bulia mē- bris totūz capuo dī- cat egrū.

Aut mor- bi dist. ci- liores sūt in iuuenē & senē.

contrario intellexit etate existente fili comploni illi marie: ut verbi gra. complon nalis calida bene se h3 in vere. h3 maxime vey est cum fuerit in iuuetute: si ho etas pberet com/plexionem tunc a fortiori est iudicandū. vnde si fuerit etas po/rentior complone: vt qz valde frigida sit: que decrepiti tunc iudiciū est sumendū ab etate z dicere qz melius se h3 in esta/te: z ecōuerso. si complo potētor etate fuerit: vt qz complo sit calida z etas parū frigida vt prima senectus iudiciū erig a complone. Et si ecōtra potentes fuerint iudiciū mediū te/nebit. Cōsimiliter autē de etatibus. vñ dixit Ipo. in affo. fm tempora veris vt extremi etatis: qz. s. fm eius pñ pue/ri. s. oēs qui sunt a pueritia vsqz ad finē adolescentie: z eoz affines etatibus. s. infantes bñ digerunt: z maxie sani sunt: qz pueri in vere conseruant z infantes in pñ estatis melio/ rantur. Sed etate. s. tota z autūno vsqz ad aliquid. s. in pñ eius qd est conforme estati senes bñ digerunt z maxie si sa/ni sunt. Sed reliquo autūno. s. medio z fine eius z hyeme. s. tota z fortasse ē in pñ veris medietate. i. iuuenes bñ dige/ runt: z maxie si sani sunt: z h3 qz in dictis ipibus cōseruant z reducunt. Et intellexit Ipo. cōseruantibus dictis ipibus nās eoz ppias: qz in nō seruātibus posset euenire oppo/ m. Et cām predictoz reddidit Gal. in 2° dicti affo. Cōplo. n. pueroz apta est bñ se h3e maxime in ver z p̄cipue in medio eius qñ ver est magis tēperatū. Nam dixit Gal. cōplo pue/roz est etatiue tēperata: quare z in tpe temperato bñ se h3e/ bz: z maxime si pueri fuerint nāliter tēperati: qz tūc eis ma/ xime pportioat ver. pueri. n. nāliter calidi melius se hñt in pñ veris qz in medio z fine eius z pñ estatis: quia cum sint lapsi ad calidus melius in pñ veris p̄seruant. a maiorē lapsu. Melius tñ etiam se hñt toto vere qz corpora nāliter lapsa ad calidū aliay etatū: qz vt dictū est: ver magis ppor/ tionatur pueritie qz aliis etatibus: sed pueri nāliter frigidi melius se hñt in fine veris z pñ estatis. Et si multū essent la/ psi ad frū melius se haberēt in pñ estatis qz in fine veris. Cō Infantes autē dixit Gal. in 2° melius: imo optime se hñt in pñ estatis: qz q̄uis non sint t̄pati. pducunt cū humidita/ te fere supflua egente t̄pata exiccatione: quales possibile est fieri pñ estatis. Et de infantibus lapsis notāt illud idēz qd dicitur est de pueris fm qz lapsi sunt ad calidū vl' ad frigidū. Senes autē melius se hñt etate: qz ipsoy lapsus etatiuus est ad frigidū qui cōtemperat etate z augeri p̄hibet. Cōdit qz p̄dicta pportio de senibus pōt absolute dicit qz cōplo eta/ tua senū in iudicādo vincit cōplonem eoz nālem: idēz qz se/ nes q̄nūcunqz calidi nāliter bñ se hñt: q̄uis nō eque bñ si/ cut tēperati vel nāliter lapsi ad frigidū. Et q̄uis senes sint sicci: qz multas hñt supfluitates que egēt exiccatione: nō le/ dunt a siccitate estatis. Et si alijs ledunt: nocumētū mul/ to minus est iuamento calitatis estatis p̄hibentis augeri lapsum ad frigidū. Et sicut dōm est de pñ autūni qz plus est iuamentū qd facit sua calitate cū siletur estati qz sit nocu/ mentū sequens ex sui siccitate z inordinatione: maxime cuz autūnus in sui pñ nō sit multū iordinatus. Cō Iuuenes autē melius se hñt in medio autūni z i fine eius qz alie etates: qz cū calitas eoz sit acutior calitate aliay etatū melius frigidi/ tati autūni resistit. Et cū eoz virtus sit cōstātor nō sic ledit ab inordinatione eius: qz p̄pter dōm est qz mediū etate me/ lius se hñt in reliquo autūno qz aliay aliay etatum: nō tñ me/ lius se hñt qz in vere: z p̄ dictas causas: z qz eoz caliditas acutior refrenat a frigiditate hyemis: z qz et eoz virtus est cōstātor non ledit ab illa frigiditate: dōm est qz melius se hñt hyeme qz alie etates: verū qñ indicatio sumpta a cō/ plexione nālī separare etatiuā z esset iuuenis nāliter multū lapsus ad frigidum talis iuuenis melius se hñt qz hyeme. imo z in casti superabūdantis lapsus ad frigidus melius se hñt etate. Cō Et sicut dicitur est de etatibus: ita sicut dicit pōt de sexibus. Cō Et nō solum hñt predicta veritatē de ipibus: sed z de cōstitutionibus anni z climatibus z regionibus.

In qbus
ipib' etas
neo meli
e decreta
se hñt.

Iuuenes
suo i p̄
melius se
habet.

Infantū
suo i p̄
cipio etas
melius
se hñt.

Senes in
estate me
li' se hñt.

Iuuenes
in medio
autūni
melius se
hñt z in fi
ne eius.

imo z de oibus habentibus inutare corpus nostrū dicitur exercitijs artibus: z etiā motibus anime. Cō Ari. p̄ma pro/blematur problemate. 25. quesuit p̄pter quid hoies ma/ gis infirmen' estate qz hyeme: z tamē in estate rarius com/ moriunt qz hyeme nō intelligens qz rarius moriant in esta/te facta cōparatione omnū egritudinū estatis ad oēs hye/ mis: quia cū in estate multo plēs egritudines sunt qz hye/ me possibile est multo plēs estate mori qz hyeme. Sed in/ tellexit cōparando vnū certū numerū egritudinū estatis ad certum hyemis z vnū certū egritudinis estatis ad certū hyemis: z reddens cām: dixit qz in estate rarefacto corpore z infrigidato per resolutionē caliditatis innate z dissolu/ to ad labores. i. p̄pter labores: quia cōter hoies plus labo/ rant in estate qz hyeme: necessarie sunt p̄cipia. i. cause egr/ tudinū plura fieri p̄pter labores z indig' siones etiā indu/ ctorum z oblatorū cibozum fructū z herbarū: z enim iu/ uenes tūc fructus sunt qui existētes humidū z crūdū multi/ plicant indigōnes z supfluitates: quare sequit' qd dictū est. Cō Et quesuit in 27° problemate. p̄pter quid ver z autū/ nus sunt morbiferi. Et dixit: cām esse: qz mutationes tem/ porū sunt morbifere plus p̄ cōgregatos humores in cor/ pore quos inueniunt qz rōne dispōnis aeris. Et p̄cipue ver de quo dixit Ipo. 3° affo. qd est sanissimū z minime morta/ le. Et h de per se: qz est t̄ps magis t̄patum per accēs: tñ hic inq̄tuz inuenit corpus repletū multis humoribus reserua/ tis ex hyeme quos vere agitat z dissoluit z non resoluit p̄p debilitatē sue caliditatis qui dissoluti z agitati sunt cā egr/ tudinū. Et dixit Ari. qz autūnus est morbiferus magis h3e qz magis calio immato infrigidato qz frigido calefacto egro/ tamus. modo in vere frigidū calefit: sed in autūno calidum infrigidatur. Et ideo est magis morbiferus vere: qz frigidi/ tas inimica nāe humane: caliditas hō amica. Cō Et ques/ nit in pbleu. 26. p̄ quid post cōuersiones solis vtrāqz. s. cā que fit sole intrante cancrūz z eam que fit sole intrate capri/ conum vsqz ad centū dies moriunt magis egrotantes: qd non est aliud q̄ere nisi p̄ qd estate z hyeme moriunt ma/ gis egrotantes. Et dixit cām esse: qz post primā conuersio/ nem vsqz ad centū dies durat superabūdantia calit' z post se/ eundam supabundantia frigidit'. talis autē supabundantia facit infirmis morbos z corruptiones. vñ magis moriuntur.

De enumeratione quarundam aliarum causarum egrota/ tuarum. Cap. xxj.

Causa morbi est dispō qua lesio in opationi bus corpis mediate cōsurgit: qz me/ diante morbo. Et dixit Gal. p̄ de accidēti. qz id iuamento qd mediate nocet cā morbi vocat'. Cō Et cā morbi vt supra patuit est duplex. s. in/ trinseca z extrinseca. Et intrinseca est duplex. s. in/ cōiuncta. Et cā quidē morbi alia est p̄terita z alia est p̄sens. Cō Dicunt. cā morbi pōt esse res nālīs res non nālīs: z res cōtra nām. Et res quidē nālīs pōt esse cā morbi non de per se: sed per accēs. Et primo qdez p̄ regimen iuūas hanc rē nālem labi: vt in cōplone patet nāliter multū lapsa. Scōdo si non adhibeat debita q̄ntitas nutrimenti. Et 3° si nō debite regatur et per medicinas. Si vero res nālīs debite fm oīa regatur cā morbi esse non pōt. Causa vero nō nālīs indebi/ te corpori approximata cā morbi esse potest. Cō Dixit Gal. in libro de optima cōstructione. Nocumēta corporibus nō sris alia quidē ex eis que extrorsum causis estuatis in frigi/ datis humectatis z exiccatis vltra decēt z in hoc gñe labo/ res z vigilias z tristitias z sollicitudines z quecūqz alia ta/ lia reponenda sunt: alia hō a cibozū sunt a supfluitatibus z sunt duplicia ista fm genus: qñ ipse cibozū supfluitates duplices sunt. Nam hec qdem quantitate. Alia vero qua/ litate mollescūt: multiformes aut sunt fm species. Cō Et dixit 6° de regimine sanitatis: qz eoz qui infirmantur successi/ nis egritudinibus p̄pter pestem. i. cām in eoz corporibus existentem

Non
natis ali
quid transi
ta restra
naturam.

Quoniam
natis ali
quid parti
cularis.

existere est causa egritudinis alteri duoy. s. aut supflua repletio aut humor malignus gñatus in corpore. Et dixit. S. in libro paruo de pulsuz: ponit a Rabi in 3ª particula. mutatio aeris multa egritudine faciens z cibus mult⁹ vtu te aggrauas z exercitioy balneoy z soni imoderatio noian tur inter res: q sunt 3ª nam: et si genus eoy sit rep no naliuz q: ipse res inquantu sunt res supabudates z nam aggrauates in id qd est 3ª nam transeunt. Et causa q. dez morbi ali quando est gñalis sine vlis toti corpoti facies morbu in toto. Et quicq est particularis faciens morbu in particulari vno vel plurib⁹ membris. Et sicut potissima causa morbi vlis toti est corporis pparatio ad recipiendū: ita potissima causa morbi in particulari membro est illius membri pparatio ad recipiendum qd effundit ad ipsum: z talis pparatio morbi dixit Serap. de egritudinibus iuncturay fit: aut pp raritate substantie viaru: in quibus currunt supfluitates: aut eay amplitudinem aut pp multitudinē attractio nis membri aut: pp locum nalem: z declarans predicto dixit. q raritas substantie z amplitudo viarum: aut sunt nales: aut accitales. Nales: sicut caro mollis z glandule in collo z testicis z iugibus exites. Accitales sunt ille q sunt in sucturis exterioribus. z effusio appropriata attractioni fit aut a nā. sic in carne aut p accis: in iuncturis: qd ē aut p dolore vehemēte membri q excitat māz aut de motu laborio so membri. Et qñ be cāe pūgnat. i. dolor z labor: tunc attractio fit fortis. pp locū nālē vero: qñ membrū fit facile ad suscipiendū illud qd effundit ad ipz qñ situs eius est in interio ri qñ de pparitate humiditatu est descendere ad inferiora nāliter si non resistat ei in corpore membrum aliqui vehemen tius preparatū ad recipiendū illas pp causas dictas. Et dixi: Sera. ibidē in oibus membris pparatis: vt accidat in eis aliqd ex egritudinibus necesse ē vt aggregent iste due cāe. s. multitudo supfluitas z debilitas membri recipiētis q debilitas aut est nālis aut accidentalis. Et nō sufficit vna dicta rum causarum donec sit causa egritudinis. Nā si nos pone remus q ea egritudinis nō sit nisi debilitas tñ: tunc opz q egritudo sit semp duz pmanet debilitas. Et si dicimus q cā egritudinis sit repletio tñ: tunc nō opz vt appropriet egritudo vni membro tñ imo cōicet omnibus membris equaliter.

De accidente qd est tertia res preter naturaz a medico cō siderata: z de diuisione ipsius. Cap. xxij.

Accidens dupliciter reperitur sumptū. vno modo large pro omni eo qd accidit corpori. Et sic qlibet dispositio vel signū corporis nostri pōt dici accis: alio modo vt impositū ad significandū effectū sequentem ad morbū in corpore nforz dī sūtho. Et dixit Sa. pūmo de accidenti. q corpus patitur preter nām accidēs raro: qz pūmū accis dico id qd preter nām est. Nā pūxia diffinitio accidētis est mutatio qualitatis nālis. Et si dicat morbum esse nālis qlitatis mutationē: non tñ sequit q sit accis: qz morbus non est absolute mutatio: s; accidēs sic. Nam morbus non est nisi qñ mutatio qlitatis nālis nālī nocet actio nis: eo q ista duo simul morbo cōpetunt. s. mutatio qualita tis z nocumētū nālis actionis. Et est accidens triplex. vt dixit Sal. in tegni. s. actio lesa qualitas mutata z exiens mutatu: z vñū qd qz eoy cōparatū medico pōt vocari signū: qz medico aliqd notificat: cōparatum vero infirmo cui ac cidit z in se z absolute dī accidēs z erit vniuscuiusqz eoyz quārtas s; m quārtatē passionis. mala enim cōplo mēb: oyz si fuerit pua z nocumētū actionis eoy erit parū: z si fuerit magna z nocumētū actionis erit magnū. Et dixit Rabi in 7ª particula auctoritate Sal. 3° de accidenti. q vñū acci dentū multoties sequit aliū successiue. Et vt sic p^m puenit ab egritudine. 2^m puenit ex illo p. 3^m ex 2°: z 4^m ex 3°: z sic vl tra. Et sunt accidētū qdā que sunt ex toto genere preter nām vt actio corrupta: z s; m quodā dolor. Et quedaz non

ex toto genere preter nām. Sed quedā dicunt pmutata in quārtate qdā in tpe vel qualitate vt si qz egrotet z habent apētutum aliqualiter intensum vel remissuz ab eo qd habe bat tempore sanitatis pūma dicuntur 3ª rei nālialia ve ro non vt rubedo in peripleumonia. Et accidētia qdez aliqñ egritudines nuncupant. Et hoc erit aut qñ egritudi nes quas sequuntur non pceptunt ab infirmo: s; ipa sola ab eo sentiunt vt egritudines: nō. n. percipit eger aliqñ disera siā alicuius mēb: cordis solū pceptit actionis nocumētū vt nocumētū: vt tremorez cordis lipotomiā: z silia: quoy pceptione iudicat esse se infirmū: aut qñ accidētia sunt tā magna z intense lesionis: q vendicant sibi nām cause: vnde diuertunt ad se curā: z cura non debet proprie cause nec ac cidētis: s; egritudini soli. Et dixit. A. 2ª pmi. accidēs quicq sit egritudo quē admodū dolor capitis qui ex febre accidit. Cum quicqz sigif z tam diu sit mansiuus donec fiat egritudo cū febris recesserit z remanebit dolor. Et ratio est: qz tunc non habebit rationem accidentis qd est sequēs morbū: sic vmbra corpus: immo habebit post recessum febris rōnem morbi qui est ledere imediate sensibilibiter opationes. Et hz tunc rōnē subiecti per se stantis. Accidēs aut dū est in fieri z dependere a cā semp est accidens z nō morbus. Et dicit qdā: dolor est egritudo pprie. Nā dolor nō est aliud nisi trā sitis sensatio rei 3^aie subito ipimentis. Membū enīz dolere non est aliud qz ipsum sentire subito 3^aie impressionem. Et ppea dolor est operatio aie: sicut visus est operatio aie. Et si cut visus non dī dicit egritudo etiā si visio sit mala: sed acci dens egritudinis: ita dolor non dī dicit egritudo: s; accidēs z effectus egritudinis: q actio lesa. Et q sit apparet: qz dolor non est mala cōplo: nec mala cōpositio: nec solutio cō tinui. ergo nec egritudo. Large tñ sumēdo egritudinē do lor pōt dici egritudo sumendo egritudinē p omni eo qd di uertit ad se curā. Et sic intellexit. A. Nā dolor nō dī māsu⁹ qz fact⁹ a cā indepēdēs. imo ois dolor est a cā depēdēs. In oi. n. dolore mēbū dolens pūne imutat a cā ip: imēte: s; ab. A. dolor māsiuus dī ille qui pmanet in corpore: vt dolor cā a qua p processit non tñ qz ab ali qua cā nō depēdeat: vt pz de dolore inducto a febre remanēte post illius febris ab lationē. Et dixit Sal. 2° de acciti. contingit quicqz idē noia ri passionē. i. morbū z sūtho significat alterutris exitib⁹ eis s; m aliā z aliā rōnē: ita q vñū z idē possit diuersimode noitari accidēs z morbus. Dicit q imediate morbus ledit opationes. Nā qzuis ad morbū sequat sūtho vt dolor: nō tñ sequit ad ipm vt sit mediū lesionis: ita qz eo mediante morbus ledat: pōt tñ illud sūtho esse cā lehois pp quā cāz aliqñ dī q morbus mediate sūthomate ledit opōnes: pōt ē dī q morbus mediate ledit: nō qz nō ois morb⁹ imedia te ledit aliqū opationē: s; qz pōt aliqū aliā operationē le dere mediate. Et dicunt. oē qd est extra nāz pōt ledere opa tionē. Sed morbus p se ledit: cā xō z accis ledunt opatio nes per accidēs. qz mediante morbo. Lū ergo Sal. in tegni dixit. q a causa cōiuncta pncipaliter: vt sic imediate leditur opatio dī itelligi de ea que facta est egritudo. Et propter qd notant qz egritudo facta est duplex. vna simpliciter z ve re sicut ethica z effimera in qua nihil subest materie cā fa cientis. Nihil enīz est in corpore: qd dicitas febris generet. Alia est s; qd z large sumendo factū sicut cū cā pūncta so la facit morbū. nō suscipiens qd deiceps a cā ante: sicut eēt in tertiana vnius solius paroxisimi aut i vltimo paroxismo cuiuscūqz febris interpolat: aut in statu febris continue. in tali enim febre non est in corpore nisi causa cōiuncta a qua per se pncipaliter z imediate leditur operatio per respectū ad causam cōiunctaz: que mediate ledit z secundario. vel exponatur dictum. Sal. causa cōiuncta pncipaliter ledit. i. est id virtute cuius aliquid. s. morbus ledit.

De acre qui ex vna ex sex rebus nō naturalibus: z de eius electione pro conseruanda sanitate. Cap. xxij.

dolor qd

Egritudo facta ē duplex.

Ad hoc accidens.

Mer dupli
citer pñde
natur.

Er dupliciter considerari potest a me-
dico. vno modo putat
vnum elementum sicut corpus humanum in-
gredientium sic ponit a medico res naturales. Nam
ut sic non est causa effectiva alicuius dispositionum cor-
poris: de quo dictum est in precedentibus. Alio modo putat ab-
sens corpus humanum et locus in quo corpus humanum neces-
sario locatur: et ab eo continetur: et ab eo immutatur sicut qualitates suas
et sic a medico ponit vna de sex rebus non naturalibus. Nam ne-
cessario corpori humano approximatur. Non enim vivit homo nisi
in aere saltem tempore valde brevi. Et potest ei debite et indebite
approximari: et inter res non naturales nulla est que ita immutat
corpus humanum nisi per os et per nares ad corpus pervenit inspiratus:
et sic est inspiratus: et per poros cutis attractus ad arterias por-
tatur cum qualitatibus et sua substantia: et in corde et arteriis cum spiritibus
miscetur per quos omnes perficiuntur operationes. **D**ixit itaque Avicenna
secunda philosophia quod aer est elementum nostrorum corporum. Et propter hoc
quod sit elementum eorum est et emanatio vel euentatio nostris ad-
veniens spiritibus. id est res que continuo nostro corpori emanat
ingrediens et egrediens. Et propter hoc est causa meliorationis spirituum
non tam sicut calidum eventus: sed est et sicut facies. An autem aer
nutriat siue puertat in substantiam nostris spiritibus? dicitur in sermo-
ne 4° causa de spiritu. Alii tamen exponunt hic facies. id est transmissa
aut melioratio et temperantia spirituum per aerem. Dixit Avicenna
ex duabus pedet operationibus que sunt mundificatio et eue-
ntatio. Et euentatio que dicitur Avicenna est transmissio spirituum spi-
rituum calidi cum supfluitate caliditate per restrictionem spirituum. Nam
cum restringitur per interdum caliditas eius et inflammat nisi euen-
tur finaliter extinguatur: ut patet de igne cum cooperitur aut cum supfluit
in caliditate per alium. sicut ab extra supveniens ei et calefaciens
ipsum. Et istud temperamentum quod per euentationem aer infert spiri-
tibus est temperamentum relativum. dicitur Avicenna est tale: quod ad iustitiam
non ad pondus et facit euentationem tale temperamentum per aerem inspira-
tum attractum per pulmonem et per foramina cutis que sunt arteriis
vicina et per istud: si ergo aer quos circumdat valde est frigidus
dicitur Avicenna comparatione spirituum inati: quanto ergo plus est frigi-
dus comparatione spirituum que acquirunt in spiritu per restrictionem
nem: cum ergo aer ad spiritum pervenit impellit et agitat ipsum et
miscet eum eo. Et sic prohibet ipsum ne puertat ad igneam
tem restrictionem. sicut quia acquireret si in euentatione restrictionem
permaneret: et deveniret ad malitiam compositionis: ergo per aerem
ad ipsum pervenientem movetur spiritus et euentatur
et disponitur ad effectiones recipiendum aiales in se que sunt
causa vite. Et ad resolutionem suamet substantie vaporalis
humide. Quomodo enim aer aliquando: ut in estate sit calidus
respectu cutis: respectu tamen spirituum omnino tempore est frigidus: sed
minus in vno tempore quam in alio: et ideo aer non est eque bene
euentans spiritum omnino tempore. Sed in vno magis et melius
et in alio minus: et non ita bene. **M**undificatio autem facta
spiritus per aerem. dicitur Avicenna attractum et mixtum cum eo fit per socie-
tatem ipsius aeris quando ipsum reverti et egredi facit anbe-
litus per spirationem et cum eo egredi facit quod ei tribuit vir-
tus separativa ex vapore fumofo. Cum enim calor noster in-
natus continue agat in humiditate nostram continue ex ea
elevari facit vapores et fumos quorum comparatio ad spiri-
tum est sicut comparatio humoris superflui ad corpus. Nam
sicut humor superfluum gravat naturam corporis et extra-
hit ipsum a naturalitate sua versus dispositionem innaem et
egritudinem: ita etiam fumi illi et vapores illi extrahunt spi-
ritum a naturalitate sua versus dispositionem innaem. fuit ergo ne-
cessitas ut isti fumi exirent de corpore: cum ergo aer attra-
ctus in corpore manens supercalefit: ita quod non est amplius
bonus pro refrigeratione et euentatione spirituum virtus separa-
tiva separatur et disgregatur illum aerem a spiritu: cum eo separa-
rat illos fumos ignitos: ut cum eo eos permisceat: et extra in
expiratione emittit ut ab utroque spirituum mundificet: et novus
aer ingrediat ad euentationem eius. Sic ergo dicitur Avicenna tpa

metu spiritus et caloris inati sic cum aer attrahitur: et mundificatio
fit cum expellitur. Aer ergo cum attrahitur et ingreditur ad temperandum
spiritum necesse est: ut sit in effectu frigidus: sed postquam fuerit ad
qualitatem spirituum per calorem et longitudinem more et supercalefit de-
struit eius inuammetum: quod non potest amplius spiritu temperare:
quod non eget eo deinceps: sed est aer novus necessarius est qui gre-
diatur: et illius alterius aeris supercalefacti suppleat vices: que
operatur ut supercalefactus egrediat et suo vicario. id est nouo aeri lo-
cum euacuet: et ut supfluitates sicut spiritus eorum expellantur: igitur
cum aer fuerit transmissus. id est in facultate sua curis clarus: neque substantia
aliqua eum que sit ipsam compositionem spirituum ei admisceat sanitatem in cor-
pore efficit: et ipsam operatur. Aer vero mutatur et oppositus
predicto spiritui operatur. Nam efficit egritudinem et eam operatur.
Pro declaratione predictorum sciendum est quod calor est duplex:
vnus est virtualis siue potentialis: et hic non indiget euentatione
neque mundificatione per suam preservationem. propea quod ipse
non agit in materiam in qua subiacet: quare nec ipsam resoluit
in vapores: quod postea ipsum restringendo suffocet. Neque consumit eam
quod non eget ut refrenetur ab actione: ut agendo suam materiam con-
sumat: nec seipsum ex se sequenti. Alius est calor actualis: et hic
est: quidam est fundatus in materia propria que non habet in ea aliquam
preteritatem qualis est calor elementorum calidus ignis et aeris. Et
hic est calor non eget euentatione: quod neque resoluit materiam in qua
est nec agit in eam consumendo: cum ea non habeat preteritatem. Alius
est calor actualis qui in materia in qua est habet preteritatem. pro quod dicitur
quod non sit in materia propria: sed sicut materia aliena est extrinseca sic
est calor in animalibus. Et hic est calor qui euentatione in-
diget et mundificatione: quoniam sine his cito extingueretur. Nam
hic calor pro preteritatem quam habet in materia in qua est in eam agit
eam in vapores et fumos resoluedo et eam consumendo. Equit
vero ut refrenetur ab actione sua per introitum rei refrigerantis
euentantis et expulsionem superfluitatis fumofo: nisi enim
refrenetur ab actione in materia ipsam: et nisi loco resoluit quod
nouum reapponeretur cito materia ipsa consumetur. Et nisi vapores
illi excluderent cito multiplicarentur et calorem ipsum suffoca-
rent. Et hoc potest apte monstrari in calore acceso in licinio po-
sito in candela vel lucerna cum oleo seu sepo. Nam ipse agens in
candela vel oleum vel partes eius subtiliat et inflammat et in se con-
uertit. Et sic perdurat partem post partem subtiliando inflammando
et in se conuertendo. Cum autem deficit sepe vel oleum vel licin-
ium remanet siccum et incineratur et calor extinguitur. Item si talis
calor non euentaretur: et si non resolverent partes inflammate ca-
lor suffocaret et extingueretur ut apparet in igne coopto. Cum
enim non euentatur et non refrenatur resoluitur et consumit statim pres-
subtilitas aeris inflammati vel sepi vel olei: quibus sumptis
calor extinguitur. Et isto modo extinguitur paruus ignis a maio-
ri et candela accessa posita ad solem vel iuxta ignem statim extin-
guatur: hoc autem quod calidum euentando refrenatur esse frigidum:
sed non adeo quod ipsum corrumpat et extinguat: sed esse commensu-
ratum: sed de se sit calido spirituum et ipsius corruptiuium: tamen per ac-
cidens esse potest et ipsius preservationem: in quantum refrenatur et
prohibet ipsum ab eo quod esset causa corruptionis eius. Erunt autem
tale frigidum commensuratum aer et aqua. Aqua enim est temperans
calorem piscium et aquarum animalium. habet enim aqua formidatorem
quando ad animalia aquatica ex qua ipsa in ea preservationem et sufficit
eis pura aqua frigiditas ad temperandum ipsorum calidum debile.
cum debite ab eis attrahitur et sufficit ad ipsorum calidi mundifica-
tionem cum ab eis expellitur. Aer vero habet formidatorem ad calorem
reliquorum animalium gressibilium volatilium et serpentium et in eo vi-
uunt. Et ipse est temperans calorem eorum euentatione et mun-
dificatione. **Q**uapropter vnum quodque animalium predictorum
percipit vnum quodque animalium predictorum: et in eius ele-
ctione potest laborare. Nam aer salubris et bonus non solum
est corpori vitis et accommodatus: sed et meti. Quotidianis
enim docentur experimentis quod aeris impuritas ingenium he-
berat: apprehensionem obtundit: iudicium obstruit: cogitatio-
nes infatur et obligat affectiones: et eorum: omnia metis ope-
ra in aere

Mundifi-
catio spiritus
per aeres
attractus
quo fiat.

Arbor
et purus
solum
potest
mentis
vitalis

Quis sit
bonus aer
et quomodo
sit.

ra in aere puro perfectus exercens. Dixit itaque Sal. 6° de regimine sanitatis, bonus aer est qui certissime purus est. Est autem talis qui neque stagnat neque paludum evaporatione turbatur, neque ab antro vel gurgite venenosam auram spirante. Neque a lacuna expurgata magna aliqua civitate vel exercituum multorum. Malus autem aer est qui est ex putrefactione oleorum vel leguminum vel stercore coingnatus. Et qui nebulosus est propter fumum vel stagnum vicinam non est bonus: sicut et qui in cavata regione: vndeque altis montibus contracta nullo modo spiratione suscipiunt: suffocant enim est huius et putridus filis acri recluso in domo quodam ubi putredo a putrefactione et putratione spirationis operit quod omnibus etatibus certissime obest: sicut purus omnibus etatibus certissime prodest. Dixit Ras. 4° Almasoris, aer melior est qui clarus est et subtilis in quo non existunt multi vapores. Et neque getus neque profocatus inmensis: sed venti venientes ad eum component ipsum atque cum attrahitur delicatus sentit: et qui velociter post solis occasum infrigidatur. Aer vero omnia que diximus huius propria deterior est: qui autem ori stomachi et cordi quasi oppressionem inferre sentitur: et ex sui caliditate et grossitate anhelitum suum retinet. Atque ille in quo multum sentitur vapores grossi prope vicinitate lacuum vel stagnorum: in quibus aquae stantes inveniunt: vel in quibus fetores ex rebus putridis vel cadaveribus essent: aut in quibus est calor vehementer ardens vel qui restrictus a ventris non movetur. oes isti generis pestilentiales existunt. Aer equidem profocatur. Et aeres quos montes altissime et lacune circumdant ad quos nulli veniunt veteri malus est. Et Avicenna dixit 2^a primi, aer bone sibi est aer cui non admisceatur vaporibus neque ex fumis res etnea. id est non admisceatur vaporibus et fumis mali et corrupti. Nam talis aer multum inficit corpora. Unde recitat Albertus: quod Padua apertus fuit vniuersus puteus qui steterat clausus multis annis, et primus qui aperuit mortuus est. Et respicientes intus defecationem incurrerunt et aliquid mortem: prope quod aer qui intus erat plenus grossis et corruptis vaporibus erat. Et ideo multum fugiendus est talis aer diu reclusus et corruptus. Et sicut aer qui est inter motes et terram restrictus: et in vallibus et profunditatibus, imo dixit Avicenna, Aer dicitur esse celo discooptus ut possit eventari: et a vaporibus malis mundificari, talis enim aer bonus est omni tempore. Excepto dicitur Avicenna, quod in aere accideret putrefactio eorum: ut accidit in annis pestilentialibus puenientibus ex influxu superiorum. Nam tunc aer discooptus est malus: quod est magis recipiens illam putrefactionem quam restrictus et occultatur. Dicitur tamen quod aer cui aliquid admisceatur ex vaporibus aquae et terre bonis et non corruptis melior est aere cui nihil ex istis admisceatur: sicut est aer cacuminum motuum altorum. Nam talis aer sui subtilitate multum penetrando multum alterat corpora nostra. Et dixit Avicenna, quod aer bonus permanet clarus nisi ei permisceantur vapores lacuum: et stagnorum et profunditatum aquarum continentium: aut terrarum que sunt lapsae et locorum ubi nascuntur olera: et precipue talia que sunt caules et eruca. Et ubi sunt arbores viscosae, id est male sibi aut arbores malorum copiosius sicut sebar, id est arbor magna que oritur in egypto et nuxes et ficus. Avicenna dixit, nisi ei permisceantur odores putridi. Et dixit quod ad hoc ut aer bonus non fiat malus propter causas predictas non oportet ut remoueantur ab eo veteri boni qui suffiant ex terra alta aut equalibus aut massis grati, id est ex collibus paruis. Non autem venti eruffantes ex profundis locis aut locis paludosis et silibus. Nam tales veteri plus malignaret aere quam rectificaret. Et dixit Avicenna, quod aer non dicitur esse retentus in terra profunda, id est in vallibus profundis et restrictis ubi aer cito calefit cum sol oritur, sicut in vallibus et cito infrigidatur cum occidit. Ubi notatur quod talis aer si sit subtilis, est tamen nimis subtilis propter reuerberationem radiorum: et ideo quod nimis penetrando alterat corpora nostra non est bonus. Et est non est bonus: quod talis aer sepe mutat de caliditate in frigiditate, et e converso, et talis mutatio est nimis corporibus valde nociva. Et notatur de aere vallium profundarum quod valles ipsae: aut cum aquae sunt: aut sine eis: si sunt cum aqua tunc si eorum aer debeat esse subtilis propter multam reuerberationem, tamen preperat ab aqua illa propter vapores ab aqua eleuatos. Et tunc si talis aer euertatur non est multum malus: cum vero non euertatur efficit grossus et est malus. Si vero sint sine aqua: tunc aer est subtilis propter reuerberationem et putrationem vaporum in grossantium eum. Et iste est aer qui cito calefit cum sol oritur et cito infrigidatur cum occidit et est malus, ut dictum est. Et cum hoc in infrigidatione dicti aeris cum sol occidit, occurrit et obstaculum proueniens inter ipsum et solē ex motibus interpositis. Et dicitur quod aer bonus non dicitur esse inter parietes restrictus. Neque est dicitur esse aer loci in quo parum est theberigi, id est lacuum vel lacune et files congregationes aquarum: et nondum integre ad sanitatem perfectam deueniunt. Aer quidem bone sibi non resistit attractioni elusi: sicut qui stringit guttur et efficit stricturem anhelitus: quod talis est grossus malus. Sed aer dicitur esse in se purus in qualitatebus paratus iuxta ordinem temporum: in estate enim dicitur ad modum caliditate declinare: et est huius in hyeme. In vere vero et autumno ad temperantiam. Et aer temperatus est in se mediocriter a vaporibus depuratus delectabilis in quo non sudant corpora neque frigent, talis enim aer complexionem corporum temperat virtutes: confortat digestionem: aut sanguinem: et alios corporis humores mundificat et clarificat.

De diuersis effectibus consequentibus ad aerem diuersimode dispositum. Cap. xliii.

Aer calidus dissoluit et lassat. Et intellexit de aere satis intense caliditatis qui resoluit et rarificat, calitas autem temperata tunc rubificat: eo quod sanguinem ad exteriora trahit et non resoluit neque adurit. Caliditas autem multum interius colorē efficit citrinum sumendo citrinum pro cineritio prope quod resoluit illud quod attrahit et multum efficit sudorem: quod rarificat poros et manum sudabilem subtilizat: et ad cutem attrahit. Et in sudore euacuat. Et minuit vinam: eo quod resoluit et humiditatem ad sudorem peruertit. Et digonem debilitat: quod diminuit calorem inartum et a locis digonum diuertit et facit sicim resoluendo humidum subtile roidum. Aer vero frigidus, dicitur Avicenna, restringit poros cutis et digonem fortiorē reddit. Et huius maxime in corporibus robustis: et in alijs et: nisi frigiditas sit tanta quod caliditate extinguat naturam. Et vinam efficit multam prohibendo humiditatem resolutionem per poros cutis et exprimendo humiditates: quod postea fluunt ad vias vinarie: et minuit egestionem: prope quod musculi anie se expriment, id est restringunt, vnde retinet quod supra eos est: rectum et intestinum propter frigiditatem parum obedit virtuti expulsiue propter cuius obedientie putrationem stercore non descendit et propter hoc multum in intestinis moratur et in mora exiccatur: et est humiditas in vinam resoluit et multiplicata vinarie egestio minuit. Dicitur autem quod maxime minuit respectu eius quod comeditur: quod plus comedunt homines in aere frigido quam in aliquo alio. Dicitur, aer calidus corpus efficit macilentum et citrinum: sicim puocat, fame debilitat, cor calefacit, sanguinem cor rumpit: febres inducit, sanguinem de naribus puocat, et menstrua: et virtutes debilitat: poros aperit: corpora laxat: et digestionem impedit: prodest vero huiusmodi catarrum et reuma et paralyticam vlem et particularem que fit ex humiditate. Et aer frigidus facit est huiusmodi. Aer vero humidus, dicitur Avicenna, cutem lenit et corpus humectat. Et dicitur prodest macilentis: et prestatur corpori humiditatem pulchrum efficit colorem. Aer vero sicus est huiusmodi facit siccat enim cutem et denigrat corpus exiccando et ingrossando sanguinem. Dicitur passionarius, lucidus nimis et calidus locus relaxat corpora: frigidus vero et obscurus restringit mediocriter. Ex his autem temperatus perogegit, id est mulcet et oblectat et temperat. Aer vero turbatus trificat aiaz et comisceat humores eos commouedo. Et aer turbatus, dicitur Avicenna, alius est ab aere grosso. Nam aer grossus est ille qui in turbatione sibi sue similis, id est vniuersis. Sed aer turbatus non similis, id est difformis: quod cum partibus comisceat grossis, id est cum vaporibus grossis huiusmodi alias et alias partes eius: et non sibi sua totalitate. Lognoscat tamen uterque aer, id est.

Aer temperatus quod sit.

Aer calidus diu prope, cas.

Frigidus aeris pro, puetas.

Aeris huiusmodi pro, puetas.

Deputa
apere pa
dut.

turbatus et grossus. dixit Aui. per hoc qd in eis stelle minuta par appareret: et paru vident ab aspicietibus. Et in eis splendor eius qd est ex stellis fixis: sicut eius qd simillat par replendet. Et ca eius existit vaporis multi et sumi multi: et vti boni pauci. Dixit Ar. pble. 25^a pbleu. 14° i spatio qd de ab auroa versus mane frigidior est aer qd in sero. Et ca est qd auroa ppinquior est medie nocti in q friditas e inte fa p coparatione ad meredie. Sz qd est circa sero est ppinquius meridie: q est orta calior per coparatione ad media nocte: q est magis frigida: q magis a sole remota: sicut meridies est magis calida: q magis soli ppinqua. Et i 15° pbleu. dixit. q in noctibus tpe maioris seruoris vel estus inflammationes pfoctiue magis ptingunt qd in diebus: et ca est ppeuentatione: tpe. n. estus no fit in nocte euetatio neq emanatio infrigidationis. Euentatio. n. fit eo q status et vti qui hit aer e infrigidare et coterperare minus flant in nocte. pot etiam assignari alia causa que e q nocte adueniente aer e calefactus in die precedenter ita vt fortis sit facta in eo impleto. Et aer postea in nocte incipit ingrossari: et sic calitate magis cōseruat in se suscepta maxime cu non euentet. Et in pbleumate 17° dixit. q in serenitate magis fit frigus qd in nubibus vel tpe nebuloso: qzuis aer serenus magis irradiet a corporibus celestibus caliditate impimentibus et calefacientibus per motu et luce. Et ca e in serenitate nihil. i. nullu recipit vaporē: et no emz e aliqs locus i quo vapores debentes calefacere cōgregent: qbus cōgregatis aer no plus infrigidat. Sed flante austro vapores pdesant in nubibus retinetes calidu sibi ipressuz nec dispungunt: qre tunc caliditas in aere magis sentit. Et alia causa est: dixit ipse p p p nequalitate vaporu: vapor. n. in vna parte cōdensatus e coangustans radios solis: vt vehementer calefaciant et inflammatione in aere causent. Et tertia causa est dixit ipse: q vapor causatur ex infrigidatione alicuius humiditatis calide: q lz infrigidatur: cu enim infrigidatur spargit et aer e calefactus non oino diffusa. Sed cu fuerint oino diffusa et dispartita: sicut est in serenitate: tunc qz non retinet caliditate: sz frigiditas superat causatur frigiditas in aere.

De diuersis mutationibus aeris: quarum quedam sunt naturales: quedam non naturales: et quedam preter naturam: et de quatuor temporibus anni. Cap. xxv.

Considerauerunt antiqui sapientes tres fore aeris mutationes notandas: quarum vna e sensibilis valde et medicinalis penes effectu cōsiderata: de qua locutus est Aui. 2^a pmi cu dixit ver est pmi florendi arbores etc. Et scda est considerata penes astrologos: et et tetigit eam Hal. 5° theozice. que sequitur cursum solis sub signis zodiaci. Et fm hanc assignant quatuor tēpora anni vnu qd qz fm peragrationses solis sub tribus signis zodiaci: que mutationes sunt fere in tempore equales. Et fm has mutationes dicunt ver esse qn sol incipit intrare in pmi arietis: et durat donec sol ptranseat tria signa zodiaci. s. signu arietis tauri et geminor. Et post ver se quis estas: que incipit qn sol ingredit pmi cācri: et quousqz sol p rāseat tria alia signa. s. cācri leonis et vginis. Et post estate seq autūnus q incipit cum sol ingredit pmi libze: et durat donec sol ptranseat tria signa zodiaci. s. signu libze scorpionis et sagittarij: et deinde seq hyems: q incipit cu sol intrat signu capricorni: et durat quousqz sol p rāseat tria alia signa zodiaci. s. signu capricorni aqrij et pisciū. Et tertia aut mutatio est p siderata penes ortu et occasuz q runda stellaz fixaz fm quas varie pstitutiones in anno fiunt: qz posuit 3° p. in libro de aere et aq et c. et Bal. et sup. 3° affor. et Hal. 5° theo. Dicunt. n. estate initiari cu pleiades oriunt: q fm Haly. est in principio mensis maij. Et ruruz aer tres mutationes recipit siue recipere pot: quaru quedam sunt naturales: et sunt ille que fiunt in tēpibus seruantibus ppiā nām:

Quare aer in maue est frigidior.

Propter quid tpe maioris estus in noctibus inflammationes magis pfoctiue fiunt qd in diebus.

Propter quid in serenitate est frigus intensius qd tēpore nebuloso.

Difficilio tēporum anni sz astrologos.

Tres aeris mutationes. s. naturales.

sicut est mutatio ad caliditate et siccitate in estate: quedam de nominant no nales q causant ex dispoñe stellaru spali extra dispositionu terrestriu aut aquaticaru. non in multu aut neante aere a nali dispoñe sua in suo tpe: et pro tato no nalis dicunt: pro quanto talis aer possit puenienter et inconuenienter corporibus applicari. Et quedam sunt mutationes aeris preter nām: que sunt mutationes vehemēter habentes eoz poza immutare immo et corūperere. Sicut putrefactio accidens ei et vehemens alteratio in qualitatibus suis: et vocatur talis mutatio preter nām: qz est causa morbi. Et sic mutationes aeris alie sunt seruantes nālem cursum fm discursum p quatuor tpa anni: sicut que fiunt de inicio vnius tēpis ad media ipsius: et de medio ad finē eius. Et iste mutationes no sunt egritudinū gñatiue neqz neutralitatis decidentie: sz sunt sanitatis pseruatiue et neutralitatis pualefē tse in infirmis inductiue: qz sunt a supioribus regulate: et sunt ordinate paulatine facte: et connales sibi adinucē. Nā pmi vnius tēpis similari dz fini tēpis pcedentis. Et finis vnius tēporis pmi succedentis. Et fm mēte auctoz tēpis aeris mutatio nalis p pseruatiōe sanitatis corporis e melior qz si oia tpa pcederēt tēperata: ac et: et si oia pcederēt cu remissione suaz qlitatu: que eis debent fm nām. Et rō est. qz non eque bene fruges digerent: qbus pro alimēto corpora vescunt. Et qdā sunt no nales mutationes aeris par descendentes a nālibus: q possunt esse causa sanitatis corporis si congrue eis appicent: et possunt esse causa egritudinis si indebite appoximantur. Et alie sunt non seruantes nālem cursum: sed ab eo multu remote. Et he sunt duplices: qz quedam sunt accidentes aeri fm eius qualitates: vt caliditate frigiditate humiditate et siccitate: aut accidunt ei fm suam substantiā. Et aer qd e fm suam substantiam imutat non qd simpliciter omni altero circūscripto: vt sic nullu elementuz fm substantiā imutat: qm talis imutatio no esset nisi ipsius putrefactio: vt 4° methauroz: in omni aut eo qd putrefit opz vt sit p mixtio humidi cum sicco: et calidu eius non sit regulans ipsius hūidū. non enim cadit putrefactio nisi i mixtis. Elementu aut sumptū omni altero circūscripto no est mixtu. Sed aer dicitur imutari sz sbam: qm ei aliquid aliud imisceat corruptibile: aut corruptū ex quo aer resultat vnu mixtu iperfectū qd pot in sba imutari et putrefieri: vt cum vaporis mali aquei vel terrestres aeri permiscen quoz malitia accidit vt putrefiat et corūpit totū est mixtu ex aere et ipis. Et scdm autem qualitates imutat aer tripliciter. dixit enim Aui. 2^a pmi. qz aeri fm qualitates accidunt mutationes nales non nales et cursum nature egredientes. Et mutationes aeris nalis sunt mutationes tēpales. qm in vno qz anni tpe ad alia mutatur cōplone. Ut autē cognoscant preterdicte aeris mutationes qualitatue: opz scire quot sunt tēpora anni et nām et cōplone eozuz. et tpa qdē anni ab omnibus ponuntur esse quatuor fm quatuor mutationes et diuersitates qlitatum in aere in anno euenientes. Et ista tēpora sunt ver estas autūnus et hyems: et distinguunt ista tēpora a diuersis diuersimode. ab ecclesia qdez fm diuersas festiuitates. vñ dz. festum clementis caput hyemis est orientis. Ledit hyems retro cathedrato simone petro. Ver surgat vrbantus: estatem sinforianus. Ista in tēporū distinctio non multu pdest ad sciētā medicine et distinguunt ab astrologis aliter et aliter a medicis. Et dixit Aui. debes scire qz tpa ista fm medicos alia sunt ab eis q sunt fm astrologos. Nā tpa ista fm astrologos sunt māiones solis i vna quaqz parte circuli signor zodiaci incipientes a puncto vernali. qd incipit: et cu sol ingredit pmi punctū signi arietis. Et durat ver mētibz tribz. s. donec p rāseat tria signa zodiaci. s. arietis tauri et geminos. Et seq post ver estas q incipit cu sol ingredit pmi punctū signi cācri: et durat donec sol p rāseat alia tria signa. s. cācrū leonē et virginē. Et sequit autūnus cu sol ingredit pmi punctū signi libze. Et durat donec sol p rāseat alia tria

Merito
tempo an
ni fm me
dico.

Alia tria signa zodiaci. scilicet libra scorpionis et sagittarii. et sequi
tur hyems: cum sol ingreditur primi puncti capricorni: et durat
donec transeat reliqua tria signa. scilicet capricorni aequarii et pi
scis: redeat ad primum punctum xivale. **C** Sed 3° medicos
dixit Aul. 2° pmi distinguunt predicta tempora: nam ver in terris
tpatis est tps in quo tm necessarie sunt res calefacientes pp
frigus: vt inde fit multu curandu. Neq; euetio pp calorem
alio neq; euo. s. rebus calefacientibus pp calorem. Et. n. in ve
re non egermus igne neq; cooptura panno: et mora sub so
le et stuphis siue balneis siccis: vt in hyeme: neq; et remoue
mur ab igne et cooptura et mora sub sole: sicut in estate. Et
hoc e veru sumedo totam latitudinem veris piculariter. tm
ver in predictis recipit diuersitate fm eius pmi. pcessum et
fine. Na in eius pmi similitur fini hyemis et eius sapit nam.
Et in fine eius similitur pmi estatis. Et in medio eius tenet i
ter predicta mediu vnu qd qd et alioz tepoz similitur recipit di
uersitate fm eius pmi mediu et fine: vnu scilicet n. pmi similitur
tur fini tps pcedentis. Et eius finis pmi tps sequentis et ei
mediu mediu et inter ipsius extrema. Et subdit Aul. q in
vere est pmi floridi arboris: eius tps est tps existens inter
equitate xivale: aut ante ipsam: aut post ipsam: pax donec sol
fit in medio tauri. Et h in regionibus tpatis. Na vnu qd qd
teporu hz magna diuersitate hz diuersitate climatu. Et ver
qd d a delectatione: q tep delectatio est. Et p vim vo
cabuli res delectatioe puas vocat auerna ab a. qd est sine
et vera qd est delectatio. Et hinc locus inferior et obscur
vocat auernus. Unde 6° eneidis d. Facilis descensus auer
ni. In vere terra recipit totu ornatu suu quasi apparens in
veste nuptiali et pulchritudine sua demonstrat. Et fit sicut
sponsa pulcherrima. **C** Et dixit Aul. autumnus e veri oppo
situs in h maxime q sicut ver est tps floz. als folioz et ini
tiu pomoz. Autumnus est tps motationis coloris folioz et
pmi casus eoz. Autumnus d a tepestate in autu appar
et: tunc. n. apparet casus folioz arboz: et maxie diuersitas
tepor: vel d ab autunando siue colligendo: q in eo multi
colligunt fructus. Autu fiant veti septentrionales decre
scunt flumina minuant fontes facies terre sui caret pulchri
tudine. volatilia calidas querunt regioes: q drupedia suas
appetunt cavernas: et serpentes foueas et apparet mudus: sic
semina etatis plena indiges vestibus quasi recesserit ab ea
sua: et senectus festinet. **C** Estas vero dixit Aul. e totu
tps calim: et hyems est totu tps frigidum. Est eniz tps hye
mis fm medicos totu tps qd est a casu folioz vsq ad tps
pullulationis gionis pductionis floz. als folioz: qd eniz
est inter tps veris et autu. dixit aul. e aut estas aut hyems.
C Et apparet ex dict: q tps veris et autu est magis bre
ue q tps estatis et hyemis: et hoc fm medicos. **C** Et scias
q pole est: vt p diuersitate regionum ver precedat: et citi
incipiat aut tardetur: et similitur et alia tepora. Et hoc dixit
Aul. in tribus regionibus: quales sunt terre nostre. in alijs
aut terris pole est vt antecedat ver et tardet autu. Et ite
ru de hyeme dixit q est estati oppositu aut minus aut ma
gis fm terras. **C** Medicus inquatu medicus hz distingu
tepora anni rone effectuu manifestoz corporibus hoium
ptingentiu: sicut fecit Aul. 2° pmi. Sal. tm distingit ea penes
ortu et occasum quarundam stellam. vnde dixit estate oziri
in ortu pleiadu: quoz ortus est de mese maii. Et q hyems
incubat illi occidentibus: quaz occasus est in mese noue
bris. Sunt aut pleiades septem stelle: quaru tm sex apparent
fm locillatorem in dorso tauri circa gradu 15^m. Et sic
pleiades quasi pluuiales: q in ortu eaz coiter pluuie sunt:
vel dicunt pleiades a poplea matre eaz: vel dnr pleiades
a pluralitate: q sunt plures stelle minute iter stellas maxie
pinnate. Et sic pinnate dicte sunt septem pleides: ex eis tm no
apparet nisi sex: q sex filie plex debuerut cu dijs: q postea
transmutare in stellas manifeste apparent: septima autem
latuit pp verecundiam: q cum homine concubuit.

De qualitatibus quatuor tepoz: et quo per coparationes
ad diuersa diuersimode graduantur. **Cap. xxvj.**
q aliquo vnus tps potest dici tale
4° vno mo coparando ipsum ad
seipsum temperatu seu seruas nam seu ad suu te
peramentu: et isto mo. v. g. dicit hyems sicca et
calida: que declinat ad caliditate et siccitate non
excedentes. **C** Secdo modo coparando ipsuz ad eqle ad po
dus: et isto mo dicit hyems frigida et sicca: que recedit ab eq
li ponderis per frigidu et siccu plusq distare debeat fm na
turam. **C** Tertio modo coparando ipsuz ad effectus ex eo
puenientes in corporibus hoium. Et vt sic hyems dicit fr
gida et sicca in q hoies vehementer ifrigidant et desiccant.
C Quarto mo coparando ipsuz ad tps tpatu qd e ver. Et
isto mo hyems dicit frida et humida: estas cala et sicca: et autu
nus fridus et siccus. **C** Dixit Aul. q coplo veris e tepata.
Et non est sicut qda extrimat cala et humida: no est aut te
perantia poderalis. Dicit qda cu pseruat corpora. Et pserua
tio actio quedam est. Et ois actio et operatio attribuit dona
tioni vtutis seu qlitatis agentis. vt dixit Aul. 4° metaphy.
Et q eius temperantia non sit ponderalis dnt et apparere p
effectus: q vere percipit: vt dixit Aul. 2° pmi aliqua calefa
ctio et rubificatio in corporib hoium qua pcipere no face
ret poderalis temperantia. Si tm temperatu poderale pcederet
tunc aliqua pars vis: et sicut autu diceret et foret tpata: cu
ver fit trasitus de frigiditate et humiditate hyemis ad cali
tate et siccitate estatis: et autu sit trasitus ecouerso. Et si
licet transire d extrmo ad extremu nisi pmediu. Sz est tpa
tia veris temperantia iustitialis qd non oimoda pp no hie
oimo silitudine ad corpora nostra: et q vt inuit auctores
temperantia veris declinat ad caliditate et humiditate pau
cam. Dixit eniz. A. 2° pmi q ver cu sua equitate declinat ad
subtile caliditate pariter lopita et humiditate nale. Et pp
ea bal. 5° theorice. assimilauit ver pubertati et pueritie. Et
dixit q ver est pmi tepoz et primu sic etas pueritie. Et Aue.
scdo colliget. dixit q temperantia veris que maxie est circa
medium eius est tpata: et ideo in eo opationes iuueni sunt
perfectiores: aer in vere vt temperatus: q neq; rigore pp fri
gus: neq; sudorem pp estum facit. Est. n. temperatu cu lati
tudine magna: q non alterat corpora nostra sensibilibiter: sz
est aptu maxime ea custodire. Non. n. in eo vna qlitas vin
cit aliam manifeste et excessiue: sz sunt in ea qsi pfracte cop
ratione alioz tepoz. **C** Et scias q que dicta sunt de tepe
rantia veris: vel et autu referenda sunt ad regiones tpatas
quis et in ceteris alijs regionibus ver sit tpatus alijs tpi
bus. Quidam tm dnt esse alijs regiones in qbus aliqd tepus
est tpatus vere: vnde in meridionalibus calidis et siccis
hyems est eis conformior vere. Et in septentrionalibus fri
gidis et humidis estas. **C** Dixit Dama. in suis affo. no est
tps eodem modo in omni regione: q n. est sol in cancri cir
culo qppe estas est hic: hyems no alibi. et in alio loco ver et
autu in alio. Ad quoz varietates et similitudines dif
ferunt coplexiones et vitia et consuetudines habitatoz. In
india. n. habitatibus sub equinoctiali: sunt due hyems due
estates et duo vera et duo autu: vnde fructuum abundan
tiam producant arbores et memoria his subtilis est: et alia
multa pp temperantiam veris. alias aeris. **C** Dixit Ipo.
3° affo. ver sanissimu est et minime mortale: maxime tm ve
rificat hoc fm ipsius mediu in quo dicunt est sanissimu re
spectu cuiuscuzq corporis: maxie tm respectu corporis tpa
ti qd maxime pseruat. Et etiam est tale respectu oiu corporu
lapsoz: ea eniz aut pseruat ab vltiori lapsu: aut ea re
ducit ad melius: imo dnt quida q respectu corporu lapsoz
q reducitur ad temperiem: ver magis pportionaliter corporu
lapso qz corporu temperato: qz reducitur ad temperamentum
pportionaliter est plus qz in temperamento conseruari. Et
dicunt non dicitur ver sanissimu: q in eo nulli contingat

Coplexio
nem vero
esse tepe
ratu quo
intelligat.

Sarctas
teporum
anni non
est eodem
mo in om
ni regione.

Here esse
sanissimu
et minime
mortale q
modo in
telligatur.

Quidam
pleiades
vbi sunt.

morbi: qz immo ptingunt multi: vt supra dictu fuit: s; qz in ipso pauciores accidunt morbi qz in alijs tpiibus: z d; mini me mortiferu: qz in eo cotingit plm salute fieri qz mortem. Minus. n. ptingit in vere mori pp ipfius tēperie. Nō sic tñ quā in eo ēt mori ptingat: z maxie rōne dispōnū ipis pcedentis. **C**estas ab oibus ponit cala z siccat: qz fit cala: dicit Aui. 2ª pmi hoc est ppea: qz sol oppositioni capitum est ppinquus. Lū aut est ppinquus z oppositus capitibus no stris maiorē causat calitatē pp qd tunc fortitudo existit radij qui ab eo pfluat. nā tunc imaginat puerit retro: aut supra angulos valde acutos: aut sup seipm in radijs in qbus penetrat. Et ppea inspissat. i. multiplicatur radius: eo qz reflectit sup seipm. Multiplicat ēt qz qñ radius respicit directe capita nostra: tūc pcedit a centro solis sicut cū directe nō respicit pcedit a circūferētia eius cū aut multiplicat radius: z maxie pp reflexionē eius sit in aere maior calitas. Nam corpora luminosa nō causant caliditatē nisi p radios. **C**Nō. qz in estate sol magis directe respicit capita nra qz i aliquo alioz tempoz. Nō tñ ita directe aspiciat nos sicut respicit habitantes in linea equinoctiali. Et quia sic ēt possit aliquis dicere qz predicta: ergo causa assignata maioris caliditatis in estate nō est vera: qz si esset vera tunc habitates sub linea equinoctiali haberēt intensiorē caliditatem nobis. qz est falsum. Nā regio illa ponitur tēperata. Ideo Aui. volēs hoc remouere inuenit. qz duplex est cā intensiois calorīs: quarū vna est propinqtas solis z rectitudo radij eius. Et alia est longa mora eius in ipsa ppinquitate. Sed qz sol in linea equinoctiali non morat: iō in ea non intendit caliditas qzuis sit recta eius oppositio. Nā mora longa plus facit ad intensiōē caliditatis qz rectus aspectus. z hinc est qz post meridiē in die intensior caliditas qz in ipso meridiē qzuis i meridiē sol directius aspiciat. Et illd ideo qz plus durat hinc ēt qz in mēse iulij est intensior caliditas qz in medio iunij: qzuis in medio iunij directius non aspiciat: qz plus durat non multū recedēs ab oppositioe z appropinqtate. **C**Dicit itaqz Aui. qz sol pdurat directius in estate sup nos qz in istis moranur latitudinibus sicut in hyeme sumus circa conferentiam: z pp hanc causam dixit ipse in estate lumē existit magis splēdidū. eo qz fiat: vt supra dcm ē: magna multiplicatio radij in eadē pre linee. Et adiuuat ad h resolutio facta de vaporibus phibentibus splendere. Et pp dēas cās sol calefacit in estate plus qz in alijs tpiibus qzuis i alijs tpiibus sol nobis magis sit propinquus: z in estate sit nobis magis longinquus cū in estate sit in sua auge z maiorē altitudine in qua esse possit: z p oīs magis distās a nobis: qm predictoē cāe plus faciunt ad caliditatē qz ppinquitas eius ad nos. **C**Et dicunt qdā. qz ad intensiōē calitatis in estate multū adiuuat canicula que ē in ore leonis cuius ortus est. 20. die iulij z durat vsqz ad 20^m die augusti: vel p. xl. dies vt dicit alijs: qz ipse hz maximā virtutē in trāsmutādo aerē ad caliditatē. **C**Qz aut estas sit sicca declarauit Aui. z dixit qz preter hoc qz estas sit calida est ēt sicca pp resolutionem humiditatis que fit in ea a multa caliditate. Et pp resolutionem z subtiliationem sbe aeris z in ipsius similitudinē cū nā ignea z pp paucitatem eius: qd cadit in ea de rore z pluuia que haberent humectare aere eius ipsa red dicitur sicca. **C**Hyems vero dixit Aui. est frigida z humida pp causas in ea exites drias causis facientibus estatē calidam z sicca. In hyeme sol appropinqat ad poliū antarcticū z elongat ab artic. quare aspectus eius est obliquus z reflexio modica: qre est apud nos frigiditas magna. diuersificat tñ in ea sm fm^m eius mediū z finē: z fm diuersitatē climatū z regionū: nam qsto clima magis appropinqat ad poliū articū tanto in eo maior est frigiditas. **C**Autūnus qzū est in qualitatibus actiuis est tpatu: dixit Aui. qm in autūno calor nondū est diminutus multū. Neqz ēt frigiditas in eo puenit ad cōplementū z intensiōē suā. Nā in eo sumus

quasi in medio longitudinis z ppinquitatis solis ad nos z pp hoc ppinquus existit tamento inter caliditatem z frigiditatem. Sed in qualitatibus passiuis autūnus existit distēperatus: qz est siccus. **C**Dicit. n. Aui. qz inter humiditates z siccitatē non existit tparus: quō. n. possit esse tparus: cū sol iam in estate precedente exicauerit aerē z nōdū acciderit a causis humectantibus. qz sit dicte siccati o^m: qz nōdū aduenit aliqua cā sufficienter humectās qz cōpauerit siccitatem precedentē. Et non obstat: dixit Aui. qz sit tparus in actiuis. Et qz sicut frigiditas in eo remisit calitatē ita debeat remisisse siccitatē: qm iste dispōnes nō sunt files: qm in frigidare calefactū est dispō facilis: sed humectare exiccātū nō est facilis. Et dixit. neqz ēt obstat: qd dcm est de vere: qz ē tpatū in passiuis. ergo sicut caliditas potuit veris remittere friditatē z humiditatē eius: ita vt qz possit facere friditas autūni: qz d; posse remittere calitatē z siccitatē eius: qm puerfio qz est ad humiditatē pp frigus non est sicut puerfio qz est ad siccitatē pp calozē facilis. Sed cōuersio ad humiditatē pp frigiditatē est difficilis: qm quelibet caliditas deficcatur: sed nō qlibet friditas hūectatur: imo dixit Aui. plerūqz quelibet caliditas in humectando fortior existit: hoc cū mām inuenierit quā dissoluat: tunc. n. illa mā dissoluta hūectatur: si g ista caliditas sit ita fortis. qz possit humidū multū tpatū cum sicco soluere: tunc colligit ipz: vñ remanet res illa hūectata vt pz in plūbo. Siue caliditas illa sit debilis potēs tñ dissolueret humidū nō sic cōpactū cū sicco: sed non potēs ipm resoluere ēt colliqñ rē illā reddit humectatā: humectare aut non pōt quelz friditas: qm non qlibet frigiditas inspissat cōstringit z adunat. s. i. tñ qz generet hūiditatē. Nā nūqz causat humiditatē in aere nisi dū est tāta. qz cōcludat caliditatē in visceribus terre. tunc. n. vapores multi eleuant ad aerē z hūectāt eū. Non g est dispō que facit remanere ver in hūiditate hyemis sicut ē qz facit remanere autūni in siccitate estatis: oīs. n. humiditas tpatu a tāto tpe pp caliditatez in quāto nō tpatu siccitas autūni pp frigiditatē. **C**Et vltima pdicta opz scire: dixit Aui. qz hūiditas z siccitas de qbus bic inquirir. Nō est humiditas aeris nālissimo accidētalis qz accidit aeri pp pntiam humiditatu z vaporū aquosoz aeri pmixtoz reddentiū ipm humidū per quoz resolutioē z puationē aer d; esse siccus ita qz hūiditas z siccitas aeris sunt sic opposita sicut est oppositio habitus z puatiois. Nam cū illi vapores aquei sunt in aere habitū aer d; humidus. Lū at ab eo resoluunt aer d; siccus. **C**Nō. qz humiditas z siccitas pnt considerari duplter. vno mō put sunt qlitates inherentes: z sic opponunt pzie positue. vt pimo de gñone z corruptione: z vt sic de eis non est hic sermo. Alio mō put humiditas dicit cōpositionem corporis humidi. z siccitas illius puationē. z isto modo summunt hic z opponunt vt habitus z puatio: nā tunc d; aer humidus qm in eo pmixti sunt vapores humidi reddentes aerem humidū per ipsoz pntiam per quoz pntiam ēt sequi pōt z sequitur humiditas qualitatiua. Et cū illi vapores ab aere fuerint sublati aer d; siccus ad quoz sublationē cōsequit sublatio illius humiditatis qlitatiue: z sequit: z sequi pōt siccitas qualitatiua. Et sic pz quō siccitas similitat puationi p illoz corporū humidoz exclusionem: z humiditas similitat habitū p illoz positionez. Dicunt ēt. qz aer pōt dici siccus per admixtionē vaporū terrestriū siccoz: sed non fecerunt auctores de hac siccitate magnam curam: bene ergo pludieratio. **A.** qz facilius est exiccare humidū p calm qz hūectare siccū p frigidū: qz facilius est de habitu venire in puationē qz ecōuerso. **C**Dictā ēt qnem. **A.** declarauit per expientia z dixit: si pones rem siccam in aere humido z rem hūidā in aere sicco ponēdo frigidum in sua frigiditate sicut calidū in sua caliditate: tunc inuenies. qz sicce non taz cito humectant in aere frigido qz res humide exiccant in aere sicco. Et hoc ideo qz caliditas est magis actiua qz frigiditas. Est etiam

Etatis cōplexio ca. lida est z sicca.

Quasmaior est caliditas in estate qz i alijs tēporibus.

Completo hyemis est frigida z humida.

Autūni tēplo sicca est z in actiuis tēperata.

nox autūni per rōnem dictam cū sit aer magis subtilis z raris debeat esse calidior nocte veris z non frigidior. Nam dicendum est. qd est frigidior per dicta causas bene p̄sidera tam de aptitudine ad recipiendū pp̄ subtilitates z raritates. Neq̄ p̄p̄ea qd corpora nostra citius z plus sentiunt frigiditatem autūni q̄z veris: est qd ver sit magis distemperatum in calido: eo qd ipso non t̄m̄ sentiunt caliditatem veris ex frigiditate q̄z t̄z sentiunt ex frigiditate autūni: eo qd corpora in vere sunt exentia a frigiditate hyemis ad caliditatem z sunt cōsueti infrigidari in vere: frigiditas ē nō sic p̄imit: quia sunt adhuc densa ex frigiditate precedente z nondūz aduenit rarificans forte: sed in autūno est oppositum: qz corpora sunt exentia a caliditate non assueta frigiditati. Et iō magis sentiunt frigiditatem: sunt ēt rara: vnde frigiditas magis in ea im̄ p̄imit. **¶** Scias dixit Aui. qd in dictis tēperamentis z cōmplexionibus tēporū non est credendū. qd solum t̄ps sit fm̄ illā suā cōmplexionē: imo in vno quocq̄ tēporūz erit in diebus suis aliquā dissimilitudo. Et accidit vt vnus dies alicui tēporūz similis existat z nō alij nam in diebus eius est dies qui est vernalis: z qui est hyemalis z qui est estivalis z qui est autūnalis qui in die vna calefacit z infrigidatur. Sed tempus fm̄ plurimum sui procedit fm̄ t̄pamentū sue complexionis. **¶** Notant. qd sicut temperamentūz corporis humani potest imaginari propter p̄riarum cōmplexionem membrorū eius coalterationem siue coalternaz sumptionem z potest imaginari tēperamentū t̄pis: ita vt dicatur tempus t̄patum est illud qd quanto fm̄ aliquā sui partem est calidit̄m̄ fm̄ aliam illi equalem est frigidit̄m̄: z cōsimiliter de tēperamento passiuarum qualitatum.

¶ De cōparatiōe q̄tuor tēporū aduicē in nā sua. Cap. xxvij. **A**licēna 2^a p̄mi in capitulo de ere bone substantie dixit. qd multotiens aeris alie sunt nāles z alie sunt nāe p̄rie z alie sunt que neq̄ sunt nāles neq̄ sunt extra cursuz nāe. Et subdit. qd mutationes que nō sunt fm̄ cursum nāe siue sint nāe p̄rie siue non q̄nq̄z eueniunt fm̄ circuitum: z q̄nq̄z non obseruant circuitum. de mutationibus autē nālibus que sunt q̄n tēpora seruant nām earum: dixit Aui. 2^a p̄mi qd omne tempus qd proueniat fm̄ qd d̄z h̄z iudicia propria que dicuntur: verū t̄m̄ est sciendum. qd finis cuiuslibet t̄pis principio eius. qd est post ipsum in iudicij duorū tēporū cōicat. s. ipsius z sequētis z in egritudinibus cōicat cuz sine precedentis. Dixit itaq̄ Aui. qd ver qd est h̄z suam nām est melius t̄ps oium aliorūz: z est t̄ps proportio nāle cōplōni spiritus z sanguinis. qd lz existat cū sua equalitate quā noiquimus de qua. s. d̄m̄ est: supra ad caliditates t̄m̄ declinat subtilitate parūper sopitam z ad humiditatem nālem. **¶** Notant. qd aliquod esse tēperamentū pōt intelligi duobus modis. vno modo absolute z fm̄ t̄pamentū p̄deris: vt sic ver est distemperatum. vnde 2° colliget. dixit Auer. si diceret. qd ver esset temperatū pp̄ proportionem. s. ad pondus qualitātū ex quibus est vna cū alia. hoc est falsum: qz vnaqueq̄z rez que appropiat cōplōni appropiat de necessitate d̄natiōne vnus qualitatis actiue que stat loco forme z dominatio est vnus. q̄litate passive: q̄ stat loco m̄e. Nam si ita non esset cōplōnatum non esset vnus in forma: imo esset duo. s. qz ex duobus entibus in actu nō fit vnū in actu nisi vnā habeant rōnem. Neq̄z ēt esset recepta vna operatio in suo termino si due qualitates p̄rie dominantes essent sup̄ ipsūz ambe eq̄les in potētia vel in actu: qz ex duabus rebus in actu p̄ris non pōt fieri vnū in actu. s. si fuerint equales in virtute: neq̄z ēt ex duabus non p̄ris: sicut nō fit ex duabus lineis in actu vna linea in actu. Alio modo cōparatur: sic aut ver cōparat ad sibi intrinseca. Et sic ēt d̄z z sic est distemperatū: qz cū nō sit equale ad pondus sua qd nō h̄z t̄m̄ de calido. q̄tum de frigidio: neq̄z t̄m̄ de sicco q̄tuz de humido non pōt poni t̄patū. Aut ver cōparatur ad extrin-

seca z vt sic aut cōparat ad quodcūq̄ contingens z sic non est eius aliqua vna cōplo sicut nec alicuius rei sic cōparate est aliqua vna cōplo. Nam ver cōparatū ad estatē est cōplōnis frigide z humide: z cōparatū ad hyemē est cōplōnis calide z sicce. Aut ver cōparatur ad aliq̄d mediū: z sic aut ad medium sui generis. i. t̄pis: z isto^o ver ponitur t̄patū: qz est magis t̄patum q̄z alia t̄pa: aut cōparat ad mediūz. s. ad corpus humanū z ad mēbz qd est medium inter oia mēbra. s. ad cutim: z sic ēt ponitur tēperatū cuius tēperantiā declarat sensus tactus qui non iudicat ipsuz calidū neq̄ frigidū neq̄ siccum neq̄ humidū: declarant ēt eaz operationes corporum que in vere sunt meliores: vnde Auer. 2° collz ait. dicimus qd ver est t̄ps in quo opōnes nutritiue sunt perfectiores. z hoc non accidit nisi pp̄ multiplicationem caloris nālis i corpore pp̄ quod calor nālis est calidus z humidus: z d̄z qd cōplō huius t̄pis est per caliditates: qz speculatio in cōplone huius t̄pis est in cōparatiōe ad corpus humanum. Et dixit. opōnes iuuenū: sumendo iuuenes pro pueris adolescentibus z perfectis in hoc t̄pe sunt perfectiores. Et p̄p̄ea potest dici. qd est t̄ps temperatum cōplexiōi humane. **¶** Notant. qd calor nālis in hyeme per accidens plus multiplicat q̄z in vere pp̄ eius frigiditatem calorem nālem interius recludentes z vniemem. Et p̄p̄ea in hyeme calor nālis multiplicatur in visceribus corporum. Sed in vere calor nālis multiplicatur per se plus q̄z in hyeme: p̄p̄ea: qz ver est proportionatū: z p̄p̄ea in vere: qz calor naturalis multiplicatur in toto corpore. Et p̄p̄erea temperate multiplicatur sanguis: z p̄p̄ea rubificat cutem: eo qd sanguinem ad eā trahit temperate z nō sicut calor attrahit estivalis: qz qd attrahit resoluat. Temperamentum t̄m̄ veris latitudinem h̄z magna fm̄ eius fm̄ medium z finem z fm̄ eius diuersitatem climatū regionum z terrarū. **¶** Hyemes vero seruans nāz suam frigida ponitur z humida p̄parata corpori humano. Et ipsa qdem dixit Aui. 2^a p̄mi. ad digerendū est melior. s. p̄ accidens: non per se: eo qd frigus eius caloris inati subam cōprehendit. i. intus congregat z vnit: vnde fortior efficitur z non dissoluit. Et ēt qz fructus in hyeme sunt pauci z nō comedif in hyeme nisi cibaria leuia. i. acuta z calida: qz cōdita cū sp̄ibus calidis z acuminibus. Non aut leuia z facilia digerit: cū cōiter comedant graua z difficilis digestio nis: q̄ t̄m̄ lz sint talia in se p̄nt vocari leuia cōparata calori in hyeme fortificato h̄n digerenti ea. Et ēt qz hoium motus post repletionē est paruus. Et qz ad loca ingrediunt calefacientia vt stuphas. **¶** Et subdit. qd hyems plus debilitat coleraz q̄z alia t̄pa sua frigiditate z sue diei breuitate z sue noctis. plixitate. Dicunt. qd longitudo diei p̄ueniens est ḡnōni coleraz: longitudo vero noctis ḡnatiōni slegmatis. Et dixit qd hyems est magis constringens materias z ingrossans z immobilitans eas. Et p̄p̄ea dixit Aui. in hyeme est magis necessarium sumere ea que incidunt z subriliant. Estate vero dixit Aui. augetur. colera rub. Et hoc q̄tum ad fm̄ z medium eius: qz in fine eius augetur colera nigra p̄p̄ea. qd subtile ab ipsa colera rubea resoluatur z grossuz retinetur z cōstringitur: z ideo in fine estatis multiplicat colera adusta z vitellina p̄assina z zinaria. Et q̄nq̄z p̄ adustionem conuertitur in meliam innālem z multiplicatur sel nigrū. Et estas humores resoluat: ideo eos purificat. verum virtutes debilitat z operationes nāles: z hoc causa multe resolutionis ēt carminat coleraz p̄p̄ea qd resoluat illud qd attraxit de sanguine ad cutez. vñ cutis remanet depauperata sanguine z spirituz: sic p̄iuatur coleraz bono z citrinatur. **¶** Et dixit Aui. qd in estate t̄pa egritudinū. s. m̄lium breuiant. Et redēs cam dixit. qm̄ si virtus fortis fuerit in egritudine inueniet aerē estatis calidū adiuuantem ad dissolvendū humores z maturādū z equandū eos z ad extra corpus expellendū. Si vō virtus debilis fuerit in egritudine aer calidus resoluēdo addit ad debilitatē eius: vñ cito destruetur z morietur.

Magis sentitur frigiditas autūni q̄z veris.

Notandum est.

Magis sentitur frigiditas autūni q̄z veris.

Magis sentitur frigiditas autūni q̄z veris.

riet eger. Et hoc idē voluit Gal. i. comē. affo. est iue quarta
 ne zc. **N**otant. q. morbus imālis ille q. est similis estati
 plongat si salubris est: si vero est nō salubris breuiat. Si
 vero nō est salis estati: tunc tam salubris qz nō salubris. plō
 gat. Et hūc p̄dicta veritate de estate seruante nām suam. s.
 q. ē calida z sicca. Si vero estas fuerit humida: dixit Aui.
 q. est masticans idest plongans: z nō elto determinās egrit
 tudines. Et p̄pterea suax egritudinū tpa plongant p̄ptre
 rea: q. mediante caliditate gnātur putrefactio z mediante
 humiditate plongat: cum p̄re multitudine resistit cite reso
 lutionis: z p̄ptre hanc cām: dixit ipse plurima vlcep in esta
 te humida p̄uertunt ad estiomēnū. z accidunt in ea hydro
 pisis z lenteria z lenit nā. i. accidit dyaria. z ad hoc toruz
 adiuuant multi humores qui a superioribus z capite de
 scendunt ad inferiora. s. ventrē z intestina qui sunt cā lieute
 rie z dyarie: z et hydropisis. **E**t autūnus dixit Aui. est
 tps multax egritudinū: eo q. ipso hō sub sole calido mul
 tū incidit de die: deinde in nocte p̄uenit ad frigus. Et sic hūc
 in eadē die distempantā in calido z frigido que est cā egrit
 tudinū. z p̄pterea q. in eo est fructuum multitudo qua hu
 mores sunt mali. z p̄pterea: q. ad ipm p̄uenitur cū virtute
 debili: eo q. dissoluta in estate. Et p̄pterea q. in eo gnātur
 z sunt humores mali. p̄ptre mala cibaria qbus hoies tūc
 vescunt: q. z resoluūt eorum subtile z remanet grossum eoz
 z q. adurunt. Et p̄pterea q. cum in eo aliqs humoz ebul
 lierit: z nā vult ipsum expellere z resolvere non p̄t: q. fri
 giditas autūni reducit ipm ad interiora. z constringit. Et
 autūno: dixit A. sanguis multum minuit. est. n. in sua cō
 plexione p̄rius sanguini. Et p̄pterea non iuuat ad gnandū
 ipsum. **L**uz ergo non faciat ad gnationem eius: z ipse iam
 minutus sit in estate p̄ resolutionē quaz estas in ipso facit
 segur q. de ipso in autūno in corporibus sit parus. Sed
 in ipso accrescunt z multiplicant anibe colere. s. rubea que
 est residua ex estate: z nigra p̄ptre: qd in estate humores fi
 unt cinis. i. adurunt z per adustionem transeunt in colerā
 nigram innālem: quā postea autūnus incinerat. Et sunt
 verba Gal. 3. affo. in comē. affo. Autūno vero zc. **E**d
 iunt q. autūnus est tps egrotatiuum siue seruet nām suā si
 ue non: vep. tū non seruans nām suā est egrotatiuoz: seruā
 te eam. Est aut egrotatiuum p̄ptre sequentes subitas z in
 ordinatas mutationes in eo euenientes. ex qbus mutatiōl
 bus plus p̄sternit virtus qz ex intensione gradus vt experi
 entia notat. **A**c et q. tū cōplo corporis cōplonē aeris inseq
 tur: iō in autūno multipit imutant humores z sunt varij z
 diuersi nūc calidi nūc frigidi. Et ex his corpora in autūno
 varijs z diuersis agitant morbis: z supra numerate fuerūt
 egritudines vnicuiqz quatuor tempoz anni p̄portionate.
Quo p̄mutatio nō fit in tpbis s̄m q. tps est p̄ q̄litate
 mutata in ipso aere eo tpe: q. mutatio aliqñ est in s̄ba aliqñ
 do i qualitibus: z aliqñ simplex: z aliqñ cōposita: z sic de
 aliis pluribus mutationibus. Cap. xviii.

Mutationes q. eneniūt aerī s̄m tpa an
 ni: z que ex inde p̄sequun
 tur in corporibus hoium vt egritudines. dixit
 Aui. 2. p̄mi. nō eueniunt p̄ptre tps in quantū
 tps est: cū sit sepatuz ab istis inferioribz z n̄tis
 corporibus sed adueniunt in tpe: p̄pterea q. in eo mutata q̄
 litas aeris magnā opationē efficit in mutationibus disponū
 corpoy hoium: z aerī accidūt mutatiōes aut in sui s̄ba: sicut
 qñ corrupit per nixtionē corpoy z corruptoz in ea ele
 natoy a terra z terre nascendibus corruptis z malis aut ab
 aqis malis: aut p̄mutatio accidit ei in qualitibus suis sin
 gulariter vel cōposite. Singulaliter sicut cū p̄mutat ad ca
 liditatem vel frigiditatem siccitatem vel humiditatem. Cōposite
 vero sicut cū mutat ad caliditatem z siccitatem simul aut ad
 caliditatem z humiditatem simul. Aut cū mutat ad frigiditatem
 z siccitatem simul. aut ad frigiditatem z humiditatem. **E**t per

mutatio aeris in sua s̄ba est semp p̄mutatio p̄ter nām mala
 z malas inducēs egritudines z pestilentias p̄mutatio ve
 ro eius in q̄litatebus suis aut est p̄mutatio nālis q. est illa q.
 aduenit aerī p̄ tpa seruātia nām suā: aut ē p̄mutatio nō nā
 lis q. aduenit aerī p̄ tpa nō seruātia nām suā. Et ista nō ser
 uātia nām tē p̄oz aut est p̄pres celestes supiores: vt p̄stella
 tiones: aut p̄pres inferiores vt vētos mouētes maria z vtra
 qz aut est parua aut magna. Et q. magna dī p̄mutatio aeris
 p̄ter nām: z q. est p̄pres inferiores dī p̄mutatio aeris nō
 multū cū sui nāli opposita. **E**t rursum p̄mutatio aeris tā
 pauca qz multa: aut ē perdurās s̄m oia tpa anni: aut nō s̄m
 oia. Et que non est s̄m oia tpa: aut est s̄m vnum tps trū: aut
 s̄m duo tpa: aut s̄m tria. z que est s̄m vñ vel s̄m plura tē
 pora aut ē equalis z s̄lis: aut inequalis z dissimilis. **D**e
 causis p̄mutationis aeris dixit Dama. in affo. ex mutatiōe
 stellaz in longitudine z latitudine. s. outz z occasu earum z
 p̄iunctione eaz in non suo loco via z nā z p̄suetudine mutā
 tur: z ex diuersitate spermatoz variāf p̄plones z vitia z vi
 ta z cibaria z medicine adeo vt ea q. fuerit in 2. gradu ascē
 dant in gradū quartū z ecōnerfo. z velut oxulana z agre
 sta z domestica z siluestria differant: aut p̄mutat aer rōne
 ventoz z sicutum terraz z qualitate terre z situ montium z
 approximatione mariū vel aquaz stagnātū z paludestriū
 z sumositaribus terre z vicinitate arboz z plātax malarū
 z euaporationibus aquaz z nebulaz z qñqz ex vna z qñqz
 ex pluribus dictaz cārum. **H**ere aut p̄mutato status hoiz
 p̄mutat. **E**t dixit Aui. 2. p̄mi. q. qñ tpa p̄ueniunt sicut
 debent. s. s̄m disponēs ipsoz nāles: ita. s. q. h̄yems sit frigi
 da z humida z ver p̄patum. Et estas calida z sicca: z autū
 nus tēperatus talis in actiuis: tunc talis anni cōsecutio est
 bona z corporibus p̄ueniens. Si vero secus p̄ueniāt z nō
 sicut debēt z non s̄m sua tēperamētata: tunc talis p̄secutio ē
 mala z incōueniens z malax egritudinū p̄ductina: qz alte
 rant tunc corpora n̄ra ab aere p̄rio eius. q. debent ab ipso
 alterari. Sed qñ tpa p̄cedunt sicut debent alterant corpo
 ra: sicut debent: vt colligit ex libro de aqua aere z regio
 nibus bonitas tempoz t̄p̄aliter se reddentiū. s. sicut d̄z non
 sumat solum ex gradu qualitātū: sed maxime ex determi
 natis influxibus supioz. **N**otant. q. q̄stūcunqz ver sit tē
 peratum z alia tpa distēperata: tñ adhuc melius est. q. oia
 seruet suam p̄p̄iam nām qz si oia p̄cederent tēperata sicut
 ver. Et hoc in corporibus assuetis viuere z stare z p̄sequi
 s̄m ipsa tēpora seruātia p̄p̄iū tēperamentū. in eis tñ p̄ptre
 p̄suetudine z assuefactione s̄m illam nō p̄uenit mutatio no
 diuatiuo p̄seruatiua. **S**i postea aliquo tpe vt vno āno vñ
 duobus oia tpa p̄cederent s̄ba veri corpora ipsa p̄p̄inassue
 factione z p̄mutatione p̄suetudinis recipient inde mutatio
 nē nociuā ac ēt cū regiones nō sint eiisdē p̄plonis: sed val
 de diuerse in p̄plonibus suis si p̄tingeret aliqñ corpus non
 assuetū nisi vno tēperamēto aeris ad illas regiones trāsire
 vehemēter lederet: si tñ aliqua corpora essent tēperamēto i
 oibus anni tpbis assueta tale est tēperamētum veris qua
 lia sunt habitantia sub linea eqnotialit: tunc illa melius ha
 berent in dissimulato tēperamento qz in distēperamēto ser
 uate nām tēpoy p̄p̄iam. z illud ex p̄suetudine. Et ēt dicit.
 q. puer magis in vere cū p̄uenit ad estatem nutritionē per
 cipit lesiūā p̄ptre inassuetudinem. Et post qz per aliquos an
 nos p̄transeunt h̄z p̄p̄ia tēperamenta tēpoy: non postea le
 dit: sed conseruat. **E**t p̄pterea subdit Aui. q. annus in q.
 tēpora oia s̄m vñā eueniunt qualitatem sicut si esset totus ca
 lidus aut frigidus totus siccus aut humidus est annus ma
 lus z multax egritudinū sue qualitati p̄portionalium. p̄du
 ctius quaz tpa erunt proluxa. Nā si vnum tēpoy multuz
 excedens fuerit p̄ueniunt egritudines sibi proportionales
 quanto magis annus totus illas cōmouebit. Et post annū
 istum est ille cuius plura tpa similia p̄ueniunt. Nā tunc
 lapsus vnius t̄pis auget lapsuz t̄pis p̄cedētis. **E**t adhuc

De p̄mu
 tatiōe ge
 ria.

Annus p̄
 cedēs s̄m
 omnia tē
 pora eq̄
 lia est ma
 lus.

Annus p
cedit fm
Sitas q
tato i suc
cedentib
qubz mt
malus.

Annus q
p dicitur
q
q

Quo tpe
fit magis
sanum.

minor in malicia erit annus illius cuius si vñ tps labit in alijs mala qualitate subsequens tps labit in tria : qz tunc corrigat vel remittit lapsum tps pcederit . z io cum aliqve pluvie eveniunt in pñ^o diez caniculariu z borealiu : z tunc flare cepit : tunc aer rectificabit a caliditate sua : no tñ credē dū est . qz p dicitur qstō sit in se bona . qz imo mala est : sed min^o mala illa . Et hinc est . qz tps frigidū cū inuenit flegmaticuz . eorpus in eo comouet egritudines flegmaticas . z tps calz cū inuenit corpus colericū comouet in eo egritudines calidas z sic de alijs qzro igif magis pducunt egritudines . cū annus totus fm vnā qualitate incedet . **C** Et dixit Aui . qz cū aliquod tps cito aduenit cito adueniūt pportiones ei egritudines : vñde si cito aduenit hyems cito eveniunt egritudines hyemales z sic de alijs : z cū plongat tps z ptran/ sit terminū suum multe eius fiunt egritudines . Et pprie si plongat estas z autumnus : qz in istis duobus tpiibus virtutes cor^m debiliores exnt : vñ facilius recipiunt impssiōnes qz hyeme in qua humores stant qeti : z qz in vere qd est de sui nā sanissimū . **C** Et dixit . A . qz egritudines mutant a nā quā bebant fm iudiciū tps supuenientis . **C** Sciendū ē : qz ver pp suā tēperantiā cū sua declinatione ad caliditate z humiditate : z qz vite magis psonans est z humane nāe z forme psonne sanissimū est . Et post ver est hyems nō p se nec rōne sue frigiditatis : sed p accis : vt supra . Sed post hyemē est estas . ipsa . n . p se z pp suas distēperantiās resoluit z desiccāt supfluentes humiditates . z post estatē est autumnus deterius tēporū pp diuersitate z disformitate suā in suis pti bus frequēter occurrēt : z qz ad ipm corpa pueniūt debilitata ex distēperatiā estiuā . Propter tñ varias diuersitates z multiplices pōnes q occurrere pnt tam ex pre aeris qz ex parte corporū : contingit aliqñ tpa distemperata esse saniora . Dixit . n . Jpo . 3° affo . Naturaz hec qdem ad estatē : hec vero ad hyemem bene aut male nate sunt .

Que mutatio aeris est deterior : z in quibus locis maxime generatur z in quibus est deterior . Cap. xxix.

Aer sensibiliter alterat corpora in eo morātia : tūc dī distēperatus z nō pseruat eas : imo ducit ea ad terminū neutra/ litatis . s . i . n . c . l . u . s . i . u . e . qz efficit ea neutra z tps qdē nō appellat incōueniens rōne solū gradus qli/ tatis : qz aut intēsiōis vel remissiois : sed ē rōne sue inordi natiōis z nimis ē subitū aduentus pmutationū . Nā muta tiōes repētinas nā nō sustinet . **C** Dixit Aui . 2° pñi . qz mu tatio adueniens aeri ad qilitatē malā vno tñ tpe est minus mala z minus afferēs mortalitatē qz eius mutatio in multz tpiibus facta ad eadē qualitatē malā . ista . n . ē magis afferēs mortalitatē : eo qz mutatio adueniens in 2° tpe z in alijs se quētibus nō est emēdans illud mali : qd prima attulit mu tatio : imo est eā pseruans z augens . Et qzuis ois mutatio ad malā qilitatē fit mala : tñ dignior ad pducendum putrefa ctionē z mortalitatē est aeris cala z humida cōplo . Nā pu trefactio p calū z humidū puenit . Et ista talis mala p plo cala z hu . plm z magis fit in locis inequalibus z locis di/ versoz situū z pfunditatibus valliu . Nā in locis equalib^o z altis pauce fiunt mutatiōes putrefactiue . Loca diuersoz situū sic hntia mōtes z valles multas z pfundas z strictas maxime in qbus aer nō bñ p̄t euetari : in talibus . n . vallib^o reuerberant radij solares fortissime qz fortiter eas calefaci unt ex qua forti calefactione aer eaz calefit z subtiliat : vñ facilt recipit oēs impssiōnes z a calo z a frigido : vñ in eis aer est diuersus . ipsa ē caliditas multos vapores in valli bus eleuat q calidi z humidū exntes in illis retinent : pp qz aer talū nō sufficēter trāspirat nec dictis vaporibus depu rat : vñ putrefactionem in aere illaz faciunt . **C** si paludes aut lacune in alijs conuallibus aderūt tāto erit mutatio ad putrefactionē p̄optior z maior . in locis ē diuersis z ineq^o libus habitatores hnt sepe esse nūc in vno loco nūc in alio

Mutatio
aeris ad q
litatē ma
lā in vno
tpe ē mi
nus noc
ua qz in
pluribus
qibus .

z pmutat sepe aerē : q diuersus est z sua diuersitate diuersi/ mode eos alterat . secus est in locis eqilibus z planis : in qui bus aer est vniformis z nō calefit supflue p reflexionē radio rū : vñ nō tot vapores in eis eleuant a qbus ē ipse aer ma/ gis depurat pp puenientē euetationē q in ipso aere sit cum nō sit stricctus neqz pfundus . **C** Aristoteli . 8° pbleu . pbleu . 16° q̄siuit propter quid in auroza maius frigus existit qz in nocte . s . añ auroza q̄siuis in auroza sit sol magis nobis ppi quus qz ante : pp cuius maiorē ppingtatē d3 ēē oppo^m z as/ signauit A . v . huius q̄tuor cās . vna ē supposito . qz sol calefa ciat nos p suā p̄ntiā z cū tps absentie solis a nobis maits ē in auroza qz sit tps sue p̄ntie . Et idē lz in auroza sol reddat nobis magis ppiquus . Nō tñ potuit adhuc calefacere ter rā z aerē n̄m qre magis infrigidata manet terra . Ampli^o calitas in aere ipressa in die pcedēte pseruat magis i nocte qz in auroza cū minoris tps inueniat spatū . **C** Sda cā est : qz i auroza ppe diē ros cadit sicut ē p̄ntia tpe frigidū qz sit frigida infrigidat terrā z aerē . Tertia cā ē : qz in auroza vē ti magis flant qz infrigidat aerē z terrā . Sol . n . ad n̄m emē sperū veniēs trahit secū vapores multos frigidos qz resol/ nunt in vētos qz oēs rōne aeris noctis sunt frigidi z infrigi dāt . Quarta cā est : qz nobis vī magis ēē frigus in auroza ppterea . qz tūc cibi z potus in ventre digesti sunt z epate z iam p mēbra delati z supfluitates ipoz in sua loca expulse sunt : ita iam corpus nouo sc̄diger alimēto maxime cū multa resolo facta sit in nocte calo nāli iterius incētrato : vñ occur rit . qz mēbris innanitis frigiditas occurrēs intēsiōr sentiat qz sit in rei veritate . Et sic nos exntes magis innaniti oī bo ra frigesimus : qz infrigidati immanitōe . **C** Dixit Aui . qz nō solū mutant corpora mutatione tēporū : sed et si vna die aer mutet de vna q̄litate ad aliā vt d calitate in frigiditate . Inqz . n . Jpo . 3° affo . in tpiibus qñ eadē die qñqz estas qñqz vero frigus fit . i . qñ in vno die vel pluribus vel oibus in ea dē die fm aliqz prem ipsius diei puta fz vnā horā vel duas vel plures fuerit calitas intēsa excedēs eā qz d3 esse fm nāz in illa hora : z in vna alia hora vel duabus vel plurib^o fue rit intēsa frigiditas p̄st̄ excedēs : z postea itēz reddeat ad calozē z postea itēz ad frigus z sic circulariter autānales egritudines expectare o3 . i . egritudines diuersas z ineqles dīr autānales pp silitudinē quā hnt ad diuersitatē autāni q egritudines appellant incōsistentes z inordinate in suis motib^o z afflictionibus q egritudines fm plurimū eveniūt in autūno z in tpiibus in qbus accidūt p̄dicte mutatiōes in aere . Et rō huius est qz talis mutatio aeris est cā multipli/ cationis diuersaz māez calaz z frigidaz ex qb^o tales egritudines diuerse ḡnant aut saltē diuerse dispōnes neutre de cidētē . nā vt dixit Gal . in cōmē . in p̄diei in qua est calor i aere nā . i . calor nālis : z spūs calore aeris p̄ntē ēz diffundit z spergit z diuersas ptes exteriores calitate aeris attrahēt spūs z humores z spū z calore exteriora petēt vt calore aeris tanqz p̄sili p̄gaudeat z spūs in luce in qua diffusionē spūs z caloriz nālis vtus lassat : qz ille motus nō est ppor/ tionalis : sed est ad resolonē faciēs debilitare in vtute iunā re ad h exteriorū calitate . In p̄e vō diei in qua est intēsa fri/ giditas in aere calor nālis fugiens p̄sili refugit ad suū p̄m cor motu nō pportionato vbi ē hebetat frigiditate extero re p̄hibētē resolonē fumoꝝ qz retētī hebetat z grauāt vñ/ tē : frigiditas ē intēse corūpit multū de spū z igrossat ipm vñ vtus lassat . Et hinc . i . ex istis lassationib^o lassat vtus . Dixit Gal . variū ḡnant humores diuersas egritudines ge/ neratēs hos humores vocant Sal . incōpfitos . i . inordinā tos : z s̄lr vocauit dictas egritudines . **C** Dicūt . nō itellere runt auctores . qz p̄dicte mutationes oib^o sint male : qz in q bus dā casib^o z qbus dā p̄ticularib^o p̄nt ēē bōe sicut apparet qñ hyems calida z sicca p̄fert epilepticis z s̄libus : z estas frigida z humida p̄fert caufoniantibus z s̄lib^o . **C** Dixit A . qz ille annus est melior z sanior cuius autumnus existit pluuiofus

Annus q
p dicitur
q
q

Annus q
p dicitur
q
q

Annus q
p dicitur
q
q

Motaba
nc.

pluuiosus et hyems temperata neq; sit no frigiditate huius: no
 eni sit plurima in pparatione ad regionem et sit ver pluuiosus
 et estas no sit sine pluua. Quia aut dictu est. q melius et
 sanius est. q tpa seruant nam sua: et aliq; posset credere. q
 melius esset et sanius. q tpa fm se tota seruarēt nam suam.
 qd est falsum: q tuc possent deuenire ad nimiu excessom q
 litatis eoz: id Aui. volens h declarare dixit. q illud no est
 melius: sed melius est. q aliqui fiat aliqua pmutatio in tpi/
 bus: et incipies ab autūno dixit. i tpiibus sanius existit vt sit
 autūnus pluuiosus. et in caplo de opatione qualitatū aeris
 dixit. q autūnus q melior existit est q est magis humidus
 et pluuiosus: et deterior est q est magis siccus intelligēs no
 cu tanta pluua. q efficiat humidus: q tuc esset ex nāz sua:
 sed cu tanta q phibeat excessam siccitate eius remittendo
 aliquid. bonū est ergo vt aliqui pluua fiat i autūno et ma
 xime in pncipio eius et medio. Et dixit. q hyems sit tēpera
 ta non qdē absolute: nec sicut ver: sed qz d3 non hie excessi
 uā frigiditate. et dixit. q ver d3 esse pluuiosum. s. moderate
 pax: sed sepe pluendo. Nā ver multū pluuiosum no ē sanū:
 vt dixit Sal. qnto de complōnibus: et dixit. q estas non d3
 ē absq; pluua vt remittat excessus caliditatis et siccitatis
 ipsius. Et ppter ea pluua in estate d3 esse magna: sed raro
 eueniēs vt non pmutet estate a nā sua. C Sal. 3° regni. po
 suit signū aeris tēperati. et dixit p dationes eu crasie. i. tē
 perantie in cōtinente. i. aere sunt vt neq; rigere. ppter frigus
 neq; sudare pp estū faciat corpus in eo positū. Aliqd tñ tps
 d3 tēperatū respectu ambay disponū qualitatū pmax et ali
 qd solū respectu alterius eay exis h3 alterā distempantiā.
 Dixit Aui. cū hyems fuerit frigida et pluuiosa efficiet ar
 dorē vine non qdem non hūitibus ipm: sed qz hūitibus euz
 illū accrescit: qz in tale hyeme multuz accrescit humiditas
 aquosa q expellit per vinā: in estate aut fortis caliditatis et
 siccitatis pueniunt squinatie puitose et non puitose: et que
 aperient et non aperient: et q eueniēt interior aut exterior:
 et eueniunt variola et morbillus et ambo erit salū: qz in ta
 li estate pauca accidit putrefactio et accidit migēdi difficul
 tas et obtalmia et sanguinis corruptio et tristitia et mēstruo
 rum et sputi retentio.

Pluuiosus
et estas
duo.

Hyems
et estas
duo.

De cōparatione mutationum tempoz adinuicez sibi ipsis
 succedentibus et quo in diuersis pstonibus tempoz sibi inui
 ce succedentibus diuerse gñantur egritudines. Lap. xxx.

De complexione aeris iniqua par
 ua facta fm duo
 tpa successiuas: dixit Aui. 2° primi. q cum duo
 tpa fuerint egressa a sui nā et fuerit ipsoy egres
 sio d3 riar: et non fuerit supfluitas illius exitus lō
 ga et multa sicut si fuerit hyems meridionalis si superuene
 rit ei ver septentrionalis erit aduentus scdi tps sup p^m que
 niens corporibus et ipsa tpsans: eo q septentrionalitas ve
 ris est opposita meridionalitati hyemis: et silt in alijs: et si
 cut est de mutatione tempoz in duabus qualitatibus: ita
 est de mutatione ipsoy in vna: et ideo subdit Aui. similiter
 si hyems valde sicca fuerit et ver fuerit valde humidū: tunc
 humiditas veris siccitatez hyemis tpatit: qz si humiditas
 ista veris non fuerit multa nec longo tpe plongata no mu
 tabit operatio eius in humectatione tēperantiā impediē
 te: cā aut quare pmutatio secundi tpsis tēperat primam
 in pmutatione non multa est: qz ex parua pmutatione pmi
 tpsis virtus corpoy non est multū leua: et iō pōt tolerare di
 stemperantiā scdi tpsis: cū ēt non sit multa et ēt bñ regulare
 eam ad dānationem d3 ralisie primi tpsis. secus est qn muta
 tiones sint multū in tēse aut longi tpsis: qm er maximis mu
 tationibus tpsis gñantur humores mali et virtutes debili
 tant et non pnt postea tolerare nec bñ regulare magnā mu
 tationē tpsis sequentis. Et hñt p dcta veritatem qn illorum
 duoz tempoz mutatio est equalis. Nam si esset inequalis
 posset esse non pferens: sicut si esset hyemis pax austrina et

ver esset multū septentrionale. Et dixit Aui. cū estate sicce
 septentrionali supuenerit autūnus pluuiosus meridiona
 lis pparabunt corpora ad hoc vt veniāt in hyeme dolor ca
 pitis et tusses et tumescunt eoz guttura et fluunt: qm corriga
 s. et catarrus multū accidet eis. Et dixit cum estate sicce me
 ridionali supuenerit autūnus septentrionalis multiplicabū
 tur in eo egritudines exprimēdi et constringēdi. Et dixit
 Aui. cū estas et autūnus in hoc cōueniunt. q sint ambo
 meridionales humidi multiplicabunt humores. Et cū ve
 nerit hyems eueniunt ad egritudines exprimēdi neq; ē lon
 ge qn ad pstrictionē et mæz pculcationem pueniat: eo qd
 sint multe: et eay vapores no hñt vñ egrediant: vñ ad putri
 das pducunt egritudines. Neq; faller qui hyemis sit infir
 ma. ppter ea q inuenerit mās malas pstritas et multas.
 Sed cū ambo fuerint sicci septentrionales iuuabunt eū cui
 nocet humiditas: et pueit mulieribus et eis siltibus: verū
 accidit obtalmia sicca et catarrus longi tpsis et febres acu
 te et melia. Et dixit Aui. q cum ver plongat et tpat: qz
 in suo tamento diu pcedit in estate: sunt egritudines pau
 ce. supple. et econuerso si breuiat rō est: qz mæ in hyeme re
 tente q sunt apte cum eliquabunt multas egritudines gnā
 re. in breui et tpatō fm quandā partē dissoluunt et no p su
 munt: vñ reseruant ad estate et in ea multas cābunt egritu
 dines. et econuerso si ver fuerit longū et fm magnā p tpatū.
 Nāz in longitudine eius mæ ex hyeme reseruate et in vere
 dissoluit longitudine sui psumunt: et pauce reseruantur ad
 estate: vñ et pauca gñant egritudines. C Dixit Ipo. in li
 bro de aqua acre et regione. q si estas nimis pluuiosa fue
 rit et austrina et autūnus silt hyemē egrā necesse est esse su
 turā et flāti: et q. 4. annoz sunt caufonē. s. euz q ex flāte fal
 so sit et colerici in pleuresim et periplōniam. s. non veraz ca
 dent: cuius dicti Ay. prima pbleu. pbleu. 20. qsiuit cāz di
 cēs. pp qd si estas pluuiosa sit et austrina: et autūnus. s. si
 milt sit: hyems. s. futura morbida sit. Et soluēs dixit. cāz ē
 qz valde humana corpa. i. hūiditate multa idebita hyemis
 accipit. Et pmutatio ad B magna sit ex caliditate mulcozū.
 s. supfluo: et coaceruato: et sic sup calefacto: et no ex col
 lectione modicasimo multa in estate et autūnus sequit calē
 dus: no tñ tñ q sit potēs mās illā multā psumere. quare re
 seruat ad hyemē: vñ accidit in ea multas fieri egritudines.
 Et qz in corporibz dōsis no raris h3 supfluitates aggregē
 in pibus pcauis manifestis q sunt receptacula eay et no in
 exterioribus cū non hñt locū vacuum egritudines occulte
 acute. i. velociter subsequētes qz. s. pperacute sient. nā frigo
 re supueniente hyemis et cōprimente supfluitates q sunt co
 aceruate in supioribus corpoy eoz qz in cerebro et seqnti
 bus pibus ipm defluunt vel ad vētriculos cerebri: vel ad
 ptes spūaliū: et sic p dctas cānt egritudines. in corporibus
 vero raris supueniunt caufonides. i. tertiane estuose adusti
 ue. Nā supfluitates i istis corpibus aggregate ex multa in
 digestionē in pcedētibz corpibus sunt magis diuerse p
 corpora pp raritate eoz qbus supueniente frigiditate hye
 mis pstrictis porris sūt intrāspirabiles: vñ putrescūt et fe
 bres gñant. C Et hic notāt q Ay. no itellerit de corpibus
 raris hñtibus porositates aptas et bñ trāspirabiles: sed de
 raris. i. extēsis mollibz et lassis vt ff corpa flāticoz et mltēz.

Si estas
fuerit ni
mis plu
uiosa et au
strina.

De mutationibus aut tempozum ab ipsoy nā
 multū egredietibus que
 vocant mutationes pter nām. dixit Ipo. 3° affo. mutates
 tempoz maxime. i. excedentes multū a nā eoz siue ille mu
 tationes vt dicunt sint ad aliquas qualitates manifestas et
 primas siue ad occultas. Et siue sint ad corruptionē siue ad
 extranee rei mutationē et siue ipse pcedant ex impfione su
 perioy siue inferioroy: que oia intellexit Ipo. cū in dicto af
 fo. dixit. et alia fm rōnem sic. i. oēs et alie mutationes pter
 qz ad frigus et estum: de qbus expresserat in affo. facte a di
 spōne aeris que sibi cōpetit fm nām: et fm rōnē. i. excessum
 Nico. Ser. j. S ij

hic cu hyems ei occurrit et gelu auget eay friditas et siccitas. Dicuntur hyems multu frigida vt gnare friditate et siccitate: differet inq. n. sine medio aduenit coartado hu' et exprimedo cat siccitate: vn in tali tpe no eleuant vapores nec fit pluuia: sz remanet aer serenus et clarus: qz tuc no adest calor vapores eleuas. In corporib' at qb' obuiat cu medio sufficiet a frigiditate de foris gnar humiditate vt in corporibus carnohis in quibus multiplicat flegma.

De compositione triu tepoꝝ annu dixit Auic. q' cu hyemi meridionali ver super uenerit septentrionale: q' postea estas segtur valde vapore: sa: et multiplicatae fuerint in ea aque. Et si ver conseruauerit mas usq' ad estate: tuc multiplicabit in autuno mortalitas in pueris et multiplicabunt dysynterie et intestinoꝝ vlcera et tertiana notha plura. s. in ipso autunno in alijs a pueris. Pro intellectu pdictor' Notat. q' copo tepoꝝ diuersay opionu aliqui est eqli: s. i. v. g. q' in q'cto hyems fuerit meridionalis in tato seqt ver septentrionale. Et tuc tps sequet rectificat pcedens et phibet egritudines ab illo diiudicatas euenire. Et aliqui est ineqli. Et tunc dupl. vno. q' tps sequens sit distemperatu in pria qlitate p distemperatia excelliua tuc rectificat tps pcedens: autu ipm est ca. q' egritudines eius se qnti post ipm tpe fiant. Alio' inequalit' ver excessiue: sed remissioe q' no sit corriges tps pcedes: sed sit soluz refrenas ipm vt est in pposita copone Auic. in qua hyems fuerit meridionalis. s. multu et ver fuerit septentrionale. s. no multu. et sic no corriges meridionalitate hyemis: sed solum refrenas. qd apparet: qz est pseruas mas in hyeme a gregas ad estate. Et postea veri pdicto si estas supuenerit pluuiosa vaporosa: tunc in ipsa estate multiplicabunt mae a ggregate in hyeme pperitar: et no resoluent: sed putrefiet et accidet ex ipsay putrefactione mortalitas in autuno et maxime in pueris et alijs eis filibus in coplone. ppter simboleitate coplonis eor' humide. Et hnt pdicta veritate si ipse autuus seruauerit nam sua et accidet dysynterie multiplicatis supfluatibus coruoribus et clusis in interioribus corporibus: et multiplicabunt tertiane nothe multiplicata colera notha grossa per admixtione flatis cu ea q erunt plixae ppter multitudin mae eay. **Ay.** quoz vbi supra pbleu. 19. q' siuit p qd est q' hyeme exite boreali frigida et sicca: et vere austrino calo et humido pluuioso si estas valde sicca fiat: mortifer erit autunus. s. pestilentialis vel letiuus oium: maxime aut pueror' et eis filiu et alijs ab istis sicut dysynterie et q'rtane crone in autunoz: quartane dixit ipse in fine eueniet dysynterie saluatis. i. post liberatione a dysynteria. Et assiggnans. **Ay.** cas dixit. moderate supueniet aq estiuale. i. eue mete pluuia in estate in pua q'rtitate: ita q' estas fit sicca tuc ebulliens humidu inepru ebullire in estate. qd humidu fuerat multiplicatu in vere siccitate aeris estiu i frigidatu. i. condensatu p exiccatione estas no ebullit nec sūt febris i estate vel hyeme in siccis opionibus et senibus: qz in talib' maxime illud humidu putrescibile osumit. Si aut no. s. sit illud humidu putrescibile in frigidatu et densatu p exiccatione: tuc in estate ebullit et putrefit et sunt febres. Et maxime si i estate no veniet pluuie sufficientes phibetes ebullitione et putrefactione: et maxime sicut febres. ipse in pueris: qz nali ter calidi sunt et humidu: in qbus ipm hu' no infrigidat: sz ebulliens putrefit et accidet eis passio pdicta. i. febris in ipsa estate: qz no reseruatur ad autunu sicut frigidu. Na et senes resistetes putrefactioni cu frigiditate et siccitate no egrotat in estate: sed egrotat in autunno. s. illi in qbus fit ebullitio. **Dixit Auic. 2. primi.** oē tps sile ei q coplone hz sana et reperata est ei pportionale et pueniens in ipsius pseruada sanitate. Sed q' malitia oplonis hz. s. no multu a tpmeto recedete tps pportionale diuersificat ab eo et no couenit ei: sz pportionale et pui est ei pueniens. Si aut multu ab eqlitate egredis pportionale et non pportionale ab eo diuersifica

tar et non puenit ppter debilitatem sue virtutis: comploni vero egre tps simile est nocuum: et tps ei puium est pueniens: qz ois cura per pui fit. **De primo hory dictoy Auic.** nullu dubium est qu corpus tpatuz d' pseruari. Et pseruatio fit per filia. De corpore aut multu lapsu et pay lapsu est sciendū. q' medicus circa corpus pay lapsum pot hēre duplice intentione: vna est pseruandi ipm in sua sanitate sic lapsa et sic tps sile esset sibi coueniens: qm in tegni. dixit **Sal.** calidiora calozibus indigent adiutorijs: et de hoc modo h' Auic. no fuit locutus. Alia est intentio reducendi ipm ad tpa mentu que intentio melior est satis pseruante: reductio autē fit per pua. pot et dici. q' circa ipm corpus pay lapsum haberi possit alia intentio que est pseruandi ipz ab vltiori lapsu. Et vt sic tps sile ei in forma remissioe tū in gradu ei coueniret. inquatū. n. est in forma sile pseruat: sed inquantu est distas in gradu per remissionez in tm pseruati: qz vt sic remittit aliquat de lapsu. p cuius remissione pseruat et no pmittit vltorius cadere: vn in sua pmanet sanitate. Corpus aut lapsum multu: ppter debilitate sue virtutis in sua sanitate pmanere est difficile: sed ex oi leui occasione est aptu la biquare ei pzie puenit pseruatio. Et de his amplius infra. **Et dixit Auic.** mutatio adueniens aeri in tibus aut ē homogenea qualitate tps sicut rabiositas in estate cuz fortior fit eius caliditas: aut est puerio pua sicut frigiditas et malicia in estate que ppter aliquod eueniat accis. Et dixit. q' si aer fortiter calefit iuncturas lassat humores siue humiditates resoluit. Et si insit augmentu pstat et resoluit spum: deicit virtutes et phibet dispone: ppter qd calozē innatum oc cultu resoluit q est in srm nae: et colozē citrinu efficit ppter qd humores resoluit sanguineos rubificantes: et qz colera superare facit alios humores et eos calefacit calore no innato. Et facit humores accrescere et ipsos putrefacit et defer eos ad pcanitates et mebra debilia et in corporibus sanis no est bonus. Et tū dixit Auic. q' ydropicis pferit et paralyticis et cuq' frigidu et spasmo humido et tethano humido. **Et dixit.** q' aer frigidus calozē innatu ad interiora redire facit nisi aer tū adeptus fuerit frigiditate: q' ad interiora ingrediat cu potentia: nā talis aer est mortificas. Sed aer frigidus no multu phibet mæx fluxu et cōstringit eas: sed facit catarruz et debilitat et tracheam arteriam magno ledit impedimento. Et dixit. cu non fuerit frigiditas fortis digestione efficit fortior et oes occultas operationes efficit fortiores et excitat appetitu. Et subdit ad vltimu. aer frigidus magis est pueniens qz aer multe caliditatis: aeris tū frigidu nocumeta sunt ex parte opationu q ex nervis pedent. Et io q claudis poros: et premit illud qd itus existit in ossib'. **Scias.** q' frigiditas intesa plus nocet sanis qz calitas in tesa: qz calitas plus atinet sanitati qz frigiditas. Sed frigiditas no intesa plus pferit sanis qz caliditas intesa. **Et dixit Auic.** q' aer humidus plurib' opionum est bonus et colozē efficit bonu et cutē et reddat ea mollē et poros dimittit aptos. Sed ad putredinē pparat. Aer vero siccus pui est qd facit humidus opaf. **De mutatioe aut aeris in suba sua** dicit in sermone sequente. tractatu de pestilentia. **De permutatione** que fit in aere ex diuersis aspectib' corporum celestium ad hec inferiora. **Cap. xxxj.**

Arationes iste no sunt coes nec vltis: sed potius pliculares ali quibus regionibus ciuitatibus vel terris puenientes aut ca corpor' celestium aut ca ventoz et rez terrestrium et inferior'. Dixit Auic. 2. 2. pmi. mutationes aeris que sequunt res celestes sunt sicce q stellay ca accident: est. n. cum multe ex stellis: quaz ppticatas est calefaceret in vno loco p iungunt: et p iungunt soli: et puenit ex h' calefactio multa eis quoz capita sunt ipsi opposita: aut locis que sunt circa eas. Et est cu ab oppositioe capitum multa remouent longitudine supple: et a sole et minuunt

De mutacione aeris pp frigiditatem
 Quamuis tunc calefactio que ab illis pueniebat. Et supplem quida q sile est cuz multe ex stellis: quaz pprietas est infrigidare: coniungunt in vno loco & maxime remote a sole: & puenit ex hoc infrigidatio multa eis: quoz capita sunt illis opposita vel circa eas. Qz si ab oppositione capitez remouent: soli tñ magis appropinquant minuit tunc infrigidatio eaz. Pro pdictis notat. q multe stelle in vno loco no coniungunt corporalr: sed bn coniungunt fm aspectu eaz.
De mutacione aeris pp humiditatem
 Quidam aut dnt. q interio Aui. in hoc loco fuit lo q de impressionibus que pueniunt in aere ex accessu & recessu quarunda constellationu q vocant figure celestes sicut canis & c. pro quaz figuraz accessu & recessu maior vel minor caliditas in aere catur. Ex impressione tñ coi stellaz oiz rone luminis eaz est calefacere: qd p3: q in augmento luminis lūne accrescunt fructus digerunt & maturant. Ex impressione tñ particulari quarunda stellaz est infrigidare. Sed qz impressio coi superat particularē: tñ ois coniunctio stellaz calefacit fm plus & minus fm punctione eaz cū sole propinquā vel remotā capiti & ipsaz morā sup eaz. Et ex dictis p3 gre Aui. no ex pstit hie nisi de calefactione ipsaz. Que aut sunt supradicte impressiones stellaz coniunctiones: & figure vide a michale scoto. Et subdit. q impressio rectitudinis capitis in calefaciendo no est sicut durabilitatis & appropinquantis. supple: sed valde minor. sicut et dixerat in cap de naturis tempoz vbi dixit. q estas cala est: ppea q sol oppositioni capiti est propinquus: & tñ rectitudo existit radij qui ab eo pfluat qui imaginat conuerti retro in estate. Aut sup angulos valde acutos aut sup seipos in lineis in qbus penetravit. Et ppea inspissat radij. Et hie pro toto ca existit: eo q casus radij solis. s. radij qui est casus est sicut axis columnie & pyramidis. Sicut & a cetro corporis solis penetraret ad illud qd est ei oppositu. Et alijs est sicut superficiē & circūferentie aut qui est propinquus circūferentie. Et virtus quide eius existit iureo q impressio adueniet ei ab oibus extremis: ille no qui est in parte extremoz est debilis magis. nos aut in estate cadentes fumus in aze aut circa ipsum: & perdurat hoc sup nos q in istis moramur latitudinibus: in hyeme aut fumus circa circūferentiā. Ideo qz in estate lumē existit magis splendidū: qz spactum qd est a nro loco ad locum solis sit magis longū cum sol existit circa suas angēs. aut que eueniūt cā inferior: dixit Aui. alie sunt q eueniūt: pp cam latitudinū terraz. Et alie pp altitudinē eaz. Et alie pp profunditatem ipsaz. Et alie pp cam montiu: & alie pp causam mariū: & alie propter cam ventoz: & alie pp causaz terre.
De mutatione eueniēte pp cam latitudinis terre: dixit A. q terra si fuerit circa reuolutionem capitis cancri in septentrione aut resolutionē capitis capricorni in meridie erit magis calida qz illa q elongabit ab ea ad partē lineę equinoctialis aut ad septentrionē. Videtur autē q terra que est sub circulo equatoris vbi est circa equalitatem: qm causa celestis calefaciens ibi est cā vna que est oppositio solis capiti. Et hec quidē oppositio solis non magnā efficit impressionem. Qz aut magnā efficit impressionē est durabilitas oppositionis: ideo qz calor in medietate hore decime octauę est maior qz in medio diei. Et post qz sol est in postremo cancri & in principio leonis est plus calozis qz in fine sue declinationis: & ideo cū sol a capite cancri pcedit ad illud qd est declinationis minoris qz ipsum est calor maior qz fit cū est in tota declinatione ad caput cancri. in terra quoqz que est equinoctialis non opponit sol capiti nisi paucis diebus: sed postea cito elongat. augmentū nāq apud duos tropicos multum existit & magis qz augmentū qd existit apud duos tropicos: imo fortasse apud duos tropicos no operabunt triū virtutuz motus: aut quatuor: aut pluriū impressione sensu pcepta: deinde sol morat ibi in latitudine vna aut circa longē & incessanter calefacit. quapp pro hia tenendū est. qz

terre: quaz latitudines sunt ppinque declinationi toti oibus terris sunt calidiores: & post illas ille que ab eis in duobus elongant lateribus ad pres duoz poloꝝ quantitate. s. graduum. In linea no equinoctiali no est calor illius supfluitatis quā facit oppositio circa reuolutionē capitis cancri in locis habitatis: frigiditas aut in terris que ad septentrionem longe sunt ab ista reuolutionē est maior. Et hoc quidē est considerandū. q est fm latitudinē terraz: ita vt in oibus alijs disponibus siles existant. Illud aut qd est fm terre situz alto qnqz consistit loco qnqz vero in profundo. Et locus qdem profundior semp est calidior: & locus altior semper est frigidior. Nam illud qd est circa terrā in hoc loco in quo sumus est calidius: ppea q solis radius circa terrā fortior sit: eo q super eam reuerberat. Et ppea q ab ea in altū elongat est frigidius: qz non sic reflectunt radij super eo. Et ex hoc sequitur. q qzto locus profundus est profundior tanto magis comprehendit radiū solis & reflexione eius: & tñ tanto erit calidior. Et eouerso quāto magis altus tanto minus calidus: siue frigidior. Notant. q in aere tres regiones sunt. s. superior media & inferior. Et superior est calida multū: pp proproquitate eius ad ignē & ad motū & ad lumē celestium corpore pars vero media dē esse frigida: & est illa in qua giat grandis & siltia. Et ps inferior est illa que est circa nos: que qzuo pp multaz eius remotionē ab igne & corporibus celestibus debeat esse frigida est tñ calida: pp reuerberationē luminis & radioz solis: ergo illa loca in qbus maior reflexio illozū fit erunt calidiora: & talia sunt profunda. Et eouerso erunt loca alta. **De mutatione vero accidēte locis pp montes:** dixit Aui. q mons in spatio operat duobus modis. vnus est ex parte: vnde super ciuitate solis radios reducit aut ipsos ab ea tegit. Et alter est ex parte: vñ ventos phibet super ciuitatem aut eius exuberantia refrenat. Et primus modus est sicut si a pre septentrionis alicuius regionū que sunt septentrionales fuerint mōtes & eleuet super eā sol in sua reuolutione & reflectet actio solis super regionē illā & calefacit eam: lz regio ipsa sit septentrionalis. Et silt cū mons est a parte occidentis & discooperit regio ab oriente. i. reflectit radius solis super eā & calefaciet eam lz regio sit occidentalis. Sed cū mons a parte orientis existit minus est qz illud in hac intentione: qz minus calefacit hanc regionē. Nam cū sol mouet & sup montē illū eleuatur oi hora ab eo elongat & radij qlitas se intricādo pcedit qui ab ipso ad illā tendit. Sed qz mons est a parte occidentis no est sic: nā sol qua qz hora ei appropinquādo incedit: & silt est si in regione septentrionalis est mons a parte meridie. Et modus phibendi ventū a ciuitate dixit Aui. est qz mons aut claudit a ciuitate flatum ventū septentrionalis infrigidantis: vñ multiplicat flatum ventū meridionalis & calefacientis: aut est ciuitas inter duo cacumina montū sita detecta obuentioni alicuius vētū cuius statio. fortior ibi erit qz fit in terra plana. Sole autē aer cū per viā incedit angustā tractim pcedere & no cessare. Et silt aqua & alia hmōi. Et subdit Aui. q ciuitates magis tēperate ex pre montuz: siue sint coopere: siue discoopere sunt que ab oriente discoopere sunt & septentrione: & coopere ab occidente & meridie. **De mutatione aut veniente pp maria:** dixit q ex maribus puenit assidue ciuitatibus vicinis humiditas augmentata. Si tñ maria a pre septentrionis fuerint hoc adiunans ad infrigidandū eas pp volitionē ventū septentrionalis q in nā sua frigidus existit sup faciē aque. Sed si maria fuerint a parte meridie puenit ex eis grossicitiei meridionalis augmentū: qz erit grossus. & pprie si penetrandi viam no habuerit. ppea q mons sibi in faciē refert. Et subdit. q si maria ex pre fuerint orientis erit humectatio eaz minor qz si in pre fuerint occidentis. Nam sol fine catione resoluens auget quāto plus appropinquabit: sed in occidentibus no sic efficiet. Notant q absolute loquēdo maria vt Ari. voluit calefaciūt ciuitates vicinas: qz

De mutacione aeris pp frigiditatem terre in alto vel i profundo.

De mutatione aeris pp montes.

De mutatione aeris pp maria.

his que sunt cause excessus caliditatis in aliquo loco: una est directus aspectus solis: & alia est mora eius. Sed mora est potior causa. Nam oppositio solis super capita non magna efficit impressionem: sed magna efficit impressionem durabilitas oppositio: ut supra paruit. Et ideo in linea equinoctiali quibus super eos sit maior aspectus: quod directe oppositio: tamen super eos non morat nisi paucis diebus & cito ab eis remouetur. Propter predicta dixerunt quidam: quod linea equinoctialis non est inhabitabilis propter nimium calorem: quod sol bis in anno est maxime vicinus eius. In principio arcticis: & in principio liberticis. n. directe super media plagam terre est sol: & dicitur quod illa plaga est maxime eleuata. & quod sol perpendiculariter transibit bis in anno super capita eorum non facit umbras: & radium in seipsis reflectunt & incendunt: & illa regio redditur uehementer calida. Sed contra istos Aui. a posteriori probat subdens in capitulo de complexione bus: quod omnes dispositiones morantium in linea equinoctiali sunt similes neque aer impedit ibi impedimento sensibili: sed eorum propter se semper est saluus. & hanc sententiam Aui. affirmabat quod dam noster cuius dicitur Dominicus indianus: quod in india multo tpe fuerat: cum quo ego pluribus vicibus fui: quod dicebat se fuisse in partibus ubi erat due estates & due hyemes: & nulla ipsarum excedebat multum aliam in quantitate sua. Non enim habebant in illis estatibus caliditatem intensam. nec in illis hyemibus frigiditatem intensam. Et subdit Aui. quod post habitantes sub linea equinoctiali habitatores quarti climatis sunt magis temperati omnibus alijs. & istud quartum clima vocatur clima dyarodij vel clima rodes ab insula rodes in ea existente. Auer. autem 2º colligit. dixit. non est verum quod dicunt quidam quod quartum clima sit melius 5º propter quod dicunt quidam: quod totum clima quartum non est temperatius 5º: sed solum in fine eius iuxta finem quinti: in quo fine quarti seu finem quinti secundum Sal. 2º de regimine sanitatis. sita est pars regionis grecie in qua est insula choos: que fuit terra Ipo. Et sic patet de qua parte quarti climatis intellexit. A. & de qua parte quinti intellexerit Auer. C. Dixit quod quartum clima secundum se totum temperatius est toto 5º. & red dicit Aui. eam quod non adducit propter moras solis rectitudinis supra eorum capita. Nec elongabitur ab his: quemadmodum in climate secundo & tertio. Neque congelat sicut contingit his qui in extremitate quinti climatis habitant: & qui secundum rectitudines sunt remotiores eis: propter quod sol ab eorum capitibus est remotus. Et dixit Auer. ubi supra quod temperatior regio est illa que habet tempus autumni breuere: tempus ueris longius: & tales regiones sunt que sunt in quarto climate: & propter que sunt prope mare. Et dixit. autumnus in nostris terris hispanie habet quasi duos menses: & sedet quasi in principio quinti climatis. C. Dixit Sal. in expositione libri ventorum: & ponit a Rabi 23ª particula. terre orientales sunt que sunt posite in summitatibus montium: supra que sol lucet tota die. Et inter orientales sunt que persilat ventus orientalis. Et quare pars orientalis est discooperata: & occidentales cooperata. & terre occidentales sunt prope istas. supple. & eodem modo posset dici de meridionalibus & septentrionalibus. C. Dixit A. 14ª propositione bleumati 7º. habitantes in locis bene euertabilibus bene se nescunt: & e conuerso: habitantes in locis grauius & paludibus: & non bene euertantur sunt breuioris vite: cuius causa dixit ipse est: quod senectus putredo quedam est. i. ex quadam putredine generalis que accidit propter que: quies enim putredo est. i. putrescit: eo quod in quiete degentes superflua congregat epulentiã & transpirationem. prohibentia ad quam sequitur putrefactio: quod autem est in motu aut omnino est imputrescibile: aut saltem minus patitur: ut aqua ostendit mota. Modo in locis altis vel euertabilibus aer in motu est. in concauitatibus non quietus: quare ille non putrescit: hic autem sic. in locis est euentatus aer est purus clarus continue euentatus & in contrarijs est e conuerso. C. Et in commento eiusdem dixit. habitantes in regionibus calidis sunt magis longeuus quam habitantes in frigidis. Et idem dixit in libro de causis longitudinis &

breuitatis vite, quod eadem aialia sunt longioris vite in regionibus calidis quam in frigidis. Et causa est: quod habitantes loca calida sicciora habent naturam: quod caliditas consumit eorum humidum & deficcatur. Quod autem est siccus est imputrescibilis: & sic diuturnius. modo mors est quedam putredo. Nam mors violenta causatur ex putrefactione: in locis autem frigidis multiplicatur humiditas per accidens: & inde putrefactio. & hinc mors. C. Auer. autem in libro de morte & vita dixit. quod habitantes in regionibus calidis & humidis sunt longioris vite: & intellexit per accidens vel intellexit de complexione humida naturali non acquisita ex usu purgantium complexionem ad calidum & humidum vel ad humidum multum: de quo intellexit A. in frigidis regionibus putrefactionem magis fieri: quare in eis per accidens multiplicatur humiditas putrefactionem fieri parata. alia autem causa supradicti problematis est: quod in frigidis regionibus calidum interius infrigidatur a continente eos aere frigido. Mors autem infrigidatione interioris calidi contingit: & hoc est causa que senescit in frigidis regionibus morantur velociter: in calidis non diutius uiuunt. Et item in 10. problema eiusdem dicitur: quod causa supradicti problematis est: quod in calidis locis habitantes diutius saluati ipsorum calidum & humidum: cum quorum saluatione stat vita. C. Pro declaratione predictorum notant quod aialia habitata loca in quibus maior est declinatio ad calidum quam ad frigidum qualia sunt loca extremitatis tertii climatis: & pertransientia inde per 4º clima. ut Hal. dixit. in tegnis: & propter loca que inter india & choi & his affinita sunt: ut dixit Sal. sup 3º affo. sunt longioris vite quam habitata loca opposita. Que non habitant loca multum calida: ut que sunt secundi climatis & primi sunt breuioris vite. Unde 2ª problema dixit Aui. in locis habitatibus calidis aduenit senectus in 30. annis: quod breuissimum tempus est vite hominis: cum est causa propter adustio humidum radicalis ab adustio uero calido aeris continet eos. Sicut qui frigida valde loca inhabitant: qui habitant sub artho sunt breuis vite. Cito enim his aduenit mors violenta adueniens ei propter putrefactionem contingit eis propter prohibita transpiratione causata in eis ab opilatione tantum interiorum quam exteriorum. Et mors est naturalis cito aduenit istis: quod calidum eorum naturale multum in profundo a frigiditate exteriori clausum humido naturali eorum multum inuiscat multumque ex eo depascit & cito consumit. C. Et in problema 8º eiusdem dixit A. quod habitantes in locis calidis sunt timidi. in frigidis autem sunt uiriles & audaces: & causa est: quod natura i. propter motum se habet in teporibus diuersis propter quod sicut se habentibus. i. hominibus qui naturaliter calidissimi sunt si in sua reperiunt loco & tpe necesse est puri eorum corpora quam uisione preedit multa spiritum resoluere: unde timidi & pusilla nimes sunt. Et declarat hoc ethiopes & indi qui sunt in calore naturali multum diminuti. In terris autem frigidis habitantes sunt calidi calore eorum naturali interius multiplicato unito & portato: unde uiriles sunt & audaces. C. Et dixit A. in habitantes tam regiones calidas quam frigidas sunt magne stature magni propter caliditatem eorum multam potentem ratificare & extendere & ampliare partes eorum. Sed habitantes in calidis sunt magni propter caliditatem aeris continue ampliatur: & sic finem magnitudinis in locis frigidis est intrinsecum: in calidis non extrinsecum. Qui non habitant regiones medias minoris sunt stature: quod minus habet de finem intrinsecorum est minus de extrinsecorum. C. Et dixit A. in 13º eiusdem. in regionibus hyemalibus. i. proportionatis hyemi: & maxime secundum humiditatem profectio uehementer fit multa: & maxime & frequentius quam in estiuis. i. proportionatis estati: maxime secundum siccitatem. & causa est humiditas multa aeris uaporosa a qua calidior redditur aeris calor: imo calor solis adueniens inflammat in ea uehementer crot sit in subiecto grossiori. & sic calor subintrat pectora egrotantium: & illic inueniens humiditates multas propter aeris naturam illas dissoluit que dissolute itumescunt comprehendentes pulmonem prohibentes eum a suo naturali motu & sic suffocationem

Eni mors violenta cadit.

Defectus

In quibus habitantibus sunt hiis et timide & in quibus audaces.

In quibus habitantibus sunt hiis et magni & in quibus non.

Mora di. est india.

Meliora q. hian. teib. eg. noorio sit. magis re. paratum.

In quibus habitantibus sunt hiis et magni & in quibus non.

bet & futuraz passionū cognitiōes. Cū at aīa non fuerit ta...

Corpa ce...

Quatroz...

Quō aīa...

Cōsuetu...

sanū simplr semp nō esse mutabile in accidentibus aīe.

De diuersis ordinibus accidentium anime & causis...

Acuius. Accidētū aīe sunt quēz or...

rem. Quoniam enim scilicet quae sunt causa delectationis in genere consequenter scilicet proculdubio quae eadem sunt causa gaudij quod delectationis est spes. Spiritus ergo qui est in corde quandoque multus est in quantitate propter maiorem multitudinem ex qua velociter et quasi continue generatur et est temperatus in complexione et lumine et splendens: tunc est ad gaudium dispositus fortis et cum anima habuerit spiritum perfecte dispositum ad implendum letificatum: et causarum impressiones: modica ex causa letatur: propter quod in bibentibus laudabile vinum leticia multiplicat in tantum aliquando putant absque causa ridere: cum tamen ita non sit. Et enim impletur sicut quod in re aliqua fiat impressio sine impressore aliqua. Sed causa est quod merum cum bibitur moderate copiosius generat spiritus temperate complexionis et substantie vehementis lumis et splendore, unde ad leticiam valde dispositus: et ideo valde letificatur ob nimiam causarum letificatum. Gaudium et tristitia contraria sunt. Et quaecumque de gaudio et delectatione et quaecumque etiam dicentur e contrario intelligenda sunt de tristitia et contristatione, unde sicut gaudium est apprehensio rei letificantis: ita tristitia est apprehensio obiecti sub ratione contristantis. Et sicut in gaudio temperato et bono fit expansio spiritus paulatim ad exteriora: ita in tristitia moderata fit retractio spiritus ad interiora paulatim. Et sicut gaudium aliquod excedens mensuram est inducens nocumeta frigidity et aliquando mortem de qua gaudium perniciosum locutus fuit Sal. s. de accidentibus, ita tristitia immoderata est inducens nocumeta caliditatis et inflammationis spiritus et aliquando mortem. Moritur enim aliquando homo ex gaudio nimio et risu: quod cor aliquando intantum dilatat et intantum dilatationis exit mentis. Quod fumositates multe in cor trahuntur et in eo inflammatione calefactione generant que adiuuant ut paulatim dilatatio producat et intantum. Quod prius homo moritur quod ad exclusione illarum cor ad mensuram naturalis constrictionis sue reducat. Et e converso in tristitia: imo et in timore immoderato intantum cor constringit et in ipsa constrictione intantum euatur: quod prius homo moritur quod ad mensuram dilatationis sue naturalis ducat. Dicunt quidam, quod tristitia et angustia idem sunt. Isaac tamen dicit, quod tristitia et angustia conueniant in motu spirituum ad interiora: differunt tamen abinuit. Nam tristitia ad aialem pertinet virtute rationale in cerebro existit. Angustia vero ad spirituale existit in corde. Ideoque angustia est plura causa tristitia. Est enim angustia motus caliditatis et spirituum ad interiora spualium cum clausione ibidem et potentia expansionis eius propter debilitatem et prohibitionem. Luz enim interius recludit in somnis: tunc etiam ex aliqua causa procatartica ut est timor de eo quod habere non possit ut est timor perditionis honoris et census: l. n. paulatim reducti spiritus in seipsis agitantur et commouent inter: propter sanguinem percurrere cum spiritibus ad intra et sumum coartantur ibidem: vel propter presentiam cause nequeunt exire extra querentes viam sollicitate qua prima possunt persequi: et secundam euitare valeant: inflammantur et accidunt inde in gelido in membris cum inordinato motu: et sic inflammantur in corpore toto et non in spualibus tantum: et aliquando febres generant. Et vide de dia inter tristitiam et angustiam in sermone sequente de febribus tractatu de febre effimera. Dicunt, tristitia duplex est, vna de preterito, alia de futuro. In tristitia de futuro si cum ea est aliqua spes de euasione a futuro periculo mouetur spiritus duobus modis: prius, vno propter tristitiam ad intra, alio propter spem ad extra. Et ista est tristitia que facit euigilare: quoniam est in angustia et angustia: et aliquando sperat. Et perfert ista tristitia in subeth et sono profundo. In tristitia vero de preterito in qua non est spes sicut cum tristatur filius de morte patris: in cuius tristitia non potest esse spes: mouetur spiritus solo motu vno ad intra et sine angustia et angustia et ista facit dormire et nocet in subeth et dormitatione sicut in tristitia de futuro cum spe inuenitur inuamentum: quod in ea spiritus mouetur inter: tamen ibi non affugit neque retinet: imo post ad extra mouetur: quod homo sollicitum se reddit comouetur in aia sua ad imaginandum modum inueniendi ut effugiat terribile futurum quod contristatur: unde vigilat.

Dicunt, quod in accidentibus aia fortis ut in forti timore sepius cum spiritu vitali retrahit aialis: unde uenit immobilitas tremor et debilitas membrorum in sensu et motu: imo aliquando et in copis et moris: non tamen retrahit aialis in quilibet timore et alio: bet vice sicut retrahit in somno. Et hoc quod timor est inductiuus vigilie cum non est ex toto percurrere. Et hoc facit propter contumaciam et uehemetiam cogitationem terribilem occurrentis, vigilie autem est cum motu spiritus aialis ad organa sensuum. Et in hoc est conatus nature ut moueat spiritum aialem ad organa sensuum quantumcumque spiritus vitalis ad cor refugiat: et hoc ut inueniat aia viam euadendi a periculo terribili occurrenti. Similiter in gaudio non solum spiritus vitalis ad exteriora pellitur: imo et cum gaudium est forte et magnum cum eo profuit spiritus aialis: imo et in naturalis in tantum. Quod aliquando moris sequitur. Dixit Aui. primo de viribus cordis debilitas cordis siue pusillanimitas et tristitia: quia quadaam constrictione pectoris siue cordis vocatur sunt vna: differunt tamen propter quod non puerunt adinuit. non enim omnis debilis cordis est tristis nec omnis tristis est debilis cordis per comparationem ad rem tristitatem. Sicut nec omnis fortis cordis siue aiosus est gaudens nec omnis gaudens est fortis cordis. Secundo differunt: quod eorum rationes sunt differentes, debilitas enim cordis est dispositio sumpta respectu terribilium rerum: quoniam est ipotens tolerandi illa res. Tristitia vero sumitur in respectu contristantium rerum: quoniam est paucitas tolerantie ipsius a corde. Et terribile quod nocumetum est corporis, tristitia vero aie. Tertio differunt quantum ad potentiam que sunt aie. Nam debilitas cordis mouet ad fugam: tristitia vero ad resistendum siue ad repellendum: et causat effectum eius quod est spiritum fugere, si euadendi: propterea debilitas cordis tepescere facit motus virtutes: tristitia vero excitat et mouet eas: et sic in debilitate cordis due sunt passiones vna, scilicet lesio: et alia desiderij siue effectus: in tristitia vero vna est passio, scilicet nocumetum vel lesionis. Quarto differunt quantum ad confectionem que sunt corporis, debilitatem namque cordis apud obuiationem propter nociui sequitur remissio naturalis caliditatis et victoria frigoris: tristitia vero sequitur apud obuiationem obiecti propter vel nociui inflammatione naturalis caliditatis. Et quanto differunt penes causas dispositiuas ad cordis, debilitatem et nimiam disponit spiritus subtilitas et frigiditas complexionis eius: ad tristitiam vero densitas spiritus et caliditas siue complexionis. Et subdit Aui. quod simile iudicium est de istorum contrariis, scilicet fortitudine cordis siue magnanimitate et letitia: quia quadaam dilatatione pectoris siue cordis vocatur. Causarum gaudij et tristitie quedam sunt fortes: quedam debiles: quedam cognite siue manifeste: quedam incognite seu occulte. Incognitarum autem quedam sunt assuete: et quanto magis assuete sunt tanto minus decipiunt. De causis fortibus et manifestis non est necessarium facere mentionem. Alie vero sunt: que sunt gaudij sicut intuitus celi, cuius signum est: quod contrarium causat tristitiam, scilicet in tenebris permanere. Aut sicut conuersari cum similibus: cuius signum est: quod sollicitudo tristat. Et de letificantibus sicut est obtinere desiderata et experimere intentionem secundum exigentiam intenti sine impedimento. Et proponere facere quicquid placidum: et sicut confidentia et memoria preteriti delectabilis et futurum spes: et meditatio in rebus ambrosiosis: et mutua consabulatio dilectorum et euasio a tormento. Et extraneitas rerum et admiratio et elictio mentis et obuiatio amicorum et amicalium dilectio vicinorum. Et quicquid delusio et defraudatio et victoria in minimis rebus et multa similia quorum rememotio fit in libris rectorum et moralium que in qua omnia diuersificantur in generibus secundum diuersos affectus et consuetudines et etates. Nec aliquis ab eis reperit oino vacuus: nec contingit sicut ut causa coniter letificantes in duplo plus aut amplius letificant ceteris nisi pro tanto quod dispositio quam uehementer respicit alterum oppositum non patitur a causis alterius nisi quando fuerint valde fortes, patitur tamen a causis suis, et si sint debiles et propterea: in ebriosus durat letitia et in melicis, scilicet habentibus spiritus tenebrosos durat tristitia lenius ex causis desolationis et tristitia.

In accit
bus aut
me cu spu
vitali se
pius retra
bit et aia
lia ic.

In quibus
differunt
tristitia et
cordis de
bilitas.

De causis
gaudij et
tristitie.

De vitiis
laudabile
dicitur
tam.

Gaudium
tristitia et
timor ali
quod sunt
p
natura.

Tristitia
geliditas
tristitia a
natura.

Tristitia
e duplex.

Statia noia. Motus laborz & exercitium inueniunt que licet aliqui sinonime accipiuntur tñ sub ppria significatio ne differunt. Nam motus est genus ad illa duos qz i labore & exercitio corpus mouet. Sed differenter: qz in labore motus est aut necessarius aut violentus: in exercitio autem motus est voluntarius. verũtũ non ois motus voluntarius est exercitiũ: motus. n. paruus & q non perducit ad intendendũ anhelitus nõ est exercitiũ. Motus enim corporis est duplex. vnus nãlis qui fit a virtute nãli vt attractiua & expulsiua & alius est qui fit a virtute aiãli motiua cũ voluntate: de quo dixit Auer. 6.º coll. est vlr mēbroz motus aliqua voluntate. Et hic pprie in mēbris motũ voluntariũ hũitibus & scđario in mēbris motum nãlem hũitibus sicut sunt vne & instra nutrimenti. C Dicunt qdaz q exercitiũ duplt inuenitur sumptũ. vno mō cõiter pro labore & motu indifferēter: vt a Gal. in 2.º affo. dixit. labore esse vehementē motuz quē exercitiũ noiamus. Et vt dixit. 2.º regiminis sanitatis. labore: motus: exercitiuz idem sunt. Alio modo spãlter prout distinguunt oia labore & motu: non. n. est vt labore: cũ labor fit aut necessarius aut violentus exercitiũ autem est voluntariũ. Et exercitiũ non est ois motus. nõ enim est motus paruus: imo vt dixit Gal. 2.º de regimine sanitatis est motus vehemens intrĩ vt alteret respiratiõẽ in maius vel velocius vel spissius. Motuz. n. q nõndũ alterat respiratiõẽ dixit ipse nõ vocauimus exercitiũ. C Et Auer. dixit scđa pñmi. q exercitiũ est motus voluntariuz pp quez anhelitus magnus & frequẽs est necius. C Dixit Auer. 6.º coll. exercitiũ est 2.º. quoddã est propriũ & quoddaz cõe. Et cõe est qd tũ totum corpus. Et iste est motus vltz cui oia cõt cant mēbra. Propriũ est qd certis appropriat mēbris sicut vox exercitiũ est pulmonis: sedere & sup pedes stare exercitiũ est doxi & sic de alijs. Et est hec diuisio que fit ex parte mēbroz. Et exercitiũ qd inest tam cõitati qz et aliquibus mēbris quã est vniforme in quo cõiter mēbra proportionaliter mouent. Et quã est difforme in quo mēbra non proportionaliter mouent: sicut exercitiũ ambulatiũ equitatum nauigatiũ. Et in regimine sanitatis qui vñ exercitiũ difformi debet conari reducere ipsuz ad vniforme pro posse: vnde qui ambulat aut equitat non dũ solũ pedes mouere: sed aliqui alia mēbra superiora sicut in currēdo. als incuruando ad dextram & ad sinistrã & hac illac manũ duendo & silia faciēdo. Et siltz qui remigat non dũ solũ manus ducere: sed aliqui pedes hac illac iactare & alia silia facere. C Dixit Gal. 2.º de regimine sanitatis. quedaz mēbra manifestos hũit motuz: quedam vero paruos & obtusos. & quedã ex seipsis mouent. Et quedã mouent ab alijs: & voluntariũ motus actiones musculoꝝ neruoꝝ & chordaz sunt & ex eis principaliter exercitant mēbra. Et sm accidens exercitantur nõ inde voluntarie mota: vt ossa: vne: arterie: cartillagine: carnes: & alia oia animalis mēbra. Et exercitiũ quidem cõia tũ sunt multa sicut est exercitiũ currēdi fouēdi saltēdi terrã ligonizandi nitēdi ludēdi ad pilam & silia faciēdi vt arare lapides iactare: bladum tritare: venari: piscari: bibere: & comedere: & caghare. Inter omnia ista exercitiũ cõia que sunt in vsu. exercitiũ factuz cum pilla parua & scrimēdi sunt meliora & magis proportionalia toni corpori. Nam in his duobus oia mēbra corporis mouent sm meliores proportione. Aliorum aut dictorum exercitiõz cõium quedã sunt laboriosa que ppria pfit dicit motus sicut arare terrã fodere & silia. Et quedã non sunt laboriosa. Et dixit Gal. ibidem. exercitiõz cõmuniũ alia sunt exercitiũ sola vt pugnare. trahere aliquã rem. currere saltare & silia. Et alia sunt exercitiũ & opera vt aprare vites putare remigare metere onera portare. Et quecũq ab artificibus sunt. Et hec quã sunt gratia exercitiũ solum. Et quãq gratia operis solũ. & quãdoq gratia vtriusq. Et exercitiũ

Horus corpiu du plex.

Exercitiũ dupl su. naturũ.

Quid fit exercitiũ. Exeritiũ et duplex. pñtiam & cõe.

Que mēbra sunt exercitiũ.

que sunt exercitiũ tantũ gratia custodiēdi sanitatis sunt. Particulariter autem exercitiũ diuiditur penes particularitatem mēbroz quibus appropriat vt legere oculis vociferari lingue sonus auri scribere manibus calcare pedibus & silia multa apud artifices nota. C Et exercitiũ tam cõe qz particulare diuersificatur multipliciter. s. rōne quantitatis: qz aliud magnũ aliud modicum. Et rōne qualitatis: qz aliud est forte & aliud debile aliud mediocre. Et rōne tempis sive durabilitatis: qz aliud est longũ: aliud breue: aliud mediocre. Et rōne dispositiõis motus: qz aliud velox: aliud tardum: aliud mediocre. Et siltz aliud est spissum: aliud rarum: aliud mediocre. Et aliud est continuũ. & aliud quietibus interruptũ. De his dixit Au. 2.º pñmi. q opatio motus in corpore humano diuersificat. vno.º vt ipse inuuit per se. alio nõ per accidens. per se quidez: qz aut motus est fortis aut debilis: aut multus aut paucus sive modicus. Et diuersificat per illud qd ei admisceet de quiete: s. est: qz alius est cõtinuus: alius non cõtinuus. s. hũis qeres in medio: nõ quietem: qz quies attineat motui: sed qz aũt cperat motus cũ ei non admisceet qes in medio siue motus cõtinuus qz cui admisceet quies siue motus interruptus. Dicunt per motũ fortem itellexit motũ in quo qs fortiter laborat & motũ debilem epiũ. Et per motũ multum qui diu durat & per paucũ cõuerso. Et differt fortis a multo & debilis a paucos: qz pte esse motus fortis & nõ multus: & debilis & non paucus. Et pte esse motus multus & debilis & fortis & paucus. Et dñt. motus alius est vehemens & alius obtusus: & vehemens est cõpositus ex acuitate. i. velocitate & fortitudine & spissitudine: & obtusio est cõposita ex debilitate tarditate & raritate. Et dixit. A. per accũs diuersificat exercitiũ sm illud qd in ipso hũ ex materijs: qz quedã sũt in terra quedã in aqua quedã in ligno quedã in ferro & silibus. & rursuz diuersificat exercitiũ sm ea que ei extrinsecus adueniũt. C Dixit Gal. 2.º de regimine sanitatis. modi vsus exercitiũ q insunt ei ab extrinsecus adueniẽtibz sunt. q exercitiũ aut fit sub diuo aut sub tecto vel in sub mixta vmbra vel in calã vel in frigidã vl in sicca aut hũida regione vel eucrata vel moderata vel cũ puluere vel cũ amplioꝝ vel paucioꝝ vel sine vtriusqz dixit. q modi vsus exercitiõz sunt vel cõtinua vel deficiens motio. Et dixit Gal. ibidẽ. q exercitiũ vehemens est cõpositũ ex forti & veloci. oia. n. exercitiũ fortia citis motibus appositis vehementia efficiunt vt arare cõtinue saltare sine rege & telũ emittere sine intermissiõe & exercitiũ velocia siue vt sunt currus & hastiludiz & exercitiũ obtusa sunt opposita ex debili & tardo. C Et dixit. A. 3.º pñi. exercitiũ ad qd peruenit ex necitate aliquaz occupationũ sicut secare pódus portare & silia sm plm non est exercitiũ purũ: sed mixtũ labori. exercitiũ. n. purũ est illud qd est exercitiũ tm ad qd voluntarie hõ se disponit: & est illud c.º quũt iuuamēta i regimie sanitatis. C De effectibus sequentibus ad exercitiũ siue ad motũ & de iuuamētis ipsius exercitiũ: qd exercitiũ est eligendũ: q diuersoꝝ mēbroz diuersa sunt exercitiũ. Cap. xxxviii.

Efectus motus. Alij sunt gnales & alij particulares. Et gnales effectus motus est calefactio. C Dixit aut. A. q motus fortis & multus & paucus & oes motus cõcitant in hoc qd calore efficiunt fortioꝝ. C Dixit. n. Ari. q motus localis calefacit & b declarat experiētia: qm ignit ligna: lapides: & ferrũ. C Quomodo aut motus calefaciat cum in se nõ sit calidus varia dicta sunt. Quidã enim dixerunt q qz motus localis est prior inter oes motus: cuz sit pmo corpori. s. celo attributus calefacit. ipse enim est cõ aliorum motuũ. Sed inter omnes alios motus motus alterationis est prior: cũ alios precedat & inter motus alterationis prior & pstantior vi esse qui ad caliditatem cũ sit caliditas oium qualitatuũ magis actiua pp qd de primo ad vltimũ motus localis est caliditatis pductiuus. Et motus istorum

S. d. a. op.
mo.

Motus est magis theoricus qm ronis explicatiuus. Qui
 da aut alij dixerant. qd id motus calefacit: qz calidi propriu
 est mouere: z id id qd actu mouet calefacit. Est eniz motus
 pfectio calidoy. Et hi dnt pformare se opioni Auer. Auer.
 eni 2o celi dixit. videmus qz Ari. dicit qz motus ex quo ge
 nerat calor est aliqua vita omnii q sunt in nat: z hoc mani
 feste v: in igne: qm cu non mouet extinguit. Et fm hoc: d
 xit Auer. motus erit pfectio calidi corpous. Cu igit corp
 calidu fuerit in motu erit in vltima sui pfectioe: z calor erit
 in eo in sui et perfectione vltima sicut res nales habent suu
 esse perfectu cu sunt in ea oia accidentia pntia forma eius. Et
 sic Auer. v: velle qz qn sunt due pfectiones vel duo actus
 nales alicuius corpous. Et corpus ipm fuerit in prio actu
 tunc ipsum est p aptu transire in 2o sine alio extrinsecotimo
 generans in ipso primam pfectione generat et in ipso secuda
 nisi aliud impediatur. Modo motus est sicut pfectio corpoy
 calidoy vel sicut actus nalis eoy. Et p hoc ignis z aer in
 superiori regione vbi no impediunt alijs motibus circula
 riter mouent motu totius tanqz motus sit propria pfectio
 ipsoy calidoy. Et id cu aliqua cosa sunt in motu ia in pfe
 ctione pria corpoy calidoyuz. Et id vident ex se transire ad
 caliditate que est scda perfectio pductoy: cu in ipsis corpo
 ribus motus natus est pducere caliditate nisi sit impediens.
 Et dicunt. qz si accidat corpoubus q mouentur esse frigida
 dumodo sunt mixta ex quatuor elemenis cu motus sit perfe
 ctio corpoy calidoy: ideo cum ipsa mouent excitat ex eis
 virtutes elementoru calidoy: vnde calefiunt z pnt igniri.
Ista opinio nisi aliter declare. no v: esse xa. Et hoc id:
 qz cu coiter teneat. qz motus localis non sit aliqua vna res
 ab eo vel eis que mouent. Et si esset aliqz res no esset nisi q
 da respectus qui no esset principiu actionis: nullo modo v:
 qz ex motu solo tali nisi aliud interueniat caliditas generet
 z d: qz motus est perfectio calidit: vnde ignis si prohibeat
 a motu extinguitur: certe hoc est: quia in motu ignis even
 tatur per expulsioue fumo sitatum suffocantius ignem. nisi
 enim interueniat ista causa iam motus ignez non causaret.
 Non igitur p: qz ex hoc qd res mouetur ipsa debeat cale
 fieri vel in ea generari calitas nisi aliquod aliud interueniat
 preter motu. **I**deo qz Albertus dixit. qz motus calefacit
 per hunc modu: qz qncqz aliquid super aliquid mouetur
 motu forti z veloci z confricantur corpora adinuicem: tunc
 vnum ipsoy corpoy distrahit z separat partes alterius z
 reconuerso. z per ois vnum rarificat aliud. Et sic rarifican
 do materias educit caliditate de potetia ad actum. Na ra
 ritas est dispo ad calore. Et ideo iste tres dispones vident
 adiuicem se consequi. scz motus: raritas: z caliditas: quapp
 motus generat raritatem: z raritas caliditatem. Et v: opi
 nio Alberti conformari opinioni Auer. supradicte cuz di
 xit. qz qn aliqz due perfectiones vni corpoy istnt nalliter
 qn vna inducitur ab aliquo reliqua nalliter consequit. Et
 ideo cu raritas sit perfectio corpous calidi inuicem rarita
 te generat z caliditate: qz nalliter subsequunt se. Et id mo
 tus rarefaciendo calefacit. Nec v: in hoc esse querda alia
 causa nisi talis nalis sequela haru pfoctionuz adinuicem.
Rursum. qz motus calefaciat rarefaciendo v: esse de in
 tentione. Ari. pmo methauroy vbi d: videmus enim mo
 tum qui potest disgregare aerem z ignire vt z latera calefa
 eta: qz res que ferunt velociter liquefiunt z igniri videntur
 sepe. **H**ec tu dicta non bene videntur declarare modum
 generationis caloris a motu. Et hoc ideo: quia apud pluri
 mos raritas non significat nisi solam distantiam partiũ rei.
 ex hoc autem solo non apparet qliter calor adueniat nec a
 quo agente. Si enim raritas diceret vna qualitas in re rar
 refacta ipsa non videret esse de qualitatibus actiuis. Igitur
 opz ponere aliquod agens qz illud faciat. **I**nsuper rari
 tas ponit de secundis qualitatibus. caliditas aut de pmis.
 Et id potius videret. qz motus rarificat: qz calefacit qz ca

lefaciat: qz rarefacit. Non enim v: rem rarefieri nisi qz cale
 fiat. **A**mplius qn lapides z similia adinuicem confricant z
 percutiunt multo magis qz in eis causatur raritas in aere.
 Et tu lapides igniuntur. Non tu aere: z tu plus per illaz cau
 sam deberet igniri aer. **A**mplius mirabile satis videret
 qz si lapides sine pfricatione z paruissima percussione cale
 fiunt ad ignem satis: z nullo mo igniunt sicut qn ipsi percu
 tiunt. Et tu ex illo calore deberent valde plus rarefieri qz
 qn ipsi percutiunt. Et per ois deberent valde plus igniri:
 cuius prium demonstrat experientia. **D**ixit g Thomas
 de florentia. qz motus ideo calefacit: qz in confricatione z
 percussione corpoy fit rarefactio z ex tali rarefactioe z di
 stractione gnat caliditas. Et modus iste e. qm mixta i suis
 partibus sunt multu difformia: vnde aliqz partes sunt in
 eis plus aquee: aliqz plus ignee: aliqz aeree: z aliqz plus
 terreis: z talis difformitas sensui non sit manifesta. in con
 fricatione igit z rarificatione cu in rarificatione fiat motus
 de centro ad circulerentia extrahunt ptes ignee z aeree sub
 tiles de centro ad circulerentia z de p fundo ad supicie z se
 parant a ptibus terrestribus grossis z fridis cu qbus erat
 vehemeter permixte q partes ignee z aeree subtiles z cali
 de multiplicat versus circulerentia z simul magis vnite
 z a grossis frigidis separate pdicta loca calefaciunt z intr
 secus z vsqz ad loca ad q puenit ipsaruz calefactio. Et gnat
 talis caliditas amplior z minor fm fortitudine pfrica
 tionis z percussiois z fm dispone corpoy pfricatoz in suis
 ptibus. calitas tu actualis gniatur in corpoubus pfricatis
 ab illis ptibus sic a centro ad circulerentia alterius multi
 plicatis z a frigidis partibus separat: qz vel ille ptes aut
 sunt actuali calide sicut apud tenetes qd in mixtis sit actua
 lis caliditas. Et tunc appet quo illis multiplicatis z vnitis
 z separat a fridis possit actualis calitas seruari: z quo pos
 sit igniri z inflamari: possint et alias ptes calefacere. vel il
 le partes a quibus puenit illa caliditas sunt calide virtua
 liter que p non dispartite z separate: z cu alijs mixte no po
 terant generare actualez calore: que postea possunt gnare.
 Nam multipliciter agens: vt verbi gratia. Calefaciens po
 test impediri ne actualem calorem producat que hz in po
 tentia producere. Et per actualem caloze intelligit calozem
 formalem. videmus enim manifeste. qz calz non est actuali
 ter formaliter calida: sed solu virtualiter: z tu si super eam
 aqua spargatur ipsa generat actualem calorem: formalem
 vehementem ita et partes q virtualiter sunt calide in mix
 to flantes p vnum modu ipediunt a pductione actualis ca
 lozis formalis: q tu aliter disposite illu actualẽ caloze forma
 le gnabunt. Et vehemeter ab illo actuali caloze formali i
 flamantur: non dicimus: tu qz silr oi mo ex illa causa gnat
 calor i motu: vt in calce cu calx aspgit aq: qz illa requit alia
 inuestigatione z subtilẽ. **E**x dictis dixit patẽ qualr mot
 z pfricatio corpoy gnat caloze pp qua cam corpora p fri
 catione in breui tpe presumunt: z in pfricatioe ab eis frustra
 sensibili no dispartiat. Et patere et pdictu motu pfricatio
 ne z percussione debere esse velocẽ z forte. **Q**uo aut mot
 corpous nostri calefaciat corpus satis est claru videre: qz i
 motu aialis agitant spūs z sanguis z dispgnnt ad mēbra.
 Sanguis aut z spūs sunt corpora calida. z id dispō i agita
 tione p mēbra ea calefaciunt: tu ea diuerfimode fm varia
 te moti in fortitudine z debilitate: velocitate: tarditate: spif
 situdine z raritate: in multitudine z paucitate: z fm q hz ge
 te imixta vel no hz: z et hz varietate materieru in qbus mo
 tus sit. **D**icunt qdã intelligit de omni motu qz calefaciat
 p tpe quo fit: siue qz corpus mouet. Na postqz factẽ e mo
 tus: z postqz corpus ab eo cessauit. Non sequit ad oẽz mo
 tu calor siue augmentu caloris in corpore: sed ad aliqz fiet
 z ad aliqz sequit oppoim. scilicet in frigidatio. Et ad aliqz nec
 calefactio nec ifridatio: s; solu pexistetis caloris pseruatio:
 vt patebit in effectibus particulatibus motus q dicentur.

Quarta
opio tho
med ger
bo.

Quo cor
pus nrm
calchat ex
motu.

opino
detti.

opio
et multa
sunt

Handwritten marginal notes on the right edge of the page.

gnus larga stringed⁹ erit fascia. Un̄ dix Sal. itegni. gigna/
 hioy sit vsus i qb⁹ oēs corpis pres z pportioabilr moueaf:
 z nō vt h qdē mēbz supdoleat. aliō ā nō doleat. N. si cor
 pore fuerit mēbz lāgue aut dbile opzi exercitio vitare ne
 mēbz illō moueaf ne doleāt z trabāt ad ipz supfluitates.
 vñ podagrie⁹ nō dōz exercitari peditādo. **C**Dixit. n. Sal. su
 p⁹ epidēmiāz. vt scribit a Rabi i z^a pricula. mēbz p mo/
 tū recipiūt fluxū humoy a capite dfluētē. N. g. ex actōe q̄ fit
 p voce accidit mēbris vocis ignātiaz ex motu p man⁹ acci
 dit parlysis: z ex motu p equationē accidit dolor spinerz silr
 accidit mēbris oib⁹ alijs motu suo. **C**Et dix Aui. vtēs exer
 citio sibi cauere dōz ne calefactio exercitij pueniat ad mēbz
 qd iter mēbz corpis sui ē dbilēmissi fēz modū p̄ndi. N. gra.
 opz cui accidit varicēs pedes in exercitio q̄ vtēs nō multū
 motēs: s; ipsoy motū dīminuat z suū pficiat exercitiū cū eis
 q̄ sūt corpis supiorat: sic collo capite z māib⁹: siō vt exercitij
 opatio ad ip̄m pedes a supiorib⁹ pueniat. **C**Et scias q̄ in
 exercitio p̄tine anhelitū p̄fert i exspiratōe supfluitatū. Dixit
 n̄ Sal. 3° de regie sanitatij. i medijs exercitijs retinē spūs p/
 dest: vt paulatiz pori euētēt. si. n. repēte retineāt spm̄ timen
 dū ē ne illud poros opilet maxie si multū grossuz fuerit qd
 fert. Si nō paulatiz z tenne fuerit: z nō multū: festinat rere
 tio spūs z cogit oē silr repēte euari: expurgat. n. retētio spūs
 qd i vasīs z vijs p̄tinet. **C**Dixit Sal. sup 2° regis acutoy.
 subito moueri p⁹ exercitiū nō ē malū nō itelligēs sp̄z solū
 qñ multe geti succēdit subit⁹ z vehemēs mor⁹: nocet. n. tal
 mor⁹ repētine ducēdo ad insuetā: z ē: q̄ agitat vel agitare
 p̄t māz i lōga gete multiplicat: ser q̄ru agitatōe multa eue
 nire p̄t incōmoda. **C**De q̄zitate exercitij. Dixit Auer. 6°
 collz. q̄zitas exercitij ē q̄sqz hō icipiat sudare z anhelitus
 augeri z color corpis rubificari z vene igrossari. Et qñ ad
 hūc terminū duenerit: dōz tūc sedari. z rō est: q̄ forte exerci
 tiū corp⁹ nimis eūat z dbilitatē ip̄rimit. z h māifestaf i for
 titer exercitāz: exercitiū āt dbile qd eūandū ē nō eūat: neqz
 qd ab eo dissolutū ē p̄sumit: s; tpatū pportioalr d̄fnit z cō/
 sumit: z ob h subaz mēbz augmētāt corp⁹ ip̄guat: z vlr
 tpatū exercitiū p̄seruādē sanitatij mirabile eē extitit. **C**Dix
 A. q̄ i q̄zitate exercitij tres res p̄siderādē sunt: z vna eay ē
 calor. als color: mā dū in ipso hōitas auget adhuc est hora
 exercitādi. Nō. n. ē expectādū i exercitio donec calor multū
 augeat. 2^m ē mor⁹: mā q̄zitiū mor⁹ p̄seuerat leuis adhuc ē ho
 ra exercitij. Cū āt exercitatus sentit se grauare ē dimittēdū
 tūc z maxie si doluerit. **A**it. n. Jpo. i affo. ex motioē corpis

cū ceperit qs dolere. sup. aut i lassitudine duci requiescat statiz
 remediū est. **E**t 3^m ē. dixit. A. dispo mēbzōy fm ipsoy inflā
 mationē: qñ dum ipsoy auget inflāmatio adhuc est hora.
CDixit Alm. vbi supra. moueri nemo tādiu p̄sumat dōec
 fatigationē z multā senlerit grauedinē: sed cū motu se lassā
 ri senlerit dimisso motu statim anqz aliā inde sequat lesio/
 nez q̄scat. **C**Scias q̄ corpora nō sunt equaliter exercitā/
 da. Corpora autē temperata debitu eis exercitiū spōte men/
 surant. Alia autē corpora nō sic: ideoqz non spōte exercitari
 dimittēda sunt: s; vnūquodqz eoy sic exercitiū suū mensu/
 ret: vt p ipsum reducat vsqz ad lassitudinē. s. exclusiue. Inci
 piēs enim lassitudo est terminus exercitij. Significat enim
 superfluitates esse cōsumptas: ppter quarū consumptionē
 exercitiū fit. ideoqz ea incipiente dōz exercitiū illico dimitti
 aliter exiret corp⁹ illud lassitudinē sive sanitatis z fieret neu
 trū decidētē. Incipiens enim lassitudo significat inceptio/
 nem resolutionis iuuatiuit: ergo corpora colerica minus exer
 citāda sunt. **E**t silr habentia humores subiles z calidos.
Nā sicut dixit Aui. exercitiū hoīs calide z sicce comple
 xionis. sup. si in eis superfluit ad egritudines pducit: a qui
 bus cū eo discesserit sanabunt. ipsa. n. citius alijs lassitudi/
 nē incurrit. Corpora nō flegmatica z habētia frigidos hu
 mores in vētre p̄tentos vel in toto ambitu corpis coaduna
 tos: z natura frigida existētia sunt exercitāda plus: qz tar
 dant resolutionē eoz dē supfluitatū: q̄re tardius incurunt
 lassitudinē alijs. **C**Et dixit Haly. vbi supra. seruet exerci
 tij modus magnitudinis z paruitatis ex mēsurā ciboy in
 subtili z grosso paruo z multo. paz enim comedentes z ci
 baria subtilia parū exercitāda sunt. z ecōtra. multū z gros
 sa cibaria comedētes. **C**Dicūt. incipiete lassitudine nō esse
 semp illico q̄scendū: z ab oī motu desistendū. Sed paulati
 ne remittendū est exercitiū corpus leui motu mouēdū: hic
 enim modus est certior propter multa que cōcurrere p̄nt:
 pōtenim exercitatus h̄re pannos ex sudore madidos: z nō
 possit debite fricari z fricari: non dōz hic statim ab exerci
 tio suo q̄scere: sed paulatine: vt nō subito infrigidēt. p̄nt
 eius z obturent poros si exicent in motu illo leui. Simili
 ter si exercitatus eēt in aere frigido non dōz statim quiescere
 ne ingrediat aer ille frigidus poros eius apertos: z p̄simi
 liter in alijs z similibus casibus zc.

*Corpa fē
 coz dīner
 fas dīpō/
 nes dīner
 fīmōde sē
 exercitā
 da.*

f 3 n 3 s.

Venetijs in edibus Aurelij Pincij Veneti: sumptibus. **B.** Lucez
 antonij Funte Florentini excusus est Primus
 Nicolai Florentini sermo. Anno
 Domini. 1531. Mēn/
 se M̄aij.

Registrum.

A B C D E F G H

Omnes sunt quaterni preter **H** qui est ternus.

et de corpore eius... et de immunitate eius... et de exercitiis eius...

et de corpore eius... et de immunitate eius... et de exercitiis eius...

et de corpore eius... et de immunitate eius...

et de corpore eius...

et de corpore eius... et de immunitate eius...

Registrum

et de corpore eius...

et de corpore eius... et de immunitate eius...